

**WORLD CHILDREN CONFERENCE-II
MAY 21-23, 2021**

**NICOSIA / TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS
ÖZAY GÜNSEL CHILDREN UNIVERSITY**

**Proceedings Book
Volume-I**

IKSAD GLOBAL PUBLISHING HOUSE

ISBN: 978-605-70554-8-4

www.worldchildrenconference.org

NEAR EAST UNIVERSITY

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus

Özay Günsel Children University

May 21-23, 2021

PROCEEDINGS BOOK

VOLUME-I

EDITORS

Prof. Dr. Filiz MERİÇLİ
Prof. Dr. Zehra ALTINAY GAZİ

by
IKSAD GLOBAL PUBLISHING HOUSE®

All rights of this book belong IKSAD Publishing House
Authors are responsible both ethically and juridically
IKSAD Publications – 2021©
Issued: 30.05.2021

ISBN: 978-605-70554-8-4

CONFERENCE ID

CONFERENCE TITLE

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

DATE and PLACE

May 21-23, 2021 / Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus

ORGANIZATION

ÖZAY GÜNSEL CHILDREN UNIVERSITY
IKSAD GLOBAL

ORGANIZING COMMITTEE

Anna GUNSEL

HONORARY PRESIDENT OF CONFERENCE

Chairman of Trustees Committee of Özay Günsel Children University

Prof. Dr. Filiz MERİÇLİ

HEAD OF ORGANIZING COMMITTEE

Rector of Özay Günsel Children University

Prof. Dr. Zehra Altınay Gazi

HEAD OF SCIENTIFIC COMMITTEE

Near East University, Atatürk Education Faculty

COORDINATORS

Atabek MOVLYANOV

IKSAD GLOBAL, General Coordinator

Çağla AKARSEL

Özay Günsel Children University, General Coordinator

NUMBER of ACCEPTED PAPERS-192

NUMBER of REJECTED PAPERS-43

PARTICIPANTS COUNTRY

Turkish Republic of Northern Cyprus, Turkey, India, Azerbaijan, Pakistan, South Africa, Jordan, Nigeria, Bulgaria, Brazil, Iran, Ukraine, Algeria, Estonia, Netherlands, Kazakhstan, Serbia

ORGANIZING COMMITTEE

HEAD OF ORGANIZING COMMITTEE

Prof. Dr. Filiz MERİÇLİ

Rector of Özay Günsel Children University

ORGANIZING COMMITTEE MEMBERS

Prof. Dr. Ahmed Tlili

Beijing Normal University

Prof. Dr. Dilber ULAŞ

Ankara University

Prof. Dr. Fahriye Altınay AKSAL

Near East University

Prof. Mohamed JEMNI

The Arab League Educational, Cultural and Scientific Organization - ALECSO

Prof. Dr. Mustafa TALAS

Niğde Ömer Halisdemir University

Prof. Dr. Özlem KILIÇ

Tickle College of Engineering, University of Tennessee-USA

Assoc. Prof. Dr. T. İnanç İLİSULU

Hacı Bayram Veli University

Dr. Almaz AHMETOV

Azerbaijan Medical University

Dr. Ainur Kenebayeva

Kazakh National Women's Teacher Training University

Dr. Gainiya Tazhina

University of International Business

Dr. Meryem Cumhur

Near East University, Faculty of Science

Dr. Prachi V. Motiyani

Gujarat University School of Law

Dr. Yücel YAZGIN

Near East University

Dr. Havva MEHTIEVA

Moscow Health Institute

Dr. Charu DUREJA

Rayat College of Law, Panjab University

Ms. Tamanna Saxena

Assistant Professor, Amity University, Noida

Duygu Kaptanoğlu COŞKUN

Özay Günsel Children University

Elvan CAFEROV

Azerbaijan State Pedagogical University

SCIENTIFIC COMMITTEE

HEAD OF SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. Dr. Zehra ALTINAY GAZI
Near East University, Atatürk Education Faculty

SCIENTIFIC COMMITTEE MEMBERS

- Prof. Dr. Fahriye ALTINAY**, Near East University Atatürk Education Faculty
Prof. Dr. Aliye ÖZENOĞLU- Üsküdar University
Prof. Dr. Akbar VALADBİGİ-Elmi Korbordi University
Prof. Dr. Mustafa TALAS, Niğde Ömer Halisdemir University
Prof. Dr. Necati DEMİR, Gazi University
Prof. Dr. Nergüz BULUT SERİN-European University of Lefke
Prof. Dr. Özlem KILIÇ- Tickle College of Engineering, University of Tennessee-USA
Prof. Dr. Ramazan GAFARLI, Azerbaijan National Academy of Science
Prof. Dr. Robert Repnik- Director of the Slovenian Research Agency, Slovenia
Prof. Dr. Roopali Sharma, Amity University of India
Assoc. Prof. Dr. Çimen Kırmızı ÖZBURAK - Near East University
Assoc. Prof. Aybuke CEYHUN SEZGİN- Ankara Hacı Bayram Veli University
Assoc. Prof. Dr. Çiğdem HÜRSEN- Near East University
Assoc. Prof. Dr. Ceyhun DALKAN- Near East University
Assoc. Prof. Dr. Nilgün ULUTAŞDEMİR-Gümüşhane University
Assoc. Prof. Dr. Sehrana KASIMI-Azerbaijan National Academy of Science
Assoc. Prof. Dr. İlke BEYİTLER- Near East University
Dr. Charu DUREJA, Rayat College of Law, Panjab University
Dr. Damezhan SADYKOVA- Kazak State Pedagogy University
Dr. Dervişe TOKLU AMCA - Near East University
Dr. Ebru Kösemihal - Near East University
Dr. Filiz Yarıcı - Near East University
Dr. Yüksel DEMİREL-Başkent University
Dr. Prachi V. Motiyani, Gujarat University School of Law
Dr. Aygun Akif kızı MEHERREMOVA - Baku State University
Dr. Oğuz GÖKSU-Gaziantep University
Dr. Vasfiye BAYRAM DEĞER-Mardin Artuklu University
Dr. WU Yicheng-Minzu University
Ms. Tamanna Saxena, Assistant Professor, Amity University, Noida.
Dr. Sadiye KAYAARSLAN - Kırıkkale University
Aryan Dhawan, Rayat College Of Law
Ms. Spriha Mukherjee, Amity University

Ö Z A Y G Ü N S E L
Children University

NEAR EAST UNIVERSITY

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

CONFERENCE PROGRAM

May 21-23, 2021

Zoom Meetings ID: **572 394 7582**
Zoom Meetings Password: **020202**

IMPORTANT, PLEASE READ CAREFULLY

- To be able to make a meeting online, login via <https://zoom.us/join> site, enter ID instead of “Meeting ID or Personal Link Name” and solidify the session.
- The presentation will have **20 minutes** (including questions and answers).
- The Zoom application is free and no need to create an account.
- The Zoom application can be used without registration.
- The application works on tablets, phones and PCs.
- Speakers must be connected to the session **10 minutes before** the presentation time.
- All congress participants can connect live and listen to all sessions.
- During the session, your camera should be turned on at least %70 of session period
- Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.

TECHNICAL INFORMATION

- Make sure your computer has a microphone and is working.
- You should be able to use screen sharing feature in Zoom.
- Attendance certificates will be sent to you as pdf at the end of the congress.
- Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.

**Before you login to Zoom please indicate your name surname and hall number,
exp. Hall-1, Mustafa TEMEL**

ÖNEMLİ, DİKKATLE OKUYUNUZ LÜTFEN

- Kongremizde Yazım Kurallarına uygun gönderilmiş ve bilim kurulundan geçen bildirimler için online (video konferans sistemi üzerinden) sunum imkanı sağlanmıştır.
- Sunumlar için **20 dakika** (soru ve cevaplar dahil) süre ayrılmıştır.
- Online sunum yapabilmek için <https://zoom.us/join> sitesi üzerinden giriş yaparak “Meeting ID or Personal Link Name” yerine ID numarasını girerek oturuma katılabilirsiniz.
- Zoom uygulaması ücretsizdir ve hesap oluşturmaya gerek yoktur.
- Zoom uygulaması kaydolmadan kullanılabilir.
- Uygulama tablet, telefon ve PC’lerde çalışıyor.
- Her oturumdaki sunucular, sunum saatinden **10 dk öncesinde** oturuma bağlanmış olmaları gerekmektedir.
- Tüm kongre katılımcıları canlı bağlanarak tüm oturumları dinleyebilir.
- Moderatör – oturumdaki sunum ve bilimsel tartışma (soru-cevap) kısmından sorumludur.

TEKNİK BİLGİLER

- Bilgisayarınızda mikrofon olduğuna ve çalıştığına emin olun.
- Zoom’da ekran paylaşma özelliğine kullanabilmelisiniz.
- Katılım belgeleri kongre sonunda tarafınıza pdf olarak gönderilecektir
- Kongre programında yer ve saat değişikliği gibi talepler dikkate alınmayacaktır

Zoom'a giriş yaparken önce lütfen adınızı, soyadınızı ve SALON numaranızı yazınız

Örnek: Salon-1, Mustafa TEMEL

-Opening Ceremony-

Date: 21.05.2021

Time: 09:00-10:00

Prof. Dr. Filiz MERİÇLİ

Rector of

Özay Günsel Children University

HEAD OF ORGANIZING COMMITTEE

Anna GÜNSEL

Chairman of Trustees Committee of

Özay Günsel Children University

HONORARY PRESIDENT OF CONFERENCE

Can SAKKAOĞLU

Özay Günsel Children University Classical Music Competition Winner

Begüm TEKAKPINAR

Near East University, Faculty of Atatürk Education, Department of Music

MUSIC PERFORMANCE

Sema HOSTA

Chief of Communication

UNICEF in Turkey

INVITED SPEAKER

DATE	TIME	SESSION	HALL
21.05.2021	10 ⁰⁰ – 13 ⁰⁰	1	1

HEAD OF SESSION: Prof. Dr. Zehra Altınay GAZİ

Prof. Dr. Hakan AYDIN Assist. Prof. Dr. Mustafa TEMEL	<i>Erciyes University</i>	Okul Yönetimleri İçin Çocuk İstismarı Süreç Yönetimi Rehberi
Prof. Dr. Hakan AYDIN Assist. Prof. Dr. Mustafa TEMEL	<i>Erciyes University</i>	ÇOCUK İSTİSMARINA MULTİDİSİPLİNER YAKLAŞIM
Sergen IRMAK Ufuk KAYA Buğçe ÖZER	<i>Cyprus Science University Near East University</i>	ÖĞRENCİLERİN ALGILADIKLARI DUYGUSAL İSTİSMAR DÜZEYİNİN VE ETKİ EDEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ
Assoc. Prof. Dr. Birsal AYBEK Duygu GÖKTAŞ	<i>Cukurova University</i>	İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BİLİM İNSANINA DAİR DEĞİŞEN ALGILARININ İNCELENMESİ
Assist. Prof. Dr. Yonca ALTINDAL Serenay SEZER	<i>Balıkesir University</i>	GECEKONDU MAHALLESİNDE YETİŞEN ÇOCUKLARIN TOPLUMSAL CİNSİYET EĞİTİMİNE KARŞI FARKINDALIKLARI: BALIKESİR DİNKÇİLER ÖRNEĞİ
Assoc. Prof. Dr. Nilgün ONGAN	<i>Istanbul University</i>	ÇOCUĞUN CİNSEL İSTİSMARI: ZORLA EVLENDİRME
Prof. Dr. Hakan AYDIN Assoc. Prof. Dr. Fikret YAZICI	<i>Erciyes University</i>	ÇOCUK İSTİSMARINI TESPİT VE ÖNLEMENE YÖNELİK ÖĞRETMEN YETERLİKLERİNİ GÜÇLENDİRME ARACI OLARAK VAKA ANALİZİ VE ÖYKÜLEME TEKNİĞİ

DATE	TIME	SESSION	HALL
21.05.2021	10 ⁰⁰ - 13 ⁰⁰	1	2

HEAD OF SESSION: Prof. Dr. Filiz MERİÇLİ

Res. Asst. Dr. Ayla KAYA Prof. Dr. Ayşegül İŞLER DALGIÇ	<i>Akdeniz University</i>	ÇOCUKLARIN GELİŞİM DÖNEMLERİNE GÖRE SAĞLIĞI YÜKSELTME VE SÜRDÜRMEDE AİLE EĞİTİMİ VE DANIŞMANLIK REHBERİ GELİŞTİRİLMESİ
Res. Assist. Duygu ARICI DOĞAN Res. Assist. Saniye Selin DÖĞER	<i>Biruni University</i>	ANNELERİN DİJİTAL EBEVEYNLİK TUTUMLARI İLE AİLE-ÇOCUK İNTERNET BAĞIMLILIĞI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
Res. Assist. Münevver ÖZEN Prof. Dr. Arzu YÜKSELEN	<i>İstanbul Medipol University</i>	SUÇA SÜRÜKLENMİŞ İLE SUÇA SÜRÜKLENMEMİŞ ERGENLERİN BENLİK ALGI DÜZEYLERİNİN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ
Res. Assist. Yeliz Kübra MUCUK Prof. Dr. İ. Haluk YAVUZER	<i>İstanbul Medipol University</i>	60-72 AYLIK ÇOCUKLARIN EBEVEYNLERİNİN ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUMLARI, ÇOCUKLARIN AHLAKİ VE SOSYAL KURAL ALGILARI İLE OYUN DAVRANIŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
Res. Assist. Ayşıl Seda AKAR Prof. Dr. İ. Haluk YAVUZER	<i>İstanbul Medipol University</i>	0-2 YAŞ ARALIĞINDAKİ BEBEKLERİN UYKU DÜZENİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ
Res. Asst. Emin DEMİR Lect. Bayram DELEŞ Prof. Dr. Neriman ARAL	<i>Tarsus University Ardahan University Ankara University</i>	BABALARIN BEBEK BAKIMINA İLİŞKİN ÖZGÜVEN DUYGULARININ İNCELENMESİ
Validə Şixəliyeva	<i>Azerbaijan State Pedagogical University</i>	RESEARCH OF FAMILY VALUES FACTOR IN CHILDREN'S DEVELOPMENT AND SOCIALIZATION

DATE	TIME	SESSION	HALL
21.05.2021	10 ⁰⁰ – 13 ⁰⁰	1	3

HEAD OF SESSION: Prof. Dr. Hüseyin BİÇEN

Melanie Moen	<i>University of Pretoria, South Africa</i>	FOUNDATION PHASE TEACHERS' PERSPECTIVES ON THE FACTORS CONTRIBUTING TO CHILDHOOD ADVERSITY
Prof. Dr. Feryal Cubukcu	<i>Dokuz Eylul University</i>	A JOURNEY THROUGH THE LAND OF PRINCESSES IN CHINESE AND EUROPEAN FAIRY TALES
Sefunye Olanrewaju Assist. Prof. Dr. Fatma KÖPRÜLÜ	<i>Near East University</i>	ONLINE EDUCATION AND E-LEARNING, ITS POTENTIAL AND BENEFITS IN THE EARLY CHILDHOOD EDUCATION
Prof. Dr. Naif. Haddad	<i>American University of Madaba, Jordan</i>	EARLY CHILDHOOD ROAD SAFETY EDUTAINMENT AND SERIOUS GAMES: TOWARDS ASSESSMENT, METHODOLOGICAL APPROACH, CONCEPTS AND GUIDELINES
Kshitij Tewari Abdul Razak Mohamed	<i>School of Planning and Architecture, India</i>	PERCEPTION OF PARENTS OF LUCKNOW CITY ABOUT THE CHALLENGES POSED BY ONLINE MODE OF EDUCATION FOR SECONDARY AND SENIOR SECONDARY STUDENTS
Assist. Prof. Dr. Sajna A.	<i>University of Kerala</i>	CHANGING NOTIONS OF CHILDHOOD IN KERALA, INDIA- A HISTORICAL READING
Dr. Ophelia KANEVA	<i>Varna Free University & Plovdiv University,</i>	LOGICAL NETWORK: A MODEL FOR CHILDREN'S PARTICIPATION IN DECISION-MAKING PROCESSES AS ANSWER TO THE CHALLENGES OF XXI CENTURY EDUCATIONAL MANAGEMENT
Assist. Prof. Dr. C. PARAMASIVAN	<i>Periyar E.V.R. College</i>	EDUCATIONAL VIOLATION AGAINST DALIT CHILDREN AND ITS IMPACT ON SCHOOL DROPOUT IN TAMIL NADU

DATE	TIME	SESSION	HALL
21.05.2021	10 ⁰⁰ – 13 ⁰⁰	1	4

HEAD OF SESSION: Prof.Dr. Ali Eftal ÖZKUL

Dr. Fatoş YALÇINKAYA	<i>Independent Researcher</i>	NİNNİLERİN İŞLEVİ
Lect. Dr. Muhammet ATASEVER	<i>Kilis 7 Aralık University</i>	KÖROĞLU'NUN KAZAK ANLATMALARINDA ÇOCUK
Lect. İffet AKSOY	<i>Canakkale Onsekiz Mart University</i>	ÇOCUK EDEBİYATINDA WEB 2.0 DİJİTAL HİKÂYE ARAÇLARI
Prof. Dr. Esra Karabacak	<i>Near East University</i>	ANA DİLİ EDİNİMİ SÜRECİNDE METİNDİLBİLİMSEL YÖNTEMLERLE ÇOCUK VE MASAL DEĞERLENDİRİLMESİ
Prof. Dr. Şevket Öznur	<i>Near East University</i>	SÖZLÜ GELENEKTEN BİR ÖRNEKLEME: KIBRIS TÜRK MASALLARININ ESTETİK YAPISI İÇİNDE ÇOCUK
Ayətəxan Ziyad (İsgəndərov)	<i>Azerbaijan State Pedagogical University</i>	ZAHİD XƏLİLİN LİRİK ŞEİRLƏRİNDƏ UŞAQ OBRAZLARI
Lect. İffet Aksoy Assoc. Prof. Dr. Aşkın Kiraz	<i>Canakkale Onsekiz Mart University Near East University</i>	İLKÖĞRETİM FEN BİLİMLERİ ÖĞRETİMİNDE BEŞ KAZANIM, BEŞ WEB 2.0 ARACI

DATE	TIME	SESSION	HALL
21.05.2021	14 ⁰⁰ – 17 ⁰⁰	2	1

HEAD OF SESSION: Assoc.Dr. Emrah SOYKAN

Prof. Dr. Figen GÜRSOY Assist. Prof. Dr. Fatih AYDOĞDU	Ankara University Erzincan Binali Yıldırım University	PROBLEMS RELATED TO THE EDUCATION OF AUTISMIC CHILDREN: OPINIONS OF SPECIAL EDUCATION TEACHERS
Şener GÜLKAYA Yrd. Doç. Dr. Yasemin SORAKİN	Near East University	COVID – 19 PANDEMİ SÜRECİNDE ÖZEL EĞİTİME GEREKSİNİM DUYAN ÇOCUKLARIN VE AİLELERİNİN KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR
İDİL ÖZER MERYEM KARAAZİZ	Near East University	ENGELLİ ÇOCUĞA SAHİP AİLELERİN BAKIM YÜKLERİ, ÖLÜM KAYGILARI, BİLGECE FARKINDALIKLARI, ÖZ DUYARLILIKLARININ; DEPRESYONU YORDAYICILIĞI
Assist. Prof. Dr. Aslı AKDENİZ KUDUBEŞ Prof. Dr. Murat BEKTAS	Bilecik Şeyh Edebalı University Dokuz Eylül University	SOSYAL DESTEK ALGISI VE AİLE MERKEZLİ BAKIMIN KANSERLİ ÇOCUKLARIN AİLELERİNİN YAŞAM KALİTESİNİ YORDAMA GÜCÜ
Lect. Rukiye USLU	Near East University	DEHBLİ ÇOCUĞUN EBEVEYNİ OLMAK
Gizem Deniz Bulucu Büyüksoy Aslıhan Çatıker Kamuran Özdil	Kirsehir Ahi Evran University Ordu University Nevşehir Hacı Bektaş Veli University	COVID-19 PANDEMİSİNDE DEZAVANTAJLI ÇOCUKLARDA GIDA GÜVENCESİZLİĞİ
Assoc. Prof. Dr. Çağıl Hale ÖZEL	Anadolu University	ÇOCUK DOSTU OTELLERDE SUNULAN ÇOCUK BAKICILIĞI HİZMETLERİNE YÖNELİK KEŞİFSEL BİR ARAŞTIRMA

DATE	TIME	SESSION	HALL
21.05.2021	14 ⁰⁰ – 17 ⁰⁰	2	2

HEAD OF SESSION: Prof. Dr. Fahriye Altınay AKSAL

Arthur FIEL Patrícia Cardoso D'ABREU Ramon ZAGOTO	<i>Federal Fluminense University</i>	COMMUNICATION AND CHILDHOOD - EXPERIMENTAL ANIMATION ON CHILDREN'S EXPERIENCES DURING THE YEAR 0 OF THE NEW CORONAVIRUS PANDEMIC IN BRAZIL
Natasha Anand	<i>Indira Gandhi National Open University</i>	GROWING UP THE VICTORIAN WAY: A COMPARISON OF THE MASCULINE TRAJECTORIES OF JOHN REED IN <i>JANE EYRE</i> AND HINDLEY IN <i>WUTHERING HEIGHTS</i>
Prof. Dr. Morakeng Edward Kenneth Lebaka	<i>University of Zululand</i>	IS THERE ART IN THE CONTEXT OF CHILDREN MUSIC - MAKING? YES, DEFINITELY: A STUDY OF BAPEDI CHILDREN'S MUSICAL ARTS
Assist. Prof. Dr. Debosmita Paul Lahiri	<i>University of Delhi</i>	THE PATRIARCHAL GAZE AND THE IDEAL WOMEN: DEPICTION OF WOMEN IN THE BENGALI CHILDREN'S TALES
Dr. Elif GÜVENDİ YALÇIN	<i>Gümüşhane University</i>	A TALE OR A FACT?: FAIRIES, GIANTS AND SCIENCE IN OSCAR WILDE's <i>The Happy Prince and Other Tales (1888)</i>
Dr. Mohsen Haji Zainalabedini Masoumeh Sa'adat Dr. Maryam Abolghasemi	<i>Shahid Beheshti University MSc of children and adolescent literature</i>	A COMPARATIVE STUDY OF THE COMPONENTS OF READING CULTURE PROMOTION IN FAVORITE TURTLE BIRD TEENAGE BOOKS
Somayeh Sadat Hashemi Narges Babaei	<i>National Library and Archives of Iran</i>	VIRTUAL TRAVEL EXPERIENCE: WHAT DO IRANIAN CHILDREN LEARN BY READING JOURNEYS?
Assist. Prof. Dr. Sapna Desai	<i>Vanita Vishram Women's College of Commerce</i>	GRIM ISSUES IN CHILDREN'S LITERATURE: A STUDY OF THE IMPACT OF TERRORISM ON THE YOUNG PSYCHE

DATE	TIME	SESSION	HALL
21.05.2021	14 ⁰⁰ – 17 ⁰⁰	2	3

HEAD OF SESSION: Assoc. Prof. Dr. Nykytyuk S.

Petar Stamov Sylvia Stamova Dora Vasileva	MHAT "St. Anna" Medical university "Prof. Paraskev Stoyanov" Bulgaria	GASTROINTESTINAL FORM OF COVID-19 MIMICRING LIKE INTUSSUSCEPTION SYMPTOMS
Petar Stamov Hristo Shivachev Rumen Hristov	MHAT "St. Anna" UMHATEM "N.I.Pirogov"	THE USE OF T-TUBE ENTEROSTOMY IN ISOLATED TRAUMATIC PERFORATION OF THE JEJUNUM
Assoc. Prof. Dr. Nykytyuk S. Sergiy Klymnyuk Volodymyr Panichev	Temopil National Medical University by I.Horbachevsky	DIAGNOSTICS OF INFECTIOUS PATHOLOGY LYME BORRELIOSIS IN CHILDREN OF TERNOPIIL REGION (Western Ukraine)
Asst. Prof. Ayhan ŞAHİN Onur BARAN Prof. Dr. Cavidan ARAR	Namik Kemal University	ULTRASOUND-GUIDED THORACIC ERECTOR SPINAE PLANE BLOCK FOR POSTOPERATIVE ANALGESIA IN HYDATID CYST RUPTURE: A PEDIATRIC CASE REPORT
Assist. Prof. Dr. Mustafa Ciftci Assoc. Prof. Dr. Firat Erdogan Prof. Dr. Cagatay Nuhoglu Prof. Dr. Omer Ceran	Istanbul Medipol University University of Health Sciences, Haydarpaşa Numune Education and Research Hospital	LUMBAR PUNCTURE FINDINGS IN INFANTS UNDER 12 MONTHS OF AGE WITH SIMPLE FEBRILE SEIZURE
Bouafia Waffa Ghecham Abdelmoudjib	University of Batna	STADY OF THE EFFECT OF MICRONUTRIENTS AND THE EVALUATION OF SOME BIOLOGICAL VARIATIONS IN A GROUP OF AUTISTIC CHILDREN
Dr. Deniz GÜVEN	University of Health Science	CHILD-BLAINS-LIKE ERYTHEMA RELATED TO CORONAVIRUS: A CASE REPORT
Prof. Guilherme Alves Grubertt Helio Serassuelo Junior	Federal Institute of Mato Grosso do Sul State University of Londrina Brazil	HEALTH-RELATED QUALITY OF LIFE OF STUDENT-ATHLETES FROM SOUTHERN BRAZIL: A CROSS-SECTIONAL STUDY

DATE	TIME	SESSION	HALL
21.05.2021	14 ⁰⁰ - 17 ⁰⁰	2	4

HEAD OF SESSION: Assoc. Prof. Dr. Mert BAŐTAŐ

Seda YENİADIM Assoc. Prof. Mustafa YEŐILYURT	<i>Yildiz Technical University</i>	İLKOKULDA ÖĞRETMENLERİN UZAKTAN EĞİTİM TUTUMLARI
Özge Burcu EFE Assist. Prof. Dr. Cevdet ŞANLI Assoc. Prof. Mustafa YEŐILYURT	<i>Yildiz Technical University</i>	SALGIN SÜRECİNDE İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN EĞİTİMDE YAŞADIKLARI SORUNLAR
Assist. Prof. Dr. Şebnem Güldal Kan Assoc. Prof. Dr. Şeniz Şensoy Assoc. Prof. Dr. Behçet Öznacar Çilem Çaltıkuşu	<i>Near East University</i>	PANDEMİ DÖNEMİNDE UZAKTAN EĞİTİMİN İLKÖĞRETİM ÇOCUKLARININ BAŞARI DÜZEYLERİNİN EBEVEYN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ
Perihan ERYLMAZ Assoc. Prof. Dr. Mustafa YEŐILYURT	<i>Yildiz Technical University</i>	İnteraktif Eğitimin Akademik Başarıya Etkisi
Assist. Prof. Dr. Selma Korkmaz	<i>Near East University</i>	ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNDEN HAREKETLE İLKÖĞRETİMDEKİ UZAKTAN EĞİTİM DERSLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
Assist. Prof. Dr. Nurullah YAZICI Ali SOYDAN	<i>Karamanoglu Mehmetbey University TOKİ Secondary School, Ministry of National Education</i>	İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN YÜZ YÜZE EĞİTİMDE ÖZLEM DUYDUKLARI AKTİVİTELERİN İNCELENMESİ
Assist. Prof. Dr. Fethi TURAN	<i>Cyprus International University</i>	ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE DİN EĞİTİMİ

DATE	TIME	SESSION	HALL
22.05.2021	10 ⁰⁰ – 13 ⁰⁰	1	1

HEAD OF SESSION: Prof. Dr. Dudu Özkum YAVUZ

Aarshi Saini Asst. Prof. Tamanna Saxena	Amity University	COVID 19 AND MENTAL HEALTH— A CASE STUDY APPROACH
Ceren Karaatmaca Fahriye Altınay Zehra Altınay Dilek Şirvanlı Özen	University of Kyrenia Near East University Atlas University	THE TRANSMISSION OF ATTACHMENT STYLES AMONG THREE GENERATIONS
Ashwanthicka M M Asst. Prof. Tamanna Saxena	Amity University	THE EFFECTS OF ABILITY GROUPING: A REVIEW OF LITERATURE
Saleha Bibi	Army Special Education Academy, Pakistan	MENTAL HEALTH OF AUTISTIC CHILDREN DURING COVID-19
Saleha Bibi	Army Special Education Academy, Pakistan	PSYCHOLOGICAL DISTRESS IN PARENTS OF SPECIAL NEED CHILDREN
Dr. Padmashree T. Prof. Soumya N. G.	RV College of Engineering RNS Institute of Technology	IMPACT OF TECHNOLOGY ON CHILD PSYCHOLOGY AND BEHAVIOR

DATE	TIME	SESSION	HALL
22.05.2021	10 ⁰⁰ - 13 ⁰⁰	1	2

HEAD OF SESSION: Assist. Prof. Dr. DerveŖe Amca

Ecem ÖZLER Fatma Aleyna HALAÇ Assoc. Prof. Dr. Vuslat OĞUZ ATICI	Mersin University	60-72 AYLIK ÇOCUKLARIN OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENİNE İLİŖKİN METAFORİK ALGILARI
Prof. Dr. Hülya GÜLAY OGELMAN Yrd. Doç. Dr. DerveŖe AMCA TOKLU	Sinop University Near East University	COVID 19 SÜRECİNDE OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUKLARININ ÖĞRETMENLERİYLE İLİŖKİLERİNİN OKULA UYUM ÜZERİNDEKİ ETKİSİ
Behiye Ceylan ÖZDEMİR ÜRÜN Büşra Simge TIRYAKI Assoc. Prof. Dr. Vuslat OĞUZ ATICI	Mersin University	OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUKLARININ ÇİZGİ FİMLERE YÖNELİK GÖRÜŖLERİNİN İNCELENMESİ
Assist. Prof. Dr. Çimen Özburak Beren Aygeng	Near East University	OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE DIŖ MEKAN OYUN ALANLARI VE ÇEVRE EĞİTİMİNE ETKİSİ
Assist. Prof. Dr. Seçil BESİM AYHAN Lect. Yücehan YÜCESOY Burak DEMİR Assist. Prof. Dr. Ŗebnem Güldal KAN Assoc. Prof. Dr. Behçet ÖZNACAR	Near East University	4 - 6 YAŖ OKUL ÖNCESİ KİTAPLARININ İÇERİKLERİNİ GÖRSEL TASARIM ÖĞELERİNE GÖRE DEĞERLENDİRMESİ

DATE	TIME	SESSION	HALL
22.05.2021	10 ⁰⁰ – 13 ⁰⁰	1	3

HEAD OF SESSION: Assoc.Prof.Dr. Sevilay ULAŞ

Berna YILMAZ	<i>Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi</i>	ÇOCUK VE EKRAM İLİŞKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
Dr. Özgür YILMAZKOL	<i>Independent Researcher</i>	MACİD MACİDİ SİNEMASI'NDA ÇOCUK: TOPLUMSAL KONUMU, ROLÜ VE DEĞERİ
Mualla Nur DOLAR Assist. Prof. Dr. Nihan KORAN	<i>Doğu Akdeniz University, TRNC</i>	YAZILI BASINDA ÇOCUK: K.K.T.C GAZETELERİNDE YER ALAN ÇOCUK İLE İLGİLİ HABERLERİN ÇOCUKLUK İMAJI VE ÇOCUK HAKLARI BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ
Assist. Prof. Dr. Selin Bitirim Okmeydan	<i>Ege University</i>	YOUTUBE ÇAĞINDA ÇOCUK OLMAK: ÇOCUK YOUTUBER'LARIN ÜRETTİKLERİ İÇERİKLERE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA
Dr. Özgür YILMAZKOL Dr. Mustafa AYDEMİR	<i>Independent Researcher Ege University</i>	YENİ MEDYANIN MAHREMİYET SORUNLARI BAĞLAMINDA ÇOCUK GÖZETİMİ VE GÜVENLİ İNTERNET POLİTİKALARI: YOUTUBE KIDS ÖRNEĞİ
Assist. Prof. Dr. Sinan AŞÇI	<i>Bahcesehir University</i>	REDEFINING DIGITAL PARENTING THROUGH "BOTTOM-UP TECHNOLOGY TRANSMISSION"

DATE	TIME	SESSION	HALL
22.05.2021	10 ⁰⁰ – 13 ⁰⁰	1	4

HEAD OF SESSION: Assist. Prof. Dr. Erdi ŞAFAK

Assoc. Prof. Dr. Sabahattin Nal Feyza Coşkun Çuvaloğlu	<i>Istanbul University</i>	ULUSLARARASI İNSAN HAKLARI HUKUKUNDA VE YARGI KARARLARINDA EVLİLİK BİRLİĞİ HARİCİ ORTAK VELÂYET KURUMU
Assist. Prof. Dr. Samire HASANOVA	<i>Near East University</i>	İSLAM HUKUKUNA GÖRE ÇOCUK HAKLARI
Assist. Prof. Dr. Onur KAPLAN	<i>Yasar University</i>	SOSYAL DEVLET ANLAYIŞI ÇERÇEVESİNDE ÇOCUKLARIN KORUNMASINDA İDARENİN SORUMLULUĞU
Assoc. Prof. Dr. Hüseyin TURAN	<i>Constitutional Court /Ankara</i>	AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ VE TÜRK ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI KAPSAMINDA ÇOCUKLARA YÖNELİK TUTUKLAMA TEDBİRİ
Assist. Prof. Dr. Kumru Kılıçoğlu Yılmaz	<i>Atılım University</i>	KÜÇÜKLERİN EVLAT EDİNİLMESİNİN MİRAS HUKUKU VE BİYOLOJİK ANA BABANIN RIZASI AÇISINDAN İNCELENMESİ
Assist. Prof. Dr. Selma Hülya İMAMOĞLU	<i>Ankara University</i>	ÇOCUKLA KİŞİSEL İLİŞKİ KURULMASINDA ÇOCUĞUN İRADESİNİN ÖNEMİ
Dr. Menil ÇELEBİ Lect. Rukiye USLU	<i>Near East University</i>	ÇOCUKLARDA BOŞ ZAMAN DEĞERLENDİRME ALTERNATİFLERİNİN ÇOCUK HAKLARI BAĞLAMINDA TARTIŞILMASI

DATE	TIME	SESSION	HALL
22.05.2021	10 ⁰⁰ - 13 ⁰⁰	1	5

HEAD OF SESSION: Prof. Dr. Esra Karabacak

Dr. Seda GEDİK	<i>Independent Researcher</i>	ANAOKULU VE İLKOKUL ÇOCUKLARINDA TEKERLEMELERİN BİLİŞSEL VE DİLSEL GELİŞİME ETKİLERİ
Assoc. Prof. Dr. Birsal AYBEK Res. Assist. Bilge DESTEĞÜLOĞLU	<i>Cukurova University</i>	KURGUSAL NİTELİKLİ ÇOCUK KİTAPLARINDA BULUNAN KARAKTERLERİN ELEŞTİREL DÜŞÜNME ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME
Assoc. Prof. Dr. Mustafa Yeniasır Safa Alpay Gümüş	<i>Near East University</i>	EBEVEYNLERİN ÇOCUK KİTAPLARINDA BULUNMASI GEREKEN ÖZELLİKLERİ ALGILAMA DURUMLARI
Ayşe BEŞİNCİ	<i>Yildiz Technical University</i>	SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKOKULDA OKUTULAN ÇOCUK KİTAPLARININ SEÇİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ
Fatma KAYA	<i>Yildiz Technical University</i>	SINIF ÖĞRETMENLERİNİN DRAMA YÖNTEMİNİ KULLANMAYA YÖNELİK ÖZ YETERLİLİKLERİ
Assoc. Prof. Dr. Mukaddes SAKALLI DEMİROK Gamze AVCI	<i>Near East University</i>	VIEWS OF TALENTED CHILDREN AND PARENTS ABOUT THE DIFFICULTIES EXPERIENCED
Assist. Prof. Dr. Başak BAĞLAMA Gamze AVCI	<i>Near East University</i>	TÜRKİYE'DE ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN ÖĞRENCİLERİN OKUMA BECERİLERİ KONUSUNDA YAPILAN ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ

DATE	TIME	SESSION	HALL
22.05.2021	14 ⁰⁰ – 17 ⁰⁰	2	1

HEAD OF SESSION: Prof. Dr. Zeynep ONUR

Aizhan Moldamurat	<i>Izmir Katip Celebi University</i>	THE UNITED NATIONS CONVENTION ON THE RIGHTS OF THE CHILD, NORM DIFFUSION AND IMPLEMENTATION DEFICIT: THE CASE OF KAZAKHSTAN
Stephen Ogheneruro Okpadah	<i>University of Ilorin, Nigeria</i>	THEORIZING THE CHILD WAR FILM GENRE FOR A GLOBAL JUSTICE IN THE POSTCOLONIAL SPACE
Giliana Zeferino Leal Mendes Thelma Pontes Borges Miguel Pacifico Filho Walace Rodrigues	<i>Universidade Federal do Tocantins, Brazil</i>	INSTITUTIONALIZED MIGRATION AND CHILDHOOD IN THE BRAZILIAN AMAZON: THE CASA ABRIGO IN THE CITY OF ARAGUAÍNA/TOCANTINS/BRAZIL
Bhumika Sharma Madhav Sharma Poonam Pant Gulshan Kumar	<i>Himachal Pradesh University Amity University India</i>	PRO-CHILD PROVISIONS UNDER LABOUR LAWS IN INDIA
Alaka F. A. Oyediran W.O. Yekinni O.T.	<i>Federal College of Education Federal university of Abeokuta University of Ibadan</i>	ANALYSIS OF CHILD LABOUR FORMS AND RELEVANT COMMUNITY CHARACTERISTICS IN RURAL COMMUNITIES OF SOUTH-WEST NIGERIA
Narmadha Muthu Assoc. Prof. Dr. Neelam Pandey	<i>Annamalai University</i>	SOCIO-CULTURAL AND PSYCHOLOGICAL DEVELOPMENT OF MIGRANT WORKER'S CHILDREN
Morsaleh Ranjbar Moghaddam Prof. Dr. Zeynep Onur Robin Bukonya	<i>University of Tartu Near East University University of Wageningen</i>	ASSUMING THE CITY AS A PLAYGROUND

DATE	TIME	SESSION	HALL
22.05.2021	14 ⁰⁰ – 17 ⁰⁰	2	2

HEAD OF SESSION: Prof. Kosherbayeva Aigerim

Любов Альтгайм	<i>Terнопol National Pedagogical University named after Vladimir Gnatyuk</i>	ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНИХ ЕКСКУРСІЙ ДЛЯ ДІТЕЙ
Assist. Prof. Vira Kutyreva	<i>Karazin Kharkiv National University</i>	THE PRACTICE OF MOTHERHOOD THROUGH THE PRISM OF THE DISCOURSE OF RESPONSIBLE PARENTING
доц. Рысбаева Жанна Ибраевна доц. Каркимбаева Гульшахар Абдикапбаровна Мамедова Индира Магарамовна	<i>КазНУ им Аль-Фараби КазНМУ им. С.Д. Асфендиярова</i>	ОСОБЕННОСТИ КЛИНИЧЕСКОГО ТЕЧЕНИЯ ХРОНИЧЕСКОГО КАТАРАЛЬНОГО ГИНГИВИТА
Assoc. Prof. Dr. Aisulu Shayakhmetova Nurgul Nurmuhambetova Saule Damekova	<i>Sh. Uvalikhanov Kokshetau University</i>	PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL FEATURES OF THE CHILDREN'S UNIVERSITY
А.Б Достемесова Д.А. Садыкова Г.К.Сауранбаева	<i>Қазақ Ұлттық Қыздар Педагогикалық Университеті</i>	ДОМИНАНТ ТҮРЛЕРДІҢ АНАТОМИЯЛЫҚ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ
Nurgul Nurmuhambetova Assoc. Prof. Dr. Aisulu Shayakhmetova Saule Damekova	<i>Sh. Uvalikhanov Kokshetau University</i>	KU SH UALIKHANOV CHILDREN'S UNIVERSITY PERFORMANCE INDICATORS INCREASING CHILDREN'S INTEREST IN STEM
доц. Віктор Сіткар	<i>Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка</i>	СУЧАСНА СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА УКРАЇНСЬКА РЕАЛЬНІСТЬ В КОНТЕКСТІ ДІТЯЧОЇ СУБКУЛЬТУРИ

DATE	TIME	SESSION	HALL
22.05.2021	14 ⁰⁰ – 17 ⁰⁰	2	3

HEAD OF SESSION: Prof. Dr. Şevket ÖZNER

Dr. Aynur Novruzova	Ganja State University	CHARLES DICKENS'İN "OLIVER TWIST"İN MACERALARI" ROMANINDA ÇOCUK VE SUÇ
Burak Gökbulut Anıl Bilgiç	Near East University	İÇERİK ÖZELLİKLERİ AÇISINDAN YEŞİL ADANIN ÇOCUKLARI ROMANI
Res. Assist. Dr. Muhammed TUNAGÜR Mehmet KARDOĞAN	Ağrı İbrahim Çeçen University Baskent University	HEINZ JANISCH'İN "KÖPRÜYÜ GEÇERKEN DEV İLE AYININ ÖYKÜSÜ" ADLI ESERİNİN ÇOCUĞA GÖRELİK İLKESİ AÇISINDAN İNCELENMESİ
Lect. Dr. Sedat GENCER	Bitlis Eren University	BİR ÇOCUKLUK ANLATISI OLARAK: SUYU ARAYAN ADAM
Assoc. Prof. Dr. Ahmet İhsan KAYA Dr. Mehmet Emin KALGI	Gaziantep University MEB	ÖMER SEYFETTİN'İN HİKÂYELERİNDE ÇOCUK VE TANRI TASAVURU
Assoc. Prof. Dr. Nazile Abdullazadə	Azerbaijan State Pedagogical University	NİZAMİ GƏNCƏVİ YARADICILIĞINDA UŞAQ ƏDƏBİYYATI NÜMUNƏLƏRİNİN TƏDRİSİ TARİXİ

DATE	TIME	SESSION	HALL
22.05.2021	14 ⁰⁰ – 17 ⁰⁰	2	4

HEAD OF SESSION: Assoc. Prof. Dr. Emil MAMMADOV

Assist. Prof. Dr. Alev SÜZEN Prof. Dr. Süleyman Cüneyt KARAKUŞ	<i>Muğla Sıtkı Koçman University</i>	POSTOPERATİF ANAL STRİKTÜR VE KONJENİTAL ANAL DARLIĞI OLAN ÇOCUKLARDA Y-V ANOPLASTİNİN KABIZLIĞI VE DIŞKI KAÇIRMASIN AZALTMADAKİ ETKİSİ
Ülkü ARIĞ Deniz GENÇ Tunç AKKOÇ	<i>Marmara University Muğla Sıtkı Koçman University</i>	DENTAL FOLİKÜL KAYNAKLI MEZENKİMAL KÖK HÜCRELERİN ÖN ve SİMULTANE PROİNFLAMATUAR SİTOKİN UYARIMLI ORTAMDA EV TOZU AKARINA DUYARLI ASTIMLI HASTALARIN T LENFOSİT FENOTİPİ ÜZERİNE ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI
Assist. Prof. Dr. Ebru KÖSEMİHAL Assist. Prof. Dr. Ateş Mehmet Akşit Assist. Prof. Dr. Uğur Belet	<i>Near East University</i>	İŞİTME KAYIPLI ÇOCUKLARDA ERKEN TANININ GELİŞİM ALANLARINA ETKİSİ
Asst. Prof. Dr. Didem Sakaryalı Uyar Assoc. Prof. Dr. Betül Memiş Özgül	<i>Başkent University</i>	DAİMİ İKİNCİ PREMOLAR DIŞIN EKSİKLİĞİNE KARAR VERMEDE KRİTİK YAŞIN BELİRLENMESİ: RETROSPEKTİF ÇALIŞMA
Assist. Prof. Dr. Çiğdem ÇEKMECE Lect. Begüm ÇAPA TAYYARE Çağla KARACAN Assist. Prof. Dr. Ilgın SADE	<i>Kocaeli University</i>	ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMATİK BEYİN YARALANMALARINDA REHABİLİTASYONUN ÖNEMİ: OLGU SUNUMU
Melis Bağkur Assist. Prof. Dr. Gonca İnanç Prof. Dr. Adile Öniz	<i>Near East University</i>	HAFİF DÜZEY ZİHİNSEL YETERSİZLİĞİ OLAN ÖĞRENCİLERDE UYKU KALİTESİNİN İNCELENMESİ: ÖN VERİLER IŞIĞINDA

DATE	TIME	SESSION	HALL
22.05.2021	14 ⁰⁰ - 17 ⁰⁰	2	5

HEAD OF SESSION: Assoc. Prof. Dr. Çiğdem HÜRSEN

Assoc. Prof. Dr. Çağla Yiğitbaş Assoc. Prof. Dr. Aliye Bulut Şüheda Yalçın Alimoğlu Res. Assist. Suat Tuncay	Giresun University Gaziantep Islamic Science and Technology University Bingöl University	İLKOKUL ÇOCUKLARINDA ALEKSİTİMİ VE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK DURUMU
Assist. Prof. Dr. Gizem Öneri Uzun Assist. Prof. Dr. Ayhan Çakıcı Eş	Near East University Girne University	PANDEMİ SÜRECİNDE ANNE VE ÇOCUK İLİŞKİSİ KAVRAMLARI ÜZERİNE DERLEME ÇALIŞMASI
Assist. Prof. Dr. Sait YILDIRIM	Iğdır University	ÇOCUKLARDA ŞİDDETİN SIRADANLAŞMASI "SIFIR BİR" DİZİSİ ÖRNEĞİ
Assist. Prof. Dr. Burçin Aysu Res. Asst. Sena ÖZ Prof. Dr. Figen Gürsoy Prof. Dr. Neriman Aral	University of Yıldırım Beyazıt Ankara University	10-11 YAŞ ÇOCUKLARININ EMPATİ BECERİLERİNİ FARKLI DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ
Prof. Dr. Pınar BAYHAN Res. Asst. Sena ÖZ	Hacettepe University Ankara University	PANDEMİ SÜRECİNDE EBEVEYNLERİN DENEYİMLERİNİN İNCELENMESİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA
Assist. Prof. Dr. Sinem TAPKI	Bursa Technical University	ÇOCUK-OYUN-SOKAK İLİŞKİLERİ: ÇOCUK DOSTU SOKAK TASARIMI
Aycem Birand Assoc. Prof. Dr. Askin Kiraz	Near East University	PANDEMİ DÖNEMİNDE ÇOCUKLARIN ÇEVRE FARKINDALIĞI: AİLE KATILIMLI ÇEVRE ETKİNLİKLERİ

DATE	TIME	SESSION	HALL
23.05.2021	10 ⁰⁰ – 13 ⁰⁰	1	1

HEAD OF SESSION: Prof. Dr. Fahriye Altınay AKSAL

Jasna Brkic Violeta Djordjevic	Belgrade City Library	CHILDREN EDUCATION THE ROLE OF CHILDREN'S LIBRARY IN THE PRESCHOOL PERIOD
Tosin Ogunleye Assist. Prof. Dr. Fatma KÖPRÜLÜ	Near East University	THE IMPACT OF COVID-19 ON PRIMARY SCHOOL STUDENTS' LEARNING SKILLS
Assoc. Prof. Tuğba DÜZENLİ Assist. Prof. Emine Tarakçı EREN Assoc. Prof. Merve ALPAK	Karadeniz Technical University Afyon Kocatepe University	OPEN SPACE AND SOCIALIZATION REQUIREMENTS OF PRIMARY SCHOOL CHILDREN DURING THE PANDEMIC
Assoc. Prof. Tuğba DÜZENLİ Assist. Prof. Emine Tarakçı EREN Leyla DENİZ	Karadeniz Technical University Afyon Kocatepe University	ENVIRONMENTAL ELEMENTS IN CHILDREN'S DRAWINGS
Dr. Jijo James Indiparambil	Sanjo College of Management and Advanced Studies (SCMAS)	SCHOOL SURVEILLANCE AND MORAL EDUCATION: AN ETHICAL IMPRINTS
Jinan KB	Existential Knowledge Foundation, India	REIMAGINING CHILDHOOD EDUCATION AS IF CHILDREN ARE CREATORS OF KNOWLEDGE

DATE	TIME	SESSION	HALL
23.05.2021	10 ⁰⁰ – 13 ⁰⁰	1	2

HEAD OF SESSION: Assoc. Prof. Dr. Aylin İSLAM

Nursen KULAKAC Assoc. Prof. Dr. Nilgun ULUTASDEMİR	Gümüşhane University	PEDİATRİK TEMEL KARDİYAK YAŞAM DESTEĞİ: AMERİKA KALP DERNEĞİ KARDİYOPULMONER RESÜSİTASYON KLAVUZU 2020 GÜNCELLEMELERİ
Res. Asst. Sevda UZUN Assoc. Prof. Dr. Nilgun ULUTASDEMİR	Gümüşhane University	ÇOCUK RUH SAĞLIĞI VE MOTİVASYONEL GÖRÜŞME YÖNTEMİ
Assoc. Prof. Dr. Çağla YİĞİTBAŞ Assoc. Prof. Dr. Aliye BULUT	Giresun University Gaziantep İslami Bilim ve Teknoloji University	DÖRT FARKLI MESLEK AÇISINDAN ÇOCUĞA YÖNELİK ŞİDDETE DUYARLILIK DAVRANIŞLARI: TÜRKİYE ÖRNEĞİ
Lect. Dr. İlknur BEKTAŞ Assist. Prof. Dr. Aslı AKDENİZ KUDUBEŞ	Dokuz Eylül University Bilecik Şeyh Edebali University	ADÖLESANLARIN SAĞLIKLI YAŞAM TARZI İNANÇLARI, AĞIZ DIŞ SAĞLIĞI KONTROL ODAGI VE AĞIZ DIŞ SAĞLIĞI DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ
Zila Özlem Kırbas	Ordu University	ÇOCUK VE ETİK
Res. Assist. Bahar ÇOLAK Lect. Berrin GÖGER Assoc. Prof. Dr. İlknur KAHRİMAN	Karadeniz Technical University Gumushane University	6-24 AYLIK BEBEĞİ OLAN PRİMİPAR ANNELERİN EMZİRME MOTİVASYONLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ
Lect. Berrin GÖGER Res. Assist. Bahar ÇOLAK Assoc. Prof. Dr. İlknur KAHRİMAN	Gumushane University Karadeniz Technical University	6-24 AYLIK BEBEĞİ OLAN ANNELERİN ANNE-BEBEK BAĞLANMA DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

DATE	TIME	SESSION	HALL
23.05.2021	10 ⁰⁰ - 13 ⁰⁰	1	3

HEAD OF SESSION: Assoc. Prof. Dr. İnanç İLİSULU

Assist. Prof. Dr. Serpil AKDAĞLI	<i>Kütahya Dumlupınar University</i>	NEŞET GÜNAL'IN RESİMLERİNDE ÇOCUK FIGÜRÜ
Assoc. Prof. Gonca YAYAN Filiz TÜMEN GÖMEÇ	<i>Gazi University</i>	ÇOCUK ve SANAT COVID-19'UN ÇOCUK RESİMLERİNE YANSIMALARI
Assoc. Prof. Dr. Alper SAĞLIK Onur KIZILARSLAN Assist. Prof. Dr. Elif SAĞLIK	<i>Canakkale Onsekiz Mart University</i>	ÖZEL İHTİYAÇLI ÇOCUKLAR İÇİN ENGELSİZ PARKLARDAKİ PEYZAJ DÜZENLEMELERİNİN İNCELENMESİ
Assist. Prof. Dr. Münire Meral Yağcı Turan	<i>Dicle University</i>	ÇOCUĞUN KENDİNİ İFADESİNDE ÇİZGİLERİN VE RENKLERİN ÖNEMİ
Fatih M. DURMUŞ	<i>Graphic Designer, Illustrator, Folklore Researcher</i>	ÇOCUK KİTABI RESİMLENDİRİLMESİNDE KÜLTÜREL ÖGELERİN KULLANILMASININ ÖNEMİ
Assoc. Prof. Dr. Nazan DÜZ Kardelen ÖZDEMİR	<i>Usak University</i>	RESİM SANATINDA ÇOCUK FIGÜRLERİNİN VE PORTELELERİNİN BİÇİM AÇISINDAN ANALİZİ
Assist. Prof. Dr. Derya BULUÇ Prof. Dr. Şebnem Ruhsar TEMİR GÖKÇELİ	<i>Mimar Sinan Fine Arts University Usak University</i>	COVID 19 PANDEMİ SÜRECİNDE ÇOCUKLARA UYGUN MASKE SEÇİMİNDE STANDARTLARA UYGUNLUK VE TASARIM ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ
Prof. Dr. Şebnem R. Temir Gökçeli Assist. Prof. Dr. Beyhan Pamuk Assist. Prof. Dr. Şengül Erol	<i>Usak University</i>	ÇOCUK EVLERİ İÇİN BİR ÇALIŞMA: "SEN TASARLA BİZ DİKERİZ"

DATE	TIME	SESSION	HALL
23.05.2021	10 ⁰⁰ – 13 ⁰⁰	1	4

HEAD OF SESSION: Prof. Dr. Adile Oniz ÖZGÖREN

Prof. Dr. Dilber Ulaş	Ankara University	ÇOCUKLARDA VE GENÇLERDE SOSYAL GİRİŞİMCİLİK
Assoc. Prof. Dr. Şafak Öztürk Aynal Abdullah Yılmaz Cem Tıgrak Alpay Aşkın	Manisa Celal Bayar University Salihli Probation Directorate	KÖY OKULLARI YENİLENİYOR: BİR SOSYAL SORUMLULUK ÖRNEĞİ
Assoc. Prof. Dr. N. Damla YILMAZ USTA	Süleyman Demirel University	TARİHÖNCESİ ANADOLU TOPLUMLARINDA BEBEK VE ÇOCUK ÖLÜMLÜLÜĞÜ: KÖYLERDEN İLK KENT YERLEŞİMLERİNE
Assoc. Prof. Dr. Şafak Öztürk Aynal Banu Kurt	Manisa Celal Bayar University Ege University	GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE OYUNCAKLAR VE OYUNCAK BEBEKLER: WALDORF BEBEĞİ
Dr. Yahya AKYOL Prof. Dr. Baykal BİÇER	Ministry of National Education Çiğli Şehit Şenali Ocak Secondary School Kutahya Dumlupınar University	II. MEŞRUTİYET DÖNEMİ EĞİTİMCİLERİNİN DEĞER EĞİTİMİNDE ÇEVRENİN ETKİSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ
Lect. Rukiye USLU Dr. Menil ÇELEBİ	Near East University	ÇOCUK AÇISINDAN SOSYAL POLİTİKA
Eda DURMAZ	Hatay Mustafa Kemal University	GÖÇ VE ÇOCUK İLİŞKİSİ ÜZERİNE
Dr. Özlem AKALPLER	Near East University	GÖÇ SÜRECİNDE ÇOCUK OLMAK VE ETKİLERİ

DATE	TIME	SESSION	HALL
23.05.2021	10 ⁰⁰ – 13 ⁰⁰	1	5

HEAD OF SESSION: Assist. Prof. Dr. Pembe Hare YİĞİTOĞLU

Dr. Berkay KESKİN Asist. Prof. Dr. Ayten DOĞAN KESKİN	Ankara University University of Health Sciences, Gülhane Faculty of Health Sciences	GELENEKSEL VE SOSYAL MEDYANIN ÇOCUKLARIN GIDA TÜKETİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ
Melis Bağkur Tuba Yerlikaya Prof. Dr. Adile Öniz	Near East University	YOGA EĞİTİMİNİN SOSYOEKONOMİK OLARAK DEZAVANTAJLI ÇOCUKLARDA FİZİKSEL UYGUNLUK VE YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ
Res. Assist. Dr. Sercin KOSOVA	Dokuz Eylul University	ÇOCUK KORUMA: SPORDAKİ GELİŞMELER
Res. Assist. Dr. Merve KOCA KOSOVA	Dokuz Eylul University	COVID-19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE ÇOCUKLARDA FİZİKSEL AKTİVİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ
Hüseyin GÜNERALP Prof. Dr. Cevdet TINAZCI	Near East University	12-15 YAŞ GENÇLERE UYGULANAN 12 HAFTALIK ATREMANIN, SOSYAL BECERİ VE SPORA YÖNELİM DÜZEYLERİNE ETKİSİ
Polat Koç Gonca İnanç Murat Özgören	Near East University	ÇOCUKLARDA BASKIN OLMAYAN EL BECERİLERİ SEVİYE TESPİTİ
Kamala ABBASOVA Sajda MAMMADOVA	Azerbaijan University	ZORAKILIQ HALLARINA MƏRUZ QALMIŞ UŞAQLAR

DATE	TIME	SESSION	HALL
23.05.2021	14 ⁰⁰ – 17 ⁰⁰	2	1

HEAD OF SESSION: Assist. Prof. Dr. Mukaddes Sakallı DEMİROK

Dr. Syed Maqsood Zia Shah Dr. Faiz Muhammad Shaikh Dr. Anwar Ali Shah G.Syed Mumtaz Ali Junejo	Shah Abdul Latif University SZABAC University of Sindh Jamshoro	IMPACT OF COVID-19 ON CHILDREN'S PHYCOLOGICAL DEVELOPMENT IN PAKISTAN
Aashi Aggarwal Assist. Prof. Tamanna Saxena	Amity University	DETERMINANTS OF CRYING: A REVIEW OF CRYING RESEARCH
Saleha Bibi Aneela Maqsood	Army Special Education Academy, Pakistan Fatima Jinnah Women University	EDUCATIONAL PSYCHOLOGISTS IN PAKSITAN: BREAKING DOWN BARRIERS TO LEARNING
Saleha Bibi Aneela Maqsood	Army Special Education Academy, Pakistan Fatima Jinnah Women University	MINDFULNESS-BASED POSITIVE BEHAVIOR SUPPORT FOR REDUCING PSYCHOLOGICAL DISTRESS AMONG PARENTS OF CHILDREN WITH AUTISM SPECTRUM DISORDER: A Mini REVIEW
Saleha Bibi Bisma Makhdoom	Army Special Education Academy, Pakistan	IMPACT OF COVID-19 STRESS AMONG CAREGIVERS OF CHILDREN AND ADOLESCENTS: A QUALITATIVE STUDY
Kaavya Nayyar Asst. Prof. Tamanna Saxena	Amity University	IMPACT OF SOCIAL MEDIA ON BODY IMAGE AND SELF ESTEEM
Dr. Anwar Ali Shah G. Syed Dr. Maqsood Zia Shah Dr. Faiz Muhammad Shaikh	University of Sindh jamshoro Shah Abdul Latif University SZABAC, Pakistan	IMPACT OF COVID-19 PANDEMIC ON CHILDREN'S HEALTH IN SINDH- PAKISTAN
Suleman G.Abro Dr. Ghulam Ali Jariko Dr. Muhammad Ismail Kumbhar Dr. Faiz Muhammad Shaikh	SWAFCO Sindh University of Sindh Jamshoro Sindh Agriculture University SZABAC Pakistan	IMPACT OF COVID-19 PANDEMIC CHILDREN MENTAL STRESS IN SINDH

DATE	TIME	SESSION	HALL
23.05.2021	14 ⁰⁰ – 17 ⁰⁰	2	2

HEAD OF SESSION: Assoc. Prof. Dr. Murat TEZER

Dilara Almila Kaynak Assist. Prof. Dr. Munise Duran	<i>Inonu University</i>	OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE AİLELERİN SPORA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ
Assist. Prof. Dr. Gamze Sarmaşık ABUR	<i>Muğla Sıtkı Koçman University</i>	OKUL ÖNCESİNDE MATEMATİK EĞİTİMİNİN ÖNEMİ VE OKUL ÖNCESİ MATEMATİK EĞİTİMİNDE TEKNOLOJİNİN KULLANIMI
Elif Esra ÖZENÇ Assoc. Prof. Dr. Eda YAZGIN	<i>Doğu Akdeniz University, TRNC</i>	OKUL ÖNCESİ EĞİTİM ORTAMINDA REGGIO EMİLİA TEMELLİ PEDAGOJİK DOKÜMANTASYON UYGULAMALARI GELİŞTİRME VE DEĞERLENDİRME
Assist. Prof. Dr. Dervişe AMCA TOKLU Hulin SİDDİK	<i>Near East University</i>	ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE ANNE- ÇOCUK ve BABA-ÇOCUK İLİŞKİSİNE YÖNELİK YAPILAN ARAŞTIRMALARIN İNCELENMESİ
Assist. Prof. Dr. Dervişe AMCA TOKLU Tuğyan KAVAZ	<i>Near East University</i>	ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE YAPILANDIRILMAMIŞ MATERYALİN ÖNEMİNE YÖNELİK YAPILAN ARAŞTIRMALARIN İNCELENMESİ
Assist. Prof. Dr. Meryem GÜLYAZ CUMHUR	<i>Near East University</i>	“ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE STEM (FeTeMM) ÇALIŞMALARINA BAŞLANMALI MIDİR?” SORUSUNA YANIT OLARAK İÇERİK ANALİZİ ÇALIŞMASI
Assist. Prof. Dr. Semira KARUKO	<i>Near East University</i>	ERKEN YAŞTA ÇOCUKLARA VERİLEN ARAPÇA EĞİTİMİ – KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

DATE	TIME	SESSION	HALL
23.05.2021	14 ⁰⁰ – 17 ⁰⁰	2	3

HEAD OF SESSION: Assoc. Prof. Dr. Aşkın KİRAZ

Rehana Kanwal	<i>National College of Business Administration and Economics, Lahore</i>	DECENT SOCIAL DEALINGS WITH CHILDREN IN THE PERSPECTIVE OF PRACTICAL MORALS OF THE PROPHET MUHAMMAD (S.A.W)
Khalida Madoui	<i>Higher College for Teachers (Ecole Normale Supérieure) Assia Djebar Algeria</i>	THE CHILD'S RIGHTS IN MUHAMMADAN NARRATIVES
Rehana Kanwal M. Farooq Shakir	<i>National College of Business Administration and Economics, Lahore</i>	CHILD LABOUR IN THE LIGHT OF QUR'AN AND SUNNAH
Favour C. Uroko	<i>University of Nigeria</i>	DEUTERONOMY 14:28-29: A THEOLOGICAL-ETHICAL INTERROGATION OF MIGRATION OF CHILDREN IN EASTERN NIGERIA
Jobin Sebastian Dr. P. Sakthivel	<i>Annamalai University</i>	A DISCOURSE ON CYBER HYGIENE FOR CHILDREN IN Kerala

DATE	TIME	SESSION	HALL
23.05.2021	14 ⁰⁰ – 17 ⁰⁰	2	4

HEAD OF SESSION: Prof. Dr. Filiz MERİÇLİ

Assoc. Prof. Dr. Ayşe Derya ESKİMEN	<i>Kütahya Dumlupınar University</i>	ÇOCUKLARDA DOĞA, HAYVAN SEVGİSİ VE ÇEVRE DUYARLILIĞI OLUŞTURMA YÖNLERİYLE CEREN KERİMOĞLU'NUN ÇOCUK KİTAPLARINA BAKIŞ
Irada Rahmanova	<i>Baku State University</i>	THE ROLE OF CHILDREN'S LITERATURE IN THE BRINGING UP OF A NEW GENERATION
Lect. İffet AKSOY Beyza Zeliş Bozkurt	<i>Canakkale Onsekiz Mart University</i>	ÇOCUK HİKÂYELERİNDE TEMATİK BİR YAKLAŞIM: MİNE PİKNİKTE
Assist. Prof. Dr. Alev USTUNDAG	<i>Health Sciences University Gülhane Faculty of Health Sciences</i>	ÇOCUKLARDAN EV YAPIMI ÖYKÜLER KİTABININ İÇERİK AÇISINDAN İNCELENMESİ
Res. Asst. Dr. Merve Esra ÖZGÜRBÜZ	<i>Karadeniz Technical University</i>	GEÇMİŞLE ELEŞTİREL BİR DİYALOG KURMAK: RESİMLİ ÇOCUK KİTAPLARINDA CİNSİYET KURGUSUNUN YAPIBOZUMU
Assoc. Prof. Dr. Ayşe Derya ESKİMEN	<i>Kutahya Dumlupınar University</i>	KİRO DONEV'İN KARMAKARIŞIK MASAL ADLI ÇOCUK KİTABININ İNCELENMESİ

DATE	TIME	SESSION	HALL
23.05.2021	14 ⁰⁰ – 17 ⁰⁰	2	5

HEAD OF SESSION: Prof. Dr. Dilber ULAŞ

Duygu Kaptanoğlu Coşkun Çağla Akarsel	Özay Günsel Children's University Near East University	21. YÜZYIL BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNDE AKRAN EĞİTİMİ MODELİNİN YERİ VE ÖNEMİ
Aysun Gencebay Çağla Akarsel	Özay Günsel Children's University Near East University	ÇOCUKLARDA KİTAP OKUMANIN BİLİŞSEL GELİŞİM VE KOMPOZİSYON YAZMA BECERİSİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ
Fatma Çakır AKSUNGUR	Nevşehir Hacı Bektaş Veli University	ÇOCUK EDEBİYATI DERS KAPSAMINDA ÇOCUK GELİŞİMİ ÖĞRENCİLERİ TARAFINDAN GELİŞTİRİLEN EĞTİM MATERYALLERİNİN İNCELENMESİ: HİKAYE KÜPÜ TEKNİĞİ
Nurten KODAZ ÖCAL Assoc. Prof. Dr. Birsal AYBEK	Ministry of Education Cukurova University	ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİLERİN ÇOCUKLAR İÇİN FELSEFE (P4C) KAVRAMINA YÖNELİK ALGILARININ METAFORLAR YOLUYLA BELİRLENMESİ
Assoc. Prof. Dr. İpek Danju Assoc. Prof. Dr. Aşkın Kiraz	Near East University	KKTC ve TC MİLLİ EĞTİM BAKANLIĞI İLKÖĞRETİM FEN BİLİMLERİ PROGRAMLARINDAKİ FEN ETKİNLİKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI
Adem Hamamcı Assist. Prof. Dr. Cevdet Şanlı	Yildiz Technical University	BEN ZATEN BİLİYORUM!: ERKEN OKURYAZARLIKLA İLGİLİ ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİ
Hülya Akçay Assoc. Prof. Mustafa YEŞİLYURT	Yildiz Technical University	İLKOKUL HAYAT BİLGİSİ ÖĞRETİMİNDE TERS YÜZ SINIF UYGULAMASI

PHOTO GALLERY

Доброе утро

Добрый ранокгарного дня

Dobro jutro

शुभ प्रभात
आपका दिन शुभ हो

Goedemorgen

صباح الخير

Bom Dia
Tenha um bom dia

Kayırlı tan

Sabahınız xeyir
gözəl gün arzu edirəm

सुभ सदेर

Prof. Dr. Filiz MERİÇLİ May 21, 2021 Nicosia-TRNC

Prof. Dr. Filiz Mericli

Duygu KAPTANOĞLU CO...

Sajna Firoz

Eda Yazgin

Çağla Akarsel

CHILDHOOD IS LIKE A RAINBOW.

The adult lives are shaped by the things we experience and learn during our childhood.

Every baby is born innocent, so how do they become individuals who are violent ?

Every child is curious, how do children who ask thousands of questions in their early years turn into individuals who never ask questions and who are never intrigued?

Prof. Dr. Filiz Mericli

Find a participant

- IKSAD Alina (Co-host, me)
- IKSAD Nurlan (Host)
- PM Prof. Dr. Filiz Mericli
- Çağla Akarsel (Co-host)
- Duygu KAPTANOĞLU... (Co-host)
- H3- Observer (Co-host)
- Aisulu Shayakhmetova
- AP Assoc. Prof. Dr. Sevilay ULAS
- AI Aylin Isdam
- AS Aygül Seda AKAR
- Doç. Dr. Çağrı Hale Özel
- EY Eda Yazgin
- G Gamze Abur
- GT Gözlem Telemiz
- HA H1 Ashwarthicka
- HN H1 Nihan Koran
- HZ H1 Zila Ozlem Kirbag
- H3 Dr. PARAMASIVAN C
- HP H3 Prof. Dr. Zehra Albay GAZI
- H1 Hall 1- Gizem Deniz BÜYÜKSOY
- H3 Hall- 3 Aynur Novmizova

For Whom does UNICEF work for?

Children
Youth
Women

unicef | her çocuk için

Participant List:

- IKSADA Alina (Co-host, me)
- IKSAD Nurlan (Host)
- Çağla Akarsel (Co-host)
- DK Duygu KAPTANOĞLU ... (Co-host)
- SH Sema Hosta
- HS Hall-4, Selma Korlalmaz
- NY N.Damla Yılmaz Usta
- NK Nur Kodaz
- TK Tuğyan Karaz
- AD Adile Oniz Cagoren
- AS Aisulu Shayakhmetova
- AP Assoc. Prof. Dr. Sevilay Ulas
- AI Aylin Islam
- DD DOÇ. DR. BURAK GÖKBALUT
- Dr.RURAMASIVAN C
- DD Duda Ozdem Yavuz
- EY Eda Yazgin
- GT Gözlem Telemez
- H2-Münever Ozcan
- H3- Observer
- H1 Hall 1- Gizem Deniz BUYUK

Observer H2: Al...

Participants: Murgul Nurmukh..., Viktor Sitkar 2..., Lugov Altheim, Bepa Kyrtspena

International
WORLD CHILDREN CONFERENCE-2
by Özyay Günsel Children University & IKSAD Institute
Turkish Republic of Cyprus
World Children Conference
May 21- 23, 2021
forever child... forever innocent...

Participants: Mustafa Latif Emek

Stop Video, Participants (118), Chat, Share Screen, Record, Breakout Rooms, Reactions, Leave D...

Video Player: A scene from a movie showing a man playing a grand piano.

Participant Grid:

- H3 Prof. Dr. Zehra Alt...

The screenshot shows a Zoom meeting in progress. On the left, a presentation slide is displayed with the following text:

We are here today for a very meaningful event. We are very pleased and proud to host this visionary meeting that we have actualised with the goal of a more liveable world for our children. Thank you for presenting your work and ideas at this meaningful conference. Welcome...

If there were no pandemic conditions, we would have liked to have you, our valuable participants, in Cyprus at the World Children's Conference, which we would have held in person. However, the importance of the topics to be discussed is so high that we did not want to postpone the meeting. With the World Children's Conference, we will actualise an important visionary study by creating a scientific discussion environment that puts children at its centre.

Anna Günsel
Chairman of The Board of Trustees
of Zeynep Günsel Children's University

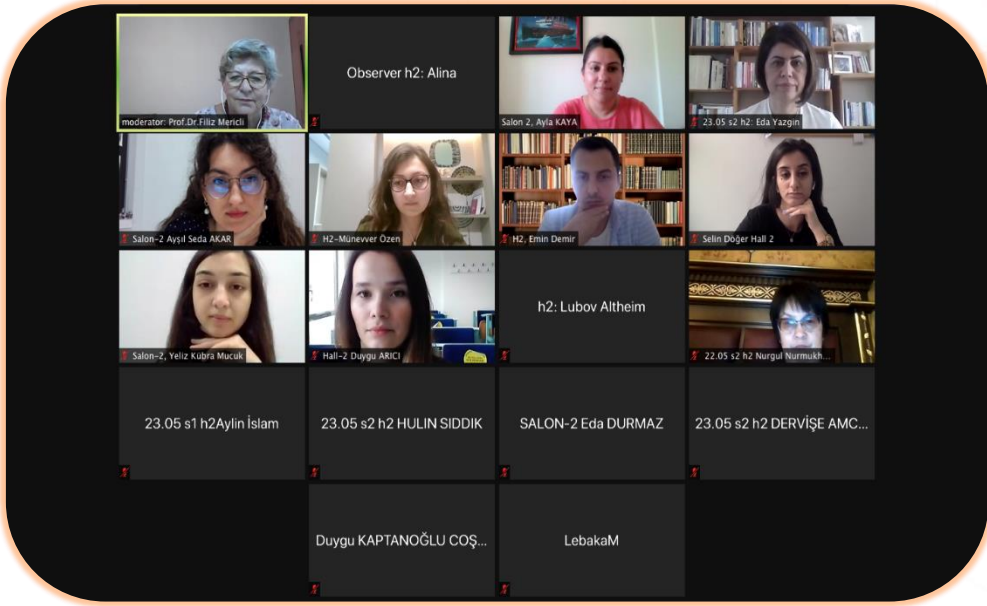
On the right, a grid of participants is visible. One participant's name is highlighted: "Hall-3, SEFUNYE OL...". The time displayed is "22.05 s2 h1Narmadh...".

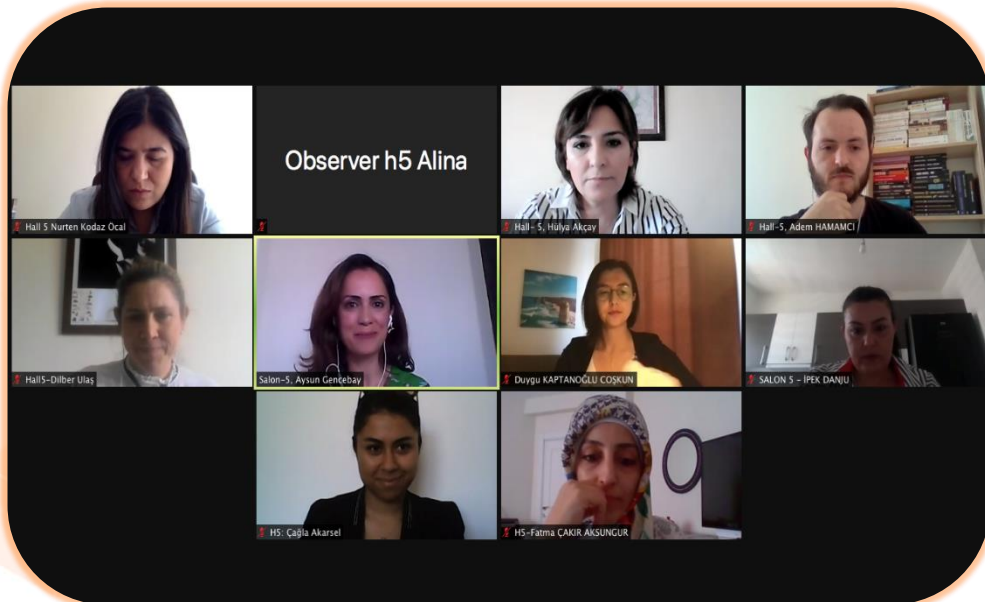
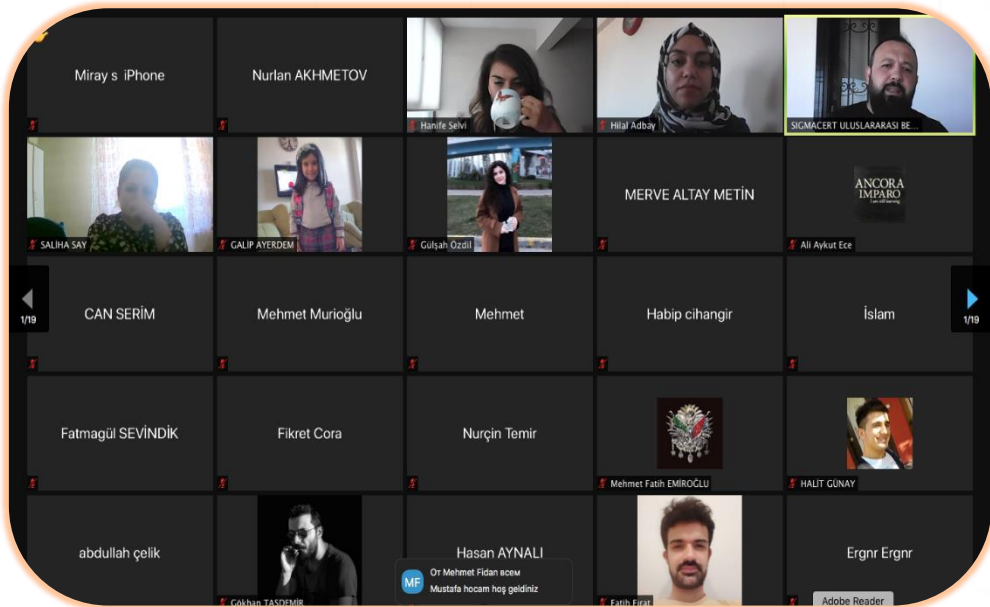
This screenshot shows a larger grid of participants in a Zoom meeting. The participants are arranged in a grid, with some names visible such as "IKSADA Aina", "Prof. Dr. Filiz...", "Eda Yağın", "Fikret Yazıcı", "Zehra Altınay", "Zile Özlem Kirbağ", "Lubov Altheim", "Tuğ...", "Çağla Akarsel", "H2-Münever Özten", "H4-Safak Aymal", "H2-Emin Demir", "H4-Şevket Özür", "Salon -1 Mustaf...", "NK", "H1: Doç. Dr. Birsel...", "H1-Nilgün Ongan", "Hall-4 İffet Aksoy", and "H1-Sajna Firoz".

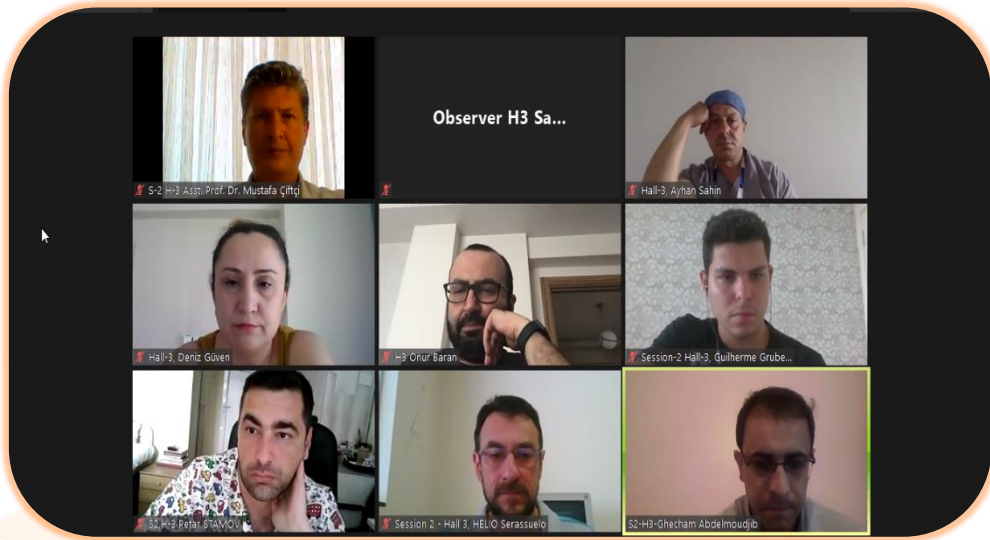
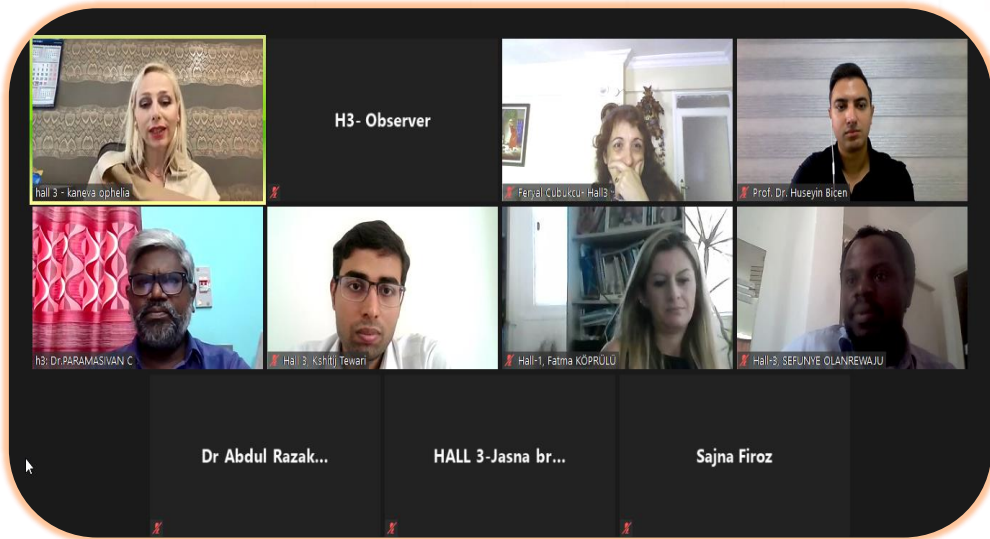
On the right side, there is a list of participants with their names and initials, such as "23.05 s2 h2 Gamze Abur", "23.05 s2 h2 HULIN SIDDIK", "23.05 s2 h2: Eda Yağın", "23.05 s2 h2: Tuğyan Kavaz", "23.05 s2 h2: Nur Kodaz", "dinleyici: Özlem Telemez", "Feryal Cubukcu- Hall3", "h1: Doç. Dr. Birsel AİBEK", "h1: Nilgün Ongan", "h1: Zehra Altınay", "H1-Ufuk KAYA", "H2: Emin Demir", "H2-Lubov Altheim", "H2-Münever Özten", "H3- Observer", "h3: Dr. PARAMASIVAN C", "H3: Prof. Dr. Hüseyin Bicen", "h3: Sajna Firoz", "H4-Observer", "h4: şevket özür", and "H4-Muhammet ATASEVER".

This screenshot shows another view of a Zoom meeting grid. The participants are arranged in a grid, with some names visible such as "Zehra Altınay", "IKSADA Aina", "Salon-1 Fikret Yazıcı", "H1-Nilgün Ongan", "H1-Zile Özlem Kirbağ", "HALL1-Yonca ALTINDAL", "HALL1-DUĞU GOKTAS", "Salon-1 Mustafa Temel", "H1-Ufuk KAVAZ", "S 2-H 1-Doç. Dr. Çağrı Hale Özel", "Salon-1 Mustafa Temel", "Salon-1-Nurullah YAZICI", "Hall 1, Aizhan M...", and "Çağla Akarsel".

On the right side, there is a list of participants with their names and initials, such as "IKSADA Aina (Co-host, me)", "Çağla Akarsel (Co-host)", "H2: Zehra Altınay", "Salon -1 Fikret Yazıcı", "H1: Nilgün Ongan", "H1-Ufuk KAZI", "H1 Hall 1. Aizhan Moldamurat", "H1- Hall-1. DUĞU GOKTAS", "H2 Hall-1. Zile Özlem Kirbağ", "HA HALL1-Yonca ALTINDAL", "S 2-H 1-Doç. Dr. Çağrı Hale Özel", "Salon -1 Mustafa Temel", and "Salon-1-Nurullah YAZICI".

Observer H3 Sa... | S2 H3-3 Assst... | Hall-3: Ayhan... | Hall-3: Deniz... | Session-2 Hall-3... | S2 - H3-Ghecham...

Recording... | Turn on Original Sound | Remaining: 08:52:18

NEAR EAST UNIVERSITY

ÖZAY GÜNSEL
Children University

CHILDREN UNIVERSITY

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

May 21-23, 2021

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus

Özay Günsel Children University

Sport & Child

INSTITUTO FEDERAL
Mato Grosso do Sul

Universidade Estadual de Londrina

Health-related quality of life of student-athletes from southern Brazil: a cross-sectional study

Sc.M. Guilherme Alves Grubert¹ and Ph.D. Helio Serassuelo Junior²

¹Federal Institute of Mato Grosso do Sul, Department of Physical Education and Sport, Aquidauana, Brazil.
²State University of Londrina, Department of Sport Sciences, Londrina, Brazil.

Grupo de Estudos em Qualidade Física, Psicológica e Saúde
GEAPS

CONTENT

CONFERENCE ID	I
ORGANIZING COMMITTEE	II
SCIENTIFIC ADVISORY COMMITTEE	III
PROGRAM	IV
PHOTO GALLERY	V

VOLUME-1

Abstract Paper	Hakan AYDIN Mustafa TEMEL	OKUL YÖNETİMLERİ İÇİN ÇOCUK İSTİSMARI SÜREÇ YÖNETİMİ REHBERİ	1
Abstract Paper	Hakan AYDIN Mustafa TEMEL	ÇOCUK İSTİSMARINA MULTİDİSİPLİNER YAKLAŞIM	3
Abstract Paper	Sergen IRMAK Ufuk KAYA Buğçe ÖZER	ÖĞRENCİLERİN ALGILADIKLARI DUYGUSAL İSTİSMAR DÜZEYİNİN VE ETKİ EDEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ	5
Full Text Paper	Birsel AYBEK Duygu GÖKTAŞ	İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BİLİM İNSANINA DAİR DEĞİŞEN ALGILARININ İNCELENMESİ	6
Full Text Paper	Yonca ALTINDAL Serenay SEZER	GECEKONDU MAHALLESİNDE YETİŞEN ÇOCUKLARIN TOPLUMSAL CİNSİYET EĞİTİMİNE KARŞI FARKINDALIKLARI: BALIKESİR DİNKÇİLER ÖRNEĞİ	21
Full Text Paper	Nilgün ONGAN	ÇOCUĞUN CİNSEL İSTİSMARI: ZORLA EVLENDİRME	35
Abstract Paper	Hakan AYDIN Fikret YAZICI	ÇOCUK İSTİSMARINI TESPİT VE ÖNLEMENE YÖNELİK ÖĞRETMEN YETERLİKLERİNİ GÜÇLENDİRME ARACI OLARAK VAKA ANALİZİ VE ÖYKÜLEME TEKNİĞİ	44
Full Text Paper	Ayla KAYA Ayşegül İŞLER DALGIÇ	ÇOCUKLARIN GELİŞİM DÖNEMLERİNE GÖRE SAĞLIĞI YÜKSELTME VE SÜRDÜRMEDE AİLE EĞİTİMİ VE DANIŞMANLIK REHBERİ GELİŞTİRİLMESİ	46
Abstract Paper	Duygu ARICI DOĞAN Saniye Selin DÖĞER	ANNELERİN DİJİTAL EBEVEYNLİK TUTUMLARI İLE AİLE-ÇOCUK İNTERNET BAĞIMLILIĞI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	51
Abstract Paper	Münevver ÖZEN Arzu YÜKSELEN	SUÇA SÜRÜKLENMİŞ İLE SUÇA SÜRÜKLENMEMİŞ ERGENLERİN BENLİK ALGI DÜZEYLERİNİN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ	53
Abstract Paper	Yeliz Kübra MUCUK İ. Haluk YAVUZER	60-72 AYLIK ÇOCUKLARIN EBEVEYNLERİNİN ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUMLARI, ÇOCUKLARIN AHLAKİ VE SOSYAL KURAL ALGILARI İLE OYUN DAVRANIŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	55
Abstract Paper	Aysıl Seda AKAR İ. Haluk YAVUZER	0-2 YAŞ ARALIĞINDAKİ BEBEKLERİN UYKU DÜZENİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ	57

Abstract Paper	Emin DEMİR Bayram DELEŞ Neriman ARAL	BABALARIN BEBEK BAKIMINA İLİŞKİN ÖZGÜVEN DUYGULARININ İNCELENMESİ	59
Abstract Paper	Validə Şıxəliyeva	RESEARCH OF FAMILY VALUES FACTOR IN CHILDREN'S DEVELOPMENT AND SOCIALIZATION	60
Abstract Paper	Melanie Moen	FOUNDATION PHASE TEACHERS' PERSPECTIVES ON THE FACTORS CONTRIBUTING TO CHILDHOOD ADVERSITY	62
Full Text Paper	Feryal Cubukcu	A JOURNEY THROUGH THE LAND OF PRINCESSES IN CHINESE AND EUROPEAN FAIRY TALES	63
Full Text Paper	Sefunye Olanrewaju Fatma KÖPRÜLÜ	ONLINE EDUCATION AND E-LEARNING, ITS POTENTIAL AND BENEFITS IN THE EARLY CHILDHOOD EDUCATION	68
Full Text Paper	Naif. Haddad	EARLY CHILDHOOD ROAD SAFETY EDUTAINMENT AND SERIOUS GAMES: TOWARDS ASSESSMENT, METHODOLOGICAL APPROACH, CONCEPTS AND GUIDELINES	76
Full Text Paper	Kshitij Tewari Abdul Razak Mohamed	PERCEPTION OF PARENTS OF LUCKNOW CITY ABOUT THE CHALLENGES POSED BY ONLINE MODE OF EDUCATION FOR SECONDARY AND SENIOR SECONDARY STUDENTS	87
Abstract Paper	Sajna A.	CHANGING NOTIONS OF CHILDHOOD IN KERALA, INDIA- A HISTORICAL READING	104
Full Text Paper	Ophelia KANEVA	LOGICAL NETWORK: A MODEL FOR CHILDREN'S PARTICIPATION IN DECISION-MAKING PROCESSES AS ANSWER TO THE CHALLENGES OF XXI CENTURY EDUCATIONAL MANAGEMENT	105
Abstract Paper	C. PARAMASIVAN	EDUCATIONAL VIOLATION AGAINST DALIT CHILDREN AND ITS IMPACT ON SCHOOL DROPOUT IN TAMIL NADU	110
Full Text Paper	Fatoş YALÇINKAYA	NİNNİLERİN İŞLEVİ	111
Abstract Paper	Muhammet ATASEVER	KÖROĞLU'NUN KAZAK ANLATMALARINDA ÇOCUK	119
Abstract Paper	İffet AKSOY	ÇOCUK EDEBİYATINDA WEB 2.0 DİJİTAL HİKÂYE ARAÇLARI	129
Abstract Paper	Esra Karabacak	ANA DİLİ EDİNİMİ SÜRECİNDE METİNDİLBİLİMSEL YÖNTEMLERLE ÇOCUK VE MASAL DEĞERLENDİRİLMESİ	130
Abstract Paper	Şevket Öznur	SÖZLÜ GELENEKTEN BİR ÖRNEKLEME: KIBRIS TÜRK MASALLARININ ESTETİK YAPISI İÇİNDE ÇOCUK	132
Full Text Paper	Ayətəxan Ziyad (İsgəndərov)	ZAHİD XƏLİLİN LİRİK ŞEİRLƏRİNDƏ UŞAQ OBRAZLARI	134
Abstract Paper	İffet Aksoy Aşkın Kiraz	İLKÖĞRETİM FEN BİLİMLERİ ÖĞRETİMİNDE BEŞ KAZANIM, BEŞ WEB 2.0 ARACI	142

Full Text Paper	Figen GÜRSOY Fatih AYDOĞDU	PROBLEMS RELATED TO THE EDUCATION OF AUTISMIC CHILDREN: OPINIONS OF SPECIAL EDUCATION TEACHERS	143
Abstract Paper	Şener GÜLKAYA Yasemin SORAKİN	COVID – 19 PANDEMİ SÜRECİNDE ÖZEL EĞİTİME GEREKSİNİM DUYAN ÇOCUKLARIN VE AİLELERİNİN KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR	151
Abstract Paper	İDİL ÖZER MERYEM KARAAZİZ	ENGELLİ ÇOCUĞA SAHİP AİLELERİN BAKIM YÜKLERİ, ÖLÜM KAYGILARI, BİLGECE FARKINDALIKLARI, ÖZ DUYARLILIKLARININ; DEPRESYONU YORDAYICILIĞI	153
Abstract Paper	Aslı AKDENİZ KUDUBEŞ Murat BEKTAS	SOSYAL DESTEK ALGISI VE AİLE MERKEZLİ BAKIMIN KANSERLİ ÇOCUKLARIN AİLELERİNİN YAŞAM KALİTESİNİ YORDAMA GÜCÜ	154
Abstract Paper	Rukiye USLU	DEHBLİ ÇOCUĞUN EBEVEYNİ OLMAK	155
Full Text Paper	Gizem Deniz Bulucu Büyüksoy Aslıhan Çatiker Kamuran Özdi	COVID-19 PANDEMİSİNDE DEZAVANTAJLI ÇOCUKLARDA GIDA GÜVENCESİZLİĞİ	156
Full Text Paper	Çağıl Hale ÖZEL	ÇOCUK DOSTU OTELLERDE SUNULAN ÇOCUK BAKICILIĞI HİZMETLERİNE YÖNELİK KEŞİFSEL BİR ARAŞTIRMA	161
Full Text Paper	Arthur FIEL Patricia Cardoso D'ABREU Ramon ZAGOTO	COMMUNICATION AND CHILDHOOD - EXPERIMENTAL ANIMATION ON CHILDREN'S EXPERIENCES DURING THE YEAR 0 OF THE NEW CORONAVIRUS PANDEMIC IN BRAZIL	170
Full Text Paper	Natasha Anand	GROWING UP THE VICTORIAN WAY: A COMPARISON OF THE MASCULINE TRAJECTORIES OF JOHN REED IN <i>JANE EYRE</i> AND HINDLEY IN <i>WUTHERING HEIGHTS</i>	179
Full Text Paper	Morakeng Edward Kenneth Lebaka	IS THERE ART IN THE CONTEXT OF CHILDREN MUSIC - MAKING? YES, DEFINITELY: A STUDY OF BAPEDI CHILDREN'S MUSICAL ARTS	187
Abstract Paper	Debosmita Paul Lahiri	THE PATRIARCHAL GAZE AND THE IDEAL WOMEN: DEPICTION OF WOMEN IN THE BENGALI CHILDREN'S TALES	196
Abstract Paper	Elif GÜVENDİ YALÇIN	A TALE OR A FACT?: FAIRIES, GIANTS AND SCIENCE IN OSCAR WILDE's <i>The Happy Prince and Other Tales (1888)</i>	197
Full Text Paper	Mohsen Haji Zainalabedini Masoumeh Sa'adat Maryam Abolghasemi	A COMPARATIVE STUDY OF THE COMPONENTS OF READING CULTURE PROMOTION IN FAVORITE TURTLE BIRD TEENAGE BOOKS	198
Abstract Paper	Somayeh Sadat Hashemi Narges Babaei	VIRTUAL TRAVEL EXPERIENCE: WHAT DO IRANIAN CHILDREN LEARN BY READING JOURNEYS?	209
Full Text Paper	Sapna Desai	GRIM ISSUES IN CHILDREN'S LITERATURE: A STUDY OF THE IMPACT OF TERRORISM ON THE YOUNG PSYCHE	210
Full Text Paper	Petar Stamov Sylvia Stamova Dora Vasileva	GASTROINTESTINAL FORM OF COVID-19 MIMICRING LIKE INTUSSUSCEPTION SYMPTOMS	219

Full Text Paper	Petar Stamov Hristo Shivachev Rumen Hristov	THE USE OF T-TUBE ENTEROSTOMY IN ISOLATED TRAUMATIC PERFORATION OF THE JEJUNUM	222
Abstract Paper	Nykytyuk S. Sergiy Klymnyuk Volodymyr Panichev	DIAGNOSTICS OF INFECTIOUS PATHOLOGY LYME BORRELIOSIS IN CHILDREN OF TERNOPIIL REGION (Western Ukraine)	225
Abstract Paper	Ayhan ŞAHİN Onur BARAN Cavidan ARAR	ULTRASOUND-GUIDED THORACIC ERECTOR SPINAE PLANE BLOCK FOR POSTOPERATIVE ANALGESIA IN HYDATID CYST RUPTURE: A PEDIATRIC CASE REPORT	227
Full Text Paper	Mustafa Ciftci Firat Erdogan Cagatay Nuhoglu Omer Ceran	LUMBAR PUNCTURE FINDINGS IN INFANTS UNDER 12 MONTHS OF AGE WITH SIMPLE FEBRILE SEIZURE	230
Abstract Paper	Bouafia Waffa Ghecham Abdelmoudjib	STADY OF THE EFFECT OF MICRONUTRIENTS AND THE EVALUATION OF SOME BIOLOGICAL VARIATIONS IN A GROUP OF AUTISTIC CHILDREN	237
Full Text Paper	Deniz GÜVEN	CHILD-BLAINS-LIKE ERYTHEMA RELATED TO CORONAVIRUS: A CASE REPORT	238
Abstract Paper	Guilherme Alves Grubertt Helio Serassuelo Junior	HEALTH-RELATED QUALITY OF LIFE OF STUDENT-ATHLETES FROM SOUTHERN BRAZIL: A CROSS-SECTIONAL STUDY	241
Full Text Paper	Seda YENİADIM Mustafa YEŞİLYURT	İLKOKULDA ÖĞRETMENLERİN UZAKTAN EĞİTİM TUTUMLARI	242
Full Text Paper	Özge Burcu EFE Cevdet ŞANLI Mustafa YEŞİLYURT	SALGIN SÜRECİNDE İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN EĞİTİMDE YAŞADIKLARI SORUNLAR	248
Abstract Paper	Şebnem Güldal Kan Şeniz Şensoy Behçet Öznacar Çilem Çaltıkuşu	PANDEMİ DÖNEMİNDE UZAKTAN EĞİTİMİN İLKÖĞRETİM ÇOCUKLARININ BAŞARI DÜZEYLERİNİN EBEVEYN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ	256
Full Text Paper	Perihan ERYLMAZ Mustafa YEŞİLYURT	İNTERAKTİF EĞİTİMİN AKADEMİK BAŞARIYA ETKİSİ	258
Abstract Paper	Selma Korkmaz	ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNDEN HAREKETLE İLKÖĞRETİMDEKİ UZAKTAN EĞİTİM DERSLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	265
Abstract Paper	Nurullah YAZICI Ali SOYDAN	İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN YÜZ YÜZE EĞİTİMDE ÖZLEM DUYDUKLARI AKTİVİTELERİN İNCELENMESİ	266
Abstract Paper	Fethi TURAN	ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE DİN EĞİTİMİ	268
Full Text Paper	Aarshi Saini Tamanna Saxena	COVID 19 AND MENTAL HEALTH— A CASE STUDY APPROACH	270
Abstract Paper	Ceren Karaatmaca Fahriye Altınay Zehra Altınay Dilek Şirvanlı Özen	THE TRANSMISSION OF ATTACHMENT STYLES AMONG THREE GENERATIONS	280
Full Text Paper	Ashwanthicka M M Tamanna Saxena	THE EFFECTS OF ABILITY GROUPING: A REVIEW OF LITERATURE	281

Abstract Paper	Saleha Bibi	MENTAL HEALTH OF AUTISTIC CHILDREN DURING COVID-19	292
Abstract Paper	Saleha Bibi	PSYCHOLOGICAL DISTRESS IN PARENTS OF SPECIAL NEED CHILDREN	293
Full Text Paper	Padmashree T. Soumya N. G.	IMPACT OF TECHNOLOGY ON CHILD PSYCHOLOGY AND BEHAVIOR	294
Full Text Paper	Ecem ÖZLER Fatma Aleyna HALAÇ Vuslat OĞUZ ATICI	60-72 AYLIK ÇOCUKLARIN OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENİNE İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI	301
Abstract Paper	Hülya GÜLAY OGELMAN Derveşe AMCA TOKLU	COVID 19 SÜRECİNDE OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUKLARININ ÖĞRETMENLERİYLE İLİŞKİLERİNİN OKULA UYUM ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	311
Full Text Paper	Behiye Ceylan ÖZDEMİR ÜRÜN Büşra Simge TIRYAKI Vuslat OĞUZ ATICI	OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUKLARININ ÇİZGİ FİMLERE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ	312
Full Text Paper	Çimen Özburak Beren Aygeç	OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE DIŞ MEKAN OYUN ALANLARI VE ÇEVRE EĞİTİMİNE ETKİSİ	324
Abstract Paper	Seçil BESİM AYHAN Yücehan YÜCESOY Burak DEMİR Şebnem Güldal KAN Behçet ÖZNACAR	4 - 6 YAŞ OKUL ÖNCESİ KİTAPLARININ İÇERİKLERİNİ GÖRSEL TASARIM ÖGELERİNE GÖRE DEĞERLENDİRMESİ	337
Abstract Paper	Berna YILMAZ	ÇOCUK VE EKLAN İLİŞKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	338
Full Text Paper	Özgür YILMAZKOL	MACİD MACİDİ SİNEMASI'NDA ÇOCUK: TOPLUMSAL KONUMU, ROLÜ VE DEĞERİ	339
Abstract Paper	Mualla Nur DOLAR Nihan KORAN	YAZILI BASINDA ÇOCUK: K.K.T.C GAZETELERİNDE YER ALAN ÇOCUK İLE İLGİLİ HABERLERİN ÇOCUKLUK İMAJI VE ÇOCUK HAKLARI BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ	352
Full Text Paper	Selin Bitirim Okmeydan	YOUTUBE ÇAĞINDA ÇOCUK OLMAK: ÇOCUK YOUTUBER'LARIN ÜRETTİKLERİ İÇERİKLERE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA	354
Full Text Paper	Özgür YILMAZKOL Mustafa AYDEMİR	YENİ MEDYANIN MAHREMİYET SORUNSALI BAĞLAMINDA ÇOCUK GÖZETİMİ VE GÜVENLİ İNTERNET POLİTİKALARI: YOUTUBE KIDS ÖRNEĞİ	371
Abstract Paper	Sinan AŞÇI	REDEFINING DIGITAL PARENTING THROUGH "BOTTOM-UP TECHNOLOGY TRANSMISSION"	380
Full Text Paper	Sabahattin Nal Feyza Coşkun Çuvaloğlu	ULUSLARARASI İNSAN HAKLARI HUKUKUNDA VE YARGI KARARLARINDA EVLİLİK BİRLİĞİ HARİCİ ORTAK VELÂYET KURUMU	382
Abstract Paper	Samire HASANOVA	İSLAM HUKUKUNA GÖRE ÇOCUK HAKLARI	391
Abstract Paper	Onur KAPLAN	SOSYAL DEVLET ANLAYIŞI ÇERÇEVESİNDE ÇOCUKLARIN KORUNMASINDA İDARENİN SORUMLULUĞU	393

Full Text Paper	Hüseyin TURAN	AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ VE TÜRK ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI KAPSAMINDA ÇOCUKLARA YÖNELİK TUTUKLAMA TEDBİRİ	395
Full Text Paper	Kumru Kılıçoğlu Yılmaz	KÜÇÜKLERİN EVLAT EDİNİLMESİNİN MİRAS HUKUKU VE BİYOLOJİK ANA BABANIN RIZASI AÇISINDAN İNCELENMESİ	409
Abstract Paper	Selma Hülya İMAMOĞLU	ÇOCUKLA KİŞİSEL İLİŞKİ KURULMASINDA ÇOCUĞUN İRADESİNİN ÖNEMİ	416
Abstract Paper	Menil ÇELEBİ Rukiye USLU	ÇOCUKLARDA BOŞ ZAMAN DEĞERLENDİRME ALTERNATİFLERİNİN ÇOCUK HAKLARI BAĞLAMINDA TARTIŞILMASI	418
Full Text Paper	Seda GEDİK	ANAOKULU VE İLKOKUL ÇOCUKLARINDA TEKERLEMELERİN BİLİŞSEL VE DİLSEL GELİŞİME ETKİLERİ	420
Abstract Paper	Birsel AYBEK Bilge DESTEĞÜLOĞLU	KURGUSAL NİTELİKLİ ÇOCUK KİTAPLARINDA BULUNAN KARAKTERLERİN ELEŞTİREL DÜŞÜNME ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME	428
Abstract Paper	Mustafa Yeniasır Safa Alpay Gümüş	EBEVEYNLERİN ÇOCUK KİTAPLARINDA BULUNMASI GEREKEN ÖZELLİKLERİ ALGILAMA DURUMLARI	430
Full Text Paper	Ayşe BEŞİNCİ	SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKOKULDA OKUTULAN ÇOCUK KİTAPLARININ SEÇİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ	431
Full Text Paper	Fatma KAYA	SINIF ÖĞRETMENLERİNİN DRAMA YÖNTEMİNİ KULLANMAYA YÖNELİK ÖZ YETERLİLİKLERİ	440
Abstract Paper	Mukaddes SAKALLI DEMİROK Gamze AVCI	VIEWS OF TALENTED CHILDREN AND PARENTS ABOUT THE DIFFICULTIES EXPERIENCED	449
Abstract Paper	Başak BAĞLAMA Gamze AVCI	TÜRKİYE'DE ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN ÖĞRENCİLERİN OKUMA BECERİLERİ KONUSUNDA YAPILAN ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ	450
VOLUME-2			
Abstract Paper	Aizhan Moldamurat	THE UNITED NATIONS CONVENTION ON THE RIGHTS OF THE CHILD, NORM DIFFUSION AND IMPLEMENTATION DEFICIT: THE CASE OF KAZAKHSTAN	VOLUME 2
Abstract Paper	Stephen Ogheneruro Okpadah	THEORIZING THE CHILD WAR FILM GENRE FOR A GLOBAL JUSTICE IN THE POSTCOLONIAL SPACE	VOLUME 2
Abstract Paper	Giliana Zeferino Leal Mendes Thelma Pontes Borges Miguel Pacífico Filho Wallace Rodrigues	INSTITUTIONALIZED MIGRATION AND CHILDHOOD IN THE BRAZILIAN AMAZON: THE CASA ABRIGO IN THE CITY OF ARAGUAÍNA/TOCANTINS/BRAZIL	VOLUME 2
Abstract Paper	Bhumika Sharma Madhav Sharma Poonam Pant Gulshan Kumar	PRO-CHILD PROVISIONS UNDER LABOUR LAWS IN INDIA	VOLUME 2

Abstract Paper	Alaka F. A. Oyediran W.O. Yekinni O.T.	ANALYSIS OF CHILD LABOUR FORMS AND RELEVANT COMMUNITY CHARACTERISTICS IN RURAL COMMUNITIES OF SOUTH-WEST NIGERIA	VOLUME 2
Abstract Paper	Narmadha Muthu Neelam Pandey	SOCIO-CULTURAL AND PSYCHOLOGICAL DEVELOPMENT OF MIGRANT WORKER'S CHILDREN	VOLUME 2
Abstract Paper	Morsaleh Ranjbar Moghaddam Zeynep Onur Robin Bukenyu	ASSUMING THE CITY AS A PLAYGROUND	VOLUME 2
Abstract Paper	Любов Альтгайм	ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНИХ ЕКСКУРСІЙ ДЛЯ ДІТЕЙ	VOLUME 2
Abstract Paper	Vira Kutyreva	THE PRACTICE OF MOTHERHOOD THROUGH THE PRISM OF THE DISCOURSE OF RESPONSIBLE PARENTING	VOLUME 2
Full Text Paper	Рысбаева Жанна Ибраевна Каркимбаева Гульшахар Абдикапбаровна Мамедова Индира Магарамовна	ОСОБЕННОСТИ КЛИНИЧЕСКОГО ТЕЧЕНИЯ ХРОНИЧЕСКОГО КАТАРАЛЬНОГО ГИНГИВИТА	VOLUME 2
Full Text Paper	Aisulu Shayakhmetova Nurgul Nurmuhanbetova Saule Damekova	PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL FEATURES OF THE CHILDREN'S UNIVERSITY	VOLUME 2
Full Text Paper	А.Б Достемесова Д.А. Садыкова Г.К.Сауранбаева	ДОМИНАНТ ТҮРЛЕРДІҢ АНАТОМИЯЛЫҚ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	VOLUME 2
Full Text Paper	Nurgul Nurmuhanbetova Aisulu Shayakhmetova Saule Damekova	KU SH UALIKHANOV CHILDREN'S UNIVERSITY PERFORMANCE INDICATORS INCREASING CHILDREN'S INTEREST IN STEM	VOLUME 2
Abstract Paper	Віктор Сіткар	СУЧАСНА СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА УКРАЇНСЬКА РЕАЛЬНІСТЬ В КОНТЕКСТІ ДИТЯЧОЇ СУБКУЛЬТУРИ	VOLUME 2
Full Text Paper	Aynur Novruzova	CHARLES DICKENS'IN "OLIVER TWIST"İN MACERALARI" ROMANINDA ÇOCUK VE SUÇ	VOLUME 2
Full Text Paper	Burak Gökbulut Anıl Bilgiç	İÇERİK ÖZELLİKLERİ AÇISINDAN YEŞİL ADANIN ÇOCUKLARI ROMANI	VOLUME 2
Full Text Paper	Muhammed TUNAGÜR Mehmet KARDOĞAN	HEINZ JANISCH'İN "KÖPRÜYÜ GEÇERKEN DEV İLE AYININ ÖYKÜSÜ" ADLI ESERİNİN ÇOCUĞA GÖRELİK İLKESİ AÇISINDAN İNCELENMESİ	VOLUME 2
Abstract Paper	Sedat GENCER	BİR ÇOCUKLUK ANLATISI OLARAK: SUYU ARAYAN ADAM	VOLUME 2
Abstract Paper	Ahmet İhsan KAYA Mehmet Emin KALGI	ÖMER SEYFETTİN'İN HİKÂYELERİNDE ÇOCUK VE TANRI TASAVURU	VOLUME 2
Full Text Paper	Nazilə Abdullazadə	NİZAMİ GƏNCƏVİ YARADICILIĞINDA UŞAQ ƏDƏBİYYATI NÜMUNƏLƏRİNİN TƏDRİSİ TARİXİ	VOLUME 2
Abstract Paper	Alev SÜZEN Süleyman Cüneyt KARAKUŞ	POSTOPERATİF ANAL STRİKTÜR VE KONJENİTAL ANAL DARLIĞI OLAN ÇOCUKLARDA Y-V ANOPLASTİNİN KABIZLIĞI VE DIŞKI KAÇIRMASIN AZALTMADAKİ ETKİSİ	VOLUME 2

Abstract Paper	Ülkü ARIĞ Deniz GENÇ Tunç AKKOÇ	DENTAL FOLİKÜL KAYNAKLI MEZENKİMAL KÖK HÜCRELERİN ÖN ve SİMULTANE PROİNFLAMATUAR SİTOKİN UYARIMLI ORTAMDA EV TOZU AKARINA DUYARLI ASTIMLI HASTALARIN T LENFOSİT FENOTİPİ ÜZERİNE ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI	VOLUME 2
Abstract Paper	Ebru KÖSEMİHAL Ateş Mehmet Akşit Uğur Belet	İŞİTME KAYIPLI ÇOCUKLARDA ERKEN TANININ GELİŞİM ALANLARINA ETKİSİ	VOLUME 2
Abstract Paper	Didem Sakaryalı Uyar Betül Memiş Özgül	DAİMİ İKİNCİ PREMOLAR DİŞİN EKSİKLİĞİNE KARAR VERMEDE KRİTİK YAŞIN BELİRLENMESİ: RETROSPEKTİF ÇALIŞMA	VOLUME 2
Abstract Paper	Çiğdem ÇEKMECE Begüm ÇAPA TAYYARE Çağla KARACAN İlgin SADE	ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMATİK BEYİN YARALANMALARINDA REHABİLİTASYONUN ÖNEMİ: OLGU SUNUMU	VOLUME 2
Abstract Paper	Melis Bağkur Gonca İnanç Adile Öniz	HAFİF DÜZEY ZİHİNSEL YETERSİZLİĞİ OLAN ÖĞRENCİLERDE UYKU KALİTESİNİN İNCELENMESİ: ÖN VERİLER IŞIĞINDA	VOLUME 2
Full Text Paper	Çağla Yiğitbaş Aliye Bulut Şüheda Yalçın Alimoğlu Suat Tuncay	İLKOKUL ÇOCUKLARINDA ALEKSİTİMİ VE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK DURUMU	VOLUME 2
Full Text Paper	Gizem Öneri Uzun Ayhan Çakıcı Eş	PANDEMİ SÜRECİNDE ANNE VE ÇOCUK İLİŞKİSİ KAVRAMLARI ÜZERİNE DERLEME ÇALIŞMASI	VOLUME 2
Full Text Paper	Sait YILDIRIM	ÇOCUKLARDA ŞİDDETİN SIRADANLAŞMASI "SIFIR BİR" DİZİSİ ÖRNEĞİ	VOLUME 2
Full Text Paper	Burçin Aysu Sena ÖZ Figen Gürsoy Neriman Aral	10-11 YAŞ ÇOCUKLARININ EMPATİ BECERİLERİNİ FARKLI DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ	VOLUME 2
Abstract Paper	Pınar BAYHAN Sena ÖZ	PANDEMİ SÜRECİNDE EBEVEYNLERİN DENEYİMLERİNİN İNCELENMESİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA	VOLUME 2
Abstract Paper	Sinem TAPKI	ÇOCUK-OYUN-SOKAK İLİŞKİLERİ: ÇOCUK DOSTU SOKAK TASARIMI	VOLUME 2
Abstract Paper	Aycem Birand Askin Kiraz	PANDEMİ DÖNEMİNDE ÇOCUKLARIN ÇEVRE FARKINDALIĞI: AİLE KATILIMLI ÇEVRE ETKİNLİKLERİ	VOLUME 2
Abstract Paper	Jasna Brkic Violeta Djordjevic	CHILDREN EDUCATION THE ROLE OF CHILDREN'S LIBRARY IN THE PRESCHOOL PERIOD	VOLUME 2
Full Text Paper	Tosin Ogunleye Fatma KÖPRÜLÜ	THE IMPACT OF COVID-19 ON PRIMARY SCHOOL STUDENTS' LEARNING SKILLS	VOLUME 2
Full Text Paper	Tuğba DÜZENLİ Emine Tarakçı EREN Merve ALPAK	OPEN SPACE AND SOCIALIZATION REQUIREMENTS OF PRIMARY SCHOOL CHILDREN DURING THE PANDEMIC	VOLUME 2
Full Text Paper	Tuğba DÜZENLİ Emine Tarakçı EREN Leyla DENİZ	ENVIRONMENTAL ELEMENTS IN CHILDREN'S DRAWINGS	VOLUME 2

Full Text Paper	Jijo James Indiparambil	SCHOOL SURVEILLANCE AND MORAL EDUCATION: AN ETHICAL IMPRINTS	VOLUME 2
Abstract Paper	Jinan KB	REIMAGINING CHILDHOOD EDUCATION AS IF CHILDREN ARE CREATORS OF KNOWLEDGE	VOLUME 2
Full Text Paper	Nursen KULAKAC Nilgun ULUTASDEMİR	PEDİATRİK TEMEL KARDİYAK YAŞAM DESTEĞİ: AMERİKA KALP DERNEĞİ KARDİYOPULMONER RESÜSİTASYON KLAVUZU 2020 GÜNCELLEMELERİ	VOLUME 2
Full Text Paper	Sevda UZUN Nilgun ULUTASDEMİR	ÇOCUK RUH SAĞLIĞI VE MOTİVASYONEL GÖRÜŞME YÖNTEMİ	VOLUME 2
Full Text Paper	Çağla YİĞİTBAŞ Aliye BULUT	ALEXITHYMIA AND PSYCHOLOGICAL RESILIENCE IN PRIMARY SCHOOL CHILDREN	VOLUME 2
Full Text Paper	İlknur BEKTAŞ Aslı AKDENİZ KUDUBEŞ	ADÖLESANLARIN SAĞLIKLI YAŞAM TARZI İNANÇLARI, AĞIZ DİŞ SAĞLIĞI KONTROL ODAĞI VE AĞIZ DİŞ SAĞLIĞI DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ	VOLUME 2
Abstract Paper	Zila Özlem Kırbas	ÇOCUK VE ETİK	VOLUME 2
Full Text Paper	Bahar ÇOLAK Berrin GÖGER İlknur KAHRİMAN	6-24 AYLIK BEBEĞİ OLAN PRİMİPAR ANNELERİN EMZİRME MOTİVASYONLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	VOLUME 2
Full Text Paper	Berrin GÖGER Bahar ÇOLAK İlknur KAHRİMAN	6-24 AYLIK BEBEĞİ OLAN ANNELERİN ANNE-BEBEK BAĞLANMA DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ	VOLUME 2
Full Text Paper	Serpil AKDAĞLI	NEŞET GÜNAL'IN RESİMLERİNDE ÇOCUK FIGÜRÜ	VOLUME 2
Full Text Paper	Gonca YAYAN Filiz TÜMEN GÖMEÇ	ÇOCUK ve SANAT COVID-19'UN ÇOCUK RESİMLERİNE YANSIMALARI	VOLUME 2
Full Text Paper	Alper SAĞLIK Onur KIZILARSLAN Elif SAĞLIK	ÖZEL İHTİYAÇLI ÇOCUKLAR İÇİN ENGELSİZ PARKLARDAKİ PEYZAJ DÜZENLEMELERİNİN İNCELENMESİ	VOLUME 2
Full Text Paper	Münire Meral Yağcı Turan	ÇOCUĞUN KENDİNİ İFADESİNDE ÇİZGİLERİN VE RENKLERİN ÖNEMİ	VOLUME 2
Full Text Paper	Fatih M. DURMUŞ	ÇOCUK KİTABI RESİMLENDİRİLMESİNDE KÜLTÜREL ÖGELERİN KULLANILMASININ ÖNEMİ	VOLUME 2
Full Text Paper	Nazan DÜZ Kardelen ÖZDEMİR	RESİM SANATINDA ÇOCUK FIGÜRLERİNİN VE PORTRELERİNİN BİÇİM AÇISINDAN ANALİZİ	VOLUME 2
Full Text Paper	Derya BULUÇ Şebnem Ruhsar TEMİR GÖKÇELİ	COVID 19 PANDEMİ SÜRECİNDE ÇOCUKLARA UYGUN MASKE SEÇİMİNDE STANDARTLARA UYGUNLUK VE TASARIM ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ	VOLUME 2
Full Text Paper	Şebnem R. Temir Gökçeli Beyhan Pamuk Şengül Erol	ÇOCUK EVLERİ İÇİN BİR ÇALIŞMA: "SEN TASARLA BİZ DİKERİZ"	VOLUME 2
Abstract Paper	Dilber Ulaş	ÇOCUKLARDA VE GENÇLERDE SOSYAL GİRİŞİMCİLİK	VOLUME 2
Full Text Paper	Şafak Öztürk Aynal Abdullah Yılmaz	KÖY OKULLARI YENİLENİYOR: BİR SOSYAL SORUMLULUK ÖRNEĞİ	VOLUME 2

	Cem Tıǵrak Alpay Aşkın		
Full Text Paper	N. Damla YILMAZ USTA	TARİHÖNCESİ ANADOLU TOPLUMLARINDA BEBEK VE ÇOCUK ÖLÜMLÜLÜĞÜ: KÖYLERDEN İLK KENT YERLEŞİMLERİNE	VOLUME 2
Abstract Paper	Şafak Öztürk Aynal Banu Kurt	GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE OYUNCAKLAR VE OYUNCAK BEBEKLER: WALDORF BEBEĞİ	VOLUME 2
Full Text Paper	Yahya AKYOL Baykal BIÇER	II. MEŞRUTİYET DÖNEMİ EĞİTİMCİLERİNİN DEĞER EĞİTİMİNDE ÇEVRENİN ETKİSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ	VOLUME 2
Abstract Paper	Rukiye USLU Menil ÇELEBİ	ÇOCUK AÇISINDAN SOSYAL POLİTİKA	VOLUME 2
Full Text Paper	Eda DURMAZ	GÖÇ VE ÇOCUK İLİŞKİSİ ÜZERİNE	VOLUME 2
Abstract Paper	Özlem AKALPLER	GÖÇ SÜRECİNDE ÇOCUK OLMAK VE ETKİLERİ	VOLUME 2
Abstract Paper	Berkay KESKİN Ayten DOĞAN KESKİN	GELENEKSEL VE SOSYAL MEDYANIN ÇOCUKLARIN GIDA TÜKETİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	VOLUME 2
Abstract Paper	Melis Bağkur Tuba Yerlikaya Adile Öniz	YOGA EĞİTİMİNİN SOSYOEKONOMİK OLARAK DEZAVANTAJLI ÇOCUKLARDA FİZİKSEL UYGUNLUK VE YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ	VOLUME 2
Abstract Paper	Sercin KOSOVA	ÇOCUK KORUMA: SPORDAKİ GELİŞMELER	VOLUME 2
Abstract Paper	Merve KOCA KOSOVA	COVID-19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE ÇOCUKLARDA FİZİKSEL AKTİVİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ	VOLUME 2
Full Text Paper	Hüseyin GÜNERALP Cevdet TINAZCI	12-15 YAŞ GENÇLERE UYGULANAN 12 HAFTALIK ATRENMANIN, SOSYAL BECERİ VE SPORA YÖNELİM DÜZEYLERİNE ETKİSİ	VOLUME 2
Abstract Paper	Polat Koç Gonca İnanç Murat Özgören	ÇOCUKLARDA BASKIN OLMAYAN EL BECERİLERİ SEVİYE TESPİTİ	VOLUME 2
Full Text Paper	Kamala ABBASOVA Sajda MAMMADOVA	ZORAKILIQ HALLARINA MƏRUZ QALMIŞ UŞAQLAR	VOLUME 2
Abstract Paper	Syed Maqsood Zia Shah Faiz Muhammad Shaikh Anwar Ali Shah G.Syed Mumtaz Ali Junejo	IMPACT OF COVID-19 ON CHILDREN'S PSYCHOLOGICAL DEVELOPMENT IN PAKISTAN	VOLUME 2
Full Text Paper	Aashi Aggarwal Tamanna Saxena	DETERMINANTS OF CRYING: A REVIEW OF CRYING RESEARCH	VOLUME 2
Abstract Paper	Saleha Bibi Aneela Maqsood	EDUCATIONAL PSYCHOLOGISTS IN PAKISTAN: BREAKING DOWN BARRIERS TO LEARNING	VOLUME 2
Abstract Paper	Saleha Bibi Aneela Maqsood	MINDFULNESS-BASED POSITIVE BEHAVIOR SUPPORT FOR REDUCING PSYCHOLOGICAL DISTRESS AMONG PARENTS OF CHILDREN WITH AUTISM SPECTRUM DISORDER: A Mini REVIEW	VOLUME 2
Abstract Paper	Saleha Bibi Bisma Makhdoom	IMPACT OF COVID-19 STRESS AMONG CAREGIVERS OF CHILDREN AND ADOLESCENTS: A QUALITATIVE STUDY	VOLUME 2

Full Text Paper	Kaavya Nayyar Tamanna Saxena	IMPACT OF SOCIAL MEDIA ON BODY IMAGE AND SELF ESTEEM	VOLUME 2
Abstract Paper	Anwar Ali Shah G. Syed Maqsood Zia Shah Faiz Muhammad Shaikh	IMPACT OF COVID-19 PANDEMIC ON CHILDREN'S HEALTH IN SINDH- PAKISTAN	VOLUME 2
Abstract Paper	Suleman G.Abro Ghulam Ali Jariko Muhammad Ismail Kumbhar Faiz Muhammad Shaikh	IMPACT OF COVID-19 PANDEMIC CHILDREN MENTAL STRESS IN SINDH	VOLUME 2
Full Text Paper	Dilara Almila Kaynak Dr. Munise Duran	OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE AİLELERİN SPORA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ	VOLUME 2
Abstract Paper	Gamze Sarmaşık ABUR	OKUL ÖNCESİNDE MATEMATİK EĞİTİMİNİN ÖNEMİ VE OKUL ÖNCESİ MATEMATİK EĞİTİMİNDE TEKNOLOJİNİN KULLANIMI	VOLUME 2
Abstract Paper	Elif Esra ÖZENÇ Eda YAZGIN	OKUL ÖNCESİ EĞİTİM ORTAMINDA REGGIO EMİLİA TEMELLİ PEDAGOJİK DOKÜMANTASYON UYGULAMALARI GELİŞTİRME VE DEĞERLENDİRME	VOLUME 2
Abstract Paper	Dervişe AMCA TOKLU Hulin SİDDİK	ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE ANNE-ÇOCUK ve BABA-ÇOCUK İLİŞKİSİNE YÖNELİK YAPILAN ARAŞTIRMALARIN İNCELENMESİ	VOLUME 2
Abstract Paper	Dervişe AMCA TOKLU Tuğyan KAVAZ	ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE YAPILANDIRILMAMIŞ MATERYALİN ÖNEMİNE YÖNELİK YAPILAN ARAŞTIRMALARIN İNCELENMESİ	VOLUME 2
Full Text Paper	Meryem GÜLYAZ CUMHUR	"ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE STEM (FeTeMM) ÇALIŞMALARINA BAŞLANMALI MIDIR?" SORUSUNA YANIT OLARAK İÇERİK ANALİZİ ÇALIŞMASI	VOLUME 2
Abstract Paper	Semira KARUKO	ERKEN YAŞTA ÇOCUKLARA VERİLEN ARAPÇA EĞİTİMİ – KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	VOLUME 2
Abstract Paper	Rehana Kanwal	DECENT SOCIAL DEALINGS WITH CHILDREN IN THE PERSPECTIVE OF PRACTICAL MORALS OF THE PROPHET MUHAMMAD (S.A.W)	VOLUME 2
Abstract Paper	Khalida Madoui	THE CHILD'S RIGHTS IN MUHAMMADAN NARRATIVES	VOLUME 2
Abstract Paper	Rehana Kanwal M. Farooq Shakir	CHILD LABOUR IN THE LIGHT OF QUR'AN AND SUNNAH	VOLUME 2
Abstract Paper	Favour C. Uroko	DEUTERONOMY 14:28-29: A THEOLOGICAL-ETHICAL INTERROGATION OF MIGRATION OF CHILDREN IN EASTERN NIGERIA	VOLUME 2
Abstract Paper	Jobin Sebastian P. Sakthivel	A DISCOURSE ON CYBER HYGIENE FOR CHILDREN IN Kerala	VOLUME 2
Abstract Paper	Ayşe Derya ESKİMEN	ÇOCUKLARDA DOĞA, HAYVAN SEVGİSİ VE ÇEVRE DUYARLILIĞI OLUŞTURMA YÖNLERİYLE CEREN KERİMOĞLU'NUN ÇOCUK KİTAPLARINA BAKIŞ	VOLUME 2

Full Text Paper	Irada Rahmanova	THE ROLE OF CHILDREN'S LITERATURE IN THE BRINGING UP OF A NEW GENERATION	VOLUME 2
Abstract Paper	İffet AKSOY Beyza Zeliş Bozkurt	ÇOCUK HİKÂYELERİNDE TEMATİK BİR YAKLAŞIM: MİNE PİKNİKTE	VOLUME 2
Full Text Paper	Alev USTUNDAG	ÇOCUKLARDAN EV YAPIMI ÖYKÜLER KİTABININ İÇERİK AÇISINDAN İNCELENMESİ	VOLUME 2
Full Text Paper	Merve Esra ÖZGÜRBÜZ	GEÇMİŞLE ELEŞTİREL BİR DİYALOG KURMAK: RESİMLİ ÇOCUK KİTAPLARINDA CİNSİYET KURGUSUNUN YAPIBOZUMU	VOLUME 2
Full Text Paper	Ayşe Derya ESKİMEN	KİRO DONEV'İN KARMAKARIŞIK MASAL ADLI ÇOCUK KİTABININ İNCELENMESİ	VOLUME 2
Full Text Paper	Duygu Kaptanoğlu Coşkun Çağla Akarsel	21. YÜZYIL BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNDE AKRAN EĞİTİMİ MODELİNİN YERİ VE ÖNEMİ	VOLUME 2
Abstract Paper	Aysun Gencebay Çağla Akarsel	ÇOCUKLARDA KİTAP OKUMANIN BİLİŞSEL GELİŞİM VE KOMPOZİSYON YAZMA BECERİSİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	VOLUME 2
Abstract Paper	Fatma Çakır AKSUNGUR	ÇOCUK EDEBİYATI DERS KAPSAMINDA ÇOCUK GELİŞİMİ ÖĞRENCİLERİ TARAFINDAN GELİŞTİRİLEN EĞİTİM MATERYALLERİNİN İNCELENMESİ: HİKAYE KÜPÜ TEKNİĞİ	VOLUME 2
Abstract Paper	Nurten KODAZ ÖCAL Birsel AYBEK	ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİLERİN ÇOCUKLAR İÇİN FELSEFE (P4C) KAVRAMINA YÖNELİK ALGILARININ METAFORLAR YOLUYLA BELİRLENMESİ	VOLUME 2
Abstract Paper	İpek Danju Aşkın Kiraz	KKTC ve TC MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI İLKÖĞRETİM FEN BİLİMLERİ PROGRAMLARINDAKİ FEN ETKİNLİKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	VOLUME 2
Full Text Paper	Adem Hamamcı Cevdet Şanlı	BEN ZATEN BİLİYORUM!: ERKEN OKURYAZARLIKLIL İLGİLİ ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİ	VOLUME 2
Full Text Paper	Hülya Akçay Mustafa YEŞİLYURT	İLKOKUL HAYAT BİLGİSİ ÖĞRETİMİNDE TERS YÜZ SINIF UYGULAMASI	VOLUME 2

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

OKUL YÖNETİMLERİ İÇİN ÇOCUK İSTİSMARI SÜREÇ YÖNETİMİ REHBERİ

***Hakan AYDIN, **Mustafa TEMEL**

** Prof. Dr., Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi, Kayseri-Türkiye, ORCID ID 0000-0003-4873-0988*

*** Dr. Öğr. Üyesi, Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi, Kayseri-Türkiye, ORCID ID 0000-0003-0828-0660*

ÖZET

Türkiye Ulusal Ajansı tarafından yürütülmekte olan Erasmus+ Programı Okul Eğitimi Stratejik Ortaklıklar eylemi kapsamında finanse edilen ProChild kısa adıyla “Çocuk İstismarını Tespit ve Önlemeye Yönelik Öğretmen Yeterliliklerinin Güçlendirilmesi” Projesi (<https://prochild.erciyes.edu.tr/>), çocuk ihmali ve istismarının sağlıklı bir şekilde tespitinde stratejik bir potansiyel içeren öğretmenlerin hem konuya ilişkin bilgi, bilinç ve farkındalıklarını hem de soruna ilişkin süreç yönetimi becerilerini güçlendirerek öğretmeye ve öğrenmeye güçlü bir şekilde odaklanırken, öğrencinin başarısını ve etkinlik derecesini olumsuz yönde etkileyen faktörlere ve okulların karşı karşıya kaldıkları yeni ve karmaşık zorluklara yeterli cevabı vermeyi amaçlamaktadır. Niteliksel tasarım karakterini taşıyan bu çalışmada, ProChild Projesi kapsamında Hochschule für Öffentliche Verwaltung (Bremen) adına Gabriela Piontkowski tarafından geliştirilen “Okul Yönetimleri için Çocuk İstismarı Süreç Yönetimi Rehberi” başlıklı çıktının konusal ve içeriksel kapsamı değerlendirilecek ve süreç yönetimi bağlamında okul yönetimlerini güçlendirme potansiyeli irdelenecektir. Rehber, özlüce, okul yönetimlerinin sadece cinsel şiddete değil, aynı zamanda fiziksel, duygusal ve psikolojik istismar ve ihmali de dâhil olmak üzere her türlü çocuk istismarı ile ilgili olarak her okul için bireysel koruma konseptleri geliştirmelerine yardımcı olmayı hedeflemektedir. Ulusal temsilcinin önerilerini temel alan Rehber, ayrıca Bremen’de hâlihazırda mevcut olan politikalara dayanmakta, onları genişletmekte ve mevcut yönergeleri güncellemektedir. Rehber, koruma konseptlerinin; okul yöneticilerinin inisiyatifinde ve öğretmenler yanında diğer okul personelini, öğrencileri, ebeveynleri, STK’ları ve okul yönetim temsilcilerini de içermesi gereken katılımcı bir süreç, saygıya ve özenli bir tutuma; her okulun kendi gereksinimine göre ayarlanmış bireysel konseptlere ve çocuk korumaya merkezi bir konum verilmesi gerekliliğine dayanması gerektiğini odak noktası olarak ele almaktadır. “Okul Yönetimleri için Çocuk İstismarı Süreç Yönetimi Rehberi”nin yapılan değerlendirmede, ileri düzey yeterliliğe sahip bir modelleme örneği olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: ProChild, Çocuk İstismarı, Tespit ve Önleme, Okul Yönetimleri

CHILD ABUSE PROCESS MANAGEMENT GUIDE FOR SCHOOL ADMINISTRATIONS

ABSTRACT

“Empowering Teacher Competence in Detecting & Preventing Child Abuse” Project (<https://prochild.erciyes.edu.tr/>), shortly ProChild, financed by the Erasmus + Programme within the framework of School Education Strategic Partnerships, conducted by the Turkish National Agency in the determination of child neglect and abuse potential of a healthy way of teachers about the topic that contains both a strategic knowledge, consciousness and awareness in relation to the issue of teaching and learning by strengthening a strong focus on process management skills, while factors that affect the success of students and the effectiveness of the school and aims to provide an adequate response to new and complex challenges faced. In this study, having qualitative design character, the thematic and contextual scope of the output titled “Child Abuse Process Management Guide for School Administrations” developed by Gabriela Piontkowski on behalf of Hochschule für Öffentliche Verwaltung (Bremen) within the scope of the ProChild Project will be evaluated and the potential to professionally develop school administrations in the context of process management will be examined. The guide briefly aims to help school administrations develop individual protection concepts for each school in relation to not only sexual violence, but also all forms of child abuse,

including physical, emotional and psychological abuse and neglect. Based on the recommendations of the national representative, Guide also builds on policies in Bremen, expands and updates existing guidelines. The guide should contribute to a participatory process, respect and attentive attitude, the conservation concepts of which, on the initiative of school administrators, and teachers, as well as other school staff, students, parents, NGOs and school management representatives. However, the guide focuses on the need for each school to be based on individual concepts tailored to its needs and the need to give a central position to child protection. In the evaluation of the “Child Abuse Process Management Guide for School Administrations”, it has been found that it is an example of modelling with advanced level of competence.

Key words: ProChild, Child Abuse, Detection and Prevention, School Administrations

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

ÇOCUK İSTİSMARINA MULTİDİSİPLİNER YAKLAŞIM

***Hakan AYDIN, **Mustafa TEMEL**

** Prof. Dr., Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi, Kayseri-Türkiye, ORCID ID 0000-0003-4873-0988*

*** Dr. Öğr. Üyesi, Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi, Kayseri-Türkiye, ORCID ID 0000-0003-0828-0660*

ÖZET

Türkiye Ulusal Ajansı tarafından yürütülmekte olan Erasmus+ Programı Okul Eğitimi Stratejik Ortaklıklar eylemi kapsamında finanse edilen ProChild kısa adıyla “Çocuk İstismarını Tespit ve Önlemeye Yönelik Öğretmen Yeterliliklerinin Güçlendirilmesi” Projesi (<https://prochild.erciyes.edu.tr/>), çocuk ihmali ve istismarının sağlıklı bir şekilde tespitinde stratejik bir potansiyel içeren öğretmenlerin hem konuya ilişkin bilgi, bilinç ve farkındalıklarını hem de soruna ilişkin süreç yönetimi becerilerini güçlendirerek öğretmeye ve öğrenmeye güçlü bir şekilde odaklanırken, öğrencinin başarısını ve etkinlik derecesini olumsuz yönde etkileyen faktörlere ve okulların karşı karşıya kaldıkları yeni ve karmaşık zorluklara yeterli cevabı vermeyi amaçlamaktadır. Bilindiği üzere çocuk istismar ve İhmali, multidisipliner yaklaşımla ele alınması ve çocukların yüksek yararının gözetilmesi için titizlikle çalışılması gereken bir konudur. Çocuk istismarı sorunsalının çözüm çabalarına kuşkusuz en önemli katkıyı bu alanla ilgili bilimsel ve yönetsel bilgiyi artırma girişimleri sağlayacaktır. Bu girişimlerin multidisipliner bir yaklaşım içermesi bu konuda son derece sınırlı üretim göz önüne alındığında stratejik bir önem arz etmekte ve çözüm arayışlarını güçlendirecek bir potansiyel taşımaktadır. Belirtilen amaç ve öneme bağlı olarak ProChild Projesi, çocuk istismar ve ihmali sorunsalının multidisipliner yaklaşımla ele alındığı editoryal bir kitap üretimini, temel çıktılarında biri olarak belirlemiştir. Niteliksel tasarım karakterini taşıyan bu çalışma, söz konusu akademik girişimin bulgularını, alan literatürüne katkı ve bilgi ve bulgularla gelen çözüm ve geliştirme önerileri bağlamında irdelemeyi amaçlamaktadır. Bu ilk aşamada çalışmanın; çocuk istismarı sorunsalını, eğitim, hukuk ve iletişim birikimiyle ele aldığı, internet gazetelerinde yayımlanan çocuk istismarı haberleri üzerinden temsil sorununa odaklandığı ve çocuk istismarının dijital bileşenlerini ayrıntılı olarak tartışmaya açtığı vurgulanabilir.

Anahtar Kelimeler: ProChild, Çocuk İstismarı, Tespit ve Önleme, Multidisipliner Yaklaşım

MULTIDISCIPLINARY APPROACH TO CHILD ABUSE

ABSTRACT

“Empowering Teacher Competence in Detecting & Preventing Child Abuse” Project (<https://prochild.erciyes.edu.tr/>), shortly ProChild, financed by the Erasmus + Programme within the framework of School Education Strategic Partnerships, conducted by the Turkish National Agency in the determination of child neglect and abuse potential of a healthy way of teachers about the topic that contains both a strategic knowledge, consciousness and awareness in relation to the issue of teaching and learning by strengthening a strong focus on process management skills, while factors that affect the success of students and the effectiveness of the school and aims to provide an adequate response to new and complex challenges faced. As is known, child abuse and neglect are issues that should be handled with a multidisciplinary approach and meticulously studied in order to protect the interests of children. The most significant contribution to the efforts to solve the problem of child abuse may undoubtedly be the initiatives to increase scientific and managerial knowledge in this field. The fact that these initiatives include a multidisciplinary approach is of strategic importance given the extremely limited production in this regard and has a potential to strengthen the search for solutions. Depending on the stated purpose and significance, ProChild Project determined the production of an editorial book in which the issue of child abuse and neglect are addressed with a multidisciplinary approach as one of its main outputs. The present study, carrying a qualitative design character, aims to examine the findings of the academic initiative in the context of the contribution to the

field literature and the solution and development suggestions that appears with information and findings. In the first stage; it can be emphasized that the study addresses the problem of child abuse with its education, law and communication knowledge, focuses on the problem of representation through child abuse news published in online newspapers, and discusses the digital components of child abuse in detail.

Key words: ProChild, Child Abuse, Detection and Prevention, Multidisciplinary Approach

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

ÖĞRENCİLERİN ALGILADIKLARI DUYGUSAL İSTİSMAR DÜZEYİNİN VE ETKİ EDEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ

Sergen Irmak¹, Ufuk Kaya², Buğçe Özer³

¹Yabancı Diller Okulu, Kıbrıs İlim Üniversitesi, Girne, KKTC, ORCID: 0000-0001-8328-5598

²Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşa, KKTC, ORCID: 0000-0002-0911-4886

³Bağımsız Araştırmacı, Lefkoşa, KKTC, ORCID: 0000-0001-9106-1156

ÖZET

Bu araştırma, üniversite öğrencilerinin algıladıkları duygusal istismar düzeyini ve etki eden faktörleri belirlemek amacıyla tanımlayıcı tipte yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda okuyan öğrenciler oluşturmuştur. Veriler, iki bölümden oluşan veri toplama formu ile toplanmıştır. Veriler, Statistical Package for Social Sciences programında değerlendirilmiştir. Çalışmanın uygulanabilmesi için gerekli etik izinler alınmıştır. Öğrencilerin Yetişkinler İçin Algılanan Duygusal İstismar Ölçeği'nden aldıkları toplam puan 125.67 ± 43.43 'tür. Minimum puan 61, maksimum puan 293 idi. Öğrencilerin ölçek puanları ile gelir-gider düzeyi, ailede tartışma-kavga, bireyin aile içi şiddete maruz kalması, benlik saygısı, kendini başarılı bulma ve yalnızlık değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p < 0.05$). çalışmamızda, üniversite öğrencilerinin algıladıkları duygusal istismar düzeyi ve bu düzeyin bazı değişkenler ile istatistiksel anlamlı olması, öğrenciler arasında istismarı ve bunun sonucunda ortaya çıkan olumsuzlukların var olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Duygusal istismar, düzey, öğrenci, etkileyen faktör, belirleme

DETERMINING STUDENTS' PERCEIVED EMOTIONAL ABUSE LEVEL AND AFFECTING FACTORS

ABSTRACT

This study was conducted in a descriptive type to determine the level of emotional abuse perceived by university students and the factors affecting it. The universe of the study was formed by the students who are studying at the Vocational School of Health Services. The data were collected with a data collection form consisting of two parts. The data were evaluated in the Statistical Package for Social Sciences program. Necessary ethical approvals were obtained for the implementation of the study. The total score the students got from the Perceived Emotional Abuse for Adult Scale is 125.67 ± 43.43 . The minimum score was 61 and the maximum score was 293. A statistically significant difference was found between the scale scores of the students and the variables of income-expenditure level, arguments/fights in family, the individual's exposure to family violence, exposure to abuse, self-esteem, self-success, and loneliness ($p < 0.05$). In our study, the level of emotional abuse perceived by university students and the statistical significance of this level with certain variables show that there are abuses among students and the negativities that occur as a result.

Keywords: Emotional abuse, level, student, affecting factor, determination

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BİLİM İNSANINA DAİR DEĞİŞEN ALGILARININ İNCELENMESİ

***Birsel AYBEK, **Duygu GÖKTAŞ**

**Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, (Sorumlu Yazar),
ORCID : 0000-0001-5846-9838*

***Yüksek Lisans Öğrencisi, Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü,
ORCID : 0000-0003-3920-1347*

ÖZET

Bilim insanı, evreni anlama gayreti içinde olan, evrensel düşünen, önyargıdan uzak, objektif ve entelektüel kişidir. Bir bilim insanını diğer insanlardan ayıran bilişsel ve duyuşsal özellikler bulunmaktadır. Geleceğin bilim insanı olma yolunda ilerleyen öğrencilerin de bu özelliklere sahip olması beklenilmektedir. Öğrencilerin bilime ve bilim insanına dair algısının bu özelliklerin ne kadar farkında olduğunu belirlemeye yardımcı olacağı düşünülmektedir. Çünkü daha soyut bir kavram olan bilim, bilim insanı ile somut bir kavram olarak değerlendirilebilmektedir. Her ne kadar geçmişte öğrencilerin bilim ve bilim insanına dair imaj algılarına yönelik bazı çalışmalar yapılmış olsa da günümüzde yaşanan bazı değişim ve gelişmeler söz konusudur. Bir Türk bilim insanının Nobel Ödülüne layık görülmesi, Mars Gezegeni ile ilgili gelişmelerin olması ve Küresel Pandemi' nin hayatımızı etkilemesi bu durumlara örnek olarak gösterilebilir. Bütün bu durumlar bilim ve bilim insanına dair imaj algısında bazı değişimlere yol açmıştır. Bu gerekçe ile öğrencilerin günümüzdeki bilim insanı algılarının belirlenmesi ve zaman içindeki değişimin incelenmesi gerekmektedir. Bu noktadan hareketle bu çalışmada "İlkokul öğrencilerinin bilim insanına dair değişen algılarının incelenmesi" amaçlanmıştır. Çalışma nitel araştırma yöntemi kullanılarak planlanmış ve çalışmada nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Araştırmada kolay ulaşılabılır örnekleme yöntemi kullanılarak 9-12 yaş grubundaki toplam 81 öğrenciden "bir bilim insanı" çizimleri istenmiştir. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile incelenmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin roket, uzay, gezegen gibi imgeleri önceki araştırmalara göre daha sık kullandığı tespit edilmiştir. Ayrıca, çalışmanın çarpıcı bulgularından birisi de bilim insanını tasvir ederken öğrencilerin yeni bir imge olan "maske" ile ilgili çizimleri olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Bilim insanı, bilimsel değişim, öğrenci, algı

AN EXAMINATION OF THE CHANGING PERCEPTIONS OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS ABOUT THE SCIENCE HUMAN

ABSTRACT

A scientist is an objective and intellectual person who strives to understand the universe, who thinks universally, free from prejudice. There are cognitive and affective traits that distinguish a scientist from other people. Students who are on their way to becoming future scientists are expected to have these characteristics. It is thought that students' perception of science and scientists will help determine how aware they are of these traits. Because science, which is a more abstract concept, can be considered as a concrete concept with scientists. Although some studies have been carried out in the past on students' perceptions of the image of scientists and scientists, there are some changes and developments that are happening today. Examples include the awarding of the Nobel Prize by a Turkish scientist, developments related to planet Mars and the impact of the Global Pandemic on our lives. All these situations have led to some changes in the perception of the image of scientists and scientists. For this reason, it is necessary to determine the perceptions of today's scientists and to examine the change over time. From this point on, it is aimed to "examine the changing perceptions of primary school students about scientists". The study was planned using qualitative research method and case science pattern from qualitative research patterns was used in the

study. A total of 81 students aged 9-12 were asked to draw "a scientist" using the easily accessible sampling method. The data obtained were examined by descriptive analysis method. As a result of the research, it was determined that students use images such as rockets, space and planets more frequently than previous research. In addition, one of the striking findings of the study was that the students had drawings of a new image, the "mask", while depicting the scientist.

Keywords: Scientist, Scientific change, Student, Perception

1. GİRİŞ

İnsan yaşamını etkileyen bilimsel uygulamalar hemen her alanda kendini göstermektedir. Bilimsel yollarla edinilen her bilgi insanoğluna doğal çevresini değiştirme olanağı sağlayan bir güç vermiştir (Yıldırım, 2012). Bu yüzden bilimsel gelişim ve değişim her dönemde olmuştur. Ancak son yıllarda daha hızlı ve yoğun olarak gerçekleşmektedir. Akıllı cihazların ve yapay zekanın kullanımının artması, internet erişiminin yaygınlaşması bu süreci daha da hızlandırmıştır. Hatta ülkeler bu gelişim sürecini bir yarışa çevirmiştir.

Bilimsel bilgiyi üretmek yeterli olmamaktadır. Topdemir ve Unat (2014) bilimi üretmenin yeterli olmadığını, en azından üretilen bilginin toplumsallaştırılması gerektiğini belirtmişlerdir. Yıldırım (2012) ise bilimi bir çeşit insanüstü zeka, küçük seçkinler grubuna ait gibi gösterme eğilimi bilimin evrensel ve insanlı niteliğine aykırı bir durum olduğunu söylemiştir. Bu bağlamda bilimi halka indirmek ya da bilimi kamu malı olarak sunmak gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu durumu gerçekleştirmenin iki yolu vardır. Birinci yol; bilim insanın, bilimsel bilgileri basit bir dille halka indirgesidir. İkinci yol ise bilimsel eğitimin temellerini küçük yaş grubundaki öğrencilere kazandırmaktır. Bilimsel bir bilgi patlaması varken üretilen her bilimsel bilgiyi basit bir dille ifade ederek toplumsallaştırmak pek mümkün değildir. Ancak bilimi, bilimin doğasını öğrencilere kazandırmak bilimsel bilgilerin toplumsallaştırılmasını sürekli hale getirecektir. Bu amaçla Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan "Fen Eğitim Öğretim Programında" bilimsel süreç becerileri yer almaktadır. Bu beceriler; gözlem yapma, ölçme, sınıflama, verileri kaydetme, hipotez kurma, verileri kullanma ve model oluşturma, değişkenleri değiştirme ve kontrol etme, deney yapmadır (Kılıç, Haymana ve Bozyılmaz, 2010). Bu beceriler aynı zaman bilim insanına ait devinimsel ve bilişsel özelliklerdir. Bilim insanını diğer insanlardan ayıran duyuşsal özellikleri de eklemek gerekmektedir.

Bilim ve bilimin doğası, özellikle küçük yaş grubunda öğrenciler için soyut kavramlardır. Ancak bilim insanını tanıtarak ve bilim insanının özelliklerini öğrencilere kazandırarak bu kavramları somutlaştırması mümkündür. Öğrencilerin zihninde oluşacak olan olumlu bilim insanı algısı, bilim için de geçerli olacaktır. Schibeci ve Sorensen, öğrencilerin bilim insanına dair oluşturduğu olumsuz duygu ve düşüncelerin fen bilimleri dersinin konularına da yansıtacağını belirtmiştir (Akt. Nuhoğlu ve Afacan, 2011). Bu durum meslek seçimine bile etki edebilmektedir. Bu yüzden bilim ve bilim insanına yönelik algıları belirlemek için yurtiçi ve yurt dışında birçok çalışma yapılmıştır.

Mead ve Metraux'un 1957'de yaptığı araştırma bilim insanının imajına yönelik ilk çalışmadır. Booordslee ve O'dowld (1961) bu konu üzerine çalışmalara devam etmiştir. 1981'de ise Chambers daha küçük yaş grubundaki öğrencilerin bilim insanı imajını değerlendirebilmek için "Bir Bilim İnsanı Çiz Testini" (Draw a Scientist Test-DAST) geliştirmiştir.

Ülkemizde ise bilim insanının imaj algısına dair birçok araştırma yapılmıştır (Yonta-Toğrol, 2000, Güler ve Akman, 2006; Buldu, 2006; Ekici, Doğan ve Kaya, 2007; Kaya, Doğan ve Öcal, 2008; Oğuz-Ünver, 2010; Nuhoğlu ve Afacan, 2011; Kaya, Afacan, Polat ve Urtekin, 2013; Özsoy ve Ahi, 2014; Küçük ve Bağ, 2016). Yapılan bu çalışmalarda yurtdışı çalışmaları ile örtüşen benzer sonuçlar elde edilmiştir. Bu çalışmalarda genelde bilim insanı tasvir edilirken önlük, dağınık saç ve gözlüklü olma gibi yaygın çizimler yapıldığı görülmüştür. Yapılan çalışmalarda elde edilen çarpıcı diğer bir sonuç ise erkek öğrencilerin çizimlerinde kadın bilim insanına yer vermemesidir.

Khun (2000)'un bilimsel devrim olarak adlandırdığı süreçle birlikte yükselen paradigmlar gereği bilimin doğası ve bilim insanının rolü de değişmiştir (Akt. Yıldırım, 2012). Ayrıca son on yılda gerçekleşen teknoloji alanındaki gelişmeler, Mars gezegene seyahatin medyada sürekli olarak dile getirilmesi, Türkiye'nin "bilim insanı" kavramını gündeme taşıyan Prof. Dr. Aziz SANCAR'ın Nobel Ödülüne layık görülmesi ve dünyanın küresel pandemi ile sınanması gibi gelişim ve değişimler söz konusu olmuştur. Bütün bu gelişmeler ve değişimler ilkökul öğrencilerini bilim insanına olan algısının araştırılması gerekliliğine neden olmuştur.

2. YÖNTEM

Nitel araştırma yöntemi olarak planlanan bu araştırma olgu bilim araştırma deseni ile hazırlanmıştır. Çünkü insanların farkında oldukları “bilim insanı” olgusunu daha derinlemesine ve ayrıntılı olarak araştırmak gerekmektedir. Olgu bilim araştırma deseninde amaç genelleme yapmak değil, bu olgunun daha iyi tanınmasına ve anlamasına yardımcı olmaktadır.

3. ARAŞTIRMA AMAÇLARI

Bu araştırmada “İlkokul öğrencilerinin bilim insanına dair değişen algılarının incelenmesi” amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlara da yanıt aranmıştır.

1. İlkokul öğrencileri bilim insanını cinsiyet açısından nasıl tasvir etmişlerdir?
2. Öğrenciler bilim insanının duygu durumunu tasvir ederken hangi imgeleri kullanmışlardır?
3. Öğrenciler bilim insanının çalıştığı ortamı nasıl tasvir etmişlerdir?
4. Bilim insanının çalıştığı ortamı tasvir ederken hangi imgeleri kullanmışlardır?
5. Bilim insanının çalışma stilini nasıl tasvir etmişlerdir?
6. Öğrencilerin çizimlerden elde edilen diğer bulgular nelerdir?

Bu araştırmada Covid-19 pandemisi nedeni ile kolay ulaşılabilir örnekleme yolu ile bir seçim yapılmıştır. Konya ili kırsal bölgelerinde yer alan iki ilkokulda öğrenim gören öğrencilerle bu çalışma yürütülmüştür. Araştırmaya katılan öğrenci yaş ve cinsiyet bilgileri Tablo-1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Örneklemin yaş ve cinsiyet dağılımı tablosu

Yaş Grubu	Erkek	Kız	Toplam
9 Yaş	9	18	27
10 Yaş	16	19	35
11 Yaş	10	6	16
12 Yaş	2	1	3
Toplam	37	44	81

Araştırma sürecinde asıl hedeflenen durum 40 dakikalık süre içerisinde öğrencilerle birlikte resim yapmak olarak planlanmıştır. Ancak salgın sebebi ile sınıflara girmek salgın tedbirlerine uygun olmayacağı düşünüldükçe vazgeçilmiştir. Bu yüzden öğretmenlerden rica edilerek öğrencilerin bir bilim insanını çizmelerinin sağlanması istenmiştir. Ayrıca öğrencilerden resmin arkasına yaş ve cinsiyet bilgilerini yazılması da istenilmiştir.

Veri analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Veri analiz sürecinde önceki çalışmalardan yola çıkarak temalar ve kodlar oluşturulmuştur. Elde edilen veriler her iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı incelenmiştir. Araştırmacılardan birinin resim analizi üzerine eğitimi ve buna ilişkin sertifikası bulunmaktadır.

3. BULGULAR VE YORUM

Aşağıda araştırmadan elde edilen bulgular araştırmanın alt amaçları doğrultusunda sunulmuş ve yorumlanmıştır.

3.1. Bilim İnsanı Cinsiyetleri İle İlgili Bulgular

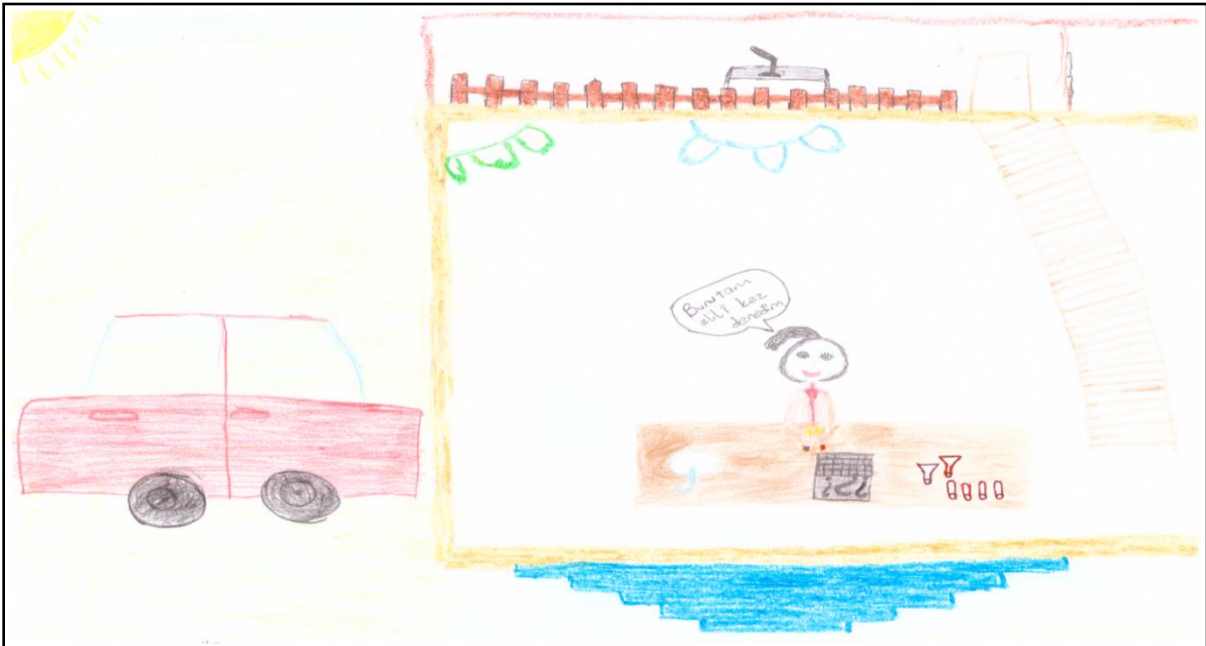
Öğrencilerin cinsiyet ve yaş bilgilerine göre bilim insanının cinsiyetine yönelik bilgileri Tablo-2’de verilmiştir.

Tablo 2. Bilim insanı cinsiyetleri ile ilgili bulgular

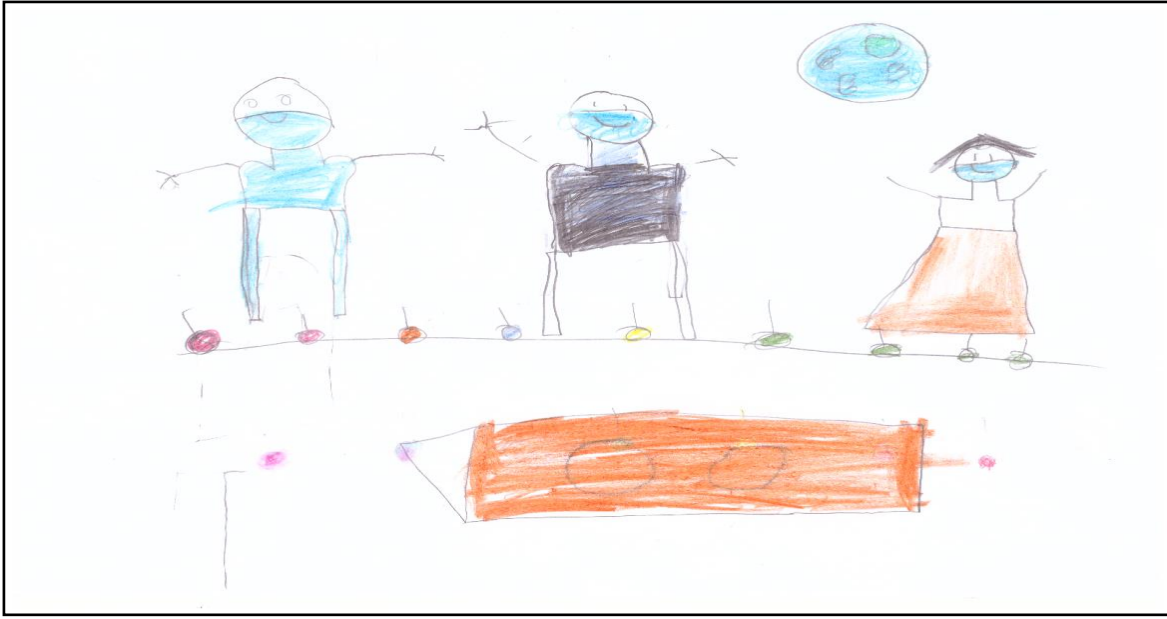
İnsan Özellikleri	9 Yaş		10 Yaş		11 Yaş		12 Yaş		Toplam f(%)
	Kız f(%)	Erkek f(%)	Kız f(%)	Erkek f(%)	Kız f(%)	Erkek f(%)	Kız f(%)	Erkek f(%)	
Erkek	3 (3,6)	2 (2,4)	3 (3,6)	9 (10,8)	2 (2,4)	5 (6)	0 (0)	1 (1,2)	25 (30)
Kadın	8 (9,5)	1 (1,2)	5 (6)	1 (1,2)	3 (3,6)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	18 (21)
Erkek ve Kadın birlikte	3 (3,6)	0 (0)	6 (7,2)	1 (1,2)	1 (1,2)	2 (2,4)	1 (1,2)	1 (1,2)	15 (18)
Belirsiz Cinsiyet	3 (3,6)	3 (3,6)	4 (4,8)	5 (6)	0 (0)	1 (1,2)	1 (1,2)	1 (1,2)	18 (22)
İnsan Ögesi Yok	2 (2,4)	1 (1,2)	1 (1,2)	1 (1,2)	0 (0)	1 (1,2)	1 (1,2)	1 (1,2)	8 (9)

Tablo-2 ye göre bilim insanını; erkek olarak tasvir edilme oranı %30, belirsiz cinsiyet olarak tasvir etme oranı%22, kadın olarak tasvir etme oranı %21, kadın ve erkek birlikte tasvir etme oranı %18 ve resimlerinde insan ögesi kullanmama oranı ise %9 olarak tespit edilmiştir. Resim-1, Resim-2, bu verilere örnek olarak gösterilebilir. Küçük ve Bağ (2016) yaptığı çalışmada %77 oranında, Nuhoğlu ve Afacan (2011) ise %60 oranında bilim insanını erkek olarak tanımlanmış olduğunu tespit etmişlerdir. Geçen süre zarfında bu yüzdeler dağılımının farklılık gösterdiği bu çalışmada görülmektedir. Bu bulgudan yola çıkarak erkek bilim insanı düşünce kalıbından uzaklaşıldığı, kadınların da bilim insanı olabileceği fikrinin yaygınlaştığı söylenilebilir.

Aşağıda Resim-1 ve Resim-2’de iki öğrencinin çizimlerine yer verilmiştir:

Resim 1: Kız-11

Resim 2: Kız-10

3.2 Bilim İnsanı Tasvir Ederken Kullanılan İmgeler İle İlgili Bulgular

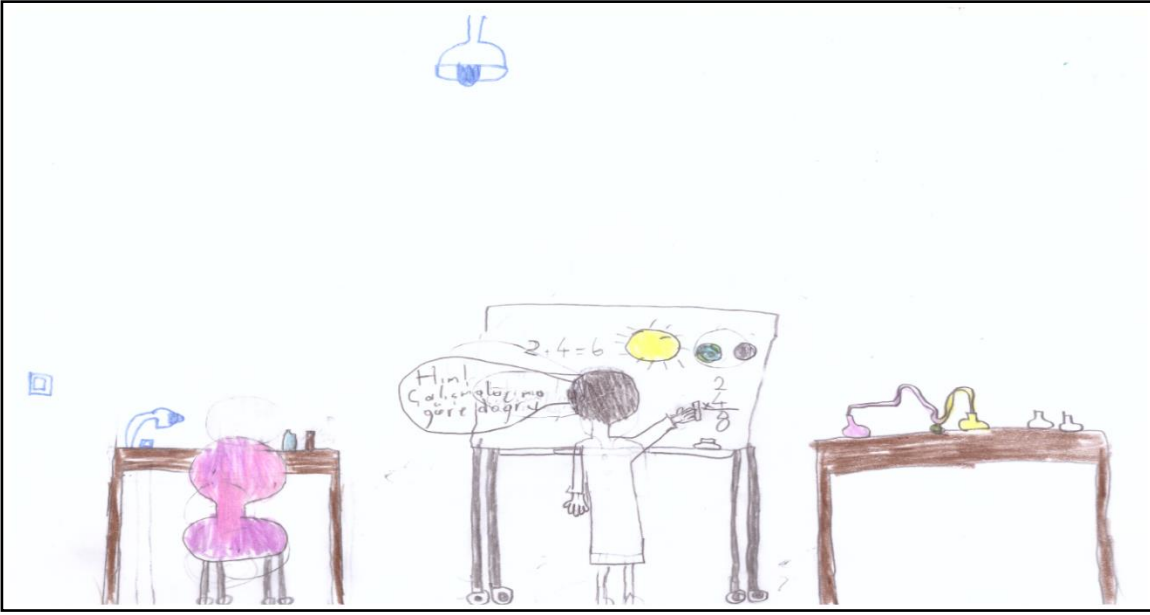
Öğrencilerin bilim insanı çizerken kullandıkları imgeler ile ilgili bilgiler Tablo-3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Bilim insanını tasvir ederken kullanılan imgeler ile ilgili bulgular

Bilim İnsanı Tasvir Ederken Kullanılan İmgeler	9 Yaş		10 Yaş		11 Yaş		12 Yaş		Toplam f(%)
	Kız f(%)	Erkek f(%)	Kız f(%)	Erkek f(%)	Kız f(%)	Erkek f(%)	Kız f(%)	Erkek f(%)	
Gözlük	3 (3,8)	1 (1,3)	2 (2,5)	5 (6,3)	1 (1,3)	5 (6,3)	0 (0)	0 (0)	17 (21,5)
Önlük	2 (2,5)	0 (0)	7 (9,1)	2 (2,5)	1 (1,3)	2 (2,5)	0 (0)	0 (0)	14 (17,7)
Maske	3 (3,8)	0 (0)	3 (3,8)	1 (1,3)	1 (1,3)	3 (3,8)	0 (0)	0 (0)	11 (13,9)
Tulum	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2 (2,5)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2 (2,5)
Dik Saç	4 (5)	2 (2,5)	4 (5)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	8 (10,1)
Dağınık Saç	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2 (2,5)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2 (2,5)
Kravat	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (1,3)	0 (0)	2 (2,5)	0 (0)	0 (0)	3 (3,8)
Kel	1 (1,3)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (1,3)
Sakal	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2 (2,5)	0 (0)	2 (2,5)	0 (0)	0 (0)	4 (5)
Astronot Kıyafeti	4 (5)	4 (5)	1 (1,3)	2 (2,5)	1 (1,3)	2 (2,5)	0 (0)	0 (0)	14 (17,7)
Yaşlı	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (1,3)	0 (0)	0 (0)	1 (1,3)
Eldiven	0 (0)	1 (1,3)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (1,3)	0 (0)	0 (0)	2 (2,5)

Yukarıda Tablo-3'te görüldüğü gibi öğrencilerin bilim insanını tasvir ederken kullandığı imgeler ile ilgili bulgular; gözlük çizimi %21,5, önlük çizimi ve astronot kıyafeti çizimi %17,7, maske çizimi %13,9, dik saç ile çizimi yüzde %10,1, sakal çizimi %5, kravat çizimi %3,8, tulum ile çizimi ve eldiven ile çizim %2,5 yaşlı ve kel olarak tasvir edilme oranı %1,3 olarak belirlenmiştir. Aşağıda verilen Resim-3, Resim-4, ve Resim-5 bu verilere örnek olarak gösterilebilir. Elde edilen veriler gözlüklü, önlüklü ve dik saç bilim insanı imajı diğer çalışmalardaki (Küçük ve Bağ, 2016; Nuhoglu ve Afacan, 2011; Özsoy ve Ahi, 2014; Yontar-Toğrol 2000) ile örtüşmektedir. Ancak astronot kıyafeti ile tasvir edilme oranı Küçük ve Bağ (2016)'ın çalışmasında %7 olarak belirlenmişken bu çalışmada hem erkek hem de kız öğrencileri astronot çizimlerinin yaptığı görülmüştür. Yine bu alanda yapılan diğer çalışmalarda maske çizimi ile ilgili bir veri bulunmazken, bu çalışmada diğer çalışmalardan farklı olarak maske yeni bir imge olarak öğrenciler tarafından çizilmiştir. Bu durumda, maskenin küresel salgın ile bilim insanı imajına yeni bir imge olarak eklendiği söylenebilir.

Aşağıda 3 öğrencinin imgelerle ilgili çizimlerine yer verilmiştir:

Resim 3: Kız-10

Resim 4: Erkek-9

Resim 5: Erkek- 10

3.3. Bilim İnsanın Duygu Durumu İle İlgili Bulgular

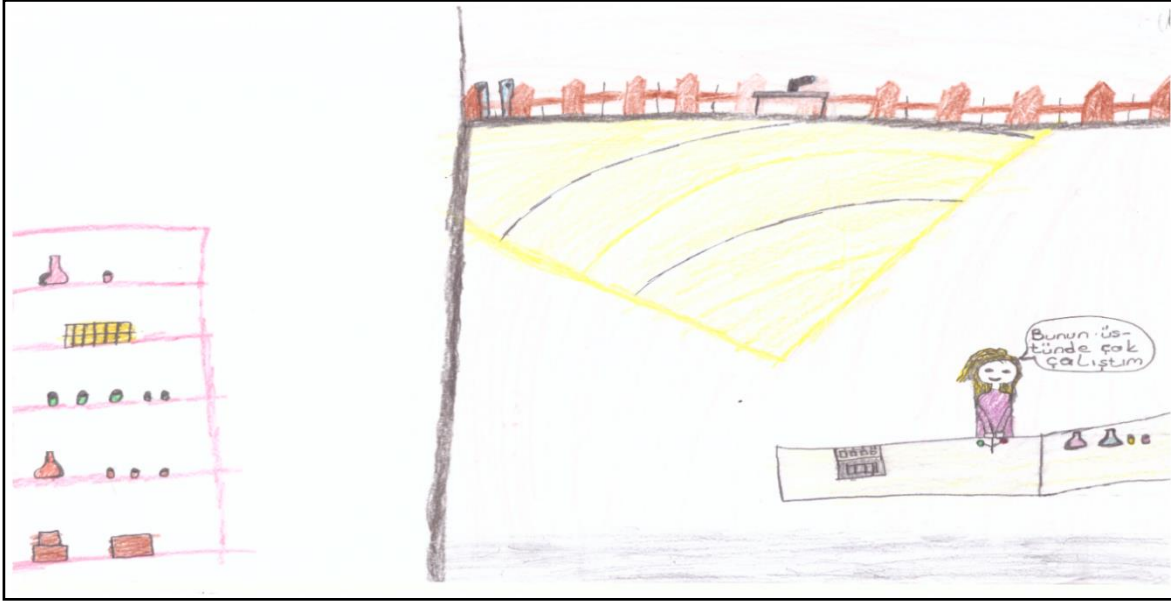
Öğrencilerin bilim insanının duygu durumunu tasvir etme ile ilgili bulguları aşağıda Tablo-4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Bilim insanının duygu durumu ile ilgili bulgular

Duygu Durumu	9 Yaş		10 Yaş		11 Yaş		12 Yaş		Toplam f(%)
	Kız f(%)	Erkek f(%)	Kız f(%)	Erkek f(%)	Kız f(%)	Erkek f(%)	Kız f(%)	Erkek f(%)	
Mutlu	14 (16,8)	3 (3,6)	9 (10,8)	8 (9,6)	4 (4,8)	5 (6)	1 (1,2)	1 (1,2)	55 (66,2)
Şaşkın	0 (0)	0 (0)	1 (1,2)	1 (1,2)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2 (2,4)
Hayran/ Heyecanlı	0 (0)	0 (0)	1 (1,2)	1 (1,2)	0 (0)	1 (1,2)	0 (0)	0 (0)	3 (3,6)
Ciddi	0 (0)	1 (1,2)	2 (2,4)	2 (2,4)	1 (1,2)	2 (2,4)	0 (0)	0 (0)	8 (9,6)
Belirsiz	2 (2,4)	3 (3,6)	3 (3,6)	3 (3,6)	1 (1,2)	2 (2,4)	0 (0)	1 (1,2)	15 (18)

Yukarıda Tablo-4'te görüldüğü gibi öğrenciler bilim insanını; %66,2 oranında mutlu, %18 oranında belirsiz, %9,6 oranında ciddi, %3,6 heyecanlı, %2,4 oranında şaşkın olarak tasvir etmişlerdir. Özsoy ve Ahi (2014) yaptıkları çalışmalarında %40,4 oranında çocukların bilim insanını mutlu olarak gösterdiklerini belirlemiştir. Bu çalışmada da benzer sonuç elde edilerek, öğrenciler bilim insanını daha çok mutlu olarak tasvir etmişlerdir.

Aşağıda Resim-6'da 1 öğrencinin çizimi mutlu olarak tasvir etmeye örnek olarak gösterilebilir:

Resim 6: Kız-9

3.4. Bilim İnsanın Çalıştığı Ortam İle İlgili Bulgular

Öğrencilerin bilim insanını tasvir ettikleri ortamlarla ilgili bulgular aşağıda Tablo-5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Bilim insanının çalıştığı ortam ile ilgili bulgular

Ortam	9 Yaş		10 Yaş		11 Yaş		12 Yaş		Toplam f(%)
	Kız f(%)	Erkek f(%)	Kız f(%)	Erkek f(%)	Kız f(%)	Erkek f(%)	Kız f(%)	Erkek f(%)	
Laboratuvar	9 (11,6)	3 (3,8)	11 (14,1)	5 (6,4)	3 (3,8)	5 (6,4)	0 (0)	0 (0)	36 (46,1)
Kütüphane	0 (0)	0 (0)	1 (1,3)	1 (1,3)	0 (0)	0 (0)	1 (1,3)	0 (0)	3 (3,8)
Laboratuvar/K ütüphane	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2 (2,6)	0 (0)	1 (1,3)	0 (0)	1 (1,3)	4 (5,1)
Dış ortam	2 (2,6)	1 (1,3)	3 (3,8)	2 (2,6)	0 (0)	1 (1,3)	0 (0)	0 (0)	9 (11,5)
Uzay/ Gezegen	5 6,4	0 (0)	3 (3,8)	3 3,8	0 (0)	1 (1,3)	0 (0)	0 (0)	12 (15,3)
Hastane	2 (2,6)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2 (2,5)
Konferans Salonu	0 (0)	1 (1,3)	0 (0)	0 (0)	1 (1,3)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2 (2,5)
Belirsiz Ortam	2 (2,6)	3 (3,8)	1 (1,3)	2 (2,6)	1 (1,3)	1 (1,3)	0 (0)	0 (0)	10 (12,8)

Yukarıda Tablo-5'te görüldüğü gibi öğrencilerin bilim insanını; laboratuvarında %46,1, uzay/başka gezegende %15,3, belirsiz ortamda %12,8, dış ortamda %11,5, laboratuvar ve kütüphane aynı ortamda %5,1, sadece

kütüphanede %3,8, hastane ve konferans salonunda %2,5 olarak tasvir ettikleri tespit edilmiştir. Küçük ve Bağ (2016) çalışmalarında öğrencilerin %45 laboratuvarında, %8 uzay/gezegende, %8 dış ortamda bilim insanını tasvir ettiklerini saptarken; Özsoy ve Ahi (2014) ise öğrencilerin %50,9 laboratuvarında, %2,1 oranında uzayda bilim insanını tasvir ettiklerini tespit etmiştir. Bu çalışmada laboratuvarında temsil etme oranı önceki çalışmalarla örtüşmektedir. Bilim insanı uzayda veya başka bir gezegende çizme oranında ise bir yükselme söz konusudur.

Aşağıda Resim-7 ve Resim-8 bu verilere örnek olarak gösterilebilir:

Resim 7: Erkek-11

Resim 8: Erkek-9

3.5. Bilim İnsanın Çalıştığı Ortamda Bulunan Bilimsel İmgelere Dair Bulgular

Öğrencilerin bilim insanının çalıştığı ortamda bulunan bilimi temsil eden imgeleri ile ilgili bulgular aşağıda Tablo-6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Bilim insanının çalıştığı ortamda bulunan bilimsel imgelere dair bulgular

Bilimi Temsil Eden Ögeler	9 Yaş		10 Yaş		11 Yaş		12 Yaş		Toplam f(%)
	Kız f(%)	Erkek f(%)	Kız f(%)	Erkek f(%)	Kız f(%)	Erkek f(%)	Kız f(%)	Erkek f(%)	
Mekik/Uzay Aracı	5 (4,8)	3 (2,9)	3 (2,9)	8 (7,8)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	19 (18,4)
Dişli/Çark/Düzenek	3 (2,9)	3 (2,9)	1 (0,9)	3 (2,9)	0 (0)	1 (0,9)	0 (0)	0 (0)	11 (10,5)
Deney Tüpü	4 (3,8)	1 (0,9)	11 (11)	8 (7,8)	5 (4,8)	5 (4,8)	1 (0,9)	1 (0,9)	36 (34,9)
Keşif Aracı/Robot	3 (2,9)	3 (2,9)	2 (1,8)	3 (2,9)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	11 (10,4)
Araba	1 (0,9)	1 (0,9)	2 (1,8)	1 (0,9)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	5 (4,7)
Yazı Tahtası	1 (0,9)	1 (0,9)	1 (0,9)	2 (1,8)	0 (0)	1 (0,9)	0 (0)	0 (0)	6 (5,7)
Uçak	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (0,9)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (0,9)
Kelebek/ Bitki	1 (0,9)	0 (0)	1 (0,9)	0 (0)	1 (0,9)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	3 (2,8)
Organ	0 (0)	0 (0)	2 (1,8)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2 (1,9)
Harita/ Periyodik Cetvel	0 (0)	0 (0)	1 (0,9)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (0,9)	0 (0)	2 (1,9)
Teleskop	0 (0)	0 (0)	2 (1,8)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2 (1,9)
Mikroskop/ Büyüteç	1 (0,9)	0 (0)	2 (1,8)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	3 (2,8)
Bilgisayar/ Telefon	2 (1,8)	0 (0)	0 (0)	2 (1,8)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4 (3,8)

Yukarıda Tablo-6'da görüldüğü gibi öğrenciler, bilim insanının bulunduğu ortamda bilimi temsil eden imgeleri; %34,9 deney tüpü, %18,4 mekik/uzay aracı, %10,5 oranlarında dişli-çarklarda oluşan düzenek ve keşif aracı-robot, %5,7 oranında yazı tahtası, %4,7 oranında araba, %3,8 oranında telefon-bilgisayar, %2,8 oranında bitki-kelebek ve mikroskop-büyüteç, %1,9 oranında teleskop ve organ, %0,9 oranında ise uçak imgeleri çizerek tasvir etmişlerdir. Deney tüpü ve düzenek imgelerini kullanma yüzdesi, Özsoy ve Ahi (2014), Nuhoğlu ve Afacan (2011) çalışmalarındaki veriler ile örtüşmektedir. Ancak uzay mekiği kullanma oranı Küçük ve Bağ (2016)'ın çalışmasında %10 olarak belirlenmiştir. Bu çalışmada ise bu oranın arttığı görülmektedir.

3.6. Bilim İnsanın Çalışma Stili İle İlgili Bulgular

Öğrencilerin bilim insanının çalışma stili ile ilgili bulgular aşağıda Tablo-7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Bilim insanının çalışma stili ile ilgili bulgular

Bilim İnsanın Çalışma Stilleri	9 Yaş		10 Yaş		11 Yaş		12 Yaş		Toplam f(%)
	Kız f(%)	Erkek f(%)	Kız f(%)	Erkek f(%)	Kız f(%)	Erkek f(%)	Kız f(%)	Erkek f(%)	
Tek	12 (14,2)	4 (4,8)	11 (13,1)	11 (13,1)	5 (5,9)	7 (8,3)	0 (0)	1 (1,2)	51 (60,7)
Aynı masa	4 (4,8)	0 (0)	4 (4,8)	1 (1,2)	1 (1,2)	2 (2,4)	1 (1,2)	0 (0)	13 (15,5)
Aynı ortam	3 (3,6)	3 (3,6)	1 (1,2)	3 (3,6)	1 (1,2)	2 (2,4)	0 (0)	0 (0)	13 (15,5)
Farklı ortam	2 (2,4)	0 (0)	2 (2,4)	0 (0)	0 (0)	2 (2,4)	0 (0)	1 (1,2)	7 (8,4)

Yukarıda Tablo-7’de görüldüğü gibi öğrenciler bilim insanını %60,7 oranında tek çalışırken, %15,5 diğer bilim insanları ile aynı masada veya aynı ortamda çalışırken, %8,4 oranında ise diğer bilim insanları ile farklı ortamda çalışırken tasvir etmişlerdir. Bilim insanı çalışma stili ile ilgili diğer çalışmalarda bir veri bulunmamaktadır. Ancak bu çalışmadaki verilerden yola çıkarak bilim insanının tek çalışması gibi geçmişten gelen klasik imajın değiştiği, artık diğer bilim insanlarıyla birlikte çalışmasına yönelik imajında olumlu yönde geliştiği söylenebilir.

3.7. Araştırmaya Ait Diğer Bulgular

Araştırmanın konusu içinde olamayan ancak saptanan bazı ayrıntılara yer verilmesi gerekmektedir. Yavuzer (1993)’e göre “çocuk bize resimleriyle adeta kendisinin bir parçası yansıtmakta olaylar hakkındaki duygu düşünce ve görüş biçimlerini dile getirmekte” olduğunu belirtmektedir. Buna göre resimlerde dikkat edilen bazı anlatımları ayrıca yorumlanması önemlidir. Öncelikle bilim insanını çizdikleri resimlerde çalışma ortamlarında ay ve yıldızların çizildiği görülmüştür. Bu durum bilim insanının gece geç saatlere kadar çalıştığını göstermektedir.

Öğrenciler, bilim insanını çizdikleri ortamda çöp kutusu imgesi kullanmış ve içine buruşuk bir biçimde kağıtları attıklarını çizmişlerdir. Bu görselle bilim insanının pek çok kez yanıldığını ama vazgeçmediğini ifade etmeye çalışmışlardır. Yukarıda verilen Resim-11 buna örnek olarak gösterilebilir.

Öğrenciler, bazı çalışmalarda bilim insanını icadını veya çalışmasını diğer insanlara tanıtırken göstermiştir. Yine başka bir görselde bilim insanının başka bir bilim insanı ile görüntülü konuştuğunu çizmişlerdir. Bu sonuçtan yola çıkarak öğrencilerin bilim insanını çağa uygun olarak ifade ettikleri görülmektedir.

Çizimlerden elde edilen başka bir veri ise, bilim insanını çizdikleri ortam ne olursa olsun Türk Bayrağı çizdikleri tespit edilmiştir. Yukarıda Resim-11 buna örnek olarak gösterilebilir. Burada öğrencilerin, bilim insanına ulusal bir kimlik kazandırmak istedikleri düşünülebilir.

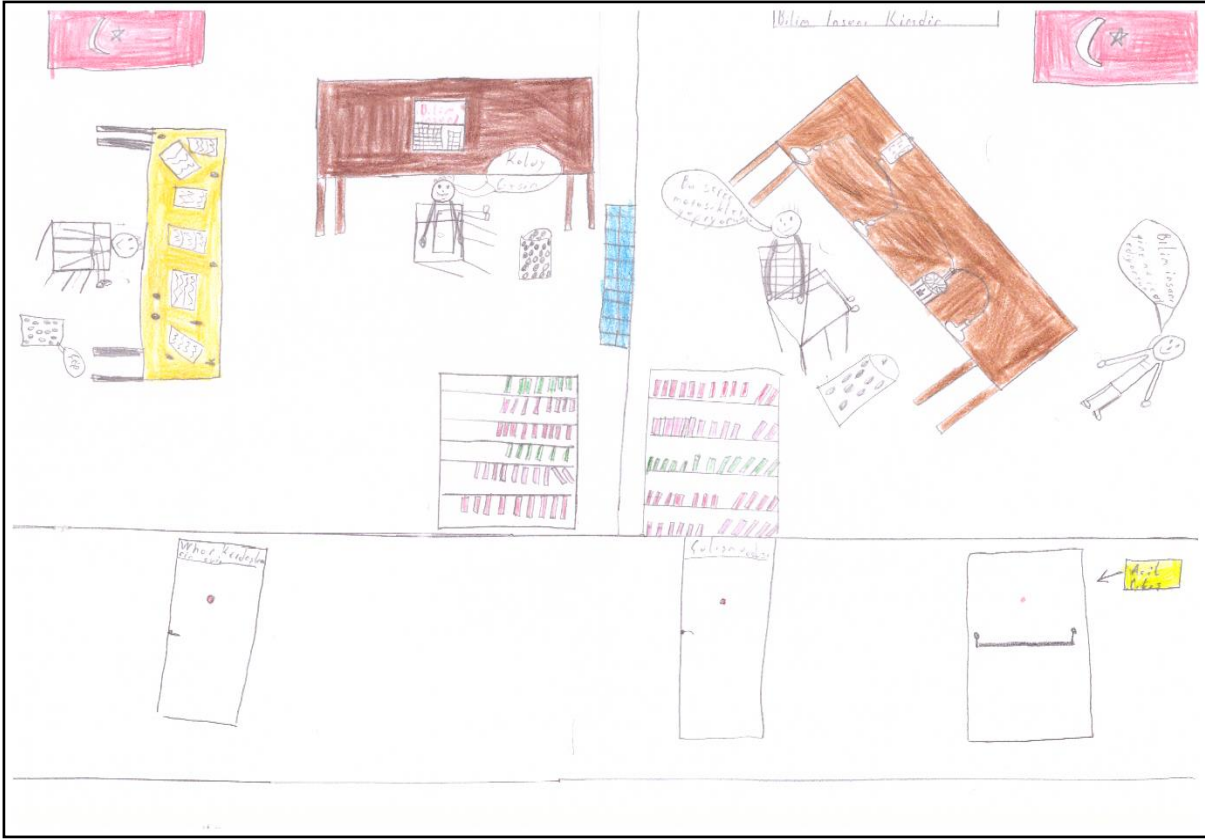
Aşağıda bazı öğrencilerin çizimlerine yer verilmiştir:

Resim 9: K1Z-10

Resim 10: K1Z-11

Resim 11: Erkek-11

4. SONUÇLAR

Bu çalışmanın sonuçları aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

1. Elde edilen verilere göre önlük, gözlük, dik saç, imaj imgeleri gibi kalıp yargıların devam ettiği görülmektedir. Ancak bu kalıp yargılara ek olarak bilim insanının tasvir ederken kullanılan yeni bir imge olan "maske" çizilmeye başlanmıştır.
2. Daha önceki çalışmalarda bilim insanı erkek olarak tasvir edilirken, bu çalışmada kadın bilim insanı çizilmeye başlanması hatta erkeklerle birlikte çalışıyor olarak gösterilmesi cinsiyetçi kalıp yargılarda değişimlerin olmaya başladığını göstermektedir.
3. Önceki çalışmalarda yer alan uzay mekiği ve astronot çizimleri bu çalışma da elde edilen verilere göre bir artış göstermiştir. Hatta kız öğrencilerin bu imgelerin kullandığı görülmüştür.
4. Öğrencilerin bilim ve bilim insanına algısı, tutumu 1957'den bu zamana kadar araştırmalara konu olmuştur. Sosyo ekonomik, bölgesel, cinsiyetlere göre bilim insanı algılarının farklılaştığı görülmüştür. Ancak bu çalışma zaman içerisinde bilim insanı imajının olumlu ya da olumsuz buldukları dönemin şartlarından etkilendiğini göstermiştir. Nitekim, daha önceki çalışmalarda çizilen telefon, bilgisayar gibi teknoloji unsurları bu çalışmada öğrenciler tarafından çizilmemiş bu dönemin koşulları doğrultusunda öğrenciler tarafından çizimler yapılarak bilim insanı imajı oluşturulmuştur.

5. ÖNERİLER

Çalışmada ortaya çıkan bulgular ve gelecekte yapılacak araştırmalara yönelik aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

1. Öncelikle zaman içinde öğrencilerin bilim insanı imajı ile ilgili çalışmaların devam etmesi gerekmektedir.

2. Bu imajlara etki eden faktörleri belirlemek için görüşme ve gözlem tekniklerinin de ileride yapılacak araştırmalara dahil edilmesi sağlanabilir.
3. Gerek ders kitapları ve diğer kitaplarda gerekse görsel basında bilim insanı imajını etkileyen görsel ve yazılı materyaller dikkatle seçilmelidir. Cinsiyetçi ve olumsuz yargılara neden olacak materyaller kullanılmamalıdır.
4. Fen bilimleri derslerinde ünite başı veya sonunda ilgili ünite ile ilgili bir bilim insanı tanıtılarak öğrencilerin bilim ve bilim insanına yönelik olumlu tutum geliştirmesi sağlanmalıdır.
5. Çocukların bilim insanına karşı olumsuz tutum geliştirmemesi için televizyonda, film veya çizgi filmlerde bilim insanı hakkında olumsuz yargı oluşturabilecek bilim insanı karakterleri kullanılmamalıdır.

KAYNAKLAR

- Aksoy, P., & Baran, G.** (2010, November). 60-72 aylık çocukların okula ilişkin algılarının resim yoluyla incelenmesi. In *International Conference on New Trends in Education and Their Implications* (pp. 11-13).
- Ayvacı, H. Ş., Alper, A. T. İ. K., ve Mustafa, Ü. R. E. Y.** (2016). okul öncesi çocuklarının bilim insanı kavramına yönelik algıları. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(3), 669-689.
- Buldu, M.** (2006). Young children's perceptions of scientists: A preliminary study. *Educational Research*, 48(1), 121-132.
- Chambers, D. W.** (1983). Stereotypic images of the scientist: The draw a scientist test. *Science Education*, 67 (2), 255-265.
- Ekici, F., Doğan, A. ve Kaya, O. N.** (2007). İlköğretim İkinci Kademe (6., 7., 8., Sınıf) Öğrencilerinin Bilim İnsanı İmajları.
- Güler, T. ve Akman, B.** (2006). "6 Yaş Çocuklarının Bilim ve Bilim İnsanı Hakkındaki Görüşleri". Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 31, 55-56.
- Kara, B., ve Akarsu, B.** (2013). Ortaokul öğrencilerinin bilim insanına yönelik tutum ve imajının belirlenmesi. *Journal of European Education*, 3(1).
- Kaya, N., O., Doğan, A., ve Öcal, E.** (2008). Turkish elementary school students'images of scientists. *Eurasian Journal of Educational Research*, 32, 83-100.
- Kaya, V. H., Afacan, Ö., Polat, D. ve Urtekin, A.** (2013). "İlköğretim Öğrencilerinin Bilim İnsanı ve Bilimsel Bilgi Hakkındaki Görüşleri Kırşehir İli Örneği". *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 305-325.
- Kılıç, G. B., Haymana, F. ve Bozylmaz, B.** (2010). İlköğretim fen ve teknoloji dersi öğretim Programı'nın bilim okuryazarlığı ve bilimsel süreç becerileri açısından analizi. *Eğitim ve Bilim*, 33(150).
- Küçük, M. ve Bağ, H.** (2016). "4 ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Bilim İnsanı İmajlarının Karşılaştırılması". *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 125-138.
- Mead, M. ve Metreaux, R.** (1957). The Image of Science Among High School Students. *Science*, 126, 384-390.
- Nuhoğlu, H. ve Afacan, Ö.** (2011). İlköğretim Öğrencilerinin Bilim İnsanına Yönelik Düşüncelerinin Değerlendirilmesi. *Journal of Kırşehir Education Faculty*, 12(3).
- Oğuz-Ünver, A.** (2010). Perceptions of scientists: a comparative study of fifth graders and fourth year student teachers. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 4(1), 11-28.
- Özsoy, S. ve Ahi, B.** (2014). Çocukların gözüyle "bilim insanı". *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 8(1), 204-230.
- Topdemir, H. G. ve Unat, Y.** (2014). "Bilim Tarihi". Ankara: Pegem Akademi.
- Yavuzer, H.** (1992). "Resimleriyle Çocuk". İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H.** (2018). "Sosyal Bilimlerde Nitel araştırma Yöntemleri". Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, C. (2012). “Bilim Felsefesi”. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yontar-Toğrol, A. (2000). “Öğrencilerin Bilim İnsanı İle İlgili İmgeleri”, *IV. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Kongresi Bildiriler Kitabı*, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, 49-56.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

GECEKONDU MAHALLESİNDE YETİŞEN ÇOCUKLARIN TOPLUMSAL CİNSİYET EĞİTİMİNE KARŞI FARKINDALIKLARI: BALIKESİR DİNKÇİLER MAHALLESİ ÖRNEĞİ

***Yonca ALTINDAL, ** Serenay SEZER**

**Dr. Öğretim Üyesi, Balıkesir Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Uygulamalı Sosyoloji ABD, (Sorumlu Yazar), Orchid No: 0000-0002-1240-127X*

***Sosyolog, Orchid No: 0000-0001-5321-6196*

ÖZET

Türkiye’de 1940’lı yılların sonu ve 1950’li yılların başlarından itibaren yoğun bir iç göç olgusu yaşanmaya başlamıştır. Kırsal alanlardan büyük kentlere doğru olan bu göç dalgası öncelikle tarımda makineleşmeye geçildiği dönemde ekonomik temelli olarak gerçekleşmiştir. Kentlere göç, iş ve ev bulma sorunlarını ve beraberinde arada kalmış mekânsallığın önemli bir göstergesi olarak gecekondu kavramını ortaya çıkarmıştır. Gecekondu sorunu yıllar boyunca devam etmiş, yoksulun ve tam anlamıyla kentlileşemeyen kentlilerin temel yaşam alanı olarak varlığını sürdürmüştür. Türkiye özelinde hızlı kentleşmenin yaşanması nedeniyle eğitim, sağlık ve temel sosyal politika alanlarından yoksun kesim olarak gecekonducularda yaşamlarını sürdüren insanlar açısından sorun sadece mekânın çeperi olarak ötekileştirilmesinden çok daha derin irdelemelerin yapılmasını gerekli kılmaktadır. Kentte ama bir anlamda kentin temel olanaklarından uzak olma durumu ise en çok çocukların geleceklerini olumsuz anlamda etkilemektedir. Dolayısıyla kentin çeperinde yer alan gecekondu bölgeleri sosyolojik olgularla analiz edilmelidir.

Toplumsal cinsiyet eşitliği temelli bir perspektifle ele alınan bu çalışmanın esas konusu, gecekondu bölgelerinde yaşayan çocuklarda toplumsal cinsiyet farkındalığının tespit edilmesidir. Çalışmada temel olarak Balıkesir ili Altıeylül ilçesine bağlı kentin çeperinde yer alan Dinkçiler mahallesinde yetişen çocukların toplumsal cinsiyet farkındalıklarının incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu amacı gerçekleştirebilmek için Dinkçiler mahallesinde ikamet eden 7-14 yaş aralığında 10 katılımcı ile görüşülmüştür. Nitel çalışma yöntemi uygun olarak 01.11.2018-17.04.2019 tarihleri arasında hem gözlem yapılmış hem de derinlemesine mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Mülakat yapılan çocuklardan elde edilen bulgular etrafında; aile ilişkilerine bağlı toplumsal cinsiyet gelişimi, okul/eğitim hayatında toplumsal cinsiyet eğitimine dair farkındalık düzeyleri, gündelik yaşam pratiklerinde toplumsal cinsiyet olgusunun içerimleri, ideal kadın/ideal erkek konumlandırılması, kadın-erkek eşitliğine dair düşünceler ve iş yaşamına dair farkındalık düzeyleri olmak üzere kategorileştirmeler yapılmıştır. Bu kategorileştirmeler sosyolojik bir analiz ile aktarılmaya çalışılmıştır. Ataerkil yapının hâkim olduğu yerlerde toplumsal cinsiyet farkındalık düzeyinin düşük olduğu, sosyoekonomik düzeyi düşük ailelerde toplumsallaşan çocukların toplumsal cinsiyet rollerinin günlük hayatlarında farkındalık düzeylerinin gelişmediği, çocukların toplumsal cinsiyet olgusuna bakışlarında aile içerisindeki cinsiyet rollerinin etkisinde şekillendiği bu çalışma ile ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kent, Kentleşme, Gecekondu, Toplumsal Cinsiyet Olgusu, Çocuk.

AWARENESS OF CHILDREN GROWING IN GECEKONDU NEIGHBORHOOD ABOUT GENDER EDUCATION: SAMPLE OF BALIKESIR DINKCILER DISTRICT

ABSTRACT

Since the end of the 1940s and the beginning of the 1950s, an intense internal migration phenomenon has begun to occur in Turkey. This wave of migration from rural areas to large cities was primarily economically based during the period when agriculture was switched to mechanization. As a result of migration to cities, problems of finding jobs and homes have arisen with the concept of slums as an important indicator of spaciousness. The problem of slums continued for many years and continued to exist as the basic living space of the poor and urbanites who literally could not be urbanized. Due to the rapid urbanization in

Turkey, the problem for people who live in slums as deprived of education, health and basic social policy areas requires much deeper studies than just the othering of space as a periphery. Poverty in slums includes income poverty as well as social exclusion. In the city, but in a sense, the fact that it is far from the main facilities of the city most negatively affects the future of children. Therefore, the slum areas on the city wall should be analyzed with sociological facts.

The main topic of this study, which is taken from a gender equality-based perspective, is the determination of gender awareness in children living in slums. The aim of the study is to examine the gender awareness of children growing up in the Dinkçiler neighborhood, which is located on the city wall of Altieylül District of Balıkesir province. In order to achieve this goal, 10 participants were interviewed between the ages of 7-14 living in the Dinkçiler neighborhood. In accordance with the qualitative study method, both observations and in-depth interviews were conducted between 01.11.2018 and 17.04.2019. The findings from around the interviewed children; family relations, gender development, school/life education gender in the development of the phenomenon of the implications of practices of gender in everyday life, the ideal woman/man in the ideal positioning, including levels of awareness on gender equality and categorizationhis ideas of life were made. These categorizations will be conveyed through a sociological analysis. With this study, it has been revealed that the level of gender awareness is low in places where the patriarchal structure is dominant, children socialized in families with a low socioeconomic level do not develop their level of awareness of gender roles in their daily lives, and their perception of the phenomenon of gender is shaped under the influence of gender roles within the family.

Key words: Urban, Urbanization, Slum, Gender Phenomenon, Child.

GİRİŞ

Geçmişten günümüze kadar toplumlarda bireylere belirli roller yüklenmiştir. Bu roller esasen bireylerin cinsiyetlerine göre şekillenmiş ve toplumsal cinsiyet olgusu ortaya çıkmıştır. Toplumsal cinsiyet olgusunun cinsiyetten tamamıyla farklı olduğu özellikle bilinmelidir. Cinsiyet, bireyin biyolojik cinsiyetine dayalı olarak belirlenmekte iken, toplumsal cinsiyet olgusu ise biyolojik anlamda kadın ve erkek olmaktan farklı bir noktaya tekabül eder. Bu olgu, eril toplum yapısının kadına ve erkeğe atfettiği temeli eşitsizliğe dayalı olan rolleri tanımlamak amacıyla kullanılmaktadır (Oakley, 1972; Connell, 1998).

Genel olarak ataerkil toplumlarda özne, kültür, akıl, bilim ve kamu ile özdeşleştirilen erkek cinsiyetinin karşısında; nesne, doğa, duygu, bilimdışı ve özel alan ile eşleştirilen kadın cinsiyeti arasında daima karşıt olmaları gereken değiştirilemez düalist bir yapı oluşturulmuştur. Ancak burada önemle vurgulanması gereken konu, belirtilen özelliklerin, ilkinin ikincisine negatif anlam yükleyerek kendini yüceltmesidir. Böylece ataerkil denetim mekanizmaları tarafından toplumda geçerli olan ve bugün de geçerliliğini koruyan erkek egemen yapı içerisinde erkek cinsiyeti olumluluklarla özdeşleştirilirken, kadınlara ise pasif ve edilgenliklerini pekiştirecek nitelik(siz)ler yüklenilmektedir (Altındal, 2009:355).

Erkek egemen yapı tarafından cinsiyetlere ilişkin yüklenen roller, çocukluk döneminden itibaren bireylere çeşitli kanallar aracılığıyla aktarılmaya devam etmektedir. Ataerkil aile yapısının hâkim olduğu ülkemizde de kadının görevi ev işleri ve özel alan ile sınırlandırılmıştır. Erkeğin ev içerisindeki görevi ise para kazanmak, ailenin ihtiyaçlarını gidermek olup erkek kamusal alanda egemen konumda yer almıştır. Aile bireylerini kendisine rol model alan çocuk ise ataerkil cinsiyet rollerini benimsemekte ve sorgulayıcı farkındalık eğitiminden geçmemesi sebebiyle cinsiyetçi yapıyı yeniden üretip sürdürmeye devam etmektedir.

Bireylerin toplumsal cinsiyet rollerini edinmesinde; aile yaşantısı, yaşadıkları bölge, eğitim hayatı, arkadaş çevresi gibi birincil etkenlerden söz edilebilirken bununla birlikte kitle iletişim araçları ve sosyal medyanın da oldukça etkili olduğu görülmektedir. Bireylerin yaşadıkları mekânlar, sosyalizasyon sürecinde büyük oranda rol oynamaktadır. Dolayısıyla toplumsal cinsiyet farkındalığının oluşmasına veya gelişmesine yönelik yapılan çalışmalarda mekân olgusunun ön plana çıkması gerekir. Bu bağlamda, araştırmanın temel sorusu "Gecekonduarda yaşayan çocuklar toplumsal cinsiyet olgusunun farkında mıdır?" olarak belirlenmiştir. Öne sürülen hipotezler ise;

- Ataerkil yapının hâkim olduğu yerlerde toplumsal cinsiyet farkındalık düzeyi düşüktür.
- Sosyo-ekonomik düzeyi düşük ailelerde toplumsallaşan çocuklar toplumsal cinsiyet rollerinin günlük hayatlarına yön verdiğini bilmezler.

- Kentin çeperinde yetişen çocuklar gelecekte ulaşmak istedikleri mesleklere cinsiyetçi yaklaşım etrafında karar verirler.

Bu araştırmada temel olarak, Balıkesir’de, kentin çeperinde yer alan Dinkçiler mahallesinde yetişen çocukların toplumsal cinsiyet farkındalıklarının incelenmesi amaçlanmaktadır. Hipotezlerin doğruluğunu ölçmek için ve araştırma amacına yönelik Dinkçiler mahallesinde ikamet eden 7-14 yaş aralığında on katılımcı ile görüşülmüştür. Çalışmada kentleşme, gecekondu ve toplumsal cinsiyet olgularına kısaca değinilecek, ardından uygulamalı çalışma olarak tasarlanan bu araştırmanın bulgularına yer verilerek sosyolojik perspektif temel alınarak analiz edilecektir.

Kentleşmenin Toplumsal Dinamikleri

Türkiye’nin kentleşme serüvenini anlayabilmek için Türkiye’nin kitlesel anlamda göç olgusu ile tanışmasına bakmak önem taşımaktadır. 1940’lı yılların sonlarında kentleşmenin seyri, Marshall yardımları nedeniyle tarımda makineleşmeye geçiş süreci ile başlamış, beraberinde yoğun iç göç dalgası sonrasındaki kent politikalarının liberal ve neo-liberal piyasacı yapısı üzerine şekillenmiştir. Bu yıllarda İstanbul ilk olarak iç göçle tanışmışsa da bu göçün geçici bir olgu olduğu var sayılarak göçmenlerin bir süre sonra geldikleri yerlere geri dönecekleri düşünülmüştür. Bu nedenle ilk gecekondulaşmalar, fazlaca dikkat çekmemiş, sonraki yıllarda büyük kentsel sorunlara yol açabileceği endişesi gündeme gelmemiştir (Işık & Pınarcıoğlu, 2005).

Gecekondulaşmanın insanları mekânsal ayrılaşmalarda kümelenmelerine itmesinin de belirttiği üzere Türkiye’de emek hareketliliğinin kentleşme sürecine fazlasıyla etkide bulunmasına yol açmıştır. Öyle ki modernleşmenin ilk yıllarından bu yana sürekli devam eden iç göç, kentleşme sürecinin vazgeçilmez bir parçası olmuştur (Tekeli, 2007:445). Az gelişmiş bir ülke konumunda olan Türkiye özelinde göç olgusu da bu bağlamda, terk edilen ve özellikle de göç edilen mekânlarda meydana getirdiği değişiklikler nedeniyle toplumsal dönüşümün en önemli göstergelerinden birini oluşturmaktadır (Altındal, 2020:2206).

Keleş’e göre gecekondu “bayındırlık ve yapı kurallarına aykırı olarak, gerçek ya da tüzel, kamusal ya da özel kişilerin toprakları üzerine, toprak iyisinin istenç ve bilgisi dışında onarımsız olarak yapılan, barınma gereksinimleri devletçe ve kent yönetimlerince karşılanamayan yoksul ya da dar geliri ailelerin yaşadığı barınak türüdür” (Keleş, 1993:382). Bu doğrultuda kentleşmenin, köylülüğün çözülmesiyle köy ve kent arasında karşılıklı olarak diyalektik bir süreç biçiminde başladığını ve halen devam ettiğini söyleyebilmek mümkündür. Yine buna bağlı olarak, özellikle son elli yıldır mekân bağlamında Türkiye’de formel kent düzenlemesi, enformel gecekonducular ile karşılıklı olarak gelişme göstermiş ve kentsel mekanın diyalektik inşa sürecini oturtmuştur (Altındal, 2010; 2020).

Kullanım Değerinin Konut Hali: Gecekondu Yaşam

Önceleri gecekondu olgusuna yaklaşım suç olgusu üzerinden ele alınırken günümüzde kentleşmenin sorunlarından biri olarak ele alınan gecekondu kavramı Çakır’a göre “dil bakımından yapısal olarak iki sözcükten oluşmuş birleşik bir sözcüktür. Birinci sözcük “gece”, ikincisi ise konmak eyleminden türetilmiş “kondu”dur. Gecekondu sözcüğü, taşıdığı toplumsal niteliklerinden dolayı kavram biçimini de almıştır. Gecekondu sözcüğünün, bir kavram olarak konuşma dilimize girişi, 1940-1950 yılları arasına rastlamaktadır. Sözcüğün yaratılışı ne kültür kurumları ne de özel bir kurum aracılığı ile olmuştur. Sözcüğün yaratılışında ve dilimize kazandırılmasında birinci etken halktır. Başka söyleyişle, gecekondu kavramı halkça yaratılmış, üretilmiş bir kavramdır. Genel bir anlatımla bir gecede, çok çabuk olarak yapılan bir barınak anlamını içerir” (2011a:212).

“Yerli yabancı kaynakların birçoğunda, gecekonduyu, konut sorunları arasında ele almak, sanki bir kural olmuştur” diyen Keleş’e göre “gecekonducular görünürde konut sorunu olarak yer almasına rağmen sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel yönlerden bir ülkeyi etkilemektedir. Gecekondulaşmanın temelinde de göç olgusu yer alır ve sanayileşmesi hızlı bir şekilde gelişen ülkelerde daha çok görülür” (Keleş, 1993:372).

Gecekondu olgusu üzerine yapılan çalışmaların, üç yaklaşım üzerine odaklandığı görülmektedir. Gecekondu olgusunu, ithal teknoloji ile kalkınan bir ülkenin, hizmet ve sanayi sektörleri tarafından emilemeyen iş gücünün şehirlerde oluşturduğu bir yerleşme ve yaşama biçimi olarak tanımlayan marjinal sektör yaklaşımı, gecekonducularda yaşayanları, toplumla bütünleşememiş birey ve gruplar olarak ele alır (Tekeli, 1977). Gecekondu bölgelerini, “tampon mekanizma” olarak ele alan yaklaşıma göre; sanayi devrimi neticesinde iş

imkânlarının artmasına bağlı olarak hizmet sektörünün de gelişmesiyle birlikte işçilerin alacakları ücretlerdeki artış şehirlerin çekim gücünü arttırırken tarımda toprağın fazla küçük birimlere bölünmesi ve tarımda makineleşmenin etkisiyle kırsalın itici güce dönüşmesi ile kırdan kente göç edilmesinin sonucu olarak gecekondulaşma bölgelerinde artış meydana gelmektedir. Gecekondulaşmayı göç üzerinden açıklayan bu yaklaşıma göre gecekondulaşma bölgelerinin birtakım olumlu işlevleri de vardır. Örneğin; gecekondulaşma bölgeleri, kırsaldan göç eden bireyleri yabancı şehir hayatından korurken bir yandan da şehre uyum sağlama süreçlerinde kolaylık sağlamaktadır. Bu sayede kırsaldan göç eden halk kırsal ile tüm bağlarını koparmamıştır. Böylece tampon mekanizma yaklaşımına göre gecekondulaşma, şehir bütünleşmesinden öte ulusal düzeyde de bir bütünleşme aracı olarak işlev görmektedir (Kongar, 1982:31; Gökçe vd.,1993:15; Kıray, 1999:365-366). Son olarak gecekondulaşma bölgelerine yönelik geliştirilen denge kuramlarını tamamen reddeden “Merkez-Çevre” kuramına göre ise; merkez/çevre ayrımını geliştirmiş-azgelişmiş bölgeler/şehirler/ülkeler olarak görmektedir. Göç, modernleşmeyi ve gelişmeyi sağlayan bir mekanizmadan ziyade, göçmen işçi gönderen ülkelerdeki işgücü kaynaklarının gelişmiş ülkeler yararına kullanılmasına yaramakta ve gelişmekte olan ülkelerin sosyo-ekonomik gelişmelerini olumsuz bir biçimde etkilemektedir” (Çakır, 2011b:136).

Toplumsal Cinsiyet Olgusunun Sosyolojik İçerimleri

Giddens (2013:209)’a göre çocuklar cinsiyetlerini kız ya da erkek olarak tanımlamadan önce, bir dizi sözlü ifade edilmeyen işaretler alırlar. Buna örnek olarak yetişkinlerin bebeklerin cinsiyetlerine göre tutuş ve sevilme tarzlarında (kız bebeklerin daha narin, erkek bebeklerin ise biraz daha hoyrat bir şekilde) görülen değişiklikler gösterir. Bununla birlikte sistematik giyiniş, saç biçimi ve diğer farklılıklar, bebeğe öğrenme sürecinde görsel işaretler sağlar. Aynı zamanda çocuklar 5-6 yaşlarına gelene kadar toplumsal cinsiyet rollerinin değişmediklerini, cinsiyet farklılıklarının anatomik temelli olduğunu bilmezler. Küçük çocukların toplumsal cinsiyet rollerini toplumsallaşma ile edindiğini belirten Giddens (2013:209) oyuncak seçimi gibi ufak tercihlerin de toplumsal cinsiyet rollerini yeniden ürettiğini belirtir. Örneğin ufak kız çocuklarına alınan oyuncak ütü, mutfak araç gereçleri ve oyuncak bebekler kadının ev içi rollerini pekiştirirken erkeğe alınan doktor seti, kamyonlar ve kazı setleri erkeklerin iş rolü kazanımını pekiştirmektedir (Moya, Expósito & Ruiz, 2000:825). Bununla beraber kadının kamusal alana açılmaması, açılrsa bile kadınsı olarak nitelendirilen aslında özel alanın kamusal alandaki görünümü olan; hemşirelik, öğretmenlik ve sekreterlik gibi pembe yakalı olarak belirlenen mesleklere yönlendirilmesi söz konusudur.

Toplumsal cinsiyet edinimi anlaşılacağı üzere ilk olarak temelde aile yapısı ile başlamaktadır. Bunun dışında bireyin aldığı eğitim, akran grupları, okudukları kitaplar ve kitle iletişim araçları da toplumsal cinsiyet olgusunun farklı içerimlerini öğrenmelerini kimi zaman da sorgulamadan yeniden üretmesine neden olur. Özetle toplumsal cinsiyet olgusu sosyalizasyon süreci içerisinde gerçekleşmektedir. Sosyalizasyon olgusu ise, bireylerin gerek toplumun norm ve değerlerini içselleştirerek, gerekse toplumsal rollerini (işçi, arkadaş, yurttaş, vb. olarak) yerine getirmesini öğrenerek toplum üyeleri haline gelen öğrenme süreci anlamına gelmektedir (Marshall, 2014:760). Tüm yaşam boyu devam eden sosyalizasyon süreci içerisinde, kadına ve erkeğe atfedilen toplumsal cinsiyet rolleri de birey tarafından öğrenilmektedir.

Giddens’in (2013:208-209) aile sistemlerinin toplumsallaşmaya olan etkisi ile ilgili olarak söylediklerinden anlaşılacağı üzere; çocuklar ilk olarak çevresindeki bireyleri taklit yoluyla rol model olarak toplumsal cinsiyet rollerini öğrenmekte ve hayatlarında uygulamaktadırlar. Toplumumuzda yer alan geleneksel bir ailede kadın genellikle ücretli bir işte çalışmamakta ve ev işleri ile uğraşmakta erkek ise evin geçimini sağlamak için kamusal alanda çalışıp bunun karşılığı olarak eşinden ‘hizmet’ beklemektedir. Kız çocuklar daha çok annelerini rol model alıp ev işlerine yönelirken erkek çocuklar hizmet bekleyerek babalarını rol model olarak genellikle hiçbir işe katılım sağlamamaktadırlar. Bunun aksi örnekler de mevcut olmakla birlikte genellikle durum bu şekilde gözlemlenmektedir. Bununla birlikte ev içerisinde iş dağılımı yapıldığında kız çocuklarından ev işlerine yardımcı olmaları beklenmektedir. Bu durumu aileler çocukları için yaptıkları oyuncak seçimleriyle de gösterirler. Örneğin kız çocuklarına annelik rolünü öğrenebilmesi için alınan bebekler annelik rolünü pekiştirirken anlatılan masallara bakıldığında ise güçlü ve kendi kendine yetebilen bir kadın figürü yerine prensi tarafından kurtarılmayı bekleyen, güzel olması gereken bir prenses figürü görmektedirler. Duruma erkek çocukları açısından bakıldığında ise kılıç, silah gibi oyuncaklarla ilgilenmeleri, daha saldırgan ve rekabetçi bir karakterde olmaları istenmektedir. Bunun sebebi erkeklerin aile ve toplum içerisinde güçlü olmalarının beklenmesidir.

Bireyler, çocukların cinsiyetlerine göre davranış şekillerini biçimlendirmekte ve Giddens (2013:210)’ın bahsettiği gibi sözsüz, sadece görsel algı yoluyla çocuğa aktarılan alt mesajlar iletmektedirler. Ebeveynler

kadın ve erkeklerin davranış kalıpları açısından yapılan, “Kızlar kavga mı edermiş?”, “Akıllı kızlar çok konuşmazlar”, “Senin gibi kıza küfür yakışmaz”, “Kız evi naz evi”, “Erkek adam ağlamaz”, “Erkeklerin bebeklerle oynadığı nerede görülmüş?”, “Erkekler pembe mi giyermiş?” söylemlerle kalıplaşmış cinsiyetçi ve geleneksel yapıyı yeniden üretmektedirler.

Araştırma Yöntem ve Teknikleri

Altındal (2007:108)’a göre görüşülen kişilerin anlam dünyalarını, bakış açılarını ortaya çıkarma nitel araştırmanın belirleyici bir özelliği olmasıdır. Araştırmanın konusu gözlem yapmayı ve görüşülen bireyleri kapsamlı bir şekilde incelemeyi gerektirdiğinden dolayı araştırma verilerinin elde edilmesi için nitel araştırma tekniklerinden biri olan mülakat yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın ilk aşamasında toplumsal cinsiyet ve gecekondulaşma ile ilgili kavramlar ve kuramlar ile ilgili literatür taraması yapılmış ve buna bağlı olarak konuyla ilgili olarak sosyolojik perspektif doğrultusunda 01.11.2018-17.04.2019 tarihleri arasında gözlem yapılmış ve hazırlanan sorular etrafında derinlemesine mülakatlar gerçekleştirilmiştir.

Konuyla ilişkili olarak katılımcıların toplumsal cinsiyete ilişkin düşüncelerini öğrenmeye yönelik yarı yapılandırılmış soru formu hazırlanmış 36 sorudan oluşan mülakatlar üç ana başlık altında toplanarak analiz edilmiştir. Görüşme formunun ilk bölümünde katılımcıların aile ve yetiştirilme şekillerini, ikinci bölümde okul/eğitim hayatlarına yönelik bilgileri, üçüncü bölümde ise gündelik yaşam pratikleri içerisinde yer alan toplumsal cinsiyeti pekiştiren eylemlerini ve düşüncelerini ölçmeye yönelik sorular hazırlanmıştır.

Araştırma konusu gecekondulaşma mahallelerinde yaşayan çocukların toplumsal cinsiyet farkındalıkları olduğundan çalışmanın evrenini Türkiye’de yer alan gecekondulaşma mahallelerinde bulunan tüm çocuklar oluşturmaktadır. Bu bağlamda konu Balıkesir ili Dinkçiler mahallesinde yaşayan çocuklar olarak daraltılmıştır. Konunun daraltılmış hali, bu çalışmanın çalışma evrenini göstermekte olup araştırmanın örneklemini ise tesadüfi örnekleme tipi ile seçilen Balıkesir ili Dinkçiler mahallesinde yaşayan on çocuk oluşturmaktadır.

Katılımcıların Demografik Bilgileri

KATILIMCI (E/K)	YAŞ	KARDEŞ SAYISI	ANNESİNİN EĞİTİM DURUMU	BABASININ EĞİTİM DURUMU	ANNESİNİN MESLEĞİ	BABASININ MESLEĞİ
K1	8	3	Lise	Ortaöğretim	Ücretsiz ev işçisi ¹	Tekstil İşçisi
E1	14	3	Ortaöğretim	Ortaöğretim	Ücretsiz ev işçisi	Araba tamircisi
K2	14	1	Ortaöğretim	Ortaöğretim	Ücretsiz ev işçisi	Fabrika İşçisi
E2	12	3	Ortaöğretim	Ortaöğretim	Ücretsiz ev işçisi	Kamyoncu
K3	11	3	Ortaöğretim	Üniversite	Ücretsiz ev işçisi	Muhasebeci
E3	12	5	Ortaöğretim	Lise	Ücretsiz ev işçisi	Fabrika işçisi
K4	9	2	Ortaöğretim	Lise	Ücretsiz ev işçisi	Fabrika İşçisi
E4	10	3	Ortaöğretim	Ortaöğretim	Ücretsiz ev işçisi	İnşaat işçisi
K5	10	3	Ortaöğretim	Ortaöğretim	Ücretsiz ev işçisi	İnşaat İşçisi
E5	14	2	İlköğretim	Lise	Esnaf	Esnaf

¹Feminist teoride ev hanımı ya da ev kadını kavramının yerine ücretsiz ev işçisi kavramı kullanılması nedeniyle bu kavram tercih edilmiştir. Gelir getirici bir işte çalışmayan kadınların ev kadını olarak tanımlanması, kadın emeğinin değersizleştirilmesi sürecinin en önemli noktalarından birisi olması nedeniyle ev kadını yerine, ücretsiz ev işçisi tanımlanmasının kullanılması hem hane içindeki görünmeyen emeğin görünürleşmesine, hem de bu emeğin değer kazanmasına katkıda bulunacağı varsayımından yola çıkılarak ücretsiz ev işçisi kavramı kullanılmıştır (http://www.keig.org/wp-content/uploads/2016/03/bilg_notlari_Agustos_2015).

Katılımcıların yaş aralığı 7-14 olup 5 kız, 5 erkek çocuk olmak üzere tesadüfi örnekleme tekniğiyle seçilmiştirler. Ebeveynlerinin eğitim durumu açısından bakıldığında; katılımcıların annelerinin sekizi ortaöğretim, biri ilköğretim biri de lise mezunudur. Babalarının eğitim durumu ise üçü lise, biri üniversite mezunu olup diğer altısı ortaöğretim mezunudur. Katılımcıların ebeveynlerinin meslek durumlarında da annelerin dokuzunun ücretsiz ev işçisi olduğu birinin ise eşiyle birlikte kendi iş yerlerinde esnaf olduğu görülmüştür. Babaların meslekleri durumlarına bakıldığında; biri muhasebeci, biri araba tamircisi, biri kamyoncu, biri tekstil işçisi, üçü fabrika işçisi, ikisi inşaat işçisi ve birisinin de esnaf olduğu görülmüştür.

Katılımcıların hane yapıları çekirdek aile tipindedir. Bununla birlikte kardeş sayılarına bakıldığında kendileri dâhil olmak üzere iki katılımcının iki kardeş, altı katılımcının üç kardeş, bir katılımcının beş kardeş oldukları ve bir katılımcının da kardeşi olmadığı görülmektedir.

Aile İlişkilerine Bağlı Toplumsal Cinsiyet Gelişimi

Katılımcılardan ikisi ebeveynleri arasında tartışmalar yaşandığını belirtmiştir. Katılımcıların ebeveynlerinin kişisel özellikleri hakkında verdikleri bilgiler doğrultusunda; sekizinin ılımlı ve sakin yapıda oldukları diğer ikisinin ise babalarının daha soğuk ve otoriter kişiler oldukları belirlenmiştir. Katılımcılardan sekizi kendileriyle daha çok annelerinin ilgilendiklerini belirtmekle birlikte; ebeveynleriyle kurdukları ilişki bağlamında katılımcıların yedisinin anneleriyle daha yakın oldukları, diğer üçü ise babalarıyla daha yakın olduklarını ifade etmişlerdir. Anneye veya babaya olan yakınlık katılımcıların cinsiyeti açısından değerlendirildiğinde anlamlı bir farklılık tespit edilememekle birlikte ebeveynlerden en çok annenin ilgilenmesi bu sonucu doğrulamaktadır. Ayrıca görüşme esnasında sorulan sorulara verilen yanıtlar göz önüne alındığında katılımcıların, ebeveynlerinin ilişki durumları hakkında konuşmaktan kaçındıkları ve konuşurken çekimser davrandıkları dikkat çekmiştir.

Ev içi rol dağılımına bakıldığında sekiz katılımcının ebeveynleri arasında eşit bir rol dağılımı olmadığı görülmektedir. Eşit rol dağılımı olmayan ebeveynlere sahip katılımcılardan birinin konuyla ilişkili olarak sorulan soruya verdiği cevap şu şekildedir:

“Annem ev işleriyle uğraşiyor babam zaten dışarıda çalışıyor o yüzden evde iş yapmıyor, televizyon izliyor” (E3).

Ev içi eşit iş paylaşımı yapan ebeveynlere sahip bir katılımcı ise şu şekilde ifade etmiştir:

“Annem de babam da gündüz dükkânda çalışıyor, geldiklerinde ikisi de yorgun oluyor. Babam yemek yapmayı bilmediği için annem yemek yapıyor. Ama babam anneme yemek dışında her ev işinde yardımcı oluyor” (E5).

On dört yaşında erkek çocuk bunu söyledikten sonra kendisinin de annesine birçok işte yardımcı olduğunu belirtmesi çocukların kendilerine ebeveynlerini rol model aldıklarını göstermektedir.

Ev içi iş paylaşımıyla ilgili sorulan soruyla bağlantılı olarak “Ev içerisinde kadın/erkek arasında eşitsizlik görüyor musunuz?” sorusuna ise tüm katılımcılar hayır yanıtını vermiştir. Bu bağlamda yukarıda belirtilen iki soruya verilen yanıtlar ilişkilendirilerek konuya yaklaşıldığında ise katılımcıların; ücretsiz ev içi emek işçiliğini kadının bir görevi, eve ekonomik gelir getirip evi idame ettirebilme işini de erkeğin bir görevi olarak benimsedikleri sonucu çıkarılmaktadır. Dolayısıyla erkeklerin ev işlerine katılmaktan kaçınmaları sonucu oluşan bu eşitsiz iş paylaşımını, 7-14 yaş aralığındaki katılımcılar doğal bir durum olarak görmekte ve ev içerisinde iş yapılırken cinsiyete dayalı bir eşitsizlik görmemektedirler.

Eğitim Hayatında Toplumsal Cinsiyet Gelişimi

Bu bölümde sorulan sorularla katılımcıların okul hayatlarında dışlanma gibi durumlarla karşılaşmış olup karşılaşmadıkları, karşılaşmaları durumunda da ne gibi tepkiler verdikleri, arkadaş seçimlerinde cinsiyet ayrımcılığı yapıp yapmadıkları son olarak ise kadın ve erkek öğretmenlerinden hangisini meslekte daha yetkin buldukları öğrenilmek istenmiştir.

Katılımcılardan ikisi dışında diğerleri ayrımcılığa veya dışlanmaya uğramamışlardır. Dışlanmaya uğrayan katılımcılar ise yaşadıkları durumu şu şekilde açıklamışlardır:

“Eskiden saçlarım kısıyken benimle dalga geçiyorlardı. Bana kel diyorlardı. Üzülüyordum ama bunu bütün arkadaşlarım yapmıyordu saçlarımın tekrar uzayacağını söyleyenler de oluyordu” (E4).

“Çok esmer ve kilolu olduğum için Kara Fatma diyorlar. Erkekler hep dalga geçiyor” (K1).

Katılımcıların verdikleri yanıtlar doğrultusunda, 7-14 yaş aralığında bulunan çocukların genellikle fiziksel görünüşleri ile ilgili konularda dışlayıcı davranışlara maruz kaldıkları görülmektedir.

Erkek çocuklardan üçü arkadaş seçiminde cinsiyet ayrımı yaparken kız çocukları cinsiyet ayrımı yapmadıklarını belirtmiştir. Erkek çocukların genel olarak bu konuyla ilgili yargıları ise kadınların “sıkıcı” ve “mızımız” oldukları yönündedir. Buna karşın iki katılımcı hariç diğer katılımcılar, kadın öğretmenlerin daha “anlayışlı” ve “sakin” bir yapıda olduklarını söyleyerek ders anlatış tarzlarını daha çok beğendiklerini belirtmişlerdir. Katılımcıların, kadınların karakteristik özellikleri dolayısıyla daha çok pembe yakalı mesleklere yakıştırıldığı çıkarımı yapılabilmektedir.

Gündelik Yaşam Pratiklerinde Toplumsal Cinsiyet Olgusu

Bu bölümde sorulan sorularla, katılımcıların günlük yaşantılarında farkında olarak ya da olmayarak yaptıkları seçimlerde, rol model aldıkları kişilerin belirlenmesinde, ideal kadın/erkek tiplmelerinde, boş zaman etkinliklerinde, meslekler hakkındaki düşüncelerinde ve son olarak kadın-erkek eşitliği hakkındaki düşüncelerinde toplumsal cinsiyet farkındalıklarının öğrenilmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda katılımcıların yaş aralığı göz önünde bulundurularak genellikle kolay tercih yapabilmelerine olanak verilen sorular sorulmuştur.

Seçimler

Bireylerin, gündelik hayatta karşılarına çıkan en basit konulardan en karmaşığına kadar yaptıkları her seçimde toplumsal cinsiyet eşitsizliği kalıp yargılarının etkisine rastlanmaktadır. Bu bağlamda özellikle bu kalıp yargılardan en çok çocuklar etkilenmektedir. 7-14 yaş aralığında henüz tamamen eleştirel düşünebilme yetisi kazanamayan çocuklar yavaş yavaş toplumsal cinsiyet eşitsizliğini fark edip eşitliğin oluşmasını engelleyen kalıp yargıları sorgulamaya başlasalar da ataerkilliğin getirdiği düşünce yapısının etkisinden tamamen kurtulmaları söz konusu değildir.

Toplumsal cinsiyete dair davranış örüntülerinin en belirgin olduğu alanlardan biri de renk seçimleridir. Katılımcılardan yedisi renklerin cinsiyeti olmadığını düşünmesine rağmen erkeklerin, “kadın renkleri” olarak nitelendirilen “pembe, mor, vb.” gibi canlı renk seçimlerinin tuhaf olduğunu ve görmeye alışık olmadıklarını belirtmişlerdir. Bu düşünceye katılmayan bir katılımcı ise aşağıdaki şekilde düşüncesini belirtmiştir:

“Erkekler de pembe giyebilir neden giymesinler. Benim babam giyiyor. Bak şuradaki abi de giymiş” (K5).

Theberge (1993:312)'ye göre, spor olgusu için vücudun ve fiziksel performansın yüksek düzeyde önem arz etmesi, sporun doğasında toplumsal cinsiyet ideolojilerinin inşa edilmesini ve onaylanmasını sağlar. Sporun kendi doğasında dahi toplumsal cinsiyete dayalı eşitsizliklere rastlanmaktadır. Dolayısıyla spor yapan bireyler, spor izleyicileri veya sporla herhangi bir bağlantısı olmayan diğer bireylerde de spor dalları ve cinsiyet arasındaki ilişki bağlamında geliştirdikleri düşüncelerin oluşmasında bu durum oldukça etkili olmaktadır. Bu bağlamda katılımcıların cinsiyetleriyle ilişkili olarak hangi spor dallarına yöneldikleri; kadınların erkeklerle özdeşleştirilen futbolu oynayıp oynayamayacağı, erkeklerin ise bale, jimnastik tarzı kadınlarla özdeşleştirilen spor türlerine katılımları hakkındaki düşünceleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Bu çalışmada erkek çocukların tümü futbol oynamayı voleybola tercih ederken kız çocukların tümü de voleybolu futbola tercih etmiştir. Kadınların futbol oynayabileceklerini; ancak erkekler kadar iyi

oynamayacaklarını ise sadece dört erkek çocuk ifade etmiştir. Bunun sebebi olarak, kadınların fiziksel güçlerinin erkeklerle eşit olmadığını, kadınların “kırılgan” ve “hassas” olduklarını, futbolun sert bir oyun olup kadınların canının acıyacağını belirtmişlerdir. Bununla birlikte erkeklerin bale ve jimnastik tarzı spor türlerine ilgi duymasını dokuz katılımcı normal görürken bir katılımcı bunu doğru bulmamış ve şu şekilde bir yanıt vermiştir:

“Erkekler bale ve jimnastik yapmamalıdır. Bunlar kızların işi dönüyorlar ve değişik hareketler yapıyorlar” (E1).

Bu bağlamda Burger (2006:653)’nın, “*Androjen bir erkek baleden zevk almakta bir sakınca görmezken, cinsiyet temelli bir erkek balenin erkeklerin değil kadınların zevk aldığı bir sanat dalı olduğunu düşünür*” ifadesi bahsedilen durumu açıklamaktadır.

Çocukların toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik düşüncelerini oluşturmasında rol oynayan diğer bir konu ise ‘masum’ olarak görünen oynadıkları oyunlar veya oyuncaklardır. Bu konuda en önemli rol ebeveynlere düşmektedir.

Katılımcıların tümü oyun ve oyuncak tercihlerini cinsiyetçi yapı tarafından belirlenen eril normlara göre yapmaktadır. Kız çocukları oynadıkları oyunlarda daha çok evcilik oynarken annelik rolünü sevdiklerini belirtmişlerdir. Bu bağlamda kadınlara annelik rolünün küçük yaşlarda aktarıldığını söylemek mümkündür. Bu konuda katılımcılardan birinin vermiş olduğu yanıt ise şu şekilde görülmektedir:

“Oyuncaklarımdan en çok konuşan bebeğimi ve yemek yiyen bebeğimi seviyorum. Onlarla ilgilenmek beni mutlu ediyor” (K4).

Kız çocuklardan yalnızca biri bu tarz oyunlar yerine zekâ oyunlarını tercih ettiğini belirtmiştir. Erkek çocukların tümü ise futbolu tercih ettiğini belirtmiştir. Oyuncak tercihleri de buradan anlaşılacağı üzere top olmuştur. Ancak bunun yanında farklı bir tercihte daha bulunun iki erkek çocuk legolar ile oynamayı sevdiklerini belirtmişlerdir. Oyun tercihlerinin futbol olmasının yanı sıra mobil oyunlara da yönelen erkek çocuklar, mobil oyunlardan en çok “PUBG” adlı hayatta kalma oyununu tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Bu da ataerkil toplum düzeninde erkeklerin savaşçı veya avcılık gibi özelliklerinin bir görüntüsü olarak günümüz erkek çocuklarının oyun seçimindeki yansımadır. “Televizyonun gündelik hayat üzerinde hem var olan kalıpların yeniden üretimleri hem de olası dönüşümleri açısından önemli bir araç olduğu, medya ve kültür alanlarını çalışanların, hatta bu konulara az çok ilgisi olan çoğu kişinin defalarca tekrar ettiği ve kabul gören bir saptama olarak karşımıza çıkar” (İnceoğlu & Akçalı, 2018). Bu bağlamda kadın ve erkeğe dair rollerin toplumda yeniden üretilmesine yol açan araçlardan birisi de kitle iletişim araçlarından televizyondur. Katılımcıların sekizinin izlemeyi tercih ettikleri çizgi filmlerden birisi olan “Rafadan Tayfa”, Yaralı ve Avcı’nın (2017) yaptıkları çalışmaya göre toplumsal cinsiyet rollerini yeniden üretebilecek sahnelere yer vermektedir. Bunlara; cinsiyete özgü işlerin olması, kadınların yaptığı işleri erkeklerin yaparken zorlanması veya tam tersi olarak erkeklerin yaptığı işleri yaparken kadınların zorlanması gibi yer alan sahneler örnek verilebilmektedir. Bununla birlikte katılımcıların çizgi filmler dışında genellikle ebeveynlerinin izledikleri dizileri izlediklerinin tespit edilmesi değinilmesi gereken diğer bir konu olarak öne çıkmaktadır. Bu diziler içerisinde “Sen Anlat Karadeniz” gibi şiddeti meşrulaştırdığı bilinen diziler de yer almaktadır. Bu diziyi dokuz katılımcı izlemekle olup yalnızca K5 katılımcısı yetişkin tarzı diziler yerine çocuklar için oluşturulan “Selena”, “Bez Bebek” tarzı dizileri sevdiğini belirtirken şöyle demiş ve diyalog bunun üzerinden devam etmiştir:

“Durmadan sihir yapıyor, her istediğini yapabiliyor, kendisi de çok güzel. Keşke onun gibi olabilsem. Çok güçlü biri Selena, iki eliyle adamı kaldıracaktı bir bölümde, hem de akıllı Hades’in bütün kötü planlarını anlıyor, hem de tüm amacı iyilik yapmak olan birisi.” (K5).

Buradan da anlaşılacağı üzere katılımcılar izledikleri dizilerden de kendilerine rol model seçmektedirler. Bu bağlamda ebeveynlerin çocuklarının izlemelerine izin verdikleri çizgi filmleri veya dizileri dikkatle seçmeleri gerekmektedir. Yukarıdaki diyaloga istinaden bahsedilmesi gereken diğer bir konu ise daha önce belirtildiği gibi kadınların güçlü olabilmesinin çocuklar tarafından genellikle fiziksel güç olarak algılanması durumudur.

İdeal Kadın/Erkek Tiplemesi

Toplum tarafından gerek fiziksel özellikler ile gerek kişisel özellikler ile ideal kadın ve erkek algısı yaratılmaktadır. Bu bağlamda katılımcılar ideal kadın bedeni için; uzun saç, kilolu olmama, güzel olma gibi kriterleri öne sürerken erkek bedeni için ise yalnızca kısa saçlı olmayı öne sürmüşlerdir.

Dünya genelinde kadınlar için, belirli dönemlerde birbirinden farklı güzellik standartları yaratılmaktadır. Bu bağlamda katılımcılara kilosunu itibarıyla günümüz standartlarının dışında yer alan Chloe Marshall adlı mankenin fotoğrafları gösterildiğinde, sekiz katılımcı kadını güzel olarak nitelendirirken iki katılımcı kilolu olduğunu düşünerek güzel bulmadıklarını belirtmişlerdir.

Kişisel özellikler açısından ise katılımcıların tümü kadın ve erkek arasında bir ayrım yapmaksızın; güvenilir, iyi ve dürüst insanlar olmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Buna ek olarak bir katılımcı;

“Kadın ve erkek arasında kadınlara daha hassas davranılması gerekiyor özen gösterilmesi gerek, bir kadın çekingen ve pısırık olmamalı girişken olmalı, erkek de koruyucu olmalı” (K4).

şeklindeki söylemiyle kadınların hassas ve incinebilir olduğunu ve erkeklerin korumasına muhtaç olduğunu belirtmiştir.

Boş Zaman Etkinliklerindeki Var Olma Hali

Bireylerin boş zaman etkinliklerini değerlendirmesinde birçok etken rol oynamaktadır. Bunlardan biri de cinsiyet etkenidir. Bu bağlamda katılımcıların okul dışında kalan boş zamanlarını değerlendirme biçimleri ile ilgili söylemleri cinsiyete ilişkin bir şekilde değerlendirilecektir.

Kız çocuklarından bazıları şu şekilde yanıt vermiştir:

“Okuldan gelince yorgun oluyorum, o yüzden önce dinleniyorum ödevim varsa onu yapıyorum sonra kardeşimle ilgileniyorum ona oyun oynatıyorum” (K4).

“Boş kaldığımda ödev yapıyorum yoksa kitap okumayı sevdiğim için kitap okuyorum” (K5).

“Eğer annem kek, pasta, börek gibi şeyler yapacaksa ona yardım etmeyi çok seviyorum. Onun dışında film izliyorum ve kitap okuyorum” (K2).

Diğer iki kız çocuk ise yine aynı şekilde önce ödevlerini yapacaklarını belirtip ardından oyun oynadıklarını belirtmiştir. Bu bağlamda kız çocuklarının eğitimlerine önem verdikleri ve sorumluluklarını yerine getirdikleri dikkat çekmektedir.

Erkek çocuklar ise kız çocuklardan farklı olarak “ödev yapma, kitap okuma” gibi kişisel ve akademik gelişimlerine olumlu yönde katkı sağlayacak etkinlikleri boş zamanlarını değerlendirme şeklinde görmemektedirler. Katılımcılardan dördü sokağa çıkıp mahalle maçları yapmayı en iyi boş zaman değerlendirme aktivitesi olarak görmekteyken bir katılımcı şu şekilde yanıt vermiştir:

“Annemle babam işten gelmeden önce ödevlerini bitirmek zorundayım yoksa bütün gece ders yapmak zorunda kalıyorum başka bir şey yapamıyorum. Kalan zamanımda da Youtube videoları izlerim, bilgisayarda veya telefonda oyun oynarım. Dışarıya çok az çıkarım evde vakit geçirmeyi daha çok seviyorum” (E5).

Ebeveynlerin sağladıkları otoriter yapı çocuklarda ödev yapma sorumluluğu ve farkındalığı oluşturmaktadır. Örneğin E5 katılımcısı sorumluluklarını yerine getirmediği sürece boş zamanının olmayacağını farkındadır.

Çalışma Hayatına Dair Öngörüler

Erkek egemen yapı ve nüveler nedeniyle insanlar genellikle cinsiyet eşitliği temelinden uzak yaşamaktadırlar. Cinsiyetçiliğin etkisinin en görünür yönlerinden birisi ise meslek seçimleridir. Küçük yaşlarda “sen kadınsın öğretmen ol”, “sen erkeksin mühendis olmalısın” şeklindeki söylemlerin etkisi Bourdieu ve Passeron (1964)’nın da belirttiği gibi kadınların genellikle Edebiyat Fakültelerine, erkeklerin ise Mühendislik Fakültelerine yönelmelerine yol açmıştır. Bu bağlamda katılımcıların ileride hangi mesleğe sahip olmak istedikleri ve kadınların/erkeklerin hangi meslekleri yapabilecekleri konusundaki düşünceleri oldukça önemlidir.

Kız çocuklardan dördünün pembe yakalı mesleklere yöneldiği görülmüştür. Buna göre dört katılımcıdan biri hemşire, diğer üçü ise öğretmen olmak istemektedir. Pembe yakalı meslek grubundan tercih yapmayan bir katılımcı (K3) şu şekilde bir yanıt vermiştir:

“Bilişim ve yazılım dersini çok sevdiğim için büyüyünce yazılım mühendisi olmak istiyorum” (K3).

İlköğretim ve Ortaöğretim ders programlarına yazılım ve bilişim derslerinin eklenmesiyle birlikte çocuklar yönelebilecekleri farklı alanlar olduğunu keşfetmektedirler. Erkek çocuklardan biri babasının mesleğini devam ettirerek araba tamircisi olmak istediğini belirtmiştir. Bunların dışında diğer katılımcılar ise sırasıyla polis, savcı, futbolcu ve mimar olmak istemektedirler. Mimar olmak isteyen katılımcılardan biri isteğini şu şekilde nedenselleştirmiştir:

“Legolarla evler yapmayı çok seviyorum, bilgisayarda da sürekli Minecraft oyununda bloklarla kendime ev yapıp içlerine eşya da diziyorum” (E5).

Alt sınıfsallığa mensup ailelerde yaşayan ebeveynler, çocuklarının kendilerini geliştirebilmelerini ve bir üst sınıfa geçebilmelerini istedikleri için genellikle çocuklarının gelecekte icra etmek istedikleri mesleklere, “bu meslekte ne kadar gelir elde edebilir?” yaklaşımı ile yorum yapmakta oldukları görülmüştür. Çocuklarının istedikleri işleri destekleyip desteklememelerinin temelinde ise kazanacakları para ve o meslekte istihdam edilip edilemeyeceği faktörleri yer almaktadır. Bu bağlamda ressam, şair, yazar olmak gibi yetenek gerektiren meslek gruplarına yönelme bu bölgelerde yaşayan çocuklarda bir hayal olmaktan öteye gidememektedir.

Kadın ve erkeklerin hangi meslekleri yapabilecekleri konusundaki diyaloglar; “kadın ve erkeğin gücü eşit değil”, “kadın için tehlikeli” şeklinde açıklamalarla son bulmuştur. Bu bağlamda kadınların “futbolcu, taksici, kamyoncu veya araba tamircisi”, erkeklerin ise “hemşire, makyözlük” gibi mesleklerde başarılı olup olamayacakları ve bu alanlarda çalışan kadınları/erkekleri nasıl gördükleri sorulmuştur. Kız çocuklardan biri hariç hepsi “olabilir neden olmasın” şeklinde bir yaklaşım sergilemiştir. Pembe yakalı meslek gruplarında yer alan işlerin erkekler tarafından yapılması, erkek alanı olarak görülen meslek gruplarının da kadınlar tarafından yapılması için aşağıdaki şekilde yorum yaparken bunun nedeni olarak toplumda görmeye alışık olmadığımız için kendisine tuhaf geldiğini de eklemiştir.

“Ben hiç kadın kamyoncu görmedim veya erkek makyöz görmedim. Kerimcan var o da kadın gibi zaten” (K4).

Erkek çocuklardan biri hariç hepsi bahsedilen meslek gruplarını cinsiyetle ilişkilendirerek erkeklerin “kadın işleri”ni yapmamalarını ve kadınların da “erkek işleri”ni yapamayacaklarını, kadınların bu meslekleri yapamayacak olmalarının sebebi olarak yine “fiziksel güç” engeli ve “hassas, incinebilir” oldukları, erkeklerin yapamama sebebi olarak ise “erkek” olmalarından kaynaklandığını belirtmişlerdir. Bu genel söylemlerden oldukça farklı olan bir katılımcı ise aşağıdaki şekilde bir açıklama yapmıştır:

“Kadın futbol takımları var çok başarılılar neden yapamıyorlar? Ayrıca hastaneye gittiğim zaman erkek hemşireler de görüyorum. Bence isteyen herkes istediği işi yapabilir bunu ayırmak yanlış” (E5).

Kadın-Erkek Eşitliği Hakkında Düşünceler

Katılımcıların kadın ve erkeklerin eşit olup olmamasından ne anladıkları, neden eşit olmadıkları ve eşitliğin nasıl olması gerektiği hakkındaki düşünceleri öğrenilmek üzere sorular sorulmuştur.

Kadın ve erkeğin eşit olması gerektiğini tüm katılımcılar onaylamışlardır. Buna karşın meslek gruplarına yönelik düşünceleri ise bunun tersini göstermektedir. Bu farklılığın oluşmasının sebebi ise “eşitlik” kavramının olumlu ve “aynı olma” gibi bir anlama da sahip olmasıdır. Eşitlik kelimesini ilk başta yanlış anlayan iki katılımcı düşüncelerini şu şekilde belirtmiştir:

“Eğer herkes aynı olursa kavga edebilirler” (E4).

“Herkesin ismi farklı olmalı” (K5).

E4 katılımcısı eşitliği karakter ve düşünce yapısı olarak algıarken K5 katılımcısı ise isim olarak algılamıştır. Ancak eşitlik kavramı açıklandığında, hak ve özgürlüklerden bahsedildiğinde düşüncelerini değiştirmişler ve eşit olmaları gerektiğini savunmuşlardır.

Tüm katılımcılar kadın ve erkeğin eşit olmaları gerektiğini belirtmelerine rağmen bu düşünceleriyle çelişen yanıtlar vermiştir. Buna meslek seçimlerinin dışında örnek teşkil edebilecek diğer bir konu ise “kadınların gece dışarı çıkabilmeleri” konusundaki düşünceleridir. Bu bağlamda üç katılımcı hariç tümü “annelerinin dışarı çıkmamaları” durumunu doğru bulmaktadırlar. Bunun sebebi ise geceleri sokakların ıssız olması, annelerinin kaçırılabilmesi veya zarar görebileceği yönündeki düşüncelerinden kaynaklanmaktadır. Aynısının erkeklerin de başına gelebileceği söylendiğinde “erkekler güçlü kadınlar değil” tarzında “biyolojik” farklılıkları önceleyen cinsiyetçiliği yeniden üreten cevaplar verdikleri görülmüştür. Farklı düşünceye sahip diğer katılımcılar ise şu şekilde yanıtlar vermişlerdir:

“Annem arkadaşlarıyla geceleri kafede gün yapıyor, teyzemlerle alışveriş merkezine gidiyor. Bizim evde annemin aksine babam dışarı çıkmıyor” (E5).

“Annemle birlikte özellikle yazın dışarıya çok çıkıyoruz. Parka gidiyoruz, yürüyüş yapıyoruz. Kışın da hava soğuk olduğu için sinemaya ikimiz gidiyoruz” (K2).

“Bence kadın da gece dışarıya çıkabilmeli. Annem evde markete giderken hep erkek kardeşimi yolluyor çünkü markete gitmek erkek işymiş ona yardım etmekte kadın işymiş. Sokakta oynarken de erkek kardeşim yanımda değilken daha erken eve dönüyorum ama o ben yokken de hava karardıktan sonra eve gelebiliyor. Çok saçma” (K3).

E5 ve K2 katılımcıları annelerinin bu eylemi yaptıklarından dolayı onu örnek alarak “kadının gece dışarda olması” fikrini doğal karşılamıştır. Ancak K3 katılımcısı, annesinin erkek kardeşiyle arasında yaptığı cinsiyet ayrımcılığına dayalı söylemlerine rağmen kadın ve erkeğin her konuda eşit olmaları gerektiğini belirtmiştir.

Genel olarak kadınlara ayrımcılık yapılsa da erkeklerin de ayrımcılığa uğradıkları konular vardır. Bunun en belirgin örneği ise “erkekler ağlamaz” kalıp yargısıdır. Ancak buna karşın kadın ve erkeklerin de insan oldukları, duygularının oldukları ve bunu ağlayarak ifade edebileceklerini belirterek bu düşünceyi doğru bulmayan dokuz katılımcı olmuştur. Bu düşünceye katılmayan bir erkek çocuk ise de katılmamasını cinsiyet ayrımcılığına dayandırmayarak ağlama eyleminin özel olduğunu, insanların başkalarının yanında ağlarken çekineceklerini belirtmiştir.

SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

Erkeklerle eşit haklara sahip olmaya çalışan kadınların yüzyıllardır süren ve zamanla gelişen eğitim, çalışma ve siyasal yaşamda seçme ve seçilme hakkına kavuşma mücadeleleri, bugün için özellikle çeşitli ülkelerin erkek egemen hukuksal yapısında yapılan değişiklikler sonucu önemli kazanımlar sağlamış olmakla birlikte, henüz bu haklardan erkeklerle eşit biçimde yararlanmaları konusu hiçbir ülkede yeterince çözüme kavuşturulamamıştır (Altında, 2007:152).

Çalışmanın yapıldığı mekân genellikle sosyo-kültürel ve alt sınıfa mensup ailelerin yaşadığı bir gecekondu mahallesidir. Bireylerin eğitim düzeyleri istisnalar dışında orta öğretim düzeyinin üzerine çıkmamaktadır. Bu bağlamda kadın ebeveynlerin büyük çoğunluğu ücretsiz ev işçisi olup ev içi iş dağılımının genellikle eşit bir yapıda olmadığını ifade etmek mümkündür. Katılımcıların verdikleri cevaplar doğrultusunda çıkarılan sonuçlardan çocukların ailelerinden gördükleri davranışları benimsedikleri ve onları doğru olarak kabul edip hayatlarını bu şekilde yönlendirmeleri söz konusudur. Katılımcıların, ev içerisinde karşılaştıkları eşit olmayan iş paylaşımını görmelerine rağmen evin içerisinde eşitsizlik olmadığını belirtmeleri; çalışmanın girişinde bahsedilen birinci hipotezi “ataerkil yapının hâkim olduğu yerlerde toplumsal cinsiyet farkındalık düzeyi düşüktür”, ikinci hipotezi “sosyo-ekonomik düzeyi düşük ailelerde toplumsallaşan çocuklar toplumsal cinsiyet rollerinin günlük hayatlarına yön verdiğini bilmezler” ve üçüncü hipotezi “çocukların toplumsal cinsiyet olgusuna bakışları, aile içerisindeki cinsiyet rollerinin etkisinde gelişir” doğrulamaktadır.

Bireylerin yaptıkları birçok seçim, toplumsal cinsiyet temelinde gelişen düşüncelerle şekillenmektedir. Bu durumun çocukların yaptıkları seçimler üzerindeki etkileri; sevdikleri renklerin, ilgilendikleri spor dallarının, izledikleri dizi veya çizgi filmlerin, oynadıkları oyunların ve ileride çalışacakları mesleklerin seçiminde de görülmektedir. Bu bağlamda kız çocukların daha çok pembe yakalı mesleklere yönelmesi, erkek çocukların ise “erkek işi” olarak nitelendirilen “mimarlık, mühendislik, kamyonculuk” gibi mesleklere yönelmesi ise söz konusudur.

Toplumsal cinsiyet kavramının katılımcılar tarafından bilinip bilinmediği durumu sorgulandığında ise yaş fark etmeksizin derinlemesine bilinmediği görülmüştür. Toplumsal cinsiyet nosyonu, toplum tarafından bilinmesi gereken bir konudur. Bu bağlamda eğer toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin ortadan kaldırılması isteniyorsa ilk olarak tüm bireylere bu konu hakkında farkındalık kazandırılması gerekmektedir. Bunu gerçekleştirmek adına öncelikle halk eğitim merkezlerinde toplumsal cinsiyet sosyolojisi konusunda uzman olan akademisyenler tarafından çalışmalar yapılmalı, Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından ulusal çapta projeler geliştirilmelidir. Okullarda çocuklara küçük yaşlardan itibaren toplumsal cinsiyet eğitimi verilmesi, yetişen bireylerin toplumsal cinsiyet farkındalıkları edinmesini de sağlayacaktır. Eğitim ve çalışma hayatında kadın ve erkek olmanın birbirinden üstün bir anlayış içermediğini önemli olanın eşitliğe dayalı bir toplum yapısının inşa edilmesi vurgulanmalıdır.

KAYNAKÇA:

- 1) Altındal, Y. (2007) *Kadının Siyasal Katılımı Bağlamında Partilerin Kadın Kollarının Sosyolojik Açidan Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi: Aydın.
- 2) Altındal, Y. (2009) *Erkeksi Siyasetin 'Erk'siz Dublörleri*, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, c.12, s.21, ss.351-367.
- 3) Altındal, Y. (2010) *Kentleşme Sürecinde Hemşehrilik Olgusu Ve Mekânsal Kümelenmede Yeniden Üretilen Kimlik*, Kent ve Toplum Dergisi, 2(1). 72-85.
- 4) Altındal, Y. (2020) *Kentsel Adaletin Temsil Edil(e)memesi Ekseninde Ekümenopolis (Ucu Olmayan Şehir) Filminin Sosyolojik Okuması*, Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, c.15.SS.2200-2230.
- 5) Bourdieu, P. & Passeron, J.C. (1964) *Vârisler: Öğrenciler ve Kültür*, (çev. Ünsaldı, L & Sümer, A.) Heretik Yayınları: Ankara.
- 6) Burger, J.M. (2006) *Kişilik*, (çev. İ D. Erguvan Sarıoğlu) İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- 7) Connell, R. W. (1998) *Toplumsal Cinsiyet ve İktidar*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- 8) Çakır, S. (2011a) *Türkiye'de Göç, Kentleşme/Gecekondu Sorunu ve Üretilen Politikalar*, SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, s.23, ss.209-222.
- 9) Çakır, S. (2011b) *Geleneksel Türk Kültüründe Göç ve Toplumsal Değişme*, SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, s.24, ss.129-142.
- 10) Giddens, A. (2013) *Sosyoloji*, (çev. Özel., H. & Yılmaz., İ.), Kırmızı Yayınları: İstanbul.
- 11) Gökçe, B. & Acar, F. & Ayata, A. & Kasapoğlu, A. & Özer, İ. & Uygun, H. (1993) *Gecekondularda Aileler Arası Geleneksel Dayanışmanın Çağdaş Organizasyonlara Dönüşümü*, Başbakanlık Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığı Yayınları: Ankara.

- 12) Işık, O. & Pınarcıoğlu, M. M. (2005) *Nöbetleşe Yoksulluk*, İletişim Yayınları: İstanbul.
- 13) İnceoğlu, İ. & Akçalı, E. (2018) *Televizyon Dizilerinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Araştırması*, TUSİAD: İstanbul.
- 14) Keleş, R. (1993) *Kentleşme Politikası*, İmge Kitabevi: Ankara.
- 15) Kıray, M. (1999) *Toplumsal Yapı Toplumsal Değişme*, Bağlam Yayınları: İstanbul.
- 16) Kongar, E. (1982) *Kentleşen Gecekonular ya da Gecekonulaşan Kentler Sorunu*, Kentsele Bütünleşme, Türk Sosyal Bilimler Derneği Türkiye Gelişme Araştırmaları Vakfı Yayınları: Ankara.
- 17) Marshall, G. (2014) *Sosyoloji Sözlüğü*, (çev. Akinhay, O. & Kömürcü D.) Bilim ve Sanat Yayınları: Ankara.
- 18) Moya, M. Expósito, F. ve Ruiz, J. (2000) *Close Relationships, Gender, and Career Salience*. Sex Roles 42,9-10,825-846.
- 19) Oakley, A. (1972) *Sex, Gender and Society*, Temple Smith: London.
- 20) Tekeli, İ. (1977) *Bağımlı Kentleşme*, Mimarlar Odası Yayınları: Ankara.
- 21) Tekeli, İ. (2007) *Türkiye’de Mimarlığın Gelişiminin Toplumsal Bağlamı*, Modern Türk Mimarlığı, Mimarlar Odası Yayınları: Ankara.
- 22) Theberge, N. (1993) *The Construction Of Gender In Sport: Women, Coaching, And The Naturalization Of Difference*, Social Problems: Vol. 40, No.3, 301-313.
- 23) Yaralı, K. & Avcı, N. (2017) *Bir Çizgi Filmin Popüler Kültür Açısından İncelenmesi: Rafadan Tayfa*, Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi c.5, s1, ss.449-470.
- 24) http://www.keig.org/wp-content/uploads/2016/03/bilg_notlari_Agustos_2015, Erişim Tarihi: 17.02.2016.

YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

A) DEMOGRAFİK SORULAR

- 1) Kaç yaşınızdasınız?
- 2) Eğitim Durumunuz nedir?
- 3) Annenizin ve babanın eğitim durumları nedir?
- 4) Annenizin ve babanın meslekleri nelerdir?
- 5) Kardeş sayısı, cinsiyetleri, eğitim durumları hakkında bilgi verir misiniz?

B) AİLE İÇİ İLİŞKİLERİN YAPISINA DAİR SORULAR

- 1) Ev içerisinde kadın/erkek arasında eşitsizlik görüyor musunuz? (Kardeş/Ebeveynler)
- 2) Sizinle en çok kim ilgilendi?
- 3) Ev içinde anneniz ve babanız hangi işleri yapıyorlar?
- 4) Anne babanızın ilişkileri nasıldır?
- 5) Anneniz sizce nasıl bir anne?
- 6) Babanız sizce nasıl bir baba?
- 7) Anne ve babanızla ilişkileriniz nasıl?
Kendinizi hangisine daha yakın hissediyorsunuz?
- 8) Anneniz, babanız yokken geceleri dışarı çıkabiliyor mu? Sizce bu doğru mu?
- 9) Ailenizden en çok duyduğunuz nasihat nedir?

10) Ne olmak istiyorsunuz? Bunu ailenize dile getirdiğinizde ne gibi tepkiler alıyorsunuz?

11) Kız/Erkek çocuk olmanın olumlu/olumsuz yönlerini gördünüz mü?

C) OKUL/ EĞİTİM HAYATI

- 1) Sizce erkek öğretmenler mi kadın öğretmenler mi daha iyi ders anlatıyor?
- 2) Okulda yaşadığınız olumsuzluklar nelerdir?
- 3) Ayrımcılık yaşadığınızı düşündünüz mü?
- 4) Okulda arkadaşlık ilişkilerinizi kurarken cinsiyet ayrımı yapar mısınız?

D) GÜNDELİK YAŞAM PRATİKLERİ ve TOPLUMSAL CİNSİYET

- 1) En sevdiğiniz renk nedir?
Renkler ve cinsiyet arasında ilişki var mıdır? Neden?
- 2) Bale, jimnastik tarzı sporlara ilginiz var mı? Neden?
- 3) Voleybol mu futbol mu oynamayı tercih edersiniz?
Kadınlar futbol oynayabilir mi?
- 4) Eve geç saatte girebiliyor musunuz?
Sizce kadınların veya erkeklerin geç saate kadar dışarıda durmaları arasında fark var mıdır?
- 5) Sizce kız gibi ya da erkek gibi yapılan şeyler var mıdır?
Bu duruma maruz kaldınız mı?
- 6) Duygularınızı belli edebildiğinizi düşünüyor musunuz?
Sizce erkekler sinirlendiğinde, üzülduğünde veya mutlu olduğunda ağlayabilir mi?
- 7) Hayatınızla ilgili değiştirebilseydiniz neyi değiştirirdiniz?
- 8) En büyük hayaliniz nedir?
- 9) İleride anne/baba olmak istiyor musunuz?
- 10) Kendinize örnek aldığınız kadın/erkek var mı?
- 11) Televizyonda izlediğiniz çizgi film veya diziler nelerdir?
En sevdiğiniz kadın/erkek karakter kimdir?
- 12) Okuldan arta kalan zamanlarınızda ne yapıyorsunuz?
- 13) Oynamayı en çok sevdiğiniz oyun ve oyuncak nedir?
- 14) Erkekler ile kadınlar arasında ne gibi farklılıklar vardır?
- 15) Sizce bir kadın nasıl olmalıdır?
- 16) Sizce bir erkek nasıl olmalıdır?
- 17) Sizce kadınlar ve erkekler eşit midir?
Eşit olmalı mıdır?
- 18) Toplumsal cinsiyet kavramını biliyor musunuz?

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

ÇOCUĞUN CİNSEL İSTİSMARI: ZORLA EVLENDİRME

Nilgün Ongan*

* Doç. Dr. İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, Türkiye
ORCID: 0000-0002-7033-0203

ÖZET

18 yaş altı evliliklerin yakıcı bir toplumsal sorun olduğu konusunda gerek bilimsel düzeyde gerekse uluslararası kurumlar nezdinde bir mutabakat sağlanmıştır. Zorla evlendirmeler ise ILO ve Birleşmiş Milletler tarafından ‘zararlı uygulama’ olmanın yanında ‘modern kölelik’ olarak tanımlanmaktadır. Bununla beraber 18 yaş altı evliliklerin çocuğun cinsel istismarı ve/ veya sömürsü olduğu konusunda aynı ölçüde güçlü ve açık bir mutabakat sağlanamamaktadır. Bunun başlıca nedenlerinden biri ise 18 yaş altı evliliklerin tümünün zorla evlendirme olduğu konusunda bir uzlaşının bulunmamasıdır.

Zorla evlendirmenin en sade tanımı, taraflardan en az birinin tam ve özgür iradesi olmaksızın evlendirilmesidir. Bir insanın tam irade ve karar gücüne erişmesinin yaş sınırı ise bilimsel olarak da hukuken de 18’dir. Buna karşılık gerek alanyazında gerekse ulusal ve uluslararası nitelikteki pek çok kaynakta 18 yaş altı evlilikler için “çocuk gelin”, “çocuk evliliği”, “erken evlilik” gibi kavramlar kullanılmakta ve bazı kaynaklarda zorla evlendirme bunları münferit olarak kapsayan bir kategori gibi yansıtılmaktadır.

Çocukların çoklu istismara maruz kaldığı bir süreç, kanunen geçerli olmayan dinsel törenlerle (imam nikâhı) “evlilik” biçiminde tanımlanmakta, kimi zaman hukuksal düzenlemeler de 18 yaş altı evlilikleri “geçerli” saymaktadır. Dolayısıyla çocukların zorla evlendirilmesini “olağan”, “normal” ve “meşru” sayan her türlü işleyiş bütünlüklü olarak son verilmesi sorunun çözümü bakımından büyük önem taşımaktadır.

Cinsel denetim sağlamak kaygısıyla akranlar arası cinsel davranışa ilişkin özel hükümlerin bulunmaması; ergen özerkliğini ihlal etmekte, zorla evlendirmeyi “makbul” bir seçenek haline dönüştürmekte ve 15 yaş üstü çocukları yetişkin faillere cezasızlık öngören düzenlemelerin argümanı haline getirmektedir.

Hane içi yoksulluğun istismar için bir risk faktörü olması yanında 18 yaş altı evliliklerin onaylanmasına ilişkin kimi mahkeme kararında “geçerli neden” sayılması ise sorunun hak temelli sosyal politika ihtiyacıyla bağlantısını açıkça ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çocuğun cinsel istismarı, zorla evlendirme, modern kölelik

CHILD SEXUAL ABUSE: FORCED MARRIAGE

ABSTRACT

There is an agreement between scientific and institutional area that the marriages under 18 is one of the greatest social problems societies are faced. Besides, forced marriages are called ‘modern slavery’ in addition to ‘harmful practices’ by both ILO and United Nations. However, an equally strong consensus cannot be observed on defining marriages under 18 as sexual abuse and/ or exploitation of children. Since there is not an agreement on defining each type of marriage under 18 as forced marriages.

Forced marriage is simply defined as the lack of free will and full consent for at least one of the parties. On the other hand, the age limit of reaching full consent and reasoning competence is set at 18 both scientifically and legally. Even so such concepts as “child bride”, “child marriage” and “early marriage” are used for marriages under 18. Forced marriage is reflected as if it is an individual issue in some sources.

Multiple abuses of children is defined as “marriage” by legally invalid religious ceremonies and sometimes marriages under 18 are counted valid in terms of legal regulations, too. Hence it is vital to stop every mechanism in a total manner that makes forced marriage of children “usual”, “normal” and “legitimate”.

Not regulated special provisions for the peer- to- peer sexual behavior for the purpose of sexual control violates adolescent autonomy, makes forced marriage an “acceptable” option and makes the children over 15 years the argument of regulations stipulating impunity for adults.

Besides being a risk factor for abuse, household poverty is one of the valid reasons for court approval for the marriages under 18. It clearly shows the link between the problem and the need for rights- based social policy.

Key Words: Child sexual abuse, forced marriage, modern slavery

GİRİŞ

Çocuk istismarı; çocuğun sağlığına zarar veren, fiziksel, psikolojik veya sosyal gelişimini engelleyen tutum ve davranışlar olarak tanımlanır. Dünya Sağlık Örgütüne göre çocuğun istismar ya da şiddet olarak algılamadığı veya yetişkinlerin istismar saymadığı davranışlar da bu kapsamdadır. Çocuğun cinsel istismarı ise farklı istismar biçimleri içinde en yaygın kötü muamele türlerinden biri olarak tanımlanmaktadır.

18 yaş altı zorla evlendirmeler bu sorunun önemli bir boyutunu oluşturur. Ancak gerek toplumsal yapıdan kaynaklanan bir dizi sebep gerekse 18 yaş altı evlilikleri geçerli sayan hukuksal düzenlemeler bunun cinsel istismar olarak tanımlanması zorlaştırmaktadır. 18 yaş altı evliliklerin çocuğun cinsel istismarı ve her halükarda zorla evlendirme biçimi olduğu yaklaşımla hazırlanan bu çalışmanın amacı, cinsel istismar suçunun tanımı, niteliği ve unsurlarından hareketle 18 yaş altı evlilikleri kavramlaştırmaya ilişkin sorunları ve bunun farklı kaynaklarını tartışmaya açmaktır. Çalışma kapsamında zorla evlendirme ve rıza kavramları değerlendirilmekte ve 18 yaş altı evliliklerin hukuksal statüsü uluslararası kaynaklar çerçevesinde incelenmektedir.

İstismar Suçunun Niteliği

Çocuğa yönelik cinsel istismarın standart bir tanımı ve karşılaştırma yöntemleri bulunmamakta (Bulut, 2007:140) ancak gerek alanyazında gerekse uluslararası kurumların yaptığı tanımlamalarda güven, güç, kontrol, sorumluluk gibi unsurlar ön plana çıkmaktadır. Çocuğun cinsel istismarı bu unsurların kötüye kullanılması yoluyla çocuğun cinsel eyleme maruz bırakılması olarak tarif edilir (Akçe ve Doğan, 2020: 12).

Birçok kaynak çocuğun cinsel istismarının istismarcıya cinsel doyum sağlamak amacıyla gerçekleştiği konusunda ortaklaşmaktadır (Kara, Biçer ve Gökalp, 2004: 143, Acehan, Bilen, Ay, Gülen, Avcı ve İçme., 2013: 597). Lüksemburg Kavramlar Kılavuzu (2016: 17) da çoğu zaman eşanlı olarak kullanılan cinsel sömürü ve cinsel istismar kavramları arasındaki ayrımı tanımlarken; cinsel istismarın sadece istismarcının cinsel tatmini ya da güç gösterisi amacıyla gerçekleştirilebileceğini belirtmektedir. Buna göre cinsel istismarın herhangi bir şey karşılığında gerçekleşmesi zorunlu değildir.

Kılavuzda vurgulanan ‘güç gösterisi’ amacı, istismarın şiddet niteliğini ortaya koymak bakımından oldukça önemlidir. Gölge ve Yavuz (2007) yetişkinlere yönelik cinsel saldırıların nedeni konusunda “... Sanıldığı gibi aksine cinsel haz değil, öfke, güç, hükmetme ve saldırganlığın dışı vurumu olduğu” sonucuna ulaşmıştır. Çocuğa yönelik cinsel saldırılarda saldırgan motivasyonunun yetişkinlere yönelik olandan farklı olduğu belirtilmekte ancak kimi vakada çocuğa yönelik saldırılarda da güç ve öfke unsurlarının bulunduğu dikkat çekilmektedir.

Nitekim Türkiye Psikiyatri Derneği (2015) cinsel suçlar konusunda hazırladığı bir görüş yazısında, cinsel suçların “saf bir cinsel eylem” olarak kabul edilmesinin yanlışlığına ve faili suça iten motivasyonun da sadece cinsel nitelikli olarak değerlendirilmesinin hata olduğuna dikkat çeker. Bu suçların; şiddet, güç kullanımı ve iktidar sergilemenin bir aracı olarak kavramsallaştırılması gerektiğini ve suçun engellenmesi bakımından sadece cinselliğin ele alınmasının eksik ve yetersiz kalacağını belirtir. Bu çerçevede failin motivasyonu yanında özelliklerini de doğru tarif etmek önemlidir. Aynı görüş yazısında “failin ruhsal bozukluğu” varsayımının da doğru olmadığını vurgulamakta ve ruhsal bozukluğun var olması halinde bile suçluluk hali ve hastalık tespitinin eşdeğer kavramlar olarak değerlendirilmemesi gerektiğine dikkat çekilmektedir.

Cinsel istismar suçunun; otorite, denetim, tahakküm kurma amaç ve bağlamından kopartılıp “kontrol edilemeyen dürtüler” çerçevesinde tanımlanması; hasta- suçlu ayrımının muğlaklaşmasına yol açarken

“hastalık” varsayımı saldırganı “masumlaştırma” riskini de barındırır. İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi (2019), failer hakkında “sapık”, “canavar”, “psikopat” gibi nitelendirmelerden de kaçınmak gerektiğini belirtir. Çünkü böylesi betimlemeler onların “toplum dışı bireyler” olduğu algısı yaratacak ve suçun toplumsal niteliğini gölgeleyecektir.

Cinsel istismarla mücadele politikalarının gücü, sorunu şiddet ekseninde tanımlamanın yanı sıra şiddetin nasıl bir kavrayışla tarif edileceği ile de doğrudan ilişkilidir. Kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddet ile cinsiyet temelli toplumsal hiyerarşi, işleyiş ve politikalar arasındaki nedensellik ilişkisini yadsıyan bir yaklaşım sorunun çözümünden ziyade cinsiyet kalıplarının yeniden üretimine katkı sağlar. Tecavüze uğrayan kadının özel hayatının sorgulanması, şiddet mağduru kadının “kıyafetim kapalıydı”^{*} diye savunma yapmak zorunda kalması ya da zorla evlendirilen kız çocuklarının medyada “âşık kadınlar” olarak resmedilmesi (Ova, 2014: 241) bu yaklaşımın sonuçlarıdır. Baskın toplumsal cinsiyet kuralları doğrultusunda şiddet suçu “önemsizleşmekte” ve suçu “münferit” vakalara indirgeyen bir toplumsal algı biçimlendirilmektedir. Buna göre kişi dokunulmazlığı hakkı da mağdur toplumsal kurallara riayet ettiği ölçüde savunulmakta, “kötü kadınlar” için ise şiddet “müstahak” sayılmaktadır (Artan- Bayhan, 2016: 12). Şiddetin kanıksanmasına yol açan bu algı, şiddete uğrayan kadınların bunu bildirmemesinin başlıca nedenleri arasında yer alırken, cezasızlığın da toplumsal dayanağını oluşturur.

Bu bağlamda CEDAW komitesi 35. Genel Tavsiye Kararında “... Şiddet mağdurlarının/ şiddete maruz kalanların yaşadıkları utanç/ toplum tarafından damgalanmış olma sorunsalının üzerine giden, kadınların kendi güvensizliklerinden ve maruz kaldıkları şiddetten kendilerinin sorumlu olduklarına ilişkin mağduru suçlayıcı yaygın inanışları ortadan kaldıran bilinçlendirme/ farkındalık yaratma programları” hazırlanmasının önemine dikkat çekmektedir. Komiteye göre bu programların hedef kitlesi içinde kamu görevlileri, meslek grubu temsilcileri, kanaat önderleri ve dini liderlerin yanı sıra yeniden suç işleme eğilimlerini ortadan kaldırmak amacıyla toplumsal cinsiyete dayalı şiddet faileri de yer almalıdır (m. 35/b). Aynı kararda, toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin kadınları tüm yaşamları boyunca etkilediğinin altı çizilmekte buna bağlı olarak da bu belgede bahsi geçen kadınların kız çocuklarını da kapsadığı belirtilmektedir (m. 14).

Cinsel istismarın şiddet ekseninden soyutlanmanın toplumsal sakıncaları ve cezasızlık sorunu bir yana, alınan cezai tedbirlerin etkinliği de tartışmalıdır. Bunun en güncel örneklerinden biri yakın zamanda Türkiye’de gündeme gelen ve daha sonra Türk Psikiyatri Derneğinin başvurusuyla Danıştay tarafından iptal edilen kimyasal kastrasyona ilişkin yönetmelik hükümleridir. Danıştay iptali düzenlemenin kanuni dayanağı olmamasından hareketle yetki aşımı gerekçesine dayandırılrsa da, bu düzenlemenin aynı zamanda şiddeti önlemede de yetersiz kalacağı birçok psikiyatrist ve hukukçu tarafından sıklıkla dile getirilmiştir. Türk Psikiyatri Derneği (2015), kastrasyon dâhil tüm farmakolojik, psikolojik ve cerrahi girişimlerin cinsel suçun yinelenmesini önlemedeki etkinliğinin yaklaşık yüzde 20 düzeyinde olduğunu belirtmiş ve bu orana rapor edilen yinelenmeler çerçevesinde ulaşıldığı düşünüldüğünde, etkinliğin daha da zayıf olma ihtimaline dikkat çekilmiştir. Öte yandan cinsel istismarın özünde bir şiddet eğilimi olduğu yolundaki bilimsel veri ve uzman görüşleri dikkate alındığında ise kastrasyon uygulamasının yaratacağı cinsel disfonksiyonun faili ikincil şiddet türlerine yöneltmesi oldukça muhtemeldir.

Bir İstismar Biçimi Olarak Çocuk “Evliliği”

Koçak ve Büyükgönenç (2011: 89) çocuğa uygulanan cinsel şiddete karşı toplumda bulunan genel duyarlılığın altını çizmekte, Havale Kadın Derneği (2020) tarafından yapılan bir araştırmanın sonuçları ise toplumun önemli bir bölümünün çocuk yaşta evliliğe karşı çıktığını göstermektedir (Çocuk Cinsel İstismarı Affına Karşı Kadın Platformu, 2020: 3). Ancak her iki sorun için ayrı ayrı varılan bu toplumsal mutabakat 18 yaş altı evliliklerin ‘cinsel istismar’ biçiminde kavramsallaştırılması konusunda sağlanamamaktadır.

Türk Tabipler Birliği (2018) çocuk yaşta evlendirilmenin, çocuğa yönelik cinsel istismar içerdiğini ve bunun olumsuz etkilerinin yaşamın ileriki dönemlerinde de sürdüğünü belirtir. Uzman psikologlar çocukların eş ve annelik sorumluluğu üstlenmesini “istismar ve psikolojik işkence” olarak değerlendirmektedir (Çocuk Cinsel

* “... Manisa’da spor yapmak için evinin yakınındaki parka giden Ebru Tireli’yi yoldan geçerken gören bir adam arabasından inip Ona yaklaştı, ‘Bir daha burada yürüyüp spor yapmayacaksın’ dedikten sonra ayakkabısını kadının yüzüne vurmaya başladı. 4 aylık hamile kadın yere düşüp kafasını kaldırma çarptı. Sonradan olayı anlatırken ‘Üzerimde kapüşonlu bir mont vardı. Montumun her yeri kapalıydı’ diye açıklama yaptı” (Melis Alpan, Hürriyet Gazetesi Köşe Yazısı, 9.12.2016)

İstismarı Affına Karşı Kadın Platformu, 2020: 15). Çocuk ruh sağlığı ve hastalıkları uzmanı Prof Dr. Ayşen Coşkun basına verdiği bir söyleşide çocukların evlendirilmesini “cinsel istismarın kronik istismara dönüşmesi” olarak tanımlamaktadır (Medyascope, 2020).

Öte yandan 32 Baro tarafından bu konuda yapılan bir ortak açıklamada (2018) “... Yetişkinden çocuğa yönelik cinsel davranışların başka bir şart aranmadan çocuk istismarı suçu kapsamında kabul edileceği bir düzenleme yapılmalıdır” görüşü belirtilmiştir.

Tüm bu yaklaşımların yanı sıra alanyazında, 18 yaş altı evlilikleri açıkça çocuk istismarı olarak tanımlayan bilimsel çalışmalar da mevcuttur (Ova 2014, Sözer 2020). Ancak evlilik kurumunun toplumsal değer ve statüsü istismarı gölgelemekte ve çocuğun hak ve çıkarları yerine kurumsal yapıyı öncelemek, bu süreci ‘olumsuz’ olarak değerlendiren ama istismar/şiddet suçuyla da özdeşleştirmeyen bir toplumsal algı oluşturmaktadır.

Benzer bir eğilimin yansımaları yargı alanında da karşılık bulmaktadır. Örneğin sanığın çocuğa yönelik nitelikli cinsel istismar suçuyla cezalandırılması istenen bir kamu davasında, Batman 2. Ağır Ceza Mahkemesi, ilgili ceza hükmünün iptali için Anayasa Mahkemesine (AYM) başvurmuştur. İtirazın gerekçesinde ise “... *Küçük yaşta bir kıza zorla tecavüz eden bir kişi ile toplumsal alışkanlıkları gereği geleneklere göre yaşı küçük biriyle evlenen ve çocuk sahibi olan kişinin aynı yaptırma tabi tutulmasında kamu yararı bulunmadığı*” tezini ileri sürmüştür. Buna göre istismar ettiği çocukla “evlenen” ve “evlenmeyen” failler arasında bir ayırım gözetilmemesi “kutsal aile kurumunu koruma imkânını” ortadan kaldırmaktadır (AYM, 2015/101, 6. paragraf).

Batman 2. Ağır Ceza Mahkemesi’nin bu talebi AYM tarafından reddedilmiş ve ret gerekçesinde “... Failin mağdur çocukla evlenmesi halinde cezasının azaltılması, tecavüzcüsü ile evlenmesi hususunda mağdur çocuğa ve ailesine yapılabilecek baskılara sebep olabilecek nitelikte” olduğuna dikkat çekmiş ve bunun “ailenin korunması” kapsamında değerlendirilemeyeceğini vurgulamıştır (AYM, 2015/101, 26. paragraf).

AYM’nin oy çokluğuyla aldığı bu kararın karşı oy gerekçelerinde ise imam nikâhının yaygın bir uygulama olduğuna yer verilmiş ve örfüne uygun olarak imam nikâhı kıyan ve kıymayan faile aynı muamelenin yapılmasının hakkaniyete uygun olmadığı ileri sürülmüştür.

Mağdur çocukla “evlendirilen” istismarcıya ceza indirimini öngören bu gibi yaklaşımların yanı sıra yakın geçmişte bunu doğrudan “af” gerekçesi haline getiren iki yasa tasarısı gündeme gelmiştir. Çocuğun maruz kaldığı şiddetin her bir aşamasının kendi rızasıyla gerçekleştiği varsayımına dayanan bu tasarılar, mağduriyetin kaynağını istismardan ziyade istismarcının cezalandırılmasında arayan bir yaklaşım ortaya koymaktadır. Bu çerçevede sıklıkla örf- adet- gelenek vurgusu yapılmakta, çocukları evlenmeye zorlamanın bazı etnik gruplar için “saygı gösterilmesi gereken bir kültürel pratik” olduğu ileri sürülmekte (Çocuk Cinsel İstismarı Affına Karşı Kadın Platformu, 2020: 3), kimi zaman da tarafların akran olma hali ön plana çıkartılmaktadır.

Çocuk evliliklerini “kültürel bir pratik” olarak açıklamak, bunu bir istismar biçimi olarak değerlendirmenin önündeki en büyük engellerden biridir. Bu çerçevede müdahale etme olanağı ortadan kalkacağı gibi, sorunun yapısal, tarihsel boyutu ve güç ilişkileri içindeki gelişimi de gizlenecektir. Öte yandan “kültürel pratik” tanımlamasını belli bir etnik grupla özdeşleştirmek ise etnik farklılığı ahlaki farklılığa dönüştürmek açısından da sakıncalıdır (Sözer, 2020: 160, 167, 172).

Bu bağlamda çocuğun cinsel istismarının üzerinde mutabakat sağlanan bir tanımının olmaması ve kimi tanımlamada yapılan sosyal normlar vurgusu da sorunla mücadele ve müdahale olanaklarını kısıtlayıcı niteliktedir.

Örneğin Dünya Sağlık Örgütü cinsel istismarın unsurlarını sıralarken çocuğun “içinde yaşanılan toplumun tabu gördüğü bir cinsel eylem içine sokulması” yaklaşımı da yer almaktadır (Akdaş- Atamer, 2005: 18). Benzer şekilde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan genel bilgi notunda da çocuğun cinsel istismarının “... Sosyal normlara aykırı olacak şekilde cinsel etkinliğe dâhil edilmesi” olduğu belirtilmektedir.

Akdaş- Atamer (2005: 4), farklı kültürel unsurların ‘istismar’ tanımına etkileri göz önünde tutulduğunda, uluslararası normların ancak genel prensipleri belirleyebileceğine işaret etmekte ve bunun da farklı toplumların yasal düzenlemeleri ve değer sistemleri çerçevesinde yoruma açık olduğuna dikkat çekmektedir.

Buna göre çocuğa yönelik hangi davranışların istismar sayılacağına, birçok faktörün yanında içinde bulunulan toplumun neyi “kabul edilebilir” ya da “kabul edilemez” bulduğu belirleyici olacaktır. *

Zorla Evlendirme

CEDAW’ın 31 ve 18 sayılı tavsiye kararlarına ilişkin genel yorumunda, çocukların zorla evlendirilmesi en yaygın olarak belgelenen zararlı uygulamalar arasında yer almaktadır. ILO ve Birleşmiş Milletler ise zorla evlendirmeleri ‘zararlı uygulama’ olmanın yanında ‘modern kölelik’ olarak da tanımlanmaktadır. Ancak 18 yaş altı evliliklerin doğrudan istismarla özdeşleştirilmemesi gibi bunların tümünün zorla evlendirme olduğu konusunda da güçlü bir uzlaşma sağlanamamış bulunmaktadır. Bu bağlamda 18 yaş altı evlilikler için “çocuk gelin”, “çocuk evliliği”, “erken evlilik” gibi kavramlar kullanılmakta ve zorla evlendirme, çocuğun rızasına bağlı olarak, bunları münferiden kapsayan bir kategori gibi yansıtılmaktadır.

Oysa güç eşitsizliğine dayanan çocuk- yetişkin ilişkisinde, aradaki yaş farkından itaati “makbul” sayan değerler sistemine kadar, çocukta rıza inşa etmenin sayısız yolu bulunmaktadır. Nitekim Afrika Çocuk Hakları ve Refahı Şartı (1990), Çocuğun cinsel faaliyete zorlanması yanında tahrik ve teşvikinin de cinsel sömürü olduğuna ve çocuğun bir dizi karmaşık etmenle cinsel faaliyete ikna edilebileceğine dikkat çekmektedir.

Lüksemburg Kavramlar Kılavuzu (2016: 4, 22) ise devletlerin çocuğa yönelik cinsel sömürü ve istismarın her biçimini suç sayması gerektiğini belirtirken, varsayılan herhangi bir rızayı da geçersiz ve hükümsüz saymanın önemini vurgular. Ayrıca Kılavuz, çocuğun yaşının cinsel sömürüye daha açık hale gelme sonucuna yol açabileceğine dikkat çekmekte ve yaşları daha büyük olan çocukların kendi istismarlarına onay vermiş ya da korunmaya ihtiyaçları yokmuş gibi değerlendirilebileceğini belirtmektedir.

Öte yandan cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar bakımından “iradeyi etkileyen başka bir nedene bağlı olarak alınan rıza” geçersiz sayılmakta ve bu nedenlerin ne olduğu yasada belirtilmese de gerekçesinde “... Karar verme iradesini etkilemenin yeterli olduğu, bunun ötesinde çocuğun direncini tamamen kırarak ve rıza iradesini ortadan kaldıracak nitelikte olmasının gerekli olmadığı” belirtilmektedir (Şare, 2019: 1007). Bu çerçevede çocukla yetişkin arasındaki güç ilişkisini belirleyen diğer unsurlar bir yana, sadece aradaki yaş farkını (akran olmamayı) “iradeyi etkileyen neden” saymak mümkündür. *

18 yaş altı evlilikleri normalleştirmek bakımından sıkça gündeme getirilen bir diğer argüman da tarafların akran olmasıdır. Bahsi geçen “af” tartışmalarında da bu konu sıkça dile getirilmiş ancak tasarının kapsamı bakımından mağdur çocuğun yaş sınırı 13 olarak belirlenirken, mağdur- fail arasındaki yaş farkının üst sınırı ise 15 olarak düzenlenmiştir.

TÜİK (2021), 16- 17 yaş grubundaki “evli” kız çocukların sayısının aynı yaş grubundaki erkek çocukların 18 katı olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla kız çocukları akranlarıyla kız çocukları değil kendilerinden yaşça büyük yetişkinlerle evlenmeye zorlanmaktadır. İstatistiklerin 15 yaş ve altı çocukları ve hukuken geçerli olmayan imam nikâhlı vakaları kapsamadığı düşünüldüğünde sorunun gerçek boyutlarının görünenden çok daha kapsamlı olduğu ortaya çıkacaktır.

Lanzarote Sözleşmesi, cinsel istismarla akranlar arasındaki cinsel davranışın farkını ortaya koymaktadır. Bu çerçevede akranlar arasındaki cinsel eylemlerin “suç” olmaktan çıkartılması, ergen özerkliği ve sağlıklı cinsel gelişim yanında 15 yaşından büyük çocukların yetişkinler için cezasızlık öngören düzenlemelere konu edilmesini engellemek bakımından da önemlidir. Öte yandan yapılacak böylesi bir düzenleme, akranlar arasındaki zorla evlendirmeyi de “makbul” bir seçenek olmaktan çıkartır. Zira taraflardan her ikisinin de çocuk olması, rıza varsayımına dayandırılrsa da, evliliğin zorla evlendirme niteliğini ortadan kaldırmayacaktır.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi (1948), Avrupa Birliği Parlamenterler Asamblesi 1468 Sayılı Kararı (2005), Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği (2014) zorla evlendirmeyi taraflardan en az

* Farklı kültürel özellikler ve farklı çocukluk deneyimleri göz önünde bulundurularak çocuk “evliliklerine” karşı ortak bir tutumun nasıl geliştirilebileceği konusunda ayrıntılı bir analiz için bkz. Sözer (2020).

* Kocaeli Barosu ve Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneği’nin birçok sağlık ve meslek örgütünün katılımıyla hazırladığı raporda, 18 yaşından küçük herkesin çocuk olduğu kabul edilmekle birlikte çocukluk çağının farklı gelişim dönemlerinden oluştuğu belirtilmektedir. Buna göre çocukların akran sayılabilmesi için benzer gelişimsel özelliklerde bulunması gereğine dikkat çekilmekte ve aralarındaki yaş farkının üçten büyük olmaması uygun görülmektedir (Coşkun vd, 2018: 14- 15).

birinin tam ve serbest iradesinin bulunmaması olarak tanımlanmaktadır (Lüksemburg Kavramlar Kılavuzu, 2016: 68). Bir insanın tam irade ve karar gücüne erişmesinin yaş sınırı ise bilimsel olarak da hukuken de 18'dir.

Bu durumda, 18 yaşını doldurmamış bireylerin evliliğinin, yasal olarak izin verilmiş bile olsa, serbest iradeye dayandığı kabul edilemeyeceği gibi evlenme iradesinin bulunup bulunmadığı bile tartışmalıdır. Buradan hareketle de irade yokluğu nedeniyle evliliğin hiç kurulmamış olduğunu savunmak mümkündür (Havutcu, 2013: 1351).

CEDAW sözleşmesi, çocuğun “nişanlanması” ya da “evlenmesinin” yasal sayılmamasını, evliliklerin tümünün resmi sicil kaydının zorunlu olmasını ve evlilik için asgari yaş belirlenmesini üye devletlerin yükümlülükleri arasında sıralamıştır. (M. 16). Komitenin 21 Sayılı Genel Tavsiye Kararında ise az evlenme yaşının, hem kadın hem de erkekler için, 18 olması gerektiğine dikkat çekilmektedir (M.36). Benzer şekilde Afrika Çocuk Hakları ve Refahı Şartı (1990) ve Çocuk Hakları Sözleşmesi Komitesi de, en az evlilik yaşının 18 olması konusunda taraf devletlerin gerekli düzenlemeyi yapması yaklaşımını benimsemektedir (Lüksemburg Kavramlar Kılavuzu, 2016: 64).

18 yaş altı evliliklerin akranlar arasında yapılması halinde irade serbestliğinden yine de söz edilemeyeceği gibi evliliğin çocuk için bir istismar süreci olma özelliği de ortadan kalmayacaktır. Akranlar arasında rızaya dayalı cinsel davranışı cinsel istismardan ayırmak gerekirken ancak çocuklar açısından evlilik, cinsel istismarla sınırlı olmayan çoklu bir istismar süreci anlamı taşımaktadır. Alanyazındaki birçok çalışma çocuk yaşta ve zorla evlendirilmelerin özellikle kız çocukları açısından bir şiddet süreci olduğuna dikkat çekmektedir (Havutcu, 2013: 1346, Ova, 2014: 242, Tuna- Uysal, Tan- Eren, Şimşek, 2019: 349). Çocukların henüz reşit olmadan toplumsal cinsiyet rollerini yüklenmeye zorlanması cinsiyet kalıplarını yeniden üretmekte ve kız çocukları için çok ağır bir iş yükünü beraberinde getirmektedir.

Örneğin uluslararası bir sivil toplum kuruluşu olan Aids- Free World (2015), çocukların zorla evlendirilmesini “Sadece çok zararlı bir gelenek değil, aynı zamanda çocuk emeğinin en kötü biçimi” olarak tanımlamaktadır. Bu kapsamlı istismarın “evlilik” yerine “çocuk emeği” biçiminde kavramsallaştırılması halinde insanlık dışı bir hak ihlali olduğu anlamını daha fazla yansıtacağını belirtmektedir. Bununla beraber çocukların zorla evlendirilmesinin; fiziksel, zihinsel, ahlaki sakıncaların yanında çocuğun uzun süreler çalışmaya zorlanması, hastalanmasına hatta ölümüne yol açabilmesi gibi sonuçları düşünüldüğünde çocuk emeğinin tüm özelliklerini taşıdığına dikkat çekmekte ve bu konuyu göz önünde tutmadığı için ILO’yu eleştirmektedir.

18 Yaş Altı Zorla Evlendirmelerin Hukuksal Statüsü

Gerek 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu gerekse 5237 Sayılı Ceza Kanunu 18 yaşını doldurmayan herkesi “çocuk” olarak tanımlamaktadır. Ancak Türk Medeni Kanunu’nda erginlik yaşı 18 olarak belirlense de (M. 11), evlenmeye ehil olma yaşı 17 olarak düzenlenmektedir. Dahası 16 yaşını doldurmuş olanlara “olağanüstü durumlarda ve pek önemli bir sebeple” haki kararıyla evlenme izni verilebilecektir. (M. 124). Mevzuata göre çocuk evliliğinin “yasal” olduğu anlamına gelen bu düzenleme, Türkiye’nin onayladığı CEDAW sözleşmesinin yukarıda bahsedilen hükümleri yanında ulusal mevzuatın kimi düzenlemeleriyle de gelişmektedir.

Buna göre “Sıradan bir borçlar hukuku sözleşmesini kendi başına yapamayacağı düşünülen 17 yaşını doldurmuş bir genç kız ya da erkekte evlilik gibi hayati önemi haiz bir konuda karar alması...” beklenmektedir (Sungurtekin- Özkan, 2013: 2181).

Bu çelişkinin nedenleri toplumsal yapının kökenlerinde ve evliliği toplum ve aile nezdinde meşru kılan buna bağlı gerekçelerde aransa da (Sungur- Tekin, 2013: 2180- 2181), hukukun topluma uyum sağlamasını beklemek yerine geliştirici işlevinin ön plana çıkartılması da mümkündür. Hukukun bu işlevi, zararlı uygulamaları yeniden üreten gelenekleri değiştirmede bir araç olarak kullanılabilir (Taner, 2016: 241).

Nitekim CEDAW Sözleşmesi de kadınlara karşı ayrımcılık oluşturan yasal düzenlemelerin yanında benzer nitelikteki adetlerin ve kalıplaşmış cinsiyet rollerine dayalı geleneksel uygulamaların da ortadan kaldırılması gerektiğini belirtmekte, sözleşmeyi onaylayan devletleri sosyal ve kültürel davranış kalıplarının değiştirilmesi için de gerekli önlemleri almakla yükümlü kılmaktadır (M. 2/f, M. 5/a).

16 yaş için hâkime takdir yetkisi veren bir hükmün bulunması, uygulamada 16 yaşını doldurmayan çocukların evlendirilmesi riskini de beraberinde getirmektedir. Nitekim Yargıtay’ın bozduğu kararların

önemli bir bölümü çocuğun 16 yaşını doldurmamış olduğu gerekçesine dayanmakta, bu ise yerel mahkeme hâkimlerinin bu konudaki ihmali ortaya koymaktadır. Bununla beraber Yargıtay tarafından bozulmuş olan kararların gerekçeleri arasında “çocuğa hiç sorulmamış olması” da yer almakta, evlenme izni talebi için de çoğunlukla çocuğun değil anne ve babasının mahkemeye başvurduğu görülmektedir. Kanun yararına temyiz ilkesinin işletilmesiyle bozulan bu kararlar, bu ilkenin işletilmemesi halinde gerçekleşmiş olacak tablonun ağırlığını da açıkça göstermektedir (Vardar- Hamamcıoğlu, 2021: 88, 92, 96).

Hukuken geçerli evlilikler bağlamında değerlendirilen bu sorunların yanı sıra çocukların dini nikâh (imam nikâhı) yoluyla hukuken geçersiz fiili birliktelikler kurmaya zorlanması, istismarın en yakıcı türlerinden birini ortaya koymaktadır. Dini ritüeller çerçevesinde “evlilik” adı altında meşrulaştırılan bu süreç istismarın gerçek boyutlarını ve kapsamını da gizleyen başlıca mekanizmadır. Ancak basına yansıyan haberler bu yolla istismara maruz kalan kız çocuklarının yaşlarının 11.5’a kadar düştüğünü ve 12.5 yaşında “anne” olduklarını göstermektedir.*

10- 19 yaş arası kapsayan adolesan dönemdeki hamilelikler gerek anne gerekse bebek açısından yüksek riskler taşımakta (Aydın, 2013: 250) ve imam nikâhıyla zorla evlendirilen kız çocukları sağlık hakkı en fazla ihlal edilen grup içinde yer almaktadır. Özellikle çocuğun 15 yaşından küçük olması halinde suçu gizlemek amacıyla evde yaptırılan doğumlar mevcut riskleri derinleştirmektedir.

Çocukların maruz kaldığı cinsel istismar imam nikâhı adı altında herhangi bir yaş sınırı olmaksızın meşrulaştırılmakta bununla beraber Anayasa Mahkemesi resmi evlilik olmaksızın imam nikâhı kısılmasını suç olmaktan çıkartmıştır. İstismar suçuyla mücadele bakımından son derece olumsuz nitelikteki bu karara karşılık devletin iptal edilen düzenlemeyi çocuk bakımından ele alması gerekmektedir. Bu çerçevede hazırlanacak yeni düzenlemede geçmişte sembolik nitelikte olan cezaların caydırıcı hale getirilmesine ve hukuken geçerli evlilik olmaksızın dinsel nikâhı kıyan kadar buna rıza gösteren ebeveynlerin de cezalandırılmasının önemine dikkat çekilmektedir (Coşkun vd., 2018: 23, Taner, 2016: 240, 244).

Çözüm Önerileri

Zorla evlendirmenin hukuken geçerli olan ve olmayan biçimleriyle beraber farklı boyutları bulunan bir sorun olması bunu “olağan”, “normal” ve “meşru” sayan her türlü işleyişe bütünlüklü olarak son verilmesini gerekli kılar. Havutcu (2013: 1355) böylesi bir mücadelenin üç aşamasını; evliliklerin kurulmasını engelleme, eğer kurulduysa mağdurun bu evlilikten kurtulmasını sağlama ve mağdurun sosyal ve ekonomik anlamda desteklenmesi biçiminde sıralamaktadır. Bu aşamaların her biri hukuki, toplumsal ve ekonomik nitelikteki farklı tedbirleri gerekli kılmaktadır.

Bu çerçevede yukarıda belirtildiği gibi yasal evlilik yaşının 18 olarak belirlenmesi ve çocukların dini nikâha (imam nikâhı) zorlanmasının nikâhı kıyan kişi ve rıza gösteren ebeveynler bakımından caydırıcı cezai müeyyideleri olması evliliklerin kurulmasını engellemeye yönelik başlıca hukuki tedbirler arasında yer almalıdır. Bu çerçevede çocuğu kasten evlenmeye zorlayanların cezalandırılmasına ilişkin İstanbul Sözleşmesi hükümleri de (M. 37) büyük önem taşımaktadır.

Bununla beraber mağdur çocuğun kurulmuş olan evlilikten kurtulmasını sağlamak bakımından da İstanbul Sözleşmesi’nin ilgili hükümlerini işletmek hayati niteliktedir. Buna göre zorla gerçekleştirilen evliliklerin geçersiz ve hükümsüz kılınabilmesi veya sona erdirilebilmesi için gerekli tüm tedbirler hayata geçirilmelidir (M. 32).

İstismar sonucu oluşan hamilelikler çocukların zorla evlendirilmesinin başlıca nedenleri arasında yer almakta ve bunları sonlandırmanın önündeki fiili engeller evlilik baskısını arttırmaktadır. Kürtaj yetkisi olan devlet hastanelerinin sınırlı olması, savcılık kararının geciktirilmesiyle kürtaj süresinin geçmesi, özel hastanelerdeki kimi hekimin inancı ve vicdanı gerekçesiyle kürtaj yapmayı reddetmesi başlıca engeller arasında yer almaktadır (Çocuk Cinsel İstismarı Affına Karşı Kadın Platformu, 2020: 34). Bu çerçevede kamusal ve erişilebilir kürtaj olanaklarının yaygınlaştırılması ve kürtaj hakkı önündeki fiili engellerin kaldırılması çocukların zorla evlendirilmesiyle mücadele bakımından büyük önem taşımaktadır.

* 11.5 yaşında imam nikahı ile evlenmeye zorlanıp 12.5 yaşında “anne” olan Kader Erten, 14 yaşında erken doğumla dünyaya getirdiği ikinci bebeğinin ölümünün ardından evinde tabancayla vurulmuş olarak bulundu (Milliyet, 13.01.2014).

Öte yandan alanyazındaki birçok çalışma çocukların zorla evlendirilmesi ile yoksulluk arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır. Bununla beraber doktrinde nişanlı kadının öksüz, bakımsız ve yoksul olması, evlenen kadının evlenmekle anne ve babasına yardım edebilecek duruma gelmesi hâkime 16 yaş evliliği için takdir yetkisi veren “olağanüstü durum ve pek önemli sebep” örnekleri arasında sıralanmaktadır (Vardar-Hamamcıoğlu, 2021: 88).

Bu gerekçeler hak temelli bir yaklaşım çerçevesinde kabul edilemez niteliktedir. Nitekim Lüksemburg Kavramlar Kılavuzu (2016: 68) da çocuğun hanenin çıkarı ve geçimi için evlendirilmesinin cinsel sömürü ve istismar biçimi olduğunu belirtmektedir.

Sorunun yoksullukla olan bağlantısı, devletin sosyal niteliğini ön plana çıkartan ve sosyal koruma olanaklarını genişleten hak temelli bir sosyal politika yaklaşımının önemini ortaya koymaktadır. Bu çerçevede pek çok toplumsal sorun gibi çocuğun cinsel istismarı sorunu da kökenleri itibarıyla sınıfsal çelişkiyi derinleştiren çözümü bakımından ise bunu ortadan kaldırmayı hedefleyen politikalardan azade değildir.

SONUÇ

Çocuğun cinsel istismarının standart bir tanımı bulunmamakla beraber ‘güç’ ve ‘kontrol’ unsurlarının ön plana çıkması istismar suçunun şiddet niteliğini ortaya koymaktadır. Cinsel istismar şiddet bağlamından soyutlandığı ölçüde alınan tedbirler sorunun yeniden üretimini engellemeyeceği gibi cezai caydırıcılıklarının da sınırlı kaldığı gözlemlenmektedir.

Çocuğa yönelik cinsel şiddete karşı toplumda genel bir duyarlılık bulunmakla beraber 18 yaş altı evliliklerin ‘cinsel istismar’ biçiminde kavramsallaştırılması konusunda bir mutabakat sağlanamamaktadır. Oysa Türk Tabipler Birliği çocuk yaşta “evlendirilmelerin” cinsel istismar içerdiğini belirtmek de ve çok sayıda baro yetişkinlerin çocuğa yönelttiği cinsel davranışların başka bir koşul aranmaksızın istismar suçu kapsamında değerlendirilmesi gerektiğinde ortaklaşmaktadır. Bununla beraber 18 yaş altı evlilikleri açıkça çocuk istismarı olarak tanımlayan bilimsel çalışmalar da bulunmaktadır. Ancak evlilik kurumunun toplumsal değer ve statüsü yanında çocukların zorlandığı fiili birlikteliklerin dini nikâh (imam nikâhi) yoluyla meşrulaştırılması da istismarı gözlemlemektedir.

Öte yandan 18 yaş altı evliliklerin zorla evlendirme olduğu konusunda da güçlü bir uzlaşma sağlanamamış bulunmaktadır. Oysa güç eşitsizliğine dayanan çocuk- yetişkin ilişkisinde, aradaki yaş farkından itaati “makbul” sayan değerler sistemine kadar, çocukta rıza inşa etmenin sayısız yolu bulunmaktadır. Kaldı ki 18 yaş altı evlilikler akrantar arasında bile yapılmış olsa, iradenin dahi bulunup bulunmadığı tartışmalı olduğundan, tam ve serbest iradeye dayandığını kabul etmek mümkün değildir. 18 yaş altı evlilikleri hukuken geçerli saymak sorunla mücadele ve müdahale olanaklarını kısıtlamaktadır.

Zorla evlendirmeler hukuken geçerli olan ve olmayan biçimleriyle çok boyutlu bir sorundur. Gerek alanyazındaki çalışmalar gerekse Yargıtay kararları, bu sorunla mücadelede hukuksal tedbirler yanında ekonomik ve toplumsal tedbirlerin ve hak temelli bir sosyal politika yaklaşımının önemini ortaya koymaktadır.

KAYNAKÇA

1. Acehan, S., Bilen, A., Ay, M. O., Gülen, M., Avcı, A. ve İçme, F. (2013). Çocuk İstismarı ve İhmalinin Değerlendirilmesi, Arşiv Kaynak Tarama Dergisi, 22(4), 591- 614.
2. Aids- Free World (2015). Child Marriage is Child Labor: The Disappearance of Girls From Child Labor Statistics (Report).
3. Akçe, İ. ve Doğan, H. (2020). Cinsel İstismara Maruz Kalmış Çocuklar Üzerine Bir Değerlendirme, Sosyal Çalışma Dergisi, C. 4, S. 1, 12- 20.
4. Akdaş- Atamer, A. (2005). Çocuk İstismarı Tarama Anketi: Geliştirme, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü.
5. Artan- Bayhan, Z. S. (2016). Bir Cinayetin Anatomisi: Medya, Şiddet ve Toplumsal Cinsiyet, Toplum ve Bilim, S. 137, 5- 22.

6. Aydın, D. (2013). Adölesan Gebelik ve Adölesan Annelik, Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 16(4), 250- 254.
7. Başar, K. (2015). Cinsel Suçlar, Türkiye Psikiyatri Derneği Görüş Yazısı.
8. Bulut, S. (2007). Çocuk Cinsel İstismarı Hakkında Bir Derleme, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, C. 3, S. 28, 139- 156.
9. CEDAW Komitesi (1994). Evlilik ve Aile İlişkilerinde Eşitliğe İlişkin 21 Sayılı Genel Tavsiye Kararı.
10. CEDAW Komitesi (2014). CEDAW Komitesinin 31 Sayılı, Çocuk Hakları Komitesinin 18 Sayılı Zararlı Uygulamalara İlişkin Ortak Genel Tavsiye Kararı/ Genel Yorumu.
11. CEDAW Komitesi (2017). Kadınlara Yönelik Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddete İlişkin 35 Sayılı Genel Tavsiye Kararı, CEDAW/C/GC/35.
12. Coşkun, A., Coşkun, B., Çolak, B., Taner, F.G., Aydın, M., Acar, N., Akço, S. ve Şişmanlar, Ş. (2018). Çocuğun Cinsel İstismarı Suçu ve Bu Suçun Yargılanması İle Çocuk Koruma Sistemine İlişkin Değişiklik Önerileri (Rapor).
13. Çocuk Cinsel İstismarı Affına Karşı Platformu (2020). TCK Madde 103 Bilgi Dosyası.
14. ECPAT, Uluslararası Çocuk Merkezi (2016). Çocukların Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismardan Korunması Terimler ve Kavramlar Kılavuzu (Lüksemburg Kavramlar Kılavuzu), Türkiye, 2019.
15. Gölge, Z. B. Ve Yavuz, M. F. (2007). Cinsel Saldırı Olgularının Suç Motivasyonuna Göre Sınıflandırılması, Adli Tıp Dergisi, 21(2), 11- 19.
16. Havutcu, A. (2013). Mukayeseli Hukuktaki Gelişmeler Işığında Türk Medeni Kanunu Açısından Zorla Evlenme Probleminin Değerlendirilmesi, Yaşar Üniversitesi E- Dergisi, C. 8, 1341- 1382.
17. İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi (2019). Çocuğun Cinsel İstismarı Vakalarında Öncelik Çocuğun Korunması Olmalıdır, Kamuoyu Açıklaması.
18. Kara, B., Biçer, Ü. ve Gökalp, A. S. (2004). Çocuk İstismarı, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi 2004(47), 140- 151.
19. Koçak, C. ve Büyükgöğneç, L. (2011). Toplumdaki Bireylerin Çocuk İstismarı ve İhmaline Yönelik Bilgi ve Görüşleri, Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4(1), 89- 104.
20. MEB (ty). Çocuk İhmal ve İstismarı Hakkında Genel Bilgi. 20. Nisan 2021 tarihinde https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_04/05104328_1.Yocuk_Yhmal_ve_YstismarY_Hakk_Ynda_Genel_Bilgi.pdf adresinden erişildi.
21. Ova, N. (2014). Türkiye’de Yazılı Basında Çocuk Gelinlerin Temsili, Selçuk İletişim Dergisi, C. 8, S. 2, 238- 262.
22. Sözer, H. (2020). Bir Çocuk İstismarı Formu Olarak Çocuk Evlilikleri: Kültüre Sığınmanın Sınırları, Sosyoloji Araştırmaları Dergisi, C. 23, S. 1, 157- 191.
23. Sungurtekin- Özkan, M. (2013). Erken Yaşta Evliliklerin Önlenmesi Konusunda Yargının Üstlenebileceği Rol, Yaşar Üniversitesi E- Dergisi, C. 8, 2177- 2189.
24. Şare, E. (2019). Cinsel Özgürlüğe Karşı Suçlarda İlgilinin Rızası. Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 21, S. 2, 977- 1023.
25. Taner, F.G. (2016). Anayasa Mahkemesi’nin Çocukların Cinsel İstismarına ve Evlenmenin Dinsel Törenine İlişkin İptal Kararının Ardından Çok Katmanlı Bir Çözüm Önerisi, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 124, 221- 246.
26. TÜİK (2021). Evlenme İstatistikleri.
27. Türk Tabipler Birliği (2018). Çocuk Yaşta Evliliği Özendiren, Çocukları İstismar Etmeye Yönelik Söylem ve Girişimlere Son Verilmelidir, Kamuoyu Duyurusu.
28. Vardar- Hamamcıoğlu, G. (2021). Yürürlükten Kaldırılması Gereken Bir Hüküm Olarak Olağanüstü Durumlarda ve Pek Önemli Bir Sebep Evlenmeye İzin Verilmesi (TMK m. 124/ II), İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 12(1), 85- 99.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

ÇOCUK İSTİSMARINI TESPİT VE ÖNLEMENE YÖNELİK ÖĞRETMEN YETERLİKLERİNİ GÜÇLENDİRME ARACI OLARAK VAKA ANALİZİ VE ÖYKÜLEME TEKNİĞİ

* Hakan AYDIN, **Fikret YAZICI

* Prof. Dr., Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi, Kayseri-Türkiye, ORCID ID 0000-0003-4873-0988

** Doç. Dr., Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi, Kayseri-Türkiye, ORCID ID 0000-0003-1821-0973

ÖZET

Türkiye Ulusal Ajansı tarafından yürütülmekte olan Erasmus+ Programı Okul Eğitimi Stratejik Ortaklıklar eylemi kapsamında finanse edilen ProChild kısa adıyla “Çocuk İstismarını Tespit ve Önlemeye Yönelik Öğretmen Yeterliliklerinin Güçlendirilmesi” Projesi (<https://prochild.erciyes.edu.tr/>), çocuk ihmali ve istismarının sağlıklı bir şekilde tespitinde stratejik bir potansiyel içeren öğretmenlerin hem konuya ilişkin bilgi, bilinç ve farkındalıklarını hem de soruna ilişkin süreç yönetimi becerilerini güçlendirerek öğretmeye ve öğrenmeye güçlü bir şekilde odaklanırken, öğrencinin başarısını ve etkinlik derecesini olumsuz yönde etkileyen faktörlere ve okulların karşı karşıya kaldıkları yeni ve karmaşık zorluklara yeterli cevabı vermeyi amaçlamaktadır. Niteliksel tasarım karakterini taşıyan bu çalışmada, ProChild Projesi kapsamında Kayseri İl Emniyet Müdürlüğü adına Kemal KAYA ve Mehmet TABAK, tarafından üretilen “Çocuk İhmali ve İstismarı Eğitici Eğitiminde Vaka Analizi ve Öyküleme Tekniği” başlıklı çıktının konusal ve içeriksel kapsamı değerlendirilecek ve öğretmen yeterliklerini güçlendirme potansiyeli irdelenecektir. Üç vaka analizi ve beş öyküden oluşan çıktı, çocuk istismarı ve ihmaliyle mücadele alanında; vakaların tespiti, raporlanması ve adli makamlara bildirişi konusunda önemli roller üstlendiği gerçeğinden hareketle öğretmenlerin, ihmal ve istismar konularıyla ilgili bilgi, beceri ve tutumlarının geliştirilmesini amaçlamıştır. Öğretmenler tarafından kabul gören doğru bilinen yanlışların, bazen ikincil mağduriyetlere ve çocuğun travma süresinin uzamasına neden olabilmesi, gizlilik ilkelerinin ihlal edilmesiyle sonuçlanabilmesi ve adli süreçlerin gecikmesinden dolayı devlet erklerine olan güvenin zedelenebilmesi gerekçeli sorun sunumu olarak karşımıza çıkar. Bu nedenle öğretmenlere yönelik düzenlenecek eğitimlerin, yaşanmış olayların rehberliğinde ve verilecek tepkiler ve atılacak adımlarla ilgili olarak uygulamalı bir yaklaşımla ele alınmasına stratejik önem atfedilmiştir. Bu tarz eğitimlerin tüm öğretmenlere yönelik olarak gerçekleştirilmesi, aileye düşen sorumluklar, paydaş işbirliğinin önemi, iletişimsel yeterlikler açık ve/veya örtük bir biçimde içeriksel tasarımda öne çıkan diğer vurgular olarak belirtebilir. Yapılan değerlendirmede, “Çocuk İhmali ve İstismarı Eğitici Eğitiminde Vaka Analizi ve Öyküleme Tekniği” başlıklı çıktının üst-orta düzey yeterliliğe sahip bir modelleme örneği olduğu bulgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: ProChild, Çocuk İstismarı, Tespit ve Önleme, Öğretmenler

CASE ANALYSIS AND NARRATIVE TECHNIQUE AS A TOOL OF STRENGTHENING TEACHER COMPETENCIES TO DETECT AND PREVENT CHILD ABUSE

ABSTRACT

“Empowering Teacher Competence in Detecting & Preventing Child Abuse” Project (<https://prochild.erciyes.edu.tr/>), shortly ProChild, financed by the Erasmus + Programme within the framework of School Education Strategic Partnerships, conducted by the Turkish National Agency in the determination of child neglect and abuse potential of a healthy way of teachers about the topic that contains both a strategic knowledge, consciousness and awareness in relation to the issue of teaching and learning by strengthening a strong focus on process management skills, while factors that affect the success of students and the effectiveness of the school and aims to provide an adequate response to new and complex challenges faced. In this study, which has a qualitative design character, the thematic and contextual scope of the output titled “Case Analysis and Narrative Technique in Child Neglect and Abuse Training of Trainers” produced by Kemal KAYA and Mehmet TABAK on behalf of Kayseri Provincial Police Department within the scope

of ProChild Project will be evaluated and its potential to strengthen teacher competencies will be examined. The output, consisting of three case studies and five stories, aimed at improving teachers' knowledge, skills and attitudes about neglect and abuse, based on the fact that they play important roles in the field of child abuse and neglect, in the detection, reporting and reporting of cases to judicial authorities. False facts that are accepted by teachers, can sometimes cause secondary victimization and prolong the trauma period of the child, may result in violation of confidentiality principles, and the trust in state powers can be damaged due to delay in judicial processes appear as a justified problem presentation. For this reason, strategic importance has been attributed to addressing the trainings for teachers with a hands-on approach under the guidance of the events that have occurred and in relation to the reactions and steps that will be taken. Conducting such training for all teachers, responsibilities of the family, the importance of stakeholder cooperation, and communicative competencies can be explicitly and/or implicitly stated as other highlights in contextual design. In the evaluation, it was found that the output titled "Case Analysis and Narrative Technique in Child Neglect and Abuse Training of Educators" is an example of modeling with upper-middle level competence.

Key words: ProChild, Child Abuse, Detection and Prevention, Teachers

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

ÇOCUKLARIN GELİŞİM DÖNEMLERİNE GÖRE SAĞLIĞI YÜKSELTME VE SÜRDÜRMEDE AİLE EĞİTİMİ VE DANIŞMANLIK REHBERİ GELİŞTİRİLMESİ

Ayla Kaya*, Ayşegül İşler Dalgıç**

*Arş. Gör. Dr., Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,
ORCID ID: 0000-0002-0281-0299

**Prof. Dr., Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,
ORCID ID: 0000-0001-8448-0483

ÖZET

Sağlıklı çocukta sağlığı yükseltme ve sürdürme uygulamalarının temelini, sağlık desteği, aile ile ortak yaklaşım, iletişim ve izlemlerin devamlılığı oluşturur. Çocuklarda sağlığı yükseltme ve sürdürülmesinde en önemli hedeflerden biri, ailenin sağlıklı bir çocuk yetiştirebilmek için sağlığın devamlılığına yönelik bilgilendirilmesi, eğitilmesi ve desteklenmesidir. Bu çalışmada, çocukların gelişim dönemlerine göre sağlığı yükseltme ve sürdürmede "Aileye Eğitim ve Danışmanlık" için bir rehber geliştirilmiştir. Rehber çocukların gelişim dönemlerine göre geliştirilmiş ve altı başlıktan oluşmuştur: Yenidoğan Dönemi, Süt Çocukluğu Dönemi, Oyun Çocukluğu Dönemi, Okul Öncesi Dönem, Okul Çocukluğu Dönemi, Ergenlik Dönemi. Bu rehber ile çocukların gelişim dönemlerine göre sağlığı yükseltme ve sürdürmede aileye eğitim ve danışmanlık konuları belirlenmiştir. Aileye Eğitim ve Danışmanlık Rehberi ile koruyucu sağlık hizmeti alanında araştırmaların yapılması ve elde edilen bulguların uygulama alanlarına yansıtılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: çocuk, aile, sağlığı yükseltme, sağlığı sürdürme, rehber geliştirme

DEVELOPING FAMILY EDUCATION AND COUNSELING GUIDELINES FOR PROMOTING AND MAINTAINING HEALTH ACCORDING

ABSTRACT

Health support, joint approach with the family, and continuity of communication and follow-up form the basis of health promotion and maintenance practices in a healthy child. One of the most important goals in increasing and maintaining the health of children is to inform, educate and support the family for the continuity of health in order to raise a healthy child. In this study, a guide has been developed for "Education and Counseling for the Family" in increasing and maintaining the health of children according to their developmental stages. The guide was developed according to the developmental stages of the children and consists of six titles: Newborn Period, Childhood Period, Play Childhood Period, Preschool Period, School Childhood Period, Adolescence Period. With this guide, education and counseling issues for the family were determined in raising and maintaining the health according to the developmental stages of the children. It can be suggested to the family to make researches in the field of preventive healthcare with the Education and Counseling Guide and to reflect the findings obtained in the application areas.

Keywords: child, family, health promotion, maintain health, guide development

Giriş

Bebek ve çocuk ölümlerini, hastalık ve sakatlık oranlarını önlemek ve en aza indirmek için sağlığın geliştirilmesi ve desteklenmesi gerekir (Çelik ve ark., 2014). Bu nedenle bireylerin çocukluktan yetişkinliğe sağlıklı ve üretken bir yaşam sürmeleri adına sağlığı yükseltme ve sürdürme çalışmaları önem taşımaktadır (Çelik ve ark., 2014; Yurdakök, 2007). Çelik ve ark. (2014) tarafından yapılan "Sağlıklı çocuk izlem polikliniğinde çocukların büyüme durumu ve etkili etmenler" çalışmasında 739 çocuk araştırmaya alınmış ve %39,3'ünün başladığı persantilde büyümeye devam ettiği, 25,4'ünde herhangi bir ayda iki ve daha fazla

persantil kaybı olduğu, %35,3'ünde persentilin ikiden daha az düştüğü saptanmıştır. Bu çalışmaya göre, anne sütü ile beslenme, annenin eğitim düzeyi ve enfeksiyon varlığı büyümede etkili faktörlerdir. Büyüme geriliği için risk oluşturan durumlar ise; mama ile beslenme, sık hastalanma ve annenin çalışmama durumudur. Bu çalışma, sağlam çocuğun büyümesinin izlenmesinin önemini gösteren bir niteliktedir (Çelik ve ark. 2014).

Sağlık davranışı, sağlıklı olma ve sağlığı sürdürmeye ilişkin eylemleri artırmak için gerçekleştirilen bilgi, uygulama ve yaklaşımların bütünü olarak tanımlanmaktadır. Olumlu sağlık davranışı, sağlığın geliştirilmesini olanaklı kılarken; bireyin davranışları olumsuz olduğunda, önemli bir hastalık etkeni olmaktadır. Günümüzde sağlığı geliştirme ve hastalıkları önlemede olumlu sağlık davranışlarının desteklenmesi ve sağlıklı yaşam biçiminin benimsenmesi anahtar rol oynamaktadır (Bebiş ve ark., 2015). Karadamar ve ark.'na (2014) göre çocukluk ve gençlik yıllarından itibaren yapılacak müdahaleler ile olumlu sağlık davranışlarının bireylere kazandırılması, onları tüm yaşamları boyunca pek çok hastalık ve sakatlık riskinden koruyarak sağlığın geliştirilmesini sağlayacaktır (Karadamar ve ark., 2014).

Sağlığı yükseltme ve sürdürmede, çocuğun fiziksel, mental ve sosyal bütünlüğünün devamlılığını sağlamak birincil hedeftir. Çocuklarda sağlığı yükseltme ve sürdürme uygulamaları çocukların sağlıklı erişkinler olarak yaşamlarını sürdürmeleri ve böylelikle toplum sağlığının desteklenmesi ve geliştirilmesi için bir fırsat olarak değerlendirilmelidir (Wong, 2011; Yurdakök, 2007). Bu derlemede, çocukların gelişim dönemlerine göre sağlığı yükseltme ve sürdürmede aileye eğitim ve danışmanlık rehberi geliştirilmiştir.

Çocuklarda Sağlığı Yükseltme ve Sürdürmenin Önemi

Çocuk sağlığının geliştirilmesi prenatal dönemden başlar, adolesan dönemin sonuna kadar devam eder. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), gelişmekte olan ülkelerde yaşamın ilk üç yılı çok daha önemli olmak üzere, her yaştaki çocuğun büyümesinin izlenmesinin gerektiğini belirtmektedir (Evliyaoğlu, 2007; Gür, 2003). Çocuklarda sağlığı yükseltme ve sürdürmeye yönelik sağlam çocuk izlemleri, sorunların önceden saptanarak oluşabilecek komplikasyonları önlemek ve erken tedavilerle girişimde bulunulması için sağlık ekibine imkan sunar. Ayrıca, izlemlerin etkin ve düzenli yapılmasındaki diğer bir hedef, ailenin sağlıklı bir çocuk yetiştirebilmek için hastalığın önlenmesine yönelik bilgilendirilmesi, eğitilmesi ve desteklenmesidir (Evliyaoğlu, 2007; Gür, 2003).

Sağlam çocuğun sağlığı yükseltme ve sürdürme uygulamalarının temelini, sağlık desteği, aile ile ortak yaklaşım, iletişim ve ziyaretlerin devamlılığı oluşturur. Ek olarak; sağlıklı beslenme, psikomotor gelişim basamaklarının izlemi, aile-çocuk ilişkisinin gözlemlenmesi, olası sağlık problemlerinin erken tespiti ve aileye ileriye dönük danışmanlık hizmetinin verilmesi bu uygulamaların önemli bir parçasıdır (Babacan ve ark., 2014; Gür, 2003). Çocuklara ilişkin sağlığı yükseltme ve sürdürme alanındaki çalışmalar hekim, aile ve hemşire işbirliği içinde yürütülmeli, çocuk ailesi ile birlikte içinde bulunduğu fiziksel ve sosyal çevre ile birlikte değerlendirilmelidir (Evliyaoğlu, 2007; Gür, 2003). Çocuğun sağlıklı ve olumlu kişilik yapısı geliştirebilmesinde anne babanın çocuk yetiştirme tutumları büyük önem taşımaktadır (Şanlı & Öztürk, 2012). Beydağ ve ark.'na (2014) göre de sağlıklı yaşamın sürdürülmesinin ilk adımları aile ve toplumda atılır, eğitim sürecinde gelişir (Beydağ et al. 2014). Tüm bu uygulamalar esnasında verilen bilgi, destek ve eğitim, ailelerin çocuk sağlığını korumadaki rollerinde kendilerini daha başarılı hissetmelerini sağlar (Babacan ve ark., 2014; Gür, 2003). Ayrıca bu hizmetlerden yararlanmak her anne babanın ve çocuğun en doğal hakkıdır (Babacan ve ark., 2014; Gür, 2003).

Bunları gerçekleştirebilmek için yapılan işlemler;

- ❖ Aileden çocuğun sağlık durumu hakkında bilgi alma,
- ❖ Gelişimin izlenmesi (bilişsel, fiziksel ve psikomotor) ve gelişim geriliği olan çocukların belirlenmesi,
- ❖ Hastalık belirtilerinin erken dönemde farkedilmesi,
- ❖ Gerekli durumlarda çocuğun hekime yönlendirilmesi,
- ❖ Ailelerin çocuğun gelişim dönemine göre bakımı ve sağlığı konularında eğitimlerinin sağlanması şeklindedir (Sartekin, 2010)

Çocuğun Gelişim Dönemlerine Göre Sağlığı Yükseltme ve Sürdürme Uygulamaları

Bir çocuğun sağlığının izleminde büyüme kadar bu büyümeye eşlik eden gelişmenin (farklılaşma ve olgunlaşma) değerlendirilmesi de önem taşır (Sarıtekin, 2010). Her izlemde büyümenin izlemi yanında gelişim basamakları mutlaka değerlendirilmelidir. Gelişim testlerinin (Denver II gelişimsel tarama testi) doğumdan itibaren belirli aralıklarla uygulanması önerilmektedir. Sağlıklı bir çocuk 0-6 yaş arasında en az 4 kez değerlendirilmelidir. Denver II gelişim testinde sağlıklı görünümdeki çocuklarda olası gelişimsel sorunları önceden saptamak amaçlanır. Bu test, çocuğun yaşına uygun birtakım becerilerini değerlendirmek, gelişimsel olarak şüpheli durumları objektif olarak ölçmek ve risk altındaki çocukları izleyebilmek için oluşturulan bir ölçektir. Değerlendirme için, çocuğun gelişim dönemi ve skaladaki beklenen durumlar kıyaslanır ve not edilir. Çocukların sağlığı yükseltme ve sürdürme uygulamaları gelişim dönemlerine göre farklılık göstermektedir. (Mandleco ve ark., 2007; Wong, 2011; Evliyaoğlu, 2007). Bir çocuk yetişkin olana kadar farklı gelişim evrelerinden geçer. Anne babanın çocuklarının biyolojik ve ruhsal gelişimini dikkatlice takip etmeleri, ortaya çıkacak sorun ve hastalıklara karşı tedbir almaları çocukların sağlıkları açısından çok önemlidir (Oruç & Öztürkler, 2012). Tüm bu gerekçelerle, çocukların gelişim dönemlerine göre sağlığı yükseltme ve sürdürmede aileye eğitim ve danışmanlık rehberi geliştirilmiş ve Tablo 1’ de sunulmuştur.

Tablo 1. Çocukların gelişim dönemlerine göre sağlığı yükseltme ve sürdürmede aileye eğitim ve danışmanlık rehberi

Gelişim Dönemi	İzlem	Aileye Eğitim ve Danışmanlık Konuları
Yenidoğan Dönemi (0-4 Hafta)	Büyüme ve gelişme Emzirme Taramalar Bağışıklama D vit kullanımı	Emzirme ve anne beslenmesi Göbek bakımı Bebek bakımı Bebekle sağlıklı iletişim Uyku El yıkama Kazalardan koruma
Süt Çocukluğu Dönemi (1-12 Ay)	Büyüme ve gelişme Bağışıklama D vit kullanımı Demir kullanımı Emzirme Ek gıda Anemi	Emzirme ve anne beslenmesi Tamamlayıcı beslenme Doğru beslenme alışkanlığı kazandırma Uyku Bebekle sağlıklı iletişim El yıkama Kazalardan koruma Diş sağlığı Aile planlaması
Oyun Çocukluğu Dönemi (1-3 Yaş)	Büyüme ve gelişme Bağışıklama Emzirme Anemi	Emzirme Yaşına uygun beslenme Çocukla sağlıklı iletişim Tuvalet eğitimi Önemli hastalık bulguları Fiziksel aktivite Kazalardan korunma Diş sağlığı Üreme sağlığı
Okul Öncesi Dönem (4-5 Yaş)	Büyüme ve gelişme Bağışıklama Anemi	Yaşına uygun beslenme Çocukla sağlıklı iletişim Çocuğun alabileceği sorumlulukları Kazalardan korunma Diş sağlığı Üreme sağlığı Fiziksel aktivite Okul öncesi eğitim
Okul Çocukluğu Dönemi (6-10 Yaş)	Büyüme ve gelişme Bağışıklama Anemi	Yaşına uygun beslenme Çocukla sağlıklı iletişim Kazalardan korunma Diş sağlığı Cinsel sağlık Fiziksel aktivite

Ergenlik Dönemi (11-18 Yaş)	Büyüme ve gelişme Anemi	Fiziksel, cinsel büyüme ve gelişme Psikolojik gelişme Sosyal gelişme Kişisel hijyen Beslenme Cinsel sağlık Fiziksel aktivite Sigara alkol ve madde kullanımı Kaza ve yaralanma Şiddet davranışları
--------------------------------	----------------------------	---

(Wong, 2011; Ball ve ark., 2010; Vitrinel ve Erdağ, 2007; Oruç ve Öztürkler 2012).

Sonuç

Büyüme gelişmenin en hızlı olduğu ilk yıllardaki sağlık durumunun yetişkinlik dönemindeki sağlık düzeyini belirlediği bilinen bir gerçektir. Bu nedenle çocukların erken yaşlarında daha dikkatli olmakla beraber tüm çocukluk döneminde sağlığı yükseltme ve sürdürme uygulamalarının önemle ele alınması gerekmektedir.

Çocukların sağlığını yükseltme ve sürdürme alanındaki çalışmalar hekim, aile ve hemşire işbirliği içinde yürütülmektedir. Çocukların sağlık düzeyi, içinde bulunduğu çevre ile yakından ilişkilidir ve çocuğun çevresinin merkezinde aile yer alır. Bu nedenle aileye verilen eğitim ve danışmanlık hizmeti, çocuğun sağlığının yükseltilmesi ve sürdürülmesinde anahtar rol oynamaktadır. Bu derleme ile çocukların gelişim dönemlerine göre sağlığı yükseltme ve sürdürme üzerine aileye eğitim ve danışmanlık rehberi geliştirilmiştir. Bu rehberin bu alanda çalışmakta olan sağlık profesyonelleri için yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar

1. Babacan, O., Sarı, E. ve Özenç, S. (2014). Sağlam çocuk izleminde genel prensipler <http://www.jcam.com.tr/files/katd-1551.pdf> (Erişim 27.10.2018).
2. Ball, J.W., Bindler, R.C., Cowen, K.J. (2010). Child health nursing. 2. Baskı, Pearson Education, 158-161, Canada.
3. Bebiş, H., Akpunar, D., Özdemir, S., Kılıç, S. (2015). Bir ortaöğretim okulundaki adölesanların sağlığı geliştirme davranışlarının incelenmesi. *Gülhane Tıp Dergisi*, 57, 129-135.
4. Beydağ, K.D., Uğur, E., Sonakın, C., Yürügen, B. (2014). Sağlık ve yaşam dersinin üniversite öğrencilerinin sağlıklı yaşam biçimi davranışlarına etkisi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3, 1, 599-609.
5. Çelik, S., Şahin, F., Beyazova, U., Can, H. (2014). Sağlıklı çocuk izlem polikliniğinde çocukların büyüme durumu ve etkili etmenler. *Türk Pediatri Arşivi*, 49, 104-110.
6. Evliyaoğlu, N. (2007). Sağlam çocuk izlemi. *Türk Pediatri Arşivi*. 42, 6-10.
7. Gür, E. (2003). Sağlam çocuk izlemi. *İ.U. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri, Sempozyum Dizisi*, 35, 9-16.
8. Karadamar, M., Yiğit, R., Sungur, M.A. (2014). Ergenlerin sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının değerlendirilmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 17(3), 131-139.
9. Mandleco, B., Wellington, M.C., Wayner, R.F. (2007). Pediatric nursing caring for children and their families. (Ed: Potts NL, Mandleco BL). 2. Baskı, Thompson, Delmar Learning, Canada.
10. Oruç, M., Öztürkler, M. (2012). Çocuk ve ergen sağlığı, T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 76-93.
11. Sarıtekin, S. (2010). Edirne merkez kreş ve anaokullarına kayıtlı 2-6 yaş grubu çocukların büyüme gelişme durumları ve etkileyen etmenler. *Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Edirne*.
12. Şanlı, D., Öztürk, C. (2012). Annelerin çocuk yetiştirme tutumlarını etkileyen etmenlerin incelenmesi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 31-48.

13. Vitrinel, A., Erdağ, G. (2007). Sağlam ocuk izlemi. Türk Aile Hekimleri Dergisi, 11(3), 101-106.
14. Wong, D.L. (2011). Wong's nursing care of infants and children. 9. Baskı, St. Louis, Mo.Mosby/Elsevier.
15. Yurdakök, M. (2007). Pediatri. In:Pediatrics. (Ed: Osborn L, Dewitt T, First L, Zenel J. ev. Ed: Yurdakök M), Cilt 2, Güneş Kitabevi, Ankara.

ANNELERİN DİJİTAL EBEVEYNLİK TUTUMLARI İLE AİLE-ÇOCUK İNTERNET BAĞIMLILIĞI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

*¹Duygu ARICI DOĞAN, ²Saniye Selin DÖĞER

*¹ Arş.Gör., Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, 10.Yıl Cd. Protokol Yolu No:45
İstanbul, ORCID No: 0000-0003-4853-4637

² Arş.Gör., Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, 10.Yıl Cd. Protokol Yolu No:45
İstanbul, ORCID No: 0000-0002-9988-3127

ÖZET

Bu araştırma 12-17 yaş çocuğa sahip annelerin dijital ebeveynlik tutumları ile aile-çocuk internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın yöntemini nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama deseni, örneklemini ise 12-17 yaş çocuğa sahip 107 anne oluşturmaktadır. Veri toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu”, İnan-Kaya, Mutlu-Bayraktar, Yılmaz tarafından 2018 yılında geliştirilen “Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği” ve Eşgi tarafından 2014 yılında uyarlanan “Aile-Çocuk İnternet Bağımlılığı Ölçeği” kullanılmıştır. Elde edilen veriler IBM SPSS Statistic 22 paket programı kullanılarak analiz edilmiş, betimsel analizini yapmak amacıyla frekans dağılımları incelenmiştir. Değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek için Spearman’s Korelasyon Testi ile analiz yapılmıştır. Çalışmaya katılan annelerin %50,5’i kız, %49,5’i erkek çocuğa sahipken yaş ortalaması 14 olarak belirlenmiştir. Cinsiyet, teknolojik cihaz kullanım süresi, teknolojik cihaz kullanım kurallarının olması ve ölçeklerin alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulgulanmıştır (p<.05). Bu çalışma, çocukların teknolojik cihazlarla geçirdikleri süre, teknolojik cihaz kullanım kurallarının olup olmaması ve bu kuralların (yer, sıklık, tür) aile-çocuk internet bağımlılığı ve dijital ebeveynlik tutumunu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Günümüzde teknolojik gelişmelerin hızlı artış göstermesi çocuk ve ebeveynlerin teknolojik cihazlarla olan etkileşimini de artırmıştır. Çocukları teknolojik cihazlardan uzaklaştırmak yerine dijital okuryazarlık bilgi ve farkındalık çalışmalarının yapılması, aile içi tutum ve kuralların sağlıklı bir şekilde sürdürülmesi çocukların teknolojiden alabilecekleri hasarın en aza indirilmesini sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, dijital ebeveynlik tutumu, aile-çocuk internet bağımlılığı

EXAMINE OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE DIGITAL PARENTAL ATTITUDE OF MOTHERS AND PARENT-CHILD INTERNET ADDICTION

ABSTRACT

This study was conducted to examine the relationship between digital parenting attitudes and Parent-child internet addiction in mothers with children aged 12-17. The method of the study is the relational screening pattern from quantitative research methods, and the sample is 107 mothers with children aged 12-17 years. To collect data, the “Personal Data Form” was prepared by researchers, the “Digital Parenting Attitude Scale” developed by Inan-Kaya, Mutlu-Bayraktar, Yılmaz in 2018, and the “Parent-Child Internet Addiction Scale” adapted by Eşgi in 2014 were used. The data obtained were analyzed using the IBM SPSS statistical 22 package program, and frequency distributions were examined to perform descriptive analysis. Analysis was performed using Spearman's correlation test to determine the relationship between variables. % 50,5 of the mothers participating in the study had girls and % 49,5 had boys, while the average age was 14. It was found that there was a significant relationship between gender, duration of use of technological devices, the presence of rules of use of technological devices, and the lower dimensions of scales (p<.05). This study concluded that children's time with technological devices, whether there are rules for using technological devices, and these rules (location, frequency, type) affect family-child internet addiction and digital parenting attitudes. Recently, the rapid increase in technological developments has also increased the interaction of children and parents with technological devices. Instead of removing children from

technological devices, conducting digital literacy information and awareness studies, healthily maintaining family attitudes and rules will minimize the damage that children can receive from technology.

Keywords: Child, digital parenting attitude, parent-child internet addiction

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

SUÇA SÜRÜKLENMİŞ İLE SUÇA SÜRÜKLENMEMİŞ ERGENLERİN BENLİK ALGI DÜZEYLERİNİN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ¹

Münevver ÖZEN* Arzu YÜKSELEN**

*Arş. Gör., Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Çocuk Gelişimi Bölümü; İstanbul Medipol Üniversitesi/ İstanbul, Türkiye, ORCID ID: 0000-0001-8370-2910

** Prof. Dr., Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi Bölüm Başkanı; İstanbul Medipol Üniversitesi/ İstanbul, Türkiye, ORCID ID: 0000-0002-3522-865X

ÖZET

Araştırmamızın amacı, 15- 18 yaş arasındaki suça sürüklenen ile suça sürüklenmeyen erkek ergenlerin benlik algı düzeylerini ve öz denetim başarılarını incelemektir. Araştırmaya cezaevinde kalan 40, devlete bağlı birbirinden farklı 3 liseye devam eden 40, toplam 80 ergen dahil edilmiştir. Araştırma, İstanbul ilinin Anadolu yakasında bulunan “Maltepe Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu” nda ve Maltepe ilçesinde bulunan 3 farklı devlet lisesi (Fatih Sultan Mehmet Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Orhangazi Anadolu Lisesi, Halit Armay Anadolu Lisesi) nde 2019 eğitim- öğretim yılında, 15.10.2019- 02. 12. 2019 tarihleri arasında yapılmıştır. Karma desenli araştırmamızda nicel kısmı oluşturan benlik algı düzeylerini değerlendirmek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan likert tipli “Benlik Algısı Değerlendirme Formu (BADF)” kullanılmıştır. Araştırmamızın nitel verilerini elde ettiğimiz özdenetim değerlendirmesi için ise yarım bırakılmış sorulardan oluşan “Özdenetim Soru Formu” kullanılmıştır. Çalışmamızın analizinde tanımlayıcı istatistiğin yanı sıra BADF’ nin analizinde “Mann Whitney U” ve “Kruskal Wallis H” testleri kullanılmış ardından post-hoc yapılmıştır. Özdenetim analizinde ise “Ki kare” ve “Spearman Korelasyon” uygulanmıştır. Benlik algı değerlendirme sonuçlarında cezaevinde kalan ile kalmayan arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Bu farklılığı eğitim düzeyi, ceza infaz kurumunda kalanlar için infaz türü ve kalış süresinin yordadığı sonucuna ulaşılmıştır (p<0.05). Özdenetim değerlendirmesinde kullanılan soru formunda sadece 3 soruda gruplar arası anlamlı farklılık bulunmuştur. Cezaevinde kalan gençlerin “özdenetim başarısızlığı” olarak nitelendirilen cevapları daha çok verdikleri görülmüştür (p<0.05).

Anahtar Kelimeler: Benlik Algısı, Ergenlik, Özdenetim, Suça Sürüklenen Çocuklar (SSÇ).

INVESTIGATION OF SELF PERCEPTION IN DIFFERENT ASPECTS AMONG DELINQUENT AND NON-DELINQUENT ADOLESCENTS

ABSTRACT

The aim of study was to investigate self perception levels and self control success among male adolescent who are 15-18 years of age which are convicts in prison and and non- convicts. A total of 80 adolescents, 40 of whom were staying in the Penal Institution and 40 adolescent whom are non- convict were included in the study. The research was carried out in the “Maltepe Children and Youth Closed Penal Institution” on the Anatolian side of Istanbul and in 3 different state high schools (Fatih Sultan Mehmet Vocation and Technical Anatolian High School, Orhangazi Anatolian High School, Halit Armay Anatolian High School) in the 2019 academic year. It was held between 15.10.2019 and 02.12.2019. Self perception assessment form was used to evaluate the level of self perception. For the self control assessment, Self- Control Question Form which consisting of unfinished question was used to evaluate self control success in this mixed designed study. “Mann Whitney U” and “Kruskal Wallis H” tests were used to statistical analysis of self-perception assessment. “Chi-Square” and “Spearmen Correlation” tests were used to analysis self-control. Significant differences were found between participants who stay in penal institution and who don’t stay penal institution

¹ *Araştırma Prof. Dr. Arzu YÜKSELEN danışmanlığında Münevver Özen’ in yüksek lisans tezi olarak gerçekleştirilmiştir.

regarding self perception assessment. It was concluded that the level of education and the type of execution and length of stay effected this difference between groups ($p<0.05$). In the questionnaire used in the self-control assessment, a significant difference was found only in 3 questions. It is observed that adolescents gave answer which can be qualified as “self-control failure” more frequently ($p<0.05$).

Key Words: Adolescent, Delinquency boy, Self perception, Self control.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

60-72 AYLIK ÇOCUKLARIN EBEVEYNLERİNİN ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUMLARI, ÇOCUKLARIN AHLAKİ VE SOSYAL KURAL ALGILARI İLE OYUN DAVRANIŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ¹

*Yeliz Kübra MUCUK, **İ. Haluk YAVUZER

*Arş. Gör., Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Çocuk Gelişimi Bölümü; İstanbul Medipol Üniversitesi/ İstanbul, Türkiye,
ORCID No: 0000-0002-7438-9667

**Prof. Dr., Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü; İstanbul Medipol Üniversitesi/ İstanbul, Türkiye,
ORCID No: 0000-0003-4043-7314

ÖZET

Araştırmada 60-72 aylık çocukların ebeveynlerinin çocuk yetiştirme tutumları, çocukların ahlaki ve sosyal kural algılayışları ile oyun davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örnekleme kolayda örnekleme yöntemi ile belirlenmiş olup, 2019-2020 eğitim öğretim yılında İstanbul ili Beykoz ilçesinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı bağımsız 11 anaokulunda eğitimlerine devam eden 60-72 aylık 83 çocuk ve bu çocukların ebeveynleri ile öğretmenlerinden oluşmaktadır. Nicel araştırma yöntemlerinden korelasyonel araştırma modelinde yürütülen araştırmanın veri toplama aşamasında “Demografik Bilgi Formu”, “Ebeveyn Tutum Ölçeği”, “Okul Öncesi Dönem Çocukları İçin Ahlaki ve Sosyal Kural Algısı Ölçeği” ve “Penn Etkileşimli Akran Oyun Ölçeği- Öğretmen Formu” kullanılmıştır. Çalışmadan elde edilen veriler SPSS 22.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Verilerin analizinde, “Bağımsız Örneklem T-Testi (Independent Sample T-Test)” ve “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)” kullanılmıştır. Ayrıca ebeveyn tutumları, çocukların ahlaki ve sosyal kural algıları ve oyun davranışları arasındaki ilişkinin belirlenmesinde ise “Pearson Korelasyon Analizi” kullanılmıştır. Çalışma bulgularına göre, ebeveyn tutumlarının çocuğun doğum sırasına, ailedeki toplam çocuk sayısına, ebeveynlerin yaşına ve eğitim düzeyine, ailenin gelir düzeyine ve yapısına göre farklılaştığı; çocukların ahlaki kural algılarının çocuğun yaşına, cinsiyetine, okul öncesi eğitim alma süresine, ebeveynlerin çalışma durumuna, ailenin gelir düzeyine ve yapısına göre farklılaştığı; sosyal kural algılarının çocuğun yaşına, cinsiyetine, okul öncesi eğitim alma süresine ve annelerin yaşına göre farklılaştığı; çocukların oyun davranışlarının çocuğun yaşına, cinsiyetine ve annelerin eğitim düzeyine göre farklılaştığı görülmüştür. Bununla birlikte araştırma sonuçları 60-72 aylık çocukların ebeveynlerinin tutumları, çocukların ahlaki ve sosyal kural algıları ve oyun davranışları arasında anlamlı ilişkilerin olduğunu göstermektedir. Araştırma bulguları literatür doğrultusunda tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ahlaki kural algısı, Ebeveyn tutumları, Okul öncesi dönem, Oyun davranışları, Sosyal kural algısı

THE INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN CHILD REARING ATTITUDES OF THE PARENTS OF 60-72 MONTHS OLD CHILDREN, THEIR MORAL AND SOCIAL RULE PERCEPTIONS AND PLAY BEHAVIORS

ABSTRACT

The purpose of this study is to investigate the relationship between parenting attitudes of 60-72 month-old children's parents, children's moral and social rule perceptions and play behaviors. The sample was designated by convenience sampling method, and it consists from 83 60-72 month-old children who continue education in 11 independent kindergartens affiliated to the Ministry of National Education in Beykoz district of Istanbul province in the 2019-2020 academic year, and their parents and teachers. “Demographic

¹ Araştırma Prof. Dr. İ. Haluk YAVUZER danışmanlığında Yeliz Kübra Mucuk' un yüksek lisans tezi olarak gerçekleştirilmiştir.

Information Form”, “Parental Attitude Scale”, “Moral and Social Rule Perception Scale for Preschool Children” and “Penn Interactive Peer Play Scale-Teacher Form” were used in the data collection process of this research conducted in correlational research model which is one of the quantitative research methods. The data of the study were analyzed with the SPSS 22.0 package program and “Independent Sample T-Test” and “One Way Analysis of Variance (ANOVA)” were used to analyzing process. Besides, “Pearson Correlation Analysis” was used to determine the relationship between parental attitudes, moral and social rule perceptions of children and their play behavior. According to the findings of the study, it was found that parental attitudes differ according to the birth order of the child, the total number of children in the family, the age and education level of the parents, and the income level and structure of the family; the moral rule perceptions of children differ according to the child's age, gender, duration of preschool education, parents' working status, family income level and structure; social rule perceptions differ according to child's age, gender, duration of preschool education and age of mothers. It was also observed that children's play behaviors differ according to the child's age, gender and education level of the mothers. Moreover, the results of the research show that there are significant relationships between the attitudes of the parents of 60-72 month-old children, the moral and social rule perceptions of the children and their play behaviors. The findings of the research were discussed based on literature and recommendations were made.

Key words: Moral rule perception, Parental attitudes, Preschool period, Game behavior, Social rule perception.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

0-2 YAŞ ARALIĞINDAKİ BEBEKLERİN UYKU DÜZENİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ¹

***Ayşıl Seda AKAR, **İ. Haluk YAVUZER**

**Arş. Gör., Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Çocuk Gelişimi Bölümü; İstanbul Medipol Üniversitesi/ İstanbul, Türkiye, ORCID No: 0000-0003-1386-1435*

***Prof. Dr., Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü; İstanbul Medipol Üniversitesi/ İstanbul, Türkiye, ORCID No: 0000-0003-4043-7314*

ÖZET

Genel sağlığın önemli bir göstergesi olan uyku, temel ihtiyaçlardan biri olduğu için bebekler ve çocuklar açısından büyük bir öneme sahiptir. Bu araştırma, 0-2 yaş aralığındaki bebeklerin uyku düzenini etkileyen faktörleri incelemek amacıyla yapılmış, betimleyici bir çalışmadır. Araştırmaya, İstanbul İl Sağlık Müdürlüğüne bağlı Beykoz ilçesindeki bir Aile Sağlığı Merkezine çocuğunu ya da kendisini muayene veya tedavi ettirmek amacıyla başvuran ve 0-2 yaş aralığında bebeğe sahip 60 anne katılmıştır. Örneklem, olasılıksız örneklem yöntemlerinden kolaylı örneklem tekniği kullanılarak belirlenmiştir. Araştırmanın verileri, araştırmacı ve danışmanı tarafından hazırlanan, nitel ve nicel sorulardan oluşan ve bebeklerin uyku düzenlerini etkileyen faktörler hakkında bilgi toplayabilmeyi amaçlayan bir “Anne Görüşme Formu”, ebeveynler ve bebeklerin sosyo-demografik bilgilerini edinebilmek amacıyla hazırlanan “Ebeveyn-Bebek Bilgi Formu” aracılığıyla toplanmıştır. Karma yöntem ile hazırlanan araştırmanın bulguları “SPSS for Windows 22.0” ile analiz edilmiş; verilerin analizinde bir ya da birden fazla değişkene ait özelliklerin sayı ve yüzde olarak dağılımlarını gözlemleyebilmek için frekans analizi; değişkenler arasında ilişki olup olmadığını gözlemleyebilmek için ise ki-kare testi kullanılmıştır. Analizler sonucunda değerlerin “ $p < 0,05$ ” olması durumunda ilişki anlamlı kabul edilmiştir. Araştırmanın sonucunda; anne yaşı, eğitim düzeyi, çalışma durumu; annelerin geçim durumlarını nasıl yorumladıkları; bebeklerin ay aralıkları, cinsiyetleri, gün içindeki beslenme sıklıklarının bebeklerin uyku düzeninde etkileyici rol oynayabildiği; ancak bebeklerin gün içi hareketlilikleri, gün içinde yaptıkları etkinlik türleri, gün içindeki ekran kullanımı ve ekran kullanan bebeklerin kullanım sıklıkları, hemen uyku öncesi oynadıkları oyunlar, gece uykusuna geçişlerinde uyku arkadaşı veya uyku objesi kullanma durumları ve müzik/ninni/ilahi/beyaz gürültüden yararlanılma durumlarının 0-2 yaş aralığındaki bebeklerin uyku düzenleri üzerinde fark edilebilir bir etkiye sahip olmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Bebek, Uyku Alışkanlıkları, Uyku Düzeni

INVESTIGATION OF THE FACTORS AFFECTING THE SLEEPING OF BABIES BETWEEN 0-2 AGE SLEEP

ABSTRACT

Sleep which is an important indicator of human health, has a great importance for babies and children because of being one of the basic and vital needs. This research which is a descriptive study is conducted to examine the factors have affect on the sleep patterns of babies between the ages of 0-2. 60 mothers who have babies between the ages of 0-2 are participated in the study and they were selected from mothers who applied to a Family Health Center in Beykoz district affiliated to the Istanbul Provincial Health Directorate with the purpose of having their child or themselves examined or treated. The sample was determined by using the easy sampling technique which is one of the improbable sampling methods. The data of the research were collected via "Mother Interview Form" which aims to collect information about the factors

¹ Araştırma Prof. Dr. İ. Haluk YAVUZER danışmanlığında Ayşıl Seda AKAR' ın yüksek lisans tezi olarak gerçekleştirilmiştir.

affecting the sleep patterns of babies, consists from the qualitative and quantitative questions and “Parent-Infant Information Form” which aims to obtain information about the socio-demographic characteristics of parents and babies. The findings of the research which was prepared with mixed method were analyzed with "SPSS for Windows 22.0"; Frequency analysis was conducted to observe the number and percentage distributions of the properties of one or more variables in the analysis of data and Chi-square test was used to observe whether there is a relationship between variables. As a result of the analyses; the relationship was accepted as meaningful in the case of that the values are “ $p < 0,05$ ”. According to findings although, mother’s maternal age, education level, employment status; how mothers interpret their livelihoods; babies' month intervals, sexes and daily feeding frequency can play an impressive role in the sleep patterns of babies; on the other hand, there is no meaningful effect of the activities of babies during the day, the types of activities they do during the day, the use of screens during the day and the frequency of use of babies using the screen, the games they play right before sleep, the use of sleep companions or sleep objects in the transition to night sleep, and the use of music / lullaby / chanting / white noise on the sleep patterns of babies who are 0-2 age range.

Keywords: Baby, Sleeping Habits, Sleep Pattern

BABALARIN BEBEK BAKIMINA İLİŞKİN ÖZGÜVEN DUYGULARININ İNCELENMESİ

¹Emin DEMİR, ²Bayram DELEŞ, ³Neriman ARAL

¹Arş. Gör., Tarsus Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Mersin, Türkiye,
ORCID: 0000-0002-9438-2921

²Öğr. Gör., Ardahan Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Yüksekokulu, Çocuk Bakımı ve Hizmetleri Bölümü, Ardahan,
Türkiye, ORCID: 0000-0002-7507-240X

³Prof. Dr., Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Ankara, Türkiye,
ORCID: 0000-0002-9266-938X

ÖZET

Günümüzde yaşanan toplumsal değişimlere bağlı olarak geleneksel roller yerini daha kapsayıcı ve destekleyici ilişkilere bırakmıştır. Şehirleşme oranındaki yükselme, kadınların iş hayatında aktif rol alması ve eğitim seviyesindeki artışlara bağlı olarak çekirdek aileye geçiş süreci hızlanmıştır. Çekirdek aileye geçiş ile birlikte özellikle doğum sonrası dönemde bebeğin bakımı, beslenmesi ve güvenlik ihtiyacı nedeniyle babaların ev ortamındaki geleneksel rolü değişime uğramıştır. Bu değişimle beraber babalar bebek bakımı konusundaki sorumluluğu anneler ile eşit şekilde paylaşmaya başlamıştır. Bu bağlamda babaların bebeğin ihtiyaçlarını (sevgi, beslenme, güvenlik, bakım) karşılarken sürece aktif katılım sağlaması ve yeteneklerinin farkında olması büyük önem taşımaktadır. Aynı zamanda özgüvenle hareket eden babaların, bebeklerin sağlıklı gelişimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu düşünceden hareketle araştırmada 4-12 aylık bebeği olan babaların bebek bakımına ilişkin özgüven duygularının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada betimsel araştırma yöntemi ve tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma grubunu Nevşehir il merkezinde bulunan özel bir hastanenin Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları polikliniğine başvuru yapan babalar oluşturmuştur. Araştırma verileri “*Kişisel Bilgi Formu*” ve “*Pharis Özgüven Ölçeği*” ile toplanmaktadır. Veri toplama süreci devam etmektedir. Verilerin analizinde SPSS programı kullanılacaktır. Araştırma sonucunda babaların bebek bakımına ilişkin özgüven duyguları ve etkileyen faktörler hakkında tespitlerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Baba, Babalık Rolü, Özgüven, Bebek Bakımı

INVESTIGATION OF FATHERS' CONFIDENCE ABOUT BABY CARE

ABSTRACT

Due to the social changes experienced today, traditional roles have been replaced by more inclusive and supportive relationships. Due to the increase in the rate of urbanization, the active role of women in business life and the increase in education level, the transition process to the nuclear family has accelerated. With the transition to the nuclear family, the traditional role of fathers in the home environment has changed, especially in the postnatal period, due to the need for baby's care, feeding and safety. With this change, fathers started to share the responsibility for baby care equally with mothers. In this context, it is very important for fathers to actively participate in the process while meeting the baby's needs (love, nutrition, safety, care) and to be aware of their abilities. At the same time, it is thought that fathers who act with self-confidence will contribute to the healthy development of babies. Based on this idea, it was aimed to examine the self-confidence feelings of fathers with 4-12 months old babies regarding baby care. In the research, descriptive research method and survey model were used. The study group consisted of fathers who applied to the Child Health and Diseases outpatient clinic of a private hospital in Nevşehir city center. Research data are collected using the "Personal Information Form" and "Pharis Self Confidence Scale" Data collection process continues. SPSS program will be used in the analysis of data. As a result of the research, determinations will be made about the fathers' feelings of self-confidence in baby care and the factors affecting them.

Keywords: Father, Paternal Role, Self Confidence, Babysitting

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

RESEARCH OF FAMILY VALUES FACTOR IN CHILDREN'S DEVELOPMENT AND SOCIALIZATION

Şıxəliyeva Validə Nadir qızı

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti, "Türk araşdırmaları" elmi –tədqiqat bölməsi

ABSTRACT

As the core of society, the family is under the special protection of the state. Therefore, the state regularly takes measures to improve the social welfare of families and improve their socio-economic situation. Having healthy families is of great importance for the development of any state. A healthy family is the foundation of a healthy and strong state. If the foundation of the family is strong, it will be unshakable in the face of the difficulties that will be experienced in that family. Children born in these families also have a special role in the development of society as healthy children. The first socialization and development of children begins in the family. The family plays a very important role in the formation of a child's personality. When parents bring up their children, they need to form an attitude to this or that event, get acquainted with the norms of behavior and attitudes, instill moral qualities, and so on. affects with the help of various methods. In many families, punishing a child is extremely intimidating and distrustful. In some families, when a child misbehaves, disobeys, does not study, or behaves badly, the parent beats him or her out of place. This has a very negative effect on the proper upbringing of the child, and at the same time the parent loses prestige in the eyes of the child. A parent who commits corporal punishment inflicts not only physical but also mental harm on the child. A child who is often punished in the family becomes different, naughty, rude and angry. Corporal punishment destroys the tenderness and sensitivity of the child's heart. The need for communication, which plays a leading role in the formation of children's personality and mental development, is met to one degree or another in the course of these relations. Parents need to talk to their children regularly, learn their opinions, and know what they want. Communication also creates a spiritual bond between the child and the parent. As a result, the parent gets acquainted with the child's psychological state, level of development, attitude to the environment, as well as other changes that occur in the child. We must realize our responsibility to develop and protect our families. It is everyone's duty to respect and value our family values, which have been preserved for centuries.

Keywords: parent, child, family, upbringing

ÇOCUKLARIN GELİŞİMİNDE VE SOSYALLEŞMESİNDE AİLE DEĞERLERİ FAKTÖRÜNÜN ARAŞTIRILMASI.

ÖZET

Toplumun özü olan aile, devletin özel koruması altındadır. Bu nedenle devlet, ailelerin sosyal refahını iyileştirmek ve sosyo-ekonomik durumlarını iyileştirmek için düzenli olarak önlemler almaktadır. Sağlıklı ailelere sahip olmak, herhangi bir devletin gelişmesi için büyük önem taşımaktadır. Sağlıklı bir aile, güçlü ve güçlü bir devletin temelidir. Ailenin temeli kuvvetli ise ailenin yaşayacağı zorluklar karşısında sarsılmaz olacaktır. Bu ailelerde doğan çocukların da sağlıklı çocuklar olarak toplumun gelişiminde özel bir rolü vardır. Çocukların ilk sosyalleşmesi ve gelişimi ailede başlar. Aile, bir çocuğun kişiliğinin oluşmasında çok önemli bir rol oynar. Ebeveynler çocuklarını yetiştirdiklerinde, şu ya da bu olaya karşı bir tavır oluşturmaları, davranış normlarını ve tavırları tanımaları, ahlaki nitelikleri aşılmaları vb. Gerekir. çeşitli yöntemler yardımıyla etkiler. Pek çok ailede bir çocuğu cezalandırmak son derece korkutucu ve güvensizdir. Bazı ailelerde, bir çocuk yaramazlık yaptığında, itaatsizlik ettiğinde, ders çalışmadığında veya kötü davrandığında, ebeveyn onu yersiz dövüyor.

Bu, çocuğun düzgün yetiştirilmesi üzerinde çok olumsuz bir etkiye sahiptir ve aynı zamanda ebeveyn, çocuğun gözünde prestijini kaybeder. Fiziksel ceza uygulayan bir ebeveyn, çocuğa sadece fiziksel değil zihinsel de zarar verir. Ailede sıklıkla cezalandırılan bir çocuk farklı, yaramaz, kaba ve öfkeli hale gelir. Fiziksel ceza, çocuğun kalbinin hassasiyetini ve hassasiyetini yok eder. Çocukların kişiliğinin oluşmasında ve zihinsel gelişiminde öncü rol oynayan iletişim ihtiyacı, bu ilişkiler sırasında bir dereceye kadar karşılanır. Ebeveynlerin çocuklarıyla düzenli olarak konuşmaları, fikirlerini öğrenmeleri ve ne istediklerini bilmeleri gerekir. İletişim aynı zamanda çocuk ile ebeveyn arasında manevi bir bağ oluşturur. Sonuç olarak, ebeveyn, çocuğun psikolojik durumu, gelişim seviyesi, çevreye karşı tutumu ve çocukta meydana gelen diğer değişikliklerle tanışır. Ailelerimizi geliştirmek ve korumak için sorumluluğumuzun farkına varmalıyız. Yüzyıllardır korunan aile değerlerimize saygı duymak ve değer vermek herkesin görevidir.

Anahtar kelimeler: ebeveyn, çocuk, aile, yetiştirme

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

FOUNDATION PHASE TEACHERS' PERSPECTIVES ON THE FACTORS CONTRIBUTING TO CHILDHOOD ADVERSITY

Melanie Moen

University of Pretoria, Pretoria, South Africa

ABSTRACT

The environment individuals find themselves in is important for their general health and well-being. Therefore, it is imperative that we understand the threats to health and well-being, as well as understand the environments in which individuals find themselves. Schools are increasingly seen as key sites for support for various vulnerabilities children are exposed to. Therefore, teachers are often assigned the important role of identifying and providing psychosocial support. The aim of the study was to determine from foundation phase teachers' unique perspectives, the types of adversities young South African children are exposed to. Therefore, this study was guided by the following research question: What do foundation phase teachers perceive as contributing factors to childhood adversity?

The sample consisted of 135 teachers from six different provinces. The data were collected by using an adversity checklist which also included an open-ended question. An overwhelming number of teachers (71%) identified divorce as the most prevalent adversity in the school context. The results suggest that the negative effects of divorce on the well-being of the child, conflict between separated/divorced parents, children left with relatives and long working hours are some of the unfavourable effects of divorce and separation that foundation phase teachers notice in school settings. The pastoral role of the teacher in identifying and supporting children exposed to adversity is highlighted.

Key words: adversity, divorce, young children, pastoral role, teachers

A JOURNEY THROUGH THE LAND OF PRINCESSES IN CHINESE AND EUROPEAN FAIRY TALES

Feryal Cubukcu

Faculty of Education, Dokuz Eylul University, Izmir, Turkey, ORCID No: 0000-0003-3313-601

ABSTRACT

“Fairy tales” as the term used for the first time in the translation of Madame D'Aulnoy's “Conte de fées” collection in 1697 are the stories full of magic, wizardry, and unusual events with the human characters and fantastical creatures intended for children to teach them some moral lessons and to spark their imagination. Each culture is laced with some fairy tales of which origin is not clearly dated. The purpose of this study is to compare and contrast “The Real Princess” and “The Snow Queen” by Hans Andersen and the Chinese tales of “The Disowned Princess” and “The Dragon Princess” in terms of how the texts lend themselves into deconstructing the gender identities especially designed for children and moral lessons they offer the whole society as Jack Zipes (2001) says fairy tales are not only for children. This study invites the readers to read the world and word, in the words of Freire (1970) and the analogy between the western and eastern tales which highlights the distinct and incongruent values expected from the female characters, how female power is tackled and to what extent women's objectification is portrayed across the cultures.

Key Words: Deconstruction, fairy tales, comparative literature.

Many scholars ranging from Levi-Strauss (1969) to Meletinskij et al. (1969) hold that folk tales preserve some mythological elements and traditional stories. Menise (2019, 529) claims that “folk myths and folktales differ by very blurred criteria, namely, by the degree of the connection to the mythological consciousness. If folk myths reflect more mythological thinking and worldview, then folktales approach the discrete language of literature, being, however, still connected to myths.” Over centuries most of them turn into canonized stories, becoming a part of our lives.

The Lotmanian perspective presupposes that a receiver of a text need not be a concrete person, but it can also be culture as a whole (Lotman, 2000). If culture is seen as a complex holistic system that operates through voices of different people, we may indeed see that some texts have the potential to resonate not only on the level of private reading, but also on the more general level of collective consciousness. Hence, the repetition of the same text-code may reveal changes both in the inner world of a separately taken reader/listener/viewer, as well as in the inner condition of culture.

Apart from the cultural elements, fairy tales display universal moral values with complex cultural and historical processes stand behind them as Zipes (2012, 4–9) maintains. “Fairy tales have unequalled value, because they offer new dimensions to the child's imagination which would be impossible for him to discover as truly on his own”, and “the form and structure of fairy tales suggest images to the child by which he can structure his daydreams and with them give better direction to his life” (Bettelheim, 1977, 7).

Analysis

Several Voices

The distinctive thing about Hans Christian Andersen's writing is that there are numerous voices in the fairytales. Narration takes place at several levels at the same time, thereby involving several narrative voices. Andersen tells his stories for children, but at the same time he tells profound stories about life, death, love, pain and human conditions. He tells of ethics and morals, about what is dangerous and seductive (Frandsen, 2019, 181).

Mishandled characters are exposed to tribulations and ordeals. Bloch (1986, 1998) noted that in a fairy tale, the protagonist is always the underdog, the youngest child and the most deprived, or to say the most discontented. Fairy tales do not only show the narrators' and audiences' best hopes and wishes, but also thrive on their deepest disappointment and dissatisfaction.

Many of Andersen's works have a religious subtext, and in his fairy tales many female characters travel the path of ordeals and redemption, while in some cases redemption only comes with death. "The Little Mermaid" (1837) ends tragically: the prince never falls in love with the daughter of the sea king and marries another princess, while the little mermaid dies to become an angel. In Andersen's story, obtaining an innocent immortal soul is considered more important than happiness in romantic relationships (Trites, 1991, 145–146).

In "The Real Princess" there are three characters: the young princess, the prince and queen and "the Snow Queen" there are Gerda, Kay, grandmother, old woman, roses, snow queen, hyacinths, raven, the prince, the princess. In the Chinese tales, there are both human beings such as Liu I, the Tang scholar, and supernatural beings such as the Dragon king, his daughter, his brother- red dragon, the animal dragon, serpent...

Quest

The course is beset with pain and it takes a lot and costs a lot to fulfill the desires of the characters. In Andersen, "The Snow Queen", the little girl Gerda goes through ordeals to find Kay: first the eternal summer occupied by a witch, then robbers, the prince and princess and finally the spell of the snow queen. The Chinese scholar in "The Disowned Princess" meets a very pretty girl crying and tending the herd-rain sheep and suffering from a husband. She sends him to reach her father but only goes through the orange tree and striking the tree three times. In "The Dragon Princess" the fisherman falls into a hole and reaches a dragon castle. After he finds his way out, he meets a Mandarin, a scholar who takes the case to the emperor, who in return rewards any man who will go to the dragons cave and find the treasure.

"The treasure which the daughter of the Dragon-King has in charge is made up of thousands and millions of such jewels. Several thousands of small dragons watch over them in her service. Dragons have the peculiarity of fighting shy of wax. But they are fond of beautiful jade-stones, and of kung-tsing, the hollowgreen wood, and like to eat swallows. If one were to send a messenger with a letter, it would be possible to obtain precious pearls". <https://fairytalez.com/dragon-princess/>

Lo-Dsi-Tschun comes along with his two brothers and go the cave. However, the wise scholar decides to help him by saying "On the Western Ocean sail foreign merchants who deal in dragon-brain vapor. Some one must go to them and seek it from them. I also know a holy man who is an adept in the art of taming dragons, and who has prepared ten pounds of the dragon-stone. Some one should be sent for that as well". When Lo-Dsi-Tschun and his brothers reached the dragon-castle, the little dragon who guarded the gate smelled the tree-wax, so he crouched down and did them no harm. They gave him a hundred roasted swallows as a bribe to announce them to the daughter of the Dragon-King. They were admitted to her presence and offered her the jade caskets, the vases and the four hundred roasted swallows as gifts. She accepted the gifts and gave them a lot of jewellery. The spatial closeness and inherent connection between the world of the human beings and that of the dragons could identify the epistemological and ontological peculiarity of Taoism in the Chinese tales.

Food and hunger

Food is one of the moments of sublime pleasure that Andersen often cultivates. The writer highlights the close connection "with food over the years and its potential was exploited in his art and his diaries. The gastronomic element, however, is often connected to illness and anxiety" (Frandsen, 2019, 189). Andersen never directly starved as a child. But his childhood in a poor quarter of Odense was partly typified by a moderation that was acutely necessary, and partly, at the charity school, by an environment where there were children marked by hunger and lack. He saw children suffering in his environments and witnessed the executions and mental asylum patients. Hence, he found salvation in primarily in his imagination and then secondly his religion.

In "the Snow Queen" it is clear that both Gerda and Kay come from the poor background where there is not enough food and the robber girl is so poor that she resorts to stealing to find food. In the Chinese tales, rather

than poor background, the abundance of the food at the celebration parties is depicted along with the richness of jewellery very vividly.

“The crowd of courtiers in the palace-hall applauded. Then the King of the Sea of Dunting drew forth a blue cloud-casket in which was the horn of a rhinoceros, which divides the water. Tsian Tang brought out a platter of red amber on which lay a carbuncle. These they presented to their guest, and the other inmates of the palace also heaped up embroideries, brocades and pearls by his side. Surrounded by shimmer and light Liu I sat there, smiling, and bowed his thanks to all sides. When the banquet was ended he slept in the Palace of Frozen Radiance”.
<https://fairytalez.com/disowned-princess/>

Aestheticism

Both Andersen and the Chinese tales exude aesthetic qualities through the use of strong imagery for the princesses. In “The snow queen”

“Gerda rose, and looked for many hours at the beautiful green banks. Presently she sailed by a large cherry-orchard, where was a little cottage with curious red and blue windows; it was thatched, and before it two wooden soldiers stood sentry, and presented arms when anyone went past. Gerda called to them, for she thought they were alive; but they, of course, did not answer. She came close to them, for the stream drifted the boat quite near the land. The Snow Queen (92)”

Rather than the ethereal landscape, the jewellery is striking in the Chinese tales : “The radiance of wishing-pearls of the first class is visible for forty miles, that of the second class for twenty miles, and that of the third for ten miles. As far as their radiance carries, neither wind nor rain, thunder nor lightning, water, fire nor weapons may reach”. In relation with the pearls of the black dragon, it is stated that they are nine-colored and glow by night. Within the circle of their light which is so strong the poison of serpents and worms is powerless. The serpent-pearls are depicted to be seven-colored, the mussel-pearls five-colored. Both shine by night. It is clear that Danish tales highlight the sublime beauty of landscape and Chinese ones promote and focus on the jewellery such as the types of pearls and jade. The Chinese women are depicted with invaluable treasure, seeking for justice through their families whereas the Danish tales showcase women as poor and in need of protection.

Agency

These main female characters of the tales can claim agency over their lives and through that agency find solutions to adult problems like dealing with authoritarian rulers. In the power struggle or clash of the wits between the mother queen and the young princess in “True Princess”, the mattress where the pea is hidden bothers the young princess so much that her body is bruised, which reveals her identity as the true one to her mother-in-law. In “The Snow Queen” it is not Kay but Gerda who surmounts the tests and challenges and saves Kay, the young hero of the story. In the Chinese tales it is the female wish that drives men to obey and go through the tests. In “The Disowned Princess”, she even disguises herself to marry her saviour, the scholar trying to complete his studies and who refuses to marry the king's daughter. After bearing him a son, she persuades him to go to the heavenly world to live with her as the human life is limited but the dragon life has thousand years.

The Chinese princesses do not hesitate to wield power and get the help to fulfill their objectives whereas the Danish princess is sort of puerile but the snow queen is evil due to the power she abuses to keep **Kay**. Besides, the Chinese women are a lot stronger and when the need arises, they know how to stand tall, get on their feet and struggle for the righteous cause. They seem dependent on men but in “The Disowned Princess”, the princess tries to endear herself to her saviour by disguising herself as the daughter of a poor woman and captures his heart.

Panopticon

This is a bifurcation between rich and poor to further maintain control over people. The physical structures that reinforce these disparities reflect much of what theorist Michele Foucault (1975) discusses in his analysis of the idea of the panopticon (Figure 1), the all-seeing circular prison, as a way to surveil, control,

and repress the populace and regulate their behavior as described in his text, *Discipline and Punish: The Birth of the Prison* (Foucault, 1975). The importance of the panopticon is about how constant surveillance of the populace establishes “the modelling of the body [which] produces a knowledge of the individual, the apprenticeship of the techniques induces modes of behaviour and the acquisition of skills is inextricably linked with the establishment of power relations” (Foucault, 1975, 294–295).

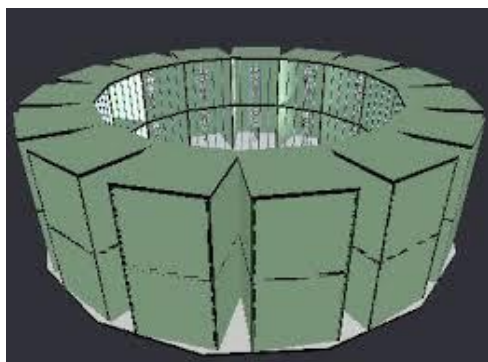

Figure 1

The bedroom in the real princess is a sort of surveillance for the queen to see whether she belongs to the nobility or not. The snow queen cajoles Kay into her palace and he is doomed to solve the riddle in the palace which is covered with mirrors. The Chinese princess in “The Disowned Princess” goes back to her family and lives in the palace after being saved: Her coming to the banquet is described along with the red dragon, her uncle as “a youth clad in a purple gown and wearing a lofty hat entered. A sword hung at his side. His appearance was manly and heroic. Behind him walked a girl radiantly beautiful, wearing a robe of misty fragrance.” Meanwhile, the other princess in “The Dragon Princess” resides in the cave where there is a castle, a reconfiguration of an earthly palace with the precious jewellery. Upon entering the dragon-castle, “the little dragon who guarded the gate smelled the tree-wax, so he crouched down and did them no harm. They gave him a hundred roasted swallows as a bribe to announce them to the daughter of the Dragon-King. They were admitted to her presence and offered her the jade caskets, the vases and the four hundred roasted swallows as gifts”, which paves the way for the princess to easily give to the hero and his two brothers the pearls.

Conclusion

Many people enjoy reading fairy tales because they portray the belief that no matter how many setbacks and frustrations we may meet, we will eventually be able to overcome all these difficulties and lead a happy life with a bright and promising future. All princess stories still preserve the unifying text-code about a female protagonist in search of happiness that, being constantly repeated, catalyzing cultural self-reflection and creativity.

Nowhere is it easy to see the hegemonic masculinity in these princess tales. In the Danish tales, the men are not around, it is the struggle between the young princess and the mother queen or between Gerda and the snow queen whereas in the Chinese tales we see the wise old men who try to help those in need. The young heroes get the aid and help the young princesses but thanks to the will power and tricks of the princesses, we see a happy ending. The intimidating all powerful heroes are not visible, rather the strong female characters sustain the visibility in the stories. While men are either subjected to the challenges such as Kay or the Taoist scholar, the female characters in the Danish tales only watch and interfere when they get the desired help from the others and those in the Chinese ones are initiators of the actions, having the key roles to change the narrative of the story. After succeeding in disguising herself and marrying the Taoist scholar, the princess bears him a son and persuades him to go to the immortal world saying that the mortallife is limited but the dragon life has 1000 years.

Such a reinterpretation of the tales opens up new paths, practices and possibilities of resistance and reinvention of what it is to be a human princess in the Danish tales and a dragon princess in the Chinese

tales, demarcating the characteristics between the eastern and western values of women and how women respond to the pressures in the panoptican life they lead.

References

- Bakhtin, Mikhail (2002)[1963]. *Problemy poetiki Dostoevskogo, Problems of Dostoevsky's poetics. Sobranie Sochinenij [Collected Works]* Vol. 6. Moscow: Russkie slovari, Jazyki slavjanskoj kul'tury.
- Bettelheim, Bruno. (1977). *The Uses of Enchantment: The Meaning and Importance of Fairy Tales*. New York: Random House.
- Bloch, Ernest. (1998). *Literary Essays*. California: Stanford University Press.
- Bloch, Ernest. (1986). *The Principle of Hope (Volume One)*. Cambridge: The MIT Press.
- Foucault, Michel (1975) *Discipline and Punish: The Birth of the Prison*. New York: Vintage Books.
- Frandsen, Johs. Nørregaard. (2019) "Light and shadows in stories by Hans Christian Andersen: Ethical perspectives on the fairytales". *Forum for World Literature Studies*.11, 2,181-185.
- Levi-Strauss, Claude (1969). *The Raw and the Cooked. Mythologiques*. Vol. 1. Chicago: The University of Chicago Press.
- Lotman, Juri (2000). O dvuh modelyah kommunikatsii v sisteme kul'tury [About two models of communication in the cultural system]. In: *Semiosfera [Semiosphere]*. St Petersburg: Iskustvo – SPB, 159–165.
- Meletinskij, Elezar; Neklyudov Sergej, Novik Elena, Segal Dmitrij (1969). "Problemy strukturnogo opisaniya volshebnoj skazki" [Problems of the structural description of a wonder tale]. *Sign Systems Studies* 4: 86-135.
- Menise, Tatjana (2019). "Fairy tales between transformation and repetition: How audiences rethink the big romantic myth through Disney princess stories". *Sign Systems Studies* 47(3/4), 526–551
- Toft, Herdis. (2018) "Fairy play, recycling trash in Hans Christian Andersen's fairy tale and children's play". *Forum for World Literature Studies*.10,1, 40-66
- Trites, Roberta (1991). "Disney's subversion of Andersen's "The Little Mermaid"". *Journal of Popular Film and Television* 18: 145–159.
- Zipes, Jack (2012). *The Irresistible Fairy Tale: The Cultural and Social History of a Genre*. Princeton: Princeton University Press.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

ONLINE EDUCATION AND E-LEARNING, ITS POTENTIAL AND BENEFITS IN THE EARLY CHILDHOOD EDUCATION

Sefunye Olanrewaju*, Fatma Köprülü**

*Near East University

**Near East University, YakındoğuBlv, Lefkoşa, Nicosia, Cyprus

ABSTRACT

Online Education and E-learning have been very important platform used to a great large extent in this hard time of covid-19 pandemic by primary school students. The Ministry of education chooses the online platform to continue school work since the covid-19 lockdown happened during the school year and the need to continue schooling came up while the lockdown and the pandemic seem not to come to an end, then the online education and E-learning platform came into existence to be used by all levels of education to serve as a visual aid in learning for the students, thus, it is not convenient for both teachers and parents as this will require the more input and patience from the teachers and parents as the students tend to learn virtually. Nevertheless, is this helpful to early childhood education? The study aimed to present the potential and benefits of online education and e-learning in early childhood education. The qualitative research method was used in other to meet the aim of this research. Data obtained from structured interviews which consisted of four open-ended questions. Teachers and parents participated showing their views on the use of online education and e-learning in terms of benefits and disadvantage stating the problems, if available, and the solution to those problems. This study was carried out on children who were doing online school during this covid-19 lockdown. The children's performance and views were evaluated when having their online school. The results have shown that besides the benefits there are some negative views to the use of online education as both participants have given their views on the use of online education.

Keywords: Performance, motivation, problem solution, learning skills, online learning

Introduction

Education is very important for any country as it is a driving force for their economy and social development. For this reason, the Ministry of education could not just fold their hands has covid-19 happened and everything in the world was put on hold during the lockdown, but instead, quality education was made accessible and affordable to all, using online education and e-learning. However, online education is taking new face towards the way teaching and learning is been done. E-learning provides "in-process interactivity and cross student and event out of class communication" (Goldman-Segall, 2006, p. 231). Different kind of names are given to online education such as computer based training, web-based training, video conferencing and others (Luleå, 2001 p. 3). Over time using e-learning was put into consideration by educationist and this grow so fast inaway that digital media is been use for teaching and learning of the students(Liaw, Huang, & Chen, 2007). Thus, technology has changed the various sectors of industries in such that it affects both way communication is been pass among the people in the place of work and in their society (UNESCO, 2002; Bhattacharya and Sharma, 2007; Chandra and Patkar, 2007). The outcome that online education has brought in away that it help the quality of education passed through from the teachers to the students through in away that it has enhanced their creativity with the complexity they may passed through while learning (Bransford, Brown, & Cocking 1999; Riel & Polin 2004; Schwen & Hara 2004; Vrasidas & Glass 2004). For instance, looking at students who got so engrossed with learning would willingly achieve greater satisfaction in self-learning. Hence, the uses of online tools can result in sustainable growth at different measures. Based on this note, online education gives platform where we see education been able to sustain it through a means of passing knowledge to the students while in both terms of actualizing and perceived learning with results students will still derive satisfaction from it.

The use of online education learning platform is improving daily in schools. This happens for different purposes, which includes the possibility that it brings in the future and the benefits that one gets as a result of the accessibility that is provided towards the availability of materials for learning at any time and at any place for the students. The value added by providing online education is more accessible and flexible than traditional on-campus courses. With Online education students may find it hard to switch back to the normal schooling as they that with online education the teachers will still maintain to have a quality education equivalent to face-to-face instructions. As a result of this, students give time to study at the time and place of their choice (home, work or learning centre) and without coming in contact face-to-face with the teacher (Baters, 1995, p. 5).

The history of online education is productive and dynamic in its ways in that scholars have to research and examine the different aspects of its importance. Different topics have been raised in conferences and also in journals concentrating on the issues that concern online education. Information systems were first used to carry out an online education research which was related to online business education in the 1990s (Leidner (2001) having concentration on technology learning (Alavi, 1994; Alavi & Leidner, 2001), as time goes by growth with interest to online education research. Changes have been birthed in the place of information technology as different teaching techniques are discovered each day thereby causing changes in the traditional process of teaching (Wang et al. 2007). The vast improvement in information technologies has brought drastic change to education in terms of the possibility in today's education. With the new form of education taken, it reveals that online education has a likelihood to transform people, knowledge, skills and performance (Henry, 2001).

Methodology

Model of the Study

This study made use of the qualitative research method as Merriam (1998); qualitative research methods are exclusively appropriate in realizing the meaning that participants give to events that they experience. This study was carried out to ascertain both the point of view of the teachers and parents on the benefits of online education and e-learning in early childhood.

Data Analysis

The descriptive analysis technique was used in this research which is one of the methods of qualitative data analysis. Using the descriptive data analysis method all the states of the interview were used directly in the study. The interview form for the participants was split into the particular subject matter in which the opinion of the participants was put together with the related subject matter. According to Yıldırım and Şimşek (2013) stated that results should be achieved by both evaluating data within the specified theme and considering the cause-and-effect relationship.

Universe of the Study and sampling

The universe of this study consists of the teacher and parent's participation during the period of the Covid-19 pandemic.

This sample comprises data from 15 female teachers and 5 male teachers also the parents and 2 male parents. They participated in this survey without being forced to do it. The table below is the demographic variables:

Table 1. The Participants' Demographic Variables

		Teacher		Parent	
		f	%	f	%
Gender	Female	15	75	18	90
	Male	5	25	2	10
Educational Level	College	3	15	1	5
	Undergraduate	10	50	15	75
	Master's	5	25	4	20
	Doctorate	2	10	-	-
Age	20 - 30	4	20	2	10
	31 - 40	10	50	15	75
	41 - 50	4	20	3	15
	51 and over	2	10	-	-

In accordance with the participants' demographic variables, most of those that participated in the study are female, which was between the age of 31-40 and all of them have in one way or the other experience the online platform with their children during the online education.

Study Group

The study group participant for this research is from the teachers and parents from the 2020-2021 spring term in Near East primary school.

Data Collection Tools

The research made use of the qualitative method where the interview was done through the tool Google meet which takes about 35minutes to complete. This is helpful to form demographic variables of the participants in the study.

Data Collection Process

Getting the literature review the researcher develops an open-ended review question. The interview form was finalized after receiving a viewpoint from a specialist in the faculty of education. The data were obtained between the dates 22nd - 25th of April 2021. The participant's viewpoint towards the potential and benefits of online education and E-learning was collected through the system online.

Researcher’s Role

The scholar tends to contribute to the education sector with this research work with the intention that others may use it as a reference to other works such that it brings improvement to online education and e-learning in the nearest future for the good of the students.

Validity and Reliability

After some changes were done during this research, files were sent to the education department of Science for approval on this research which was done after thoroughly checking through my study for validity.

Findings

Table 2. Benefits of Online Education and E-learning on the students

Benefits of Online Education and E-learning	f	%
Children learn by using their senses	16	26.7
Depend on themselves	16	26.7
Improve motor skills	12	20
Become more Intelligent	9	15
Increase online access	7	11.7
Total	60	100

Table 2 shows that online education and e-learning has a great influence on the children during this covid-19 pandemic has this highlight the major topic for this research in an open-ended question. Furthermore, online education and e-learning make the children want to do more as they tend to just watch and hear their teacher do things they also want to reciprocate.

“I think children learn much better when they use their senses since it is known that hearing and sight are the most important sense in the learning process (T:2).”

“I recognized that when my child watches a video about the topic they learned, he learns much better, I think. It gives him a chance to develop his sight, hearing, and motor skills. He feels confident when he contributes to his lessons (P:4).”

Table 3. The Participants’ Views on What Kinds of Support is needed for Online Students Teaching in Early Childhood Education

Supports Needed for Online Student Teaching	f	%
Suitable online learning tools	15	37.5
Provide appropriate materials	11	27.5
Reduce the students’ numbers in class	9	22.5
Good communication	5	12.5
Total	40	100

As stated in Table 3, online education needs support for the development of online schooling for the students. For the fact that students will have to use online tools for their classes, it will be good if it could be something they can be familiar with to help their learning, including providing them with appropriate materials for their level in that it will aid their learning. The number of students is too high in class and this will not give enough time for the students to participate which as a result of this there will not be good communication within teachers to students’ participation.

“The students’ numbers are high it is nearly 23 students in one class but I think it should be 6-8 student in each online class since there should be enough time for each student to participate and share his/her ideas (T:11).”

“One of the most important things is that I think teachers should be guided on how to provide appropriate materials hence, sometimes the materials that are shared with the kids are not according to their level (P:17).”

Table 4. The Participants’ Views on the Potential of Online Education in the Future

The Potential of Online Education	f	%
Really high	27	67.5
Low 13	32.5	
Total	40	100

According to Table 4, 27 out of the participants says that the potential of online education in the future will be high if some improvements will be done like reducing the student’s number in class, improve communication by allowing each person to participate in the discussion of students to teacher, so with this is high to use online education in the future as we all know with the present covid-19 it gives everyone equal asses to online education anytime and any day.

“When we have a look at the present situation because of Covid-19, students cannot come to school, and also no one knows when Covid-19 will be passive. I mean will be over. So, for this reason, the potential of online education in the future is high because it offers equal access, students can study anytime anywhere (T:24).”

“The potential of online education in the future I think is not high in our country. Most of us are worried to send our children to school during Covid-19. Because children can’t protect themselves what I mean is that they want to play with their friends, play in the playground and also go next to their teacher even hug them. All of these things let us worried. However, online education offers the student a safe environment to access the knowledge, they can attend online lessons at home. Of course, much work is needed to develop the right curriculum and materials. Also, teachers should be more patient during online lessons but I think most of the students didn’t get used to online education. They want someone to sit next to them during online class hours and this not possible to be carried in a long time (P:31).”

Table 5. The Participants’ Views on whether to carry out face to face education or online education and E-learning during pandemic

Education type	f	%
Online Education	32	80
Face to Face	8	20
Total	40	100

As shown in Table 5 in regards to the present situation do parents want their children to go to school in this present time of covid-19 or teachers want them to stay at home and carry out their online education, as seen in the result even though there are empty areas in online education high majority of the participants stated that during pandemic online is more acceptable compare to face to face education because children health

plays an important role. During online education the students' needs their parent to always stay by them during the class as we know this cannot always be because parents need to go for their daily job.

“Online education encourages young children’s learning skills and development with online communication tools in their capacity in our country when the online class first started in 2020, the material was sent via WhatsApp in form of PowerPoint but now as we can see classes are now taking in other platforms like the zoom, google meets and teams(T:34).”

“By online education, students can access their lessons but we shouldn’t forget that they are still so young to access on their own. Firstly, it requires adult supervision. As a parent, we have to go to work, so I leave my daughter to my mum to look after her but sometimes they can’t log in so I can say adult availability is compulsory. But when I say adult availability, I mean who understands from technology (P:40).”

Discussion and Conclusion

The study aimed at disclosing the potential and benefits of online education and e-learning during this period of covid-19 pandemic and in the future. The findings indicated that there are different opinions from the participant of the study. However, some consider it to be very beneficial to the students to get familiar with using technology but too young for this while some see it as a means to improve the skills of the students. Because material shared online are too much for the students which in a way deduce that the delivery of online education material should be different from the traditional methods of instruction to make it more interesting for the students, thus, the teacher’s ability to use the online platform effectively and properly will contribute positively to the experience of learning and teaching of online education. According to (Asli Kasabali Gunhan & Fatma Koprulu 2021), adding too much information or lacking to organize the information you want to pass to the students in relation to each other might result in exposing students to needless information. This will in return create frustration and distraction since the students are not able to select the information they need.

Moreover, the negative aspect and problems faced with online education and e-learning were considered by the participants saying that the students’ needs their parents to be around them because they are young to operate the technology but this cannot be possible all the time as their parents will need to go for their job and taking them to other people may not be too comfortable as they will not take care of them as they will do as a parent. Likewise, the numbers of students in the class need to be reduced so that they can be good communication among the teacher and student’s participation.

The effectiveness of online education can be productive by obtaining multiple goals in the sustainability of online education. This will help build confidence in students as the teachers can use it to the maximum, compare to face to face.

Furthermore, this study was done during the covid-19 pandemic, more comments were added based on the use of online platform and improvement, coupled with the facts that there are empty spaces for the use of the online platform for educational purposes. According to Wright (2010) discourse that e-learning is going to be a great tool for collaboration with technology has it been expected that it becomes better as different techniques emerge in teaching.

As part of the issues by the participant that they all want face to face and knowing that the health of the children is very important which leaves them no choice. If the children are asked, they will surely prefer face to face because they want to see their friends, hug their teachers and play on the playing ground.

The research examined both parents and teacher’s viewpoint on online education and e-learning, it’s potential and benefits in early childhood education during the covid-19 pandemic. As it is known that lots of benefits show forth in the use of the online platform for education because gradual improvement is showing forth. In my country when covid-19 first started in 2021 it was WhatsApp that was used as means of education and sharing of materials to students which they didn’t get an education but now as we can see there is a small improvement as classes have now moved to other platforms as the Google meets, zoom and teams in which everyone can see their teacher, although there are still empty areas in which improvements is needed. Although this may be the form of education for the next few years if the covid-19 continues, then

others will have to join the online school. If children who are not familiar with the school environment are introduced to online education, they will have to accept it as their school because they don't know anything about the school environment.

The research is not without constrained. As it is seen the context in which the research is done is through the viewpoint of the participant which is included in the research, this constrain comes as conflicting points within the participants.

As it was noted that teachers need to be informed on how to use the online platform form for teaching, thus, sending teachers to attend seminars, workshop or conferences will help improve the online education and also reduction of the lesson should be applied to improve online platform, teachers ability to use the features of an educational tool effectively and properly contributes positively to the experience of learning and teaching (Asli Kasabali Gunhan & Fatma Koprulu 2001) but if they keep bombarding the students with too many things and homework like the face to face then they may not be an improvement if not this will in return creates frustration and distraction since the students are not able to select the information they need. When there is improvement then communication is made easy among the teachers and students with full participation from the students to the teacher in the class. According to (Uzun & Kilis, 2019) students are able to interact with their lecturer, show forth creativity, critical thinking which should be maintained with the integration of discussions and a variety of practices. Participation in the class opens up the students thinking faculty and confidence.

References

Alavi & Leidner, (2001). Knowledge management and knowledge management systems: conceptual foundations and research issues.

Asli Kasabali Gunhan & Fatma Koprulu (2021). Ma Students' Views on The Lecturers' Use of PowerPoint Presentations in Online Live Lectures During the Covid-19 Lockdown. *Near East University Online Journal of education. volume 4, issue 1*

Castle, Sidney R.; McGuire, Chad J. (2010). An Analysis of Student Self-Assessment of Online, Blended, and Face-to-Face Learning Environments: Implications for Sustainable Education Delivery

Goldman-Segall, (2006). Evaluation in distance Education and E-Learning: The unfolding model.

Henry (2001). The role of e-learning, advantages and disadvantages of its adoption in higher education.

Luleå, (2001) p. 3. - Enhancing quality of education through e-learning: the case study of Allama Iqbal Open University. *Turkish Online Journal of Distance Education.*

Liaw, Huang, & Chen, (2007). Surveying instructor and learner attitudes toward e-learning. *Computers & Education volume 49.*

Manuela Paechter & Brigitte Maier (2010). Online or face-to-face? Students' experiences and preferences in e-learning.

MJ Iqbal & M Ahmad (2010) - Enhancing quality of education through e-learning: the case study of Allama Iqbal Open University. *Turkish Online Journal of Distance Education.*

Merriam, S. B. (1998). Qualitative research and case study applications in education. *San Francisco: Jossey-Bass Publishers.*

Robert L. Blomeyer (2002). Online Learning for K-12 Students: What Do We Know Now?

Shailendra Palvia, Prageet Aeron, Parul Gupta, Diptiranjana Mahapatra, RatriParida, Rebecca Rosner & Sumita Sindhi (2018). Online Education: Worldwide Status, Challenges, Trends, and Implications. *Journal of Global Information Technology Management, 21:4, 233-241, DOI: 10.1080/1097198X.2018.1542262*

UNESCO, 2002; Bhattacharya and Sharma, 2007; Chandra and Patkar, 2007. An Effective use of ICT for Education and Learning by Drawing on Worldwide Knowledge, Research, and Experience: *ICT as a Change Agent for Education.*

- Uzun, A. M., & Kilis, S. (2019). Impressions of preservice teachers about use of PowerPoint slides by their instructors and its effects on their learning. *International Journal of Contemporary Educational Research*, 6(1), 40-52.
- Valerie Ruhe& Bruno D. Zumbo (2009). Evaluation in distance Education and E-Learning: The unfolding model.
- Wang et al. (2007). A re-evaluation of mobile communication technology: a theoretical approach for technology evaluation in contemporary digital learning. *Turkish online journal of distance education*.
- Wright (2010). Online Education: Worldwide Status, Challenges, Trends, and Implications. *Journal of Global Information Technology Management*, 21:4, 233-241, DOI: 10.1080/1097198X.2018.1542262
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). Qualitative research methods in the social sciences. *Ankara: Seçkin Publishing*.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

EARLY CHILDHOOD ROAD SAFETY EDUTAINMENT AND SERIOUS GAMES: TOWARDS ASSESSMENT, METHODOLOGICAL APPROACH, CONCEPTS AND GUIDELINES

Prof. Dr. Naif. Haddad

Acting President, American University of Madaba (JORDAN)

ABSTRACT

Childhood Road safety is one of the most significant challenges in the present and future global world. Children are more susceptible to road traffic injuries because of a smaller height and other less developed physical characteristics, including sensory facilities. In addition, young children may unknowingly take risks on the road because they lack the appropriate skills to act safely. On the other hand, every child in the world matters. Keeping children safe is a universal priority. No child should lose his life or suffer a horrendous injury on the roads. In recent years, however, there has been a growing emphasis on involving children in road safety issues, teaching them through specific activities and practical road safety skills that help them protect themselves. Road safety is an excellent opportunity to engage and enjoy children because it is an issue that they can understand and affect if approached in the right, attractive and innovative way. This paper attempts to presents and illustrates a critical topic that has importance at the international level; the learning of children through the conceptual approach of "Edutainment" activities and Serious Games, and how to develop their understanding of safety and traffic awareness. The paper aims to present; 1) raising awareness about childhood Road safety issues, 2) offer plausible elucidations and solutions according to our digital age's potentialities and 3) promote road safety best practices. In this paper, a methodological approach, concepts, and guidelines for equipping the educator, the parents involved, and the child with the needed know-how to deliver the required road safety messages. As also, how the team involved in designing the game/activity can achieve the needed goals through specific suggested activities to raise an aware generation of the importance of road safety best practice. Finally, why to encourage our digital native generation of the reputation of the Serious Games about road safety matters shall be presented and discussed.

Keywords: Early Childhood, Road safety, Skills, Behaviour change, Learning through exploration and experimentation, Serious Games, Edutainment, Assessment, Game-based activity, Storytelling.

1. Introduction and Scope

Every child in this world matters. Young children unknowingly take risks on the road because they miss the appropriate skills to act safely. The awareness of traffic safety issues concerns all members of society and its institutions. Its entire role in reducing traffic accidents is increasing and preserving lives since the community issue must combine their efforts to work on community awareness of the importance of traffic safety. Road safety is an excellent subject to engage and enjoy children because it is a topic they can understand and touches them if approached in the right way. The early education phase is considered the most critical foundation to support and develop kids' personality in an integrated/comprehensive manner. This development depends on the educators who work in the childcare field to provide an educational, positive, and interactive environment that could help raise the child ready to learn at this level of his schooling experience.

A child's maturity and interests, and needs differ from adults. In the early years, attitudes and values are shaped, while in later grades, development tends to be more action-oriented, which children do with the ideas they have. Children at five years old have reached "developmental competence" and "maturity". That means they have achieved the normative learning benchmarks of their community (Haddad, 2012, a, b). A well designed, educated child age of five could grasp fundamental road safety rules thanks to their parents. But others may not. These benchmarks control biological growth and social learning. However, under ordinary circumstances, children's knowledge and skills match those required in the social and cultural settings in which they live. Childhood, thus, is a critical time for intervention in the schooling of at-risk children if we

expect to change outcomes (Haddad, 2012 a, b, 2014). By the age of five years, a child is ready to learn, in addition to the above the followings:

- The Crossing code, such as choosing a secure place to cross, stop, look, listen, cross with care, and look and listen all the time.
- Choosing the safest places to cross: underpasses; footbridges; where there is a crossing patrol person; traffic light (robot) crossings; zebra crossings.
- They can choose and wear the right gear when walking and cycling. Fluorescent and reflective materials help drivers see the pedestrian, and helmets protect the head.
- In a car, they can learn to get out from the pavement side.
- In a bus or coach, they learn to wear a seat belt. When getting off, the child never crosses the road in front or behind the bus. He has to wait until it has pulled away so the child can see in all directions.

Once children reach five years, unintentional injuries are the biggest threat to their survival. Road traffic injuries are the vital cause of childhood disability. Recent surveys in Asia confirm that road traffic injuries are among the five leading causes of disability for children¹. On the other hand, today, we live in an information digital knowledge society, in which digital technology has changed our way of thinking and promises to continue opening new horizons and opportunities (Haddad, 2016 a, 706, 2016 b). A funny and enjoyable game-based activity is a good approach for learning, while it is evident as one of the ideal ways to accomplish knowledge. Virtual digital environments and Serious Games have been proven to be a source of enjoyment that can support the visual presentation, documentation, communication and educational purposes. They can offer a holistic experience that may include sounds, music, and aesthetic elements, bringing to life many events where the public can actively engage (Mortara & Catalano 2018, 7). They become "an environment where content and gameplay enhance knowledge and skill acquisition, and where game activity involve problem-solving spaces and challenges that provide players/learners with a sense of achievement" (Qian & Clark, 2016, 3).

The 21st-century learning methodologies are progressively developed bases on digital methods (Haddad, 2016 a, b; Qian & Clark 2016). Therefore it does not seem inappropriate to implement gaming technologies even in the classroom. These can be used in the most appropriate way for learning by activities and executing them interactively to enrich the children's educational experiences. They can use it inside and outside the classroom to assist them in achieving the academic results that will help the children develop their understanding of safety and traffic awareness. According to Haddad (2016 a, 711, 2016 b), "reaching the 21st-century "Digital Native" children requires a re-imagination of conventional educational pedagogy, accounting for their changing interactions with the world around them." How can we give children the knowledge and skills to make informed decisions about road safety? Nobody can imagine that we invest more than 3 billion hours weekly playing online games. Gamification and learning design represents a wild area of design development for the game world.

The paper attempts to presents and illustrates a critical topic that has importance at the international level; the learning of children through the conceptual approach of "Edutainment" activities and Serious Games, and how to develop their understanding of safety and traffic awareness. As also, how the team involved in designing the game/activity can achieve the needed goals through specific suggested activities to equip them with the required know-how to deliver the necessary education message to raise an aware generation of the importance of road safety best practice. Overall, the paper aims to offer reasonable explanations and solutions according to our digital age's potentialities and promote road safety best practices amongst the children. Also, to develop their abilities to deal with emotions, protect them, and raise their readiness to deal correctly with different situations they could face in their surroundings and environment. Through this paper, the aim to achieve the following goals:

1. Assessing children understand that roads are complex and vehicles are technical things, requiring skill, caution, and preparation for people to ride in and be around them safely.
2. Build-in children an "I can" attitude toward this positive mindset and behaviour.

¹ World Report on Child Injury Prevention, p.33

3. Developing a sense of respect for motor vehicles and the road and help children learn to use deliberate responsibility (rather than casual acceptance).
4. Empower children to act in communicating a positive and proactive safety attitude to their family and friends.
5. Apply safe use of cars and roads as a priority and a shared family experience.

2. Education, skills, behaviour change and children learning process and progress

According to the Alert Driving Magazine (2011), human error accounts for 90% of road accidents. Some of the significant road accidents factors are speeding, non-use of seatbelts, violates traffic rules, distraction, mobile phone use and fatigue. However, the outcome of a road traffic injury is also related to road user type. By the year 2030, road traffic injuries are anticipated to be the fifth cause of death worldwide. The seventh cause of disability-adjusted life years lost.² From the age of two upwards to under 8's can be taught about awareness (traffic is dangerous and can hurt people) and behaviour (things you should do to stay safer). A child can be taught rules and encouraged to follow them through practical training. Under-8's, however, are ill-equipped to make their own choices.

The educator should know these ways and understand methods to provide the needed learning environment; a rich environment provides incentives and encouragements to learn and support learning experiences. Positive reinforcement by the teachers promotes self-confidence in children, reflecting in raising the level of achievement in children. Pride and feelings of success that come through new achievements for children make them enjoy the learning experience. As emulation usage becomes more prevalent in education, it is vital to analyze the primary teaching and learning patterns. The achievements and activities must be commensurate with the children's capabilities; each child has specific learning patterns as well as utilizing different methods to know such as:

- *Learning through Senses:* Children learn through the senses (taste, sight, touch, smell, and hearing); these senses support the child to be more aware of the surrounding environment and develop concepts on the characteristics of the world through exploring it with their minds.
- *Learning through exploration and experimentation:* The child is curious to explore all the surroundings and know what is going on around him. Therefore, we should urge and encourage the child to ask questions, which is an essential skill in developing thinking skills. Children use experimentation to discover the surroundings and find answers to their inquiries, leading to learning new experiences.
- *Learning through Playing:* Children spend a considerable portion of their time playing. From the children's perspective, play and learning are not always separate in practice during their early years (Haddad, 2012, a, b, 2016 a, b). It is one of their effective forms of recreation and can be done indoors or outdoors. Playing is a fundamental need for the child; we can provide through playing an educational experience while being confident the child will succeed in it and understand and link the experience to build on their previous knowledge, alongside developing new knowledge. In addition, as a pedagogical approach, recent research on road safety education proposes a method that stresses behaviour, dealing with the development of practical skills, is more effective for younger children. Meanwhile, interactivity between players, storytelling and player experience plays a vital role for children as well. Through its simulation and role-playing, an educational mediator is working to a large extent on forming a child's personality in various dimensions at the same time entertainment, as well as the enlarged cognitive, social and emotional.
- *Learning through Video Serious Games:* Video games appeal to vast numbers of children. It emulates chemical changes in the brain that promote learning. Serious games designed with educational objectives were used in different domains and contexts. They have been designed not only for the formal learning context for learners of various ages and levels but also for informal learning environments such as at home (Economou, 2015, 221). Initial studies comparing video game teaching effectiveness to the traditional lecture show positive improvements, typically 30% or more (İnce, 2018, 30).

² World Report on Child Injury Prevention, p. 31

3. Serious Games and Childhood Road Safety Edutainment

Virtual world environments have become accepted as platforms for innovative educational activities in recent years. Meanwhile, computer-based instructional simulation improved teaching and learning experiences. Social media also has gained interest not only in entertainment applications but also in learning and educational applications. Games need the use of logic, memory, problem-solving, and thinking skills (Pivec et al., 2004). Educational games bring a new dimension to education by increasing student motivation, providing children with alternatives to learn while having fun and supporting student-centred education (Cankaya and Karamete, 2009). When assessing game effectiveness, Mortara et al. (2014) identified two main issues: an efficient and suitable environment and an appropriate interaction paradigm. Three main kinds of game typologies (observation games, reflection games and arcade games) were considered essential to support an active and engaging experience (Bellott et al. 2004, 13). Serious Games and entertainment applications are starting to emerge in education as enablers of interactive learning and learning by doing.

3.1 Road safety Childhood Suggested Modules for Edutainment and Serious Games

Innovative and informed design for childhood education must begin with attention to reaching for teaching, not with shopping lists for digital media tools. A "socio-technical Pedagogy system" is needed to explore the futures of classroom learning and demonstrate this frame perspective's merit. The framework is according to Activity Theory (AT) and Experiential Learning Theory (ELT). Recent research for proper road safety for young children education offers an approach that stresses behaviour, focusing on developing practical skills³. Beyond that, we need specific structured classroom sessions in our repertoire. Classroom teaching can be more effective if combined with practical experiences, edutainment and Serious Games, and campaigning. The following suggested proposal is not exhaustive but deserves consideration and might serve well to implement in the following modules for road safety. One can define the school mobilization part of it based on six modules: 1) Roads, cars and children 2) children and Pedestrians 3) Children and Safe crossing practices 4) Children and Car safety 5) Children and traffic signs and lights 6) Children Playing outside. Each module can initiate week-long, school-wide activities, including student role-playing (crossing guards, traffic police, safety monitors, etc.)

However, road safety Edutainment and Serious Games is a great time to team up with others to maximize impact. Whatever we are planning, consider engaging partners or contributors early on. How children learn the above modules can be divided into a module per week. Six half-hour structured classroom sessions based on Edutainment and Serious Games led by a designated teacher. The suggested topic can include:

1. Class viewing of Serious video game addressing the week's topic.
2. Interactive storybook read along (compliments weekly video theme)
3. In class games/ activities and colouring pages

Below are a brief discussion and some guidelines for considering different age groups from age 3 to 8. Edutainment and Serious Games activities incorporated into formal teaching on-road safety subjects shall also be presented.

4. Roads, Cars and Children Edutainment and Serious Games

Motorization and urbanization are rushing in much of the world today. With the growth of the automobile, there has been a growing demand for infrastructure to accommodate the increasing number of motor vehicles and higher speeds achieved by cars. A car is the most viable means to get anywhere in life (Rich, 2014). Driving a vehicle is a practice that represents the primary method of transportation in most countries. Cars permit people to travel long distances, and they also afford them the freedom to "get away" from the speed or monotony of life. However, what ends up escaping, in this case, is the human mind. A peaceful drive makes the driver take in the scenic surroundings while also remaining in control of the car. The changes that have

³ World Report on Child Injury Prevention, p. 48

arisen have implications on a societal scale but also on an individual level. Many cultural and behaviour changes, mainly to urban society, can be easily observed around us.

On the other hand, several specific environmental factors increase the risk for children using the road system. A road is a dangerous place for children; introducing the automobile, and its various benefits have also presented an additional and rather unfortunate route to death. In many places, the road network is designed without considering children. The effects of the car on their everyday life are critical, especially by the dramatic increase in the accidental death rate due to road traffic accidents and the significant increase in pedestrian deaths caused by car collisions. Studies show that globally, the road traffic death rate among children is 10.7 per 100 000 population⁴. Sometimes, the pedestrian has even to anticipate the safety risks of cars when travelling at high speeds. From risky behaviour or multitasking, they can cause severe injuries to humans and be deadly. Children need to be taught by Edutainment and Serious Games the language of road safety before they can understand the rules. For example, names of street furniture such as pavements and kerbs, and an understanding of fast, slow, looking, listening, and crossing. It is crucial to examine what exacerbates this problem and figure out why we should design preventative measures, especially for children in the design of Edutainment and Serious Games. In the case of children, the issue is very critical because it also has a psychosocial impact and needs urgent intervention, at least by illustrating some Road safety guidelines in the Edutainment and Serious Games. From there, combating the issue will be more manageable. For these reasons, it is wise to gradually introduce road safety that would not be wildly transformative but instead used to grease the wheels of society.

Many types of road users as children suffer injuries while in various roles related to different kinds of transport, such as pedestrians, bicyclists, car occupants, motorcycle riders or motorcycle passengers, or passengers on public transport. In many countries, children work on the streets, usually selling merchandise, where they weave in and out of moving traffic⁵. However, many proven and practical measures can be put into place to reduce their risks to a minimum by designing and utilizing Edutainment and Serious Games. A study shown in a deprived community in Scotland, a high-income country, a training programme in practical road-safety skills found improved skills in 5–to 7-year-old children in crossing the road (Thomson, 1997).

5. Children as Pedestrians: Paths/pavements are for people; roads are for traffic

Globally, pedestrians form the largest category of children involved in road traffic crashes⁶. Edutainment and Serious Games for pedestrian safety can improve children's knowledge and change observed crossing road behaviour⁷. We should focus our efforts to design persistent and emerging issues that threaten the safety of pedestrians. We cannot sit back and expect all drivers to understand the perils of faults while driving and take the initiative to abstain from the behaviour. Many factors increase the risk of a road traffic crash among children pedestrians, where physical conditions and cognitive problems restrict their ability to make confident decisions. In addition, in many low-income and middle-income countries, children use roads for playing, even in some cases for conducting small roadside businesses, both of which increase their exposure significantly⁸.

On the other hand, meanwhile, young children aged between five and seven have mastered speed and distance concepts; they have inadequate skills in recognizing risky places to cross the road while relying on the visible presence of cars. As their sensory facilities are also less fully developed, they are also unlikely to assess oncoming traffic accurately, thus increasing their risk of road traffic injury. Young children do not perceive "Blind" sections of the road, obstacles by the road that could obscure a child from a driver's field of vision and complex road junctions as threatening situations⁹. Therefore, as pedestrians, children must learn the exact behaviours when designing the Edutainment and Serious Games related to walking on a road or crossing the street. Children must be aware of the environment surrounding them that can be accomplished through teaching them how to use their senses to pay attention to the vehicles on the road and the sounds of the cars coming toward them, the sounds that cars make. Also, it is essential to explain to them about the existing signs on the roads and follow the right behaviours that aid reduce or prevent the incidents.

⁴ World Report on Child Injury Prevention, p. 31

⁵Ibid, p. 34

⁶ World Report on Child Injury Prevention p.35

⁷Ibid, p. 18

⁸ Ibid, p. 38

⁹ Ibid, p. 37

Suggested Game Activities:

- a. Activity One. Activity Name: Cross the road. Through this activity: children learn correct behaviours to cross the road safely, whether a safe crossing area is available or not.
- b. Activity Two. Activity Name: Make a crosswalk. Through this activity: is to confirm the need for children's correct behaviours to cross the crosswalk.
- c. Third activity. Activity Name: Road safety phrases. Through this activity is to confirm the need for children's correct behaviours to cross the road safely.
- d. Fourth activity. Activity Name: The giant road map. Through this activity is to confirm the need for children to understand the critical road safety words.

Outcome: After doing the suggested above activities, it is expected that:

General output: children follow the general rules for the safety of pedestrians; to stay safe on the road.

Remarkable outcomes:

- i. follows the correct behaviours following; to cross the road safely:
 - Never go out near roads without a grown-up. Hold their hand and do not let go
 - Always cross the street with the help of adults.
 - Stop at the beginning of a pedestrian crossing corridor.
 - Wait for the light to go green for pedestrians (when available).
 - Wait until the vehicles have stopped completely.
 - Look to the left, then to the right, then to the left again before crossing.
 - Cross the street at a fast a steady pace.
 - Children should not push each other into the road.
- ii. Describing how to deal with situations where there are no traffic signals or safe crossing areas:
 - Pay extreme attention that there are no cars in both directions before and during the crossing.
 - Crossing the street from an open area enables them to pay attention to the road.
- iii. Understands the importance of a pedestrian bridge and how to use it properly (when available).
- iv. Roadside skills development: follows the correct behaviours for walking on the sidewalk:
 - Always walk with an adult or in groups.
 - Always walk on a sidewalk, or walk as far as possible from the side of the road when it is not available.
 - Walk in the opposite direction of cars; to be able to see them coming.
 - Pay attention to the sounds that indicate vehicles are around when they are not visible.
 - Find a safe place to cross, crossing safely near parked vehicles, and crossing safely at junctions.

6. Children Safe Crossing Practices and Edutainment and Serious Games

As young children may inadvertently take risks because they lack appropriate skills to do otherwise, in the Edutainment and Serious Games, educators should attain the awareness and foresight to grasp the implications of this societal issue. Otherwise, the roads will continue to represent avenues threatening our children lives. We can also teach the child to implement mental training strategies and sufficiently and appropriately deal with safe crossing practices. The main goal is to raise awareness and figure out how to encourage children to adopt the public safety rules for riding a car or bus.

5.1 Children and Car Safety in Edutainment and Serious Games

Children often ride a car with their parents or the bus to go to school. Therefore, the safety of children must gain correct behaviours while riding cars or buses and the necessity to know the principles for waiting for the bus; to stay safe in the Edutainment and Serious Games. Situation awareness is critical to keep safety and control on the road. It represents the complete opposite of car safety multitasking (Rich, 2014, 64). Situational awareness refers to how we operate in a car environment multitasking while driving is highly relevant today in more ways than one. Many disturbances can be just as dangerous. For example, a mobile phone defeats the purpose of driving, texting while driving, as it only needs a split second for a wreck to occur Rich, 2014, 19). Instead, it absorbs the driver's senses into the phone, vanishing for moments at a time and then intermittently returning to the road. This consequences behaviour can lead to disastrous outcomes for both the driver and anyone in his or her path. Even a minor distraction can be enough to interfere. So, when drivers decide to get caught up in information irrelevant to the main task at hand, of course, there to drive diminishes. How, then, Edutainment and Serious Games can efficiently inspire children to take action? The following safe behaviours to ride the car will provide supplemental aid in the fight against multitasking while riding.

Suggested Activities:

- a. Activity One. Activity Name: my calm ride.
- b. Activity two. Name of activity: waiting for the bus (the bus). Through this activity: children learn safe behaviour to wait for the bus.
- c. Activity three. Activity Name: ride the bus (bus). Through this activity: children learn correct behaviours safe to ride the bus.
- d. Activity four. Activity Name: my safety on the road. Through this activity: children establish traffic several positions and represent the correct behaviours to be followed.
- e. Activity five: Activity Name: I am a Toy car. Through this activity: children learn that traffic is dangerous and learn about the concept of speed and wheels.
- f. Activity six: activity Name: Let us look at a car! Through this activity: children learn that cars and other vehicles are not toys. They are dangerous.

After doing the suggested activities, it is expected that:

General output. Effective application of public safety rules for riding the car or bus. Such rules can increase awareness about the benefits of wearing seatbelts and help make seatbelt use a social norm among young people. To achieve this, do a seat belt test; present a teddy into a car. Put another teddy in another car without a seat belt. Carry out tests using slopes and obstacles to demonstrate that the teddy who does not wear a seat belt falls out and gets hurt.

Exceptional outcomes: Utilizing appropriate child restraints and seatbelts.

Follow safe behaviours to ride the car:

- Always put on the seat belt when riding in the car.
- When ride in a car, never undo the belt and do not play with door handles or try to get out or confuse the driver.
- Avoid sitting in the front seat. A rear-facing child safety seat of the rear should never be placed in front of an airbag.
- Boarding and disembarking from the right side of the car (the near side of the sidewalk, not leading to the street).
- Sit quietly, and do not distract the driver's attention.
- Keep hands or any other parts of the body inside the vehicle.
- Not to tamper with the car doors and windows locked.

- Involve children and come up with new ideas to discourage distracted driving.
- i. follow correct behaviours safe to ride the bus:
 - Waiting for the bus on the side of the road or sidewalk distance away from three large steps away from the place of stoppage.
 - Make sure the bus stops fully standing before boarding it.
 - Waiting for the role and climb carefully, giving room for a child who is in front of him to climb safely.
 - Keep the lanes free bus all the time. (Eg, school bags)
 - Sit facing forward throughout the journey.
 - Preparing for the descent and it all needs to prepare while sitting in the seat, and wait until the bus stops completely, then get off them.
 - Go down quietly, away three significant steps away from the bus door.
 - Do not return to the bus in case you forget something in it.

7. Children Proper Use of the Traffic signs and lights and Edutainment and Serious Games

Traffic pillars optical signals from the basics task traffic safety on the road. Being immersed in the traffic signs and lights, there is a typical delusion that children all know that green light means to pass and red means stop. On the surface, this assumption holds for the most part. However, engaging in any of these traffic issues does not necessarily mean that all children are appropriately operating the traffic signs and lights technology at our disposal. Therefore, the need for children to train themselves is his main point of emphasis, claiming that children should practice operating the equipment until they have mastered it. We should emphasize that Edutainment and Serious Games prepare our children for the roads through situational awareness training.

Activities

Activity Name: I recognize the pillars. This activity distinguishes the child traffic pillars on the road, the correct behaviours to be followed when the exposure.

The activities proposed are the following:

First activity. Activity Name: colouring the traffic signal: The name of the activity: I colour pillars traffic lights. Through this activity: distinguishes children traffic pillars correct behaviours for each.

Second activity. Activity Name: Make optical signals. This activity distinguishes children the differences and similarities between the optical signal's pedestrian optical signals for vehicles.

Third activity. Activity Name: Use traffic light. Through this activity is the confirmation of the optical signal correct practices pedestrian.

Fourth activity. Activity Name: let us listen to some road noises. This activity confirms the correct looking and listening skills and practices; what can you hear? What can you see? What can you sing?

Therefore, it is expected that the child, after the implementation of the special Activities pillars traffic signals, that:

The productions: applied the general rules of traffic pillars optical signals pedestrian. Some drivers do dangerous things, which increase their chance of killing or hurting themselves or someone else, for example, speeding, using a phone at the wheel. Speed limits stop people from being killed or hurt in crashes, but some drivers break them.

Outcomes:

- Recognize the optical signal and a pedestrian traffic light for vehicles and distinguishes the differences and similarities.

- Recognize the importance of having pillars road optical signals for pedestrian safety and their safety and the need to preserve them from tampering.
- Follows the correct behaviours for each of the pillar's road (stop sign, a pedestrian walkway, Buses, pedestrians are prohibited).
- Stop at once if you are asked. Never cross a road until you are asked.
- Traffic lights and crossings lines help us cross the road. When a red-figure appears, it means you must stop.

8. Children Playing Outside: playground safety and Edutainment and Serious Games

Playgrounds are by any standard comparatively safe environments for children. However, children's play asserts that functional outdoor space always involves some risk but that the health and developmental benefits greatly outweigh the risks (Gill, 2007,16). Many restrictions on children's freedoms are just a consequence of the growth in-car use Gill, 2007, 8). Childhood is becoming undermined by car risk aversion. If streets are unsafe, we are less willing to walk or cycle¹⁰. However, under 8's we should not use roads without an adult. Adults should hold children's hands in any Edutainment and Serious Games. Playing outside activities and experiences that previous generations of children enjoyed have been relabeled as troubling or dangerous (Gill, 2007, 10). Designing safe Edutainment and Serious Games and play areas should be incorporated into urban planning and school facilities and residential complexes. It is usual for children to carry out activities in the road environment – such as cycling, to walk, running, playing and other everyday group activities. Children, however, often do not realize that they need to make a complex set of decisions to avoid harm. Playgrounds, though, should be free of risk.

By analyzing some of how children can attain higher levels of situation awareness and engage in the proper use of Road safety Edutainment and Serious Games, it begs the questions: Can we separate safety on the road mode from Playing Outside everyday life mode? Is a child able to turn on the switch to pay more attention to his surroundings while in the car but then revert to the distracted mindset that prevails in the playground? Realistically, it appears that our penchant for faults will win over since we cannot manage to sacrifice this "extraordinary" ability in other areas of child play areas.

Outcomes:

- *Introducing Safe places to play, such as playgrounds, backyards, parks;* Children need access to safe spaces for play and physical exercise. A lack of playgrounds, resulting in children playing on the road; if such areas are not available, and children will be forced to play on the streets. Playspaces should be secure and well maintained, with features that children find interesting in Edutainment and Serious Games. Play areas should be surrounded by dog-proof fencing and propose that all sites should include 'buffer areas' to reduce the impact of children playing on others who live nearby.
- *To give the children scenarios to consider and discuss* using images/pictures, film clips or even demonstrations on the game playground or the school hall. For example, a ball is in the road because one threw it over the fence by accident. Choose, what should do now?' 'Where is a safe place to play? Find some around.
- *Understanding the Safe bike-riding behaviour and know the safe areas to bike;* the significant risk to bicyclists relates to exposure. The main risks associated with bicycling include the lack of correctly worn helmets, riding in mixed patterns of traffic, cycling on pavements, the visibility of cyclists¹¹. The need for facilities to separate road users – such as lanes for bicyclists and pavements for child pedestrians' motorcycles-is separated from the rest of the traffic in the Edutainment and Serious Games.
- *Understanding the importance of wearing a bike helmet,* approximately two-thirds of hospital admissions among cyclists are for head injuries. Three-quarters of deaths among injured cyclists are from head injuries¹². Unfortunately, the rate of helmet wearing among child cyclists is low in many countries, even in developed countries. However, a study has suggested that children who wear cycle

¹⁰ <http://roadsafetyweek.org/schools-colleges/2-uncategorised/69-road-safety-lesson-plans#before>

¹¹ World Report on Child Injury Prevention, p. 39

¹² Ibid, p.44

helmets may alter their behaviour. Risk compensation is particularly relevant when the risks being addressed areas in playgrounds statistically very rare.

Remarkable outcomes:

- *Basic cycle skills:* the promotion of Wearing bicycle helmets among children.
- Helmets for cyclists afford protection from a head injury in both traffic crashes and falls.
- when purchasing helmets, it should ensure that they are the appropriate size and fit the child's head
- Do not run into the road or play on streets - play in a park, field or garden.
- To understand that children are at risk when vehicles are reversing. "Back-over" injuries – usually in a driveway or parking lot – result when a car is changed over a small child.
- When walking or cycling, some people do risky things (such as texting on the mobile while crossing the street or not wearing a cycle helmet). These are more likely to be killed or hurt.

9. Summary and Concluding Remarks

Keeping children safe is a universal priority. A Child's maturity and their interests, and needs differ from adults. Childhood is a critical time for intervention in the schooling of at-risk children if we expect to change outcomes. This paper discusses the design of learning materials in the context of small-scale suggested Serious Games activities within childhood education. The paper explores a methodological design approach of a multimedia-based learning environment employing scenarios to engage students in realistic emulated learning activities. The research demonstrates a range of possibilities for the dynamic team and the teacher interested in the more informed design of technology-based learning environments education and the design and creation of authentic learning tasks. Unfortunately, children find themselves in urban and rural environments constructed by and for adults. Edutainment and Serious Games can play a vital role in protecting children and stopping devastating casualties. The question is how to teach them lifesaving messages and promoting road safety more widely, such as parents and drivers in the local area. So, the paper has recommended some Modules for road safety as an educational guideline for edutainment and Serious Games that could offer sufficient martial for some ideas on road safety education and behaviour change.

There is an urgent need to suggest new strategic ways to promote road safety and seek new and more creative and attractive content to teach children more about road safety. There is a need to plan and develop a strategy based on an innovative pedagogical approach for the informal programs for children, with alternative methodologies in Serious Games for raising motivation to prolong and repeat the experience. One can define the mobilization part to be treated in the Edutainment and Serious Games based on six modules: 1) Roads, cars and children 2) children and Pedestrians 3) Children and Safe crossing practices 4) Children and Car safety 5) Children and traffic signs and lights 6) Children Playing outside. Creating modules in Edutainment and Serious Games, however, is only part of the equation. We need to ensure that children are driven to put the school mobilization part of any project into practice to the point where it becomes instinctual and standardized; meanwhile, educational games must be developed as training material.

To clarify, edutainment and Serious Games increase motivation to do the massage and be an effective way to enhance learning. Children can practice and learn about the road safety best practice related to their perceptions while the game increases children's motivation. The best practice utilized by Serious Games offer an active and experiential learning experience and are highly engaging. Also, they have a positive effect on the children' cognitive skills development and motivation. A Serious game is an effective learning environment and can be used for peer interaction, learning motivation, and course-directed learning interest. It can be applied as educational material in the suggested six Modules for Road Safety. Educators can use an already available educational, even a traditional game or develop a new game appropriate to the six suggested Modules for Road Safety content. To conclude, creative educators/ writers should be only involved within the content and context of the multimedia realistic best practice of road safety Serious Games and use a blend of both embedded and real-life guidance, including peer feedback.

Acknowledgement

The author would like to thank The Jordan Pioneers Multimedia Production Company (Amman/Jordan).

References

1. Bellotti, F., Berta, R., Ferretti, E., De Gloria, A. and Margarone, M., (2004). VeGame: Combining Mobile Gaming with Cultural Heritage. In *Electronics for the Visual Arts, EVA 2004 London*
2. Cankaya S, Karamete A. The effects of educational computer games on students' attitudes towards mathematics course and educational computer games. *Procedia Social and Behavioral Sciences*. 2009;1:145-149
3. Economou, Maria, heritage in the digital age, *A Companion to Heritage Studies*, First Edition. Edited by William Logan, Máiréad Nic Craith, and Ullrich Kocke,. Chapter 15,pp.215-227.
4. İnce, bru Yilmaz, 2018, Educational Games in Higher Education, IntechOpen, Chapter 2, pp.27-39. Educational Games in Higher Education | IntechOpen
5. Haddad, Naif A. 2016 a, The 21st Century Knowledge and Learning Heritage Experiences and the "Digital Native" Generation, *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, Special Issue for INTE 2016,pp. 705-713.
6. Haddad, N. A. (2016b). Multimedia and cultural heritage: a discussion for the community involved in children's heritage edutainment and Serious Games in the 21st century. *Virtual Archaeology Review*, V. 7, No. 14, (pp. 61-73).
7. Haddad, Naif A. 2014 "Heritage Multimedia and Children Edutainment: Assessment and Recommendations," *Advances in Multimedia*, vol. 2014, Article ID 579182, 13 pages, 2014. <http://www.hindawi.com/journals/am/2014/579182/>
8. Haddad, N. A. (2012a). Educational Multimedia Entertainment (EME) and Childhood Heritage Awareness. In *Proceedings of the First International Conference on Best Practices in World Heritage: Archaeology* (pp. 873-891). Menorca, Spain.
9. Haddad, N. A., Haddad, K. A. & Sloane, P. (2012b). "The Hikayat Simsim" Multimedia Edutainment project in Jordan and its Role in Early Childhood Cultural Heritage knowledge. In *Proceedings of the First International Conference on Best Practices in World Heritage: Archaeology* (pp. 892-908). Menorca, Spain.
10. Gill, Tim, No Fear Growing up in a risk-averse society, Calouste Gulbenkian Foundation, London, 2007 p. 16
11. Mortara, M., & Catalano, C. E. (2018). 3D virtual environments as effective learning contexts for cultural heritage. *Italian Journal of Educational Technology*, 26(2), 5-21. DOI: 10.17471/2499-4324/1026
12. Mortara, M., Catalano, C.E., Bellotti, F., Fiucci, G., Hour-Panchetti, M., and Petridis, P. (2014) Learning Cultural Heritage by Serious Games. *Journal of Cultural Heritage*, 15 (3), 318–325.
13. Pivec M, Koubek A, Dondi C. Guidelines for game-based learning. Lengerich, Germany: Pabst Science Publishers, 2004
14. Qian, M., & Clark, K. R. (2016). Game-based learning and 21st century skills: A review of recent research. *Computers in Human Behavior*, 63, 50-68. DOI: 10.1016/j.chb.2016.05.023
15. Rich, Jenna Glynn. Technology Takes the Wheel: Analyzing Distracted Mindsets While Driving, Master's Project, Media Studies Department of Communication Stanford University June 4, 2014, p 15, <http://comm.stanford.edu/mm/2013/01/Jenna-Rich-MA-Thesis.pdf>
16. Thomson J, Whelan K. *Community approach to road safety education*. London, Department of Transport, 1997

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

PERCEPTION OF PARENTS OF LUCKNOW CITY ABOUT THE CHALLENGES POSED BY ONLINE MODE OF EDUCATION FOR SECONDARY AND SENIOR SECONDARY STUDENTS

^{*1}Kshitij Tewari, ²Abdul Razak Mohamed

^{*1}M. Plan 1st year Student, Masters of Environmental Planning and Management, Department of Planning, School of Planning and Architecture, Survey.No.4/4 ITI College Road, Vijayawada 520008, Andhra Pradesh, India, ORCID No: 0000-0003-4879-9213

²Prof. Dr. Head, Department of Planning, School of Planning and Architecture, Survey.No.4/4 ITI College Road, Vijayawada 520008, Andhra Pradesh, India, ORCID No: 0000-0002-1717-3616

ABSTRACT

The pandemic scenario introduced various lifestyle changes in the lives of people. One of the major aspects of these lifestyle changes in terms of children's education, is a shift from offline mode of teaching and learning environment to an online mode due to the impact of the protocol of Covid-19 since March 2020 in India and around Globe. The overall growth of children has been affected because of a **disconnect from the peers and the green**. Increasing **eye problems, headaches, mental health issues, obesity and social media addictions** are a consequence of this online education mode. Their **study-life balance** has been affected and they are becoming **vulnerable to cybercrimes**. This circumstance demanded to relook at the role of the parents in facilitating their children to get oriented towards the online way of learning. This online education system has posed challenges in the lives of not only the teachers, and students but also the parents who have to play a crucial role in facilitating their wards' education at home.

This paper tries to focus on the challenges towards Caring Home Learning Environment (CHLE) and Online Mode of Teaching Environment of the Students of Secondary and Higher Secondary Class from a few selected Middle Income Neighborhoods in **Lucknow** City, the capital of the state Uttar Pradesh in India. The data will be obtained through an online medium from parents on the following four areas of concern towards the home learning environment. The aspects related to the impact of online education on the (a) **social aspect** concerning the learning environment practice and modifications, (b) **economic aspects** relate to additional expenses towards online learning infrastructure building at homes (c) **physical aspect** such as the creation and utilization of space in their respective houses and (d) **cyber security** aspect concerning the protection of children from cybercrimes.

Key words: Home learning environment, middle class neighborhoods, online education

1. INTRODUCTION

“Dhruv's mother just finished explaining to his teacher that he was unable to attend class yesterday due to issues with internet connectivity. She also tried to convince the teacher to give him an extra day to finish the assignments allotted that day. The lack of one-on-one interaction with his teachers also left him with more doubts, and he struggled to finish his schoolwork”. (The Economic Times, 2 May 2021)

Comparing face-to-face learning with online learning brings forth significant deficiencies which include lack of human connect, absence of opportunities of collaborative learning, and teacher supervision. There is a lack of opportunities for hands-on learning in subjects such as science and mathematics which require constant teacher-student interaction and lab based courses. Children learn things more easily when they observe them and have a close association with their peer groups for discussions, clarifications and better group learning. The online classes are making children passive. They are bored even during the lectures which could have been very interesting in a one to one interaction. They get distracted every few minutes be

it because of continuous mobile notifications or some family discussions or may even be the television. It is evident that most students find the online medium less interesting and demotivating to a great extent.

Home, School and Neighborhood play an important role in shaping the physical and social health of the children living in cities, towns and villages. “Teachers are educationists in the classroom, playground, and library and in the school environment (SE). At the same time parents, grandparents and siblings in the house and friends and relatives around are educationists in a home environment (HE). So the school and house Environment (SHE) play a significant and important role where the teachers and parents act as catalysts for the education of children” (Mohamed. A.R, 2015). As the teaching and learning environment is shifted from face-to-face medium to virtual means, a major change which has become evident is the shift from school to home based education. School students, especially those who study in government institutions, are the most significantly affected sections of our society due to Covid-19. However, this situation demands the parents’ concern towards access to learning space at houses, Internet availability and usage and creation of related learning environments. These activities have to go along with handling and managing household chores to facilitate the online classes for children. It also demands us to look into the issues such as the protection of children from cyber bullying, cyber thefts, identity theft and other cyber-security aspects which are sometimes inadvertently a few topics the parents are not aware of or have a very limited knowledge of.

This paper attempts to analyze the perception of parents in terms of the impact of online education on the **(a) social aspect** concerning the learning environment practice and modifications, **(b) economic aspects** relate to additional expenses towards online learning infrastructure building at homes **(c) physical aspect** such as the creation and utilization of space in their respective houses and **(d) cyber security aspect** concerning the protection of children from cybercrimes. In this respect a quick understanding of the research focus through literature and the appropriate lesson on the subject is stated in the next session.

2. LESSONS FROM LITERATURE

In September 2015, world leaders adopted the 2030 Agenda for Sustainable Development. The Agenda is a plan of action, comprising 17 Sustainable Development Goals (SDGs) and 169 targets, that coordinate global efforts around reducing poverty and hunger, combatting inequality and disease, and building a just and stable world by the year 2030. The Agenda commits to “leaving no one behind” and also to providing children and youth with a nurturing environment for the full realization of their rights and capabilities. Goal 11 of the Agenda specifically calls for making cities and human settlements safe, resilient and sustainable. This is the strongest expression yet by the international development community of the critical role cities play in our future. (<https://childfriendlycities.org/what-is-the-child-friendly-cities-initiative/>)

The United Nations Children Emergency Fund (UNICEF) has instituted the concept of a 'Child Friendly Space' to provide children with a safe and healthy environment during emergencies and disasters. Due to their unique stage of mental and physical development, children as a group are most exposed to the detrimental impacts of disasters (UNICEF, 2007). Traditionally, the formal school and black/white-board centric education demanded for the outdoor learning and activity based i.e, experiential learning environment. “Activity based non-formal education mode of awareness program is aimed at training teachers, teacher trainers and NGO’s. The activities are classroom and outdoor based cut across different subjects and uses of waste materials generated at school, houses, and in the community. Approach to Environment education which consists of action programs, exhibits, paintings, puppet shows and field visits as tools for environment education” (Mohamed. A.R, 2014)

From the time of the outbreak of the corona virus disease 2019 (COVID 19), people across the Globe have been affected socially, psychologically, economically, environmentally in many ways irrespective of age, gender, religion, region etc. Countrywide lockdowns have seriously influenced the lives of people of diverse occupations and diverse age and gender groups. As a result the flare-up has also affected the education system across the world and has altered the lives of 1,576,021,818 learners in 188 countries (UNESCO, 2020).

Even the penetration of digital technologies in India has been haphazard and exclusionary. According to the 2017-'18 National Sample Survey (NSSO) report on education, only 24% of Indian households have an internet facility. While 66% of India’s population lives in villages, and only a little over 15% of rural households have access to internet services. For urban households, the proportion is 42%. The major challenge of home based learning is disparity in access – from electricity and internet connections to devices

like computer or smart phones. Access to electricity is crucial for digital education, both for powering devices as well as for connecting to the internet. While the Government of India attempted “Saubhagya Scheme” to provide electricity to households shows that almost 99.9% of homes India have a power connection, the picture is less luminous if we look at the qualitative as well as the quantitative aspects of electricity and the number of hours for which it is available every day.

The study conducted on parent’s opinion online teaching in Delhi-NCR schools to explore primary and primary classes from ten public schools of Delhi National Capital Region is a good example to state here (.Malik S, Tyagi HK , 2020) The result shows that more than 75% of the parents surveyed are satisfied with the online classes taking place and believed that it is working for them. 41% of the parents are of the opinion that teaching methodology is the most important factor enhancing the teaching-learning process in virtual mode for the parents. 29% of the parents believe that personalized attention given to the children can improve the system.

One of the biggest challenges faced by parents today is how to maximize the benefits and minimize the risks of internet use among young children and teenagers. Effective parental mediation is one of the important actions for promoting children’s safe and responsible use of the internet (Papagiannidis S, Harris J, Morton D, 2020). The developing countries face difficulties like weak internet connectivity, improper knowledge of ICT (Information and communications technology) usage, and weakness of content growth (Aung and Khaing 2015). There are three pertinent issues in this whole effort of online education and schemes that need serious consideration. One, an exacerbation of inequality; two, the pedagogical issues leading to bad quality education; and three, an unwarranted thrust on online education, post-COVID-19. (Rohit Dhankar, 2020). However, the Indian Online Education Market is forecast to be worth S\$ 8.6 Billion by 2026. www.researchandmarkets.com (2020). Between 2019 and 2020 the number of internet users in India increased by 128 million.

Everyone is going through an abrupt change, and this is bound to produce anxiety in everyone. The idea of virtual learning is new and possibly intimidating for many parents. Many families may additionally be undergoing financial stress, employment flux, or pressures of home-working as a result of the pandemic. (<https://georgiatestprep.com/the-issues-parents-have-been-facing-with-virtual-learning>).

Parents around the Country and also in the World are concerned about how their children’s routines are disrupted extensively due to the home learning environment. To combat this issue, the parents have to redesign the homemade activity schedule as well as a time-table for their children to study, entertain and should have a normal sleep-wake cycle.

3. METHODOLOGY

3.1 SAMPLE

A representative sample randomly selected from social platforms. Of the 237 questionnaires that were set out, 77 were returned giving a return rate of 32.489%. One questionnaire response contained considerable missing data and were excluded. Thus, only 76 responses which were complete in all senses were considered for the study. Out of the 76 respondents, 42 were male (55.3%) and 34 females (44.7%) reflecting an overall sex-ratio of 810:1000 (Fig. 2). The city’s overall sex ratio is 928:1000 as per the census 2011 data. Out of the considered respondents, a majority i.e. 46.05% are under the age of 40 whereas 53.95% are above the age of 40 years. Overall breakup of the age groups of respondents is as shown in the pie chart below (Fig. 1):

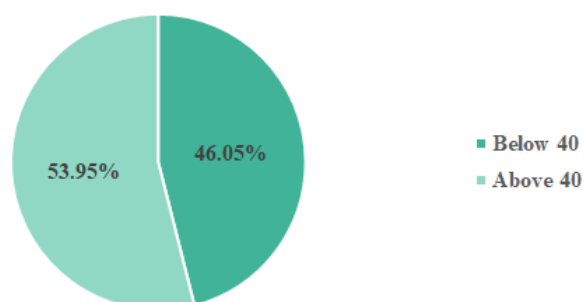

Figure 1: Age of the respondents

Source: Primary survey by authors, May 2021

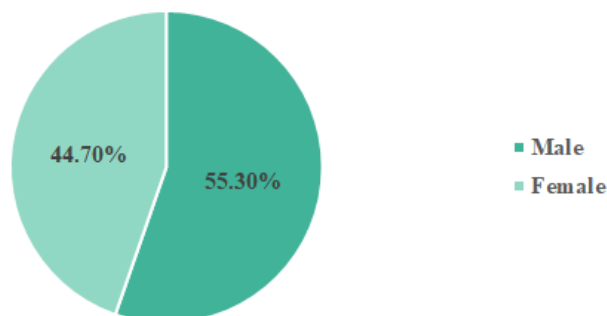

Figure 2: Gender of the respondents

Source: Primary survey by authors, May 2021

The respondents were enquired about the class in which their child was to understand the basic research base. Following is the percentage of responses received for each class (Fig. 3):

Which class is the child in? | बच्चा किस कक्षा में है?

76 responses

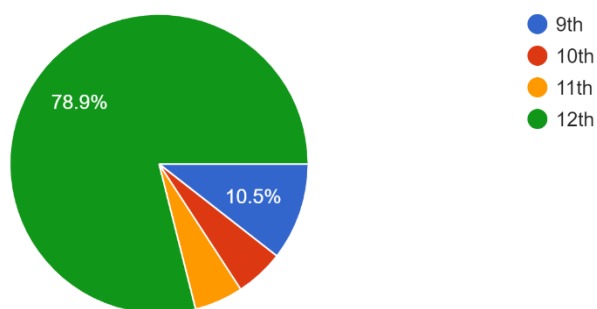

Figure 3: Class in which the child is

Source: Primary survey by authors, May 2021

3.2 STUDY AREA

The study area taken into account for the preparation of this study is the city of Lucknow in the north Indian state of Uttar Pradesh. The city faces extremes of both the winters and the summers and the climate here ranges from extreme winters to extremely hot summers and also falls. The developmental projects that have been carried out in the city in the past two decades have really impacted the climate and weather of the city at a very large scale. The temperature shifts have become considerable in the past decade and the people are facing the consequences in the form of uncomfortable weather changes and rising seasonal diseases. The city has numerous schools ranging from government to private. The sample population includes people spread out throughout the city and have been so chosen as to represent all corners of the city.

3.3 TOOLS AND TECHNIQUES

The survey e-forms were created using the Google Forms service. These were sent out to the chosen sample through social media platforms and they were requested to voluntarily fill the form using a laptop/mobile/PC. Their entries were recorded by the survey platform for analysis at a later stage done by the author.

3.4 SCOPE AND LIMITATIONS

The pandemic and lockdown scenario restricted physical access and somewhat acted as a hurdle in the research. To counter the physical access limitation, e-forms generated on a survey platform Google Forms were sent out to the participants of the survey and the data thus collected was virtually analyzed. The entire procedure was carried out using mobiles and a laptop. Had it not been for this physical restriction scenario, the authors would have carried out one-to-one physical interviews so as to understand and identify the body language of the parents too.

3.5 DATA COLLECTION

The respondents were sent an e-form to which they were provided a deadline for reply. Their responses were recorded on the platform Google Forms over which the form was developed and then the data was analyzed and compiled using requisite software to arrive at conclusions. The survey was conducted between May 2, 2021 and May 10, 2021. The trend analysis was done and data collected for every question was analyzed statistically to arrive at conclusions. The entire data-set used for this paper is primary and collected by the authors themselves depending upon the responses of the sample. All the respondents were literate and it was somewhat more than the actual figure as per the census data of 2011 for the city of Lucknow.

4 ANALYSIS

“The proponents of competing paradigms practice their trades in different worlds Practicing in different worlds [they] see different things when they look from the same point in the same direction [B]efore they can hope to communicate fully, one group or the other must experience the conversation that we have been calling a paradigm shift” (Kuhn, 1970, p. 150).

With the advent of the internet it became easier to deliver various services using the online medium. One such service is the education system which saw a shift towards the online medium in the western countries to a partial extent, yet holding onto the traditional school based education. The western countries did not do away with the school based physical education system entirely not because they did not have access to better infrastructure but because they too understood the importance of one to one student-teacher interaction when it came to imparting education. Online education is not just dependent upon the physical infrastructure viz. Internet access, hardware availability, software availability and an undisturbed electrical supply.

4.1 PHYSICAL ASPECT

When it comes to the developing nations, the picture is not as rosy as it seems in the western counterparts because of a lack of even the basic infrastructure like electricity in every nook and corner of the country. India is one such country where not even half the population has proper access to physical infrastructure required for the education to be imparted online, we would have not expected at least for the coming decade for India to switch to e-medium of education delivery. Yet this Covid-19 pandemic scenario has brought upon us a time which calls for some impossible things to be achieved for functioning as a society. According to the World Bank website, Internet users are individuals who have used the Internet (from any location) in the last 3 months. The Internet can be used via a computer, mobile phone, personal digital assistant, games machine, digital TV etc. Fig.4 shows the Internet user statistics of the world (2018 data) to signify the situation of India in the world context:

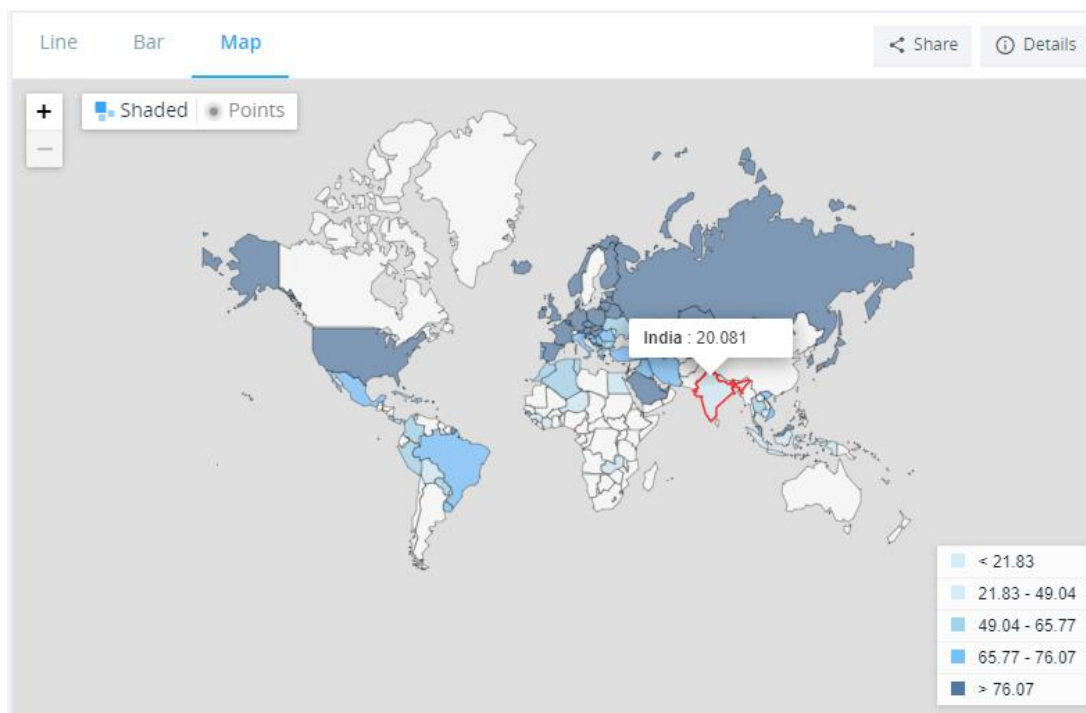

Figure 4: Individuals using the Internet (% of population) - India (2018)

Source: International Telecommunication Union (ITU) World Telecommunication/ICT Indicators Database

It is evident from the available data and the above map that India has the least Internet penetration in the population. It signifies that the basic necessity for online education, i.e. internet is also inaccessible to the majority of the population of the country. This makes it really necessary for us to understand what problems pertaining to the physical aspect such as the creation and utilization of space in their respective houses the parents faced when they were suddenly forced to accept this online education system because of the circumstances. We asked them about the type of house they inhabited. Majority of them (64 responders out of 76) own a house. 6 respondents’ families have a rented house to live in and the families of 2 respondents live in a Government provided housing facility. Fig. 5 reflects the housing typology breakup for the respondents’ families as per the survey conducted:

Housing type | आवास प्रकार

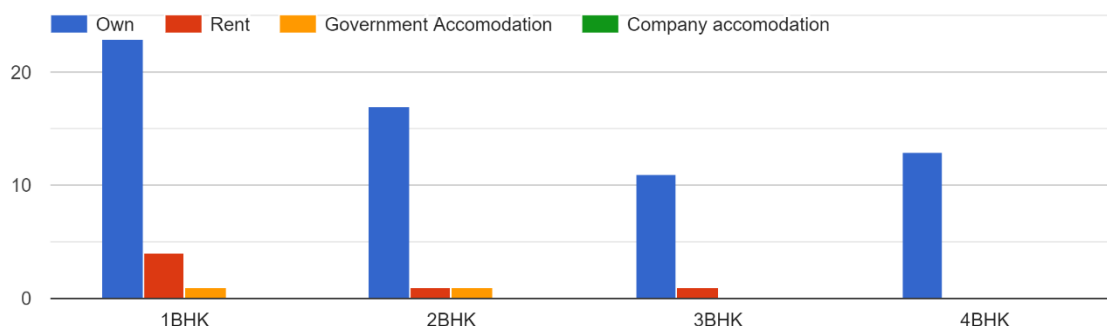

Figure 5: Housing typology

Source: Primary survey by authors, May 2021

Since the majority of the respondents own a house, it can be inferred that they belong to middle to upper middle classes economically. The next question we asked them about their physical infrastructure was about their perception of their house being suitable for online education. We asked them to rate it on a scale of 1 to 5 wherein 1 being “Extremely Unsuitable” and 5 being “Extremely Suitable”. 13.2% respondents find their houses to be extremely unsuitable whereas 25% consider it extremely suitable. Three-quarters of the respondents have rated their house 3 and above meaning a majority of them perceive their houses to be suitable for their child’s online education. (Refer Fig. 6)

How suitable would you rate your house for online education? | ऑनलाइन शिक्षा के लिए आप अपने घर को कितना उपयुक्त मानते हैं?
76 responses

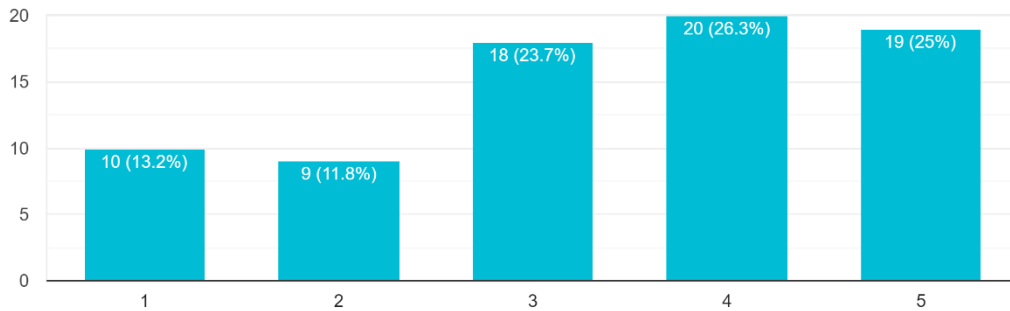

Figure 6: Perception about the suitability of house for online education

Source: Primary survey by authors, May 2021

Next up we asked them about whether or not their child has a separate room (Fig. 7). 52.6 % (40 out of 76) respondents said yes whereas 47.4 % (36 out of 76) responses received were noes. The next question asked the parents what kind of internet access their houses had. Mobile Hotspot was the response of 59.7% i.e. 53 out of 76 parents. Public Wi-Fi access is accessible only to a meager 7.9% respondents’ houses implying that public Wi-Fi access has to be increased to a very great extent by the government so that internet becomes cheaply and easily available to the people. Access of broadband is also limited to only 18.4% houses implying poor reliability of network access for the majority students. On asking them about whether their data had any kind of a daily or monthly limit, a majority 63.2% respondents were found to have a daily data consumption limit and 19.7% had a monthly limit of data usage. 4 respondents had no idea about it implying that there are parents with lacking information and knowledge about technological things.

What kind of internet access does your home have? | आपके घर में किस तरह की इंटरनेट पहुंच है?
76 responses

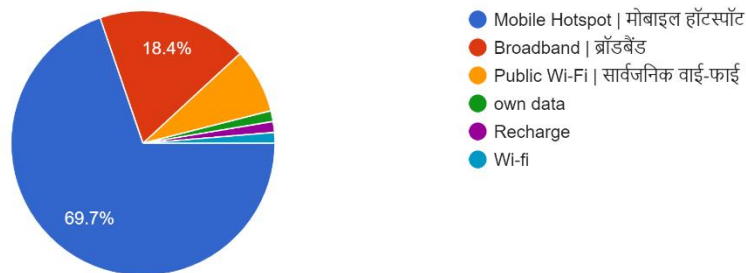

Figure 7: Kind of Internet access

Source: Primary survey by authors, May 2021

On being asked whether or not the government should provide free Wi-Fi access and other infrastructure linked to e-education, a majority (47.4% viz. 36 out of 76 respondents) of them showed strong agreement whereas only 3.9% respondents showed disagreement to the idea (Refer Fig. 8). It implies that a vast majority of parents are somewhat feeling the pressure of arranging the infrastructure linked to online education at their place.

Do you think that the government should provide free wifi access and other infrastructure linked to e-education? | क्या आपको लगता है कि सरकार को मुफ्त शि...-शिक्षा से जुड़े अन्य बुनियादी ढाँचे प्रदान करने चाहिए?

76 responses

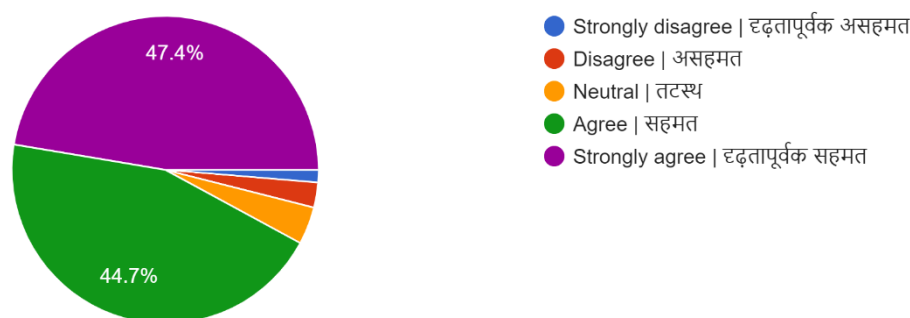

Figure 8: Should the government provide free infrastructure linked to e-education?

Source: Primary survey by authors, May 2021

4.1.1 ENVIRONMENTAL ASPECT

“Though there have been previous periods of climatic change, since the mid-20th century humans have had unprecedented impact on Earth’s climate system and caused change on a global scale. India is one of the few countries which have faced the worst of the consequences. This makes it important to understand how and to what extent has this affected the perception of the people. Public opinion impacts on the issue of climate change because governments need willing electorates and citizens in order to implement policies that address climate change. Furthermore, when the perceptions of the populace and the government differ, the communication of risk to the public becomes problematic. (Tewari and Mohamed, 2021)”

The environmental aspect plays a very significant role in the physical infrastructure consideration because the kind of environment the child gets decides the lifestyle choices they would make on getting older. It has been scientifically proven that a person surrounded by plants and green spaces was to make greener and more sustainable lifestyle choices. We initially inquired the parents about whether or not their neighborhoods had a park or a green space. 46.1 % (35 respondents out of 76) said yes and the rest 41 parents said no. This implies that almost half the children studying in an online medium in the confines of their homes are devoid of community green spaces.

Next, we asked them whether their children had any access to either or both of Pets and Plants. 35 out of 76 parents responded that their children had access to Pets whereas 68 out of 76 parents said that their children got access to plants. 8 children were thus separated from plants entirely which means a significant 10% of the sample population had no access to plants during the lockdown. 52 out of the respondents said their children spent less than an hour with the plants whereas 5 respondents said their children spent more than two hours daily amongst the green. 24 parents said their children spent less than an hour with the pets whereas 11 parents said their children spent more than one hour with their pet(s). 24 surveyed houses had both potted and garden plants whereas 35 houses had only potted plants. (Refer Fig. 9)

28 families had dogs whereas 6 families had cats in their homes as pets. 4 houses had rabbits whereas 7 houses had birds as their pets. On being asked whether they believed that the online medium of education

pushed their children away from the plants, trees and the green, 39.5% respondents (30 parents out of 76) agreed whereas 26.3% i.e. 20 parents believed that their children had not lost the connection to the green. An astounding 34.2% (26 parents) were unsure and responded in a maybe (Refer Fig. 10). This is worrying as this prolonged disconnect from the green may prevent the child growing up from attaching any value to the plants and trees and thereby making unsustainable lifestyle choices.

Does your child have access to any of these(one or more possible) and how much time do they spend with it? | क्या आपके बच्चे को इनमें से किसी एक (...संभव) तक पहुंच है और वे इसके साथ कितना समय बिताते हैं?

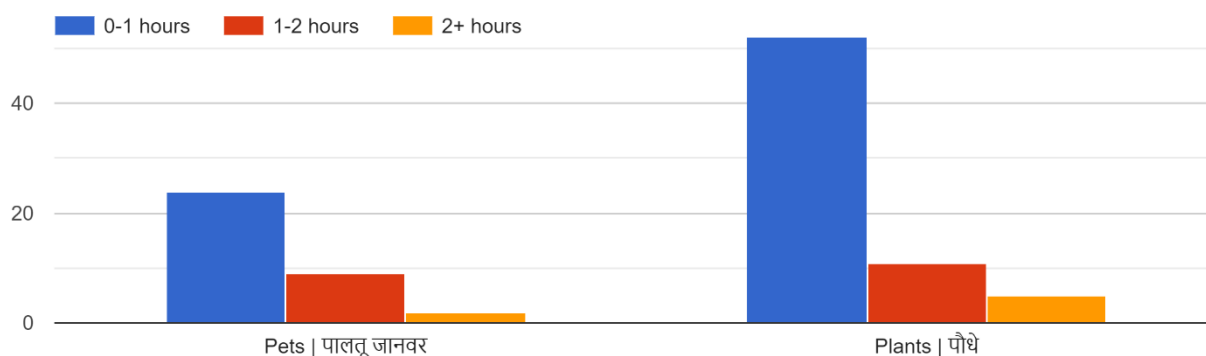

Figure 9: Does the child have access to plants or pets

Source: Primary survey by authors, May 2021

Do you feel this online medium of education has pushed the child away from the plants, trees and the green? | आप शिक्षा के इस ऑनलाइन माध्यम महसूस करते हैं बच्चे पौधों और पेड़ों से दूर धकेल दिया गया है?

76 responses

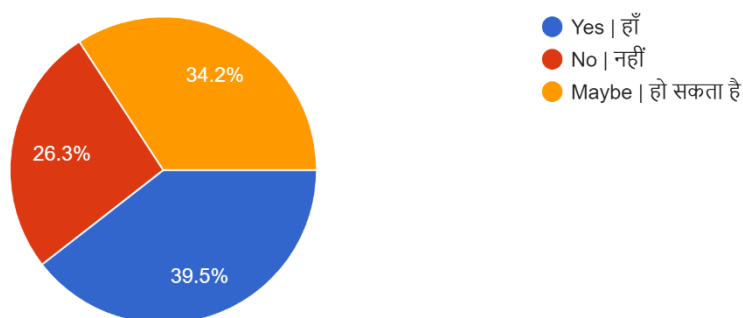

Figure 10: Parents' perception about whether the online education has distanced children from the green

Source: Primary survey by authors, May 2021

4.2 ECONOMIC ASPECT

It was really necessary for us to understand the economic basis of all the respondents so that we could analyze and infer from it the suitability of online education medium for parents based on their economic status, The type of infrastructure the children get access to for their online studies is very much affected by the kind of economic background they belong to. The major focus of the paper is upon the kind of investment parents had to make for improving or enabling the e-readiness of their homes.

An analysis of the collected data tells us that the respondent parents have different occupations ranging from farming, daily wage work to businesses, government jobs and bank managers. This implies that the surveyed population is from very different economic backgrounds and hence the data represents a clear picture from the perceptions of parents belonging to different economic backgrounds. We then asked the parents about their initial cost investments to build infrastructure for online education at home. An astounding 51.3% (39 out of 76 respondents) had to invest under INR 10,000/- (~US \$137). About 39.4% (30 respondents out of 76) parents had to invest somewhere between INR10,000/- and INR 50,000/- (~US \$137 to \$685). 2 out of the 76 parents had to invest more than INR 1,00,000/- which is way too much (Refer Fig. 11). The initial hardware cost the parents had to invest (Fig. 12) majorly (73.7% i.e. 56 out of 76) a sum lesser than INR 20,000/- (~US \$274) whereas about 5.2% parents had to invest an astounding sum of INR 60,000 to INR 1,00,000/- (~US \$821 to \$1369). On the software front, the investments were comparatively smaller (Refer Fig. 13). 35.5% (27 out of 76 respondent parents) had to not spend any money on the softwares. 47.4% parents had to invest about INR 5000/- (~US \$68.45) on the softwares in the initial phase of this online education medium.

What was the initial cost investment to build infrastructure for online education at home?(e-readiness) | घर पर ऑनलाइन शिक्षा के लिए बुनिय...माण के लिए प्रारंभिक लागत निवेश क्या था? (ई-तत्परता)

76 responses

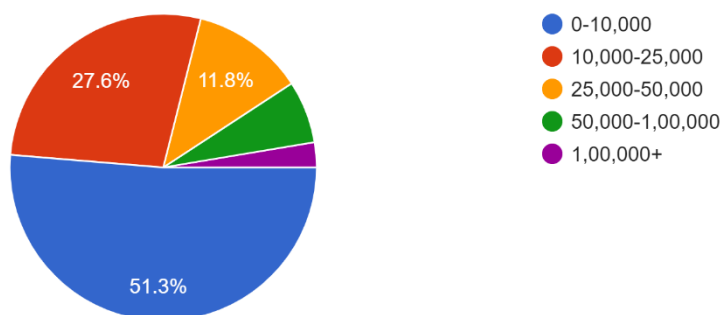

Figure 11: Parents' initial investment on infrastructure linked to online education

Source: Primary survey by authors, May 2021

Initial investment on hardware | हार्डवेयर पर प्रारंभिक निवेश

76 responses

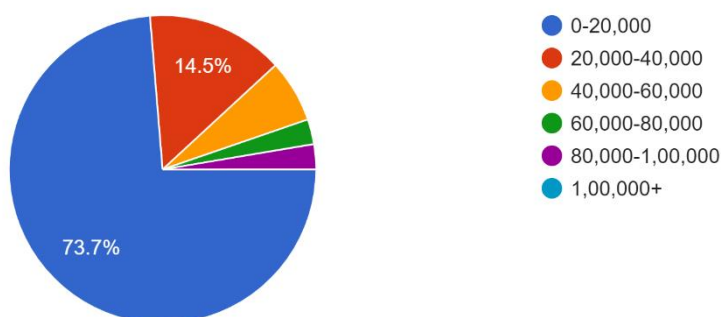

Figure 12: Initial investment on Hardware

Source: Primary survey by authors, May 2021

Initial investment on Software | सॉफ्टवेयर पर प्रारंभिक निवेश

76 responses

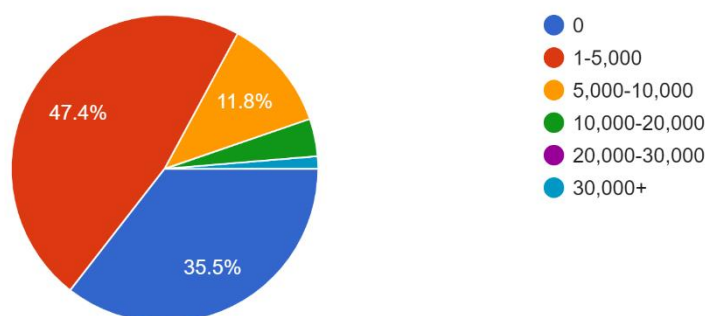

Figure 13: Initial investment on Softwares

Source: Primary survey by authors, May 2021

To understand the source of the initial investment, we asked the parents about it. A vast majority i.e. 93.4% (71 out of 76 parents made the investment from their own savings whereas a significant 5.3% parents(4 out of 76) had to apply for bank loans to make their houses ready for the online education of their wards and ensuring a suitable infrastructure for the same. The monthly expenditure on the child’s online education ranged between INR 1,000/- and INR 5,000/- (~US \$13.5 to \$68). 28.9 % (22 out of 76 parents) have to spend an amount under INR 1,000/- (~ US \$13.5). Fig.14 reflects the overall monthly expenditure on the child’s online education which the parents have to invest.

What is the monthly expenditure on per child's online education system? | बच्चे की ऑनलाइन शिक्षा प्रणाली पर मासिक खर्च क्या है?

76 responses

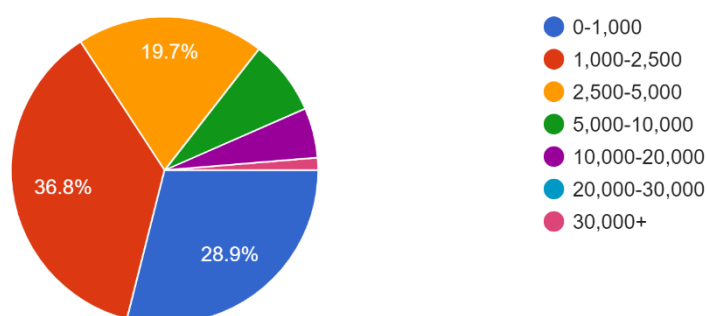

Figure 14: Monthly expenditure on child’s online education

Source: Primary survey by authors, May 2021

4.3 SOCIAL ASPECT

Social aspect concerns the learning environment practice and modifications required as per the perception of the parents. This part analyzed what all were the problems and challenges that their children were facing in this online mode of education and what was their perception about the efficiency of e-learning. We started off by asking whether or not the parents were anxious about their children’s peer relationships due to this

physical and social distancing. They were requested to rate their level of worry on a scale of 1(No tension at all) to 5(Extremely worried). 59 out of 76 parents rated it 3 and higher which means that about three-quarters of the parents were significantly worried about their child’s social wellbeing during this online mode of education.

Image 1: A teacher explaining to two students at a time

Source: [The role of Teacher in 21st century \(rashtriyashiksha.com\)](http://rashtriyashiksha.com)

Image 2: A parent struggling to handle the online education of two kids at a time

Source: [Why Indian Parents Should Learn To Let Go \(outlookindia.com\)](http://outlookindia.com)

More than three-fourth (77.77%) parents found the overall communication between the parents and teacher to be smooth even during the online education medium whereas 75% parents perceive the overall student-teacher communication to be smooth during this online education medium. Although the rest being 25% parents who are not satisfied considerably might seem like being lesser in number in comparison, yet they form a very significant chunk of the population. Reflecting a similar ratio in the real world scenario would imply that one-fourth of the children are facing difficulties in interacting with their teachers which would mean a significant impact on their studies. This is really concerning from the point of view of the children because this disconnect would affect their confidence and overall understanding of the subjects.

We asked the parents about what all were the problems which had arisen due to the online mode of learning that their children spoke of. Fig. 15 reflects the overall responses of the parents:

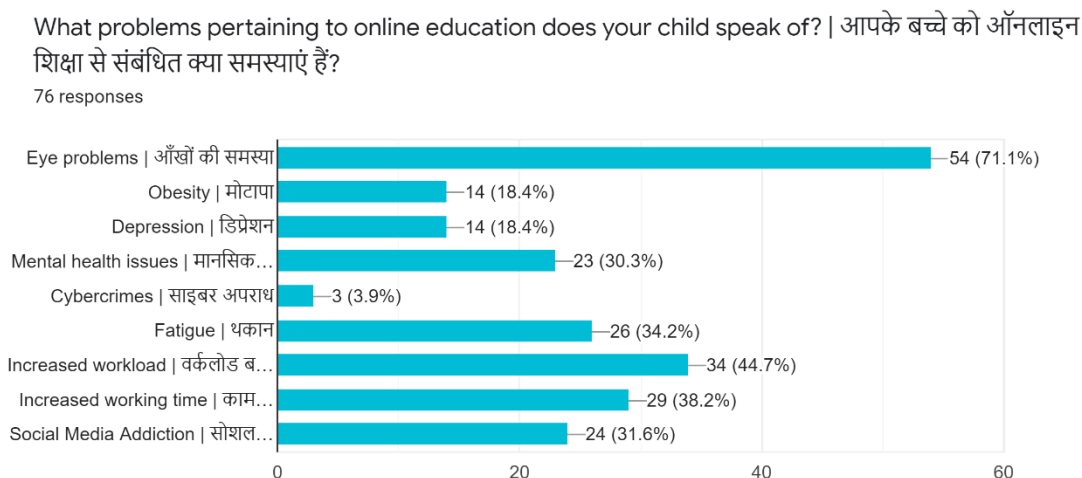

Figure 15: Problems faced by children due to online education

Source: Primary survey by authors, May 2021

To understand whether the perception of the children about the problems matched with that of their parents, we also asked the parents about their own perception about what all were the problems they felt this online medium caused their children. Fig. 16 summarizes the parents' responses for the same:

What problems do you think has this online education posed on your child? | आपको क्या लगता है कि इस ऑनलाइन शिक्षा का आपके बच्चे पर क्या प्रभाव पड़ा है?

76 responses

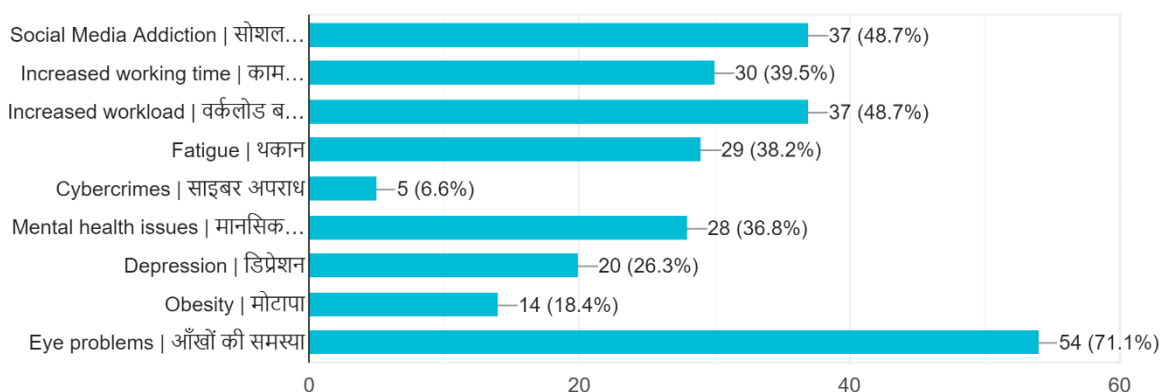

Figure 16: Parents' perception about Problems faced by children due to online education

Source: Primary survey by authors, May 2021

It can be inferred from the above two charts that the perception of both the children and their parents align to a great extent. From the children's perception, eye problems are the most concerning issue matching exactly with that of the parents. Increased workload and time are the second most concerning issues for the children whereas for the parents, Social media addictions seem to be the issue of concern. We asked the parents to rate their experience of this distance learning mode on a scale of 1(unsatisfactory) to 5(extremely satisfying). 79% parents rated it 3 and above implying that to a larger extent the parents are satisfied with the status-quo. (Refer Fig. 17)

Rate your distance learning experience so far. | अब तक के अपने दूरस्थ शिक्षा के अनुभव को रेट करें।

76 responses

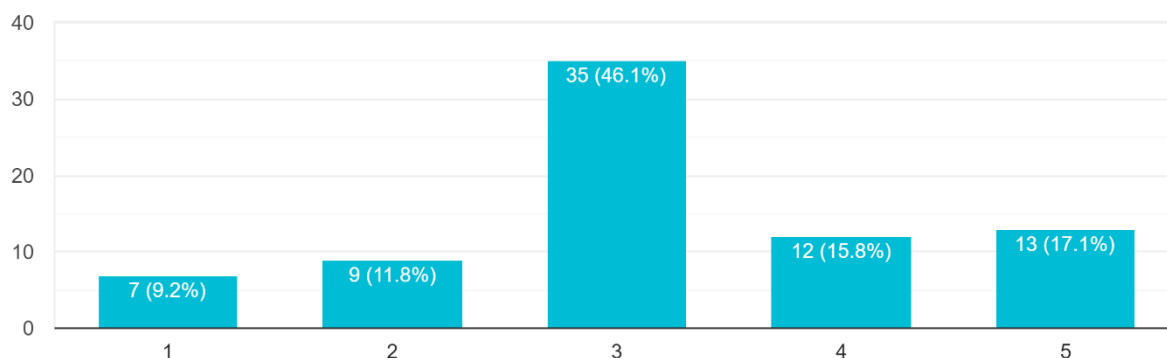

Figure 17: Parents' overall experience about distance learning medium

Source: Primary survey by authors, May 2021

Ultimately, to understand whether the parents are concerned about the impact of this social disconnect on their wards' social as well as emotional wellbeing we asked them to rate the extent of their worry on a scale of 1(no worries) to 5(extremely worrisome). The responses are absolutely frightening in the sense that an astonishing 57.9%(44 parents) are extremely worried and not a single parent rated it 1 i.e. every parent was to some extent found to be worried about their child's social and emotional well-being and the impact of this social disconnect with their peers and the teachers that this online medium of education has brought along with itself. (Refer Fig. 18)

How worried are you about your child/children's social-emotional health? | आप अपने बच्चे / बच्चों के सामाजिक-भावनात्मक स्वास्थ्य को लेकर कितने चिंतित हैं?

76 responses

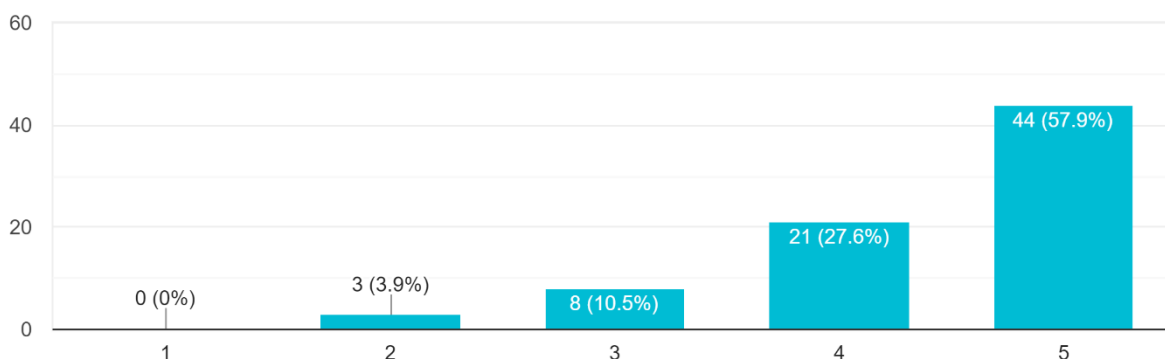

Figure 18: Parents' concern about the social and emotional health of the children

Source: Primary survey by authors, May 2021

4.4 CYBER SECURITY ASPECT

We wanted to analyze and understand the parents' understanding of cyber security and whether or not they were concerned for their children being exposed to threats of cybercrimes. It was really worrisome to see that the parents either do not have significant knowledge or understanding of cybercrimes or didn't even know about the concept. A striking 23.7% (18 out of 76) parents responded by saying that they had no idea what cybercrimes are. An unnerving 48.7% of parents (37 respondents) said that they didn't feel their child would be exposed to cybercrimes at all in this online mode of education (Refer Fig. 19). This perception is far from reality because cyberspace is a really dangerous place even for adults making it even more concerning for unguided children. In this mode of teaching students are expected to write assignments and watch video lectures online which they search for on various websites. Most websites are filled with dubious links and vulgar advertisements making the child more susceptible to falling in the trap laid by the cyber criminals. Cyber bullying is one really important topic which should not be neglected at all because it is on the rise. Identity theft, misuse of information, hacking, phishing etc. are the few concerns which 27.6% parents have shown.

“The second study found that being a cyber-victim, but not a cyberbully, correlated with internet use; many cyber victims were traditional ‘bully-victims’” (Smith et. al. 2008)

Do you feel this online medium of education has increased the child's susceptibility to cyber crimes more? | क्या आपको लगता है कि शिक्षा के इस ऑन...े लिए बच्चे की संवेदनशीलता को और अधिक बढ़ा दिया है?

76 responses

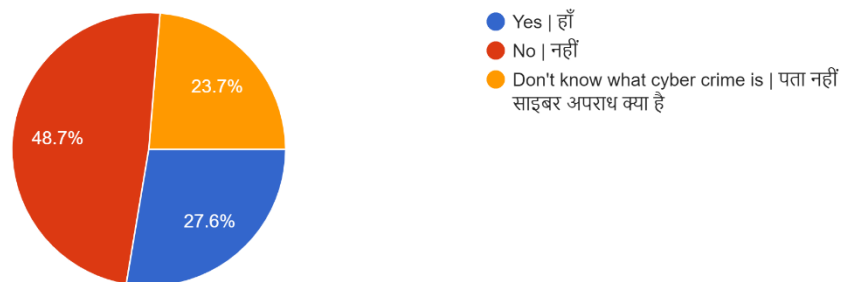

Figure 19: Parents' concern about child's susceptibility to cyber crimes

Source: Primary survey by authors, May 2021

5. CONCLUSION

An astonishing as well as worrisome 72.4 % (55 out of 76) parents feel that this online mode of education has significantly increased the pressure on their children. Out of this, 30.3% have shown a very strong agreement to the fact bringing our focus to the major concern at hand which is the impact this sudden shift from physical school education has caused for the students of the higher and higher secondary classes. The initial hypothesis which we as authors had considered was that the online mode of education would not just be problematic for the students but also for the parents. This hypothesis seems to be proven right by the overall responses of the parents. This medium of studies has added to the overall physical as well as mental pressure on the students separating them from their peers and increasing their screen times significantly adding to the eye problems they may or may not have had in the physical mode of school education. This has also put them at the risk of becoming a cyber-victim because of the misinformation or lack of information amongst the parents about cybercrimes and cybersecurity issues. Our hypothesis is also proven right by the responses we received for the final question we asked the parents. We asked them that if they were given a choice under normal circumstances then which mode of education they would prefer for their wards: Online education or the Traditional School going physical education. A staggering 88.2 % (67 out of 76) parents would prefer the physical school education as compared to a meager 11.8 % (9 out of 76) parents who would prefer online education under normal circumstances too (Fig. 20).

As a parent if you were to choose one of the following two for your child, what would be your preference in a normal scenario? | एक अभिभावक के रूप में...ाहते हैं, तो सामान्य परिदृश्य में आप क्या पसंद करेंगे?

76 responses

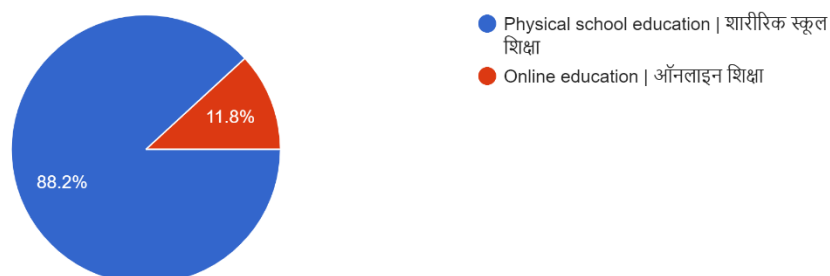

Figure 20: Parents' perception about Physical school education vs online education medium

Source: Primary survey by authors, May 2021

“The new era of emerging digital society in the world where the children grow and learn develop a cosmopolitan character among them. This situation demands the children for the use of computers, internet, mobiles, etc., which ultimately increase the distance between them and their parents. Even though the technological innovation and its vigorous use of it may crate ease among the minds of the parents, but it makes the physical distance between children and parents larger. It is important to review the traditional system which is capable of making the children learning form parents and elders at their home environment not only develop the subjective knowledge but also for develop social skills among children” (Mohamed. A. R. 2015)

Home learning environment needs relook at not only the role of teachers and students but also the Parents. During the pandemic situation the Children spend the full day and night in their houses. Even though the online mode of teaching and learning takes place in a scheduled as well as flexible time for the children there is change in the life cycle of the children and parents to cope up the towards the education of children. The house (the family), school (the teachers and Peer groups), neighborhood (community) and the city (the local government) should give a lovely place to children to live, study, entertain and socialize. (Mohamed. A. R. 2014)

Governments have been launching (e.g. Saudi Arabia and UAE) awareness campaigns on distance learning for parents, teachers, administrators and students (Chang & Yano, 2020). An attempt towards the learning for creating a conducive policy framework, the State governments such as Karnataka and Maharashtra have banned online classes for very young children, but Karnataka has allowed the use of recorded videos and has appointed a committee to suggest guidelines for revoking the ban. It would be good for such committees to keep some of the learning outlined here in mind. The guidelines that MHRD is contemplating i.e., restricting the length of class time to up to two hours on weekdays, getting parents and volunteers to help teachers, and requiring schools to offer content in multiple mediums to cater to students with varying degrees of technology access or even no access, and providing for the physical and mental health of students, are all very good steps in the right direction (Wadia, 2020)

Image 3: A happy child learning from the traditional chalk and slate medium

Source: [NISA and Private Schools: Bridging the Gap / Scoone.com](https://www.scoone.com/news/nisa-and-private-schools-bridging-the-gap/)

Image 4: An uninterested, bored and stressed child staring at the tab's screen for his classes

Source: [Enfants et tablettes électroniques: des experts inquiets / La Presse](https://www.lapresse.com/actualites/parents/parents-et-tablettes-electroniques-des-experts-inquiets/)

The authors strongly believe and suggest that the curriculum should be reoriented towards creation of a flexible teaching and learning environment at Houses. This may be achieved through incorporating cautiously the online courses which should include the development of physical and psycho-social components other than the academic goals. There is a need for curricular reforms including the assessment systems that facilitate the children to do home based activities through observations. Facilitating parents towards creation of “Caring Home Learning Environment” (CHLE) is important by making CHLE Kits, and Handbooks. It may be helpful for the parents to be aware of, learn about and practice the issues in handling online education devices and other infrastructure facilities at homes.

REFERENCES

1. Aung TN, Khaing SS (2015) Challenges of implementing e-learning in developing countries: a review. In International Conference on Genetic and Evolutionary Computing (pp 405–411). Springer, Cham
2. Bhamani, S, and Makhdoom A.Z, (2020) “Home Learning in Times of COVID: Experiences of Parents”, Journal of Education and Educational Development 7(1), 09-26, 2020. DOI: <http://dx.doi.org/10.22555/joeed.v7i1.3260>
3. Chang, G. C., & Yano, S. (2020). How are countries addressing the Covid-19 challenges in education? A snapshot of policy measures. Retrieved from World Education Blog:<https://gemreportunesco.wordpress.com/2020/03/24/how-are-countries-addressing-the-covid-19-challenges-in-education-a-snapshot-of-policy-measures/>
4. Kuhn, T. S. (2012). The structure of scientific revolutions. University of Chicago press.
5. Malik S, Tyagi HK (2020) A study of parent’s opinion on online teaching in Delhi-NCR schools. Indian Journal of Science and Technology 13(42): 4351-4363. <https://doi.org/10.17485/IJST/v13i42.1664>
6. Mohamed A.R, (2014) Any Place for children in the Capital?, The Hans India Daily newspaper, Vijayawada Edition 16, December
7. Mohamed A.R, (2014), Neighbourhood Awareness and Action Programme” The Hans India Daily newspaper, Vijayawada Edition 29, December
8. Mohamed A.R, (2015), “Let Our Children Learn at Home” The Hans India Daily newspaper, Vijayawada Edition 13, January
9. Mohamed A.R, (2015) , Participatory Learning –Guide to teachers and Parents” The Hans India Daily newspaper, Vijayawada Edition 20, January
10. Papagiannidis S, Harris J, Morton D. (2020) WHO led the digital transformation of your company? A reflection of IT related challenges during the pandemic. International Journal of Information Management. 2020;55:102166–102166. Available from: <https://dx.doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2020.102166>. doi:10.1016/j.ijinfomgt.2020.102166
11. Smith, P. K., Mahdavi, J., Carvalho, M., Fisher, S., Russell, S., & Tippett, N. (2008). Cyberbullying: Its nature and impact in secondary school pupils. Journal of child psychology and psychiatry, 49(4), 376-385.
12. Tewari, K. & Mohamed A. R. (2021) People's Perception about Weather Changes In Lucknow and How their Knowledge of Global Concerns such as Climate Change affect the Choices of a Sustainable Lifestyle [Abstract]. *Book of Abstracts, International Conference on Infrastructure Development (ICID): Theory, Practice and Policy, April 29-30, 2021, 18, e-ISBN: 978-81-952843-4-4*
13. UNESCO. (2020). COVID-19 educational disruption and response. Retrieved from [https://en.unesco.org/covid19/education response](https://en.unesco.org/covid19/education-response)
14. Wadia, L.C (2020) Online school education in India during and beyond the pandemic (2020) Observers Research Foundation (ORF) Centre Mumbai

WEB REFERENCES

1. www.researchandmarkets.com (2020).
2. <https://childfriendlycities.org/what-is-the-child-friendly-cities-initiative/>
3. [https://timesofindia.indiatimes.com/blogs/edutrends-india/Challenges of quality in online learning \(indiatimes.com\) \(TOI MAY06,2020](https://timesofindia.indiatimes.com/blogs/edutrends-india/Challenges-of-quality-in-online-learning-(indiatimes.com)-(TOI-MAY06,2020)
4. Rohith Dhankar (2020) <https://www.thehindu.com/opinion/lead/e-learning-in-india-a-case-of-bad-education/article32672071.ece>
5. Economic Times (2 May 2021) The effect of online learning on your child you need to know
6. <https://georgiatestprep.com/the-issues-parents-have-been-facing-with-virtual-learning>

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

CHANGING NOTIONS OF CHILDHOOD IN KERALA, INDIA- A HISTORICAL READING

Dr. Sajna A.

Assistant Professor, Department of History, University of Kerala, Kerala, India

ABSTRACT

Kerala, the southern most Indian state has been renowned for its unique development pattern known as the ‘Kerala Model of Development’ with high human development index in spite of its low per capita income. The state is ahead of national average in this respect. These favourable human development conditions could be applied in the case of children’s like low infant mortality rate, free and compulsory education, favourable health care system for women and children and so on. At present it can see that each Kerala family turned in to micro centres of child rearing. The present paper is an humble attempt to unravel the historical evolution of such child rearing nuclear family in Kerala where once the discriminatory social hierarchical system labelled a section of people as slaves and the child slaves up to the introduction of colonial modernity.

Keywords: Kerala Model of Development, child rearing, new motherhood, colonial modernity.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

LOGICAL NETWORK: A MODEL FOR CHILDREN'S PARTICIPATION IN DECISION-MAKING PROCESSES AS ANSWER TO THE CHALLENGES OF XXI CENTURY EDUCATIONAL MANAGEMENT

Ophelia KANEVA

*PhD in Educational Management; Varna Free University & Plovdiv University & Agency OZON, Bulgaria;
ORCID No: 0000-0002-6318-4594*

ABSTRACT

The article focuses on the opportunities for young people at school to participate in decision-making processes. It is developed in the field of educational management and identifies some of the problems in the education system outlining the prospects for its future development in terms of child participation. The idea of creating a logical network is presented, in which each person as a subject in school life can create its model of the integrated and modern decision-making process, as a fundamental tool for the success and quality development of the educational system.

The established network will help the professional and/or young leader to determine the position in the school community (but not only), to take, analyzing all possible situations, the most appropriate form of child participation, and to be able to contribute with own resources to the process without losing the structure of belonging to the model.

The study examines the relationships between students, teachers, and school management in the community sphere, school sphere, business sphere, at a national, international, local, and municipal level.

The need for timely and firm commitment in the management of education regarding the inclusion of children in decision-making processes is presented.

Key Words: Education management, child participation, network, education system, decision-making

Introduction

Understanding the responsibility and mission that professionals working with children have for future generations, it is clearly emphasized that, caring for children and the opportunities that are created for their development are the driving force that gives impetus to identify problems, outline prospects, and find practical solutions. Thus, it can be logically emphasized that the management of education raises high expectations and requirements for pedagogical science in general. Today teachers must not only perform tasks through the most modern systematic approach but also to ensure successful professional development of teachers and to meet the modern socio-economic needs and specifics of work in educational institutions. But the philosophy of management always emphasizes the so-called public foresight through which the management of education is burdened with commitments for generations to come - both socially and theoretically, economically and administratively, including the educational policies. In this regard it should be noted that theoretical progress in pedagogy, psychology, philosophy and management not only allows but also recognizes the importance of the opportunity for children to participate in decision-making processes - from the pre-Dewey era to the present day.

About Children's participation

The so-called Child participation is a modern paradigm, mainly launched through policies to support children's rights, which are expanding with the adoption of the UNCRC (UN Convention on the Rights of the Child). And since the UNCRC is an unprecedented act in the history of civilization, adopted by all countries and ratified by all but two, it systematically and dynamically influences its application in practice in every point of interest in which the child is present: family, school, security, justice, the state as a whole,

international cooperation (and not only). All this engages the academic world and influences a systematic approach to organizing a complex whole of events, individuals, groups, and products today - to respond to the typical for the child of the XXI century saturated multiple environments. The one that is characterized by connecting the surrounding reality with the emotions and perspectives of young people in spectrally extended points of contact - from new competencies to the universality of design.

Whatever classification of forms¹ of child participation is applied in this spectrum, the search for and creation of a network of interrelations, benefits, and weaknesses in the involvement of institutions, professionals and children is a necessary condition for the decision-making process involving young people. Such an approach have followed Dewey, Decroly, Parkhurst, Montessori and Neil, as well as several progressive educators, humanists, and public figures, have taken such an approach.

The main emphasis is on the quality of the child (and student) of a subject in the processes resulting from the functions of initiative, entrepreneurship, innovation, personal and social responsibility. On this basis - search and expectation of results in terms of a quality process of education of civic competence, the rationality of personal choice of the child, adequate preparation for the growing responsibilities in life, promoting cooperation and interaction, increased social responsibility and overall social progress.

About the management challenges

We traditionally explain the challenges that governance faces in the XXI century with globalization, information coverage and dynamism. And probably this is one of the reasons why the practice of macro-policies (including education) in the XXI century are developed without micro-partners - those for whom they are formed and who should justify and implement them. Because we rely upon that all processes and people are involved in the global network. Still, the dynamics of modernity require quality short-term reactions. Qualitative monitoring and effective control systems are needed. All over the world the resources available in education could be considered scarce because they are mainly of public origin. The public guarantee in school processes lowers the motivation of professionals in the pedagogical world compared to those in the economic or political world. It can then be assumed that the school's approach to community attitudes is not sufficiently mediated. And in this case, it would not be too bold to say that the opportunities for a positive development of the personality of each subject of education are stagnant. Therefore, the direct role of the school in achieving the social and economic goals set in education will not be sufficiently strengthened. The governance of the XXI century needs to balance interests through the representative participation of sufficient stakeholders; to increase the levels of competition and competitiveness as a constant line of development, as well as to ensure the personal development of the persons involved at least guaranteeing opportunities for adequate expression and benefit for the community.

About the logical network – Model for children participation in the processes of decision making

In response to management challenges in front of pedagogical (and not only) specialists, the creation of a logical network, in which each subject (whether individual or collective) manages to create its model of an integrated and modern process for making decisions, is a necessary tool. The management of the work process after the creation of a specific model of children's participation in the decision-making process needs a spine. At the same time, the product that this necessity generates is a result of a multitude internal activities. Therefore, the working process should optimally organize the implementation of internal activities in such a way as to improve the effectiveness of their application in the best result. That is why the spine includes the following horizontal elements:

1. Form of expression of the children's opinion - group format, an individual speaker, or mixed-format;
2. Geographical positioning - within the class, school, city, country, or elsewhere;
3. Age range;
4. Frequency of activities - for a single campaign, for a period (term), systematically

The spine also has basic hierarchical, vertical elements:

¹ By geographical aspect, by age, according the supporting environment, by application scope, by timing, by impact or range of participation.

1. Form of coordination among the participants - by age, by a vote of confidence;
2. Form of contact with addressees external to the specific model - identification of representative persons and mandate of representation.

In other words, the work process consists of a set of activities that are performed in a coordinated manner in a given organizational and technical environment. These activities jointly achieve a goal. Each workflow is performed by one organization but could interact with workflows performed by other organizations (Vatov, D., 2010). For example, if a high school has created an environment for developing a formal model for children's participation in school decision-making processes, a Youth Council can be developed. This council is composed of a representative and a deputy representative of each class – i.e., a total of 10 young people, of which 5 with provided representative functions and 5 with representative functions under condition (in the absence of the holder). *In this way, the horizontal elements 1, 2, and 3 are provided: 1. Individual speakers of each class and group decision-making at board level; 2. Within the school; 3. High school stage (14-18 years).* The condition that the representative and the deputy representative cannot be from the same class is accepted (when there is more than 1 class/year in the school). In this way, a standard of ethics of the approach is covered. Rules for the work of the Youth Council are adopted, based on which it is determined that this council meets at least twice a month; makes its decisions by a simple majority after a reasoned discussion; obligatorily determines priorities in the activity for the respective period, to which all students are organized and which are coordinated with the school management; considers forms of interaction with other councils in the city, region, country and beyond. This provides horizontal element 4 and vertical elements 1 and 2. This example highlights a compact format of a dialogue between school management and students, which burdens student representatives with additional commitments of community representation, but also ensures their need for expression on the one hand, and on the other hand engages daily in the implementation of school policy all involved participants, including the accumulation of civic capacity in the student.

The visualization of the logical network - model is shown in Figure 1.

About the benefit of the logical network – Model

Painted in detail, the logical network forms a model of children's participation, which can give clear answers about the adequacy of its application in the specific school, community, or network to the people usually involved - students, teachers, school management. In this Network, different categories could be integrated for the required resource as well as success criteria (such as a form of internal monitoring). Such a Network provides at a glance a precise and clear orientation to each entity involved in the creation and/or promotion of children's participation. Through it, the professional or youth leader can determine his position about the surrounding reality; assess the pros and cons when choosing a certain form of child participation for the respective environment in which he resides; as well as implement his contribution so that the participant belongs to the situation in which it is realized and to the participants with whom it is realized, without losing structure and belonging to the chosen general model/form.

Following the introduced model, it is systematized information about the categories of forms of child participation, the benefits for children, for students, for the heads of educational institutions, for the teachers, as well as for the school itself, for the weaknesses of the involved countries and the required resource. Data on sample applications are added for the effective impact of information in its internalization by individual professionals and young people. Success indicators are also added as additional practical starting points.

The added value to the management

The need for a timely and firm commitment to the management of education in terms of involving children in decision-making processes is emphasized by several key aspects, including:

- The changes regarding the vision of children's participation follows the changes in the development of the human and society, developing the understandings of freedom, happiness, democracy, and other basic human values.

- Children's participation in decision-making processes can refer to both public and personal cases at the same time, but separately.
- Recognition of the child as a subject in the processes gives functions of initiative, entrepreneurship, innovation, personal and social responsibility - all key competencies for any management system.
- The main value in the development of ideas for children's participation is the awareness and understanding of the role of the young person as a creator of own development.

As can be seen by the philosophy of presented information so far, a few additional comments could be made:

- The traditional for the XX century model of the leading and the follower (adult and child) can be useful in the XXI century as well, as long as it is not insisted at all costs that the role of the leader is related to the age;
- A challenge (or problem) with or on a child cannot be solved without a child. The child's position, the child's point of view, the child's opinion, and the child's decision option are a mandatory element of the professional outcome in a situation of a problem/challenge;
- Engaging the child with the following way out steps of a problem is a guarantee for preventing a recurrence of a problem, overcoming the recurrence of the same problems and experience for the professional needed for the work with other children;
- Managerial approaches in the support of professionals and personnel management should be ready to integrate the initiative and entrepreneurship of a student, to cover the ideas of freedom and self-government at the level of one educational unit.

Conclusion

Regardless of the time in which the child is placed, examined or exists, she/he is special. Even placed in a summary and an average sample, the child's personality does not reconcile to be summarized and generalized for any of the professionals working directly with children; it is evident in any general information. The child's personality requires each professional to be more precise in the self-training and upgrade of the skills to be able to ask more questions and seek more information behind each report, sample, article and surrounding reality - so that is able to "Place" the child beyond the material world and elevate her/his personality and interest above the direct benefits of the environment and the situation. And this is an insisting challenge for the management of education in the XXI century, to which the logical network - model gives a possible answer by orienting in the various opportunities for children's participation in decision-making processes; in the motivation for the realization of the child's right to participate. Qualitative, sustainable, effective and efficient improvement of the preparation and application of a practical approach that allows the construction of specific structures, development of rules, norms, criteria and standards - created for the needs of the specific object and subject is the heart of the logical network - model for children's participation, which is a tool for the realization of a successful management line in education in the modern conventions of pedagogy.

Figure 1.

ATTEMPT TO MODEL CHILDREN'S PARTICIPATION													NECESSARY RESOURCES	EXAMPLE APPLICATIONS	SUCCESS INDICATOR			
CLASSIFICATION	FOR CHILDREN			STRENGTHS FOR THE STUDENT			FOR THE SCHOOL	FOR THE HEADMASTER	FOR THE TEACHER	FOR THE CHILDREN/STUDENTS	FOR THE SCHOOL	FOR THE HEADMASTER				FOR THE TEACHER		
	geographical scope	international	developing outlook, attitudes for global communication	creating contacts	getting to know foreign cultures	creating partnerships	accumulation of civic capacity	elementary school	junior highschool	highschool	educational, civic and vocational guidance at operational level	exchange, popularity, networks	authority, real-time and global level comparison	gaining confidence, exchange of experience	the global world may be too big	financial commitment	interest in foreign contacts can shift the focus from school life	
national			increasing in their confidence	experience exchange	accumulation of civic capacity	creation of own opinion by comparison with peers		comparing education and civic level in real time, creating a personal assessment of the national situation										
regional		gaining confidence and motivation for wider achievements																
local		creating conditions for comparison and personal positioning	popularity, pride, confidence in defending positions					more tolerant, openness to school innovation										small schools with up to 300 students
age	school	enrichment of school experience	children benefit from their participation - it contributes to their skills, strength, confidence, pleasure				accumulation of new knowledge about the surrounding world	exploring new points of view, getting to know the world										
	preschool	adaptation to new roles																enriched happy children
supportive environment	school community	emphasizing the connections with the known participants																
	parish community	expanding the network of personal contacts						synchronization of the municipal educational calendar with the school one			linking the school calendar with the municipal one, therefore accumulating resources		increasing the authority and popularity at the municipal level		commitment to the policy of the local municipality, which may not coincide with the goals of the school		the risks of the small town - everyone knows each other	
	business community	early social and professional orientation					building specific links with clearly identified formations in the real economic world				adequate professional orientation		current professional training				fundraising for a medical incubator	realized tasks on time
field of application	for legislative decisions							students' theses to be taken into account in new legislative initiatives				improving dialogue with the community						
	for educational activities (at school)	understanding the rules and improving adaptability to them						achieving adequacy in the school measures introduced, therefore a comfortable learning environment				adequacy of the introduced measures						
	for local activities																	
	for non-formal education										increased civic identity	popularity, authority						
extent of time commitment	once	demonstration of an example																
	periodically	load optimization						overcoming the fear of speaking in front of others										
	systematically	acquiring skills for allocation of additional tasks						overcoming the fear of expressing a personal opinion										
impact	public/formal																	
	informal																	
scope of participation	group	active socialization																
	individual																	

References

1. Aubyn, M.S., Pina, A., Garcia, F., Pais, J. (2009). "Study on the efficiency and effectiveness of public spending on tertiary education", European Economy – Economic Papers 2008-2015 390, Directorate General Economic and Financial Affairs (DG ECFIN), European Commission
2. Dewey, J. (1923). Democracy and education: An introduction to the philosophy of education. Macmillan
3. Parkhurst, H. (2013). Education on the Dalton plan. Read Books Ltd.
4. United Nations Convention on the Rights of the Child (1989)
5. Aleksieva, E. (2019). Предговор към второ допълнено издание на „Детето на XXI век и предизвикателствата пред професионалистите от XX век“, 2019, ISBN 978-954-463-215-1
6. <http://www.coe.int/children>
7. <http://www.iit.bas.bg/esf/docs/publications/Daniel-refetat.pdf>

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

EDUCATIONAL VIOLATION AGAINST DALIT CHILDREN AND ITS IMPACT ON SCHOOL DROPOUT IN TAMIL NADU

Dr. C. PARAMASIVAN

Ph.D., Assistant Professor of Commerce, Periyar E.V.R. College, Tiruchirappalli, Tamil Nadu, India

ABSTRACT

Education is one of the powerful weapons to eliminate the socio economic distrusts of the down down people. In India, education is the basic rights of the children as per the constitution and it should provided to them at free of cost up to the 14 years as per the Right to Compulsory Education Act 2006.

Discrimination against Dalits in the educational system is a widespread problem in caste-affected countries particularly in India. In this regards, there is a need to understand the educational violation against dalit children in the Government primary schools of the Tamil Nadu. The proposed research work mainly focused on various forms of educational violation against dalit children and its impact on school drop out of the dalit children in the Government primary schools of the Tamil Nadu. This study also concentrates the educational violation by co students, teachers, and local societies, which are identified, as the major sources of the educational violation against dalit children in Tamil Nadu. This study will be very useful to know the reason for drop out of the students and provides valuable remedies to it. Dalit children face discriminatory attitudes from fellow students and the community as a whole, in particular from higher caste members who perceive education for Dalits as a waste and a threat. Various studies have been undertaken relating to the gender discrimination, caste discrimination and violation of children rights in schools. However, this study is unique in nature, which highlights the consequences of the educational violation against the dalit children and its impact on drop out of the children from the school.

The proposed research study is descriptive in nature by using both primary and secondary data. Primary data will be collected with the help of questionnaire which will be distributed to the sample respondents. Secondary data will be collected from various sources such as published and unpublished reports, records, documents and periodicals. Stratified random sampling methods will be adopted to identify the sample respondents. The study area will be divided into various strata based on the geographical distinction such as rural and urban. Collected data will be analyzed with appropriate and advanced statistical tools to scientifically prove the result of the study. The proposed research study will be divided into five chapters such as Introduction and research methodology, Review of literature, conceptual background analyse and discussion and summary of findings and suggestions.

NİNNİLERİN İŞLEVİ

Fatoş Yalçınkaya

Dr., Türkiye

ÖZET

Her topluluk varlığını sağlam temeller üzerine inşa etmek ister. Sağlam temel ancak sağlıklı bireylerle huzurlu bir ortamda atılabilir. Sağlıklı birey; öz güveni yerinde, çalışkan ve zeki birey demektir. Sağlıklı bir bireyin temeli 0-6 yaş aralığında atılır ve devam eder. 0-6 yaş aralığı bebekler için her anlamda kritik dönemdir. Bebek dünyaya geldikten sonra annesiyle iletişime geçer geçmez temelin inşası başlamış olur. Bu inşada önemli bir yere sahip olan ninni söyleme geleneği günümüzde yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır. Ninniler bir toplumun kültürel hazinesidir. Hazinenin değerini bilmek, ona gerekli özeni göstermek ve ondan gerektiği kadar faydalanmak gerekir. Ninniler sadece bebeği uyutmak, sakinleştirmek, susturmak için söylenmiş basit ezgili sözler değildir. Ninnilerin kuşkusuz bu tür işlevleri de vardır fakat ninnilerin işlevi bununla sınırlı değildir. Ninni hem onu icra eden kadını hem de icrayı dinleyeni etkiler. Burada çift yönlü bir işlev söz konusudur. Bebek, ninniye dinlerken anne ise ninniye icra ederken rahatlamış olur. Ninniler aracılığıyla bebek ana dilini ve içine doğmuş olduğu toplumun değerlerini öğrenir. Tıbbi araştırmalar ninninin ağrı kesici ve iyileştirici gücü olduğunu tespit etmiştir. Bütün bu araştırmalar ninnilerin ne kadar değerli olduğunu göstermektedir. Böylesi değerli bir türün elektronik aletler yardımıyla icra edilmesi veya ninni söyleme geleneğinin unutulması kabul edilebilir bir durum değildir. Bunu değiştirmek ve bu konuda farkındalık yaratmak gerekmektedir. Bu düşünceden hareketle çalışmamızda ninniler, işlevsel halkbilimi yöntemiyle ele alınmıştır. Ninnilerin özelde anne-bebek, genelde aile ve toplum üzerindeki etkisi incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ninni, çocuk, anne, işlev, ana dil.

FUNCTION OF LULLABIES

ABSTRACT

Every community wants to build its existence on solid foundations. A solid foundation can only be laid with healthy individuals in a peaceful environment. Healthy individual; means self-confident, hardworking and intelligent individual. The foundation of a healthy individual is laid and continues in the 0-6 age range. 0-6 is a critical period for babies in every sense. As soon as the baby communicates with his mother after the baby is born, the construction of the foundation begins. The tradition of singing lullaby, which has an important place in this construction, has faced the danger of extinction today. Lullabies are the cultural treasure of a society. It is necessary to know the value of the treasury, to pay due attention to it and to make the most of it. Lullabies are not simply melodic words spoken to sleep, calm and silence the baby. Lullabies undoubtedly have such functions, but the function of lullabies is not limited to this. Lullaby affects both the woman who performs it and those who listen to the performance. There is a bidirectional function here. While the baby is listening to the lullaby, the mother is relieved while performing the lullaby. Through lullabies, the baby learns its mother tongue and the values of the society in which it was born. Medical research has determined that lullabies have pain relieving and healing power. All these studies show how valuable lullabies are. Performing such a valuable genre with the help of electronic devices or forgetting the tradition of singing lullaby is not acceptable. It is necessary to change this and raise awareness on this issue. Based on this idea, lullabies have been handled with functional folklore method in our study. The effects of lullabies on the mother-baby in particular, and on the family and society in general were studied.

Keywords: Lullaby, child, mother, function, native language.

Giriş

Her topluluk varlığını sağlam temeller üzerine inşa etmek ister. Sağlam temel ancak sağlıklı bireylerle huzurlu bir ortamda atılabilir. Sağlıklı birey, öz güveni yerinde, çalışkan ve zeki birey demektir. Sağlıklı bireyin temelleri 0-6 yaş aralığında atılır ve devam eder. 0-6 yaş aralığı bebekler için her anlamda kritik dönemdir. Bebek dünyaya gelir gelmez, annesiyle iletişime geçer böylelikle temelin inşası başlamış olur. İnsanın görme, duyma, tat alma, dokunma ve koklama olmak üzere beş duyusu vardır. Anne-bebek iletişiminde bu beş duyunun tamamı da aktiftir. Bu sebeple sağlıklı anne-bebek ilişkisi bütün duylara hitap etmelidir. Son yıllarda bebeklerde en çok ihmal edilen ve doyurulmayan duyu ise duymadır. Anneler bebeklerine artık neredeyse ninni söylememektedir. Bunun elbette birçok sebebi vardır. Fakat burada odaklanması gereken sebep değil yaratmış olduğu yıkıcı sonuçtur. Bebek ile anne arasında atılacak güven adımının en önemli ayağını ninniler oluşturmaktadır. Bu bağın kopması veya gevşemesi çok ciddi sorunlara sebep olacaktır. Çalışmamız bu tehlikeli gidişata dikkat çekmek için hazırlanmıştır.

Araştırmanın yöntemi; çalışmamızda ilk önce ninninin nasıl adlandırıldığına ve tür olarak nasıl tanımlandığına yer verilmiştir. Çalışmanın asıl amacı ise ninnilerin işlevleri üzerinde durmaktır. İşlevsel halkbilimi yöntemiyle ele alıp incelediğimiz ninnilerin çocuk ve anne üzerindeki etkisi incelenmiştir. Çalışmada ninni¹ örneklerine yer verilmemiştir. Çünkü çalışmanın asıl amacı ninnilerin önemine dikkat çekip unutulmasını engellemek, farkındalık yaratmak ve tekrar canlandırmaktır.

Ninni halk bilgisi ürünleri içinde yer alan bir türdür. Zaman zaman türkü başlığı altında incelenmiştir. Günümüzde yapılan çalışmalar ninninin farklı bir tür olduğunu göstermiştir. Ninni ile ilgili çok fazla tanım yapılmıştır.

Ninni Kelimesinin Kullanım Şekli ve Tanımı

Ninni kelimesinin kökeni hakkında kesin bilgiler mevcut değildir. Kaşgarlı Mahmud'un Divanü Lûgat'it-Türk adlı eserinde ninni karşılığı olarak "balu balu" ifadesi kullanılmıştır (DLT, 1999: 232). Anadolu sahasında bu kelime ilk olarak Karacaoğlan'ın bir şiirinde *nen eylemek* şeklinde tespit edilmiştir. Anadolu'da *ninni* kelimesi yerine *ninni söylemek*, *ninni demek*, *nenni çalmak*, *nen eylemek*, *nennen demek* ifadelerinin de kullanıldığı görülmüştür. Türk topluluklarında ninni ile ilgili kullanımlar ise şu şekildedir: Azerbaycan Türklerinde laylay, Çağatay elle, Çuvaş nenne, şıpka yuri, yurri, Kazak Türkleri eldiy, beşik jırı, eldim, Irak/Kerkürk Türkmenleri leyle, leylev, leyley, Doğu Türkistan Uygurları alley, Kırgızlar aldey-aldey, beşik ırları, Kırım Türkleri ayya, Kosava Türkleri nina, Özbekler elle, Tatarlar bişik (bellü) cırı, Türkmenler alley, hüvdi, hövdü, huvdu, Başkurtlar sengildek yırı (Çelebioğlu, 1995: 11-12; Kaya, 2010: 575). Türk bilim insanları ninniye şu şekilde tanımlamışlardır:

Amil Çelebioğlu ninniye; *en az iki- üç aylıktan üç- dört yaşına kadar annenin çocuğuna, onu kucığında, ayağında veya beşikte sallayarak daha çabuk ve kolay uyutmak yahut ağlamasını susturmak için özel bir beste ile söylediği ve o anki ruh halini yansıtan, umumiyetle mani türünde bir dörtlükten meydana gelen türküler*, şeklinde tanımlamıştır. İcrası, ortamı ve şekli hakkında ise şunları söyler: *Ezgi itibariyle beşik sallama ahengine uygun olan ninniler söylenirken, yatırılmasından uyumasına kadar veya ağlamasının azalması ile artmasına göre çocuk az veya süratli sallandığı gibi annenin sesi veya bestenin tonu da artar yahut azalır. Yani annenin sesi çocuğun ağlamasına, gülmesine, konuşmasına göre ayarlanır* (1995: 9). Doğan Kaya ise tanımında yapı/şekil ve işlev özelliklerine yer vermiştir. Kaya'ya göre *ninni; uyutulmaya çalışılan çocuğa veya çocuğu hoplatıp severken söylenen ve birtakım duygu, düşünce, inanç, umut ve hayalleri, sevinç ve acıları ihtiva eden; çoğunlukla dört dize ile söylenen ve mısra sonlarına birtakım klişe sözler ilave edilerek ezgi ile terennüm edilen manzum sözlerdir* (2010: 575). Mehmet Aça tanımında yapı ve işlev üzerinde durmuştur. Aça ninniye, *tıpkı ağıt gibi türkü içerisinde gösterilen ve çoklukla "ninni yavrım ninni" ifadesiyle başlayan ninniler, anaların çocuklarını sakinleştirmek ve uyutmak amacıyla söyledikleri ezgili manzumelerdir*, şeklinde tanımlamıştır. *Ninnilerdeki ezgi; sakinleştirici, gevşetici ve uyku getirici bir ezgidir. Ninni söyleyen kadın, ya hazır şiir örneklerinden istifade eder ya da doğaçlama yoluna başvurur. Ninnilerde, kadınların kendilerini ve çocuklarını üzen durumlardan da serzenişte bulduklarına rastlanmaktadır. Bu yönü ninnileri, belli ölçüde ağıtlara yaklaştırmaktadır. İçlerinde övgü sözlerine yer vermeleri ya da baştan sona övgü niteliğinde olmaları, ayrıca "alkış"lara da yaklaştırmaktadır* (2007: 195). Tanımın geri kalan kısmında ise performans ve icra ile olan ilişkisine değinilmiştir. Ayrıca Aça, ninninin

¹ Ninni örnekleri için Amil Çelebioğlu'nun hazırlamış olduğu "Türk Ninniler Hazinesi (yaklaşık 4000 ninni)" ile Necati Demir ve Fikriye Demir'in hazırlamış olduğu "Türk Ninnileri (2480 ninni)" adlı çalışmalara bkz.

diğer halk bilgisi ürünleriyle olan ilişkisine de değinmiştir. Ninni-ağıt, ninni-alkış ilişkisi vb. Mustafa Sever ise ninniye tanımlarken yapı, konu, performans, icra, aktarım ve gelenekteki sürekliliğe göndermede bulunmuştur. *Annelerin veya çocuk yakınlarının çocuğu kucakta, beşikte, salıncakta vb. yerlerde uyuturken veya severken kendilerine özgü bir ezgiyle söyledikleri türkülerdir. Bu türkülerde anne, çocuğuna ilişkin dileklerini, isteklerini, günlük sorunlarını, sevinçlerini de dile getirebilir. Başında ve sonunda birtakım kalıp sözler, seslenmeler bulunan ninniler, çoklukla dört dizeli bir yapıdadır. Ninni söyleyen anne veya çocuğun yakını olan kadın, gelenekten aldığı hazır kalıpları kullanır; bunu yaparken kendine ait söz ve ezgiyi de ninnisine katabilir* (2013: 111).

William R. Bascom, sözlü anlatılarla ilgili çalışmaların sadece edebî tarihsel yaklaşım yoluyla temsil edilenden çok daha ayrıntılı bir temele oturtulmaya ihtiyaç duyduğunu söyler. Ayrıca Bascom sözlü anlatılar incelenirken bu anlatıların işlevsel ve psikolojik referansa ihtiyaç duyduğunu (2010: 72) söyler. Ninniler de işlevsel ve psikolojik çerçeveye ihtiyaç duyarlar.

Ninniler incelenirken genellikle yapı/şekil, içerik ve kısmen işlevleri bakımından incelenmiştir. Genellikle bağlam, performans ve icra göz ardı edilmiştir. Son zamanlarda ninnilerin işlevleri üzerinde daha fazla durulmaya başlanmıştır. Nilgün Çıblak Çoşkun, Necati Demir, Fikriye Demir, Suat Ungan, Songül Çek Cansız, D. Görkem Kumtepe başta olmak üzere birçok bilim insanı ninnilerin işlevi üzerinde durmuşlardır. Necati Demir ve Fikriye Demir, ninnilerin eğitsel işlevi üzerinde durmuşlardır. Onlara göre bu güne kadar yapılan tanımlar bir tarafıyla eksik kalmıştır. Çünkü ninnilerin eğitsel işlevi üzerinde durulmamıştır. Oysaki ninni metinlerine bakıldığında Türk milletinde eğitime daha beşikte başlandığı görülmektedir. 0-6 yaş grubundakilerin ana dili öğrenmelerinde ninnilerin ne denli önemli bir işlevi olduğu üzerinde de durmuşlardır (2014: 19-33).

Dil Gelişimine Ninnilerin Etkisi

Dil, insana özgü en güçlü anlaşma aracıdır. Çeşitli düşünceleri, duyguları, inançları, tutumları, değer yargılarını ifade etmede ve öğretmede, görüp algılanan, yaşanan olaylarla ilgili kültür birikimini nakletmede, soru sormada, emir vermede, istekte bulunmada vb. kullandığımız çok önemli ve vazgeçemeyeceğimiz bir iletişim aracıdır (Özbay, 2001: 98).

Dil gelişimi doğumdan itibaren başlayan koordineli gelişim ve öğrenme sürecinin önemli bir parçasıdır. Dil gelişiminde sıra değişmez fakat gelişimin hızı farklılıklar gösterebilmektedir. Gelişim hızı; fizyolojik ve genetik özelliklere, cinsiyete, algısal, bilişsel ve nörolojik gelişime bağlıdır. Aynı zamanda bu hız; sosyal çevre ve etkileşimden, aile-çocuk arasındaki sözel iletişim düzeyinden, sosyo-ekonomik ve sosyokültürel özelliklerden de etkilenir (Karacan, 2000: 263; 268). Dil gelişim hızını etkileyen birçok faktörün olduğu görülmektedir. Dil gelişimi zihinsel gelişimle de yakından ilişkilidir. Bilge Bağcı Ayrancı'nın tespitlerine göre çocuk için ilk üç yıl zihinsel gelişim için çok önemlidir. Çünkü zihinsel gelişiminin yaklaşık %80'ini bu yıllarda tamamlanmaktadır (Bağcı Ayrancı, 2018: 13). Dil gelişimi ve zihinsel gelişim, eğitimi etkileyen en önemli unsurlardır. Çünkü eğitimin temel unsuru ana dilidir. Ana dili² öğrenimindeki yaş aralığı, erken çocukluk dönemindeki ve eğitim sürecindeki önemi hakkındaki bazı görüşler ise şöyledir:

² Ana dil ve ana dili farklı iki terimdir. Zeynep Korkmaz bu iki terimi şu şekilde tanımlamıştır: Ana dil; *bu gün ses yapısı, şekil yapısı ve anlam bakımından birbirinden az çok farklılaşmış bulunan dil veya lehçelerin, kök bakımından bilinmeyen bir tarihte birleştikleri ortak dil: Ana Türkçe, Ana Moğolca, Ana Al-tayca, Roman dillerine kaynaklık eden Latince gibi* (1992: 575). Ana dili ise *insanın doğup büyüdüğü aile ve soyca bağlı bulunduğu toplum çevresinden öğrendiği, bilinçaltına inen ve kişilerle toplum arasındaki ilişkilerde en güçlü bağı oluşturan dil* (Korkmaz 1992: 8). Mukim Sağır ana dil ve ana dili terimlerinin yanlış anlaşıldığını ve genellikle yanlış kullanıldıklarını söyler. Sağır, ana dil ve ana dili terimlerini açıkladıktan sonra karışıklığı önlemek için çözüm önerilerinde bulunur. Sağır'a göre ana dil; *kaynak dil ile aynı olan ve hâlen kullanılan dildir. Ana dili ise çocuğun annesinden, babasından okul öncesi dönemde çevresinden öğrendiği ve kullandığı dildir. Sağır, çalışmanın ilerleyen kısımlarında karışıklığın giderilmesi için ana dili yerine "anne dili" teriminin kullanılması önerilerini doğru bulmaz. Çünkü tarihin her döneminde, her ülkede az ya da çok anne dili; ana, ortak dil ile aynı olmayan aileler vardır. Okul öncesi dönemde, dar bir çevrede annesinin, ailesinin, mahallesinin, köyünün dili; ortak, ana dil ile aynı olmayan ülke vatandaşlarının olduğu bilinmektedir. Bunun yerine şu öneride bulunur. "Anne dili" terimine de madde başı olarak yer verilmeli, tanım da "Annenin dili ile ana, ortak dilin aynı olduğu veya olmadığı durumlarda, bireyin okul öncesi dönemde evinde, mahallesinde, köyünde daha çok ağız özellikleriyle konuşulan dil." biçiminde yapılmalıdır. Türkçe sözlüklerde; dil bilimi, dil bilgisi terimleri sözlüklerinde "ana dil" teriminin anlamı, kullanım anlamı olarak "Ana, ortak dil ile aynı olan ve hâlen kullanılan dil." şeklinde genişletilmelidir* (2007: 541- 543). Çalışmamızın "Dil Gelişimine Ninnilerin

Bebek doğduğu andan itibaren dili hazır bulur. Daha sonra anne, baba, diğer aile fertleri, yakın çevre vs. ile etkileşim içine girerek dili kazanmaya başlar. Dil edinimi özellikle 2-6 yaşlar arasında çok hızlıdır, çocuğun okul çağlarında öğrenmeyi sürdüreceği dilin temelleri bu devrede atılmaktadır. Okul yıllarındaki dil eğitiminin daha verimli olması için okul öncesi dönemde ana dili eğitimine önem verilmesi gerekmektedir (Özbay, 2001: 97). Yaşamın ilk birkaç yılında tüm çocuklar konuşmayı ve ana dillerini kullanmayı öğrenirler. Genellikle ilkokula başlamadan önce de ana dillerinin temel kurallarını öğrenmiş olurlar (Gürkan, 1986: 27). Çocuğun kişiliği, duygu dünyası bu ilk öğrendiği dilin malzemesiyle gelişip olgunlaşacaktır. Bu sebeple çocuklar için ana dili öğretimi önemlidir (İlhan, 2005: 160). Erken çocukluk dönemi, bireyin yaşantısında en büyük önemi taşıyan evrelerden biridir. Bu dönem boyunca, çocuğun bilişsel, dilsel, sosyal, duygusal ve akademik gelişiminin temelleri atılır. Erken çocukluk dönemi, bireylerin dil gelişimlerinin başladığı ve büyük ölçüde geliştiği bir dönemdir. Bireyin bu döneme kadar dil gelişiminde etkili olan faktörler, gelecek hayatı için de büyük önem taşımaktadır. Çocuğun dil gelişimini etkileyen iç faktörlerin, genetik miras; ailede bulunan dil becerileri ve doğum öncesi anne karnındaki etkileşimler ile yakından ilgili olduğu görülmüştür. Öte yandan, çocuğun dil gelişiminde etkili olan dış faktörlerin, bireye sunulan işitsel girdi, aile ortamında dilin kullanımı, ebeveynlerin eğitim düzeyleri, ebeveynlik becerileri ile ilişkili olduğu ortaya çıkmıştır (Girgin, 2020: 54). Okul öncesi dönemde dil gelişimi hızlı bir seyir takip eder, bu seyrin desteklenmesi çocukta hem sosyal gelişmeyi hem de zihinsel gelişmeyi beraberinde getirir (Bağcı Ayrancı, 2018: 17). Bütün bu çalışmalar gösteriyor ki erken çocukluk dönemi özellikle ana dili öğrenimi üzerinde, sosyal hayat ve eğitim üzerinde oldukça etkili olan bir dönemdir. Peki, bu süreç nasıl başlıyor, erken çocukluk döneminde bebek-çocuk dili nasıl öğreniyor, bu süreçte ebeveynler ne yapmalıdır ve ninnilerin dil öğrenmedeki işlevi nedir, sorularına cevap vermek yerinde olacaktır. Nadir İlhan'a göre insan zaten doğuştan konuşma yeteneğine sahiptir. Çocuk içinde bulunduğu toplumun dilini taklit yoluyla öğrenir ve toplumla da bu dille iletişim kurar. Çocuğun dil gelişimi, başlangıçta onun ile ilk iletişimde bulunan ailesinin diliyle paralellik gösterecektir. Bu nedenle çocuğun sağlam bir dil yapısına sahip olabilmesi için onunla konuşurken kelime ve cümleleri dilin kurallarına uygun olarak kullanmak gerekir (2005: 159). Murat Özbay bu süreci şu şekilde açıklar:

Çocuk, doğduğu andan itibaren *dinleme* yoluyla ilk eğitimini almaya başlar. Büyüdükçe, dinleyerek öğrendiği kelimelerle *konusmayı* gerçekleştirir. Birikiminde bulunan kelime ve ifade kalıplarını kullanarak çevresindekilerle iletişime geçer. Düşünürken, fikir üretirken, türlü bilgi ve fikirleri yorumlarken, hayal kurarken yine dilini kullanır. İçinde yaşadığı toplumun dili vasıtasıyla birçok bilgi öğrenir. Kısacası her türlü eğitimi ve öğrenimi dile dayanır (2001: 102).

Nadir İlhan, Bilge Bağcı Ayrancı ve Elvan Karacan'ın erken çocukluk dönemdeki dil gelişimi hakkındaki değerlendirmeleri ise şu şekildedir:

Bebekler dil gelişimi ve öğrenimine donanımlı olarak doğarlar. Dünyaya geldikleri andan itibaren insan sesleri içerisinde de annelerinin seslerini ayırt edebilirler (İlhan, 2005: 154). Anne sesiyle söylenen ninnilerdeki tekrarlar, kafiyeli tekerlemeler, ezgili sözler çocuğun dildeki sesleri tanımasına yardımcı olur (Bağcı Ayrancı, 2018: 20). Erken çocukluk döneminde özellikle çocuğun kullanmış olduğu kelimelerin %70'i tek hecelidir. Çocukların ilk kelimeleri arasında genel olarak isimler başta gelir. İlk kelimeler arasında fiiller, sıfatlar, edatlar da görülmektedir. Zamirler genellikle sonraki dönemde ortaya çıkar (Karacan, 2000: 265).

Ninnilerin ana dilinin öğrenmesini kolaylaştırma işlevi ninnilerin en önemli işlevlerinden biridir. Nilgün Çıblak Çoşkun'a göre ninniler çocuğun ana dili öğrenimini hızlandırıp dil becerisini güçlendirir. Bu süreçte ise annenin çocukla kurduğu sesli iletişimin ayrı bir yeri vardır, der. Anne; ninniler yoluyla dili sade, akıcı ve estetik bir üslupla çocuğa öğretir. Burada yoğun duygular ezgili bir üslupla dile getirilir. Ezgi ise dilin daha rahat öğrenilmesini kolaylaştırmaktadır. Beşikte başlayan bu dil öğretimi daha sonraki eğitim yaşamını temelini oluşturmaktadır (2013: 505).

Ninnilerin erken çocukluk dönemindeki dil öğrenimi üzerinde ne kadar etkili olduğunu anlattıktan sonra bir diğer önemli işlevine geçelim. Bu güne kadar ninnilerin ağlayan bebeği susturmak, sakinleştirmek, uyutmak veya eğlendirmek için söylendiği bilinmekteydi. Oysaki yapılan bazı çalışmalar ninnilerin ağrı kesici özelliği

Etkisi" adlı bölümünde ninnilerin ana dili öğrenimindeki işlevi üzerinde durulmuştur. Bireyin içine doğduğu ve annesinden öğrendiği dil ile ulusça konuşulan dilin aynı olduğu gruplar göz önüne alınmıştır. Farklı etnik, azınlık ya da göçmen gruplar çalışmaya dahil edilmemiştir. Bu gibi gruplarda ana dil ile ana dili aynı olmadığından ortaya farklı değişkenler (sosyolojik, psikolojik, eğitim, kültür, ekonomi, göç vb.) gireceği için bu gruplar çalışma dışı tutulmuştur.

olduğunu da göstermiştir. Hem anne hem de çocuk üzerinde ağrıyı kesme özelliğinin olduğu; erken doğan bebeklerin fiziksel ve ruhsal gelişimi üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir.

Ninnilerin Anne ve Bebek Üzerindeki Etkileri

Ninniler çift yönlü etkiye sahiptir. Ninniye icra eden de icrayı dinleyen de icra performansından etkilenir. Yapılan tıbbi çalışmaları gebe annelerin de ninni dinlemekten hoşlandığını göstermiştir.

Yapılan çalışmalarda gebe kadınların ninni dinlenmeyi diğer müzik türlerine göre daha çok tercih ettiği ifade edilmiştir. Gebeler için ninni dinlemenin ya da söylemenin, keyifli bir egzersiz olarak maternal anksiyete ve stresi azalttığı, gevşemeyi ve prenatal bağlanmayı sağladığı bildirilmiştir³. Ninniler eşliğinde anne ve yenidoğan arasında oluşan ritmik kodlamanın, ikili arasındaki ilk iletişim ve etkileşim olduğu bildirilmektedir. Ninniler, doğal bir şekilde bilinçaltı tarafından kendiliğinden oluştuğu için annenin anlık ruhsal durumunu ve samimiyetini ifade etmektedir. Anne ve bebeğin bütünleşmesini sağlayan sembolik motiflerden oluşan samimi bir ortam oluşturmaktadır. Bebek ninni ile sakinleştiği anne kendini ifade edebilmiş olmanın huzurunu yaşamaktadır. Anne, bebeğiyle baş başa kaldığında içinde tuttuğu mutluluğu, sıkıntıları, korkuları, umutları gibi tüm duygu ve düşüncelerini ninniler yoluyla çocuğuna özgürce dile getirerek psikolojik açıdan rahatlatmakta ve onunla olan birlikteliğinde doyum noktasına ulaşmaktadır. Bu durumda yenidoğan, anne için güvenilir bir dinleyici, sırdaş, dert ortağı ya da arkadaş niteliğinde olmaktadır. Annelerin duygusal olarak rahatlaması ise annelik sürecindeki sorunlarla başa çıkmasına yardımcı olmaktadır (Baltacı, 2018: 18- 19).

Ninnilerin erken doğan bebekler ve uzun süre hastanede kalmak zorunda olan bebekler üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir. Özellikle bu tür bebeklere uygulanan ağırlı işlemler sırasında ninnilerin dinletilmesinin nasıl etkiler yarattığı çalışmalarla tespit edilmiştir. Bu çalışmaları kısaca şu şekilde özetlemek mümkündür:

Ninnilerin preterm⁴ bebeklerde tedavi edici özelliklerinin olduğu çeşitli araştırmalarla ortaya konulmuştur. Ninni dinleyen preterm bebeklerde kilo kaybının azaldığı ayrıca yoğun bakım ünitesinde kalış süresinin, izolasyon süresinin, hastanede kalış süresinin ve bebeğin günlük stres davranışlarının da anlamlı derecede azaldığı ifade edilmektedir. Ninniler, anne ve bebek arasındaki iletişimi artırmakta, bebeği duygusal açıdan rahatlatmakta, anne-bebek bağımlı güçlendirmekte, bebeği sakinleştirmekte ve ağrısını azaltmaktadır (Özkanat, 2018: 22-23). Buna benzer bir durum da invaziv⁵ işlemler sırasında da tespit edilmiştir. Taşkın Güzelyazıcı'nın tespitleri de bu yönde olmuştur. Anne sesi ile dinletilen ninninin ve gelişimsel destekleyici pozisyonun, invaziv işlemlerde nabızı düşürmede, oksijen saturasyonunu arttırmada, ağrıyı azaltmada ve konforu yükseltmede etkili bir yöntem olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca invaziv işlemlerde anne sesi ile dinletilen ninninin gelişimsel pozisyona göre kardiyorespiratuar parametreler, ağrı ve konfor düzeyleri üzerinde daha etkili olduğu sonucuna da ulaşılmıştır (Taşkın Güzelyazıcı, 2019: iv). Yukarıdaki bilgiler bize ninnilerin sıradan basit birer susturucu olmadıklarını göstermiştir. Ninniler doğum sancısı çeken kadının ağrılarını azaltmış, doğumu rahatlatmıştır. Erken doğan bebeğe uygulanan ağırlı işlemler sırasında bebeğin ağrısını azaltmış, gelişimini olumlu yönde hızlandırmış ve hastanede kalma süresini kısaltmıştır. Bütün bunlar ninnilerin ne kadar değerli ve gerekli bir tür olduğunu göstermektedir.

Ninnilerin Yaratım ve Kullanım Bağlamı

³Anksiyete (kaygı); kişinin güvenliğine ya da beden bütünlüğüne yönelik bir tehdit olarak algılanan, iç/dış herhangi bir tehlikeli uyarı ile meydana gelen bir durum; bireyde stres reaksiyonu sonucu oluşan aşırı enerjiye karşı gelişen psikolojik bir tepki; korkuya benzer bir duygudur. Prenatal bağlanma, gebe kadının doğmamış bebeği ile davranışları yoluyla ilişki kurması ve etkileşime girmesidir. Gebelik sürecinde gebe ile fetus arasındaki duygusal ilişki olan bağlanma, doğum sonrasında anne-bebek ilişkisi için belirleyici olmaktadır (Baltacı, 2018: 2, 6).

⁴ Dünya Sağlık Örgütü'ne (DSÖ) göre vücut ağırlığına bakılmaksızın 37. gestasyon haftasını tamamlamadan doğan bebeklere preterm bebek denir. Anne sesiyle dinletilen ninnilerin preterm bebek üzerinde çeşitli etkileri olduğu da tespit edilmiştir. Özkanat'ın tespitlerine göre Preterm bebeğe anne sesiyle ninni dinletildikten sonra SpO2 düzeyi artmış; solunum sayısı, kalp tepe atım hızı ve NİPS azalmıştır. Sonuç olarak anne sesiyle dinletilen ninnilerin bebeğin sakinleştirdiği görülmüştür (2018: 1, 57).

⁵ *Topuk kanı alma, arteriyel ve santral girişimler, ven girişimi, üretral kateterizasyon, lomber ponksiyon, göğüs tüpü takılması, endotrakeal entübasyon gibi birçok invaziv işlem prematüre yenidoğanın hayatta kalması için gerekli işlemlerdir* (Taşkın Güzelyazıcı, 2019: 2).

W. Bascom'a göre folklorun dört işlevi vardır. Birinci işlevi, eğlendirmektir. İkinci işlevi kültürel ritüel ve kuramları doğrulamaktır. Üçüncü işlevi, eğitim işlevidir. Dördüncü işlevi ise toplumsal veya kişisel baskılardan kurtulma işlevidir (2010: 78- 81). Ninniler bu dört işlevinin tamamını yerine getirmektedir. Ninni icra eden ve icrayı dinleyeni eğlendirir; geleneğin bütün kodlarını içinde barındırır ve nesilden nesile aktarılmasını sağlar; çocuğun eğitilmesinde rol alır, özellikle ana dilin öğrenilmesinde; son işlevi ise en çok ninniye icra edenle ilgilidir. Ninniye icra eden kadın bu yolla toplumsal baskılardan ve sıkıntılardan bir süreliğine de olsa kurtulur. Nilgün Çıblak Çoşkun ninnilerin işlevlerini ayrıntılı bir biçimde ele almıştır. Çıblak Çoşkun ninnilerin; çocuk üzerindeki işlevi, anne üzerindeki işlevi, aile ve toplum yapısı üzerindeki işlevleri, başlıkları altında ele alıp incelemiştir. Ninnilerin çocuk üzerindeki işlevi; ninniler çocuğun duygusal, bilişsel ve sosyal gelişimini etkiler. Çocuğun sakinleştirilmesine ve kendisini güvende hissetmesine yardımcı olur. Ayrıca çocuğun toplumun gelenek ve göreneklerini, değer yargılarını ve beklentilerini öğrenmesinde de etkili olur (2013: 505).

Ninnilerin yaratıcıları kadınlardır. Nilgün Çıblak Çoşkun, kadının ninniye yaratma süreci, sürecin kendisi üzerindeki etkisini ise ninnilerin anne üzerindeki işlevi başlığı altında ele alıp incelemiştir. Ona göre sözlü kültür ortamında yaratılan ve yayılan ninniler, icracısının genellikle kadın olması nedeniyle anonim halk şiiri türleri içerisinde ayrı bir öneme sahiptir. Bu yönüyle her ne kadar geleneğin kendine özgü biçim ve içerik özelliklerinden, kalıp ifadelerinden beslenmiş ve çocuklara yönelik ürünler olarak kabul edilmiş olsa da özünde kadının duygu ve düşünce dünyasını yansıtmaktadır. Kadın kimi zaman kendisini yalnız hissetmekte, derdini açacak kimse bulamadığı zamanlarda hayallerini ve isteklerini bilinçaltına atmakta, bunun sonucunda da ruhsal açıdan gerginlikler yaşayabilmektedir. Ninni söylerken kadın bilinçaltına attıklarını dile getirip bir ölçüde rahatlamış olur. Bu ise ninnilerin anne ile ilgili olan işlevidir (2013: 508). Ninni yaratım sürecinde kadın/ anne hem yaratan hem de yaratımdan etkilenendir. Çift yönlü bir etki söz konusudur. Kısacası ninni tıpkı bebeklerde olduğu gibi annenin de rahatlatma ve sakinleşme aracıdır. Nilgün Çıblak Çoşkun ninnilerin aile ve toplumsal yaşam üzerindeki etkisini ise kadın yaratıcıdan yola çıkarak anlatmıştır. Ona göre ninniler, genel olarak kadının ailesi ve akrabalarıyla kurduğu iletişime, içinde bulunduğu sosyal çevreye ve fizikî şartlara, yaşadığı olaylara bağlı olarak şekillenen ürünlerdir. İlk bakışta annelerin evlat sevgisini dile getiren ürünler olarak dikkati çekmekle birlikte ninnilerde, hem annenin kendi yaşamının her aşamasını hem de içinde yaşadığı toplumun sosyokültürel yapısına ait ipuçlarını bulmak mümkündür. Ninniler içerik olarak incelendiğinde, bu ürünlerin Türk toplumunun kendine özgü gelenek ve görenekleri, değer yargıları, geleneksel aile yaşamı, inanç biçimi ve dünya görüşü, bireylerden beklentileri vb. hakkında bilgi verdiği de görülmektedir (2013: 510). Burada annenin toplumsal baskıya karşı bir başkaldırışı da söz konusudur. Bu da W. Bascom'un folklor ürünlerinin dördüncü işlevine örnek teşkil etmektedir.

Ninnilerin icra ve performans özelliğine gelince, Songül Çek Cansız'ın yapmış olduğu çalışma durumu özetler niteliktedir. Çek Cansız çalışmasında ninnilerin işlev ve performans özellikleri üzerinde durmuştur. Ona göre ninniler; yalnızca bebeği uyutmak için değil, onunla vakit geçirirken, süt verirken, bebeği yıkarken, bebeği avuturken de ninni söylenmektedir. Böyle ninnilerin ezgileri, konusu ve yapısı daha farklı bir karakter gösterir. Uyutma amacı taşımayan ninniler hareketli ve canlıdır. Yüksek bir ses tonuyla icra edilebilir. Ayrıca bu tür ninnilerin içinde kimi zaman, eee..e, uyusun da büyüsün gibi ifadeler görülmeyebilir (2011: 65).

Bascom, folklor ürünlerinin dört işlevinden başka ek bir durumdan daha bahseder. Bu durum ise diğerlerinin hareketlerini kontrol etmek, etkilemek ya da yönetmektir (2010: 81). Aslında ninni başından sonuna kadar annenin bebeğin hareketlerini -ağlama, uyumama vb.- kontrol etme, onu sakinleştirme ve davranışlarını yönetme için kullanılmış olduğu bir araçtır. Bu araçla çocuğun dil gelişimine yardımcı olurken, ona toplumsal değerleri de öğretir. Kısacası çocuğun fiziksel ve psikolojik gelişimine katkı sağlarken diğer taraftan da toplumsal gelişime katkı sağlanmış olur.

Ninnilerde sayılar, renkler, sıfatlar, zamirler, fiiller, somut, soyut ve zıtlık bildiren kavramlar estetik bir üslupla dile getirilir. Ninnilerde çocuklar ev içindeki ve dışındaki bütün eşyaların ve cisimlerin adlarını öğrenir. Ninnilerle bebek aile fertlerinin ve diğer akrabaların adlarını ve akrabalıkla ilgi kavramları öğrenir. Toplumun sosyo- kültürel yapısı hakkında bilgi edinir. Nasıl bir insan olup olmaması gerektiği sade bir şekilde anlatılır. Dini inanç ve ritüeller de ninnilerde kendine yer bulur.

Ninnilerin türkü, ağıt, beddua, dua, tekerleme, atasözü ve deyim türleriyle sıkı bir ilişkisi vardır. Bu türlerin bazılarının içinde ninniler yer alabilir aynı şekilde bu türler bir ninninin içinde de yer alabilir. Böylelikle bebekler ninni dinlerken bu türlerden de haberdar olur.

Ninniler anne tarafından ezgili bir biçimde icra edilen bir türdür. Ninni- müzik ilişkisini ise şu şekilde özetleyebiliriz:

Bütün kültürlerde ninnilerin çocukları sakinleştirici etkisi bilinmektedir. Yavaş ilerleyen ritmi, tekrarlayan yapısı ve duygusal sözleriyle çocukta stresi azaltmakta ve uykuyu kolaylaştırmaktadır. Çocuk için ninni, uykuya hazırlanma sesidir. Bu ses stresi azaltmakta ve nefes alıp vermeyi düzenlemektedir. Ninniler çocuklara güven verir, korku ve endişeleri önler, dış dünyaya karşı korur (Kumtepe, 2015: 13). Ninni anne sesinden dinlendiği zaman çocuğa daha fazla huzur verir. Suat Ungan anne sesinden dinlenen ninninin ve müziğin çocukta güven duygusu oluşturduğunu söyler. Ungan'a göre müzik insanı önce rahatlatır, daha sonra çocukta güven duygusu oluşturur. Çocuk özellikle anne sesinden ninnileri dinlediğinde, korkmadan, yorulmadan kendi dünyasına dalarak karmaşık olmayan iç dünyasını, dış dünyadan gelen melodilerin ritmine bırakır. Bebeklikten itibaren işitsel algı eğitimi ile başlayan müzik eğitimi çocukların konuşmasında, kavramları öğrenmesinde, vücudunu koordineli bir şekilde kullanmasında etkili olmaktadır (2009: 31). Yukarıdaki bilgilerden de anlaşılacağı üzere ninnilerin yaratıcısı, icracısı kadınlardır. Burada en büyük görev anneler yani kadınlara düşmektedir. Bu durum günümüzde hızla değişime uğramıştır. Ninni söyleme geleneği anneden, kadın icracılardan, alınmış ve ticari kazanç kapısına dönüştürülmüştür. Birçok ortamda farklı şekillerde üretilip piyasaya sunulmuştur. Songül Çek Cansız'a göre bu gelenek niteliğini kaybederek değişip dönüşmeye başlamıştır. Elektronik kültür ortamı ile sözel icra başlı başına yeni bir karaktere bürünmüştür. Bu daha çok kentli ve eğitilmiş kadının içinde yer aldığı bir ortam olmuştur. İnternet, televizyon gibi yeni gelişen iletişim araçları yüz yüze ilişkileri azaltmış sözlü geleneğe de yeni bir boyut kazandırmıştır. Özellikle çalışan kadınların zaman sıkıntısı ve yoğun iş temposunun yarattığı yorgunluk, annenin bizzat ninni icrasını engellemiştir. Bunun yerini TV, internet, CD ve teyplerin sunduğu ninniler almıştır. Sözlü gelenekte bir anlamda kadının kendini ifade etme biçimi olarak değerlendirilebilecek ninniler, elektronik kültür ortamında bu niteliğini kaybetmeye başlamıştır (2011: 74). Kültürümüzde bir iletişim kurma şekli olan ninni söylenmesi geleneği günümüzde önemle sürdürülmelidir. Anneler bebekleriyle fazlaca bir arada bulunmalı ve anneler bebeklerini henüz anne karnındayken bile ninnilerle beslemelidir. Ninnilerimizin anne, bebek, aile ve toplum üzerindeki olumlu etkileri göz önüne alındığında önemle korunup sürdürülmesi, yaygınlaştırılması ve özellikle annelerin bu konuda aydınlatılması gerekmektedir (Baltacı, 2018: 18-19). Anneler bu konuda bilinçlendirilmelidir. Ninni; özelde çocuk ve anne, genelde toplum üzerindeki etkisi göz ardı edilmeyecek kadar önemli bir türdür.

Sonuç

Halk bilgisi ürünlerinden olan ninniler işlevsel olarak daha fazla incelenmesi gereken bir türdür. Günümüzde yok olmak üzere olan bu türün ne kadar önemli olduğunu başta anneler olmak üzere herkese anlatılması gerekmektedir. Ninniler en az anne sütü kadar faydalıdır. Ninniler özelde bebek ve anne için genelde ise tüm toplum için oldukça önemlidir. Huzurla büyüyen bir çocuk; öz güveni tam, diline hakim, toplumsal değerlerden haberdar bir birey olarak yaşama adım atmış olacaktır. Bu güven onu sağlıklı ve başarılı bir birey yapacaktır. Sağlıklı bireylerin çokluğu ise huzurlu ve başarılı bir toplumun sağlam temeller üzerine inşa edilmesini sağlayacaktır. Bu sebepten eğitime daha erken dönemde başlamak gerekir. Bilim insanları okul öncesi eğitimin ne kadar gerekli ve elzem olduğunu söylemektedirler. Eğitim dünyaya gelir gelmez başlayan bir süreçtir, o halde bunun bilincine varmak gerekir. Bu konuda farkındalık yaratmak zorundayız. Bu farkındalığı halk bilimciler sağlıkçılarla birlikte yapmalıdır. Kadın doğum ve yenidoğan ünitelerindeki sağlık çalışanlarıyla iletişim halinde olmak, anne adaylarını ve anneleri ninniler konusunda bilinçlendirmek gerekmektedir. Sağlıklı bir toplumun inşası sağlıklı bireylerle mümkün olacaktır. Bebeklere CD'lerden, telefonlardan, bilgisayarlardan ya da ne olduğu bilinmeyen anlamsız, gürültülerden ibarete olan beşiklere takılan müzikleri dinletmek yerine anne sesiyle ninni dinletmeliyiz. Çünkü ninniler basit birer ezgi değildir. Ninnilerin bireysel ve toplumsal kimlik inşamızdaki önemi apaçık ortadadır.

KAYNAKÇA

1. Aça, Mehmet. (2007). "Halk Şiirinde Tür ve Şekil" *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı*. Ed. M. Öcal Oğuz. Genişletilmiş 5. Baskı. Grafiker Yayıncılık.
2. Bağcı Ayrancı, Bilge. (2018). "0- 12 Yaş Dil Gelişimi Uygulamaları ve Yapılması Gerekenler." *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (KÜSBD)*. 1. 13-34.
3. Baltacı, Nazlı. (2018). "Yüksek Riskli Gebelerde Ninninin Anksiyete ve Prenatal Bağlanma Üzerinde Etkisi" Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

4. Bascom, William R. (2010). “Folklorun Dört İşlevi” *Halkbilimde Kuramlar ve Yaklaşımlar* 2. Ed. M. Öcal Oğuz; Selcan Gürçayır. 2. Baskı. Çev. Ferya Çalış, Red. Selcan Gürçayır. Geleneksel Yayıncılık. 71-86.
5. Çek Cansız, Songül. (2011). “Ninnilere Bağlam Merkezli Bir yaklaşım” *Turkish Studies*. 6/4, 61-75.
6. Çelebioğlu, Amil. (1995). *Türk Ninniler Hazinesi*. Kitabevi.
7. Çıblak Coşkun, Nilgün. (2013). “Türk Ninnilerine İşlevsel Yaklaşım” *Turkish Studies*. 8/4, 499-513.
8. Demir, Necati; Demir, Fikriye. (2014). *Türk Ninnileri*. 3. Baskı. Edge Akademi Yayınları.
9. *Divanü Lügat’it-Türk Tercümesi*. (1999). Çev. Besim Atalay. C.III. 4. Baskı. TDK Yayınları.
10. Girgin, İrem. (2020). “Erken Çocuklukta Dil Gelişimi ile İlgili Yazılmış Makalelerin İncelenmesi” *JIDE*. 2/1, 52- 63.
11. Gürkan, Tanju. (1986). “Çocuğun Dil Gelişimi ve Eğitiminde Ailenin Rolü” *Türk Dilinin Öğretimi Toplantısı*. AÜ EBF Yay. 27-41.
12. İlhan, Nadir. (2005). “Çocukların Dil Edinimi, Gelişimi ve Dile Katkıları” *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 13. 154-160.
13. Karacan, Elvan. (2000) . “Bebeklerde ve Çocuklarda Dil Gelişimi.” *Klinik Psikiyatri*. 3. 263- 268.
14. Kaya, Doğan. (2010). *Ansiklopedik Türk Halk Edebiyatı Terimler Sözlüğü*. Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş 2. Baskı. Akçağ Yayınları.
- 15.Korkmaz, Zeynep. (1992). *Gramer Terimleri Sözlüğü*. TDK Yayınları .
- 16.Kumtepe, D. Görkem. (2015). “Ninninin Çocuk Gelişimindeki Yeri ve Müzikal Öğeleri Açısından İncelenmesi” Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- 17.Özbay, Murat. (2001). “0-6 Yaş Grubu Çocuklarındaki Dil Gelişiminin Türkçe Öğretimi Açısından Önemi” *Bilig Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*. 17/Bahar. 97-103.
- 18.Özkanat, Cemaynur. (2018). “Preterm Bebeklerde İntravenöz İşlem Sonrasında Dinletilen Ninninin Etkisi” Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- 19.Sağır, Mukim. (2007). “Ana Dil mi, Ana Dili mi?” *Turkish Studies / Türkoloji Araştırmaları*. 2/2 Spring. 540- 544.
- 20.Sever, Mustafa. (2013). *Türk Halk Şiiri*. I. Baskı. Ankara Üniversitesi Yayınları.
- 21.Taşkın Güzelyazıcı, Aslınur. (2019). “Prematüre Bebeklerde İntravenöz İşlemler Sırasında Kullanılan İki Farklı Yöntemin Ağrıya Kardiyorespiratuar Parametrelere ve Konfora Etkisi” Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- 22.Ungan, Suat. (2009). *İşlevsel Yönleriyle Ninniler*. I. Baskı. Pegem Akademi.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

KÖROĞLU'NUN KAZAK ANLATMALARINDA ÇOCUK

Muhammet ATASEVER

Öğr. Gör. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi OZDK Türk Dili Bölümü, ORCID: 0000-0002-9633-8297

ÖZET

Aile, anne, baba ve çocuklardan müteşekkil en küçük toplumsal yapıdır. Toplumun çekirdeği aile, ailenin çekirdeği ise çocuktur. Yeni nesillerin toplumsal normlara, ahlâk kurallarına, millî ve mânevi değerlere uygun yetiştirilmesi önemlidir; zira ailenin maddi ve manevi tüm unsurlarının istikbâle taşınması çocuk ile mümkün olabilecektir.

Temelde birey, akabinde aile ve nihayetinde bir milletin teşekkülünün, ideallerinin yansıtıldığı Türk destanlarında asıl amaç söz konusu milletin menfaatlerini koruyup kollamaktır. Milletın koruyucusu ise onun kendi zihin dünyasında yaratıp şekillendirdiği destan kahramanıdır. Destan kahramanı doğumundan ölümüne kadar hayatının her safhası ile anlatılardaki diğer karakterlerden ayrılan bir profil çizer; çünkü o, milletin ideallerini kendisinde toplayan ve bu ülküleri gerçekleştirme kudretine sahip kişidir. Elbette böyle bir kahramanın çocukluğu da toplumun bu çocuğa bakış açısı da ona yüklediği sorumluluklar da sair çocuklardan başka olacaktır.

Biyolojik ve sosyal süreçler nedeniyle tüm toplumlarda fertlere verilen, sosyal olmanın zorunlu bir neticesi olan roller ve ödevler farklıdır. Toplum nazarında iki farklı cinsin kıymeti, kız-erkek çocuklara kültürün yükledikleri ile doğru orantılıdır.

Çalışmada Türk Dünyasının bilinirlik ve varyant açısından epepe oluşturacak kadar daire teşkil edip kollara ayrılan, Türkün en yaygın anlatmalarından birisi Köroğlu'nun Kazak Anlatmalarında; çocuk ve erginlenmesi, toplumun kız-erkek çocuğa bakış açısı, ona yüklediği roller, aile ve toplum nazarındaki mevki tespit edilip toplumsal cinsiyet eksenli irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Köroğlu, Kazak anlatmaları, epepe, kız-erkek çocuk, toplumsal cinsiyet, roller.

CHILD IN KOROGLU'S KAZAKH NARRATIVES

ABSTRACT

Family is the smallest social structure consisting of mother, father and children. The core of the society is family, and the core of the family is child. It is essential to raise new generations in accordance with social norms, moral rules, national and spiritual values. For, it is only possible with child to carry all the material and moral elements of the family to future.

The main purpose in Turkish epics in which the formation and ideals of individual, family, and ultimately, nation is reflected, is to protect and watch over the interests of the nation in question. The protector of the nation is the epic hero created and shaped by its own mental universe. The hero of the epic draws a different profile from other characters in the narratives with every phase of his life from birth to death; for, he is the person who embodies the ideals of nation and has the power to reify them. Naturally, the childhood of such a hero, the perspective of society on this child, and responsibilities imposed on him should be different than other children.

The roles and duties assigned to individuals in all societies as a result of biological and social processes as necessary consequences of being social, are different. In the eyes of society, the value of opposite sexes is directly proportional to what the culture imposes on them.

This study examines the concept of child and its adolescence, society's point of view on boys and girls, the roles imposed on them, their position in the eyes of family in Koroglu's Kazakh Narratives, some of the most widespread Turkish narratives with various branches to form an epic in the Turkic World.

Keywords: Koroglu, Kazakh narratives, epic, male-female child, gender, roles.

Giriş

Gerek Türklerde gerekse diğer toplumlarda başka konum, değer ve rollere sahip çocuk kendisine yüklenen türlü anlamlarla bütün sosyal yapılar için esasen gelecek demektir. Ona verilen ödevlerin farklılaşması, toplumsal cinsiyet tanımlamalarında biyolojik esaslı görülmüş olsa da bazı sosyolog ve antropologlara göre bu ayırım biyolojik temelli olmak zorunda değildir (Giddens, 2013: 505) söz konusu durum sosyal (Yaşın Dökmen, 2012: 23) ve ekonomik (Kottak, 2008: 461-462) süreçlere de bağlıdır. Rollerin oluşmasının odağında, yaşantısı gereği sosyal olmak ve iş bölümü yapmak durumunda olan insan yer alır. Bir birey olarak insana ödevlerin benimsetilmesi ise çocukluk çağında başlar. Cinsiyetlerin kıymeti, çocuğa yüklenen bu sorumlulukların toplum nezdinde önemine göre şekillenir.

Tarihten günümüze toplum ve/veya aile çocuğa; ekonomik, psikolojik, sosyal olmak üzere üç sebepten ötürü değer vermiştir. Ekonomik değer, maddi getiri kaygı ve beklentisi; psikolojik değer, çocuğun gelişiminde bilhassa yaşanan ilklerden ebeveynlerin duydukları zevk ve mutluluk; sosyal değer ise aile adının devam ettirilmesi ile bağlantılıdır (Kağıtçıbaşı, 2010: 204). Geleneksel Türk ailesinde çocuğa kıymet atfetmenin baskın sebebi sosyal değer iken, modern zamanlarda geçim kaygısı neticesinde ekonomik değer ve eğitim olanaklarının artması, bilhassa kadının çalışma hayatına girmesi ile birlikte psikolojik değer de ön plâna çıkar.

Türk milletinin manevî birliğini ispat eden müşterek destan Köroğlu¹ (Boratav, 1984:11), tespit edilen; Türkiye ve Azerbaycan'da on dört ile yirmi dört, Özbekistan'da kırk yedi, Türkmenistan'da on dört, Kazakistan'da altmış beş, Tacikistan'da elli (Alptekin, 2002: 482) anlatma olmak üzere iki yüz koldan müteşekkildir. Köroğlu yalnızca kahramanlık anlatılarında değil, çeşitli sebeplerden ötürü² masal, hikâye yahut destan kahramanı olarak da yaşamını Türk boyları arasında sürdürür. Bunların dışında tarihi kişiliği bilim insanı ve araştırmacılar tarafından kabul edilen iki Köroğlu daha vardır ki; bunlardan biri Osmanlı kayıtlarına göre Celâli isyanlarına katılan “eşkiya Köroğlu”, diğeri de Osmanlı ordusuyla aynı yıllarda İran seferine katıldığı belirtilen ordu şairi “âşık Köroğlu” dur (Yakıcı, 2007: 122).

Köroğlu'nun Kazak Anlatmaları³ üzerine yapılan bu çalışmada; *Köroğlu, Köroğlu Kıssası, Köroğlu Hikâyesi, Köroğlu ile Bezergen, Köroğlu (Bozayhan), Ğavazhan Kıssası, Türkmen Kasımhan* adında yedi farklı Köroğlu kolu; çocuk ve doğumu, kız çocuk, erkek çocuk, önemli bir problem olarak çocuksuzluk, evlat edinme, neslin önemi toplumsal cinsiyet bağlamında irdelenmiştir.

Çocuk

Köroğlu Ravşanbey Anlatması'nda, Şağdat Han'ın Köroğlu'na karşı asker toplarken on yedi- elli beş yaş arası (Arıkan, 2007: 229) herkesi savaşa çağırması bireylerin on yedi yaşına kadar çocuk sayıldığını gösterir. Lâkin destan kahramanı bu genel değerlendirmenin dışındadır. Zira toplumun bekleyip arzuladığı, istenen tüm özellikleri üzerinde taşıyan bu tipin çocukluk dönemi ya çok kısa olacak yahut hiç olmayacaktır.

Nasihat ve öğütlerin hedef bireyi de çocuktur. Köroğlu Ravşanbey Anlatması'nda, Ürgeniş şehrinde bir ihtiyar öğüdünü çocuklara verir, kulak verip öğüt alacak muhatap onlardır (Arıkan, 2007: 109). Çünkü birey, meziyetlerini çocuklukta kazanır. Aynı anlatmada, Tolıbay'ın öğüdü aklına gelen Ravşan üzüdür, meziyeti (bilgelik-şınsı) çocuklukta beri kendisindedir (2007: 73). Büyüklere hürmet edip onların sözünü dinlemek de önemli bir erdemdir. Köroğlu Hikâyesi'nde, yaşı küçük olan büyüğüne hizmet eder fikri vardır (2007: 375).

Çocuk, aklî melekelere tam sahip olmadığı ve hayat tecrübesi az olduğu için hata yapar fikri anlatıya hakimdir. Köroğlu Ravşanbey Anlatması'nda, Reyhan Arap'ın yengesini kaçırmaya sebep olan Köroğlu

¹ Köroğlu Destanı hakkında kapsamlı bilgi için bkz. Boratav, 1984: 15-139.

² Sözlü anlatılarda masaldan destana yahut destandan masala değişim ve nedenleri için bkz. Yıldırım, S., 2011: 187-195.

³ Destanlar ve Köroğlu kolları ile ilgili detaylı bilgi için bkz. Alptekin, A. B., 2002: 313-650.

Ğejdembey'e: "Balalığım sebep oldu" (Arıkan, 2007: 161) der. Koroğlu, halkın onu çocuk olduğundan kandıracağını düşünür: "Bala deyip beni hileyle aldatma" (2007: 167). Koroğlu Hikâyesi'nde, Koroğlu kendisi daha küçükken giden ablasını anımsarken onun; "Bala iken yanılmıyorsam gitmişti" (2007: 379) sözünden çocukların yanılabilceğini anlaşılr.

Çocuğun bilmezliğinden faydalanmak ise toplum nezdinde utanç meselesidir. Koroğlu Ravşanbey Anlatması'nda, Reyhan Arap, Koroğlu'nun balalığından faydalanarak Barşayım'ı kaçırdığı için Ğejdembey tarafından yerilir. Reyhan Arap bu durumdan çok utanır, sesini çıkarmaz, başını önüne eğer (Arıkan, 2007: 217).

Koroğlu Kıssası'nda, düşmanın bakışında çocuk akılsız olur fikri vardır, Koroğlu gafilliliğinden yengesi Akbilek'i, Koroğlu Ravşanbey Anlatması'ndaki ile aynı hatayı yaparak Rayhan Arap'ın kaçırmısına neden olur. Çok pişman olan Koroğlu, daha yedi yaşındayken Allah'tan canını almasını diler (Arıkan, 2007: 303-309).

Koroğlu Hikâyesi'nde, çocukların sevinçlerini nasıl gösterdiğine dair bir bilgi de yer alır. Koroğlu Hikâyesi'nde büyüklerin dizine oturmak, onları boynundan kucaklamak bala gibi sevinmektir (Arıkan, 2007: 393).

Olağanüstü Doğum

Destan kahramanı, nihâyetinde bir çocuk da olsa, onun doğumu alelade bir biçimde gerçekleşmez. Kahramanın doğumundan önce, doğumu esnasında ve sonrasında olağanüstü birtakım olaylar zuhur eder. Bu vakalar onun gelecekte nasıl bir bahadır olacağının ilk işaretleri sayılır. Koroğlu kollarında da Koroğlu'nun doğumu⁴ farklı biçimlerde anlatılarda yerini almaktadır.

Koroğlu Ravşanbey Anlatması'nda, Akanay rüyasında kırkları görür, Kırklar ona hayatının dokuz ay on gün sonra sonlanacağını, hamile olduğunu ve balasını mezarda doğuracağını, göğsünün zarar görmeyip Hak Teala'nın kudreti ile balanın sütünü emeceğini, intikamlarını alacağını, Kırkların duasının her daim onunla olacağını ve adının ise Koroğlu olduğunu haber verirler (Arıkan, 2007: 113). Kırkların verdiği haber doğru çıkar ve Akanay vefat eder, mezarda bir erkek çocuk dünyaya getirir. Kırklar gelip ad verirler: "Mezarda doğan Koroğlu" (2007: 115). Kırklar Akanay'ın mezarının başında sırayla kırk gün beklerler. Çocuk, elma, nar, kayısı, kuru üzüm, hurma, ceviz her çeşit yemiş, anne sütü ve kaplan yüreği ile beslenir (2007: 115,125). Çocuğa sarıklı kırklar mezarda bakar, ilgilenip sever, ona akıl verirler. Akanay'ın bedeni çürümez (2007: 123). Koroğlu Kıssası'nda ve Koroğlu (Bozayhan)'da mezarda doğma hadisesi ve devamı benzer biçimde cereyan eder (2007: 265-289,561-607).

Kız Çocuk

Türk destanlarında kız çocuk, doğumundan evlenmesine kadar hatta annelik vasfını kazanıncaya kadar erkek çocuktan arka plândadır yahut toplubilimsel manada farklı konumlandırılır. Bunun başat sebebi Türk boylarının sosyal, siyasal ve iktisadi yaşamda erke ihtiyaç duymasıdır. Kuvvet iç ve dış mücadelelerde ihtiyaç duyulan önemli bir unsurdur. Kız maskülen bir karakter sergiledikçe değeri artarken, feminen bir kimlik ile kendisi olunca değeri azalır ve anlatılarda bahis konusu olması güçleşir. Kız annelik görevi ile itibar ve konum kazanır; çünkü Koroğlu Ravşanbey Anlatması'nda olduğu gibi kadın almadan bala nereden doğacaktır (Arıkan, 2007: 59).

Ataerkil aile tipinin temelinde de kız çocuk aynı anlayışla değerlendirilir. Tolan'a göre, erkek otoritesine dayalı aile yapılarında kız çocuklar hem yetiştikleri hem de gelin gidecekleri ailede erkeğin otoritesine tabi olur, ataerkil yapıyı sorgulamaksızın uyum sağlamak üzere yetiştirilirler (1991: 209); bu sebepten ancak evlilik çağına gelen kız, kendini gösterme imkânı bulur. Koroğlu Ravşanbey Anlatması'nda, Ğejdembey'in kızı Akanay görkemli ve akıllıdır (Arıkan, 2007: 61).

Akanay dışında anlatılarda yer alan diğer kızlar, düşman beylerinin evlenmek için arzu edilen kızlarıdır. Ebeveynleri hususen babaları tarafından fazlasıyla önemsenen bu kızlar; ahlak, fiziki güzellik ve akılları ile ön plândadır. Türk destanlarında az görülen kıza otağ kurma ve toy yapma da burada görülür. Koroğlu Ravşanbey Anlatması'nda, Rayhan Arap'ın Kurbangül adında bir tek kızı vardır. Dolunay gibi yumuşacık

⁴ Koroğlu ve atının doğumu hakkında ayrıntılı bilgiler için bkz. Özkan, 1997: 223-233.

yanaklı, akli herkesten üstün, feraset sahibidir. Ay ve yıldız benzetilir (Arıkan, 2007: 181). Duru gözlü, kırmızı dudaklı, inci dişli, nazik belli, ince uzun parmaklı, kusursuz yüzlü, narin, orta boylu, bakan insanı cezbeden nur sıfatlı, tatlı, ermiş meyve gibi, herkesin arzu edeceği bir güzelliğe sahiptir (2007: 183). Barşayım, Kurbangül'ün rüyasını evlilik olarak yorumlarken de kızı kalem kaşlı, elma boyunlu, heykel görünümlü sıfatları ile över, şehzadeler onun güzelliğine tutkundur (2007: 183). Rayhan Arap'ın Köroğlu'ndan tek arzusu kızı Kurbangül'dür. Kızına; Kurbangül'üm, Kurbangülcan, iki gözümün karası, yavrucuğum diye seslenir. Köroğlu'ndan kızını incitmemesini, kırmamasını diler. Kızın akıl üstünlüğüne vurgu vardır. Ceylan gözlü, nazlı, bal gibi tatlı 'baba' diyen Kurbangül, gidişi ile babasını evlatsız bırakmış, babasının bağı ezilmiştir (2007: 197-203). Ğavazhan Kıssası'nda, Reyhan Arap'ın oğlu Ernazar kız kardeşi Zeynepgöl için gökteki bir yıldız der (2007: 663). Ernazar üç kıza üç otağ kurup süsleyip üç kızıl gölü Ğavazhan'a verir (2007: 703). Köroğlu Hikâyesi'nde, Ahmet Serdar'ın kızı Botaközayım dolunay gibi on beş yaşını henüz doldurmuştur (2007: 437). Anne babasının şirin dilli sözü, nur gibi yanan gözüdür (2007: 441). İnce belli, beyaz yanaklı, nur yüzlü bir güzeldir (2007: 441,445,451). Köroğlu (Bozayhan)'da, on beş yaşında özgürce büyüyen, ince dal gibi genç kız Güljazira, okka burunlu, ince kaşlı, gümüş kirpikli, düzgün kemikli, altın saçlı, karanlığı aydınlatacak bir güzelliğe sahiptir (2007: 571-573,577,589). Bozayhan ile evlenmek zorunda bırakılınca kafese düşmüş şahine benzetilir (2007: 577).

Köroğlu'nda, kızlar çocuk yaşta nişanlanır yahut evlenir. Çocuk nişanlılığı ve evliliği çeşitli nedenlerden ötürü Türk kültüründe ortaya çıkıp tatbik edilmiş bir gelenektir. Günümüz koşullarında yasal olarak engellenmiş olsa da bu durum hala Anadolu'nun bazı yerleşim yerlerinde bilhassa kırsalda türlü sebeplerle varlığını sürdürmektedir.⁵ Manisa ili ve köylerinde yapılan sosyolojik bir ankette, kız için ideal evlenme yaş aralığının 16-20, buna karşın erkek için 21-25 olması (Başaran, 1984: 147-148)'nın altında kız çocuğun korunmaya muhtaç olması, okutulmaması, evin geçiminden sorumlu görülmediğinden iş bulma zorunluluğunun olmaması, evde kalacağı düşüncesi, bazı kesimlerde yük olarak görülmesi gibi nedenler yatmaktadır. Bu ve buna benzer nedenler ile bilhassa on sekiz yaş altı kız çocuklarının evlendirilmesi gelenekteki tutum ile örtüşmektedir.

Günümüzde bazı Türk boylarında da görülen kız çocuğun evlattan sayılmama meselesi ve eğer oğlu yok ise damadın oğul yerine konması fikri de anlatılarda görülür. Köroğlu Ravşanbey Anlatması'nda, Gejdembey'in karısı Küleyim kızı Akanay olduğu halde çocuksuzluk ıstırapı çeker, Akanay'ı Ravşanbey'e verir, acısını bir nebze olsun Ravşanbey'i oğlu kabul ederek dindirir, bu hususta Allah'a şükreder (Arıkan, 2007: 63). Gejdembey Babalı'ya Akanay ve Küleyim'i emanet ederken kendi kızı Akanay'ı evlattan saymaz: "Bir evladı esirgedi ondan Huda'm" (2007: 93).

Kız ve erkek çocuk ayrımı onların sevip oynayabileceği veya oynamayacağı oyuncaklara, giyecekleri kıyafetlerin renklerine dahi sirayet eder. Köroğlu Ravşanbey Anlatması'nda, doldurma bir mısradaki kız balaların renkli giysiler giyeceği söylenir (Arıkan, 2007: 129). Köroğlu (Bozayhan)'da, Jazira karnında bebeği ile ölür, lakin kimse bilmez. Sonradan mezarda doğup üç dört yıl büyüyen çocuk ortaya çıkınca Bozayhan çocuğunun cinsiyetini öğrenmek ister. Bunun için mezar yakınına bebek ve araba koyarlar. Çocuğun oynadığı oyuncak ile cinsiyeti belli olacaktır. Çocuk araba ile oynar bebeğe bakmaz bile, böylelikle erkek bir bala olduğu anlaşılır (607-619).

Kız-erkek çocuk ayrımı günümüzde de özellikle kırsalda görülür. Doğacak çocuğun cinsiyetinin tespitinde örtük ve/veya açık olarak bu görülür. Maden'in; erkek doğuracak gebenin karnı sivri olur, güzelleşir, çocuk sağ tarafta canlanır, kırk gün içinde hareketlenir, anne adayının göbek altı siyah olur, ağrı çeken kadının yüzü güleç olur, doğum ağrısı belden tutar, yüzü beyaz yahut çilli olur, dudakları kalınlaşır, burnu incelik, tatlıya düşkün olur. Kız doğuracak gebenin ise karnı yayvan olur, kalçası genişler, çirkinleşir, çocuk karnın sol boşluğunda olur, geç hareketlenir, ekşiye düşer, kaş ve kirpikleri dökülür, ağzı ve burnu şişer, uykuya düşer, doğum ağrısı kasıktan başlar (1991: 217) tespitleri bu açıdan önemlidir.

Bütün Türk boylarında, doğan çocuk erkek olduğu takdirde sevinç yaratır. Doğumda olduğu gibi, mirasta da erkek üstünlüğü vardır (Eröz, 1998: 17) fikri halen yaşamını sürdürmektedir. Manisa'da yapılan bir sosyal analizde erkek çocuk tercihinin fazla olması (Başaran, 1984: 154-155) öğrenciler üzerinde yapılan benzer başka bir ankette geleneksel kesimdeki tutuma uygun, %60.5 erkek, %30.5 fark etmez, %7.5 kız, %1.5 cevapsız (Tezcan, 1974: 277), neticelerin elde edilmesi toplumun halen kız ve erkek çocuğa bakış açısının halen köklü bir değişime uğramadığını gösterir. Ozankaya'nın Ereğli özelinde yaptığı analiz de bu fikrin doğal bir neticesi ve kırsalda hatta kısmen kentte yaşayan Türk ailesi için genel geçer bir sonuçtur: Erkek

⁵ Konu ile alakalı yapılmış bir saha araştırması için bkz. Tezcan, 2000: 79-94.

çocuğun ebeveynleri ile ilişkisinde görülmeyen katı disiplin kız çocuk ile olan bütün münasebetlere yansır. Üstelik ailede her fert kız çocuğun her şeyine karışabilir (1975: 233-234).

Erkek Çocuk

Geleceğin teminatı olarak görülen erkek çocuk, ebeveynlerinin gözünde can verecek, uğruna her şey feda edilecek derecede önemlidir. Doğumu öncesi başlayan ritüeller, doğumu ve geçiş dönemlerinde verilen büyük toylar ile o, destanda önemsenen en önemli tiptir. Günümüzde uygulanan âdet ve uygulamalardan, çocuk güç ve nüfuz sağlamanın yanında anne ve babanın kültürel kimliğini pekiştirmekte, soyun devamı için önemli bir unsur olarak görülmektedir (1991: 217) sonucuna varan Maden, esasen geçmişin bahsedilen kültür kodlarına da işaret etmektedir. Çünkü erkek, değişen veya değişmeyen yönleriyle toplumumuzda görece halen ekseriyetle istenen, arzulan çocuk cinsidir.

Destan metinlerinde de arzu edilen bu tip, öncelikle seçkinliği ve güzelliği ile kız güzelleri aratacak vasıflara sahipken, heybetli bir duruşa da sahiptir. Köroğlu Ravşanbey Anlatması'nda, mezarda doğan seçkin bala ceylan gibi duru siyah gözlü (Arıkan, 2007: 121), yakışıklı (2007: 127), beyaz yanaklı, "Güzelliği var öpsen susuzluğun kanacak kadar" (2007: 135). Köroğlu on üç yaşında iken geniş omuzlu, geniş kürekli, geniş göğüslü, yakışıklı, ela gözlü, soğuk görünüşlü, alıcı kartal sıfatlı, yürekli (2007: 151). Köroğlu Hikâyesi'nde, Gavazhan boyu-posu, kakülü, yumuşak siması ile Botaközayım'ı etkiler (2007: 435-439). Bal Gavazhan ince dal gibi belli, ay-elma gibi yüzlü, ceylan gözlü, kâküllü ve nazlı bir kuzudur (2007: 369,399,403,423,479,499).

Ebeveynleri için genel geçer bir ifade ile göz nuru, anne ve babanın hasretidir. Köroğlu Ravşanbey Anlatması'nda, Köroğlu annesinin hamileyken içindeki ışığı, gözünün nuru, aslanıdır (Arıkan, 2007: 121,135,137,267). Anne evladını görmeden öleceği için çok üzgündür (2007: 267). Köroğlu Kıssası'nda, Köroğlu'nun annesi Altınşaş da oğlunu içindeki ışık, aslan olarak nitelendirir, bir evlada dünyada iken hasret gitmiştir (2007: 267,277). Köroğlu Hikâyesi'nde, evlatlık edindiği Hasanhan Köroğlu'nun gözünün nuru, ışığı, ceylan gözlü, can yavrusu-oğludur. Hasanhan'a ne giyse yakışır. Köroğlu onu kurban olacak kadar sever (2007: 353-357). Köroğlu'nun yanında kalmak isteyen Gavazhan öz babasına kargalar ile selam yollar, babasından rızasını talep eder (2007: 419). Köroğlu, Gavaz için canını dahi verebileceğini söyler (2007: 431). Ona; Gavazcığim, güzümün nuru, oğlum, can oğlum, kurban olayım, bahçedeki kızıl gülüm, yalnız yavrum, kuzum diye hitap eder (2007: 435,447,493). Gavaz'ı bulamayan Köroğlu çok üzülür, evlat acısı çeker, gözyaşlarını göl gibi döker (2007: 467,501). Gavaz'ın ayrılıktan bağı yanan annesi onu ah kuzum diye saçlarını dağıtıp arar, aklını kaybeder. Oğlunu dar ağacında görünce hıçkırma hıçkırma ağlar (2007: 489-491,505-509). Gavazhan Kıssası'nda, bir kız Gavaz'a sen kimin gözünün nurusun diye sorar (2007: 639). Türkmen Kasımhan'da, Hasanhan'ın tek balası, gözünün ak ile karası, bağırının parçası Kasımhan'dır (2007: 723).

Erkek çocuk baht demektir. Köroğlu Ravşanbey Anlatması'nda, üzerine sefere gidilen ise Akıl Han'ın Tolıbay adlı bir şınsısı (kâhin, bilge kişi) var imiş, Tolıbay'a baht-devleti Tanrı çocuklukta vermiş; Ravşan adında bir oğlu olmuştur (Arıkan, 2007: 51). Kırklar Küleyim'in rüyasında ölen balasının dirilmesi ile bahtının açıldığını haber verir (2007: 127). Köroğlu Reyhan Arap'ın atı ile atını çiftleştirir. Erkek at makbuldür: "Erkek doğarsa, evlat, senin bahtındır" (2007: 159). Köroğlu (Bozayhan)'da, Bozayhan mezardan çıkan beş yaşındaki varisi oğlu Köroğlu için halka bütün hazinesini açar, otuz gün oyun, kırk gün toy, yetmiş gün eğlence tertipler (2007: 627). Bu oğlan Bozayhan'ın tahtının mirasçısı, bahtıdır (2007: 629).

İktidarın ve malların tek varisi erkek çocuktur. Köroğlu Hikâyesi'nde, Köroğlu varını yoğunu, ülkesini, katar katar develerini, hazinesini, tahtını Gavazhan'a bırakır (2007: 521). Gavazhan'ın Köroğlu'nun sağında oturması onun iktidarın varisi olduğu, Hasan'ın solunda oturması ise Gavaz'a tabi olacağına işarettir. Gavazhan Kıssası'nda, Gavaz ve Hasanhan Köroğlu'nun mirasçılardır (2007: 637).

Önemsenen ve biricik veliht ilan edilen erkek çocuktan kahramanlık göstermesi, düşmanları bertaraf etmesi, ailesini, halkını ve zulme uğrayan diğer milletleri kurtarması, halkı refah içinde yaşatması beklenir. Köroğlu Ravşanbey Anlatması'nda, küçüklüğünden kırklardan dua alan Tolıbay'ın oğlu Ravşan heybeti ve aklı ile yiğitlik göstererek Akıl Han'dan sonra bey atanır (Arıkan, 2007: 51). Kırkların verdiği elma, nar ve anne sütü ile beslenen Köroğlu kırk günde büyür, aslana biner, yılanı kamçı yapar, bahadır bir pehlivan olur (2007: 115). Köroğlu aslan gibi alp yürekli, kaplan gibi güçlü bilekli, mahzunların umudu, seçkin bala (2007: 121-123) yiğit, akla sahip (2007: 127) düşmana aslan, alıcı kuş (2007: 133), ak şahindir (2007: 139). Babalı, Küleyim'e mezarda gördüğü balayı mezar içinde aslan benzetmesi ile haber verir (2007: 119).

Babasının sağ olduğunu öğrenen Köroğlu, babasını bulup güç durumdan kurtarmak için Babalı ile birlikte yola çıkar (2007: 139-141). Köroğlu Kıssası'nda, henüz yedi yaşında çocuk olan Köroğlu; kılıç, mızrak, ok, yay, zırh, miğfer ile düşmanın üzerine varır (2007: 289-297). On üç yaşına varınca yengesi Akbilek'i kaçıran Rayhan Arap'ın peşine savaş için çıkar (2007: 311-317). Kaldarhan'ın kızı Rayhan Arap'ın kız kardeşi Küleyim'i yengesinin yardımı ve yol göstermesiyle kaçıır, yengesini kurtarır (2007: 319-341). Köroğlu Hikâyesi'nde, Köroğlu on beş yaşında sultan olur (2007: 343). On iki yaşında serdar olan Hasanhan, on altı yaşındayken Köroğlu'nun Ğavazhan'ı getirme görevini üstlenir (2007: 351-353). Beylerin mızrak tutan balaları da anlatmada görülür (2007: 393). Köroğlu (Bozayhan)'da, mezarda doğup büyüyen beş yaşındaki Köroğlu kırk yiğit gücündedir (2007: 621-625). Türkmen Kasımhan'da, Köroğlu'nun evlatlığı Hasanhan'ın oğlu Kasımhan on beş yaşında Kızılbaşlar ile savaşır, düşmana baş eğdirir (2007: 713-717).

Erkek çocuk geçmişin hesabını sormak yani öç almak için de doğmuştur. Köroğlu Ravşanbey Anlatması'nda, Akanay'ın rüyasında Kırklar, mezarda doğuracağı çocuğun intikamlarını alacağını bildirirler (Arıkan, 2007: 113). İntikamlarının alınması, halkın övündürülmesi Akanay için yaşamaktan daha önemlidir (2007: 115). Köroğlu'nun erginleşip geldiğı çağ, düşmanından ar-namusu alacak kadar, biçiminde aktarılır (2007: 135).

Değerinden ötürü köle olanların çocuk olduğu ve bununla da övüldüğü görülür. Burada kız-erkek çocuk ayrımı yapılmaz. Kız çocuklar cariyeye, erkek çocuklar kul kılınır. Köroğlu Ravşanbey Anlatması'nda, Kızılbaş Şağdat Han, Türkmen Hanı ve Türklerin üzerine ordu gönderip muhasara etmek ve onları mağlup edip kızlarını-cariye, oğlunu-kul kılmak ister (Arıkan, 2007: 47-49). Şağdat Han'ın acayip korkunç rüyasını yorumlayan cadı başına gelecek felaketleri evlatlarının esareti üzerinden verir (2007: 57). Sözlüsü kaçıran Kızılbaş hiddetlenir, Köroğlu'nun üstüne varıp oğlunu kul, kızını cariyeye etme niyetindedir (2007: 205). Köroğlu'nun düşmanı Mahram, Türkmen'in kızını cariyeye oğlanlarını kul yapması ile övünür (2007: 245).

Günümüz Türk toplumunda da aşağı yukarı benzer bir konumda bulunan erkek ve kız çocuk, aile tiplerinde değişim yaşansa da farklı değerlerde görülmektedir. Gelişmiş ülkelerde de durum çok farklı değildir. Giddens'in aktardığı ve cinsiyet ayrımcılığı yapmadan çocuk yetiştirmek üzerine, on sekiz aileden otuz yetişkin üzerinde yapılan bir deneyde, toplumsal cinsiyetin toplumsallaşmasının çok güçlü olduğu ve buna meydan okumanın huzursuzluğa yol açtığı (2013: 211-212) sonucunu varılır. Çünkü toplum, bireylerden kadın ve erkek gibi cinsel kimliklerine uygun davranış göstermesini bekler.

Türkiye'de günümüzde çocuğa yüklenen anlam, cinsiyetler arasındaki farklılıklar (Tunca, 2012: 163-176) küreselleşen dünya ve ortaklaşan değerler, bireylerin daha özgürlükçü yetiştirilmesi, sosyal adaletsizliğin ortadan kaldırılması, başta eğitim olmak üzere her iki cinse fırsat eşitliği getirilmesi, cinsiyetçi düşünce ve eylemleri ortaya çıkaran aşırı fikirlerin zayıflaması, bilhassa kadına yönelik pozitif ayrımcılık söylemi ve tavrının mutlak manada eşit bireyleri doğuracağı varsayımı olası görünmemektedir.

Neslin Önemi

Baba adı ile nam salma, baba adını yürütme özellikle erkek çocuk için önemlidir. Erkek çocuk kendisini babası ve babasının yaptığı kahramanlıklar ile tanımlar. Köroğlu Ravşanbey Anlatması'nda, Ravşanbey, defaatle Tolıbay'ın oğlu diye zikredilir (Arıkan, 2007: 63,97,109,147). Köroğlu Kıssası'nda, Tolıbay'ın oğlu Jığalı, onun oğlu Munlıkbey'dir (2007: 265). Köroğlu Hikâyesi'nde, Köroğlu Türkmenin oğlu olmakla övünür (2007: 377). Ğavazhan kendisini Köroğlu oğlu Ğavazhan diye tanıtır (2007: 435). Ğavazhan Kıssası'nda, Ğavaz evladı Köroğlu'yum der (2007: 663).

Soyunu yahut nereden geldiğı bilmemek çocuk için büyük bir utançtır. Köroğlu Ravşanbey Anlatması'nda, Köroğlu diğer çocuklar ile oynarken kavgaya tutuşur, çocuklar onun babasının kim olduğunu sorar, bu sözler Köroğlu'na çok dokunur, bunu bilmeyen Köroğlu utanır, Küleyim'in yanına gelir, yüreğı yanıp kavrulur: "Köroğlu'nuz nereden peyda olmuştur?" diye sorar (Arıkan, 2007: 135-139).

Çocuk soyundan geldiğı babasına çeker, bilinçaltında dahi olsa yaşam ve eylemlerinde onu yansıtır. Köroğlu Ravşanbey Anlatması'nda, Ravşan Şağdat Han'a gerçek babasının ekmek pişiren bir fırıncı olduğunu söyler ve onu örtüsüz (çıplak) ev gibi nesilsizlik ile yerer (Arıkan, 2007: 77). Çocuk Şağdat Han'ın fırıncı babası örneğine benzer biçimde soyundan geldiğı -baba- gibi davranır (2007: 81).

Çocuksuzluk

Çocuk anlatılarda bereket, kut, talih ve baht demektir. İnsanın veya ebeveynlerin en önemli dünya gayesi çocuktur. Evladı olmayanın yüreği o hasretle yanar, yaşanan evlat acısının tarifi ise imkânsızdır. Köroğlu Ravşanbey Anlatması'nda, Babalı Küleyim ile söyleşirken; çocuksuzun malında bereket olmayacağı inancını paylaşır: “Çocuksuzun bereket yok malında” (Arıkan, 2007: 121). Evlat kulun çiçeğidir. Kırklar çocuk istemeyen Köroğlu'nu uyarır: “Evlat hasreti vurur yüreğini.” “Yaşlandığın zaman evlat acısı canına batar; Evlatsız bu dünyada yaşamak boşunadır” (2007: 175).

Türk destanlarının hemen tamamında var olan, toplumsal bir duruş olarak çocuğu olmayanlar yerilir ve kınanır. Düşmanın canını yakmak isteyen kişi, muhatabına çocuksuzluğunu hatırlatır. Köroğlu Hikâyesi'nde, kırk yiğit Köroğlu'na evladı olmadığı, kuzucuğum deyip dizinde oynatmadığı için acır, Köroğlu da bu durumu hatırlar, kaygılanır, üzülür, ağlar (Arıkan, 2007: 347,351). Gavazhan, Köroğlu'na seslenirken onu kastederek evlatsız geçen dünyada, alay olmuşsun düşmana der (2007: 387). Köroğlu ile Bezergen'de, Bezergen, Köroğlu'na yok olup gidecek, senin önün arkan yok, yalnız doğmuşsun deyip onu yaralamaya çalışır, Köroğlu yemeden içmeden kesilir, beş gün ağzına bir lokma koymaz (2007: 531). Köroğlu (Bozayhan)'da, Bozayhan'ın zulmüne uğrayan yaşlı kadın Bozayhan'ı tek kalması, yalnızlığı, kuruluğu, balasının yokluğu ve arkasında kalacak, yasını tutacak kimsesinin olmaması ile vurur (2007: 569,583). Bozayhan hanlığı, hesapsız zenginliğinin ne olacağını dert eder kendisine, mirasçısı olmaz ise malının, sarayının yağma edileceğini düşünür, arkasından soysuz (evlatsız) denilmesinden korkar (2007: 571). Nihayetinde muradına eremeyen Bozayhan'ın dertten kaburgası sökülür, yıllarca gözyaşı döker, yıpranır (2007: 591).

Anlatılarda çocuksuzluktan kasıt erkek çocuğun olmaması durumudur. Kız çocuğu olan baba hatta anne çocuksuzluktan yakınıdır. Çözümü ise evlatlık aldıkları bir erkek çocuğu kendi çocukları gibi görüp öyle muamele etmekte yahut damatlarını öz oğulları yerine koymakta bulurlar. Köroğlu Ravşanbey Anlatması'nda, Şağdat Han'ın annesi eşinden bir türlü hamile kalamaz, padişah da ikinci bir eş almak ister, Şağdat'ın asıl anne ve babasının -fırıncı- vefatı ile Şağdat evlatlık alınır ve büyütülür. Şağdat'ı üvey annesi öz evladı gibi tutar (Arıkan, 2007: 79). Aynı anlatmada, Gejdem Bey Babalı'yı manevi oğlu kabul eder. Babalı'ya eşi ve kızını emanet eder. Küleyim, Babalı'yı öz evladı gibi büyütüştür. Babalı'nın her davranışı Küleyim'in öz balası gibi hoşuna gider. Allah'tan dileği kendi soylarından gelecek asil bir baladır (2007: 63,93). Akanay yalnız kalacaklarını görür ve bunun zorluğunu yine evlat üzerinden dile getirir. Mallarını bırakacak evlatları yoktur (2007: 95). Küleyim de evlattan ayrılığı dayanılmaz bir acı olarak nitelendirir (2007: 125). Gejdembey'in Barşayım ile evlenmiş olsa da çocuğu olmaz. Köroğlu'nu kendi çocuğu gibi çok sever (2007: 151). Anlatmada, Küleyim kızı Akanay olduğu halde çocuksuzluk acısı içindedir, acısını bir nebze olsun damadı Ravşanbey'i oğlu kabul ederek dindirir, Allah'a şükreder (2007: 63). Gejdembey de benzer bir düşünceye sahiptir ve eşi Küleyim'i kastederek: “Bir evladı esirgedi ondan Huda'm” der (2007: 93). Akanay'ı ona emanet ederken kardeşi ve ağabeyi olmadığından yalnızlığından dem vurur (2007: 93). Türkmen Kasımhan'da, Köroğlu'nun balası, öz oğlu değilse de öz gibi Gavazhan (2007: 733).

Günümüzde de bilhassa erkek çocuk doğurmak için adak, kurban, muska, erkek isimleri yazılı kâğıdın suya konması, oğlan doğurmak isteyen kadının gün doğmadan iki rekât namaz kılıp yatması (Maden, 1991: 217) gibi çeşitli pratiklerin yapılması Türk kültüründe halen yaşayan erkek çocuğun değerli olması düşüncesinin neticesidir.

Kollarda, evlatlık alınan öksüz-yetim çocuklar da üvey anne ve babalarına öz gibi davranırlar. Köroğlu Ravşanbey Anlatması'nda, Babalı, Küleyim'e anneciğim (Arıkan, 2007: 119), bizim gibi oğlun (2007: 119), ey anneciğim (2007: 119), benim gibi oğlun (2007: 125) diye seslenir. Küleyim evladı, oğlu Babalı'dan ayrılırken rızasını ister, kendisinin de anne olarak ondan hiç incinmediğini, razı olduğunu ve hakkını helal ettiğini söyler (2007: 257).

Kolların ekserisinde Köroğlu'nun çocuk özlemi dile getirilir. Lâkin anlatıların giriş kısımlarında Köroğlu erenlerin onu uyarıp ısrar etmesine karşın duası içerisinde çocuğa yer vermez. Köroğlu Ravşanbey Anlatması'nda, Köroğlu Kırklar'a istediklerini iletir. Lâkin dilekleri içerisinde çocuk yoktur (Arıkan, 2007: 175). Benzer biçimde Köroğlu Kıssası'nda, Köroğlu'nun isteği her türlü hüneri öğrenmek, düşmanlarına üstün gelmek, mazlumlara umut olmak, uzun ömürlü olmak ve Türkmenlere baş olup cihangir bir bey olmaktır (2007: 269). Dünyadan baş ve evlat istemez, kırat diler (2007: 271). Köroğlu Hikâyesi'nde, erenlerden padişahlık, şöret, nam, uzun ömür ister. Pirlar üç defa ısrar etseler de evlat dilemez (2007: 343).

Çocuk arzulamayan Köroğlu, güzelliklerinin geçici olmamasından ötürü peri kızları ile evlenir. Köroğlu Ravşanbey Anlatması'nda, Köroğlu yüz yirmi yıl yaşar peri kızları ile evlenir. Peri kızlarından balası olmaz

(Arıkan, 2007: 263). Köroğlu Kıssası'nda, Köroğlu bala doğurmayan her zaman on dört yaşlarında gibi kız ve güzel kalan yuvarlak-küçük ağızlı, ceylan gözlü, kalem kaşlı perizadeden bir eş almak ister (2007: 271). Köroğlu Hikâyesi'nde, Kaf dağı padişahının kızı Ağajünis, Hindistan'dan Miskal, İranbağ'dan Gülnar adlı periler ile evlenir (2007: 51). Türkmen Kasımhan'da, Gavaz da peri kızı Kundızay'ı yakalayıp onunla evlenmek ister. Ama Kundızay uçup gider. Sonunda Gavaz Kundızay'a ulaşip muradına erer (2007: 641-643,707).

İlerleyen yaşlarında veya yaşlılık çağına gelen Köroğlu mirasını bırakacak, adını yürütecek bir evladı olmamasından kaygılanır, üzülr ve çareyi evlat edinmekte bulur. Köroğlu Hikâyesi'nde, yüz yaşına gelen Köroğlu evlat kaygısı çekmeye başlar (Arıkan, 2007: 343), Isfahan şehrinde Kaldar adlı birisinin oğlu Hasan'ı kaçıtır ve kendisine evlat yapar, Hasan Köroğlu'nun mirasçısı olur (2007: 343). Kırk yiğidin ısrarı ile bir de Gavazhan'ı evlat edinir, Köroğlu ölünce o mirasçı olacaktır (2007: 347). Köroğlu, Gavazhan'ı kendisinin ve tahtının mirasçısı ilan eder (2007: 395). Köroğlu ile Bezergen'de, düşmanı Kızılbaş Bezergen ile karşılaşan Köroğlu kendisini Köroğlu'nun kulu Kaşamşam olarak tanıtır. Çocuksuzun sevip alacağı, oğulum der (2007: 523). Hasan, Köroğlu'nun manevi evladı, sevdiği tek çocuğudur (2007: 541,549). Gavazhan Kıssası'nda, Gavaz ve Hasanhan Köroğlu'nun evlatlığıdır (2007: 635-637). Türkmen Kasımhan'da, Hasan ile Gavazhan evlat edinilmiş ikisi, Köroğlu'nun soyu (2007: 739).

Türk toplumunun destan anlatılarına yansıyan el oğlundan oğul olmaz düşüncesi, anlatmalarda perilerin dilinden verilir. El oğlundan kasıt damat ve/veya evlatlıktır iken kollarda sadece evlatlık alınan oğullar kastedilir. Köroğlu Hikâyesi'nde, kendinden oğul doğmadan evlat olmaz düşüncesi ile Hasanhan ve Gavazhan'ı Köroğlu'nun evladı saymayan periler Köroğlu'nun ardından ağıt yakarlar. Dünyadan evlatsız göçüp giden bir sultandır Köroğlu (Arıkan, 2007: 427-429). Kadınların yaktıkları ağıda iki oğlan çok üzürlürler (2007: 429). Botaközayım Gavazhan'a evladı yok Köroğlu'nun oğlusun diye söz söyleyince Gavaz sinirlenir, Botaközayım Gavaz ve Hasan'ın Köroğlu'nun kulu olduğu düşüncesinin halkın bir efsanesi olduğunu söyler (2007: 443). Bu durum Gavaz'ın içine kor olup oturur (2007: 445).

Yetimlik

Yetim ve öksüzlerin gözetilmesi hem Türk düşüncesinde hem de İslâmî ananelerde var olan bir hassasiyettir. Yetime acımak, koruyup kollamak, onların duasını almak, onları incitmekten, ahlârlarından ve beddualarından sakınmak önemlidir. Anlatmalarda Köroğlu mezarda yatan annesinin yanına geri girmek ister, ona engel olanları yetimliği ile aşmaya çalışır. Köroğlu Ravşanbey Anlatması'nda, Köroğlu mezara geri girmesine mâni olan aslanlara korkusunun sebebi olarak yetimliğini işaret eder (Arıkan, 2007: 131). Köroğlu her fırsatta yetimliğini dile getirir, kendisini tahta oturtmak isteyen halka dahi yetimliğinden dem vurur (2007: 167).

Kendisi yetim olan, yetimin halinden en iyi anlayan kişidir. Yetimin elinden yetime zarar gelmez. Halk yetime acırken Kırklar yetimin akıllı olmasını bekler. Köroğlu Ravşanbey Anlatması'nda, Babalı ana babasız olduğu için ağlayıp acıdığı Köroğlu'na hünerleri ana babasının eksikliğini hissettirmeden öğretir (Arıkan, 2007: 149). Köroğlu ile söyleşen Kırklar onun atını tutmuş beklerler. Onların sözünde yetimin akıllı olacağı inancı vardır: "Senin gibi yetim bu kadar aptal olur mu?" nakaratlı iki kıtalık, yol gösterici bir söz söylerler (2007: 173). Köroğlu Kıssası'nda, Köroğlu'nun dayısı Bozoğlan ona yetimcik diye seslenir (2007: 285). Köroğlu Hikâyesi'nde Köroğlu yalnız kalan oğlu Gavaz için yetim oldu der (2007: 515). Köroğlu (Bozayhan)'da, babasız kırk yetimi olan bir yaşlı kadın yetimlerini kara tokal keçinin kırk kaşık sütü ile besler. Bir gün keçiden süt gelmez, kırk oğul hıçkırığa hıçkırığa ağlar, yaşlı kadın yine bir yetim olan Karagöz'den şüphelenir, Bozayhan'a şikâyet eder, Bozayhan Karagöz'ü yetim hakkına girdiği için ölüm ile cezalandırır, halk yetim olduğu ve onun masumiyetine inandığı için affedilmesini ister, yaşlı kadın da onun doğru söylediğine inanır üstelik yetim yetime kıyamaz, sen de benim oğlumsun artık der (2007: 591-601).

Yalnız, çaresiz ve yetim kalanlar; yetim kalmış, ağlayıp inleyen deve, koyun ve geyik yavrularına benzetilir. Köroğlu Ravşanbey Anlatması'nda, Köroğlu Şağdat Han'dan alacağı intikamını unutunca Kırklar rüyasında, inleyen mazlumları anası ölmüş deve yavrusu gibi ağlar bırakarak günaha girdiğini söyler (Arıkan, 2007: 221). Köroğlu'nu gören Küleyim kendi yalnızlığını yetim kalmış kuzu ile betimler (2007: 233). Köroğlu Hikâyesi'nde, Küleyim evlatsız olmasını deve yavrusu gibi sızlayıp durmak deyimini ile aktarır (2007: 389-391). Babası Köroğlu'ndan ayrılan Gavaz da deve yavrusu gibi ağlar (2007: 473). Gavaz'ın yürek bağı yanan annesi de onun ayrılığına dayanamaz ve deve yavrusu gibi inler (2007: 489). Köroğlu (Bozayhan)'da, iftiraya uğrayan yetim Karagöz'e yetim geyikler bile ağlar (2007: 599).

Sonuç

Köroğlu'nun Kazak anlatmalarında, Türk destanlarına paralel biçimde, kahramanın doğumu olağanüstü olmaktadır. Ölmüş annesinin çürümeyen göğsünden süt emmesi Köroğlu'nu anne sütü ve şefkatinden mahrum bırakmama, kahramanda zafiyet oluşturmama düşüncesinin ürünüdür. Köroğlu'nun erenler elinden çeşitli yemişlerle beslenmesi, sarıklı erenlerin ve Hak Teala'nın gönderdiği aslanların, kahramanın ilk yuvası mezarda nöbet tutup onu koruması, gelecek bahadır bala için ilahi bir işaretir. Toplum zihninde bir kahramanın sıradan bir biçimde doğması beklenemez. Onu diğer çocuklardan ayıran birçok vasa doğumu öncesinden başlayarak sahip olmalıdır.

Kahramanın erginlenmesindeki farklılık da halkın kendi muhayyilesindeki kahraman tipini yaratma düşüncesinin ürünüdür. Bu sebepten, ilk çocukluk çağında çeşitli mücadelelere girmesi, bahadır yiğitlerin dahi başaramayacağı işlerin rahatlıkla üstesinden gelmesi; hatta başka bir destanda henüz doğmuş bebeğin göbek bağına beline dolayıp düşman üstüne yürümesi gibi kayda değer bir hadisenin vuku bulması, Türk destanlarında kahramanın yalnızca çocukluk çağının değil bebeklik döneminin dahi ya hiç olmadığını yahut hiç yokmuş gibi kısa sürdüğünü gösterir. Zira bir millet top yekûn büyük badireler ile boğuşurken çözüm için idealize olmuş, istedik özelliklere haiz bir kahraman beklemektedir.

Adına nezirler verilen, bir milletin umudu bu çocuk, Türk destanlarının çoğunda erkektir. Destanlarda, zayıflığı, geçiciliği, muhafazasının zorluğu, harcanan emeklerin ele gidip zayı olacağı düşüncesi ile kız çocuğun bahsi ise hemen hiç olmaz. Kız çocuk, evlenme çağı gelince anlatı sahnesine girer. Köroğlu'nda, kız çocuğunun değersizliği yahut farklı konumlandırılması diğer Türk destanları ile benzeşirken, düşman beylerinin kızları ebeveynlerinin yanında gökteki tek yıldız kadar eşsiz, iki gözün karası kadar değerlidir. Düşman kızları yüzü, yanağı, dudağı, gözü, kaş, burnu, dişi, beli, boynu, parmakları, saç, boyu ile dolunay gibi karanlığı aydınlatacak, cezbeden bir güzelliğe sahiptir.

Öpecek kimsenin susuz gibi suya kanacağı, ne giyece yakışacak erkek çocuk ise kız çocukları aratacak kadar güzeldir; ceylan gözlü, beyaz yanaklı, boylu poslu, kâküllü, yumuşak simalı, ince dal gibi bellidir. Ebeveynlerinin bahtı, ışığı, göz nuru, kuzusu; babanın gözünün akı ile karası, canı, balı, bahçesindeki kızıl gülü, kurban olduğudur. Geniş omuzlu, geniş göğüslü, yakışıklı, yürekli, kaplan bilekli, aslan yürekli, akıllı, mahzunları umudu, alıcı kartal sıfatlı, heybetli bu bahadır çocuk; aslana biner, yılanı ise kamçı yapar.

Tüm bu sıfatları ve kendisine verilen yüce değer ile; güç, otorite, prestij, iktidar ve neslin devamı anlamına gelen erkek çocuktan beklenenler birbirine denktir. Ondan ilk beklenen fiil kahraman-bahadır doğmasıdır. Sonraki rolleri; ailesini kurtarmak, soyunun intikamını düşmanlardan almak, milletin bekasını temin etmek, yardım isteyen tüm mazlum milletlere umut olmaktır. Elbette en mühim vazifelerinden birisi iktidarının ve neslinin devamı için kendisine münasip hem güzel hem de bahadır bir kız ile evlenmektir. Türk destanlarında eşte aranan bahadır vasfı, Köroğlu'nun Kazak anlatmalarında yoktur. Bu anlatmalarda aranan kriter fiziksel güzelliktir; hatta güzelliklerinin tarifsiz olması ve hep genç kalmalarından ötürü kahramanın eşi peri kızları olur.

Periler ile evlenen kahramanın evlatsız kalması, Türk destanlarının giriş kısımlarının temel problemi ve anlatının ilk hareket noktasını oluşturan, ilahi bir ceza gibi görülen çocuksuzluğu doğurur. Ebeveynler, diğer Türk destanlarındaki çıplakların giydirilmesi, açların doyurulması, yetimlerin sevindirilmesi, geniş katılımlı hacet toylarının düzenlenmesi, ağız dualı birinin duasının alınması gibi müspet netice veren pratikleri tatbik etmek yerine, evlatlık almayı tercih eder. Öz evlat muamelesi gören bu çocuklara hem yönetim haklarını hem de bütün mallar miras olarak bırakılır. Yalnız millet tefekküründe yer etmiş; başkasından doğanın evlat olmayacağı fikri de verilir.

Hülasa, geniş bozkırlarda hüküm süren göçebe Türk boyları ihtiyaç duydukları erki, biyolojik olarak erkek çocukta bulur. Geleneksel Türk toplumunda etkenliği ve edilgenliği ile konumu değişebilen kız çocuk, anlatılarda feminen bir karaktere sahip ise evleninceye hatta anne sıfatını alıncaya kadar pasif rol oynar. Androjeni yahut maskülen bir kimliğe sahip ise kız çocuğun kendisi, olay ve durumlarda akli-gücü ile etkili olmasının yanında, destanın ana kahramanına dahi dönüşür. Üstelik en az erkek bahadırlar kadar yüce ülkülere sahip olur ve bu ideallerini gerçekleştirerek dünya düzenini tesis eden kadın kahramanlara dönüşürler.

Kaynaklar

1. Alptekin, A. B. (2002). *Halk Hikâyeleri*. Türk Dünyası Ortak Edebiyatı Türk Dünyası Edebiyat Tarihi II. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 313-650.
2. Arıkan, M. (2007). *Kazak Destanları I – Köroğlu'nun Kazak Anlatmaları*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
3. Başaran, F. (1984). *Ailede Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutum Değişimleri*. Türkiye'de Ailenin Değişimi Toplumbilimsel İncelemeler. Erder, T. (Yayına Hazırlayan). Ankara: Türk Sosyal Bilimler Derneği, 145-160.
4. Boratav, P N. (1984). *Köroğlu Destanı*. İstanbul: Adam Yayıncılık.
5. Eröz, M. (1998). *Türk Ailesi*. Eröz, M., Güler, A. (Editörler). *Türk Ailesi*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 1-20.
6. Giddens, A. (2013). *Toplumsallaşma, Yaşam Akışı ve Yaşlanma*. Özel, H. (Çeviren). Sosyoloji. İstanbul: Kırmızı Yayınları, 164-197.
7. Giddens, A. (2013). *Cinsellik ve Toplumsal Cinsiyet*. Yılmaz, İ. (Çeviren). Sosyoloji. İstanbul: Kırmızı Yayınları, 478-527.
8. Kağıtçıbaşı, Ç. (2010). *Benlik, Aile ve İnsan Gelişimi Kültürel Psikoloji*. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.
9. Kottak, C. P. (2008). *Toplumsal Cinsiyet. Antropoloji İnsan Çeşitliliğine Bir Bakış*. Altuntek, S. N.; Aydın Şafak, B.; Erdal, D.; Erdal, Y. S.; Eroğlu, S.; Ersoy, E. G.; Özbek, S.; Özbudun, S.; Pala, Ş.; Uysal, G. (Çevirenler). Ankara: Ütopya Yayınevi, 441-464.
10. Maden, H. A. (1991). *Çocukla İlgili Âdet ve Uygulamalar*. Türk Aile Ansiklopedisi I. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları, 216-227.
11. Ozankaya, Ö. (1975). *Aile Kurumu*. Toplumbilimine Giriş. Ankara: Sevinç Matbaası, 203-235.
12. Özkan, İ. (1997). *Köroğlu Destanı'nda Kahraman ve Atının Doğumu ile İlgili Motiflerin Tahlili*. *Türk Dili*, (549), 223-233.
13. Tezcan, M. (1974). *Ailesel Değerlerle İlgili Bulgular*. Türklerle İlgili Stereotipler (Kalıp Yargılar) ve Türk Değerleri Üzerine Bir Deneme. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, 267-295.
14. Tezcan, M. (2000). *Çocuk Nişanlılığı (Afyon Çayırbağı Köyü Örneği)*. Türk Ailesi Antropolojisi. Ankara: İmge Kitabevi, 79-94.
15. Tolan, B. (1991). *Aile, Cinsiyet ve Cinsel Roller*. Türk Aile Ansiklopedisi I. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları, 208-214.
16. Tunca, T. (2012). Türkiye'de Değişen Aile ve Çocuğa Yüklenen Anlamlar. Değişen Toplumda Değişen Aile Sosyolojik Tartışmalar. Adak, N. (Editör). Ankara: Siyasal Kitabevi, 163-176.
17. Yakıcı, A. (2007). *Halk Anlatılarında Yer Alan Köroğlu Tipleri ve Âşık Köroğlu'nun Bu Tipler Arasındaki Yeri*. *Milli Folklor*, (76), 113-123.
18. Yaşın Dökmen, Z. (2012). *Toplumsal Cinsiyet ve Sosyal Psikoloji: Temel Kavramlar. Toplumsal Cinsiyet Sosyal Psikolojik Açıklamalar*. İstanbul: Remzi Kitabevi, 17-40.
19. Yıldırım, S. (2011). *Sözlü Anlatılarda Türler Arası Değişim: Kazak Türklerinde Masallaşan Destanlar ve Destanlaşan Masallar Üzerine*. Yeşil, Y. (Editör). *Dede Korkut ve Geçmişten Geleceğe Türk Destanları Uluslararası Sempozyumu*. Ankara: TÜRKSOY, 187-195.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

ÇOCUK EDEBİYATINDA WEB 2.0 DİJİTAL HİKÂYE ARAÇLARI

İffet AKSOY

Öğr. Gör., ÇOMÜ Eğitim Fakültesi; Temel Eğitim Bölümü, Çanakkale/Türkiye, ORCID NO: 0000-0003-0945-0166

ÖZET

Bu çalışma, içinde bulunduğumuz pandemi nedeniyle eğitim öğretim sürecine dijital öğrenme materyallerinin öneminin giderek artması ile birlikte temel eğitim düzeyinde kullanılacak Dijital Hikâye Araçlarını ilkökul programına ve öğrenme öğretme sürecine entegrasyonuna yönelik tanıtmayı amaçlamaktadır. Bu amaçla Web 2.0 Dijital Hikâye Araçlarının tümü; **Stroybird, Storyjumper, Storyboardthat, Mystorybook** seçilerek araçların uygulama özellikleri karşılaştırmalı olarak verilmiştir. Araştırmada aynı zamanda dijital hikâye araçlarından çocuk edebiyatı, dil öğretimi başta olmak üzere öğrenme öğretme sürecine entegrasyonu konusunda akademisyenlere, öğretmenlere, öğretmen adaylarına rehberlik etmeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Web 2.0, dijital hikâye araçları, dijital eğitim, eğitim teknolojisi, çocuk edebiyatı.

WEB 2.0 DIGITAL STORY TOOLS IN CHILDREN'S LITERATURE

ABSTRACT

This study aims to introduce digital story tools that can be used at the basic education level for the integration of the primary school curriculum and the learning teaching process, with the increasing importance of digital learning materials in the education and training process in the current pandemic process. For this purpose, all of the Web 2.0 Digital Story Tools; **Stroybird, Storyjumper, Storyboardthat, Mystorybook** were selected and application features of the tools were given comparatively. The research also aims to guide academicians, teachers and teacher candidates on the integration of digital story tools into the learning-teaching process, especially children's literature and language teaching.

Keywords: Web 2.0, digital story tools, digital education, educational technology, children's literature.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

ANA DİLİ EDİNİMİ SÜRECİNDE METİNDİLBİLİMSEL YÖNTEMLERLE ÇOCUK VE MASAL DEĞERLENDİRİLMESİ

Esra Karabacak

Prof. Dr., YDÜ, TDE Bölüm Başkanı

ÖZET

Çocuk için anadili edinmek, ait olduğu toplumun kültürünü edinmektir. Masallar; çocuğun hayal dünyasını, dil becerilerini geliştirir, hayata olumlu bakmalarını sağlar. Okullarda bir ders malzemesi olarak masalların etkili bir şekilde kullanılması gerekmektedir. Çocuklarını masal kitaplarıyla tanıştırmalı ve onlarla birlikte masal okumalıdır. Masalların ana dili eğitimi ve öğretiminde temel dil becerilerin kazanılması ve geliştirilmesinde etkin olarak kullanılması gerektiği ifade edilebilir. Masal derleyicileri, yazarları çocukların anlayabileceği dili kullanmak ve güncelleştirmek zorundadırlar. İnsan, kültürel ve toplumsal çevresiyle sürekli etkileşim ve iletişim içindedir. Dilbilim ise anadili ediniminde yol gösterici olmuştur. Öğrenme olarak tanımlayabileceğimiz süreç içerisinde ev ortamında ailenin diğer bireyleri arasında, okul ortamında ise öğrenciyle öğretmenler arasında etkili iletişim kurulmasına bağlıdır. Dili içinde yaşadığımız toplumda kazanır, evrene ilişkin bilgiyi dil ile tanır, kültürümüzün devamını yine dil ile sağlarız. Dil öylesine içimize ve yaşantımıza yerleşmiştir ki, dili olmayan bir insanı, bir toplumu düşünmek oldukça zordur. Belli bir toplum ve kültür içinde öncelikle aile ve yakın çevrede kazanılan, daha sonra okulda pekiştirilen ve geliştirilen dile anadili denir. Anadili düşün ve duygu evrenimizi oluşturur, geliştirir. O halde, anadili öğretiminin temel amacı bireylerin iletişim ve düşünme gücünü geliştirmektir. Bu açılarından bakıldığında insanın dili kullanabilme becerisi, toplumsallaşmak için olduğu kadar insanın gelişiminin en üst düzeyine ulaşabilmesi için de gerekli bir önkoşuldur. Çoğu çocuk bu becerileri doğal koşullarda çok fazla zorlanmadan kazanır. Dil gelişimini etkileyen en önemli faktörlerin başında, sosyal çevresi gelir. Bebekler doğumdan başlayarak çevrelerinin onlarla kurduğu sözel iletişim sayesinde ana dillerini öğrenirler. Bu nedenle doğduğu andan başlayarak bebekle konuşmak çok önemlidir. Annenin az sözel iletişim kurduğu çocuklarda dil gelişimi gecikmektedir. Kendileri konuşmasa da masalları dinlemek, görsel takip halinde olmak hayal dünyası ve duyduklarını benzetme yoluyla aktarmak önem kazanmıştır. Bu çalışmada ana dili ediniminde metindilbilimin rolü ve yöntemleri ile masal ve çocuk hikayesi örnekleri birleştirilecek ve bulgular yöntemler doğrultusunda değerlendirmeler

Anahtar kelimeler: ana dili, masal, dilbilim, çocuk dili, dil

THE EVALUATION OF CHILDREN AND TALES WITH TEXTLINGUISTIC METHODS IN THE PROCESS OF NATIVE LANGUAGE ACQUISITION

ABSTRACT

For the child, acquiring a native language means acquiring the culture of the society to which he/she belongs. Tales improve the child's imagination and language skills, and ensure that they look at life positively. As a course material in schools, tales should be used effectively. Children should be introduced to tale books and tales should be read with them. It can be stated that tales should be used effectively in the acquisition and development of basic language skills within the scope of native language education and teaching. Tale compilers and authors must use a language that children can understand and update that language. Human beings are in constant interaction and communication with their cultural and social environment. Linguistics has been a guide in native language acquisition. In the process that can be defined as learning, it depends on establishing effective communication between other members of the family in the home environment and between students and teachers in the school environment. We acquire language in the society we live in, we recognize the information about the universe through language, and we ensure the continuation of our culture with language. Language is so embedded in us and our lives that it is next to impossible to conceive of a

person and a society without language. A language that is first acquired in the family and immediate environment within a certain society and culture, then reinforced and developed at school is called a native language. Native language creates and develops our universe of thoughts and emotions. Therefore, the main purpose of native language teaching is to improve the communication and thinking power of individuals. From these points of view, the ability of a person to use language is a necessary prerequisite for socialization as well as for reaching the highest level of human development. Most children acquire these skills naturally without much difficulty. Social environment is one of the most important factors affecting language development. Babies learn their native language starting from birth, thanks to the verbal communication that their environment establishes with them. For this reason, it is very important to talk to the baby starting from the moment of birth. Language development is delayed in children with little verbal communication. Even though they do not speak, it is important for children to listen to tales, to follow visually, and to convey their world of imagination and what they hear by analogy. In this study, the role and methods of text-linguistics in native language acquisition, and examples of tales and children's stories will be combined and evaluations will be made in line with the findings.

Keywords: native language, tale, linguistics, children's language, language

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

SÖZLÜ GELENEKTEN BİR ÖRNEKLEME: KIBRIS TÜRK MASALLARININ ESTETİK YAPISI İÇİNDE ÇOCUK

Şevket Öznur

Prof. Dr., YDÜ, TDE Öğretim üyesi

ÖZET

Masallar, her millet için önemli bir kültür unsurudur. Yapıları itibariyle ait oldukları dilin halk arasındaki biçimini en saf şekliyle yansıtır. Masallar, farklı konularda olmalarına rağmen değişmeyen ortak yapıya sahiptirler. Masal ile çocuk kendini anlamaya, diğer canlılara saygı ve sevgi duymaya, empati kurmaya başlar, bu nedenle çocuk ve masal ilişkisi önemlidir. Verilen öğütleri dikkate alırsa daha çok iyiliğe meyilli bir kişilik geliştirir. Masal mutlaka çocuk gelişiminin her evresinde olması gereken önemli bir ayrıntıdır. Masalı anlatan ya da okuyan anne ya da baba ile çocuk arasındaki iletişim kuvvetlenir. Masalarda kahramanların, karakterlerin bir takım sıkıntıdan zorluklardan sonra masalların sonlarının iyi bitmesi, ders verici nitelikte olması hem çocukları hayata hazırlar hem de duygusal sağlamlık adına ciddi bir yatırımdır. Halk masallarının sentaktik yapısının incelenmesiyle, biçimbilim açısından genel dil yapısına ait sistem ortaya çıkacaktır. Bu, kültürden kültüre değişkendir. Ancak, tüm masalarda ortak olan geçmişe ait anlatım özelliğidir. Masallardaki her anlatım biçimi, dilbilimin de bir parçası olan önemli bir dil yapısını karşılamaktadır. Bazen bir olay örgüsü, bazen kişi, zaman, mekan, nesne anlatımı bazen de bir karşılıklı konuşma ait olduğu kültürün önemli bir unsuru olan dilin genel yapısını ortaya koyar. Masalların en önemli faydalarından biri de çocukların hayal dünyasını geliştirmesidir. Masallar onlara yeni dünyalar sunar. Anlatılanlar zihinde canlandıkça çocuklar, karşıdakini dinleme, empati kurma gibi becerileri edinirler. Öğütler, çıkarılan dersler çocukları hayata karşı hazırlamaktadır. Örneğin yalan söylemenin kötü bir şey olarak işlenmesi, insanların zayıf yönleriyle alay etmenin kötü bir şey olarak işlenmesi, iyiliğin kazandığı, kötülüğün kaybettiği gibi durumların işlenmesi çocukların şimdi ve gelecekte davranışlarına pozitif yönde etki edecektir. Çalışmada amaç, estetik değerler ve edebi metin estetik özelliklerin tanımlanması ve bu doğrultuda bir masal okunurken, anlatılırken hangi estetik değerler nasıl dikkate alınmalıdır ve çocuğa etki ve alınan tepki nedir? sorusunun cevabı aranarak estetik masal çocuk ilişkisi üzerinde durmaktır. Estetik değerlere farklı yaklaşımlar incelenerek masala hangi açılardan bakılması gerektiği Kıbrıs Türk masalları örnekleriyle ve çocuk etkileşimiyle ortaya konulacaktır.

Anahtar kelimeler: Kıbrıs Türk Masalları, çocuk, estetik yapı, masal, Türk Masalları

A SAMPLING FROM ORAL TRADITION: CHILD IN THE AESTHETIC STRUCTURE OF TURKISH CYPRIOT TALES

ABSTRACT

Tales are an essential element of culture for every nation. In terms of their structure, they reflect the pattern of their respective language among public in its purest form. Despite having different subjects, tales have unchanging common structures. With the tale, the child begins to understand himself, to respect and love other creatures, and to empathize; thus the relationship between children and tales is important. Considering the advice given, the child develops a personality more inclined towards good. Tale is an important detail that must be found at every stage of child development. The communication between the mother or father who narrates or reads the tale and the child becomes stronger. The fact that the heroes and characters in tales end well after some difficulties and troubles, and that the tales are instructive in this way, both prepare children for life and serve as serious investment in the name of emotional strength. By examining the syntactic structure of folk tales, the system of the general language structure in terms of morphology will come in view. This varies from culture to culture. However, it is the narrative characteristic of the past that is common to all tales. Each narrative style in tales meets an important language structure that is a part of

linguistics. Sometimes a plot, sometimes a person, time, space, object expression, and sometimes a conversation reveals the general structure of language, which is an important element of the culture to which it belongs. One of the most important benefits of tales is that they develop the imaginations of children. Tales offer them new worlds. Children learn skills such as listening to the other person and empathizing as the stories come to life in their minds. Advice and lessons learned prepare children for life. For example, showing lying as a bad thing, showing people's weaknesses as a bad thing, showing goodness gains and evil loses will have a positive effect on children's behavior now and in the future. The aim of the study is to define aesthetic values and literary text aesthetic features. In this direction, it was aimed to focus on the aesthetic -tale-child relationship by seeking the answer to the following question: "What aesthetic values should be taken into account when reading or narrating a tale, and what is the effect on the child and his/her reaction?" Using Cypriot Turkish tales with examples and child interaction, various approaches to aesthetic values will be examined and the aspects to take when viewing a tale will be revealed.

Keywords: Turkish Cypriot Tales, children, aesthetic structure, tale, Turkish Tales

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

ZAHİD KHALİL'İN LİRİK ŞİİRLERİNDE ÇOCUK SURETLERİ

Ayətəxan Ziyad (İsgəndərov)

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti. Elmi işçi. <https://orcid.org/0000-0002-0034-6736>

ÖZET

Makale, Z.Khalil'in lirik çocuk şiirlerinin kahramanlarının özelliklerini tartışıyor. Ama önce "obraz" ve "suret" kavramları arasındaki benzerlikler ve farklılıklar açıklığa kavuşturulur. "Obraz" kavramının "suret" kavramından daha geniş bir anlama sahip olduğu belirtilmektedir. O anlamda ki, her hanki bir dağ, yamaç, ceylan, karaca, her hanki tip çiçek de yazar tarafından tasvir edilebilir, insan da. Ancak dağlar, yamaçlar, ceylanlar, karacalar, herhangi bir çiçek tipi asla kopyas (suret) olamaz. Suret kavramı sadece insan için geçerli olabilir.

Eserin isminin seçiminde Z.Khalil'in özel bir pozisyonu olduğu da belirtiliyor. Belirtiliyor ki, esere verilen isim her şeyden önce eserin kartvizitidir. Çünkü sanatsal bir örnekle tanışmak işin adıyla başlar. İşin başlığı da olay örgüsüne erişim için değerli bir araçtır. Dolayısıyla çocuk edebiyatında bu konu göz ardı edilmemelidir. Çocuklar için küçük boyutlu ve küçük hacimli eserler ne kadar önemliyse, çocuk edebiyatında da eserin başlığı çocuk psikolojisine uygun, küçük ve olabildiğince az kelime, mümkün kadar başlık cümlesi şeklinde, konuyla ilgili temel bilgileri aktarmaya yönelik olmalıdır. Z. Khalil, eserlerinin her alanında sadece onu takip etmekle kalmadı, aynı zamanda edebiyat eleştirmeni-şair olarak bunu diğerlerinden de talep etmiştir.

Makalede çocukların obrazları (suretleri) iki şekilde analiz ediliyor: a) Çocukdan bahs edildiği isminden görünen şiirler, b) başlığında isimsiz insan olduğu görünen, ama kimden bahs edildiği okuma sırasında keşfedilen şiirler.

Sonuç olarak şu sonuca varılmıştır: Z.Khalil'in lirik şiirlerinin edebi kahramanları şairin hayati gözlemlerinden misralara transfer edilen gerçeklerdir. Onların her biri benzersizliğiyle öne çıkıyor. Bu çocuklar arasında kaprisli, şımartmak, hayatını bildikleri bağlamda yaşamak isteyenler, derslere katılımı zayıf olanlar olduğu gibi, herkesin kabul ettiği, derslerini yüksek fiyatlara okuyanlar da, herkese örnek olanlar da var. Önemli olan bu ki, bu suretlerin her biri hem yazarın, hem de bizlerin hayatta gördüğü 10'ların, 100'lerin genelleştirilmiş obrazlarıdır.

Konuyu gündeme getirmekle, şimdiye kadar fark edilmemiş bir tasarruf - bu kısım şiirlerin esasen ilahi çeşitli şiirler olduğu da dikkate çadırılır. Ayrıca belirtilmektedir ki, şiir için isim seçme sorusu her zaman şairin dikkatindedir. AD'ı eserin kartviziti, arsa çizgiye giriş yapmak için değerli araç, işin konusu hakkında okuyucuya birinci bilgilendirici olarak kabul eden yazar, tarafından yazılan eserlerin adının çocuk psikolojisine uygun, mümkün olduğu kadar küçük ölçülü ve az kelime, mümkün olduğu kadar isim cümlesi şeklinde olması gerektiğini her zaman dikkatle tutmuş ve bunu başkalarından da talep etmiştir.

Anahtar kelimeler: lirik şiirler, çocuk imgeleri, edebi kahraman, şiirsel düşünce, çocuk şiiri.

IN ZAHİD KHALİL'S LYRIC POEMS CHILDREN FACES

ABSTRACT

The article discusses the features of the heroes of Z.Khalil's lyrical children's poems. But first, the similarities and differences between the concepts of "obraz" and "image" are clarified. It is stated that the concept of "obras" has a broader meaning than the concept of "image". In that sense, every single mountain, slope, gazelle, roe deer, any type of flower can be depicted by the writer, as well as man. However, mountains, slopes, gazelles, roe deer, any type of flower can never be duplicates. The concept of surrogacy can only apply to humans.

It is also stated that Z.Khalil has a special position in the selection of the name of the work. It is stated that the name given to the work is first of all the business card of the work. Because meeting an artistic example starts with the name of the job. The title of the work is also a valuable tool for accessing the plot. Therefore, this issue should not be ignored in children's literature. As important as small-sized and small-volume works are for children, the title of the work in children's literature should be suitable for child psychology, small and as few words as possible, in the form of title sentences, to convey the basic information on the subject. Z. Khalil not only followed him in all aspects of his work, but as a literary critic-poet he also claimed it from others.

In the article, the obraz (copies) of the children are analyzed in two ways: a) Poems that appear from the name in which the child is mentioned, b) Poems that appear to be anonymous people in their title, but who are mentioned during the reading.

As a result, the following conclusion has been reached: The literary heroes of Z.Khalil's lyrical poems are the facts transferred from the poet's vital observations to the misras. Each of them stands out for its uniqueness. Among these children, there are those who are capricious, want to pamper, want to live their lives in the contexts they know, poor participation in classes, as well as those who are accepted by everyone, who read their classes at high prices, and those who are exemplary for everyone. The important thing is that each of these images is a generalized obraz of the 10s and 100s that both the author and us have seen in life.

In bringing up the subject, a hitherto unnoticed disposition - this part is also to be noted that the poems are essentially a variety of divine poems. It is also stated that the question of choosing a name for the poem has always been on the poet's attention. The author, who accepts NAME as the business card of the work, as a valuable tool to enter the plot line, as the first informer to the reader about the subject of the work, must have the name of the works written by the child psychology appropriate, as small as possible and in few words, in the form of a noun phrase as possible. He always kept it in mind and demanded it from others as well.

Keywords: lyrical poems, images of children, literary hero, poetic thought, children's poetry.

GİRİŞ

Məqalə belə adlanır: “Zahid Xəlilin lirik şeirlərində uşaq surətləri”. Ancaq məqaləni “Zahid Xəlilin lirik şeirlərində uşaq obrazları” da adlandırma bilərdik və bu heç də yanlış olmazdı. Çünki “obraz” istilahı “surət” termini ilə müqayisədə daha geniş və əhatəli anlayışdır. Başqa sözlə, istənilən insan surəti “obraz” adlandırılma bilər, ancaq dağ, dərə, döz, yamac “surət” adlandırılma bilməz. Professor N.Şəmsizadə inadlı olaraq bu qənaətdədir və biz də bu qənaəti dəstəklədiyimizdən, mövzunun araşdırılmasına keçməzdən əvvəl ədəbiyyatşünasların bu yöndə mülahizələrini tədqiqat müstəvisinə çıxarmaq niyyətində olduq.

Etiraf edim ki, ədəbiyyatşünaslığın stereotipləşmiş bir neçə qanunu var ki, onları qəbul etmək, onlarla razılaşmaq şəxsən mənim üçün çətinidir. “Surət” və “obraz” anlayışları da bu sıraya daxildir.

“Surət”, yoxsa “obraz”. Bu istilahlardan hansının hansı məqamda işlədilməsi daha məqsədəuyğun olardı?

Niyyətimizin anlaşılıq ifadəsi üçün “müəllim” və “müəllimə” istilahlarna diqqət yetirək: həm kişi, həm də qadın cinsindən olan bu ixtisas sahibləri haqqında “müəllim” termini işlətməkdə heç də yanlışlıq etmiş olmuruq. Ancaq “müəllimə” anlayışı gündəmə gətirildikdə, məhz qadıncı bəhs edildiyi həmin andaca bəlli olur. Başqa sözlə, “müəllim” anlayışı hər iki cinsin nümayəndəsinə şamil olunursa, “müəllimə” anlayışı fikrin daha aydın ifadə formasıdır, yəni ilk andanca qadın müəllimdən bəhs edildiyi anlaşılır. “Учитель” “учительница” terminlərində olduğu kimi.

“Surət” və “obraz” istilahlarnı tədqiqat müstəvisinə çıxarmaq niyyətimiz də elə bu istəkdəndir: hansı məqamda “surət”, hansı məqamda “obraz” işlədilməsi daha məqsədəuyğundur, yaxud daha dəqiq ifadə tərzidir?!

“İzahlı lüğət”də “surət” anlayışının yeddi anlamı qeyd olunur ki, onlardan yalnız biri riyazi (məs., “kəsinin surəti”) anlamdadır, altısı isə ədəbiyyat və mədəniyyət sahələrini əhatə edir. Diqqət yetirək: 1 – zahiri görünüş, üz, sifət, sima; 2 – şəkil, üsul, qayda, tərz; 3 – bir şeyin əslindən eynilə köçürülmüş nüsxəsi, üz (məs., protokolun surəti); 4 – yazıcının, rəssamın, artistin yaratdığı tip, obraz, surət; 5 – şəkil, portret, təsvir; 6 – “surətdə” şəklində (məs., süni surətdə, belə olan surətdə) [<http://azerdict.com/izahli-luget/suret>].

Qeyd olunan altı anlayış hüquq vermişdir ki, ədəbiyyatşünaslıq illər uzununu həm insan, həm də dağ, dərə, heyvanlardan bəhs ediləndə “surət” anlayışından bəhrənilsin.

Ədəbiyyat nəzəriyyəçiləri arasında bu istilahları eyniləşdirənlər də var, hər birini öz məqamı, yeri, ünvanında qəbul edənlər də.

Əslində bu qənaətlə razılaşmalıyıq ki, “obraz” “surət”dən daha geniş məzmunu əhatə edir. Dağ, dərə, gül, çiçək, at, dəvə və insan “obraz” ola bilər, ancaq dağ, dərə, gül, çiçək, at, dəvə “surət” ola bilməz, “surət” anlayışı yalnız insana aid ola bilər. Başqa sözlə, yazıçı əsərində hər hansı dağ obrazı canlandırma bilər, ancaq bu “dağ” yalnız coğrafi termindir, surət deyil. Bu mənada Əziz Mirəhmədovun, Rafiq Yusifoglunun, Mir Cəlal və Pənah Xəlilovun “surət”lə “obraz”ı eyniləşdirmək qənaətləri ilə razılaşmaq yanlışlıq olardı [8; 10. s.50-58; 7. s.14-20]. Nizaməddin Şəmsizadə, Abbas Hacıyev və N.Qəhrəmanlı isə “surət” və “obraz” anlayışlarına onlardan fərqli mövqə sərgiləyir, bu istilahları eyniləşdirmirlər [9. s.100-108; 2. s.111; 6].

“Ədəbiyyatın məğzində dayanan əsas anlayışlardan biri, bəlkə də birincisi bədii obrazdır. Bədii obraz yaradıcılığın təbiətini, forma və funksiyasını təyin edir. Bədii obrazın mərkəzində isə ilk növbədə ümumiləşdirilmiş insan həyatının, insan səciyyəsinin təsviri dayanır”, - yazır N. Qəhrəmanlı [6].

N.Şəmsizadənin müvafiq qənaətlərə daha ciddi münasibəti diqqət çəkir. Mövqeyinin şərhinə “Öncə obraz haqqında bizim nəzəriyyəçilərin bir neçə qənaətinə nəzər salaq” cümlələri ilə başlayan ədəbiyyatşünas-alim mövqeyinin mülahizələrini aşağıdakı şəkildə davam etdirir: “Bədii əsər surətlər aləmidir - ictimai varlığın yüksək səviyyədə canlandırılmasıdır. Hər bir əsərdə üç növ surət ola bilər: Birincisi, insan və kollektiv surəti - tip, yaxud xarakterlər, personajlar heyəti; İkincisi: duyğu, əhval-ruhiyyə surəti - lirika, geroika, romantika; Üçüncüsü: təbiət və əşya surəti - peyzaj, mənzərə, lövhə. Hansı bir əsər, hansı bir surət olursa-olsun onun təsir gücü, bədii qüdrəti, həyatı, varlığı dürüst, həqiqi təsirli əks etdirməsindədir” [7. s.15]. Hansı növə daxil olursa-olsun obraz yazıçının həyata münasibəti zamanı əldə etdiyi hiss və duyğuların bədii ifadə şəkli. Surət vasitəsilə yazıçı öz intibahlarını şəkllə salır: adam şəklinə, at şəklinə və s.

Bədii obraz yazıçının (sənətkarın) estetik idealının ifadəsidir. Onların xarakterini yazıçının estetik ideali müəyyənləşdirir.

R.Yusifoglu surəti obrazlılıq kontekstində alaraq belə bir fikir irəli sürür: “Obrazlılıq forma elementi olsa da, müəllifin əsas ideyasının, əsərin əsas məzmununun açılmasına xidmət edir. Müxtəlif bədii üsluba malik sənətkarların əsərlərində obrazlılıq ayrı-ayrı formada təzahür etsə də, bədii üslubun apardığı elementinə çevrilsə də, mahiyyət etibarilə o, əsərin cövhəri, canı, qanıdır (10. s.104).

...Surətə belə tərif vermək olar: “Müəyyən insan qruplarının xarakterik xüsusiyyətlərini bir fərdin simasında ümumiləşdirməsinə surət deyilir” (10. s.11-12). Biz deyilənləri nəzərə alaraq belə qənaətə gəlirik: yalnız insan obrazına surət deyilir: Atın surəti, itin surəti, qağayının, yaxud dənizin surəti demək olmaz. Bunlara at obrazı, dəniz obrazı demək daha düzgündür” [9. s.100-108].

Tədqiqat müstəvisinə çıxartdığımız “Z.Xəlilin lirik şeirlərində uşaq surətləri” şairin ədəbi qəhrəmanları haqqındadır.

ARASDIRMA

Yazıçının bu qisim şeirlərini şərti olaraq iki istiqamətdə qruplaşdırmaq olar:

1 - uşaqdan bəhs edildiyi sərlövhəsindən aydın görünən şeirlər (“Keçi və Əziz”, “Külək və Mələk”, “Fərruxun dişi”, “Ali və gavalı”, “Gülzar və gilənar”, “Çoban Həsən”, “Dilarənin danası”, “Şəlalənin cavabı”, “Salam, Məlik”, “Çərkəz” “Ay Vüqar” və s.);

2 – sərlövhəsində insan adı çəkilməyən, yalnız əsərlə tanışlıqdan zamanı uşaqdan bəhs edildiyi aydın olan şeirlər. “Quşəppəyi” (*Gülzar*), “Çələ və tələ” (*Şəlalə və Səfər*), “Mən rəngləri tanıyıram” (*Elman*), “Ay dənizə düşübdür” (*Sərxan, Çərkəz, Kamran və Fikrət*), “Hamı yatır” (*ana və uşaq*), “Gil pişik” (*Adilə*), “Gəlin, gəlin, sərçələr” (*Vasya*) və “Uçmaq istəyən ağaclar” (*Vasya*). Hər iki sonuncu şeir rus şairi Yuri Naumoviç Kuşakdan tərcümədir və s. bu qəbildəndir.

Məqamı ikən bunu da qeyd etmək ki, Z.Xəlilin yaradıcılığında ad seçimi xüsusi önəm daşıyır. Ona görə ki ad hər şeydən əvvəl bədii əsərin vizit kartıdır, hər hansı ədəbiyyat nümunəsi ilə tanışlıq əsərə verilən addan başlayır. oxucu mütaliə edəcəyi əsər haqqında ilkin təqribi anlatmanı əsərə qoyulan ad vasitəsilə alır. Bundan əlavə, əsərin adı süjet xəttinə giriş etmək üçün, bir növ, vasitə də ola bilər. Odur ki, xüsusilə uşaq ədəbiyyatında bu məsələ diqqətdən kənar qala bilməz. Uşaqlar üçün kiçik ölçülü və kiçik həcmli əsərlər önəm daşdığı kimi, uşaq ədəbiyyatında əsərin adı uşaq psixologiyasına uyğun, kiçik ölçülü və mümkün

qədər az sözdən ibarət, imkan daxilində adlıq cümlə şəklində olmalı, oxucuya əsərin mövzusu barədə ilkin informasiya ötürməyə istiqamətlənməlidir.

Ədəbiyyat nəzəriyyəçisi Rəhim Əliyev surətlərə (obrazlara) münasibətin necə təqdim edildiyindən bəhs edərkən onun beş növünü qeyd edir: proteks (həddən artıq şişirdilərək qeyri-təbii görkəmə salınmış), ironiya, satira, yumor və tərənnümedici xarakterli əsərlər. “Tərənnüm xarakterli əsərlər (obrazlar) müəllifin təsdiqedici və təbliğedici tendensiyasını əks etdirir. Tərənnümçü obrazlarda yazıçı sevdiyi, himayə etmək istədiyi, nümunə saydığı həyat faktlarından danışır. Tərənnümçü obrazlar ən qədimlərdə qida (ruzi) verən miflərə, gözəlliyə (qadınlara) və təbiətə aid olmuşdur. Vətəni, onun təbiətini tərənnüm də poeziyanın əsas və müqəddəs mövzularından sayılır [1. s.259-260].

Z.Xəlil yaradıcılığında obrazların (surətlərin) əsasən tərənnümedici növündən istifadə edildiyi müşahidə olunur. Qələmə aldığı surətlərə bu mövqedən yanaşma yazıçının həm peşə, ixtisas etibarı ilə pedaqoq olmasından, həm də insan kimi öz təbiətindən irəli gəlir.

Şeirlərdə heyvanlara sevgi, məhəbbət bəsləyən Əziz (“Keçi və Əziz”), Dilarə (“Dilarənin danası”), Səməndər (“Səməndər”), çoban Həsən (“Çoban Həsən”), dərslərini yüksək qiymətlərlə oxuyan Lalə, Qərənfil, Nərgiz (“Üç rəfiqə”), Əsəd (“Hərflər”), Sevinc və İlqar (“Sevinc və İlqar”) obrazları ilə yanaşı dərstdən qaçan tənbel İsgəndər (“İsgəndərin işləri”), kitab-dəftər almaq bəhanəsi ilə gah valideynindən, gah da babasından al dılən pul alıb dondurmaya xərcləyən və bu səbəbdən də xəstələnib dərstdən qalan məktəbli ilə də (“Kitab və dondurma”. Yuri Naumoviç Kuşakdan tərcümədir) qarşılaşırıq. Bu obrazlar sırasında həmçinin öz dəcəlliklərini “oynamaq”, “şənlənmək” kimi qiymətləndirib əslində evin əşyalarını dağıdan, nəticədə valideynləri üçün əlavə qayğı yaradan Zahid və Orxan kimi azmı yaşadığımız olub.

Dibçək güllərini qıran Vüqar (“Ay Vüqar”), mürəbbəni özü yeyib günahı pişiyin boynuna yıxan İmran (“Yalançı İmran”) və s. bu təbiətdə obrazları qələmə almaqla müəllif azyaşlılarda bənzər naqis cəhətləri islahedici tərzdə tənbeh edərək, əslində onların əməllərinin cəmiyyət üçün qəbul olunmaz olduğunu azyaşlıya dikte etmişdir:

Necə dəcəlsən, necə,
Ay Vüqar.
Anan gələr indicə,
Ay Vüqar.
Dibçəkdəki çiçəkdir,
Ay Vüqar.
Gör onlar nə qəşəngdir,
Ay Vüqar.
Mənə qulaq as bir az,
Ay Vüqar.
Gülləri üzmək olmaz,
Ay Vüqar.

[4. s.143]

“Hansı bir əsər, hansı bir surət olursa-olsun, onun təsir gücü, bədii qüdrəti həyatı, varlığı dürüst, həqiqi, təsirli əks etdirməsindədir” - yazırlar Mir Cəlil ilə Pənah Xəlilov [7. s.15].

Qələmə alındığından yarım əsr ötməsinə baxmayaraq, indi də zamanındakı qədər istəklə qəbul olunan Vüqar obrazı öz poetik siqlətini, ədəbiyyat nəzəriyyəçilərinin qeyd etdikləri kimi, “həyatı, varlığı dürüst, həqiqi, təsirli əks etdirməsi”nin nəticəsi olaraq və təbii ki, şair qələminin gücü, qüdrəti sayəsində qazanmış, öz yaşamını, qəlbəyatımlığının əbədiliyini təmin etmişdir.

Təəssüf nidası ilə edilən müraciət, başqa sözlə, sənətkarlıqla işlənmiş epifora (Ay Vüqar) və mükəmməl qafiyələnmələr (“necə//indicə”, “çiçəkdir//qəşəngdir”, “bir az//olmaz”) şeirə xüsusi ahəng, musiqilik, obrazlılıq gətirərək təqdim olunan mənzərəni poetik lövhəyə çevirmiş, oxunaqlı, azyaşlı üçün yaddaqalılıq etmişdir.

“Ədəbi qəhrəmanlara həmişə ehtiyac var” məqaləsinin müəllifi Mətin Abbaslının bir haqlı mülahizəsi ilə razılaşmaq ki, “Ədəbiyyat – insanları obrazlara çevirərək xalqların yaddaşında yaşadır və tanıdır” [11].

Götürək “Fərruxu dişi” şeirini. Şeir Fərrux adında cavanın tələbə olduğu illərdə bir təsadüf hadisə nəticəsində yaranıb. Şıltaqlıq edib dərsin gedişinə mane olan tələbəsinə yaxınlaşan müəllim (burada Z.Xəlil) ona heç də nəyi isə irad tutmayıb. Yaxınlaşıb və bədahətən nitqinə gələn ilk iki misrını deyib:

Dişi mırıqdı Fərruxun,
İşi fıırıqdı Fərruxun.

[4. s. 61]

Z.Xəlil poeziyasının oxucular tərəfindən zaman ölçüsü bilmədən eyni hərarətlə qəbul edilməsini əsaslandıran ümumi cəhətlərdən biri də budur: yaratdığı obrazların xarakterik cizgilərinin fərdi müşahidələri, həyat həqiqətləri əsasında qələmə alması. Yazılmasından 50 ildən artıq bir zaman keçməsinə baxmayaraq “Fərruxun dişi” bu gün də poetik nümunə baxımından oxucular tərəfindən maraqla qarşılanır, sevilə-sevilə oxunur.

Üç yerdə misralara rədif qafiyələr hopdurmaqla təkririn epifora növündən ustalıqla bəhrələnməsi (*Dişi mırıqdı Fərruxun, // İşi fıırıqdı Fərruxun*) şeirə özəl ritm, musiqilik, əsrarəngiz gözəllik bəxs etmişdir.

Şeir davam edir:

Alma demir,
Armud demir
Çəkir dişə.
Dişi də ki,
Düşür bir-bir,
Gəlmir işə.
Heyvaya bir
dişdəm çaldı.
Dişdəmdə bir
Dişi qaldı.
Dişi mırıqdı Fərruxun,
İşi fıırıqdı Fərruxun.

Poetik təfəkkürün bəhrəsi olan bu “incilər” Z.Xəlil üslubunun təsdiqləyici amilidir. Şeir başdan-başa mükəmməl qafiyələrin (*fikir//bir-bir*) və rədif qafiyələrin (*ıynə dişlər//balta dişlər//düymə dişlər*) ecazkar nəğmə çələnği ilə sıralanıb:

Dedim: - Fərrux,
Çəkmə **fikir**,
Çıxacaqdı
Dişin **bir-bir**.
Çıxacaqdı
İynə dişlər,
Balta dişlər,
Düymə dişlər.
Onda heç kəs
Deyə bilməz:
Dişi mırıqdı Fərruxun,
İşi fıırıqdı Fərruxun.

Z.Xəlil elə qələm sahibidir ki, bütün təbiətdə olan uşaqlar onun yaradıcılığında yer alıb. Uşaqlara isti münasibəti sayəsində o, hər təbiətdə olan uşaqla dil tapıb onu öyrənə bilir.

Məsələn, yağışdan əmələ gələn su sığınının içində ayaqqabılarını şappıldada-şappıldada yeriyib həm özünün, həm də yan-yörəsində olanların üst-başını nohurun çirklə suyunu bulandırmıqdan “həzz alan” “Çərkəz” təbiətdə azmı yaşadığımız olub?!

Girir yağış gölünə,
Şappıldadır suları.
Vecinə də almır ki,
Üstü-başı bulayır.
Şappıldayır çəkmələr
Laq, laq, laq. [4. “Çərkəz”. s.206]

Özü öz əməlindən həzz alan, dəcəlliyi, şıltaqlığı, ərköynlüyü ilə qürrələnən bu uşaq daha düşünür ki, bu hərəkəti ilə həm özünün, həm də məktəbli yoldaşlarının valideynləri üçün əlavə problem yaratmış olur.

Oxucunun bir, yaxud bir-birinin bənzəri olan çox az sayda ədəbi qəhrəmanı ola bilər. Yazıcının isə ədəbi qəhrəmanlarının sayı bəlkə əsərlərinin sayı qədər, bəlkə onlardan da çoxdur. Məsələn, “Çələ və tələ”də iki uşaq obrazı yaradılıbsa (*Şələlə və Səfər*), “Ay dənuzə düşübdür”də dörd obrazla (*Sərخان, Çərkəz, Kamran və Fikrət*) qarşılaşırıq. Uşaqlar ayın işığında əksi dənizə düşən Ayın taleyindən narahatdırlar: “Balinalar, balıqlar // tutmasaq, udar onu”. Sonda Fikrətin təklifi ilə bu qərara gəlirlər ki, tor atıb Ayı dənizdən çıxarsınlar. Uşaqların hay-küyünə valideynlər gəlir:

Gəlir ata-analar,
başə salır onları:
- Ay qopmayıb yerindən.
Xəzərin sularına
Onun əksidir düşən. [4. “Ay dənuzə düşübdür”. s.178]

Ədəbiyyat - zaman və məkan müstəvisində öyrənilməsinə tələb edən söz sənətidir. Amma nə xoş ki, Z.Xəlilin uşaq əsərləri zaman çərçivəsinə sığmır, zamanının (XX əsrin 70-ci illərinin) uşaq ədəbiyyatına xas təvəvətini yarım əsr sonra da qoruyub saxlamaq imkanında olduğundan bu gün də ədəbi tənqidin diqqətindədir. Hər haldan öncə ona görə ki, bu obrazların hər biri zamanının - XX əsrin 70-ci illərinin uşaqlarıdır. Və bu da danılmazdır ki, Z.Xəlilin şeirlərilə illər sonra təkrarən “ünsiyyətdə” olduqda, həqiqətən 1970-80-ci illərdə tanışlarımızdan kiminsə xarakterik cizgiləri ilə yenidən “qarşılaşır”, nostalji duyğulara köklənirik.

Deyək ki, körpə yaş həddini yaşayan anlaşıqsız bir uşaq. Onun üçün dünyada ən əziz nəsnə (şey) nədir? Müəllif bu sualı “Ən şirin şey” şeirində cavablandırır:

- Ən şirin şey nədir, de?!-
Soruşdum Şələlədən.
Bircə anlıq durdu o.
Amma cavab vermədi,
Əmziyini sordu o. [4. s.141]

Beləsi ilə bu gün çətin ki, rastlaşasan. Mobil telefonla, planşetlə oynayan bu güngü körpələr arasında, bəlkə heç əmzik üzü görməyənlər də ola bilər. Amma XX əsrin 70-80-ci illərinin körpələri üçün əmziyə bu qədərdə “təmənnasız məhəbbət” təbii idi.

Z.Xəlilin lirik şeirlərinin qəhrəmanları arasında çılğın təbiətli uşaqlarla bəhəm “Çələ və tələ” şeirinin qəhrəmanları Şələlə ilə Səfər kimi ağıllı, düşüncəli, fərasətli uşaqlar da var. Şələlə quş, Səfər isə tülkü tutmaq fikrindədir. Bunun üçün uşaqlar hansı vasitədən istifadə etməlidirlər? Səfərin işi rahatdır. Tülkü və bu qisim iri heyvanların tələ ilə ovlandığından o xəbərdardır. Bəs quşları tutmaq üçün hansı vasitədən istifadə edilir? Axı quş iri heyvanlar üçün nəzərdə tutulan tələ ilə ovlanarsa, əti əzilər, yemək üçün yararsız hala düşər. Belə olan halda Şələlə neyləsin?

Şair bu məqamda məktəblinin lüğət fonduna yeni bir istilahnın daxil olmasının vasitəçisi kimi də çıxış edir: çələ. Sən demə quş tutmaq üçün istifadə olunan vasitənin adı “çələ” imiş. Bu anlayış müəllifin özünün söz yaradıcılığıdır, yoxsa xarici ədəbiyyatdangəlmə istilahn? Oxucu üçün bunu yəqinləşdirmək çətindi. Ancaq şeirdən əxz olunan budur ki, quş tutmaq üçün çələdən istifadə olunur, tələ isə nisbətən daha iri canlıları tutmaq üçündür.

At quyruğundan
Hörüldü çələ.
Çoxlu quş tutdu
Bizim Şəlalə.

[4. “Çələ və tələ” s.113]

Burada bir başqa dəqiqləşdirməyə ehtiyac duyulur: atın quyruğundan nə isə hörmək mümkündürmü? Axı “quyruq” adı çəkilən heyvanın bədən orqanlarından birinin adıdır və o, qətiyyənlə hörülə bilməz. Amma atın quyruğunun üstündə olan tük yumşaq olduğundan hörülə bilər ki, bu tükün adına el arasında “atın yalı” deyilir.

Maarifləndirmə missiyasına daim sədaqətli olan şair 12 misralıq kiçik bir şeirdə, quş ovlamaq üçün tələdən yox, çələdən istifadə olunduğunu təlqin etməkdən əlavə, həmçinin, tələnin dəmirdən hazırlandığı xassəsini və başqa vasitələrlə müqayisədə ondan daha iri canlıları tutmaq üçün istifadə olunduğu xüsusiyyətini də azyaşlı oxucuya ötürür.

Möhkəm dəmirdən
Qayrıldı tələ.
Xəbəri yoxdur
Tülkünün hələ.

Gözləyir Səfər,
Açgöz vəhşilər
Uyub kələyə
Düşər tələyə.

Göründüyü kimi, şair sonuncu bənddə dolayısı ilə el arasında işlənən “tülkü kimi kələkbaz” məsələsindən də bəhrələnməmişdir. Səfər o səviyyədə ağıllıdır ki, hətta tülkünün özünü də kələklə tələyə salıb ovlamaq niyyətindədir.

“Müsbət qəhrəman yazıçının uzun müşahidələri nəticəsində həyatın mürəkkəb, dramatik mübarizələri içərisindən seçildikdə canlı çıxır, əsərdə böyük rol oynamağa başlayır” ... “Belə qəhrəmanı o zaman yaratmaq olar ki, sən onun özünü həyatda görüb sevsən, ideallarına, xasiyyətinə, əxlaqına, vərdişlərinə vurğun olasan. Böyük məhəbbətsiz böyük qəhrəman yaratmaq çətindir” [5. s.71].

Həmçinin bu da xüsusi qeyd edilməlidir ki, qınaq obyektinə olan bəzi uşaq obrazlarının əməlləri nə zamanında, nə də 50 il sonrakı oxucu tərəfindən də sərt qınaqla, lağla qarşılanmır. Əksinə, bu obrazlarla kəlmə-kəlmə, misra-misra tanış olduqca, artıq yaşlanmış oxucunun ürəyinə özündən asılı olmayan ilıq bir xiffət dolur - ədəbi qəhrəmanda olan xoşagəlməz əlamətlərin islah olunduğunu görmək istəyi.

Əslində yazıçının nail olmaq istədiyi də budur: cəmiyyətin qəbul etməkdə çətinlik çəkdiyi ovqatları azyaşlıda xoş əhvalla islah etmək! İstəyinə hansı qədərdə nail olduğu da göz önündədir. Belə olmasaydı, qələmə alındığından yarım əsrdən artıq ötməsinə baxmayaraq həm XX əsrin 70-ci illərinin uşaqları olan bugünkü ağsaqqal nəsəl, həm də XXI əsrin öz uşaqları həmin əsərləri məmnuniyyətlə, sevə-sevə mütaliə etməzdilər.

Söyləyin görək kimdir,
Çıxan zaman eşiyə
Pişik dama dırmaşır,
Siçan girir deşiyə?!

Yenə haray-həşirdi:
Kimsə bərkdən dişləyib
Qulağını dovşanın,
Kimin işidir görən?
- Kimin olar, Orxanın! [3. "Orxan" s.236]

NƏTİCƏ

Son olaraq bu qənaətə gələ bilərik ki, Z.Xəlilin lirik şeirlərinin ədəbi qəhrəmanları şairin həyatı müşahidələrindən misralara köçürülən real obrazlardır. Onların hər biri özünəməxsusluğu ilə diqqətdə qalır. Aralarında dəcəli, erköyünü, həyatı öz bildiyi məzmununda yaşamaq istəyində olanı, dərslərində davamiyyəti zəif olanlar olduğu kimi, yüksək qiymətlərlə oxuyanı, hər kəs tərəfindən qəbul ediləni, hər kəsə örnək göstəriləni də var. Ümdə olanı isə budur ki, bu surətlərinin hər biri müəllifin, eləcə də bizlərin həyatda gördüyü ON-ların, YÜZ-lərin ümumiləşmiş obrazıdır.

Mövzə gündəmə gətirilməklə, bu vaxta qədər diqqət yetirilməyən bir qənaət - bu qisim şeirlərin əsasən tərənnüm xarakterli olması da diqqətə çatdırılır. Həmçinin bu da qeyd edilir ki, şeirə ad seçimi məsələsi daim şairin diqqətində olmuşdur. AD-1 əsərin vizit kartı, süjet xəttinə giriş etmək üçün qiymətli vasitə, oxucuya əsərin mövzusu barədə ilkin informasiya ötürücüsü qismində qəbul edən yazıçı qələmə aldığı əsərlərin adının uşaq psixologiyasına uyğun, kiçik ölçülü və mümkün qədər az sözdən ibarət, imkan daxilində adlıq cümlə şəklində olmasını daim diqqətdə saxlamış, bunu başqalarından da tələb etmişdir.

"Dünyada sözdən böyük yadigar yoxdur. Zira ki, mal-mülk tələf olur gedir, amma söz qalır" (C.Məmmədquluzadə).

İnanırıq ki, Z.Xəlilin sözlə "rəsmini çəkdiyi" bu obrazlar bugünəqədərki yarım əsr ərzində məhəbbətlə əhatə olunduqları kimi, insan ömrünün bu mərhələsi var olduqca onlar da daim yaşayacaq, bundan sonrakı zamanlar civarında da qələmə alındığı şirinlikdə qəbul olunacaq, seviəcək, var olacaq.

Açar sözlər: lirik şeirlər, uşaq obrazları, ədəbi qəhrəman, poetik təfəkkür, uşaq şeiri.

Ədəbiyyat siyahısı

1. Əliyev Rəhim. Ədəbiyyat nəzəriyyəsi. Bakı-Mütərcim-2008, 360 səh.;
2. Hacıyev Abbas. Ədəbiyyatşünaslığın əsasları. Bakı-2009, 372səh.;
3. Xəlil Zahid. Ağ leyləklər. Bakı-"SkyG"-2016, 246 səh.;
4. Xəlil Zahid. Seçilmiş əsərləri. I cild. Bakı-ADPU-2008, 388 səh.;
5. İbrahimov Mirzə. "Ədəbi qeydlər. Bakı-Azərbaycan Dövlət Nəşriyyatı- 1970", 300 səh.;
6. Qəhrəmanlı N. Ədəbiyyat nəzəriyyəsi. Bakı-BDU-2008.
7. Mir Cəlal, Xəlilov Pənah. Ədəbiyyatşünaslığın əsasları. Bakı-Maarif-1972.;
8. Mirəhmədov Əziz. Ədəbiyyatşünaslıq terminləri lüğəti. Bakı-1972;
9. Şəmsizadə Nizaməddin. Ədəbiyyat nəzəriyyəsi. Bakı-Proqres-2012, 434 səh.;
10. Yusifoğlu Rafiq. Ədəbiyyatşünaslığın əsasları. Bakı-2009, 290 səh.

İnternet resursları

11. <https://nuhcixan.az/news/medeniyyet-turizm/10675-edebi-qehremanlara-hemise-ehtiyac-var>

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

İLKÖĞRETİM FEN BİLİMLERİ ÖĞRETİMİNDE BEŞ KAZANIM, BEŞ WEB 2.0 ARACI

İffet Aksoy¹, Aşkın Kiraz²

¹Öğrt. Gör., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Çanakkale, Türkiye,
ORCID: 0000 0003 0945 0166

²Doç. Dr., Yakın Doğu Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Lefkoşa, KKTC, ORCID: 0000 0002 2350 8291

ÖZET

21. yüzyılın teknolojik getirisi, olağan süreciyle çocukların internette geçirdiği aktif zamanı da artırmıştır. Hem avantajlı hem de dezavantajlı olarak yorumlanabilecek bu durumun öğrenme ortamlarında kullanılması, öğrenmenin ve öğrenmede verimliliğin kazandırılması lehine, öğrenme ortamlarına web araçlarının dahil edilmesi ile sağlanmaya başlanmıştır. İlköğretim fen bilimleri programı öğrencilerin aktif katılımını destekleyen yapılandırmacı yaklaşım anlayışıyla oluşturulmuştur. Özellikle pandeminin desteğiyle kullanım süreci açısından en yüksek değerine ulaşan internet, okul içi ve okul dışı ortamlarda çocuğu aktif kılan eğlenceli bir öğretim anlayışına bürünebilmektedir. Bu çalışmada ilköğretim fen programında yer alan kazanımların hem çağın gerektirdiği, hem pandeminin getirdiği, hem de programın öngördüğü yeni yaklaşımlara uygun web 2.0 araçlarının geliştirilmesi ve kullanımının desteklenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemiyle yürütülen çalışma, durum çalışması ile desenlenmiştir. Doküman analizine uygun olarak elde edilen veriler, örnekleme yöntemiyle analiz edilmiştir. Çalışmada örnek olarak sunulan web 2.0 araçlarının fen derslerini çocuğun internet kullanma arzusuyla çekici hale getireceği ve diğer dersler için örnek oluşturacağı düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: çocuk, internet, web 2.0, fen, kazanım.

FIVE ATTAINMENTS AND FIVE WEB 2.0 TOOLS IN PRIMARY SCIENCE EDUCATION

ABSTRACT

Technological yield of the 21st century has increased the active time children spend on the internet with its usual process. The use of this situation, which can be interpreted as both advantageous and disadvantageous, in learning environments has started to be provided with the inclusion of web tools in learning environments in favor of gaining efficiency in learning and learning. The primary school science program was created with a constructivist approach that supports active participation of students. Especially with the support of the pandemic, the internet, which reaches its highest value in terms of usage process, can take on an entertaining teaching approach that makes children active in school and out-of-school environments. In this study, it is aimed to develop and support the use of web 2.0 tools that are suitable for the acquisitions in the primary school science program, both required by the age, brought by the pandemic, and in accordance with the new approaches that the program envisages. The study, conducted with the qualitative research method, was designed with a case study. The data obtained in accordance with the document analysis were analyzed using the sampling method. It was thought that the web 2.0 tools presented as an example in the study would make science lessons attractive with the desire of the child to use the internet and set an example for other lessons.

Keywords: child, internet, web 2.0, science, attainment.

PROBLEMS RELATED TO THE EDUCATION OF AUTISMIC CHILDREN: OPINIONS OF SPECIAL EDUCATION TEACHERS

Figen GÜRSOY¹, Fatih AYDOĞDU²

¹Prof. Dr., Ankara University, Faculty of Health Sciences, Department of Child Development, Ankara, Turkey

²Assistant Professor, Erzincan Binali Yıldırım University, Health Services Vocational School, Department of Child Department, Erzincan, Turkey

ABSTRACT

In the study, it was aimed to examine the problems experienced by special education teachers regarding the education of children with autism. The research was conducted using the interview technique, one of the qualitative research designs. The group of the study consisted of all special education teachers working in a first-level special education center providing education to children with autism in Erzincan city center. The data were collected using the "Semi-Structured Interview Form" developed by the researchers. After the interview form was prepared, the opinions of two experts were taken and the interview form was finalized. In the interview form, there are questions about the family, teacher competence, placement, pandemic and physical space/materials related to the education of children with autism. After obtaining the necessary permissions in the research, school administrators were interviewed and information was given about the research. Afterwards, teachers who volunteered to participate in the study were interviewed and the consent form was signed. An appointment was made with the teachers for the interview, and the data were collected by making a face-to-face interview in an empty classroom at the school at appropriate days and times. The interviews lasted about 25-30 minutes. The obtained data were evaluated by content analysis method. Results have been reported by reaching consensus among the experts. In the study, teachers were coded as T1, T2, T3,... T14, and quotations from teachers' opinions were included. Teachers stated that problems arising from family, teacher competence, placement, pandemic and physical space / materials had negative reflections on children's education. The results indicate the necessity of the cooperation of stakeholders such as teachers, administrators and families in dealing with the educational problems of children with autism.

Keywords: Autistic child, education problems, special education teacher, interview

Introduction

Autism spectrum disorders (ASD) is a neurodevelopmental disorder characterized by limited and repetitive behavioral patterns and difficulties related to interests, activities, social communication and interaction (American Psychiatric Association, 2013). The high rate of ASD among children requires preschool teachers to recognize the abnormal development of children and detect them at an early stage and then refer them to specialists (Taresh et al., 2020). Accordingly, it is important for teachers to know how to determine the needs of children with autism, to adapt their educational processes and to facilitate their participation (Gómez-Marí, Sanz-Cervera, & Tárraga-Mínguez, 2021).

Children with autism experience problems with their motor, language, cognitive and language development due to their characteristics (Gürsoy, Aydoğdu, & Aysu, 2019). It is stated that most children with ASD have at least one additional medical or behavioral comorbidity (Soke et al., 2018). Children with autism have been shown to have extroverted behavioral problems (Mazurek & Sohl, 2016), mood disorder (Gordon-Lipkin et al., 2018), sleep problems (Waddington et al., 2020). It can be said that children with autism with such negative characteristics will have more problems in their education than other disability groups. In a study comparing children with autism with children with intellectual disabilities and learning difficulties, it was found that children with autism have a lower level of autonomy (Chou et al., 2017). In another study comparing the family burden of children with normal development, physical and mental disabilities, and autism, it was found that the families of children with autism had a heavier upbringing burden than the families of the children in the other group (Xiong et al., 2011).

The characteristics of children with autism (Cassimos et al., 2015) and factors related to their families (Jones et al., 2014; Schlebusch, Dada & Samuels, 2017; Valicenti-McDermott et al., 2015) show that organizing the educational life of children is a difficult process. At this point, more responsibility falls on the teacher in the education process of children with autism. Teachers have to deal with unique and sometimes very difficult difficulties related to communication disorders (Volkmar et al., 2004) and behavioral problems (Syriopoulou-Delli et al., 2012) of children with autism (Vakil et al., 2009). It is thought that determining the problems experienced by teachers (Mesibov, Shea, & Schopler, 2006), who have an undeniable place in the education of children, regarding the education of children with autism will be important. Thanks to this research, the problems experienced in the education of children with autism will be addressed in a multifaceted way, and the results obtained will be able to provide resources for those concerned about the studies to be carried out on the education of children. In line with these thoughts, the study aimed to examine the problems experienced in the education of children with autism.

Method

Research Model

Descriptive scanning model, which is one of the qualitative research designs was used to investigate the issues related to the education of special education teachers with autism. Descriptive scanning model is a research model that tries to examine individuals' attitudes, opinions, beliefs and demographics (Johnson & Christensen, 2014).

Study Group

The group of the study consisted of all special education teachers working in a first-level special education center providing education to children with autism in Erzincan city center in the spring semester of the 2020-2021 academic year. In this context, the demographic characteristics of the 14 special education teachers included in the study are shown in Table 1.

Table 1. Demographic Characteristics of the Participants

Code	Gender	Age	Occupational Seniority (Year)
T1	Female	22	1
T 2	Female	23	2
T 3	Female	26	3
T 4	Male	42	12
T 5	Female	30	7
T 6	Female	25	3
T 7	Female	22	1
T 8	Female	24	2
T 9	Female	27	4
T 10	Female	35	8
T 11	Male	26	3
T 12	Female	30	5
T 13	Female	24	2
T 14	Female	25	2

As seen in Table 1, it can be said that the majority of the participants are women, half of them are 25 years old and under, and 11 of them have professional seniority of 5 years or less.

Data Collection Tools

The data were collected through the Semi-Structured Interview Form developed by the researchers. Semi-structured interviews which are the most frequently used technique between structured and unstructured interviews (Karasar, 2005), consist of open-ended questions that are predetermined to clarify the issue

(Merriam, 2015). While developing the interview questions, the opinions of two experts in their fields were taken and the interview form was finalized in line with the suggestions. In the interview form, there are questions about the family, teacher competence, placement, pandemic and physical space/materials related to the education of children with autism.

Collection of Data

In the research, first of all, necessary permissions were obtained from Erzincan Binali Yıldırım University Human Research Ethics Committee (Date: 31.03.2021/Protocol No: 04/05). Afterwards, the school administrator where the study was conducted was interviewed and information was given about the research. The data in the study were collected using the interview technique, which is frequently used in qualitative research. The interview technique enables the understanding of unobserved but important factors for a research, such as individuals' experiences, attitudes, perceptions and thoughts about a subject or situation (Merriam, 2009). The teachers were informed about the study and an appointment was made. Afterwards, data were collected by making a face-to-face interview in an empty classroom on the specified date. The interviews lasted about 25-30 minutes.

Data Analysis

In the research, the data were analyzed using the descriptive analysis. Descriptive analysis allows data to be summarized according to predetermined themes, and presented within the scope of interview questions or dimensions (Karasar, 2005). Instead of directly including the data obtained from the interview forms in this type of analysis; Based on the analysis of the answers, it is stated that explaining the results is an important factor for validity (Yıldırım & Şimşek, 2013). In this context, the data obtained were categorized and the opinions of the participants were included while interpreting the data. While giving the opinions, the participants were coded as T1, T2, T3 T14. For the reliability of the research, the consistency between researchers was taken into consideration, and accordingly, the consensus of the researchers was achieved when interpreting the data.

Results

The answers given by special education teachers to the problems experienced by children with autism in their education are discussed under headings such as family, teacher competence, placement, pandemic and problems arising from physical space / materials.

Family-Related Problems

Table 2. Distribution of Family Related Problems

Family-Related Problems	f
Not support learning activities	6
Negative upbringing attitudes	3
Phone exposures	2
Inadequacy in nutrition	2
Not accepting the child's disability	1

As it can be understood from Table 2, special education teachers stated under the heading of problems arising from physical space materials that families with autism mostly have problems with their education because their families do not support learning activities. In turn, they stated that the families' negative upbringing attitudes, exposure to the phone, inadequacy of nutrition and not accepting the child's disability were the reasons stemming from the family.

Teachers reported the following on this issue; T3; *“I am having trouble cooperating with the family. The continuation of the studies at school should be done at home. However, we cannot see this support. A long period of time is required for the recovery of children's behavior, but we cannot see the change we want from the child because the family does not provide support. The family may see sending the child to school*

as being away from home for a while ”, T8; “One of my students hits me all the time. I visited the family. The child hit the mother so that at that moment her mother-in-law laughed. Then I realized that the misbehavior of the child at school is actually reinforced by his family ”, T11; “Some families give their kids the phone all the time, these kids then have trouble concentrating. When the child sees a phone during the lesson, he immediately wants to pick up the phone, and his interest in the activity decreases ” T13; “They're having trouble feeding their kids. The family cannot get the child used to eating solid foods. They eat more junk food. For this reason, they need reinforcers such as tabelle and chocolate as reinforcers at school” and T14; “There are still some families who do not accept the special situation of their children. For this reason, when we talk about a problem related to the development of the child, they can be anxious and react negatively”

Teacher Competence-Related Problems

Table 3. Distribution of Teacher Competence-Related Problems

Teacher Competence-Related Problems	f
Difficulty finding / preparing activity	7
Failure to provide behavior management	4
Insufficient knowledge to identify the child	3

When Table 3 is examined, special education teachers stated that the difficulty finding/ preparing activity in the titles of teacher competence caused them to have problems with autistic training. Failure to provide behavioral management and insufficient knowledge to identify the child to recognize the follow-up management.

The teachers expressed their views on the subject as follows; T2; “In college, we took classes mostly on managing children's behavior. We also took courses on the acquisition of academic skills, but I think I did not take much lessons in designing activities that appeal to the children's senses and I am currently experiencing this deficiency”, T6; “Competence can develop over time, the more you get to know different children, the better the experience is provided as they practice with them. I guess we sometimes get emotional, we need to be authoritarian, more precisely to be clear, we need to gain behavior without compromise, but we can be captives of our emotions. We can overlook the unwanted behaviors of the child so that he will not be upset” and T7; “I sometimes have problems in responding to their needs, as I am inadequate in applications for recognizing children”

Placement-Related Problems

Table 4. Distribution of Placement-Related Problems

Placement-Related Problems	f
Inability to place according to the degree of disability	5
Inability to place according to the type of obstacle	4
Inability to place according to the number of children	3
Inability to place according to the learning activity	2

When Table 4 is examined, special education teachers stated that under the heading of problems arising from placement, not being able to accommodate according to the degree and type of disability causes children with autism to have problems with their education. This was followed by the number of children and the inability to place the child according to the learning activity.

Teachers reported the following on this issue; T4; “When placing children in classrooms, very delicate action should be taken. When placed in classrooms, they are better placed according to their needs and level. It is difficult to educate both medium and heavy children in the same class together ”, T5; “Some children with autism also have other accompanying disabilities. These children should be educated in different classes ”, T10; “Having four children in the same environment can be a problem. We cannot cooperate with children. Management should take this into account when placing in the classroom ” and T14; “While academic activities are given to a child, other children can hinder the learning process. These

children should be subjected to individual education in academic lessons, education should be carried out together in social activities "

Pandemic-Related Problems

Table 5. Distribution of Pandemic-Related Problems

Pandemic-Related Problems	f
Difficulty in accessing distance education	8
Not attending school	4
Failure to comply with hygiene rules	2

When Table 5 is examined, special education teachers stated that under the heading of pandemic-related problems, the difficulty in accessing distance education causes children with autism to have problems with their education. This was followed by non-attendance at school and non-compliance with hygiene rules.

The teachers expressed their views on the subject as follows; T3; *“This year, schools have been opened and closed frequently. When schools are closed, it is very difficult to teach children with distance education. Children are generally low-income, do not have tablets for lessons, and no internet. While children with these opportunities have attention problems even in face-to-face education, they cannot focus on distance education”*; T7; *“Due to the pandemic, families naturally do not want to send their children to school, children come and go, families are afraid because the children have other health problems”* and T10; *“We warn the children to wear their masks in the classroom and ask them to wash their hands. But they don't pay attention to mask, distance or hygiene”*

Physical Space/Materials-Related Problems

Table 6. Distribution of Physical Space/Materials-Related Problems

Physical Space/Materials-Related Problems	f
Inadequacy of open air activity areas	6
Absence of workshop and application areas	4
Accident risks of physical spaces	2
Insufficient activity books	2

As seen in Table 6, special education teachers stated that under the heading of problems arising from physical space / materials, the inadequacy of outdoor activity areas and the lack of workshop and application areas cause children with autism to have problems with their education. This was followed by accident risks of physical spaces and insufficiency of activity books.

Teachers reported the following on this issue; T1; *“Especially during the pandemic period, children cannot go out of their homes. When he comes to school, he gets angry because he cannot go out. But unfortunately, there are no safe places to do outdoor activities at school. In addition, there are no environments in the school where they can learn about their daily life experiences”*; T4; *“There should be a break, practice and relaxation room at school, and the child should be able to relax when angry. For example, there should be a painting workshop. There should be a gymnasium and play rooms and these should be on the same floor as the child's classroom ”*; T9; *“Due to both the carelessness of children and the problems related to the perception of space, sharp, angular areas and materials and items that may cause contact with hot water that will endanger their safety should be designed safely”* and T12; *“Since the activity books and materials provided by the Ministry of National Education are standard, they do not fit every child. Visual materials from the activity books have been given very little space, since the attention spans of the children are short, the more visual materials, the more they attract the attention of the children”*

Discussion and Conclusion

Special education teachers reported problems related to the education of children with autism, such as not supporting learning activities about family-related problems, negative parenting attitudes, phone exposure, inadequacy in nutrition and not accepting the child's disability. Considering that families of children with autism experience more stress than families of children with other developmental disabilities (Wang, Michaels, & Day, 2011), the importance of family education and participation can be emphasized once again. Families of children with autism can ensure that children receive a good education by supporting their learning activities at school, accepting their children and realizing their educational needs.

Special education teachers have the most difficulty in finding / preparing activities under the title of problems arising from teacher competence; They stated that the inability to provide behavioral management and lack of information about the child was effective in children having problems related to their education. It has been revealed that special education teachers are inadequate about the main features and causes of ASD (Mavropoulou and Padelidu 2000). Although they have a bachelor's degree in special education, teachers consider themselves incapable of children with autism due to their developmental and behavioral characteristics. In a study, although more than half of the teachers seem willing to accept ASD students into their classes, it was found that only 16.21% of these students were able to cope with their daily problems (Cassimos et al., 2015).

Special education teachers stated under the heading of problems arising from placement that children are not placed in classes according to their disability level, type, number of children and learning activities, respectively, that it is effective for children to have problems in their education. The diversity in the developmental status of children with autism increases the difficulties in placing children in classrooms (Burak & Ahmetoğlu, 2019). When children with autism are placed in classes, factors such as mental ability, intensity of autistic symptoms, behavioral difficulties and education intensity should be taken into account (Akçin, Teyyare, & Mandan, 2014).

Special education teachers stated that the difficulties in accessing distance education, not attending school and not following the hygiene rules, under the heading of problems caused by the pandemic, are the most obstacles in the education of children with autism. It seems difficult for children with autism to have opportunities for distance education and gain efficiency from distance education due to the pandemic (Stenhoff, Pennington, & Tapp, 2020). It is stated that home education is difficult for children with autism, as parenting children with ASD is more difficult than those without developmental problems (Narzisi, 2020).

In the last finding of the study, special education teachers stated that under the title of problems caused by physical space / materials, the inadequacy of air activity areas, the absence of workshop and application areas, the accident risks of physical spaces and the inadequacy of the activity books were the most effective factors in children experiencing problems related to their education. Physical spaces should be arranged in a way to reduce the stress and discomfort levels of children with autism, increase their independence and maintain their attention. In this context, while arranging the environments where children with autism are educated, the feeling of calmness, order and simplicity, providing the opportunity to apply different instructional methods specific to autism, lack of detail, limitation, planning and settlement, lighting and ventilation, acoustics, color, contact with nature, proxemic-interpersonal distance, factors such as security and surveillance should be taken into consideration (Akçin, Teyyare, & Mandan, 2014). It has been found that the involvement of children with autism in outdoor activities provides motor-sensory, emotional and social benefits. However, it is stated that concerns about the safety and fears of children should be overcome in directing children to outdoor activities (Li et al., 2019).

As a result, it can be said that many factors are effective in teachers' efforts regarding the education of children with autism. It is seen that the cooperation of families, teachers, school administration, relevant ministries and universities is important in supporting the education of children with autism. In order for children with autism to receive a better education, necessary arrangements should be made in line with the problems stated by evaluating all stakeholders individually. In this perspective of thought, suggestions are given:

- The needs of the families of children with autism should be determined and training should be provided,
- Special education teachers should take practical lessons for learning effectiveness while receiving undergraduate education,

- Physical arrangements should be made to ensure the safety of children in institutions where children with autism are educated,
- Open air activity areas should be established in institutions where children with autism receive education,
- Nature, technology, drama and play workshop classes should be established for children with autism to relax and gain a free learning experience,
- Within the scope of distance education practices, the technological devices required for children to enter classes should be delivered to children,
- Family guidance should be given importance to the inclusion of children in distance education,
- When placing children in classes, their competencies, developmental and behavioral characteristics should be taken into consideration.

References

- Akçin, N., Teyyare, B., & Mandan, S. (2014). Bağımsız otistik çocuklar eğitim merkezinde yaşanan sorunların öğretmen görüşlerine dayalı olarak incelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(2), 61-84. <https://doi.org/10.18069/fusbed.23456>
- American Psychiatric Association, (2013) American Psychiatric Association Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th edition), DSM-5 TM).
- Burak, Y., & Ahmetoğlu, E. (2019). Otizmli çocukların eğitsel yerleştirilmesi, kaynaştırılması ve bütünleştirilmesine yönelik öğretmen görüşlerinin belirlenmesi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(18), 685-730. [10.29029/busbed.586834](https://doi.org/10.29029/busbed.586834)
- Cassimos, D. C., Polychronopoulou, S. A., Tripsianis, G. I., & Syriopoulou-Delli, C. K. (2015). Views and attitudes of teachers on the educational integration of students with autism spectrum disorders. *Developmental Neurorehabilitation*, 18(4), 241-251. <https://doi.org/10.3109/17518423.2013.794870>
- Chou, Y. C., Wehmeyer, M. L., Palmer, S. B., & Lee, J. (2017). Comparisons of self-determination among students with autism, intellectual disability, and learning disabilities: A multivariate analysis. *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities*, 32(2), 124-132. <https://doi.org/10.1177/1088357615625059>
- Gómez-Marí, I., Sanz-Cervera, P., & Tárraga-Mínguez, R. (2021). Teachers' knowledge regarding autism spectrum disorder (ASD): A Systematic Review. *Sustainability*, 13(9), 5097. <https://doi.org/10.3390/su13095097>
- Gordon-Lipkin, E., Marvin, A. R., Law, J. K., & Lipkin, P. H. (2018). Anxiety and mood disorder in children with autism spectrum disorder and ADHD. *Pediatrics*, 141(4), e20171377. <https://doi.org/10.1542/peds.2017-1377>
- Gürsoy F, Aydoğdu F, Aysu B. (2019). Children with Autism Spectrum Disorder. Recent Studies in Health Sciences, (Edt. Plamen Milchev CHERNOPOLSKI, Nelya Lukpanovna SHAPEKOVA, Behire SANÇAR, Bilal AK). Within (pp.157-164). St. Kliment Ohridski University Press, Sofia.
- Johnson, B., & Christensen, L. (2014). Educational research: quantitative, qualitative and mixed approaches. USA: SAGE Publications.
- Jones, L., Hastings, R. P., Totsika, V., Keane, L., & Rhule, N. (2014). Child behavior problems and parental well-being in families of children with autism: The mediating role of mindfulness and acceptance. *American journal on intellectual and developmental disabilities*, 119(2), 171-185. <https://doi.org/10.1352/1944-7558-119.2.171>
- Karasar, N. (2005). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Li, D., Larsen, L., Yang, Y., Wang, L., Zhai, Y., & Sullivan, W. C. (2019). Exposure to nature for children with autism spectrum disorder: Benefits, caveats, and barriers. *Health & place*, 55, 71-79. <https://doi.org/10.1016/j.healthplace.2018.11.005>

- Mavropoulou, S., & Padelidu, S. (2000). Greek teachers' perceptions of autism and implications for educational practice: A preliminary analysis. *Autism*, 4(2), 173–183. doi:10.1177/1362361300004002005.
- Merriam, S.B. (2009). *Qualitative research and case study applications in education*. San Fransisco: Jossey–Bass Publishers.
- Merriam, S. (2015). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*. (S. Turan, Çev.). Ankara: Nobel Akademi.
- Mesibov, G. B., Shea, V., & Schopler, E. (2006). *The TEACCH approach to autism spectrum disorders*. New York, NY: Springer.
- Narzisi, A. (2020). Handle the autism spectrum condition during Coronavirus (COVID-19) stay at home period: Ten tips for helping parents and caregivers of young children. *Brain Sciences*, 10 (4), 207-210, 10.3390/brainsci10040207
- Schlebusch, L., Dada, S., & Samuels, A. E. (2017). Family quality of life of South African families raising children with autism spectrum disorder. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 47(7), 1966-1977. <https://doi.org/10.1007/s10803-017-3102-8>
- Soke, G. N., Maenner, M. J., Christensen, D., Kurzius-Spencer, M., & Schieve, L. A. (2018). Prevalence of co-occurring medical and behavioral conditions/symptoms among 4-and 8-year-old children with autism spectrum disorder in selected areas of the United States in 2010. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 48(8), 2663–2676. <https://doi.org/10.1007/s10803-018-3521-1>
- Stenhoff, D. M., Pennington, R. C., & Tapp, M. C. (2020). Distance education support for students with autism spectrum disorder and complex needs during covid-19 and school closures. *Rural Special Education Quarterly*, 39(4), 211-219. <https://doi.org/10.1177/8756870520959658>
- Syriopoulou-Delli, C. K., Cassimos, D. C., Tripsianis, G. I., & Polychronopoulou, S. A. (2012). Teachers' perceptions regarding the management of children with autism spectrum disorders. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 42(5), 755-768. <https://doi.org/10.1007/s10803-011-1309-7>
- Taresh, S., Ahmad, N. A., Roslan, S., Ma'rof, A. M., & Zaid, S. (2020). Pre-School Teachers' Knowledge, Belief, Identification Skills, and Self-Efficacy in Identifying Autism Spectrum Disorder (ASD): A Conceptual Framework to Identify Children with ASD. *Brain Sciences*, 10(3), 165. <https://doi.org/10.3390/brainsci10030165>
- Vakil, S., Welton, E., O'Connor, B., & Kline, L. S. (2009). Inclusion means everyone! The role of the early childhood educator when including young children with autism in the classroom. *Early Childhood Education Journal*, 36(4), 321-326. <https://doi.org/10.1007/s10643-008-0289-5>
- Valicenti-McDermott, M., Lawson, K., Hottinger, K., Seijo, R., Schechtman, M., Shulman, L., & Shinnar, S. (2015). Parental stress in families of children with autism and other developmental disabilities. *Journal of Child Neurology*, 30(13), 1728-1735. <https://doi.org/10.1177/0883073815579705>
- Waddington, H., McLay, L., Woods, L. et al. (2020). Child and Family Characteristics Associated with Sleep Disturbance in Children with Autism Spectrum Disorder. *J Autism Dev Disord*, 50, 4121–4132. <https://doi.org/10.1007/s10803-020-04475-7>
- Wang, P., Michaels, C.A. & Day, M.S. (2011). Stresses and Coping Strategies of Chinese Families with Children with Autism and Other Developmental Disabilities. *J Autism Dev Disord* 41, 783–795. <https://doi.org/10.1007/s10803-010-1099-3>
- Xiong, N., Yang, L., Yu, Y., Hou, J., Li, J., Li, Y., ... & Jiao, Z. (2011). Investigation of raising burden of children with autism, physical disability and mental disability in China. *Research in Developmental Disabilities*, 32(1), 306-311. <https://doi.org/10.1016/j.ridd.2010.10.003>
- Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin yayıncılık.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

COVID – 19 PANDEMİ SÜRECİNDE ÖZEL EĞİTİME GEREKSİNİM DUYAN ÇOCUKLARIN VE AİLELERİNİN KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR

¹Şener GÜLKAYA & ²Yasemin SORAKİN

¹Özel Eğitim Uzmanı, Yakın Doğu Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Doktora Bölümü, Lefkoşa/KKTC, Türkiye, ORCID NO: 0000-0003-0162-5216

²Yrd. Doç. Dr. Yasemin SORAKİN, Yakın Doğu Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Lefkoşa/KKTC, Türkiye, ORCID NO: 0000-0003-4041-7903

ÖZET

Covid-19 pandemi süreci dünya ülkelerinde olduğu gibi ülkemizde de her alanda oldukça yüksek oranda etkili olmuştur. Pandemi süreci ile yaşam düzeninde oluşan değişimler hem özel gereksinimli çocukları hem de aileleri etkilemiştir. Bu çalışma ile Covid-19 pandemi sürecinde özel gereksinimli çocuğu olan ebeveynlerin bu süreçte karşılaştıkları sorunların belirlenmesi, yaşamlarında ortaya çıkan değişimlerin incelenmesi ve çocuklarda bu süreçte yaşadıkları davranış değişimlerinin ve ihtiyaç hissettikleri alanların belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada araştırma yöntemi olarak nitel yöntemlerden fenomenoloji modeli kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilen beş sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilen veriler analiz edilmiştir. Araştırmanın katılımcılarını 29 ebeveyn oluşmuş bunlardan 21'i kadın 8'i erkek ile yapılan telefon ve çevrimiçi görüşme aracılığıyla veriler elde edilmiştir. Verilerin sonucunda beş ana tema ve buna bağlı olarak da alt temalar oluşturulmuştur. Bu kapsamda ana temalar; "salgın sürecinde sosyal izolasyon tanımlanması", "pandemi sürecinde çocuklarda izlenen davranış değişimleri", "pandemi sürecinde günlük yaşamdaki değişimler", "pandemi sürecinde ebeveynlerin çocukları ile geçirdikleri süre içinde günlük aktiviteleri", "ebeveynlerin pandemi sürecindeki destek ihtiyacı" şeklinde kavramsal olarak incelenmiştir. Bu çalışmada elde edilen bulgular kapsamında araştırmanın katılımcılarını oluşturan ebeveynlerin pandemi sürecinde özel gereksinimli çocuklarının kaygı düzeylerinde ve agresif davranışlarında artış gözlemlendiği, beslenme düzenine bağlı kilo artışı ve uyku problemleri oluştuğu, teknolojik araç kullanımının arttığı, daha çok özel eğitim desteğine ihtiyaç hissettikleri ve çocukların bu süreçte değişimlerinin alan yazınla paralel bir yapı kapsamında geliştiği gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Covid – 19, pandemi süreci, özel gereksinimli çocuklar, aileler.

PROBLEMS OF CHILDREN AND THEIR FAMILIES WHO NEED SPECIAL EDUCATION DURING THE COVID-19 PANDEMIA PROCESS

ABSTRACT

The Covid-19 pandemic process has been highly effective in all areas in our country, as in the world countries. The changes in the lifestyle that occurred with the pandemic process affected both children with special needs and their families. The phenomenology model, one of the qualitative methods, was used as the research method in the study. The data obtained through the semi-structured interview form consisting of five questions developed by the researcher was analyzed. The participants of the study were composed of 29 parents, and data were obtained through telephone and online interviews with 21 women and 8 men. As a result of the data, five main themes and related sub-themes were formed. In this context, the main themes are; It was conceptually examined as "defining social isolation during the epidemic process", "behavioral changes observed in children during the pandemic process", "changes in daily life during the pandemic process", "daily activities of parents during the pandemic period with their children", "parents' need for support during the pandemic process". Within the scope of the findings obtained in this study, the parents who constitute the participants of the study have observed an increase in the anxiety levels and aggressive behaviors of their children with special needs during the pandemic process, weight gain and sleep problems due to diet, increase in the use of technological tools, more need for special education support, and the

changes of children in this process. It has been observed that the field has developed within the scope of a structure parallel to the literature.

Keywords: Covid-19, pandemic process, children with special needs, families.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

ENGELLİ ÇOCUĞA SAHİP AİLELERİN BAKIM YÜKLERİ, ÖLÜM KAYGILARI, BİLGECE FARKINDALIKLARI, ÖZ DUYARLILIKLARININ; DEPRESYONU YORDAYICILIĞI

***İDİL ÖZER, ** MERYEM KARAAZİZ**

**Psikolog, Çelebi mah. 508 sok. no:41 Güzelbahçe /İZMİR, ORCID No: 0000 – 0002 – 3085- 8337*

*** Yrd. Doç. Dr., Yakın Doğu Üniversitesi, Yakın Doğu Bulvarı, PK: 99138, Lefkoşa /KKTC, Mersin 10 – Türkiye, ORCID No: 0000-0002-0085-612X*

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, engelli çocuğa sahip olan ailelerin algıladıkları bakım yükleri, ölüm kaygısı, bilgece farkındalık, öz duyarlılıklarının depresyon üzerindeki yordayıcı etkilerini incelemektir. Araştırmaya; İzmir ili içerisindeki özel eğitim merkezlerindeki 323 engelli çocuğun ebeveyni katılmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında kullanılan soru formu yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak 2019 yılının Haziran-Aralık ayları boyunca 6 aylık süre zarfında toplanmıştır. Ebeveynlerin algıladıkları bakım yükünü ölçme amaçlı Hastalık Yükü Değerlendirme Ölçeği, ölüm kaygılarını ölçmek için Ölüm Kaygısı Ölçeği, bilgece farkındalık düzeylerini belirlemek için Beş Faktörlü Bilgece Farkındalık Ölçeği, öz duyarlık düzeylerini belirlemek için Öz-Duyarlık Ölçeği, depresyonu değerlendirmek için ise Beck Depresyon Ölçeği kullanılmıştır. Algıladıkları yüksek bakım yükünün depresyon düzeyleri ile pozitif yönlü olarak ilişkili olduğu, bilgece farkındalığın, öz duyarlığın ve ölüm kaygısının ise depresyonla ilişkili olmadığı görülmüştür. Depresyon üzerinde asıl etkiye sahip olan parametrenin ebeveynlerin algıladıkları bakım yükü olduğu ve bakım yükünün depresyonu ciddi oranda artırdığı sonucuna varılmıştır. Bundan sonra yapılacak olan çalışmalarda örneklem sayısı artırılarak ve ebeveynlerden daha detaylı bilgi almak için ölçüm yapmak maksadıyla nitel çalışmalar yapılması önerilmektedir. Bu çalışmada elde edilen sonuçlar ışığında; engelli bireylere bakım veren ebeveynlerin hastalık yüklerinin azaltılması amacıyla kamu kurum ve kuruluşlarınca verilen psikolojik ve fiziksel destek artırılması faydalı olacaktır.

Anahtar Sözcükler: Bakım Yükü, Ölüm Kaygısı, Bilgece Farkındalık, Öz Duyarlık, Depresyon.

THE PREDICTOR EFFECT OF CARE BURDEN, DEATH ANXIETY, MINDFULNESS AND SELF COMPASSION ON DEPRESSION LEVELS OF PARENTS WITH DISABLED CHILDREN

ABSTRACT

The aim of this study is to investigate the predictive effects of perceived care burdens, death anxiety, mindfulness, and self-compassion of families with disabled children on depression and contribute to this field. Participants are parents of 323 disabled children in special education centers in İzmir province. Research data was collected over a 6-month period during the months of June-December, in 2019. Burden Assessment Scale, Death Anxiety Scale, Five Facet Mindfulness Questionnaire, Self-Compassion Scale, Beck Depression Inventory were used. Research showed that the high care burden perceived by the parents is positively associated with depression levels, mindfulness, self-compassion and death anxiety are not found to be associated with depression. It was concluded that the parameter that had the main effect on depression was the perceived care burden of the parents and that care burden significantly increased depression. In future studies, it is recommended to carry out qualitative studies in order to increase the sample size and to obtain more detailed information from parents. In the light of the results obtained in this research; It would be beneficial to increase the psychological and physical support provided by public institutions and organizations in order to reduce the disease burden of parents who care for disabled individuals.

Keywords: Care Burden, Death Anxiety, Mindfulness, And Self-Compassion, Depression

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

SOSYAL DESTEK ALGISI VE AİLE MERKEZLİ BAKIMIN KANSERLİ ÇOCUKLARIN AİLELERİNİN YAŞAM KALİTESİNİ YORDAMA GÜCÜ

Aslı AKDENİZ KUDUBEŞ^{*1}, Murat BEKTAS²

^{*1}Dr. Öğretim Üyesi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Sağ. ve Has. Hemş. Ana Bilim Dalı; PK: 11220, Bilecik/Türkiye, ORCID No: 0000-0002-0911-8182

²Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Çocuk Sağ. ve Has. Hemş. Ana Bilim Dalı; PK: 35340, İzmir/Türkiye, ORCID No: 0000-0003-3327-8204

ÖZET

Bu çalışma, sosyal destek algısı ve aile merkezli bakımın kanserli çocukların ailelerinin yaşam kalitesini yordama gücünün belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı, metodolojik ve kesitsel olarak yapılmıştır. Araştırma verileri ile Ebeveyn Bilgi Formu, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği, Aile Merkezli Bakım Değerlendirme Ölçeği ve Kanserli Hastaların Bakım verenlerinin Yaşam Kalitesi Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde ortalama, yüzdelik hesaplamalar, t testi, ANOVA testi ile doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Kanserli çocukların ebeveynlerinin yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, çalışma durumu, gelir durumu, çocuğunun yaşı ve hastanede kalış süresi ile sosyal destek algısı, aile merkezli bakımı değerlendirme ve yaşam kalitesi ölçeği puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı fark saptanırken, çocuğunun tanı ve tanı alma süresi ile anlamlı fark saptanmamıştır. Çoklu regresyon analizinde değişkenler arasındaki ilişkiye göre iki model oluşturulmuştur. Model 1’de ebeveynlerin sosyal destek algıları yaşam kalitesi düzeylerinin %54.9’ünü açıklamaktadır. Model 2’de ebeveynlerin aile merkezli bakım değerlendirmeleri yaşam kalitesi düzeylerinin %54.9’ünü açıklamaktadır. Çocukluk çağı kanser süreci ebeveynlerin yaşam kalitesini etkilemektedir. Bu çalışma, sosyal destek algısı ve aile merkezli bakım değerlendirmesinin kanserli çocuğu olan ebeveynlerin yaşam kalitesine olan etkisini ortaya koyan önemli bir çalışmadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal destek; aile merkezli bakım; yaşam kalitesi; kanser; ebeveyn.

THE PREDICTIVE ROLE OF PERCEIVED SOCIAL SUPPORT AND FAMILY-CENTERED CARE IN THE QUALITY OF LIFE OF PARENTS OF CHILDREN WITH CANCER

ABSTRACT

This study used a descriptive, methodological, and cross-sectional design and aimed to determine the predictive role of perceived social support and family-centered care in the quality of life of parents who had children with cancer. The quality of life of parents who have children with cancer is a current and important issue in professional nursing. The study data were collected using a Parent Information Form, the Multidimensional Scale of Perceived Social Support, the Family-Centered Care Assessment Scale, and the Caregiver Quality of Life Index-Cancer. Mean scores, percentage calculations, t-test, ANOVA test, and linear regression analysis were used in the analysis of the study data. The Strengthening the Reporting of Observational studies in Epidemiology (STROBE) Checklist was used. A statistically highly significant difference was found between the age, sex, education level, employment status, income status of the parents of the child with cancer, and the age and the duration of hospitalization of the child and the mean perceived social support, family-centered care assessment, and quality of life scale scores. Two models were created according to the relationship between variables in multiple regression analysis. In model 1, perceived social support of parents explained 54.9% of the level of their quality of life. In Model 2, family-centered care assessments of parents explained 54.9% of the level of their quality of life. This study is valuable in that it demonstrates the effect of perceived social support and family-centered care assessments on the quality of life of parents of children with cancer.

Keywords: Social support, family-centered care, quality of life, cancer, parent

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

DEHBLİ ÇOCUĞUN EBEVEYNİ OLMAK

*¹Rukiye USLU

¹ Öğr. Gör., YDÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, Yakın Doğu Üniversitesi, Yakın Doğu Bulvarı, PK: 99138, Lefkoşa /KKTC, Mersin 10 – Türkiye, ORCID No: 0000-0003-3208-8038

ÖZET

Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu (DEHB) olan çocukların yaşlılarına göre aşırı hareketli/dürtüsel ve/veya dikkat problemlerine sahip olduğu ve bu belirtilerin öncelikle okul hayatını olumsuz etkilediği gözlemlenmektedir; ancak bu çocuklar sadece okul hayatında değil günlük yaşam becerilerini öğrenmede ve sürdürmede ve akranlar ile ikili ilişkiler kurmada da sıkıntılar yaşamaktadır. Günlük hayatlarını yönetebilmek için yaşlılarına göre çok daha fazla aile desteğine ihtiyaç duyan DEHBli çocukların içinde buldukları aile dinamikleri de bu durumdan etkilenmektedir. Yapılan araştırmalar özellikle annenin olmak üzere ebeveynlerin bu durumdan olumsuz etkilendiğini göstermektedir. Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı DEHBli çocuğa sahip ailelerde ebeveynlerin yaşadığı sorunları ortaya koymaktır. Bu çalışmada nitel ve nicel çalışmalar için kullanılan ve benzer durumların anlaşılması konusunda deneyimler sunan durum çalışması metodolojik izlenecek yöntem olarak tercih edilmiştir. İlgili literatüre bakıldığında; ebeveyn-çocuk arasındaki ilişkilerin negatif olduğu, ebeveynlerin DEHBli çocuklarına karşı cezalandırıcı tutumlar sergiledikleri; bununla birlikte ebeveynlerin yaşam kalitesinin, çalışma yaşamının ve işlevselliğinin olumsuz etkilendiği, ebeveynler arası daha büyük çatışmaların yaşandığı, aile bütünlüğünün daha az hissedildiği, depresyon, boşanma ve ayrılma vakalarının yüksek oranda yaşandığı görülmektedir. Sonuç olarak, özel gereksinimli bir grubu da oluşturan DEHBli çocuklar daha yoğun, daha özel ve daha uzun süreli aile desteğine ihtiyaç duymaktadır. Bununla bağlantılı olarak da ebeveynler de bu süreçte yıpranmaktadır ve bunun aile hayatlarında olumsuz etkileri olabilmektedir.

Anahtar kelimeler: DEHB, çocuk, ebeveyn.

BECOMING A CHILD WITH ADHD

ABSTRACT

It is observed that children with attention deficit and hyperactivity disorder (ADHD) have excessive mobility / impulsive and / or attention problems compared to their peers and these symptoms primarily affect school life negatively; However, these children have difficulties not only in school life but also in learning and maintaining daily life skills and in establishing bilateral relations with their peers. The family dynamics of children with ADHD, who need much more family support than their peers to manage their daily lives, are also affected by this situation. Studies show that parents, especially the mother, are negatively affected by this situation. In this context, the aim of this study is to reveal the problems experienced by parents in families with children with ADHD. In this study, the case study, which is used for qualitative and quantitative studies and offers experiences in understanding similar situations, was chosen as the method to be followed methodologically. Considering the related literature; The relationships between parent-child are negative, parents exhibit punitive attitudes towards their children with ADHD; However, it is observed that the quality of life, working life and functionality of the parents are negatively affected, greater conflicts between parents are experienced, family integrity is felt less, depression, divorce and separation cases are experienced at a high rate. As a result, children with ADHD, who also constitute a group with special needs, need more intensive, more specific and longer-term family support. In connection with this, parents also wear out during this process and this can have negative effects on family lives.

Keywords: ADHD, child, parent.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

COVID-19 PANDEMİSİNDE DEZAVANTAJLI ÇOCUKLARDA GIDA GÜVENCESİZLİĞİ

Gizem Deniz Bulucu Büyüksoy¹, Aslıhan Çatıker², Kamuran Özdil³

¹Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Kırşehir, Türkiye, ORCID: 0000-0003-2957-2451

²Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ordu, Türkiye, ORCID: 0000-0001-8102-6795

³Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Nevşehir, Türkiye, ORCID: 0000-0003-0852-7854

ÖZET

COVID-19 pandemisi, bireysel ve toplumsal düzeyde sağlığı olumsuz biçimde etkileyen gıda güvencesizliğinin dramatik biçimde artmasına neden olmuştur. Bu küresel sorun, tüm toplumları etkisi altına almakla birlikte bazı gruplarda diğerlerine göre daha büyük risk yaratmaktadır. Özellikle dezavantajlı çocuklar; pandemide yaşanan yoksulluğa, açlığa ve hastalıklara karşı daha savunmasızdırlar, kırılgandırlar ve öncelikle etkilenen gruptadırlar. Bu derlemenin amacı; pandemi sürecinde dezavantajlı çocuklardaki gıda güvencesizliğinin yaygınlığını ve çocuk sağlığına mevcut ve olası etkilerini açıklamaktır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Çocuk, Savunmasız gruplar, Gıda güvencesizliği.

FOOD INSECURITY IN DISADVANTAGED CHILDREN AT THE COVID-19 PANDEMIC

ABSTRACT

The COVID-19 pandemic has caused a dramatic increase in food insecurity, which adversely affects health at the individual and communities. Although this global problem affects all communities, some groups are exposed to a greater risk than others. Especially disadvantaged children which are more vulnerable and frail to poverty, hunger and disease experienced in the pandemic, and they are primarily in the affected group. The purpose of this review is; to explain the prevalence of food insecurity in disadvantaged children during the pandemic process and its current and potential effects on child health.

Keywords: COVID-19, Child, Vulnerable groups, Food insecurity.

Giriş

COVID-19 pandemisi, milyonlarca çocuğun hayatında, eşi benzeri görülmemiş değişikliklere yol açan evrensel bir kriz olarak devam etmektedir. Çocuklar pandeminin etkileri ile doğrudan karşılaşmıyor olsa da, pandemi süreci çocukların sağlık ve iyilik halini yakından etkilemiştir. Üstelik pandeminin yarattığı sorunların toplumdaki dezavantajlı gruplarda daha yoğun yaşandığı; COVID-19 pandemisinin; çocuklarda yoksulluk, öğrenme güçlükleri, malnütrisyon, sağlıklı gıdaya erişimin aksaması, ev içi şiddet, istismar ve sağlıksız konut koşullarına maruziyeti ve bunların bir sonucu olarak da dezavantajlılığı artırdığı vurgulanmaktadır (1).

COVID-19'un yol açtığı eşitsizliklerin, gıda ve ekonomik durum üzerine etkisinin daha büyük olacağı bildirilmektedir (2,3). Tüm dünyada, pandemi sürecinde, besleyici gıdaya erişebilme güvencesinden yoksun olma durumu olarak tanımlanan gıda güvencesizliği; gıda sektöründeki aksaklıklar ve satın alma gücünün düşmesine bağlı olarak artmıştır (4-6). Literatürde, pandemi sürecinde gıda güvencesizliğinin önceki yıllara göre ciddi biçimde arttığı, özellikle çocuklu hanelerde daha sık görüldüğü belirtilmektedir (7-9). Yapılan bir çalışmada, Amerika Birleşik Devletleri'nde, pandemi sürecinde çocuklu hanelerde gıda güvencesizliğinin ikiye katlandığı bildirilmiştir. Bir diğer çalışmada ise, Meksika'da 2018'de çocuklu hanelerin %38,9'unda gıda güvencesi mevcut iken Haziran 2020'de bu oran %24,9'a düşmüştür. Yapılan araştırmalar pandemi

sürecinde özellikle savunmasız hanelerde gıda güvencesizliği yaygınlığının artmış olduğunu da ortaya koymuştur (10,13).

Pandemide artan gıda güvencesizliğinin, dezavantajlı çocuklarda ciddi sonuçlarının olacağı öngörülmektedir. Literatürde gıda güvencesizliği olan hanelerde yaşayan çocukların sık hastalanma nedeniyle eğitici ve sosyal aktivitelerin dışında kaldığı, diğer çocuklara göre daha çok ruhsal ve davranışsal sorunlar yaşadığı ve sağlığını daha kötü algıladığı ve ayrıca gıda güvencesizliğinin obeziteye, baş ağrısına, karın ağrısına, daha çok ilaç kullanmaya ve genel sağlık durumunun kötüleşmesine yol açtığı belirlenmiştir (14-16).

Dünyadaki birçok çocuk için potansiyel bir felaket olan COVID-19 pandemisinin özellikle dezavantajlı çocuklar açısından yarattığı etkinin anlaşılması ve konunun öneminin vurgulanması çocuk sağlığının korunması ve geliştirilmesi açısından değerlidir. Bu derlemenin amacı; pandemi sürecinde dezavantajlı çocuklardaki gıda güvencesizliğinin yaygınlığını ve çocuk sağlığına mevcut ve olası etkilerini açıklamaktır.

Pandemi Sürecinde Dezavantajlı Çocuklarda Gıda Güvencesizliği ve Olası Sonuçları

COVID-19 pandemisi tüm dünyada sosyal ve ekonomik bir durgunluğa yol açmıştır. Dünya genelinde birçok insan; işsizlik, gelirin azalması ya da geliri tamamen kaybetme, ailenin geçimini sürdürememe, borçlarını ödeyememe, konut kirasını ve giderlerini karşılayamama ve hatta hayatta kalmak için gerekli olan beslenme ve barınma gereksinimini karşılayamama gibi finansal sorunlar yaşamaktadır (17). Pandemi, yarattığı bu eşsiz zorluklarla hala devam ederken, bireyler üzerinde yarattığı baskının sonuçlarından birinin gıda güvencesizliği olduğu bildirilmektedir (18).

Gıda güvencesizliği, hem pandemiden önce hem de pandemi sürecinde, bireylerin yeterli ve dengeli beslenmesini yakından etkilediği için sağlığın sosyal belirleyicilerinden biri olarak ele alınan önemli bir konudur (16,19,20). Pandemi sürecinde tarım ve hayvancılığın aksamaması, gıda arzının azalması, gıda üretim, tedarik, nakliye gibi süreçlerde aksamaların olması, stok yapma ve gıda fiyatlarını karşılayamama, kısıtlamalar nedeniyle sağlıklı gıdaya erişimin tüm dünyada azaldığı görülmüştür (17). Amerika'da yapılan bir çalışmada, gıda güvencesizliğinde öngörülen artışın tarım sektöründeki sorunlardan değil, işsizlik ve yoksulluktaki artıştan kaynaklandığı ve özellikle bu durumun savunmasız bireylerdeki etkisinin önemli olduğu vurgulanmaktadır (8). Yapılan çalışmalarda pandemi sürecinde gıda güvencesizliğinin arttığı belirlenmiş olup (16,17,21) bu durumun çeşitli sağlık sorunlarını da artıracığı tahmin edilmektedir (22-24).

COVID-19 pandemisi; tüm dünyada hem dezavantajlı gruplarda kırılabilirliği derinleştirmiş hem de daha önce dezavantajlı olmayan bir bireyin, pandemi nedeniyle ani gelir kaybı, sosyal destek alamama, zorluklarla mücadele edememesinden dolayı dezavantajlı hale gelmesine yol açmıştır (25). Pandemi öncesi gıda güvencesizliğine karşı en savunmasız hanelerin, yoksul, beş yaşın altında çocukları olan veya kentsel alanlardan uzakta yaşayan haneler olduğu literatürde ortaya konulmuşken, pandemi sürecinde de bu durumun değişmediği özellikle araştırmalarla vurgulanmıştır. COVID-19 pandemisinin ilk günlerinden bu yana gıda güvencesizliğinin tüm haneleri eşit etkilenmediği, engelli bireyler ve çocukların yaşadığı haneleri daha yakından etkilediği ve savunmasız hale getirdiği görülmüştür (9,26,27).

Gıda güvencesizliği; tüm dünyada öncelikle dezavantajlı grupları ve bu grubun içinde de en çok kronik hastalığı olanları, yaşlıları ve çocukları sarsan sonuçlara yol açmıştır (7,28). Gıda ve Tarım Örgütü, gıda güvencesizliğinin dezavantajlı gruplarda öğün sayısının azaltılması, çocukların okulu bırakması, sağlık harcamalarının karşılanamaması, maddi varlıkların satılması, cinsiyet temelli şiddet gibi olumsuz durumlara yol açabileceğini bildirmiştir (29). Yapılan çalışmalarda COVID-19 pandemisinin düşük gelirli hanelerde gıda güvencesizliği ve çocukluk çağı obezitesini artırdığı belirlenmiştir (18,19,30). Pandemi nedeniyle gıdaya erişilebilirliğin azalması ve gıda tedarikinin zorlaşması; ailelerin beslenme alışkanlıklarını değiştirmiş ve besleyici olmayan gıdaların tercih edilmesine, sağlıksız beslenme alışkanlıklarının yaygınlaşmasına yol açmıştır (27,28). Çocuklarda sağlıksız beslenmenin; malnütrisyon, büyüme ve gelişme geriliği, anemi, bodurluk, zayıflık ya da obeziteye yol açabildiği ve enfeksiyonlara ve akut ve kronik hastalıklara eğilimi artırdığı bildirilmiştir (31). Yapılan bir çalışmada okulların kapanmasıyla gıda güvencesizliğinin çocuklarda kısa vadede; yorgunluk, azalan bağışıklık tepkisi, bulaşıcı hastalıklara yakalanma riskine yol açtığı; uzun vadede ise gelişimsel, psikolojik, fiziksel ve duygusal zararlara neden olabildiği bildirilmiştir (32). Buna göre pandemi sürecinde derinleşen gıda güvencesizliğinin çocuklarda beslenme ile ilişkili hastalıklarda artışa yol açacağı söylenebilir.

COVID-19 pandemisinin çocukları daha da savunmasız hale getiren sonuçlarından biri de okulların kapatılması olmuştur. COVID-19 pandemisi sürecinde düşük ve orta gelirli ülkelerde okulların kapanmasının

okul yemeğine erişimi engellemiş olması çocukların yeterli ve dengeli beslenme olanağını kaybetmesine yol açmıştır (33). Bu durumun yüksek gelirli ülkelerdeki yoksul ve savunmasız çocuklar içinde benzer şekilde sonuçlandığını söylemek mümkündür. Örneğin Amerika’da okulların kapatılmasıyla; yoksul çocukların beslenme yetersizliği nedeniyle sağlık durumu ve akademik performans açısından daha da dezavantajlı duruma düşeceği tahmin edilmektedir (32). Çünkü okul yemeği programları, dünya çapında savunmasız çocuklar için gıda güvensizliği ve yetersiz beslenmeye karşı kritik bir güvenlik ağı görevi görmektedir.

Sonuç ve Öneriler

COVID-19 pandemisinde gıda güvensizliğinin temel bir sorun olarak varlığını sürdürdüğü ve dezavantajlı çocuklarda olumsuz etkilerinin daha derin yaşandığı görülmektedir. Pandemi sürecinde gıda güvensizliği ile mücadeleye yönelik kamu ve/veya sivil toplum kuruluşları tarafından bir takım destekleyici müdahaleler sağlanmaya çalışılmıştır. Özellikle yoksul ve savunmasız gruplar için önemli olan bu maddi/sosyal destek paketleri, pek çok ülkede hükümetler tarafından pandemi sürecinde işsizlik nedeniyle hane gelirinde düşüş yaşanan ve gıda güvensizliği açısından risk altındaki hanelere dağıtılmıştır (34-38). Ancak bu desteklerin sorunlara kalıcı bir çözüm olmayacağı söylenebilir. Çünkü COVID-19 pandemisi, güçlü bir sağlık sistemine sahip olmanın ne kadar önemli olduğunu tüm uluslara göstermesinin yanı sıra, bu tip krizlere ulusal ve küresel düzeyde, sosyal hizmetler açısından da hazırlıklı olmanın, toplumların refahı açısından ne denli gerekli olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca COVID-19 pandemisi, bu süreçte derinleştiği bilinen savunmasız gruplardaki gıda güvensizliğini önceleyen politikalar geliştirilmesini gerekli kılmıştır. Bu noktada uluslararası kuruluşlar, ülkeler, hükümetler ve toplum liderlerine önemli sorumluluklar düşmektedir. Özellikle politika yapıcılar ve hükümetler, gıda güvenliğini bir kamu malı olarak sağlamak için uygun çabayı göstermelidir. Unutulmamalıdır ki dezavantajlı çocuklar sadece pandemi sürecinde değil, tüm yaşamları boyunca gıda güvensizliği ve beraberinde gelişebilecek birçok sorun açısından risk altındadır.

Kaynaklar

1. UN. (2020) Policy brief: the impact of COVID-19 on children. April 15, 2020. https://unsdg.un.org/sites/default/files/2020-04/160420_Covid_Children_Policy_Brief.pdf Accessed 25.04.2021
2. Kinsey, E. W., Kinsey, D., & Rundle, A. G. (2020). COVID-19 and Food Insecurity: an Uneven Patchwork of Responses. *Journal of urban health: bulletin of the New York Academy of Medicine*, 97(3), 332–335. <https://doi.org/10.1007/s11524-020-00455-5>
3. Roberton, T., Carter, E.D., Chou, V.B., Stegmuller, A. R., Jackson, B.D., Tam, Y., Sawadogo-Lewis, T., & Walker, N. (2020). Early estimates of the indirect effects of the COVID-19 pandemic on maternal and child mortality in low-income and middle-income countries: a modelling study. *The Lancet. Global health*, 8(7), e901–e908. [https://doi.org/10.1016/S2214-109X\(20\)30229-1](https://doi.org/10.1016/S2214-109X(20)30229-1)
4. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). (2015). *The State of Food Insecurity in the World* Retrieved from. www.fao.org/publications Accessed: 10.05. 2019
5. FAO, IFAD, UNICEF, WFP and WHO. (2017). *The State of Food Insecurity and Nutrition in the World 2017. Building resilience for peace and food security*. Rome, FAO. p23, 107.
6. Food and Agriculture Organization of the United Nations. (FAO). (2020). *Anticipating the impacts of COVID-19 in humanitarian and food crisis contexts*. Rome. <https://doi.org/10.4060/ca8464en>
7. Ahn, S. & Bailey, N. (2021). Measuring Food Insecurity During the Covid-19 Pandemic of Spring 2020. *Applied Economic Perspectives and Policy* 43(1): 162–168 <https://doi.org/10.1002/aep.13069>
8. Gundersen, C., Hake, M., Dewey, A., & Engelhard, E. (2020). Food Insecurity during COVID-19. *Applied economic perspectives and policy*, 10.1002/aep.13100. Advance online publication. <https://doi.org/10.1002/aep.13100>
9. Loopstra, R. (2020). Vulnerability to food insecurity since the COVID-19 lockdown Retrieved from. <https://foodfoundation.org.uk/publication/vulnerability-to-food-insecurity-since-the-covid-19-lockdown/> Accessed 14.04.2021

10. Schanzenbach, D. W., & A. Pitts. (2020). How much has food insecurity risen? Evidence from the Census Household Pulse Survey. Institute for Policy Research Rapid Research Report. Retrieved from. <https://www.ipr.northwestern.edu/documents/reports/ipr-rapid-researchreports-pulse-hh-data-10-june-2020.pdf> Accessed 16.05.2021
11. Gaitán-Rossi, P., Vilar-Compte, M., Teruel, G., & Pérez-Escamilla, R. (2021). Food insecurity measurement and prevalence estimates during the COVID-19 pandemic in a repeated cross-sectional survey in Mexico. *Public Health Nutrition*, 24(3), 412-421.
12. Kent, K. Murray, S. Penrose, B. Auckland, S. Visentin, D. Godrich, S. Lester, E. (2020). Prevalence and socio-demographic predictors of food insecurity in Australia during the COVID-19 Pandemic. *Nutrients*, 12, 2682
13. Zidouemba, P.R., Kinda, S.R. & Ouedraogo, I.M. (2020). Could Covid-19 worsen food insecurity in Burkina Faso?. *Eur J Dev Res* 32, 1379–1401.
14. Ramsey R, Giskes K, Turrell G, Gallegos D. (2011). Food insecurity among Australian children: Potential determinants, health and developmental consequences. *Journal of Child Health Care* 15(4): 401-416. DOI: 10.1177/1367493511423854
15. Metallinos-Katsaras, E., Must, A., & Gorman, K. (2012). A longitudinal study of food insecurity on obesity in preschool children. *Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics*, 112(12), 1949–1958. <https://doi.org/10.1016/j.jand.2012.08.031>
16. Zaçe, D., Di Pietro, M.L., Caprini, F., de Waure, C., Ricciardi, W. (2020). Prevalence and correlates of food insecurity among children in high-income European countries. A systematic review. *Ann Ist Sanita*, 56(1): 90-98. DOI: 10.4415/ANN_20_01_13
17. Zurayk, R.. (2020). Pandemic and Food Security: A View from the Global South. *Journal of agriculture, food systems, and community development*, 1-5. doi:10.5304/jafscd.2020.093.014
18. Tester, J. M., Rosas, L. G., & Leung, C. W. (2020). Food Insecurity and Pediatric Obesity: a Double Whammy in the Era of COVID-19. *Current obesity reports*, 9(4), 442–450. <https://doi.org/10.1007/s13679-020-00413-x>
19. Dondi, A., Candela, E., Morigi, F., Lenzi, J., Pierantoni, L., & Lanari, M. (2020). Parents' Perception of Food Insecurity and of Its Effects on Their Children in Italy Six Months after the COVID-19 Pandemic Outbreak. *Nutrients*, 13(1), 121. <https://doi.org/10.3390/nu13010121>
20. Esobi, I. C., Lasode, M. K., Anyanwu, C. I., Barriguete, M. F., Okorie, M. A., & Lasode, D. O. (2021). Food Insecurity, Social Vulnerability, and the Impact of COVID-19 on Population Dependent on Public Assistance/SNAP: A Case Study of South Carolina, USA. *Journal of Food Security*, 9(1), 8-18.
21. Pereira, M., & Oliveira, A.M. (2020). Poverty and food insecurity may increase as the threat of COVID-19 spreads. *Public health nutrition*, 23(17), 3236–3240. <https://doi.org/10.1017/S1368980020003493>
22. Fitzpatrick, K. M., Harris, C., Drawve, G., & Willis, D. E. (2021). Assessing food insecurity among US adults during the COVID-19 pandemic. *Journal of Hunger & Environmental Nutrition*, 16(1), 1-18.
23. Patel, K.V. Covid-19 related food insecurities among US adults and food insecurity related health outcomes during the Covid-19 pandemic.
24. Men, F., Fischer, B., Urquia, M.L., & Tarasuk, V. (2021). Food insecurity, chronic pain, and use of prescription opioids. *SSM - population health*, 14, 100768. <https://doi.org/10.1016/j.ssmph.2021.100768>
25. The Lancet (2020). Redefining vulnerability in the era of COVID-19. *Lancet (London, England)*, 395(10230), 1089. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(20\)30757-1](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30757-1)
26. Bartfeld J., Dunifon R. State-Level Predictors of Food Insecurity among Households with Children *Journal of Policy Analysis and Management* 2006 25 921–942 . <https://doi.org/10.1002/pam.20214>
27. Men, F., Urquia, M.L., & Tarasuk, V. (2021). The role of provincial social policies and economic environments in shaping food insecurity among Canadian families with children. *Preventive medicine*, 148, 106558. Advance online publication. <https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2021.106558>

28. Jafri, A., Mathe, N., Aglago, E.K., Konyole, S.O., Ouedraogo, M., Audain, K., Zongo, U., Laar, A.K., Johnson, J., & Sanou, D. (2021). Food availability, accessibility and dietary practices during the COVID-19 pandemic: a multi-country survey. *Public health nutrition*, 24(7), 1798–1805. <https://doi.org/10.1017/S1368980021000987>
29. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). Addressing the impacts of COVID-19 in food crises April–December 2020: FAO's component of the Global COVID-19 Humanitarian Response Plan. Rome. <https://doi.org/10.4060/ca8497en> Accessed 16.05.2021
30. Baysun, Ş., & Akar, M.N. (2020). Weight Gain In Children During The Covid-19 Quarantine Period. *Journal of paediatrics and child health*, 56(9), 1487–1488. <https://doi.org/10.1111/jpc.15105>
31. UNICEF (2019). The State of the World's Children 2019. Children, Food and Nutrition: Growing well in a changing world. UNICEF, New York. <https://www.unicef.org/reports/state-of-worlds-children-2019> Accessed 14.04.2021
32. Dunn CG, Kenney E, Fleischhacker SE, Bleich SN. Feeding low-income children during the COVID-19 pandemic. *N Engl J Med*. 2020;382(18):e40. doi:10.1056/NEJMp2005638
33. Mayurasakorn, K., Pinsawas, B., Mongkolsucharitkul, P., Sranacharoenpong, K., & Damapong, S. N. (2020). School closure, COVID-19 and lunch programme: Unprecedented undernutrition crisis in low-middle income countries. *Journal of paediatrics and child health*, 56(7), 1013–1017. <https://doi.org/10.1111/jpc.15018>
34. Dooley DG, Bandyopadhyay A, Tschudy MM. Low-Income Children and Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) in the US. *JAMA Pediatr*. 2020;174(10):922–923. doi:10.1001/jamapediatrics.2020.2065
35. Men, F., Tarasuk, V. (2021). Food insecurity amid the COVID-19 pandemic: Food charity, government assistance, and employment. *Canadian Public Policy*, 10.3138/cpp.2021-001
36. Resmi Gazete (2020). Yeni Koronavirüs (COVID-19) Salgınının Ekonomik Ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. Retrieved from <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/04/20200417-2.htm> Accessed 16.05.2021
37. Nguyen, P.H., Kachwaha, S., Pant, A., et al. (2021). Impact of COVID-19 on household food insecurity and interlinkages with child feeding practices and coping strategies in Uttar Pradesh, India: a longitudinal community-based study. *BMJ Open*;11:e048738. doi: 10.1136/bmjopen-2021-048738
38. Garcia, I., Donovan, A., Lehmann, Y., Perfetto, J., Kulshreshtha, S., Shrihari, D., Kulshreshtha, M., Khan, S. (2021). Tech Led Solutions to Address Food Insecurity during a Global Pandemic. *Journal of Health Care for the Poor and Underserved*, 32(2), 5-12.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

ÇOCUK DOSTU OTELLERDE SUNULAN ÇOCUK BAKICILIĞI HİZMETLERİNE YÖNELİK KEŞİFSEL BİR ARAŞTIRMA

Çağl Hale ÖZEL

Doç. Dr., Anadolu Üniversitesi Turizm Fakültesi, Eskişehir, Türkiye, ORCID No: 0000-0002-4898-0867

ÖZET

Çocuk bakıcılığı hizmeti, aile turizmi kapsamında seyahat eden turistlerin konakladıkları işletmelerde ve seyahatleri süresince gereksinim duyduğu temel hizmetlerden biridir. Turistler, iş, etkinliklere katılma, sosyalleşme ya da kendine vakit ayırma gibi nedenlerle çocuklarını belirli bir zaman dilimi için güvendikleri bir çocuk bakıcısına emanet etmek isteyebilirler. Bu hizmet, çocuk dostu otellerin bünyesinde ya da uzman danışmanlık firmaları tarafından sunulabilmektedir. Bu çalışmada otel bünyesinde sunulan çocuk bakıcılığı hizmetlerinin içeriğinin anlaşılması, bu hizmetin sunumunda ne gibi aksaklıkların yaşanabileceğinin ve bu hizmetin hangi yönlerinin müşteri memnuniyeti oluşturmada kullanılabileceğinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bu amaçla, Türkiye'nin güney kıyılarında yer alan beş yıldızlı ve çocuk dostu otel işletmelerinde ve tatil köylerinde görev yapan deneyimli yedi çocuk kulübü yöneticisiyle derinlemesine görüşmeler yapılmış, elde edilen veriler deşifre edilerek betimsel analiz yoluyla çözümlenmiştir. Nitel bir tasarıma sahip olan keşfedici içerikteki çalışmadan elde edilen sonuçlar, çocuk bakıcılığı hizmetinin çocuk kulüpleri bünyesinde bulunan deneyimli personel tarafından sunulduğunu, yüksek sezonda bu hizmetin ebeveynlerce yoğun bir şekilde talep edildiğini ve altı aydan ya da bir yaşından büyük çocuklara hizmet sunulduğunu göstermiştir. Ancak uygulamada çocuk bakıcılığı için yeterli sayıda kalifiye personelin istihdam edilmediği, bu nedenle de hizmetin sunumunda aksaklıkların yaşanabildiği anlaşılmıştır. Elde edilen sonuçlardan hareketle uygulayıcılara çocuk bakıcılığı hizmeti için çocuk kulübü bünyesinde kendi personeline ve bütçesine sahip olan ayrı bir bölüm oluşturulması önerisinde bulunulmuş, konu ile ilgilenen araştırmacılar için yeni araştırma fikirleri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Bakıcılığı Hizmeti, Çocuk Dostu Otel, Çocuk Kulübü Yöneticisi, Muğla, Antalya.

AN EXPLORATORY RESEARCH ON BABYSITTING SERVICES OFFERED IN CHILD-FRIENDLY HOTELS

ABSTRACT

Babysitting service is one of the basic services that tourists traveling with their family need in the hotels they stay and during their travels. Tourists may want to entrust their children to a trusted babysitter for a specific period of time, for reasons such as work, attending events, socializing or taking time for themselves. This service can be provided within child-friendly hotels or by specialist consultancy firms. In this study, it is aimed to understand the content of babysitting services offered within the hotels, to reveal what kind of disruptions can be experienced in the provision of this service and which aspects of this service can be used to create customer satisfaction. For this purpose, in-depth interviews were conducted with seven experienced kids club managers working in five-star kid-friendly hotels and holiday villages located on southern coasts of Turkey. Transcriptions of the data were obtained and analyzed through descriptive analysis. The results obtained from the exploratory study, which has a qualitative design, have shown that babysitting service is provided by experienced staff within the mini clubs, this service is heavily demanded by the parents in high season and the service is provided to children over six months or one year old. However, in practice, it has been understood that a sufficient number of qualified personnel are not employed for babysitting, so there may be disruptions in the provision of the service. Based on the results obtained, it was suggested to the practitioners to establish a separate department for babysitting service within the mini club with its own staff and budget, and new research ideas were presented for researchers interested in this subject.

Keywords: Babysitting Service, Child-Friendly Hotel, Mini Club Manager, Muğla, Antalya.

1. GİRİŞ

Çocuk bakıcılığı hizmeti, aile turizmi kapsamında seyahat eden turistlerin konakladıkları işletmelerde ve seyahatleri süresince gereksinim duyduğu temel hizmetlerden biridir. Aile turizmi kapsamında seyahat eden ve tatillerini bir konaklama tesisinde geçiren aileler, kimi zaman iş, etkinliklere katılma, sosyalleşme ya da kendine vakit ayırma gibi nedenlerle çocuklarını belirli bir zaman dilimi için çocuk bakıcısına emanet etmek isteyebilirler. Örneğin Antalya’da konaklamakta olan ebeveynlerden biri, iş seyahati için birkaç günlüğüne İstanbul’a gitmek ya da yakın bir arkadaşının evlilik törenine katılmak isteyebilir (Cherished Cherubs, 2019). Benzer şekilde, ebeveynler, konaklamakta oldukları otelde diskoya gidip eğlenmek, tenis oynamak, akşam yemeğine çıkmak, alışverişe gitmek gibi amaçlarla kendilerine vakit ayırmak isteyebilmektedir. Kimi zamansa müşteriler, sağlık turizmi kapsamında geldikleri otelde konaklamakta iken tedavi nedeniyle şehir dışına gitmek ve birkaç günü şehir dışında geçirmek zorunda kalmaktadır. Bu durumda müşteriler, otelde deneyimli, güvenilir ve bu konuda eğitim almış çocuk bakıcıları tarafından sunulan çocuk bakımı hizmetini talep etmektedir. Bu hizmetin sunulmaması durumunda ise aile, çocukları uyuduktan sonra otel odasında vakit geçirmek ya da odada uyuyan çocuklarını kontrol etmek için sıklıkla odaya gelmek durumunda kalmaktadır. Dolayısıyla bu hizmeti sunan işletmeler, aile turizmi kapsamında seyahat eden müşterilerin sıklıkla tercih ettikleri işletmeler arasında yer almaktadır.

Çocuklarıyla birlikte seyahat eden ailelerin talepleri doğrultusunda çocuk bakıcılığı hizmetinin yalnızca otel işletmeleri bünyesinde sunulmadığı, bu hizmeti sunan uzman danışmanlık firmalarının da bulunduğu bilinmektedir. Otelde çocuk bakıcılığı hizmetlerinin geçmişten bugüne seyri incelendiğinde geçmişte bu hizmetin kat hizmetleri departmanı bünyesinde verildiği görülmektedir. Çocuk kulübü olan otel sayısının fazla olmadığı, çocuk kulüplerinde bu denli çeşitli ve kaliteli hizmetlerin sunulmadığı dönemlerde otel bünyesinde kat hizmetleri departmanında çocuk bakıcılığı hizmetleri sunulmuştur. Çocuk bakımı konusunda eğitimi olan ve deneyimli kat hizmetleri departmanı personeli (tercihen oda görevlileri) çocuk bakıcılığı hizmetleri sunmuşlardır. İnceöz (2018) de çocuk bakıcılığı hizmetini, kat hizmetleri departmanının başlıca uygulama esasları arasında ele alarak incelemiştir. Ancak ilerleyen yıllarda hem şehir içi hem de sayfiye otellerinde sayısı giderek artmaya başlayan çocuk kulüpleri, çocuğa ilişkin her konuda uzmanlığını ve donanımını arttırmış ve çocuk bakıcılığı hizmetlerini de sunmaya başlamıştır (Ölmezoğlu, 2011; Özel, 2015; Seraphin ve Thanh, 2020). Günümüzde pek çok çocuk dostu otelde çocuk bakıcılığı hizmetleri, bu konuda eğitim almış ve deneyimli personeli istihdam eden çocuk kulüpleri bünyesinde sunulmaktadır. Çocuk kulüplerinin hizmetlerinden yararlanan çocuklar, burada gerçekleştirdikleri çeşitli aktiviteler sırasında animatörler ile tanışıp kaynaşabilmekte, ebeveynler animatörlerin çocuklara yönelik ilgisini gözlemleme fırsatı bulmakta, bu da ebeveynlerin çocuk bakıcılığı hizmeti talep ettikleri durumlarda çocuklarını bakıcılığı yapacak olan animatörlere gönül rahatlığıyla emanet edebilmeleri sonucunu beraberinde getirmektedir.

Çocuk bakıcılığı hizmeti sunmayan ya da bu hizmeti yalnızca belirli saat sınırları içinde sunabilen işletmelerde konaklayan turistler ise konakladıkları işletmeden çocuk bakıcılığı hizmetlerini yeterli düzeyde alamamaktadır. Oysa yurt dışından sınırlı bir süre için gelen turistler, günlük ve haftalık olarak bebek/çocuk bakıcılığı konusunda yardıma gereksinim duyabilmektedir. Silvar ve Debeljuh (2016), çalışmalarında bu konuya değinmiş ve turistler için iyi organize edilmiş, tam gün süren çocuk bakımı hizmetinin olmamasını önemli bir eksiklik olarak nitelendirmişlerdir. Öte yandan yazarlar, konaklama işletmelerinde çocuk bakıcılığı hizmetinin yalnızca bebek bakım odası ya da oyun odası gibi kapalı alanlarda (iç mekanlarda) sunulması uygulamasını da eleştirmişlerdir. Bu doğrultuda destinasyonlarda turistler için “tam gün süreli profesyonel çocuk bakıcılığı hizmetlerinin sunulabileceği yerleşkelerin” oluşturulması önerisini getirmişlerdir. Turistik işletmelerin yoğun olduğu bölgelere yakın olarak konumlandırılması tavsiye edilen bu yerleşkelerde yeterli yabancı dil bilgisine ve pedagojik eğitime sahip personelin istihdam edilmesi, mümkün olduğunca dış mekân aktivitelerinin sunulması gerektiğini ifade etmişlerdir. Çalışmada, çocukların konaklamakta oldukları işletmelerden servis ile alınarak bu yerleşkeye getirilebilecekleri ve gün sonunda yine konakladıkları işletmelere bırakılabilecekleri belirtilmiş ve farklı yaş grupları için sunulabilecek olan aktivite önerileri de getirilmiştir. Yazarların bu önerisinin birebir karşılığı olmasa da bir destinasyonda düzenlenen çeşitli etkinliklere katılmak ya da şehir turu yapmak isteyen turist ebeveynlerin çocuklarına, konakladıkları işletmede çocuk bakıcılığı hizmeti sunan firmalar da mevcuttur. Çoğunlukla kişisel olarak çocuk bakıcılığı hizmetine gereksinim duyan ancak bu hizmete istediği standartlarda ulaşamayan girişimciler tarafından kurulmuş olan bu firmalar, deneyimli ve eğitilmiş çocuk bakıcıları istihdam etmekte, oldukça katı tarama kriterleriyle çalışmakta ve seyahat eden ebeveynlere hizmet sunmaktadır. Bu firmalarda istihdam edilen personel, çocuğun ve ailenin gereksinimlerini karşılayabilecek, çocuk ve aile ile anlaşabilecek düzeyde dil becerisine sahip olan, deneyimli ve referanslı bakıcılar olmaktadır. Turistlerin iş, sağlık, dinlenme amaçlı seyahatleri sırasında ailesi ile birlikte konaklamakta olduğu konaklama işletmesinde çocuk bakıcılığı

hizmeti sunulabilmekte, bu sayede ebeveynleri uzakta iken çocukların kaliteli vakit geçirmeleri sağlanabilmektedir.

Çocuk bakıcılığı hizmeti sunan firmaların istihdam sağladığı bakıcılar, aynı zamanda profesyonel olarak ilk yardım sertifikasına sahip olmaktadır. İstihdam edilen kişilerin geçmiş yaşantıları da kontrol edilmekte ve uygun görülen adaylar işe alınmaktadır. Madde bağımlılığı, olumsuz davranışlar ya da alışkanlıklar araştırılmakta ve işe alınacak olan kişilerde iyi bir referansa sahip olma koşulu aranmaktadır. Talep olması halinde, firma, özel ihtiyaçları olan çocuklara bakabilecek veya başka dilleri konuşabilecek bakıcılar da temin etmektedir. Çocuk bakıcılığı firmaları, ayrıca ebeveynlerin düzenleyeceği etkinlikler sırasında da çocuk bakıcılığı hizmeti sağlamaktadır. Firma, bu kapsamda küçük veya büyük çocuk gruplarına çocuk bakımı sağlamak için etkinlik planlayıcıları ve koordinatörleri ile birlikte çalışmaktadır. Tüm yaş grupları için onlara uygun oyuncaklar, oyunlar ve el işi malzemeleri etkinlik alanına getirilmekte, bu hizmetten yararlanacak tüm çocuklar için sıkı güvenlik ve kayıt prosedürleri işletilmektedir. Benzer şekilde evlilik törenlerinde çocuk bakıcılığı da sunulan hizmetler arasındadır. Bu firmaların sunduğu hizmetlerden biri de evde ya da otel odasında bakıcılıktır. Talep halinde çocuklara evlerinde de bakıcılık hizmeti sunulabilmektedir. Firmanın üniformasını giyen ve yaka kartı bulunan bakıcılar, çocuk(lar) için oyun, kitap ve yaşa uygun aktivitelerle eve/otele gelip çocuğa belirlenen süre boyunca burada bakmaktadır (Destination Sitters, 2021).

Aile turizmi kapsamında önemli bir yere sahip olan çocuk bakıcılığı hizmeti, gerek otel işletmeleri boyutuyla gerekse bağımsız firmalarda sunulan hizmetler boyutuyla akademik platformlarda yeterince ele alınmamıştır. Bu çalışmada ise otel bünyesinde sunulan çocuk bakıcılığı hizmetlerine odaklanılmıştır. Konunun incelenmesi sırasında yapılan alanyazın taraması, konuyla ilgili araştırmaların sayısının oldukça sınırlı olduğunu, bir otel işletmesi bünyesinde sunulan çocuk bakıcılığı hizmetinin işleyişine dair yeterli bilginin mevcut çalışmalardan elde edilemeyeceğini ortaya çıkarmıştır. Öte yandan, aile turizmi pazarına sunulan bu kritik önemdeki hizmetin neleri kapsadığının ve uygulamada ne gibi aksaklıkların yaşandığının anlaşılması, sunulan hizmetin kalitesinin yükseltilebilmesi adına önem arz etmektedir. Alanyazındaki bu boşluktan hareketle tasarlanan bu çalışmada otel bünyesinde sunulan çocuk bakıcılığı hizmetlerinin içeriğinin anlaşılması, hizmetin sunumunda ne gibi aksaklıklar yaşanabileceğinin ve bu hizmetin hangi yönlerinin müşteri memnuniyeti oluşturmada kullanılabileceğinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

2. ÇOCUK BAKICILIĞI HİZMETİNİN SUNULMASINDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

Çocuk bakıcılığı, özü itibariyle çocuğun, ailenin çok iyi tanımadığı bir yabancıya emanet edilmesini içermektedir. Ebeveynler, kimi zaman çocuklarını hiç tanımadıkları bir destinasyonda hiç tanımadıkları bir yetişkine (çocuk bakıcısına) emanet etmede çekince yaşayabilirler. Tanımadıkları bir kültürde, konfor alanlarının çok dışında, en değerli varlıkları olan çocuklarını bir yabancıya emanet etmek, ebeveynler için zor bir durum olabilir. Örneğin, Gram (2005) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada, çocukların bakımının aileleri fazlaca yordduğu dönemlerde dahi ebeveynlerin çocuklarını çocuk kulübüne ya da çocuk bakıcısına vererek bölünmüş (split-up) bir tatil geçirmeyi istemedikleri tespit edilmiştir. Bu gibi olasılıklara karşı, ebeveynlerin rahatlamasını sağlamak için ebeveynlere güven vermek ve çocuklara en iyi şekilde bakım sağlamak, çocuk bakıcılarının temel görevidir. Bu noktada, ebeveynlerin bu hizmeti güvenle talep edebilmesi, temelde iki koşula bağlıdır. Bunlardan ilki, çocuk bakıcısının eğitilmiş ve deneyimli olması, iyi referanslara sahip olması; ikincisi ise çocuk bakıcılığı hizmetinin iyi bir imaja sahip işletme tarafından ve belirli standartlara göre sunuluyor olmasıdır.

Çocuk bakıcısı olarak istihdam edilen personelin eğitilmiş ve deneyimli olması yukarıda da ifade edildiği gibi önem arz etmektedir. Söz konusu personelin çocuk bakımı konusunda özel bir eğitim almış ve bunu bir diploma ya da eğitim sertifikası ile belgelemiş olması gerekmektedir. Çocuk bakıcısı gerek özel hayatında gerekse çalışma sırasında her zaman temiz ve bakımlı olmalıdır. İnceöz (2018) de çocuk bakıcılığı hizmetinin önemini vurguladığı çalışmasında çocuk bakıcılığı için istihdam edilen personelin konuşulan taleplerine cevap verebilen, güvenilir, sorumluluk sahibi kişiler olması gerektiğini belirtmiştir. Personelin sahip olabileceği diğer yeterlilikler arasında ise çocuklara yönelik suni solunum ve ilkyardım bilgisi, cankurtaran sertifikası yer alabilir. Ebeveynler, kendilerine yakın bir kültürden olan ya da kendi dillerini ana dili olarak konuşabilen bir çocuk bakıcısı da talep edebilirler. Bu talepler de işletmenin olanakları doğrultusunda mümkün olduğunca karşılanmaya çalışılmalıdır (Cherished Cherubs, 2019).

Çocuk bakıcılığı hizmetlerinin belirli standartlara göre sunuluyor olması da kritik öneme sahiptir. Bu amaçla, işletmede hizmet sunma politikaları oluşturulmalı, tüm personelin bu kurallara dikkatle uyması sağlanmalıdır. Bu amaçla personele belirli periyotlarla hizmet içi eğitimler verilmeli, personelin çocuk bakımı konusundaki gelişimi, sertifika programlarıyla sürdürülmeli ve sürekli denetimler yapılmalıdır. Günümüzde çocuk bakıcılığı hizmeti sunan pek çok çocuk dostu otel, bu konuda yazılı kurallar olmasa da, bu hizmetin sunumunu “*çocuk bakıcılığı öncesinde yapılması gerekenler*” ve “*çocuk bakıcılığı sırasında yapılması gerekenler*” şeklinde belirli standartlara bağlamış durumdadır. Örneğin, çocuk kulüplerinde çocuk bakımı hizmeti için talebin, çocuğa bakılacak olan sürenin başlamasından belirli bir süre önce bildirilmesini zorunlu koşul olarak öne süren işletmeler çoğunluktadır. Uygulamada üç saatten 24 saate kadar değişebilen bu süre, otelin bir yandan standartlara, politikalara ve yönergelere uyarken bir yandan da çocuğa uygun olabilecek personeli daha iyi belirleyebilmesini (iyi bir eşleştirme yapılabilmesini) sağlamaktadır (Hospitality School, 2021). Bu süre içerisinde iletilmeyen taleplerin karşılanamayabileceği de müşterilere bildirilmektedir.

Çocuk bakımı için talep edilen hizmetin karşılanmasından önce ilk iş, ebeveynlerin dikkatlice ve özenle dinlenmesidir. Zira ebeveynlerin sunulacak olan hizmetin kalitesine ilişkin ilk izlenimi de bu aşamada oluşmaktadır. Ebeveynlerin endişe duyduğu konular varsa bunlar dile getirilmeli, bu endişeler giderilmeye çalışılmalıdır. Çocuğa özel durumlar tümüyle konuşulmalı, karşılaşılabilecek olası sorunlara çözümler getirilmeli ve her iki taraf da bu konuda fikir birliği içinde olmalıdır. Bu sayede ebeveynler de kendi çocukları için en uygun olan çocuk bakıcısının seçildiği konusunda işletmeye güven duyabilir.

Çocuk bakımı için talep, çocuk kulübüne ya da müşteri ilişkileri departmanına iletildiğinde öncelikle yapılması gereken işlerden biri de bu hizmete ilişkin gerekli tüm bilgilerin toplanarak tek bir forma işlenmesidir. Uygulamada bu forma, “Çocuk Bakıcılığı Talep Formu” adı verilmektedir. Çocuk kulübü personeline doldurulan bu formda, şu bilgiler yer almalıdır: müşterinin oda numarası, müşterinin adı soyadı, çocuk bakıcılığının ne zaman ve hangi zaman dilimi için istendiği, kaç çocuk ya da bebeğe bakım sağlanacağı, çocuğun/çocukların adları ve yaşları, çocuğun sevdiği ve sevmediği şeylerle ilgili bilgiler, çocuğun saat kaçta uyuyacağı, acil durumda aranabilecek kişilerin numaraları, hizmetin hesaplanan bedeli, ücretin nasıl ödeneceği (peşin ya da oda hesabına yazılması suretiyle), bebek bakıcısının sorumluluk reddi kapsamına giren durumlar ve yöneticinin onayı (Hospitality School, 2021). Bakıcının sorumluluk reddi kapsamına giren durumlar, müşteri tarafından da imzalanarak onaylanmalı ve bu formun bir nüshası, çocuk kulübü departmanında muhafaza edilmelidir. Bu forma işletmeye göre değişen koşullar da ilave edilebilir. Bu bilgiler elde edildikten sonra çocuk bakıcılığı için aileye en uygun olabilecek personel, çocuk kulübü yöneticisi tarafından seçilir ve bu iş için görevlendirilir. Müşteri bu esnada aranarak talebinin olumlu karşılandığı bilgisi kendisine iletilir. Çocuk bakıcılığı hizmetini sunacak olan personel, işletme içinde belirlenen yere (otel odası ya da otelin belirlenen ünitesi) planlanan zamandan en az 15 dakika önce gelmeli ve yöneticisi eşliğinde aile ile tanıştırılmalıdır. Çocuk bakıcılığı için talep edilen sürenin öncesinde ayrıca çocuk bakımı hizmetinin sağlanacağı oda numarası, personelin adı-soyadı ve çocuk bakıcılığının ne kadar süreceği bilgisi, otelin güvenlik müdürüne de mutlaka verilmelidir (Hospitality School, 2021).

Çocuk bakıcılığı hizmetinin sunulması sırasında da dikkat edilmesi gereken çok sayıda husus vardır. İlk olarak, çocuk bakıcısının çalışma sırasında personel yaka kartını daima üzerinde taşıması gerektiği vurgulanmalıdır. Şayet müşteri, çocuğun odada bakılmasını talep etti ise acil bir durum olmadıkça çocuk oda dışına çıkarılmamalıdır. Çocuğun oda dışına çıkarılmasına müşteri izin veriyse, çocuk bakıcısı çocuğu yalnızca otel mülkü kapsamına giren alanlara götürebilir ve bu alanlarda da çocuğun güvenliğini sağlamak zorundadır. Ayrıca çocuk bakıcısı, odadan çocukla birlikte ayrıldığında bu durumu yöneticisine de bildirmelidir. Çocukla birlikte yer değiştirdiği her durumda da bu bilgi, yöneticiye iletilmelidir. Odada bakım sırasında çocuğun elektrikli aletlerle, kibritle ya da çakmakla, prizlerle, musluklarla ve oyuncak dışındaki müşteri eşyalarıyla oynamasına izin verilmemeli, çocuğun yaralanması ya da hasta olması gibi acil durumlar vakit geçirmeksizin yöneticiye bildirilmelidir. Yine odada bakım sırasında çocuk bakıcısı, odadaki telefonu kişisel amaçlarla kullanamaz. Odanın çalan telefonunun müşteri yok iken yanıtlanıp yanıtlanamayacağına dair bilgi de yine müşteriden alınmalıdır. Çocuk bakıcısı bakım sırasında çocuğun yaşına uygun aktivitelerde bulunmasını da sağlamaktadır. El işi aktiviteleri, kitap okuma, çeşitli oyunlar, bu aktiviteler arasında sayılabilir. Bakıcılık hizmetinin otelin eğlence üniteleri dahilinde sunulduğu durumlarda eğlenceli ve öğretici animasyonlar da çocuk bakıcılığı hizmeti kapsamında düşünülebilir (İnceöz, 2018: 54).

3. YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde Türkiye’deki çocuk dostu otellerin bünyesinde yer alan çocuk kulüplerinde sunulan çocuk bakıcılığı hizmetlerini konu alan araştırmaya ve bu araştırmadan elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Araştırma, incelenmek istenen durum hakkında şimdiye dek yapılmış sistematik bir araştırmaya ulaşılamamış olması ve araştırma kapsamında konuyla ilgili ön bilginin sağlanmasının amaçlanması (Stebbins, 2001) nedeniyle keşfedici içeriğe sahiptir. Diğer bir ifadeyle araştırmacının temel amacı, konuyu genel hatlarıyla ortaya koymak ve daha kapsamlı araştırmalar yapabilmek için gerekli bilgiyi sağlamaktır.

3.1. Araştırmanın Amacı, Önemi ve Katkısı

Bu araştırma kapsamında çocuk dostu otellerin çocuk kulüpleri bünyesinde sunulan çocuk bakıcılığı hizmetlerinin işleyişine ilişkin bilgi edinilmesi amaçlanmıştır. Alanyazında otel bünyesinde sunulan çocuk bakıcılığı hizmetleri ile ilgili araştırmaların bulunmaması, bu hizmetin içeriğinin anlaşılmasını, hizmetin sunumunda hangi yönlerden aksaklıklar olabileceğini ya da bu hizmetin hangi yönlerinin müşteri memnuniyeti oluşturmada kullanılabileceğinin anlaşılmasını güçleştirmektedir. Bu çalışmanın bu yönüyle alanyazındaki boşluğu doldurarak konuyla ilgilenen araştırmacılara önemli bir katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Ayrıca çalışmanın sonuçları, hizmetin sunumunda rekabet avantajı oluşturabilecek hususların belirlenmesi ve oluşabilecek aksaklıkların giderilmesinde hangi yollara başvurulabileceğinin anlaşılması bakımından uygulamacılara da katkı sağlayabilir.

3.2. Veri Toplama Aracı ve Katılımcıların Seçimi

Veriler, nitel veri toplama yöntemlerinden görüşme yöntemiyle toplanmıştır. Araştırmacı, araştırmanın temel amacı olan, “çocuk kulüpleri bünyesinde sunulan çocuk bakıcılığı hizmetlerinin işleyişine ilişkin bilgi edinilmesi” amacına hitaben görüşme sorularını oluşturmuştur. Konu ile ilgili önceden yapılmış araştırmaların mevcut olmayışı, araştırmacıyı keşifsel bir zeminde hareket etmeye yönlendirmiştir. Veri toplamada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu, iki bölümden oluşmaktadır. Formun birinci bölümünde, yöneticilerin yaş bilgisini ve yöneticilik görevine ilişkin verilerini (deneyimi, pozisyonu, çalışılan otele ilişkin bilgiler) elde etmek amacıyla oluşturulan sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise iki adet görüşme sorusu yer almaktadır. Görüşme sorusu olarak yöneltilen sorular, aşağıdaki gibidir:

- Çocuk kulübünüzde sunulan çocuk bakıcılığı hizmetlerinin kapsamı hakkında bilgi verir misiniz?
- Çocuk bakıcılığı hizmetlerinin sunumunda dikkat edilmesi gereken kritik hususlar ve çocuk bakıcılığı hizmetlerinin sunumunda uygulamada en sık karşılaşılan sorunlar nelerdir?

Bu araştırma kapsamında çocuk kulübü yöneticileriyle derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bilindiği gibi nitel çalışmalarda, araştırma kapsamına alınan katılımcıların alanın uzmanı olan kişiler olması, önemli bir kuraldır. Bu çalışmada da alanında uzman ve erişilebilir çocuk kulübü yöneticileriyle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılımda gönüllülük esası aranmıştır. Buna ek olarak, çocuk kulübü yöneticilerinin bu görevde en az 10 yıldır görev alıyor olmaları, diğer bir ifadeyle deneyimli yöneticiler olmaları, çalıştıkları otelin Türkiye’de faaliyet göstermekte olan beş yıldızlı bir otel ya da tatil köyü olması gibi koşullar da aranmıştır.

Çocuk kulübü yöneticilerine ulaşmada kartopu örneklem yöntemi kullanılmıştır. Ulaşılan ilk yönetici, araştırmacının ulaştığı, beş yıldızlı bir otelin çocuk kulübü yöneticisidir. Daha sonraki görüşmeler, ilk görüşülen yöneticinin ve akabinde görüşülen yöneticilerin yönlendirdiği yöneticiler olmuştur. Yöneticiler, öncelikle telefon ile aranarak tanışma amaçlı bir ön görüşme yapılmış, araştırmanın amacı, önemi ve kapsamı kendilerine açıklanmıştır. Görüşmenin ortalama ne kadar süreceği bilgisi de kendilerine verildikten sonra uygun oldukları bir gün ve saat için kendilerinden randevu alınmış; ilgili tarihte kendileriyle telefonla görüşme gerçekleştirilmiştir. Telefonla görüşme sırasında kendilerinin de yazılı onayı ile ses kayıtları alınmıştır. Elde edilen kayıtlardaki bilgiler, daha sonra araştırmacı tarafından dinlenerek yazıya dökülmüş, bu şekilde tüm görüşmelerin deşifre metinleri elde edilmiştir. Araştırma kapsamında toplam yedi çocuk kulübü yöneticisi ile görüşme yapılmıştır. Verilerin kendini tekrar ettiğinin ve doyum noktasına ulaşıldığının

anlaşıldığı noktada veri toplama işlemi sonlandırılmıştır. Katılımcılara K1 ile K7 arasında değişen kodlar verilmiştir. Çocuk kulübü yöneticilerine ilişkin bilgiler, Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Çocuk Kulübü Yöneticilerine İlişkin Bilgiler

Katılımcılar	Yaş	Cinsiyet	Milliyet	Çocuk Kulübü Yöneticiliğindeki Tecrübe (Yıl)	İşletmenin Türü/Sınıfı
K1	37	Erkek	Türk	20	5 yıldızlı resort otel/Side, Antalya
K2	38	Erkek	Türk	22	5 yıldızlı resort otel/Side, Antalya
K3	48	Kadın	Türk	17	5 yıldızlı resort otel/Fethiye, Muğla
K4	50	Kadın	Türk	20	5 yıldızlı resort otel/Dalaman, Muğla
K5	34	Kadın	Türk	13	5 yıldızlı resort otel/Belek, Antalya
K6	49	Erkek	Türk	26	5 yıldızlı resort otel/Belek, Antalya
K7	45	Erkek	Türk	30	5 yıldızlı resort otel/ Merkez, Antalya

Görüşme yapılan yöneticilerin yaşları, 37 ile 50 arasında değişmektedir. Yöneticilerin üçü kadın, dördü erkektir. Yöneticilerin çocuk kulübü yöneticiliğindeki tecrübeleri, 13 ila 30 yıl arasında değişmektedir. Katılımcıların tamamı, Antalya ve Muğla illerindeki beş yıldızlı otellerde ya da tatil köylerinde görev yapan yöneticilerdir.

3.3. Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin geçerliliğinin sağlanabilmesi için katılımcıların görüşme öncesinde onayları alınmış ve araştırmanın yapı geçerliliğini artırmak amacıyla katılımcılara araştırmanın tüm aşamalarıyla ilgili bilgi verilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 259). Güvenilirliğin sağlanmasında ise araştırmada olası veri kaybının önlenmesi için görüşmeler, ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Bulguların sunumunda doğrudan alıntılara da yer verilmiştir. Bu araştırmada, veri analizi için betimsel analize başvurulmuştur. Araştırmanın kavramsal yapısının önceden açık biçimde belirlenmiş olması, betimsel analizin kullanılmasında etkili olmuştur. Diğer bir ifadeyle, kaynak kişilerin anlatılarından elde edilen bulgular, araştırmada yanıtı aranan sorulara koşut olacak şekilde alt başlıklar halinde sunulmuştur.

4. BULGULAR

Görüşme metinlerinin analiz edilmesiyle elde edilen bulgulara “Çocuk Kulüplerinde Sunulan Çocuk Bakıcılığı Hizmetlerinin Kapsamı” ve “Çocuk Bakıcılığı Hizmetlerinin Sunumunda Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar” alt başlıklarıyla yer verilmiştir.

4.1. Çocuk Kulüplerinde Sunulan Çocuk Bakıcılığı Hizmetlerinin Kapsamı

Çocuk kulüpleri kapsamında sunulan çocuk bakıcılığı hizmetinin sunumuna ilişkin tespit edilen hususlardan başlıcası, bu hizmetin önceden haber vermek ve hizmeti talep etmek suretiyle sunulabildiğidir. Diğer bir ifade ile hizmet, talep edildiği anda sunulamamaktadır. Müşteriler, çocuk bakımı için talep ettikleri tarihi ve saat dilimini belirli bir zaman öncesinden (genellikle 24 saat öncesinden) işletmeye bildirmekte ve işletme bununla ilgili planlamayı yaptıktan sonra hizmet sunulabilmektedir. Müşteri ve çocuk kulübü arasındaki bu iletişimin sağlanması ve işlerin koordine edilmesinde ise kimi zaman misafir ilişkileri departmanının görevlendirildiği, göze çarpan bulgular arasındadır: “Bu hizmet misafir ilişkileri tarafından yönetiliyor. Bir gün önceden belirtmesi gerekiyor misafirin” (K3); “Bu görev spontane verilmiyor bize, bir gün öncesinden

bize randevu alarak bildirilmesi gerekiyor ki biz de operasyona göre görevli bir arkadaşı çocuk bakımı için verelim. Uyruğu önemli, yaş önemli. Onları hesaba katmamız lazım” (K6).

Çocuk bakıcılığı hizmetini talep eden müşterilerin bu talepleri, çocuk kulübü yöneticilerince incelenmekte ve ardından aileye hizmet sunmada en uygun olabilecek personel, aile ile eşleştirilmektedir. Müşteriler, çocuklarını bakım için çocuk kulübü personeline emanet etmeden önce bilgi ve onay formlarını da doldurmaktadırlar. Bu formlarda, çocuğun adı soyadı, yaşı, uyruğu, oda numarası, çocuğa nerede bakılacağı, acil durumda aranacak kişilerin listesi ve iletişim numaraları, çocuğun alerjisinin ya da özel bir rahatsızlığının olup olmadığı, beslenme tercihleri ve alışkanlıkları, uyku alışkanlıkları gibi bilgiler yer almaktadır. Bu bulgu, alanyazında çocuk bakıcılığı hizmetlerinin işleyişine ilişkin ifade edilen açıklamalarla da benzerlik göstermektedir. Çocuk kulübüne çocuklarıyla birlikte gelen müşteriler, öncelikle bakım hizmetini sunacak olan personel ile tanıştırmakta, bakım hizmetinin sunumuna ilişkin koşullar yeniden gözden geçirilmektedir. Bu ön görüşmeden sonra personelin çocukla tanışması ve kaynaşması sağlanmaktadır. Ardından imza karşılığında çocuk aileden teslim alınmaktadır.

Çocuk bakıcılığı hizmetinin sunulduğu yaş aralığı otelden otele değişme göstermektedir. Bu değişimde otelin yeterli sayıda kalifiye personele ve fiziksel açıdan yeterli kapasiteye sahip olup olmadığının etkili olduğu anlaşılmıştır. Bununla birlikte, otellerin büyük bir kısmında çocuk bakıcılığı hizmetinin altı aydan ya da bir yaşından büyük çocuklara sunulduğu da tespit edilen bulgular arasındadır: “*Altı aydan küçüklere izin vermiyorum, çok özel bir durum olmalı ki biz o bebeğin sorumluluğunu alalım” (K3); “1-12 yaşa kadar çocukları alabiliyoruz” (K6); “Biz bir yaşından itibaren bebek bakıcılığı hizmeti veriyoruz” (K7).* Bir otelde ise 0-3 yaş arasında yer alan çocuklara çocuk bakımı hizmeti verilebildiği, bu amaçla tefriş edilmiş bebek bakım ve uyku odalarının mevcut olduğu tespit edilmiştir: “*0-3 yaş grubu çocuğunuz varsa, özel bir yemeğiniz, özel bir geceniz varsa, çocuğunuz mini kulüpte mini kulüp ablalarıyla uyuyabilir” (K5).*

Çocuk bakıcılığı hizmetinin ücretlendirilmesinde de otelden otele değişen uygulamalar olduğu görülmüştür. Sözgelimi, bir işletmede bu hizmet karşılığında alınan ödeme, doğrudan doğruya personele verilirken bir başka işletmede ise belirli bir oranı personele verilmekte geri kalanı otelde kalmaktadır: “*Bu ödeme, personel için ek bir kazanç oluyor. Otel bundan herhangi bir ücret talebinde bulunmuyor” (K4); “Esasen yüksek kazancı olan bir iş ekstra olarak, saati 15-20 Euro’dan bakıyorlar babysitterlar” (K2); “Burada bir saati 15 Euro olarak ücretlendiriliyor. Bunun üçte birini, bakan personel alır. Üçte ikisi irat olarak otele kalır” (K7).* Çocuk bakımı hizmeti, sadece otel odalarında değil, müşterilerin ve çocukların bulunma isteği duydukları diğer hizmet ünitelerinde de sunulabilmektedir. Örneğin, çocuk, çocuk parkına gitmek istiyorsa çocuk parkında, havuza gitmek istiyorsa havuz başında bakım hizmeti sunulabilmektedir: “*Odada bakım istiyorlarsa odada, aquaparka götürülmek isteniyor ise oraya ya da ebeveyn yanında isterse yanında...” (K3).* Bakım hizmeti sunacak personelin seçiminde ise pedagoji ya da psikoloji eğitimi görmüş olan tecrübeli kişilerin seçilmesi yoluna gidilmektedir. Çocuk bakıcılığı hizmeti sunulurken çocuk, hiçbir suretle başka bir departmana ya da personele emanet edilmemekte, belirlenen sınırlar ve üniteler dahilinde bakım hizmeti sunulmaktadır.

4.2. Çocuk Bakıcılığı Hizmetlerinin Sunumunda Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar

Görüşme deşifrelerinin incelenmesinden anlaşıldığı üzere çocuk bakıcılığı hizmetlerinin sunumunda karşılaşılan temel sorun, çocuk bakıcılığı hizmetinin sabahın erken saatlerine dek sunulması sonrasında personelin dinlenmek ve uykusunu almak için yeterince vakit bulamamasıdır. Dinlenemeyen personel, ertesi günün mesaisinde aktif ve enerjik olamamakta, uykusuzluk nedeniyle yorgunluk yaşamaktadır: “*Güne aktif bir şekilde başlamak için dinlenmemiz gerekiyor. Ben gece saat 23.00’ten 03.00’e kadar çocuğa baktığım zaman sabah saat 08.00 ya da 09.00’da kalktığımda ertesi gün pek verimli olmuyor çocuk kulübünde. Çocuklar bizden verim ve güler yüz bekliyor” (K1); “Misafir diskoya gidecek veya Antalya’ya gidecek. Efendim, sabah saat 04.00’e kadar bebeğe bakamam. Benim o elemana ertesi gün de ihtiyacım var” (K7).* Görüldüğü gibi çocuk bakıcılığı hizmetinin sabahın erken saatlerine kadar sürecek şekilde talep edilmesi, uygulamada sorunlara yol açabilmektedir. Ancak yalnızca sabahın erken saatlerine kadar sunulan hizmetlerde değil, uzun saatler boyunca sürecek olan çocuk bakımı hizmeti talep edildiğinde de çocuk kulübü yönetimi, yeterli sayıda personele sahip olmaması nedeniyle zorluk yaşayabilmektedir. Bu nedenle kimi çocuk kulübü yöneticileri, çocuk bakıcılığı hizmetinin belirli saatler arasında verildiği bir sistem kurmuş ve süre sınırı ve yüksek fiyatlı tarife gibi kıstaslar getirmiştir. Katılımcı 7, bu durumu şöyle dile getirmiştir:

“Biz saat kıstası veriyoruz. Misafir bir yaşındaki çocuğunu bize emanet edip yedi saat uğramayabiliyor. Bu olmaz. Biz dedik ki ‘Günde en fazla üç saat bu hizmet verilir ve siz bunu bölerek kullanamazsınız. 09.00’den 22.00’ye kadar istediğiniz üç saat. 22.00’den sonra hizmette fiyat artıyor. En fazla gece 02.00’ye kadar’. Çünkü bizim tek hizmetimiz çocuk bakıcılığı değil ki, benim elimdeki personel sayısı belli. Ben sadece o tarafa kanalize olamam”.

Yetersiz sayıda personelin istihdam edilmesiyle baş gösteren bu sorunlar, çocuk kulübü yöneticilerine göre çocuk kulübü bünyesinde bebek ve çocuk bakımı sağlayan ayrı bir bölümün tesis edilmesi suretiyle çözümlenebilecektir. Yöneticiler, adından “bebek kulübü” olarak bahsettikleri bu ayrı bölümün, çocuk kulübü personeli dışında kendi personelinin olması gerektiğini de ifade etmişlerdir. Böylece çocuk bakımı, yalnızca bu bölüm personelinin sunduğu profesyonel bir hizmet olacak ve çocuk kulübünün günlük iş akışını etkileyecek bir sorunla karşılaşılacaktır: *“Sadece bebek ve çocuklarla (bakımıyla) ilgilenen olan Bebek Kulübü açılırsa, bize tüketim giderleri ve personel sağlanırsa biz 7/24 de hizmet veririz. Bebek Kulübü olursa ayrıca bebek bakıcılığına ihtiyaç olmaz çünkü o konuda hizmet veren ayrı bir birim olacaktır. Fakat bebek kulüplerini her otel kuramıyor, bu artı bir maliyettir”* (K7).

Çocuk bakıcılığı hizmetlerinin sunumunda karşılaşılan başlıca sorun, personelin sayıca yetersiz oluşu olmakla birlikte kalifiye personel eksikliği de dile getirilen sorunlar arasında yer almıştır. Özellikle de küçük yaşta bebeklerin bakımı, özel bir beceri ve deneyim gerektirdiğinden bu konuda yaşanabilecek olası sorunlar, çocuk kulübü yöneticilerin en fazla tedirginlik duydukları alanlardan birini oluşturmaktadır. K2, çocuk bakıcılığı için güven duyulabilecek kalifiye personele sahip olmamaları nedeniyle bu hizmeti riskli gördüğünü şu sözlerle ifade etmiştir: *“Riske girmek istemiyorum yani odadan bir şey kaybolur, çocuğa bir şey olur, bir saniyelik bir olay çünkü, personel arkasını döner, telefona bakar...”* Benzer şekilde K7 de personelin becerisinin ve deneyiminin özellikle de küçük yaşta bebeklerin bakımı sırasında kritik öneme sahip olduğunu dile getirmiştir: *“Biz bir yaşından itibaren bebek bakıcılığı hizmeti veriyoruz. Altı aylıktan itibaren olan kısmını çıkarttık çünkü o düzeyde istediğimiz personele ulaşamadık. O bebeklerin tutuşu, nefes alışı bile farklı. Öyle yüksek bir sorumluluk...”*

5. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

Çocuk dostu otellerin çocuk kulüpleri bünyesinde sunulan çocuk bakıcılığı hizmetlerinin işleyişine ilişkin bilgiye ulaşmayı amaçlayan bu çalışmada, çocuk kulüplerinde uzun yıllardır görev yapan deneyimli yöneticilerle birebir görüşmeler gerçekleştirilmiş, elde edilen bulgular değerlendirilerek sonuca ulaşılmıştır. Geçmiş yıllarda kat hizmetleri departmanının bünyesinde sunulan bir hizmet olan çocuk bakıcılığı, günümüzde çocuk kulübü bünyesinde sunulmakta ve aile turizmi kapsamında seyahat eden turistlerden yoğun bir talep görmektedir. Çocuk kulüplerinde çocuk bakıcılığı hizmeti, görüşme yapılan yöneticilerin çalıştığı otellerde, müşteri talepleri doğrultusunda ve deneyimli personel tarafından sağlanmaktadır. Çocuk bakımı hizmeti sunacak olan personelin çoğunlukla bu konuda deneyimi olan, pedagoji ya da psikoloji konularında eğitim görmüş olan personel arasından seçildiği de ulaşılan sonuçlar arasındadır.

Çocuk bakıcılığı hizmetlerinin sunumunda uygulamada karşılaşılan aksaklıklar da yok değildir. Konuyla ilgili olarak yöneticilerin en muzdarip oldukları konunun, çocuk kulübünde çocuk bakıcılığı için tahsis edilecek yeterli sayıda personele sahip olmamaları olduğu anlaşılmıştır. Bünyelerinde çalışan personelin bir kısmını yüksek sezonda yoğun bir şekilde talep edilen çocuk bakıcılığı hizmetine tahsis eden yöneticiler, günlük operasyonların yürütülmesinde aksaklık yaşayabilmektedir. Ayrıca, bu hizmetin gecenin geç saatlerine ya da sabahın erken saatlerine dek sunulması ve onu izleyen günde aynı personelin sabah mesaisinde işine dönmesi, personelin yeterince dinlenememesine, çocuklara verimli bir hizmet sunamamasına neden olmaktadır. Personel yetersizliğinden kaynaklandığı çok açık olan bu duruma bir çare olarak kimi yöneticilerin çocuk bakıcılığı hizmetinin sunumuna saat ve süre kısıtlamaları getirdiği görülmüştür.

Çocuk kulüplerinde çocuk bakıcılığı hizmetinin sunumunda diğer bir kritik husus da kalifiye personele sahip olmaktır. Ancak yöneticilerle yapılan görüşmelerden elde edilen sonuçlar, kalifiye personelin çalıştırılmasıyla ilgili olarak uygulamada eksikliklerin olduğunu göstermiştir. Bu durum, çocuk bakıcılığı kapsamında bazı hizmetlerin sunulmamasına neden olmaktadır. Sözelimi, görüşülen otellerin bir kısmı, çocuk kulübü bünyesinde yenidoğan bakımı konusunda deneyimli ve bilgili personele sahip olmadığı için çocuk bakıcılığı hizmetini sıfır yaştan itibaren değil altı aydan ya da bir yaştan itibaren sunmaktadır. Bahsi geçen hizmetlerin en yüksek kalite standartlarında sunulabilmesi ve personel konusunda nicelik ve nitelik ile ilgili sorunların aşılabilmesi adına yöneticilerin önerdiği yegâne çözüm, çocuk kulübü çatısı altında ayrı bir

personel kadrosuna ve fiziksel mekâna sahip olan bebek kulübünün bulundurulmasıdır. Bu durum, bütçe olanaklarının elverişliliğine bağlı olmakla birlikte, çocuk kulübü hizmetlerinin sunumunda iş bölümü ve uzmanlaşmanın önemine işaret etmektedir. Buradan hareketle, çocuk bakıcılığı hizmeti veren işletmelere çocuk kulübü bünyesinde kendi personeline ve bütçesine sahip olan ayrı bir bölüm oluşturmaları önerilebilir. Çocuk bakıcılığı işinde istihdam edilecek olan personelin nitelikleri de önemli bir husustur. Söz konusu personel, çocuk bakımı konusunda bilgili, tecrübeli ve eğitilmiş olmalıdır. Bu konuda sorun yaşayan işletmelerde gerekli kaynakların tahsis edilmesi amacıyla otel yöneticilerinin dikkati bu alana çekilmelidir.

Bu çalışma, çocuk kulüpleri kapsamında sunulan çocuk bakıcılığı hizmetlerine ilişkin genel bir bilgi edinmek amacıyla yürütülen, keşifsel nitelikte bir çalışmadır. Alandaki araştırmacılara konunun tanımlayıcı araştırmalarla geliştirilerek incelenmesi önerilir. Ek olarak, konunun talep yönünü oluşturan “seyahat eden aileler” odağında da incelenmesi, yeni araştırma fikirleri ortaya çıkarabilir. Örneğin, gelecekteki araştırmalarda çocuk kulüplerinden çocuk bakımı hizmeti alan ebeveynlerin bu hizmetten memnuniyet düzeyleri araştırılabilir. Benzer şekilde, çocuk bakıcılığı hizmetini talep eden ailelerin profiline yönelik araştırmalar yapılabilir. Ek olarak çocuklarından ayrı (bölünmüş/split up) bir tatil geçirmek istemeyen, bu nedenle de çocuklarını çocuk bakıcısına emanet etmek istemeyen ebeveynlerin görüş ve tutumları nitel araştırma tasarımlarıyla incelenebilir.

KAYNAKLAR

1. Cherished Cherubs (2019). Which Service Has The Tourism Industry Forgotten?, <https://www.cherishedcherubs.com.au/lisa-s-blog/item/157-which-service-has-the-tourism-industry-forgotten>, 29 Eylül 2019 tarihli yazı, Erişim tarihi: 10 Şubat 2021.
2. Destination Sitters, <https://www.destinationitters.com/>, Erişim tarihi: 14 Şubat 2021.
3. Gram, M. (2005). Family Holidays. A Qualitative Analysis Of Family Holiday Experiences, *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 5 (1): 2-22.
4. Hospitality School (2021). Babysitting Service Provided by Hotel, <https://www.hospitality-school.com/hotel-babysitting-housekeeping/>, Erişim tarihi: 11 Şubat 2021.
5. İnceöz, S. (2018). Konaklama İşletmelerinde Çocuk Bakıcılığı Hizmeti ve Çocuk Kulübü, *Sivas İnterdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2: 51-58.
6. Ölmezoğlu, S. (2011). Çocuklu Ailelerin Tercihi “Çocuk Dostu Oteller”de Neler Olmalı?, <http://gezginbebek.wordpress.com/2011/10/13/cocuk-dostu-oteller/>, 13 Ekim 2011 tarihli yazı, Erişim tarihi: 23 Temmuz 2012.
7. Özel, Ç. H. (2015). Marketing to Children in Tourism Industry: Descriptive Analysis of Kid-Friendly Hotels’ Practices in Turkey, İçinde *Marketing Places and Spaces*, Editörler: Antónia Correia, Juergen Gnoth, Metin Kozak ve Alan Fyall, ss. 193-208, Emerald Yayınevi.
8. Seraphin, H. ve Thanh, T. V. (2020). Investigating The Application of The Principles for Responsible Management Education To Resort Mini-Clubs, *The International Journal of Management Education*, 18: 1-14.
9. Silvar, I. ve Debeljuh, A. (2016). All-Day Babysitting Campus for Tourists, İçinde *European Union Future Perspectives: Innovation, Entrepreneurship and Economic Policy* (Ed. Danijela Rabar, Ksenija Černe ve Robert Zenzerović). Pula: Juraj Dobrila University of Pula, ss. 317-325.
10. Stebbins, R. A. (2001). *Exploratory Research in the Social Sciences*. Qualitative Research Methods Series 48, A Sage University Paper.
11. Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. 8. Basım. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

CHILDHOOD AND COMMUNICATION - EXPERIMENTAL ANIMATION ON CHILDREN'S EXPERIENCES DURING THE YEAR 0 OF THE NEW CORONAVIRUS PANDEMIC IN BRAZIL

***Arthur FIEL, **Patricia Cardoso D'ABREU, ***Ramon ZAGOTO**

**Ph.D Student, Institute of Arts and Social Communication, Universidade Federal Fluminense (UFF), Brasil*

***Professor, Department of Social Communication, Universidade Federal do Espírito Santo (UFES), Brasil*

****Laboratory Technician, Master of Arts in Cinematography, Department of Social Communication, Universidade Federal do Espírito Santo (UFES), Brasil*

ABSTRACT

This paper describes the creating process of the animated trilogy entitled Coronavideo action. It was remotely produced by the Experimental Animation Group of the Audiovisual Extension Project from the Federal University of Espírito Santo. The series targets children and deals with their experiences throughout the first year of the new coronavirus pandemic (Sars-Cov-2). The work was carried by Wolff's (2005) reflection on the potential of what he calls "opaque images". Starting from Paul Wells' (1998) notion of development animation - according to which the oscillation between the abstract and the representative, and the experimental and the narrative can be fruitful for the audiovisual language - this description is centered on technical diversity and plastic possibilities that have been experienced in the production of the titles "Social Distance and Affectivity", "Diet and Immunity" and "Quarantine's Rap". The transdisciplinary work, including design, music and cinema brings issues related to the current coronavirus pandemic to speak about contemporary social reality, treating the image as an imaginative capacity and technical expression. Primarily, this work is addressed to children because we understand them as active actors who recognize media codes and use them in their daily lives: communicating, sharing, and interacting with dozens of other children. Whether in the virtual classrooms in which they find themselves inserted or in their own social interaction networks (Götz, 2014). To fight against a network of hard and fake news, children need entertainment and information that communicate with them by their own means and terms

Keywords: Experimental Animation; Opaque images; Children content; Coronavirus; Laboratorial production.

Introduction

This paper analyzes the process of creating, producing and broadcasting a children's animation trilogy on social issues related to the pandemic of the new coronavirus, reflecting the potential of what Francis Wolff (2005) calls "opaque images". Starting from Paul Wells' (1998) notion of development animation - according to which the oscillation between the abstract and the representative and between the experimental and the narrative can be fruitful for the audiovisual language - our analysis is centered on technical diversity and plastic possibilities that were established in the production of the titles "Social Detachment e Affectivity", "Food and Immunity" and "Quarantine's Rap" carried out by the experimentation group in animation of the Audiovisual Extension Project of the Federal University of Espírito Santo. In this process, the transdisciplinary work in the areas of design, music and cinema addressed issues related to the pandemic of the new coronavirus to address contemporary social reality, treating the image as an imaginative capacity and technical expression. In this way, the 2D animation technique proved to be a fundamental tool for reflection on the modeling of the real in the current context of the flow of iconophagic images (Baitello, 2014) in relation to the human will to express movement through the art(s).

The author discusses that it is urgent to think about the pathological consumption of images, an immobilizing consumption that does not allow the image to mobilize us politically in relation to what is human in the same measure that it does not humanize vital information for us as subjects and social groups. According to him, the inflated reproducibility led to a visibility so intense that it emptied the revealing power of the images, i.e.

the signs became obsolete. This abuse committed against the gaze is also an attack against the permanence of signs and their culturally aggregating function.

Now, conferring survival implies challenging and denying death. Challenging and denying death presupposes coexistence with fear, implies living under the sign of fear ... thus, images are, by nature, phobic. They evoke and actualize the primordial fear of death, since they were made to overcome death. Fear of death is what leads us to lend life and long life to symbols. Whereas is in its long life that we extend and prolong our own life, symbolically. (Baitello, 2014, p. 24)

However, in the context of uncontrolled exposure value, as images are devoured by other images, in an iconophagic process fed by an imagetic "gluttony". Quoting Walter Benjamin, the author points out that a utopia of the distribution of knowledge by "aesthetic politicization" has been replaced by the fascist grandiloquence of "aestheticization of politics" (Baitello, 2014, p.20). We seek to rescue this potency of the images in the production of the experimental animation films trilogy for children's expectorality. A trajectory built at UFES's LabVideo by the extension project affectionately nicknamed "Window".

Consume or Decode Images?

Immersed in a countless number of images, we verify that the audiovisual outflow of our time has intensified in the context of Coronavirus pandemic. On the one hand, the production and sharing of content called "fake news" point to serious consequences of disorderly consumption of images: the crisis in belief systems leads many to consume information that causes illness and death. In Brazil this is attested by the denial of the World Health Organization's (WHO) guidelines and alerts by a large part of the population: the refusal to use protective masks in public places and social interactions; the insistence on joining events in which people gather indoors and outdoors; the indiscriminate consumption of ineffective medication for covid-19 prevention; and the lack of a national social pact regarding immunization by vaccines are examples.

On the other hand, the multiplicity of screens guaranteed social interaction in the forced condition of physical distancing as a primary measure to fight the pandemic. As from personal video calls using messaging apps to on demand consumption of outdated soap operas and video conferences for millions of followers of digital influencers, the image allowed lonely elderly people to keep contact with their relatives, classes could be given, utopias could be rescued, and the fight against disinformation became an ethical call. A question has been intensified in academic research: what are images and what are they for?

Wolff (2005) already brought up this topic. Questioning the specificity of current images and their power in mercantile societies, the author probes the illusions of our time. What interests him is the power of images in general over humanity, whatever the historical or civilizing moment: only this way we could perceive and evaluate the singularities of the illusions engendered by the image.

At first, the ubiquity of images in today's life would have diminished their strength and impact. Saturated with expressions, the world started to present itself from a mimetic realism whose intensity is increasing, which makes hypernaturalism generate an atmosphere of unreality. In this new social dynamic, the individual and the unrepeatable are manifested as a combination of signs and testimonies. This produces a kind of flawless rationality and an unrealizing and undifferentiating perfection that reduces the other to the same. Taken as real(ization), the image can no longer imagine (Baudrillard, 1996).

Therefore, technology seems to be the deadly alternative to illusion, "solving" the world by technical simulation and images profusion. Visualized instead of being looked at, life comes to be controlled by a form of existence created by the market: the mediatic bios (Sodré, 2001), a new way of life to the way of life of the three Aristotelian bios (way of life of knowledge, way of life of politics and way of life of pleasures). Emphasizing the technical skills of humans, this new way of life is linked to a technological awareness that means that in the social field relationships have to pass through technologies.

In this context, the common is produced by information distribution technologies and by media organizations in a space without territory, i.e. without the predominance of human or symbolic markings. (...) The 'common' [emphasis added] is expanded by computing, telecommunications and media, increasing the technical exteriority of man and reducing the dimension of the symbolic and the language. (Sodré, 2006).

Fast, synthetic and Manichaeian, the media constitutes itself as an agora in the popular imaginary. Even with the segmentation, specialization and customization promoted by hypertextual production and the consumption of gadgets, many collective references tend to be simplified in the name of apprehension of

reality. The subjective choice among the offers of the world seems to be no longer necessary since all the events in the world are already available and hierarchical.

This points us to what Baudrillard (1996) says, when the author states that life has become an ordinary ritual of transparency. According to him, the liquidation of the referential by the virtual, the elimination of the other, the elimination of singularities and our own elimination are the scenes of a perfect crime: the death of the subject and the end of the social. The perplexity caused by the other is banned by a sociability marked by the sacrifice of data considered irrelevant, and this occurs through the pre-programmed search that quickly displays and hierarchizes the conventionality of key symbols. The contemporary individual builds an identity as a Penelope mantle in a process through which a continuous evocation (and not an analogy) ceases to be made by the vital illusion (subjective, interpretive) but by the hierarchical occurrence. Artificial and totalitarily cataloged, the world is remembered through access keys socialized by the media - an encoding that fades the subjective interpretation of what is external to us in the name of loud conversation. And man is eliminated as the producer of meaning that writes and inscribes it.

Everyone receives the same type of information, no matter where they are. Now, in this situation, all dialogue becomes redundant. There will be nothing to be authentically discussed since everyone will have identical information. No exchange of information is possible. Telematized dialogues are not conversations, but small talk. (Flusser, 2008, p.113)

The telematized experience starts to be themed through the screens: proposed by “at a distance” (meaning “tele”), the modes of socialized experience as if they assume a tone of free indirect speech. The analogy with this reproductive structure of the enunciation is given by its characterization as a form that makes the narrator and the character coincide. From that emerges a single speech that can be characterized as veiled, mimic, scenic, revived or represented speech that “presupposes two conditions: the absolute syntactic freedom of the writer (grammatical factor) and his complete adherence to the character's life (aesthetic factor)” (Vita as cited in Cunha, 2013). Without having to worry about the combinatorial rules that allow expressiveness, technological awareness takes place in a society of individuals whose experiences are prescribed by the possibilities of visualization offered by traditional screens and the gadget screens.

The technical problems of telematics are not interesting for anyone interested in the existential and social impact of these ‘gadgets’ [emphasis added] (...). What characterizes the current cultural revolution is precisely the fact that the participants in the culture ignore the interior of the “black boxes” they manage. (...) The technical problems of the new culture can be neglected and left to specialists: they will solve all problems, formulated precisely so that they can be solved. The contempt for the technique that sustains the new cultural situation is inscribed in his program. (Fusser, 2008, p. 108-9)

As what matters is not the structure of the technical supports but the structure that emerges from the relations with them, it is inferred that the question of how the universe of technical images, linked to the intrinsic disappearance of traditional media and institutions, will engender the fabric of the social. In this sense, it is important to note that programming, in this universe, has analogies with the ideas of scheduling mediated life and the spectacularization associated with it. Doing everything in the form of images and living through images does not necessarily mean acting on them or through them in the name of communication: regarding to the image, it is necessary to act through it, penetrating its superficiality of code so that there is inscription of something common and not just generalizing (Flusser, 2009).

From an extreme apocalyptic perspective, the technical, social and mediatic apparatus that swallows homo sapiens and homo faber would make us see that Sartori (2001) calls homo videns, for which the image is “a substitution that overturns the relationship between seeing and understanding” (Sartori, 2001, p.22). More than that, the primacy of the image would lead to seeing without understanding and would have as one of its few positive aspects the entertainment it offers to homo ludens. Wolff (2005) agrees: “the image is irrational” (p. 25), he says. Sartori (2001) not only radically differs image and writing, but also affirms its supremacy over the first and makes the thinking engendered by the perception of the senses unfeasible. He points out the importance of the image being an erasure of concepts, which are produced exclusively by writing the text and giving meaning to what is seen.

Opaque Images

The imaginary illusion pointed out by Wolff (2005) is, paradoxically, the belief that images are not images and the belief that they are produced by what they reproduce. If the image starts from the moment when we

no longer see what is immediately given in the material support, but something else that is not given by that support, it is representation and produces certain aspects of the visible appearance. The author points out that in order to better represent, it is necessary not to be so similar, although there is a direct link between representative and represented.

Master of absence, the image evokes it in three ways: about what is accidentally absent; about what is irreversibly absent; and about what is absolutely absent - which could never be present because it is absent from this world. According to this last characteristic, the image has the power or the pretension to represent the one who cannot be present at all. It has the power to represent the invisible: this is, according to Wolff (2005), the greatest ambition of the image, its greatest illusion. In the case prior to this (that of the irreversibly absent), the image is also the possibility of giving life to the dead: it produces illusion. Thus, the mechanism of the image is to incarnate, to animate.

It is necessary to differentiate the real power of the images and the imaginary illusion that this power engenders. According to Wolff (2005), the illusion does not consist in believing that the images merge with reality: the illusion is in thinking that it is the absent himself that appears in the image; it is in looking at the image and not seeing it; it is in the transparency that only allows us to see what is absent and does not allow us to see the image of the absentee. The transparent image is the one that cannot be seen as an image. Under what conditions can an image become opaque and fail to create the imaginary illusion?

The opaque image shows something while showing itself as a representation of that thing: it shows what it represents and also shows that it represents. An image is always an intention in relation to something, it is the will to focus, it is objective. Encoding something in an image is the quest to overcome monadic distances in the name of the bond that is communication. For this reason, not seeing what images are manufactured and not perceiving this production work means not seeing the images as images. It is, therefore, in opacity that creative deformations operate. And this happens in the production as well as in the consumption of the images. To see reality through its representation is to think, question, co-produce, change: it is to figure. Thus, there is a need to indiscipline the scenes in which the transparency of the images puts us in contact with the world and with others.

The image gives the power to create reality In a world whose second nature is to be encoded. This is equivalent to saying that the image doesn't "invents" the structure of representation: the fabric that emerges between reality and imagination will show how the representations in images are structured and structure bonds, sociability, significance, communication. There is the verbal code along with it which structures the textual representations. Flusser (2009) argues that both are "tricks" invented by man to accumulate acquired information.

Would text and image thus be the magic that emerges from the tricks invented by man? The question, of course, is rhetorical. But it makes us sensitive enough to think about how the bonds that characterize communication are, in fact, plots that put us in relationship with each other. We invented "tricks" (codes) so we can live the others' experience and be experienced by them: the magic lies in the intersubjectivity of this process, which is what frees us from the essential solitary condition. The production of the bond that occurs (or not) through the codification processes must, therefore, be the balance between discourse and dialogue or between syntactic and semantics or between form and message.

Showing the reality represented and the reality of representation at the same time: according to Wolff (2005) this is the destiny we wish for all images. More important than having fewer or more images would be just having less transparent images (which intend to show the real while hiding) and more opaque images. It is important to realize how much we can understand ourselves as humans when our own humanity produces its dematerialization through mere information. It is necessary to build new ways of seeing.

From Image Opacity to Experimental Animation

The provocations about what the images can and what they cannot do, presented by Wolff (2005) and discussed above, are directly connected with Wells' (1998) definition of the different molds of an animation work, especially when we deal with the image opacity and experimental animation film, i.e. those that declare something and declare what they are. Those that do not hide in transparency, those that show themselves as images and animation, those that, when occupying space of representation, clearly reveal the absence of what they represent.

In order to make clear what is intended here, we will use Wells (1998) to expose the counterpoints between orthodox animation and experimental animation, also crossing the concept of developmental animation, which is located in the space of transition between one definition and another. For Wells (1998), orthodox animation is produced in a similar way to the Fordist manufacturing process, where there is a mold and the execution of tasks lacks the mark of authorship by parts of artists and animators, whose only function in this process is the exact and symmetrical replica of a product within the production line. This is the logic, for example, of the Disney studios and television channels. In addition to the way of doing, a central pillar that characterizes the orthodox model of animation is its redemption from the dominant discourse of representation of images, it is its claim to, even in the impossibility of being, reproduce the realism of live-action cinema, human figure, either in its aesthetic features or in the movement / articulation of its characters.

As an antithesis of the orthodox model, Wells (1998) elaborates a proposal for the definition of the experimental model of animation. For him, unlike the orthodox model, experimental animation "encompasses a large number of styles and approaches that inevitably intersect with what can be called avant-garde or art films." (p. 42-43). In this way, while the orthodox model intends to get closer to the "real" image, experimental animation flirts with the plastic arts and in all its range of subjectivity shows itself by declaring its opacity.

However, when elaborating a proposal for the clear definition of what he calls orthodox animation and experimental animation, Wells (1998) lists characteristics that are specific to each of these propositions and, in doing so, brings up the concept of developmental animation, which is located, as previously mentioned, in the path between the other two forms. Therefore, the process of creating a work of animation develops itself in the confrontation between one and another proposition, negotiating between the opposing concepts the characteristics that will be used from one proposal or the other.

Wells' (1998) proposition contrasts experimental and orthodox animation. For Wells (1998), the transition point between these two models is more recurrent than a purely orthodox or purely experimental work. Based on this and the propositions of de Wolff (2005), we understand that the classification of orthodox or experimental works of animation is due to their aesthetics and textualities and also due to their claims of transparency or opacity of the images.

The Child as an Active Target Audience and Multiplier

During a certain period of time, children were seen by parts of the scholars as a passive and inert audience in face of the contents addressed to them, especially on television. This perspective, however, was rendered meaningless when new studies not only came to understand children's spectatorialities as active, within the reception process, but also as negotiators of meaning based on the uses and appropriations of the texts they consume.

Children select certain things from a wide range of available content and interpret media texts in a particular way. They make use of some of the things offered by the media texts that they have chosen and interpret these texts through the lens of their everyday life. The selected and interpreted content can become part of your self-representation, communication, fantasies, worldview and so on. (Gotz, 2014, p. 02)

Bringing the relationship of children and animation works to the center of the discussion, Pereira and Peruzzo (2020) point out that in this reception process the child is not "a mere receptacle before the framework of images and sounds produced through animations, but a critical and creative being that transits between his real and imaginary world and internalizes, imitates, dramatizes and learns" (Pereira & Peruzzo, 2020, p. 8). Going beyond such notes, we understand that the child, when interacting and appropriating such textualities, incorporate them and share them with the other subjects that surround their experiences - mothers, fathers, aunts, grandparents, cousins and friends. In this way, the child becomes a potent multiplying agent within a communication network, whether physical, such as the school and / or residential space, or virtual, such as the social networks on which they share their experiences.

Therefore, in addition to thinking about children's consumption of drawings and other animations as a form of entertainment, at home, at school and at the movie theaters, it is worth recognizing their triggering potential of communicative processes and knowledge generation, in addition to the formative and informative values embedded in the audiovisual plots. (Pereira & Peruzzo, 2020, p.10).

Based on this observation, we have chosen children as the target audience of the action, internally named *Coronavideo*, whose central objective was the awareness and scientific and social training of the infant audience in the new coronavirus (SARs-Cov-2) pandemic. To this end, we also decided to fragment the age groups because we understand that communication with children must respect their different capacities of identification, associating and negotiating the texts addressed to them according to their experiences. Thus, the characters created were Duda, an eight-year-old child with no defined gender; Anahí, a ten-year-old indigenous girl, very into digital technologies and ways of communicating; and Zeca, MC Cuida, a twelve-year-old black boy musical talent, who shares a message about the genocide of black population carried out by the Brazilian State in the context of the coronavirus pandemic.

Coravideo Action - Year 0: Creation Process and Collaborative Work in Laboratory Experimentation

In the second half of April 2020, the first meeting of the group took place, which, at that time, consisted of two professors, two students, and two members of the technical staff from the Department of Social Communication at the Federal University of Espírito Santo. At this first meeting, our efforts turned to a collective understanding of the situation and we started a discussion on the impacts of the pandemic on the daily life of the population in the short and long term. The knowledge about the new coronavirus was limited. Its mutations and variants would only become public in Brazil in the second semester of that year.

Since the first talk we collectively decided to maintain a routine of weekly meetings, alternated between Wednesdays and Fridays. In our second meeting we already considered children as the target audience of our action. We understood that animation would be the technique to be used due to the dynamics of remote work since it did not necessarily require us to be in the same workplace. We dedicate our attention to outline the main topics of our animations: hygiene and basic care, food, and new dynamics of affection and communication. The work would also be divided into three videos listed in three distinct but correlated topics. Based on that, the artist André Ramos, a film student and scholarship holder on LabVÍdeo, was responsible for the character designing of the three animations. Below you can see the three lead characters of our trilogy.

Figure 1- From the left to right: Zeca (MC Cuida), Duda and Anahí

The scriptwriting was the duty of Professor Arthur Fiel, whose research and external works are related to audiovisual content addressed to childhoods, their aesthetics and narratives. The text and character development aimed at childhood not as a singular concept, but as a plural experience, since the group understands the diversity of childhood and the plurality of children's experiences in our country, crossed by the categories of gender, race and class.

The first character to be worked on, named Duda, is a purple child, with no defined gender, whose birthday is prevented from being held in physical space due to the pandemic. Duda, however, receives a video call from

their grandmother congratulating them on his new age. Since the conception this character carried the verb "to affect" as a keyword to develop the plot with the theme Distancing and Affection, from the celebration of her birthday through the interactivity characteristic of our contemporaneity. Duda is surprised by a collective call from their school friends, in which her grandmother also participates.

The second animation has the character Anahí as its protagonist. She is a ten-year-old indigenous girl very connected to the virtual world who has a video channel in which she shares small doses of her life. During the pandemic, Anahí decides to share with his followers small teachings about food and health. The video starring Anahí is entitled Food and Immunity where the girl reacts to interactions, comments and doubts from her followers. We incorporate the communicational dynamics of Youtube as a model to be reproduced, given the presence of the platform in the daily life of children.

The workflow for Duda and Anahí's animations presented similarities. Each of them produced in a time frame of two months - from concept to final render. The third animation, however, took a longer time to be completed due to its own characteristics of language and format.

The main element that differentiates the workflow of the third animation, starring the character Zeca, as known as MC Cuida, is its textual creation based on musical lyrics and not necessarily a traditional cinematic script. In addition to the members already presented in the Coronavideo team, Igor Barbosa, a fourth-year film student, and Ariel Velten, a chemistry master's degree student joined the group. Igor signed the collage compositions of the animation, replacing the student Marcela Mantovaneli. Ariel, as a Production Assistant, found in the group a space for maturity and learning once her master's degree work is about the potential of using audiovisual tools in the teaching of chemistry.

In addition to these two new collaborators, the work developed in this animation had the support of other partner artists, e.g. Ygor Dias, art student at UFES, and Erick Augusto, art student at the Federal University of Bahia (UFBA), both black men, who developed illustrations honoring the children mentioned in the lyrics, fatal victims of police violence.

As it is an animated music video and also requires a prior musical production, members of the Sound Experimentation Group (GEXS - UFES), coordinated by Professor Marcus Neves, were invited to integrate this action. Giuseppe Cavatti in collaboration with Ramon Zagoto, in the music composition and production, and Dyone Cipriano, a black woman who gave voice to the protagonist Zeca, complete the music team.

With the storyboard in hands, three public collections were used for the search of images: pexels, unsplash and pixabay. Then the group aligned the aesthetic notions intended for the representation of signs and symbols to be incorporated in the animation, e.g. the mouths exposed in the first seconds of the video, which represent various forms of protest, silence and symbolic violence in Brazil. The collages made by the student Igor Barbosa enhance the message and aesthetics of this work, providing it with criticality rich elements. It was a dialogical process, between artists and team members, reaching the results we see in the music video.

Coronavideo is a 2D project, i.e. two dimensions, which are: "x" and "y" axis (width and height, respectively) without the "z" axis, related to depth characteristic of 3D animations. The animations were primarily done in Blender, version 2.82. This software became open source software in 2002. The so-called open source softwares are not only free of charge. It is also possible to copy and modify it unlimitedly. In the context of remote work, being able to load the same software on multiple computers is essential. In addition, the possibility of modifying the program provides, in the academic experimentation environment, immeasurable exchanges for interdisciplinarity - such as between Social Communication and Informatics.

In Mc Cuida's animation, the "Boones" tool allowed building an articulated structure for the character, whose frontal body movements were made frame by frame. LabVÍdeo's technician, Geraldo Baldi, covered real movements of a human body walking with disarticulated parts of the character's body designed by André Ramos. Character's head movements were synchronized with the audio automatically in Blender. All parameters can move according to the frequency of the dubbed text. The same was done for the lip movement of the character Zeca. In reference to the South Park animation series, six mouth movements were designed to later be articulated following the audio track. The character was rendered on green screen and replaced for the background and props during the composition stage.

The final composition was made by Ramon Zagoto. It is essentially the result of the combination of multiple layers of images, which can be photos, videos, vectors, letterings or any digital visual elements that will be

individually animated and later rendered as a video. The layered composition technique allowed us to fragment the production process into stages and teams that were able to work remotely and independently.

With the main graphic elements ready, we begin to compose, which at first was limited to the combination of characters and scenarios in a single time-space (timeline sequence). After being animated in cut-out following the audio guide of the dialogues, the characters were then sent to the composer in high-resolution video format with a green screen background so that they could be cut out using chroma-key tools. Within the editing and composition software, we were able to isolate this character and readjust its scale and position according to the arrival of the other graphic elements. The backgrounds and scene elements were made by using different techniques: manual drawing, digital drawing, motion graphics, collage of digital photographs and stock footage with green screen.

As it is an experimental animation project, there was certain freedom of creation in all the phases. Although all the videos had a storyboard previously approved, we were not completely attached to it, being the creative contribution of the artists involved in each function throughout the process very valuable for the construction of the final result.

Due to our group's way of working and its own socio-cultural categories, reaching the target audience en masse, during the completion of each episode of the action, proved to be a great challenge. Therefore, after finalizing the last video, "Care and Alterity - Quarantine's Rap" , and launching it on the live event of Labvídeo's actions, available on the extension group's channel, we submitted the three videos to the Children's Cinema festival "É Tudo Criança", headquartered in the State of Minas Gerais and that this year will take place remotely. Thus, during the period of the festival, June 7th through 11th June 2021, the "Special Screening Animated Window" will be available on the event's website, displaying the three videos made by the group during the year zero of the pandemic. The festival that previously had an estimated audience of about 2 thousand children, now with the possibility of remote activities estimates that in 2021 it may reach an audience five times greater than that.

Conclusion

Producing an experimental animation trilogy for children during the first year of the new coronavirus pandemic was, above all, an intense exercise in re-existing. It was the attempt to resist one of the greatest plagues in human history through what characterizes us as humans: the production of meaning through images and sounds. Radically avoiding the transparency of the representations, we made our screens our battlefronts, dialoguing, writing, drawing, cutting, pasting, animating, composing, dubbing. Com-figuring. It was also an attempt to make new academic, institutional and affective forms exist. We turned our screens into interfaces that did not allow us to mask what the strongest, most resistant and beautiful public universities in Brazil have to offer: its ability to think.

Whether utopia is the ability of imagining possible worlds as a form of action during periods of crisis, far from being a mere fantasy of impossibilities, our proposal, our journey and the result of our teamwork are essentially utopian. In Brazil, which disseminates transparent images that directly refer to illusions such as scientific negationism, ineffective prevention and (until the submission of this text) naturalization of more than 440 thousand deaths and almost 16 million cases of infection with the new coronavirus, utopia is an ethical issue.

Brought to the field of audiovisual aesthetics, our option was, therefore, to produce re-existences for those who, already vulnerable, become more susceptible to the ongoing crisis: those who defy gender normativity, those who are decimated because they are the true owners of our land and those who have always been targets of violence intrinsic to a country that has not surpassed its colonial imaginary and conduct. To re-exist, we incarnate them in opaque images, subverting the perfect Baudrillardian crime by launching ourselves into the ethical and aesthetic commitment of the scandalously intentional representation.

The construction of ways of seeing is in our utopian horizon. Which in our view were restricted to the infant audience but also turned to our own condition as subjects of experimentation. Com-figuring was, thus, to animate in the laboratory our proposals to escape the ordinary transparency of the world; it was the telematized experience (from a distance) of acting in the images and through them that renewed the extensionist (extra-muros) sense of the Brazilian public university. By penetrating the superficiality of the images' code we write and inscribe ourselves in them: ethically, institutionally, creatively.

As Wolff (2005) states, if images defects are also their potency, it is in the irrationality of their transparency that we seek resignification - Coronavideo Action is how we baptize ourselves. If the image is the erasure of concepts, the opaque image is its understanding as an image. For us, it was a line, collage, bit, frame, mesh, tool, text, sound, voice. It was intended to show (gender, indigenous peoples and black bodies) at the same time that it showed itself - making images is authorship and to be authors means taking responsibility. Ours was shared. And it goes on: during the year 2021, the Coronavideo Action invests in an (already in pre-production) animation short film, which will count on new external volunteers with design and video backgrounds, in addition to twenty undergraduate and graduate students from the university.

Opaque, utopian and experimental, the animation trilogy we carry out is also an exhibition. Exposure to the critical and creative one that best transit between the real and the imaginary: the child, "target audience" that best invites us to indiscipline the scenes in the context in which the transparency of the images can be both a collective illusion and social survival.

References

- BAITELLO Junior, Norval. (2014) "A Era Da Iconofagia: Reflexão Sobre Imagem, Comunicação, Mídia e Cultura". Paulus.
- BAUDRILLARD, Jean. (1996). "O Crime Perfeito". Relógio D'água Editores.
- BLENDER. Manual De Referência. Retrieved April 16, 2021, from <https://docs.blender.org/manual/pt/dev/index.html>.
- BUCCINI, Marcos. (2016). "Trajetória Do Cinema De Animação Em Pernambuco." 370 F. Tese (Doutorado Em Comunicação) – Programa De Pós Graduação Em Comunicação Da Universidade Federal De Pernambuco, Recife.
- CUNHA, Celso. (2013) "Gramática Do Português Contemporâneo / Celso Cunha & Lindley Cintra". Lexikon.
- FIEL, Arthur. (2020). "Notas Sobre O Conteúdo Audiovisual Infantil e Novas Formas De Se Produzir Para Crianças" In: Marina Cavalcanti Tedesco; Márcio Brito Net. (Org.). Outras Pontes: Abordagens E Objetos Emergentes No Cinema E Audiovisual. Nau Editora. p. 203-224.
- FLUSSER, Vilém. (2008). "O universo das imagens técnicas: elogio da superficialidade". Annablume.
- _____. (2009). "Filosofia da caixa preta: ensaios para uma futura filosofia da fotografia". Sinergia Relume Dumará.
- _____. (2009). "O mundo codificado – Por uma Filosofia do Design e da Comunicação". Cosac Naify.
- GOTZ, Maya. (2014). "TV- Hero(in)es of Boys and Girls: Reception Studies of Favourite Characters". Peter Lang.
- WELLS, Paul. (1998). "Understanding Animation". Routledge.
- SARTORI, Giovanni. (2001). "Homo Videns: Televisão E Pós-pensamento". Edusc.
- SODRÉ, Muniz. (2001). "O monopólio da fala – Função e linguagem da televisão no Brasil". Editora Vozes.
- _____. (2006). "As estratégias sensíveis – Afeto, mídia e política". Editora Vozes.
- WHO. World Health Organization. <https://www.who.int/>
- WOLFF, Francis. (2005). "Por trás do espetáculo - O poder das imagens". In. Novaes Adauto (org.). Muito além do espetáculo. Senac.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

GROWING UP THE VICTORIAN WAY: A COMPARISON OF THE MASCULINE TRAJECTORIES OF JOHN REED IN *JANE EYRE* AND HINDLEY IN *WUTHERING HEIGHTS*

Natasha Anand

PhD Research Scholar, Department of English, IGNOU, Delhi

ABSTRACT

The article compares the careers of John Reed in *Jane Eyre* and Hindley in *Wuthering Heights* from adolescence to youth. This comparison is accomplished by drawing upon the age-old precepts, ideologies and tenets of Victorian intellectuals such as Hippolyte Taine, Thomas Carlyle, and William Landels. Simultaneously, more recent theories propounded by contemporary nineteenth-century literary critics such as John Tosh and Vanden Bossche are also utilised. By weaving together these two sets of thinkers belonging to two distinct eras, our goal is to raise the following question: What are some of the common aspects in the masculine development of John Reed and Hindley? In the course of answering this question, we find that both John Reed and Hindley traverse, in a similar fashion, across the three Victorian codes of physical vigour (which is contingent upon muscle strength); masculine autonomy (which is characterised by financial independence); and, finally, male corporeality (which depends on the male experience of living with and within a weak and ailing body). Starting from the age of fourteen and ending with their respective deaths, we trace this identical masculine trajectory of John Reed and Hindley only to conclude that the personal and social struggle, which attends the coming of age of both these male characters, is indeed an inevitable one.

Keywords: Family, Male body, Masculinity, Victorian

Introduction

John Reed in *Jane Eyre* (1847) and Hindley in *Wuthering Heights* (1848) are both aged fourteen when the reader is first introduced to them in Chapter One and Chapter Three respectively. As the narrative of each of the two novels unfolds, we observe that the masculine development of both these male characters follows an identical trajectory. There is a trajectory that is fraught with privileges as well as challenges — contradictory elements, which necessarily accompany the processes of the making of Victorian manliness. These contradictory elements are initially negotiated by John Reed and Hindley through an assertion of their physical strength, and thereafter, by seeking to claim their rightful share in the family income and property. Thirdly and finally, John Reed and Hindley's failure to successfully transition from adolescence to manhood is seen as deeply enmeshed with the weakness and degeneration of the male body.

Theoretical Framework and Purpose of the Study

In framing our study upon the ideas of Victorian manliness given by thinkers such as Hippolyte Taine, Thomas Carlyle, and William Landels; as well as the observations laid out by contemporary literary critics of the Victorian era like John Tosh and Vanden Bossche, our aim is to raise and answer following queries:

- What are the three common phases in the masculine trajectories of John Reed and Hindley from adolescence to youth?
- What are some of the similarities and dissimilarities in the responses of John Reed and Hindley to these three phases?
- What is the relation between their eventual failure as figures of patriarchal authority and their death?

Discussion

Let us begin our discussion by analysing the first appearance of John Reed in *Jane Eyre* as he attempts to exert his male authority over Jane. This is how the dialogue between the boy and his defiant female cousin unfolds:

“What do you want?” [Jane] asked, with awkward diffidence.

“Say, ‘What do you want, Master Reed?’” was the answer. “I want you to come here;” and seating himself in an arm-chair, he intimated by a gesture that I was to approach and stand before him.

John Reed was a schoolboy of fourteen years old; four years older than I, for I was but ten: large and stout for his age, with a dingy and unwholesome skin; thick lineaments in a spacious visage, heavy limbs and large extremities. [. . .]. He bullied and punished me . . . every nerve I had feared him [. . .]. There were moments when I was bewildered by the terror he inspired [. . .] the servants did not like to offend their young master by taking my part against him, and Mrs. Reed was blind and deaf on the subject: she never saw him strike or heard him abuse me, though he did both now and then in her very presence [. . .]. I wonder if he read that notion in my face; for, all at once, without speaking, he struck suddenly and strongly [. . .]. “Now, I’ll teach you to rummage my bookshelves: for they *are* mine; all the house belongs to me, or will do in a few years.”

(C. Brontë 5-6)

The usage of terms such as ‘large,’ ‘stout,’ ‘spacious visage,’ ‘heavy limbs’ and ‘large extremities’ by Charlotte Brontë calls the reader’s attention on John Reed’s physical attributes and hardihood. This type of

authorial focus tells us how manliness, in the nineteenth century, typically had bodily associations. In *A Man's Place* (1999), John Tosh observes:

Energy, will, straightforwardness and courage were the key requirements. Sometimes there was an implied claim to natural endowment [. . .]. This aspect was explicit in what was for the Victorians the key attribute of manliness—independence . . . First impressions of an individual were strongly conditioned by physical indicators— countenance, voice and hand-clasp could (and should) all be ‘manly.’

(111)

Given these Victorian conventions, it becomes understandable why we first meet John Reed through an emphasis on his physical ‘independence’ as a Victorian male as well as repeated references to the ‘fear,’ ‘terror,’ and ‘bewilderment’ that he inspires in the heart of the orphaned Jane who is physically assaulted by him. A host of critics, therefore, interpret this passage as denoting John Reed’s ill treatment of a female orphan, and his superior position within the social hierarchy (Jaekel; Inge; Peters). In *Wuthering Heights*, Emily Brontë appears to similarly emphasise the twenty-year old Hindley’s ascendancy over the Earnshaw household through his physical superiority over both the male orphan Heathcliff as well as the fatherless Catherine:

‘You forget you have a master here,’ says the tyrant. ‘I’ll demolish the first who puts me out of temper! I insist on perfect sobriety and silence. [. . .] Poor Heathcliff! Hindley calls him a vagabond, and won’t let him sit with us, nor eat with us any more; and, he says, he and I must not play together, and threatens to turn him out of the house if we break his orders. He has been blaming our father (how dared he?) for treating H. too liberally; and swears he will reduce him to his right place.

(E. Brontë 50-51)

We must remember that for most Victorians, the manly ideal of physical vigour was inseparable from that of moral character — a point that is best illustrated by Carlyle’s twin emphasis on the “toughness of muscle” and “toughness of heart,” where the latter implied “loyalty towards one’s peers or chivalry towards women” (qtd. in Tosh, *Manliness* 87). In this sense, both John Reed and Hindley lack toughness of heart because they abuse their male power by subjugating others. We also recall, at this point, that the two presiding patriarchs of Thornfield and the Heights, Mr. Reed and Mr. Earnshaw, respectively, are already dead by the time the aforementioned scenes occur in *Jane Eyre* and *Wuthering Heights*. The mantle of patriarchal prerogative is thus transferred to the two sons, John Reed and Hindley, from their fathers by default. John Tosh observes

that a man's household — “the little world...of which he is the monarch”— answered to “deep-seated masculine needs” such as “mastery,” and a “desire for [. . .] respect” (*Manliness* 49). In the cited scenes from *Jane Eyre* and *Wuthering Heights*, we notice an inverted and twisted version of Hippolyte Taine's English characteristic of “the [male] need for independence, the capacity for initiative, the active and obstinate will” (qtd. in Tosh, *Manliness* 87). Both John Reed and Hindley seem to embody a perverse form of male independence, which manifests itself in their physical superiority over other family members. Thus, it is only by exercising a type of inherited (from their dead fathers) as well as inherent (in their muscle strength) male privilege over dependents such as Jane, Heathcliff and Catherine that both John Reed and Hindley are shown to make their passage from adolescence and youth to Victorian manhood.

However, in the nineteenth-century, the concept of independence or masculine autonomy was associated not merely with physical vigour but also included financial control and ownership of property. Vanden Bossche observes that at the age of twenty-one, heirs would take possession of their property and guardianship would end (qtd. in Tosh, *Manliness* 82). According to Bossche “the ‘coming of age’ was an important ritual” because it was intended to signal that a male had crossed the threshold of adolescence into manhood (qtd. in Tosh, *Manliness* 83). The change from “cloistered adolescent to debutante was often compared to the butterfly's emerging from its chrysalis, and the corresponding notion of a metamorphosis from dependency to autonomy was at the heart of the Victorian idea of adolescence” (qtd. in Tosh, *Manliness* 83). Once this metamorphosis had become successful, the patriarch of the family in Victorian England was presumed “to govern, to inform, and most importantly, to provide” (*Manliness* 85). It is precisely this aspect of masculinity that becomes apparent once John Reed attains the age of twenty-two but is still denied his rightful male role at Thornfield: “Mr. John's conduct does not please [Mrs. Reed]—he spends a deal of money” (C. Brontë 78), says Bessie, while Robert tells us that “he got into debt and into jail: his mother helped him out twice . . . but he returned to his old companions and habits” (C. Brontë 194). Because John Reed remains financially dependent on his mother, he never acquires a fully adult masculine status within the Victorian era context of masculinity.

Conversely, Hindley in *Wuthering Heights*, does indeed acquire a fully adult masculine status at the age of twenty because he comes to legally own the paternal property, which is the Heights, once his father, Mr. Earnshaw, dies. Even more significantly, this ascent to male adulthood through another man's death is presented as intersecting with Hindley's marriage to Frances:

Mr. Hindley came home to the funeral; and—a thing that amazed us, and set the neighbours gossiping right and left—he brought a wife with him. What she was, and where she was born, he never informed us: probably, she had neither money nor name to recommend her, or he would scarcely have kept the union from his father.

(E. Brontë 72)

Hindley's masculine autonomy, unlike that of John Reed, remains unchallenged because financial control bestows Hindley with the power to control the inhabitants of the Heights. Nonetheless, much like the twenty-two years old John Reed who remains at loggerheads with his mother for money and monetary governance; it is at the age of fourteen that Hindley fears a threat to his own imminent masculine autonomy from Heathcliff, the "beggarly interloper," (E. Brontë 67), who might grow up "and wheedle my father out of all he has [. . .]" (E. Brontë 67). Thus, we observe that whereas, in *Jane Eyre*, a young man's rage at being denied an autonomous adult status is directed toward his mother who controls the purse-strings at Thornfield; in *Wuthering Heights*, a similar type of rage is aimed at Heathcliff. This implies that the genders, male as well as female, are equally vulnerable to victimisation in the face of a Victorian male's achievement of manhood.

Some of the difficulties inherent in attaining manhood are described by a popular Baptist writer of the Victorian period, William Landels. In a pamphlet titled *How Men are Made* (1859), Landels declared that men "do not simply grow"; they are made "not by passively yielding to an internal pressure, but by putting forth of an internal force which resists and masters, if it cannot change the outward" (qtd. in Tosh, *Manliness* 111). But what happens if the so-called 'outward' force, (which, in the case of both *Jane Eyre* and *Wuthering Heights* is congruent with the male body) itself begins to show change, degeneration and noticeable decline? This question automatically brings us to the issue of the relation between male corporeality and patriarchal failure — the third and final node in the masculine trajectories of John Reed and Hindley.

How is this third and final node in the downward trajectory of John Reed presented to the reader? Beginning with Bessie's disapproving rendition of his professional advancement, to documenting the household finances Brontë once again employs a trope with which she had earlier familiarised us: Robert's description of how John Reed "ruined his health . . . among the worst of men and women" (C. Brontë 195) transports us back to the erstwhile contrasting and awe-inspiring bodily endowments of the "master" of the house (C. Brontë 5) who had once been the epitome of restless energy, obstinate will and a robust demeanor (C. Brontë 1-6). Because *Jane Eyre* had begun by casting John Reed in primarily physical terms, it is significant that his elimination from the Reed family, and eventually from the novel, is yoked with his physical deterioration. It is telling, therefore, that the manner of John Reed's death is suicide—a self-induced act of bodily harm, which is projected as a final blow to the whole enterprise of the making of manhood. In the final instance, John Reed's perishment is an outcome of self-reflection and a painful recognition that he has failed to lay a claim over what he believes to be his rightful share:

He came down to Gateshead about three weeks ago and wanted missis to give up all to him. Missis refused: her means have long been much reduced by his extravagance; so he went back again, and the next news was that he was dead. How he died, God knows! — they say he killed himself."

(C. Brontë 195)

We note here that it is not so much the loss of money as it is the degeneration of her son that becomes the cause of Mrs Reed's illness: "The information about Mr. John's death and the manner of it came too suddenly—it brought on a stroke" (C. Brontë 195). However, it is not only that John Reed's non-fulfilment of his masculine role is blamed for his mother's death; Brontë employs Mrs Reed's dying hallucinations as a prism through which to comprehend the full impact of her son's failure. John Reed's physical and moral decline from the age of fourteen to twenty-one—is set forth in one of the most powerful scenes in the novel which functions as the climax to the devolution of John Reed. When Jane arrives at Gateshead to bid farewell to a dying aunt, Mrs Reed, in one of her delusional moments, dwells upon the various versions of masculinity that she had been exposed to during her lifetime:

I had a dislike to her mother always; for she was my husband's only sister, and a great favourite with him: he opposed the family's disowning her when she made her low marriage; and when news came of her death, he wept like a simpleton. He would send for the baby; though I entreated him rather to put it out to nurse and pay for its maintenance. I hated it the first time I set my eyes on it—a sickly, whining, pining thing! It would wail in its cradle all night long—not screaming heartily like any other child, but whimpering and moaning. Reed pitied it; and he used to nurse it and notice it as if it had been his own: more, indeed, than he ever noticed his own at that age. He would try to make my children friendly to the little beggar: the darlings could not bear it, and he was angry with them when they showed their dislike. In his last illness, he had it brought continually to his bedside; and but an hour before he died, he bound me by vow to keep the creature. I would as soon have been charged with a pauper brat out of a workhouse: but he was weak, naturally weak. John does not at all resemble his father, and I am glad of it: John is like me and like my brothers—he is quite a Gibson. Oh, I wish he would cease tormenting me with letters for money? I have no more money to give him: we are getting poor. I must send away half the servants and shut up part of the house; or let it off. I can never submit to do that—yet how are we to get on? Two-thirds of my income goes in paying the interest of mortgages. John gambles dreadfully, and always loses—poor boy! He is beset by sharpers: John is sunk and degraded—his look is frightful—I feel ashamed for him when I see him.

(C. Brontë 204)

As this paragraph illustrates, an integral part of manhood is to be constantly measured against other men. We notice how John Reed is first compared with his father, and thereafter, his maternal uncles. However, Mrs Reed's delirious insistence that the son does not bear any resemblance to his "weak" father but that, in fact, he is more like his mother and maternal uncles, only serves to underline how the development of masculinity here is stunted — the young boy, in Victorian England, often had to separate from his mother's nurturing fold, and thereby, from his own proto-feminine identity; and eventually identify with his father (Tosh,

Manliness 112). But in *Jane Eyre*, it appears that fathering itself is deficient. Because Mr Reed serves as an inappropriate role model for their son, the mother hastily refers to her own brothers as appropriate masculine examples for the son to emulate. We, therefore, observe that be it in the nineteenth century or even today, “normative definitions of manliness face the problem that not many men actually meet those normative standards” (Connell, *Masculinities* 10). In this way, the eventual dissipation of John Reed’s body and his proximity to the weeping ‘womanly’ father seems to complete the downward arc that had begun from patriarchal authority to financial dependence to patriarchal failure.

In the context of *Wuthering Heights*, Hindley’s bawdy revelry begins once his father’s patriarchal authority diminishes and gives way to poor health:

They say Mr. Earnshaw is worse and worse since [Hindley] came. [Mr. Earnshaw] sit[s] up all night . . . continually, and Hindley has been borrowing money on his land, and does nothing but play and drink: I heard only a week ago—it was Joseph who told me—I met him at Gimmerton: ‘Nelly,’ he said, ‘we’s hae a crowner’s ’quest enow, at ahr folks’. One on ’em ’s a’most gotten his finger cut off wi’ hauding t’ other fro’ stickin’ hisseln loike a cawlf. That’s maister, yeah know, ’at ’s soa up o’ going tuh t’ grand ’sizes. He’s noan feared o’ t’ bench o’ judges, norther Paul, nur Peter, nur John, nur Matthew, nor noan on ’em, not he! [. . .] And yon bonny lad Heathcliff he tells Dame Catherine how her fathur’s goold runs into his pocket, and her fathur’s son gallops down t’ broad road, while he flees afore to open t’ pikes!

(E. Brontë 129)

The passage above conjures up a vivid picture of the transfer of patriarchal power from the old and dying Mr. Earnshaw to the young and agile Hindley. This transference is, of course, denoted in terms, which merge the financial (“money,” “goold”) with the familial (“maister,” “noan feared,” “judges”) and physical (“gallops,” “runs”). In this way, Victorian corporeality literally becomes being one’s body. However, as Hindley begins to lose his patriarchal power at the Heights, his body, too, much like that of John Reed gradually loses its masculine vigour: “ ‘Oh, if God would but give me strength to strangle [Heathcliff] in my last agony, I’d go to hell with joy,’ groaned the impatient man, writhing to rise, and sinking back in despair, convinced of his inadequacy for the struggle” (E. Brontë 202). This description of Hindley’s receding health is followed by a passing mention of his eventual death, in which his inept physical capacity for sustaining hardships is likened to that of Catherine: “The end of Earnshaw was what might have been expected; it followed fast on his sister’s: there were scarcely six months between them” (E. Brontë 205). Thus, we see that whereas, in the case of John Reed’s trajectory, an affinity is drawn between the feminised father and his son; similarly, in the case of Hindley, a correspondingly comparable affinity is drawn between the feminine sister and her brother.

Conclusion

In this article, we traced the masculine trajectories of John Reed in *Jane Eyre* and Hindley in *Wuthering Heights* from adolescence to their respective deaths. We began our investigation by exploring how male authority becomes synonymous with physical vigour and strength; and finds its ultimate outlet in the violent outbursts of John Reed and Hindley. Next, we discussed how masculine autonomy could be seen as being synonymous with financial independence. In this context, we highlighted that whereas, John Reed is unable to transition from adolescent dependence (on mother) to adult independence (as patriarch), Hindley remains insecure regarding his own position as legal estate owner and future patriarch of the Heights because of his father's love for Heathcliff. Finally, we coded the ailing body as feminine. As the weak and private male body of John Reed and Hindley is made public through a lucid demonstration of the loss of physical strength and its concomitant emotional torment, male corporeality becomes a lived experience that is dependent upon social process.

References:

- Bossche, Chris R. Vanden. (1999). "Moving Out: Adolescence." In *A Companion to Victorian Literature and Culture*. Ed. Herbert F. Tucker. Malden: Blackwell (pp. 82-96).
- Brontë, Charlotte. (1999). *Jane Eyre*. Delhi: Worldview. (Original Work published 1847).
- Brontë, Emily. (2005). *Wuthering Heights*. New Delhi: Rupa Classics. (Original Work published 1848).
- Connell, Raewyn. (2005). *Masculinities*. 2nd ed. Berkley: California University Press.
- Jaekel, Kathryn. "A Tale of 'a half fairy, half imp': The Rape of Jane Eyre." *Retrospective Theses and Dissertations* 2007. *IOWA State Digital Repository*. Web. 4 Apr. 2020. <<https://lib.dr.iastate.edu/rtd/14813/>>.
- Jnge, Christina J. "Jane Eyre's quest for Truth and Identity." *The Oswald Review: An International Journal of Undergraduate Research and Criticism in the Discipline of English* 1.1 (1999): 14-20.
- Peters, John. "Inside and Outside: *Jane Eyre* and Marginalization through Labeling." *Studies in the Novel* 28.1 (Spring 1996): 57-75. *JSTOR*.
- Tosh, John. (1999). *A Man's Place: Masculinity and the Middle-Class Home in Victorian England*. New Haven & London: Yale University Press.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

IS THERE ART IN THE CONTEXT OF CHILDREN MUSIC -MAKING? YES, DEFINITELY: A STUDY OF BAPEDI CHILDREN'S MUSICAL ARTS

Prof. Dr. Morakeng Edward Kenneth Lebaka

Department of Creative Arts, Faculty of Arts, University of Zululand, KwaDlangezwa Campus, South Africa

ABSTRACT

The musical history of children's musical arts in the Bapedi society is less defined in terms of academic texts and written historical accounts and is a relatively unexplored field. In the Bapedi culture, the immediate and extended family system provides the child with multi-musical learning situations of expected roles, opportunities, obligations and sanctions. As soon as the children attain the ages of six and seven, they form their own music groups, drawing their members from those of the lineage or children living in the same homestead. The present study investigated how children transfer the experience they have gained from musical involvement in adult groups to their own, and how can this be implemented in the classroom situation and incorporated in the curriculum in the 4th Industrial Revolution. The primary sources for data collection were informal interviews, observations and recordings. Secondary sources consist mainly of publications. Two interrelated research questions therefore guided this study; 1) How are the musical skills, social and performance competence acquired from the parents or extended family? and; 2) How do children transfer the musical skills, social and performance competence acquired from their parents to their peers? The results have shown that in early childhood, it is play that underlies almost all informal learning and the spectrum of learning experiences can range from accidental, unintentional, or reluctant forms of learning to active, intentional, involved, and highly valued forms of learning. The results have also demonstrated that among children in the Bapedi culture, the simplest and most undifferentiated form of music learning occurs through demonstration and imitation.

Main Topic: Art and Children

Keywords: Bapedi society, children musical arts, music learning, musical skills, imitation.

Introduction

Bapedi tribe is one of the ethnic groups found in Limpopo province, in South Africa, and they speak Sepedi, one of the eleven official languages in South Africa (Lebaka 2020:1). According to Lebaka, Greater Sekhukhune District Municipality (see figure 1) is the largest area of Sepedi speakers in South Africa and Bapedi people constitute a major tribe in this Municipality.

Figure 1: Geographical map of Greater Sekhukhune District Municipality

Source: [https://www.google.com/search?q=Geographical + map + of + Greater + Sekhukhune + district + municipality](https://www.google.com/search?q=Geographical+map+of+Greater+Sekhukhune+district+municipality)

Date: 13 May 2021

Play is important and as adults, none of us does it enough. In the Bapedi society, culture, art and music are acknowledged as basic human values, the meanings of which pervade the various domains of society more thoroughly than ever before. Music takes place in many contexts (**see photo 1**), and the teaching and learning of indigenous Bapedi music employs indigenous methods of transmission. Children transfer the experience they have gained from musical involvement in adult groups to their own.

Photo 1

For performers in different Bapedi children's music ensembles in particular, putting on a traditional outfit, usually signifies the performance as indigenous musical arts (Heritage Day, Makhuduthamaga Local Municipality, 24 September 2019), Photographer: Morakeng Edward Kenneth Lebaka.

There has been unsatisfactory integration of traditional music into education, despite the fact that the Ministry of Education advocates its use, stating that education should 'preserve South Africa's cultural practice; develop an appreciation for the practice of one's culture; and develop a sense of respect for other people's culture' (Lebaka 2017:i). According to Lebaka, South Africa is in need of a music education philosophy that is culturally embedded, cognisant of the societal context in which it is to function, and informed by South African ideas and philosophy of life (2017:i). This paper is an attempt to inform the reader on how 'informal learning' can inform 'formal learning'. Simultaneously, it aims to play a role in broadening, deepening and enriching the dimensions of Music Education, in the sense that the process of teaching and learning indigenous music in the classroom situation is surprisingly underestimated.

In the light of the above observations, as the 4th Industrial Revolution is approaching, we should be careful of the infiltration of culture, that it does not replace culture, but rather complement it. We should also guard against destructive technology and the distortion of culture. We must never allow the principle of elimination by substitution to be applied. I just hope that the 4th Industrial Revolution is not related to acculturation and will not lead to colonial dependence. I am mentioning acculturation and colonial dependence, because to the best of my knowledge acculturation implies culture change through assimilation and hybridization, whereby culture 'A' invades culture 'B' through music, language, religion, dance, attire, etc, and this is precisely what happened here in South Africa and elsewhere. Nowadays the Department of both basic and higher education, as well as the department of Transformation at higher education institutions in South Africa are advocating for the Indigenization, Africanization and Decolonization of the curriculum, as well as for the decolonization of the mind. The question is: How shall we accomplish our mission or make this a reality and a success, when we are socially excited about the 4th Industrial Revolution? Is this not contradicting our mission? Further interrelated research questions which guided this study are: 1) Is play still relevant in the 4th Industrial Revolution? 2) Shall we really accomplish our mission in indigenizing, Africanizing and decolonizing the curriculum through modern technology; 3) Is the 4th Industrial Revolution constructively

constructive or constructively destructive? 4) are we going back to acculturation process, or 5) Do children need modern technology to compose, create and perform their traditional songs? In this paper I will outline (briefly) the Case study of children's musical arts in the Bapedi society, and how play has cultural expression and is embedded in social life.

Purpose of the study

The present study investigated how children transfer the experience they have gained from musical involvement in adult groups to their own, and how can this be implemented in the classroom situation and incorporated in the curriculum in the 4th Industrial Revolution. My hope is that this article will contribute to the nationally significant question of the integration of traditional music into education in the construction of the post-apartheid society and its capacities in South Africa, and at the same time, offer a uniquely Bapedi people's perspective on the modes of transmission in the teaching and learning process of indigenous Bapedi children's musical arts.

Theoretical Framework

This study is underpinned by Johan Huizinga's theory of play (*Homo Ludens: A study of the Play-Element in culture*), and supported by Piaget's and Vygotsky's theories of play. For example, Johan Huizinga explains how play has cultural expression and became embedded in social life as ritual and ceremony. Huizinga (1950/1955:3-13) defines play as an activity possessing the following qualities: 1) it is voluntary; 2) it is different from ordinary affairs, especially in its disregard for material interest; 3) it is secluded or limited by special times, places, and cultural configurations; 4) it explores tension and balance within a framework of rules and 5) it is characterized by secrecy and disguising. For Huizinga, playing is always a playing at or with something where that something has the potential to provide intrinsically satisfying experiences.

Piaget (1962) defines play as assimilation, or the child's efforts to make environmental stimuli match his or her own concepts. In contrast, Vygotskian theory states that play actually facilitates cognitive development. According to Vygotskian theory, children not only practice what they already know, they also learn new things. The present study is also based on the theory of 'aesthetic functionalism' as proposed by Akuno (2005:160), which views the meaning of music as being rooted in the role music plays in the life of those who make it. Like in this study, functionalists attribute the meaning and value of a work of art to its relationship with the activities of society. The theory is applicable to this study because Bapedi children's musical arts are culturally embedded in social life, various recreational and ceremonial activities; and play has cultural expression and underlies almost all informal learning.

Research strategy

The research strategy in this paper comprised of contextual approach, whilst, the fundamental tool of collecting data was primarily observations and informal interviews. In examining how children transfer the experience they have gained from musical involvement in adult groups to their own, the researcher visited Greater Sekhukhune District Municipality to record musical performances and rehearsals of children in Bapedi society. Data for this study were collected from selected traditional children's music ensembles from five villages and during heritage day celebration on the 24th of September 2019. The criteria for the selection of participants in this study was that both male and female participants should be recognized. The primary aim of the interviews conducted was to investigate how do children acquire the musical skills, social and performance competence from their parents. The secondary aim was to observe how these children transfer these musical skills to their peers. Audio visual recordings were used to collect data, and the descriptive narrative technique was adopted to analyze the data.

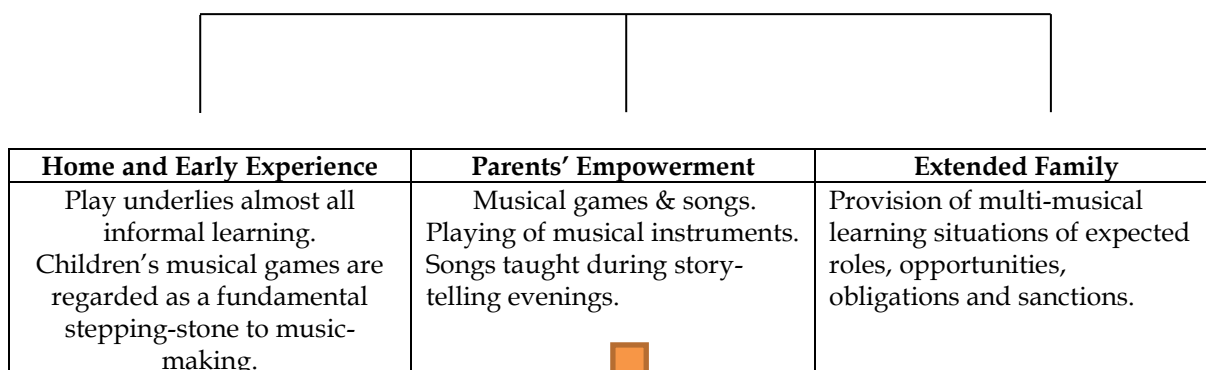
Results and Discussion

During the study, it was observed that in the Bapedi society, in Sekhukhune district, there are musical types for children, for men and for women. Where a musical type is meant or rather prescribed for men, women do not participate in its performance, neither do men participate in musical types for women. Children hardly

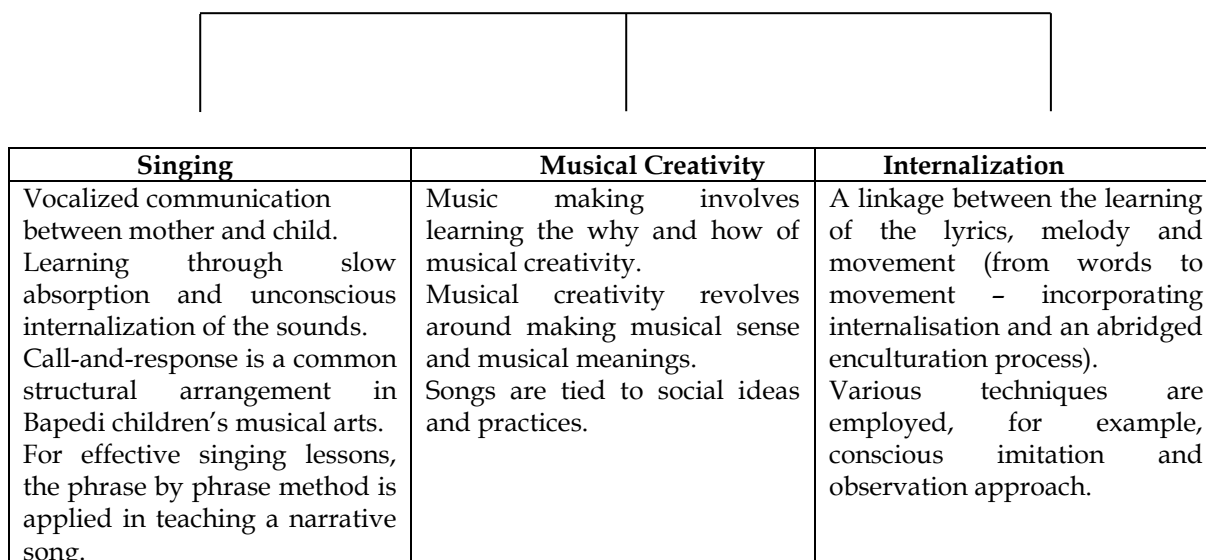
participate in musical types for adults, nor do adults interfere in children’s games and songs except when teaching them such songs. Each parent teaches his/her own child what songs he thinks fit and appropriate especially when the children assemble to play together. Songs are taught by parents during story-telling evenings and are supposedly sung by certain characters in a story. Weinberg (1984:xiv) & Simako (2009) endorse these observations and write that children learn to sing and dance at an early age, a practice through which all, irrespective of ability, engage in community-specified modes of personal intellectual and social development. These observations are also supported by Blacking (1967:24) who observes that in African music, children’s musical games are a fundamental stepping-stone to music making and the transmission of Indigenous Knowledge Systems.

It has emerged from this study that the immediate and extended family system provides the child with multi-musical learning situations of expected roles, opportunities, obligations and sanctions, and as soon as the children attain the ages of six and seven, they form their own music-groups drawing their members from those of the lineage or children living in the same homestead. The investigation has also revealed that in early childhood, it is play that underlies almost all informal learning and the spectrum of learning experiences can range from accidental, unintentional, or reluctant forms of learning to active, intentional, involved, and highly valued forms of learning (Addo 1995; Akuno 2009, 2011; Andang’o 2009; Blacking 1984, 1992,1995; Custodero et al 2003; Davidson 1991; Digolo 2005; Green 2005, 2008; Masoga 2006 and Jaffurs 2004). Indications from the investigation suggest that among children in the African context, the simplest and most undifferentiated form of music learning occurs through demonstration, observation, imitation, intent and collaborative participation (Kreutzer 1993; Kwami & Lebaka 2004; Marsh 2008; Ntsihlele 1982; Nzewi 2003, 2005; Omolo-Ongati 2005 and Akuno et al 2013). The following diagram (figure 2) illustrates the transmission process of indigenous Bapedi children’s musical arts.

THE ROLE OF THE FAMILY

MUSIC ENCULTURATION THROUGH IMITATION

OBSERVATION

Musical Involvement	Intent Participation	Social Competence	Collaborative Participation
Attending social events. Creativity Improvisation Learning through discovery.	Listening and learning through keen observation and in anticipation of participation.	Ability to recognize/interpret what musical event is taking place and to participate in ways sensitive to the context.	Learning through demonstration, memorization, repetition and variation

MASTERY

Repetition	Coordination	Gestures and Actions
After the children have mastered the songs, they can start dancing. The dance is repeated innumerable times until all participants have mastered every detail	Children on their own, drawing upon their creative intelligence, use improvisation, re-creation, variation and gestures to make their performance impressive.	Different movements are choreographed into a complete performance of singing and dance.

During the transmission of indigenous musical arts in the Greater Sekhukhune District Municipality, adults teach children about their musical heritage as a way in which to protect, support, perpetuate and preserve the Bapedi people's cultural identity

Figure 1: Proposed diagram of the transmission process of the indigenous Bapedi children's musical arts.

When participants were asked whether play is still relevant in the 4th Industrial Revolution, it was found that Yes, definitely, and the impression created during interviews and observations is that children will never stop playing. Literary evidence shows that since songs enable children to develop into performing adults, childhood singing is development for adult singing, as does the dance (Simako 2009). Simako further asserts that since song participation is experiential education, the content of the songs divulge what children are learning.

Attesting to Simako's assertion, Joseph and Van Niekerk (2007:488) & Emberly (2009:195) observe that through music, children learn about themselves and retain, maintain and renegotiate their identities. Akuno (2015:299) endorses these observations and writes that "songs that form the musical experience of children comprise a body of knowledge that serves communities in their endeavor to socialize the youth". Akuno further observes that children's songs, in form and content, emphasize the meaningful contribution that song makes to the life of the community (2015:311). When participants were asked whether we can indigenize, Africanize or decolonize the curriculum through modern technology, they all felt that it is not possible.

When asked whether children really need modern technology to compose, create and perform their traditional songs, there were different answers. Some participants think that might lead to infiltration of culture and the distortion of culture, while others are convinced that it will save time in composing the songs and will empower the children with modern technology. Attesting to these observations, Akuno (1997, 2005) observes that through the experience of daily communal events, children acquire knowledge and skills that make them fully participate in the community's activities. In her view, this is the development of their abilities, sensibilities and sensitivities without which they would be ineffective. In consonance with this observation, Mans (2002) is of the opinion that in the absence of television and organized activities, children are encouraged to sing from an early age, often during solitary imaginary play.

Conclusion, suggestions and/or recommendations

In conclusion, based on the research findings of this study, this paper advocates for careful consideration when adopting the 4th Industrial Revolution in our indigenous music tradition, and guard against the infiltration and distortion of culture, so that we may accomplish our mission of transforming the teaching and learning practice, and for the preservation of Bapedi cultural heritage and identity. With regard to the mode of transmission, it is evident that the investigation has relied entirely on an oral tradition of the transmission of indigenous Bapedi children's musical arts. The insights that emerged from this study are a clear indication that children's musical arts in Bapedi society are a cultural activity, a product of social construction and has an impact on Bapedi society for as long as children keep on making music and transferring their musical skills to their peers.

Indications from the investigation suggest that traditional musicians should be appointed at both primary and secondary schools, as well as tertiary institutions to teach practical indigenous music irrespective of their qualifications. It is the author's strong belief that Bapedi children's musical arts may be shared in both structured and unstructured contexts, and this will help to deepen and enrich education, but also promote the indigenous teaching and learning process; and preserve the factual musical culture of traditional music practitioners. The body of evidence based inquiry and research clearly suggests that in Greater Sekhukhune District Municipality, the learning progression of indigenous Bapedi children's musical arts is complex. On the basis of these findings and discussions, it is arguable that indigenous children's musical arts in the Bapedi culture should not be dismissed at face value as practices overtaken by circumstances and hence irrelevant to the present music curriculum in South Africa.

References

- Addo, A. O. 1995. "Ghanaian Children's Music Cultures: A Video Ethnography of Selected Singing Games". PhD thesis. Vancouver: University of British Columbia.
- Akuno, E. A. 1997. *The use of Indigenous Kenyan Children's Songs for the Development of a Curriculum for Primary School Music in Kenya*. PhD Thesis, Kingston University, Kingston upon Thames.
- Akuno, E. A. 2005. 2005. *Issues in Music Education in Kenya: A handbook for Teachers of Music*. Nairobi, Kenya: Emak Music Services.
- Akuno, E. A. 2009. *An Anthology of Indigenous Kenyan Children's Songs*. Nairobi: Emak Music Services.
- Akuno, E. A. 2011. What's in a song? Exploring the analytical-creative learning process in indigenous Kenyan children's songs. In Jelena Davidova (ed.), *Problems in Music Pedagogy*, pp.49-72. Latvia: Daugavpils University.
- Akuno, E., Andang'o, E., Imbwele, N., Nel, Z., Omolo-Ongati, R. & Ondieki, D. 2013. Musical arts for childhood education: case of selected countries in East and Southern Africa. *A Symposium presented at the 8th PASMAE ISME Regional Conference, Kampala, Uganda, 29 July – 1 August 2013*.
- Akuno. E. A. 2015. The Singing Teacher's Role in Educating Children's Abilities, Sensibilities and Sensitivities. *British Journal of Music Education*, 32, pp. 299-313 doi:10.1017/S0265051715000364.

- Andang'o, E. A. 2009. Synchronising pedagogy and musical experiences in early childhood: addressing challenges in preschool music education in Kenya, *Early Child Development and Care*, 179:6, 807-821.
- Andang'o, E. A. 2005. *Music in early childhood education: development of a multi-cultural music education programme*. Unpublished PhD thesis, Kenyatta University, Nairobi.
- Blacking, J. 1967. *Venda Children's Songs: A Study in Ethno-musicological Analysis*. Johannesburg: Witwatersrand University Press.
- Blacking, J. 1984. 'The study of 'music' as cultural system and human capability'. *South African Journal of Musicology*, 14 (2), 1-100.
- Blacking, J. 1992. *Music, culture and experience: selected papers of John Blacking*. Chicago: University of Chicago Press.
- 1995. "Music in Children's Cognitive and Affective Development". In the *Biology of Music Making: Music and Child Development*, Frank R Wilson and Franz L. Roehmann (eds.), pp. 68-78. St. Louis, Missouri: MMB Music, Inc.
- Campbell, P. S. 1998. *Songs in Their Heads: Music and Its Meaning in Children's Lives*. New York: Oxford.
- Campbell, P. S. & Scott-Kassner, C. 1995. *Music in Childhood*. New York, NY: Schirmer Books.
- Custodero, L., Britto, P., & Brooks-Gunn, J. 2003. Music lives: A collective portrait of American parents and their young children. *Applied Developmental Psychology*, 24, 553-572.
- Davidson, L. 1991. Tools and environments for musical creativity. In D. L. Hamann (ed), *Creativity in the music classroom* (pp. 57-63). Reston, VA: Music Educators National Conference.
- Digolo, B. 2005. Indigenous music, education and religion in Kenya: The academic crossroads. In *Proceedings of the east African symposium on music education* (pp. 95-98). Nairobi, Kenya: Enterose Enterprises.
- Dzansi, M. P. 2002. Some manifestations of Ghanaian indigenous culture in children's singing games. *International Journal of Education and the Arts*, 3(7), <http://ijea.asu.edu/articles.html>.
- Emberly, A. 2009. 'Mandela Went to China....and India too': *Musical cultures of childhood in South Africa*. Unpublished Doctoral thesis. Washington: University of Washington.
- Green, L. 2005. The music curriculum as lived experience: Children's 'natural' music learning processes. *Music Educators' Journal* 94(4): 27-32.
- Green, L. 2008. *Music, informal learning and the school: A New Classroom Pedagogy*. Aldershot: Ashgate Publishing Limited.
- Green, L. 2009. *Music, Informal Learning and the School: A New Classroom Pedagogy*. Aldershot: Ashgate Publishing Limited.
- Huizinga, J. 1950/1955 (first published in 1938). *Homo Ludens: A study of the play-element in culture*. Boston: Beacon Press.
- Jaffurs, S. E. 2004. The Impact of informal music learning practices in the classroom, or how I learned to teach from a garage band. *International Journal of Music Education (Practice)*, 22 (3, December), 189-200.
- Joseph, D. and van Niekerk, C. 2007. 'Music Education and Minority Groups. Cultural and Musical identities in the 'Newer' South Africa: White Afrikaners and Indians'. *Intercultural Education* 18, No. 5, pp. 487-499.
- Kreutzer, N. J. 1993. Stages and processes of music acquisition among rural Chishona-speaking children in Zimbabwe. In L. Heunis (ed), *Proceedings of the Fifth Southern African Music Educators' Congress 1993. Music learning and learning musically* (pp. 15-29). Bloemfontein: University of the Orange Free State.

- Kwami, R. and Lebaka, E. 2004. "Horses for Courses?: The Transmission of Indigenous African Music in Three Relocated Educational Contexts". *Council for Research in Music Education* 161/162: 125-134.
- Lebaka, M.E.K. 2017. *Transmission Processes of Indigenous Pedi Music*. Jyväskylä, Finland: University Library of Jyväskylä.
- Mans, M. 2002. *To pamwe or to play: The role of play in arts education in Africa*. *International journal of Music Education*, 39, 50-64.
- Mans, M. E., Dzansi-McPalm., & Agak, H. O. 2003. Playing the musical games of Africa. In: A. Herbst, M. Nzewi & K. Agawu (eds.). *Musical Arts in Africa: Theory, practice and education* (pp. 195-214). Pretoria: Unisa Press.
- Marsh, K. 2008. *The Musical Playground: Global Tradition and Change in Children's Songs and Games*. Oxford: Oxford University Press.
- Masoga, M. A. 2006. 'Building on the indigenous: challenges for musical arts education in South Africa'. In H Potgieter (ed.), *The transformation of Musical Arts Education: Local and Global Perspectives from South Africa*. Cape Town: African Minds, 40-66.
- Ntsihlele, F. M. 1982. *A Study of Zulu Children's Songs*. Unpublished BMus Dissertation. University of KwaZulu-Natal, Durban.
- Nzewi, M. 2003. Acquiring knowledge on musical arts in traditional society. In Herbst, A., Nzewi, M. and Agawu, K. (eds.), *Musical Arts in Africa; theory, practice and education*. Pretoria: University of South Africa.
- Nzewi, M. E. African Arts, Musical Creativity and Performance, 'The Science of Sound', in *Nigerian Music Review*, No. 6, 1-7.
- Omolo-Ongati, R. 2005. 'Prospects and challenges of teaching and learning musics of the World's cultures. An African Perspective'. In Patricia Shehan Campbell, et al (ed.), *Cultural Diversity in Music Education. Directions and Challenges for the 21st century*. Brisbane: Australian Academic Press.
- Simako, J. 2009. *The development of learning activities for teaching music using indigenous Tswana children's songs in Botswana primary schools: principles and practice*. Unpublished MA Dissertation, University of KwaZulu-Natal.
- Weinberg, P. 1984. *Hlabelela Mntwanami. Sing, My Child. Zulu Children's Songs*. Johannesburg: Ravan Educational Books.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

THE PATRIARCHAL GAZE AND THE IDEAL WOMEN: DEPICTION OF WOMEN IN THE BENGALI CHILDREN'S TALES

Dr Debosmita Paul Lahiri

Assistant Professor, English, Maharaja Agrasen College, University of Delhi

ABSTRACT

One of the important purposes of Children's Literature is to instruct while entertaining. The stories teach the children the ideals of living in the society. Children's literature in Bengali too fulfils the same purpose. Writings like *Kheerer Putul* (The Sugar Doll, 1896) by Abanindranath Tagore and *Thakurmar Jhuli* (The Grandmother's Bag of Tales, 1907) by Dakshinaranjan Mitra Majumdar serve a similar purpose. The main protagonist in Tagore's work and several of the stories in Mitra Majumdar's anthology are women. The writings seem to instruct about the ideal behaviour for women. Nevertheless, both these works are by male authors. This paper will attempt to interrogate the presence of the male/ patriarchal gaze in creating the ideal image of the bourgeoisie Bengali women (the '*bhadramahila*') which coincided with the division of labour in the nationalist construct.

Keywords: Bengali literature, nation, women, *bhadramahila-bhadralok*

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

A TALE OR A FACT?: FAIRIES, GIANTS AND SCIENCE IN OSCAR WILDE'S *The Happy Prince and Other Tales* (1888)

Elif GÜVENDİ YALÇIN

*Gümüşhane University, Faculty of Letters, Department of English Language and Literature, Gümüşhane, Turkey,
orcid: 0000-0001-7780-1613*

ABSTRACT

The inauguration of Queen Victoria to the throne in 1837 epitomizes the introduction of a new successful period for the literary British fairy tale. In 1901 when Victoria departs this life loads of new fairy tale books have been printed, a remarkable amount of which have deemed as classics, famous for their myriad invention, fictional uniqueness, and intellectual wisdom. In this framework, due to the various scientific breakthroughs, the Victorian period witnesses new developments in children's education along with advancements in other fields. New scientific disciplines such as anthropology, astrophysics, zoology, chemistry, natural history, etc. are introduced to the school children. Science and everything related has become hot topics for Victorian writers. Along with Utilitarians who give importance to fact-based education of children and regard fairy tales as useless in that sense, there are royal defenders of fairy tales. Charles Dickens is a prolific writer of Victorian England and has used fairy tale references a lot in his various novels. Along with Dickens, Oscar Wilde does not fall behind the progress with the steam engine and the electric telegraph of the age while informing his juvenile readers about some of these scientific developments. This paper is a close reading of Oscar Wilde's first collection of fairy tales which is published under the title *The Happy Prince and Other Tales* (1888). There are five different fairy tales in this collection: *The happy Prince*, *The Nightingale and the Rose*, *The Selfish Giant*, *The Devoted Friend*, and *The Remarkable Rocket*. Through the close reading of these fairy tales, Oscar Wilde's attempt to instruct Victorian juvenile readers in scientific subjects and developments will be explored thoroughly.

Key Words: Fairy Tales, Oscar Wilde, Victorian Era

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

A COMPARATIVE STUDY OF THE COMPONENTS OF READING CULTURE PROMOTION IN FAVORITE TURTLE BIRD TEENAGE BOOKS

Dr. Mohsen Haji Zainalabedini

Department of Information Science and Knowledge, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran
ORCID No: orcid.org/0000-0003-4226-9377

Masoumeh Sa'adat

MSc of children and adolescent literature

Dr. Maryam Abolghasemi

Department of Literature, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran

ABSTRACT

Literature includes texts that are written for a specific audience which is going to impact them. Teen story books are one of the most influential teachers for teenagers and are indeed the most important type of teen literature, therefore what these books offer to teenagers are of utmost importance. One of the things that these stories can help to get rooted in teenagers is reading. The goal of this research is to identify components of reading encouragement in books which have won the Flying Turtle Award from 2012 until 2018. Analyzing the contents of the books first to find the components and again to be done. The findings indicate 33 different components of reading encouragement in these books, which the component of reading other materials beside books was the most common. In books authored by Iranians there had been a greater focus on these components rather than the books which had foreign authors and translated into Farsi and there was no difference among authors of different gender. In the 44 books that were studied, 54 other real-life books were introduced to the teenagers. This research finding indicates that more or less all authors know the importance of reading and they reflect on it in their books and this general idea doesn't differ in books authored from different cultures or by different gender. This research goal was practical and used Text Analyzes technique as one of its methods of qualitative research. The research community was a total of 45 Flying Turtle award winning teen books.

Keywords: Reading Culture, Reading, Teenage Story, Flying Turtle, Book's Review, Iran

Introduction

The importance of reading and studying is not hidden from anyone. Certainly even the first inscriptions had an audience and were written for the obvious reason of those who understood the engraved marks. Since then, reading has been a way of transmitting experiences between generations and seems to be important and even vital. The importance of the development and permanence of written works is so great that they divide the period of human life before and after the invention of calligraphy.

Over time and with the advancement of technology, resources Writing also spreads quickly, and unlike in the past, content can be produced in a matter of seconds, and people all over the world can instantly add content to a movie, sound, image, text, or item. Be another, access.

This advancement in technology and the ease of publishing have led to the publication of many books on various topics around the world every day, which have attracted the world's attention to children and childhood over the past century and awarded international, national and local awards to Books for children and adolescents, we see that books with an audience under 18 years of age constitute a significant part of these books. Given that more than one person is aware of the content of the produced books, and each book, in addition to the author, has at least one editor and publisher, and the Ministry of Guidance also supervises their content, it can be It was concluded that books are the best media available to teenagers. Among the various topics that teen books have, it can be said that stories are the most important; Because during the

story, the child and adolescent gain new experiences and learn along with the sense of empathy with the main character of the story, who is usually the same age. Education that is generally sustainable and can cover a variety of areas.

The statistics of the Ministry of Islamic Guidance on the amount of study in Iran and other countries are impressive statistics. Based on these statistics, we find that most people in our country devote limited minutes to study, averaging about 18 minutes per day, while in some countries this number is about one hour. (Popular, 1390)

No preacher or television program can have the effect that a good story has on a teenager's mind and soul; Because when a teenager reads a novel, he feels himself next to the character of the novel, as if events happen to him, and he considers these events as an experience in his life. The novel is like a mirror that reflects the spiritual and spiritual changes of human beings over time.

Most children's and adolescents' books, although their main purpose is to entertain children, indirectly draw the attention of children and adolescents to social issues. One of the issues that should be considered in these books is the direct or indirect reference to reading and reading that encourages and attracts the attention of these people and can make the next generations more books. **وان**Read and read slowly.

In Iran, books for children and adolescents are judged by several groups and awarded prizes. Prizes such as the "Poplar Literary Award", which is related to the unpublished works of writers in the field of environment, or the "Koomesh Deer Literary Award", which is held in five categories: story, poem, play, screenplay and literary research. The award is held in two categories: children, teenagers and adults, and children and teenagers, mothers, fathers and other interested educators can submit their works for this competition. Like Sepidar, this award is given only to authored books. Of all the awards, the only one that is exclusively for children and adolescent books and includes a total of authored and translated books, and also the judges are experts in children and adolescent literature, is the "Turtle Prize. "Bird", which started in 1991 and until now, each chapter publishes a list of selected books, and at the end of each year, finalizes and publishes these lists.

For this reason, it can be said that the best books in the hands of Iranian teenagers are books that have the symbol of a bird turtle. These books are selected from the writings of reputable publishers of children's and adolescents' books, with the judgment of experts in this field, and are shown at four levels, from excellent to good. Children and adolescents are the main audience for this list, and given the number of experts in various fields who oversee the publication of this list, it is expected that this list will be published by reviewing the appropriate and accurate evaluation criteria.

In this study, we intend to examine the components of encouragement to study, evaluate the situation of this issue in our country compared to other parts of the world and see if the issue of gender has an effect on promoting the culture of reading or not.

Research background

Amin Dehghan and Parikh (2003) have conducted a study entitled "Analysis of the content of story books suitable for children in age group B with a book therapy approach." In this article, the authors have examined 460 titles of children's and adolescents' books by content analysis method, and by specifying their intended components, to the extent of answering questions such as story books suitable for children in age group "B". Are there four psychological problems - aggression, low self-esteem, fear, and sadness? They have come up with the right answers.

Taghipanahi (2007) has conducted a study entitled "Study of factors affecting study motivation in elementary and middle school students". The aim of this study was to investigate the factors affecting study motivation on 304 fifth grade and third grade middle school students in Mashhad.

Of course, the purpose of study in this study is study, but the components and deterrents are significant and study.

Hassanzadeh, Hariri and Gilori (2015) have conducted a study entitled "The effect of using social networks on the study status of adolescents: a case study of high school students in Sama girls' schools in Tehran." This study, which aims to identify the impact of the use of social networks on the study status of a group of students, focuses more on the study of students and finally came to the conclusion that with increasing

Students' use of social networks increases their academic reading rate and increases their non-academic reading rate.

Mahboob (2011) has published an article entitled "A Look at Per capita Reading in Developed Countries". In this article, the per capita study in developed countries has been examined and the situation of Iran in relation to these countries has been measured. This study shows the study situation in Iran compared to developed countries in the world and can be an incentive to conduct more research in this field.

Mohseni-Kabir (1998) has studied the "method of promoting and creating reading habits in children, adolescents, students and families". In this article, Mohseni Kabir examines the study methods, the methods of creating interest in reading in children and adolescents, and when it is possible to start reading books for children, and finally the solution to the lack of interest of children and students. He has studied the study and concluded that this may be one of the reasons why all parents and educators know how useful reading is, but still do not take the time to teach it to the child. There is no defined library service for children.

Collins, et al., D. (2011). *Deadly Love: Images of Violent Dates in the Twilight Saga*. *Ophelia: Journal of Women and Society*, 26 (4). Pp. 382 - 394.

In a study, Collins and Karmadi examined the components of the promotion of violence in the Twilight Book Collection. They believe that the content of various media, including books, movies, music and television, can affect topics such as sex, smoking, drugs, obesity and violence in adolescents. They insist on this after examining cases of violence in the Twilight Book series, which was written for teenage teenagers but has sold more than 40 million copies worldwide and films have been made based on it. Do that when a book collection becomes popular in the world with this level of violence, they normalize violence in the world and finally come to the conclusion that this collection can be popular and continue to be published, but better is to take another procedure.

Brown, Lamb, & Tapen (2011). Book Review: Tapan Pakaging's *Childhood: Protect Your Sons from Superheroes, Myths, and Other Media Clichés*. In a review of a book, they discuss the direct effect of storybook content on adolescent mood. They believe that a teen book writer must have two abilities. The first ability is to be up-to-date and aware of the current issues of adolescents and the society in which they live, and the second ability is the ability to collect and analyze information about adolescents' experiences, attitudes, and beliefs.

In Iran, although various researches have been done in the field of content analysis of children and adolescent books, but not much research has been done in the field of book analysis in order to create and strengthen the interest in reading culture. However, there have been articles in the past that deal with the subject of books, libraries, and librarians in books and movies. These include the following:

- Pazouki, Fatemeh and Hajzineh Al-Abedini, Mohsen (2013). *Analytical and semiotic study of the presence of librarian and library in movies*. Library and People Conference, Kerman: 17 and 18 October 2013. Lecture.

In this article, the authors examine the signs of the presence of the librarian and the library, but not as promoting a culture of reading, and more from the perspective of the library as a useful public place and the librarian as an influential person in society, in foreign films. Where the library and the librarian are present in the desired elements, namely the library and the librarian.

- Hajzin Al-Abedini, Mohsen and Mir Hosseini, Mahdiah (2013). *The place of books, libraries and librarianship in Dariush Mehrjoui's films: A case study of fairy, pear tree, orange-covered, Hamoon films*. National Conference on the Culture of Study in Iran: Opportunities, Threats and the Future Ahead. Tehran: Allameh Tabatabai University.

In this article, which has been written by content analysis method, the components of promoting the culture of reading such as the role of books, libraries and librarianship in Dariush Mehrjoui's films have been studied and it has been concluded that in these films the subject The study is considered and in these works, the components of promoting the culture of reading have a considerable frequency.

- Hajzineh Al-Abedini, Mohsen (1394). *Murakami Librarian: An analysis of the reading, book, library, and librarian components of Haruki Murakami*. National Conference on Public Libraries: Factors and Barriers to Audience Attraction and Development, March 26 and 27, 2016 - Ahvaz. Lecture.

In this study, they have studied the content of a number of books by the great author Haruki Murakami, and in their text, they have studied the subjects, books, the library and the librarian, and their role in the story. Is. At the end of the study, he said: "It is better to identify, analyze and analyze the community to motivate them and encourage them to visit the library and use its valuable resources.

research method

The present research is applied in terms of purpose and content analysis method, which is one of the qualitative research methods, has been used.

The second stage in content analysis is the selection of the analysis unit and the analysis unit in this research is each book from the collection of selected books of the bird turtle independently.

The next step after selecting the unit of analysis is to build the components. According to the main purpose of the research, which is to identify the status of promoting the culture of reading in the selected story books of the bird turtle, the components and sub-components intended for book analysis have a thematic aspect. In fact, components were selected that They had different aspects of the culture of promoting reading; The classifications of other researchers can also be used to construct the component and sub-component. In this study, to build the components and sub-components, after much study in Persian and English sources, we finally relied on the findings and chose what was mentioned from the study in the books as a sub-component. Then we arranged these sub-components into several categories and considered each category as a component.

Our statistical population in this study is 45 titles of selected story books of bird turtles with adolescent audiences between the years 91 to 97, which in fact are all selected story books of bird turtles with adolescent audiences until the end of 1998.

Bird Turtle is a list of the best books of each season for Iranian children and teenagers. These books are selected by a group of critics, experts and children and adolescent writers, reviewing the books in each chapter. In addition, the Bird Turtle Jury selects the selected books of each year and awards gold and silver medals to the selected books. Books are listed according to written guidelines and with clear principles and criteria, or they receive a gold or silver medal. Each year, the reviewers and policy-makers of the list review these criteria based on the requirements of the day, as well as the views and critiques of experts, and announce them in a text entitled Principles, Procedures, Criteria, and List of Bird Turtle Symbols. (List and Bird Turtle Award at a Glance, Beta)

Given that the main and primary purpose of this study was to comparatively study the components of promoting the culture of reading in adolescent books and to examine all adolescent fiction books, it was impossible before any work to search for a list that in There should be both authored and translated books, and certain criteria should be used to select the books. Another thing that was important for us to choose the list was that it was up-to-date and that today's teen was dealing with it. Out of 15 awards given to children and adolescent books in Iran (awards in Iran, Beta), only the bird turtle met all the criteria we considered. The reference library of the Children and Adolescents Intellectual Development Center, the library of Roshangar Educational Complex, the library of Sotoudeh Educational Complex and the Children and Adolescents Department of the Central Library of Shahid Beheshti University were used to access the selected books.

In the first stage, 101 selected book titles of Bird Turtle were reviewed. The children's books were then removed from the list, leaving 50 titles on the list. Since we wanted to look at the components of promoting a culture of reading in selected bird turtle storybooks, we also removed non-fiction books from the list, leaving 45 teen storybooks on the list.

Research Findings

Components of promoting a culture of reading in adolescent storybooks

In this section, after studying all the available sources to find ways to promote the culture of reading and also according to the findings and mental backgrounds that we had from reading about 500 titles of adolescent fiction books, to review the statistical population of this We did research and extracted wherever there was a trace of reading or written text in the selected stories. According to the texts extracted from the selected

books of the teenage bird Turtle, 37 different components of the text of the stories were extracted, which could be divided into 9 main categories. This category can be arranged as follows:

- Job related to study
 - Content production (author, illustrator, publisher, editor, etc.) (40 references)
 - Physics of books (booksellers, librarians, etc.) (15 references)
 - The role of the librarian in the story process
 - study
 - Reading books or publications (170 references)
 - Study compulsion (2 hints)
 - Read aloud (89 points)
 - Audiobook (5 hints)
 - The salvation of the study (43 references)
 - Acquiring knowledge by studying (126 references)
 - Prefer study (7 hints)
 - Reading Habit (97 hints)
 - Giving importance to books
 - Content

Mention the name of a real, fictional book or a famous character in the story (196 hints)

- Bible (50 references)
 - Bring part of the text of the reading material in the heart of the story (172 references)
- Introducing the book and referring to the contents of the book (83 references)
- Mention the author name and introduce the author (40 references)
- Select book titles from other books / authors' names (2 hints)
- Asking questions about the book, talking about the book (91 hints)

Looking for a secret in the book (18 hints)

- Book Picture (5 hints)
- Identify with the characters of the stories, imagine having a presence in the stories or something from the stories (75 hints)
- Eager to read (48 hints)
- Study suggestion (13 references)

- Physical

- Have something related to the book with you (study room, study chair, bookcase, etc.) (5 hints)
- The book is in or around the characters (228 hints)
- Lots of books around story characters
- The book is in public places (2 hints)

Using a book for a purpose and work other than reading (83 hints)

Book Gifts (9 hints)

- Encourage people to read books (2 hints)

- Mentioning being a reader as an attribute (7 hints)
- References to places related to books (library, bookstore, etc.) (79 references)
 - The salvation of the library
- Negative feeling
 - Referring to the book with a negative intention (46 references)
 - Pointing to reading with negative intent (12 points)
 - Boring book (4 hints)
- Reading or referring to reading material other than books (409 references)
- Inspiration from another book (1 hint)

As can be seen, the components that have had the most frequency in adolescent fiction are naming the reading material other than the book, the presence of the book and the reading material along with the characters in the story, and naming, respectively. Another book is at the heart of the story. The high frequency of the reference to reading material other than books is due to the great variety of this type of material, which includes the following:

Letters, scrolls, yearbooks, magazines, notes, brick and stone tablets, inscriptions, articles, tombstones, inscriptions on the back of books or magazines, catalogs, newspapers, paintings, posters, graffiti, postcards, brochures, diaries, scripts, menus Restaurant, will, essay, email.

In addition to the 23 items mentioned, other items such as posters, inscriptions on the jewelry, map reading, resignation letter, bonds, placards, identity cards, telegrams, administrative files and oaths were also mentioned as reading materials. Also, the whole book of this blog is assigned (Hassan-Zadeh, 2013) in the form of a blog and the book *My Name is Minas* (Almond, 2013) is also in the form of a little girl diary.

Reflection of reading culture in the works of Iranian and non-Iranian writers

For this comparison to be meaningful, we must first look at the ratio of the number of books written and the number of pages they have to the number of books and pages of translated books. We now turn to the situation of promoting a culture of reading in these books. To make a meaningful comparison, we measure the number of components relative to the number of books and their pages.

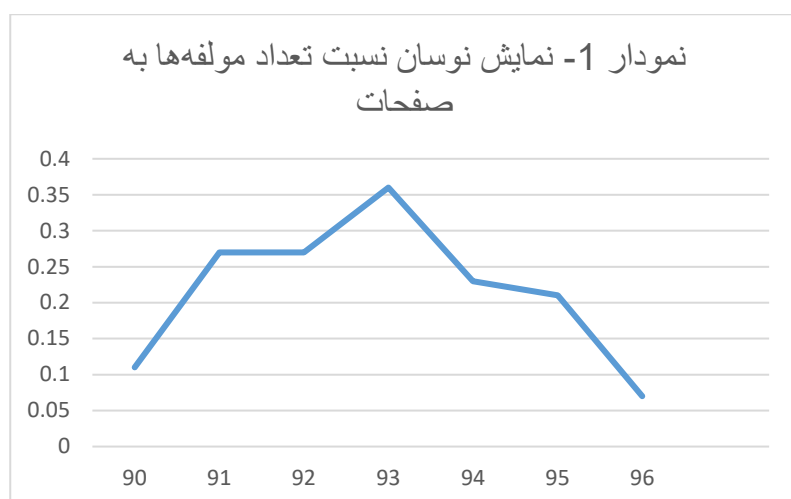
Table 1- Comparison of the total number of components in authored and translated books, according to the number of volumes and pages of the books

	Number of Components	Number of Volumes	Ratio of Components to Volumes	Number of Pages	Ratio of Components to Pages
Translation	1618	33	49.03	7323	0.22
Compilation	743	12	61.91	3180	0.23

According to Table 1, with all the statistics and documents that exist about the low rate of reading in Iran, in selected books for children and adolescents in terms of quantity, the subject of reading culture in authored books more than translated books, Attention has been paid.

The importance of reading culture in adolescent storybooks during different years

It can be seen that based on numerous studies and evidences from the text of adolescent stories, including translation and authorship, between 2012 and 2017, the number of books and components fluctuated during different years, but what compared to Number of pages and without comparison, we see that in 93 the number of components reached its maximum.

According to Table 2, we find that in 1993, the number of components was higher than all these years. Looking at the table, we find that in 1993, books, especially authored books, really paid more attention to the issue of reading. In fact, two of the books written in 1993 (Reyhaneh, daughter of Narges and the canned giant) are ranked first and second among all the books reviewed, in terms of the importance of promoting the culture of reading, and the third rank. It is related to one of the translation books in the same year.

The role of gender in the importance of promoting a culture of study

In this section, we intend to examine the role of gender in the importance of promoting a culture of study. Gender refers to both the gender of the adolescent storyteller and the gender proportion of the protagonist to the author.

Out of a total of 12 volumes of authored books, only one of them had a female author, which is a small number, while the number of books translated with a female author is 14 and with an author. The number of men is 19, which is a very small difference.

Given that a number of books have co-authors, let's take a look at the gender of all authors:

Table 2 - Total number of male and female authors present in the list of selected teen story books of the bird turtle

	مرد	زن	
تالیفی	7	1	
ترجمه	11	11	

According to Table 2, we see that the number of male and female authors in translation books is equal; But in the books of authorship, the ratio is 1 to 7, which is the same book that had a female author, entered the list in the last year. In Iran, meanwhile, women's storytelling for teens has a long history. Studies have shown that male and female writers pay equal attention to the subject of study.

Now the question is, what does the gender of the protagonist have to do with the gender of its author?

In authorial books, the ratio of female heroes is twice that of male heroes; But in translation books, female heroes are three-fifths of male heroes. This shows that Iranian male writers tend to tell their stories in the language of girls. Farhad Hassanzadeh said in an interview that "Hasti" was a boy at first, but to make the story more interesting, he turned into a girl with boyish behaviors who plays football, rides a motorcycle and hates dolls. (Interview of the research author with Mr. Farhad Hassanzadeh on November 15, 2016)

The Impact of Teen Stories on Book Introduction

One of the important points in adolescent stories to spread the culture of reading is that sometimes books are introduced in the margins of their text, and the question is basically what books by other authors in the story are teenagers introduced?

One of the most important effects a book can have on its audience is perhaps introducing them to other books to read. This introduction of the book in the novel takes place in different ways. Forms such as just mentioning the name of the book or one of the characters in the story identifying with the character in another book and learning from his behavior and using the contents of another book to help him do something.

By in-depth study of adolescent stories, we compare the number of times a book name is mentioned in a book, as well as the number of times one character identifies with a character from another book. .

Mentioning the name of the book, introducing the book and identifying with the characters of other books in authored books has received more attention than translated books. A total of 9 books (75% of authored books) and 21 translated books (63% of translated books) list the names of books that may be true (a book that has been written and published and is available to individuals) or untrue. (A book that exists only in the author's imagination and in the story). Mentioning the name and introduction of a real book will definitely have a greater effect on the audience and may encourage them to read another book. The books that have been introduced in the authorship books are: Dozeh and the Crows, Neighbors, Cooking in Simple Language, The Story of Peter, Babalang Deraz, Huckleberry Finn, Quran, Shahnameh, The Wizard of Oz, Prince Little, small women, white teeth, Guinness, Shapurgan, Wendyaddad, kite.

Books that have been introduced in translation books include: The Winter's Tale, The Tricks of the Cross, The Little Prince, Nancy Drew, Tracy Baker, The Little Women, The Bible, Twenty Thousand Miles Under the Sea, Moby Dick, Where Wild Things Are, Dagger, We Go Bear Hunting, Dictionary, Windy Heights, Encyclopedia, Viking Halved, Ghost House Memories, Love of Life, Narnia Collection, Dragon Rider, Sea Monster, The Hobbit, The Wizard of Oz, The Leaning Boy Diary, The Three Musketeers, War and Peace, The Little Prince, The Elephant Man, Hamlet, The Lion, The Wizard and the Closet, Peter Pan, The Horror Collection, The Road Kids Iron, Dr. Zeus Collection, Garfield, The Giver, The Eternal Life of the Vine Family, One Thousand and One Nights, Fingerprint, Lord of the Flies

On this account, the number of books mentioned in the written stories is 16 and the number of books mentioned in the translated stories is 38.

The books that have been mentioned, some of the text of which has been mentioned or introduced in the books, can all make the reader plan to read those books in his program and at least with the title Get acquainted with some other books.

Conclusion

The findings of this first study show that in the textbooks of the flying bird turtle, 36 components of promoting the culture of reading have been used in the books, which include the following:

Production of readable content by story characters, reading a book, naming another book, encouraging book readers, "book reader" as an adjective, book-related places (library, bookstore, etc.).), Referring to the habit of reading, bringing another readable text in the story, the presence of the book next to the characters, negative reference to the readable material, introducing the book, mentioning the names of other authors, saving the book, gaining knowledge through Reading, identifying with the story, choosing the title of the book chapters taken from other books, talking about the book, reading material other than the book, negative reference to reading, book preference, reading aloud, being a book in a public environment, Jobs related to book physics (librarian, bookseller), books as objects, use of reading material not to read, eagerness to read, book gift, study suggestion, reading compulsion, book boredom, book objects, encouragement To study the Bible, to seek the mystery in the book, the picture of the book and the inspiration of another book.

None of the books contained all the components, and none of them had any components and did not pay any attention to the problem. Among the components, the component referring to reading materials, except for the book with 276 repetitions, had the highest amount of repetition among the components. This is because it includes more detailed items such as reading newspapers and magazines, reading brochures and

advertisements, reading announcements, and other minor items besides Younes's love books on fish belly, existence, and Surprisingly, it must have been mentioned in other books. The research findings also show that, firstly, the number of books written by adolescent stories included in the list of selected bird turtles is much less than translated books. However, in the last year (2017), they have decided to make up for this difference a little, and for this reason, they have not included any non-Iranian teen books in this list, and 4 books with Iranian authors deserve to be included in their list of favorites. اندر. The second point that seems significant considering the findings is the approximate equality of the amount of attention paid to the components related to the promotion of reading culture in authored books with translated books. However, looking at the situation of the books separately, we see that the books written by this debt are due to the selected books in 1993, namely the canned books of the giant and Reyhaneh, the daughter of Narges, which are among all the books. Have the largest number of components relative to the number of pages.

The difference in attention to the components of promoting the culture of reading between Iranian and foreign writers is not so great, and this shows that even though the media and the public opinion of the society is constantly talking about low per capita reading in the country, but attention The authors are remarkable in terms of reading and have a favorable position compared to their counterparts around the world.

It can also be concluded that the level of attention to the culture of study in the first years of the study has increased slightly each year to the point that it reached its maximum in 93, which is exactly between the time period we are studying, and then It has decreased and decreased respectively, until it reached its minimum in 1996. The maximum amount of attention is still related to the same two books, Reyhaneh, the daughter of Narges, and Canned Giant, both of which were included in the list of selected books of the Bird Turtle in 1993.

Another conclusion obtained from this study was that the level of attention of male and female writers to the subject of study is the same. These findings indicate that promoting a culture of reading is equally important for men and women, and that gender is not an issue. Also, the difference between the gender of the author and the protagonist in Iranian books is much greater than in foreign books.

The research findings indicate that in total in 9 authored books (75% of authored books) and 21 translated books (63% of translated books) the name of the book that may be real (the book that was written and published) is mentioned. And is available to people) or unreal (a book that exists only in the author's imagination and in the story).

A total of 16 books in books with Iranian authors and 38 books in books with foreign authors have been mentioned or introduced. Of these, 8 books in authored books and about 30 books mentioned in translated books can be aimed at children and adolescents and are suitable for this age group. This indicates that Iranian writers do not pay much attention to the study needs of their audiences, although the books introduced are books of high literary value.

The overall purpose of this study was to identify the components of promoting the culture of reading in selected books of the bird turtle during the years 1390 to 1396. In conclusion, it can be said that the issue of reading is more or less the intellectual concern of all authors and they have been able to include this issue well in their works.

In this regard, Iranian writers are not significantly different from foreign writers, and according to the study, on average, Iranian writers have paid even a little more attention to the subject of reading, which may be due to the low level of reading in the country that writers It is up to them to pay special attention to this issue.

The importance of reading has become very important in recent years, and this can be a little worrying, because if this trend continues, it will gradually fade away, and reading in teen books will take its place.

Research suggestions

1- Due to the importance of the subject of study, it is better for the institutions related to the publication of children and adolescent books to consider the subject of study as a component to assess the validity of a work, and as there is an audit to eliminate immoral issues, a There should also be an audit to highlight the issue of the study.

2- It is better for the judging committees of children and adolescents to choose the subject of reading as a component for awarding their works, and it is even worthwhile to award a prize for the best work in relation to promoting the culture of reading.

3. If children were exposed to books and the library from the beginning, we could see the reflection of this in the works of the authors. Therefore, it is suggested that more attention be paid to kindergartens and schools, and that there be books suitable for all ages within schools, and that there be a reading bell for children to enjoy research in the library environment.

4- It is suggested that the authors and translators of teen books be a little more informed about the latest publications in this field, so that when they want to learn from another book in their own work, that book should also be suitable for teenagers and they should read it. Teens are attractive.

Suggestions for future research

1- The components of reading promotion in children's books have also been examined in order to assess our position in that age group in relation to children's books in other countries of the world.

2- The educational dimension of adolescent books should also be examined. Issues such as recognizing diseases and biological issues, place of residence and its history and geography, solving math problems and the like can help adolescent students to improve their academic and social status.

3. The importance of promoting a culture of reading in books published in the 1980s should also be examined to see if we are in a better position now.

Sources and references

- Amin Dehghan, Nasrin and Parikh, Mehri (2003), Content analysis of story books suitable for children in age group B with the approach of book therapy, *Journal of Library and Information Science*, No. 24, pp. 51-74.
- Pazouki, Fatemeh and Hajzineh Al-Abedini, Mohsen (2013), Analytical and semiotic study of the presence of librarian and library in movies, *Library and People Conference*, Kerman: 17 and 18 October 2013, text of the lecture.
- Powell, Ronald (2006), *Basic Research Methods for Librarians*, translated by Najla Hariri, Tehran: Scientific Publishing Center of Islamic Azad University, Tehran Branch.
- Taghipanahi, Fatemeh (2007), A Study of Factors Affecting Study Motivations in Primary and Middle School Students, *Library and Information Quarterly*, Volume 3, Number 43, pp. 28-56.
- Jones, Adrienne (1347), *A Discourse on the Art of Reading Books*, translated by Ismail Asadi, Tehran: Iqbal.
- Awards in Iran (Beta), [website page], retrieved from:
 - <https://ketabak.org/prizes.in>
- Hajzineh Al-Abedini, Mohsen (2015), *Murakami Librarian: An Analysis of the Components of Reading, Books, Library and Librarian in the Works of Haruki Murakami*, National Conference on Public Libraries: Factors and Barriers to Audience Attraction and Development, March 26, 2016- Ahvaz, Lecture
- Hajzineh Abedini, Mohsen and Mir Hosseini, Mahdieh (2013), The place of books, libraries and librarianship in Dariush Mehrjoui's films: A case study of fairy, pear, orange, Hamoon films, National Conference on Study Culture in Iran: Opportunities, Threats and the Future, Tehran : Allameh Tabatabaei University.
- Hassanzadeh, Soodabeh and Hariri, Najla and Gilori, Abbas (2015), The Impact of Using Social Networks on Adolescents 'Study Status: A Case Study of Sama Girls' High School Students in Tehran, *Journal of Information Research and Public Libraries*, Volume One, Number 92, pp. 35-49.
- Hassanzadeh Dastjerdi, Afsaneh (2017), Conflict with Gender in Children and Adolescent Literature / Case Study: The Novel of Existence by Farhad Hassanzadeh, *Journal of Children and Adolescents Book Criticism*, No. 15, pp. 243-257.

- Khinfar, Hossein and Taheri, Fatemeh and Sayar, Abolghasem (2014), A Study of Executive Strategies for Promoting the Culture of Reading among Students in Qom Province with Emphasis on Book Reading, Quarterly Journal of National Library and Information Studies, No. 25, pp. 86-105.
- Sadeghi, Somayeh (December 20, 2011), Critique of Harriopater, [Website Note], retrieved from:
<http://www.jadoogaran.org/modules/news/article.php?storyid=3797>
- Bird Turtle List and Award at a Glance (Beta), [Website Notes], retrieved from:
•
<http://www.bookcitycentral.com/%d9%81%d9%87%d8%b1%d8%b3%d8%aa%d9%84%d8%a7%da%a9%e2%80%8c%d9%be%d8%b4%d8%aa-%d9%be%d8%b1%d9%86%d8%af%d9%87>
- Mahboob, Siamak (2011), A Look at Per capita Reading in Developed Countries, Book Monthly Magazine, No. 171, pp. 112-114.
- Mohseni Kabir, Taha (1998), The method of promoting and creating reading habits in children, adolescents, students and families, Journal of Academic Library Research and Information, No. 28 and 29, pp. 137-143.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

VIRTUAL TRAVEL EXPERIENCE: WHAT DO IRANIAN CHILDREN LEARN BY READING JOURNEYS?

Somayeh Sadat Hashemi*, Narges Babaei**

**is a reference librarian in National Library and Archives of Iran,
<https://orcid.org/0000-0002-7728-1600>*

***is an expert in periodicals department in National Library and Archives of Iran,
<https://orcid.org/0000-0002-4313-2930>*

ABSTRACT

Travel is very attractive for a child while helping him/her develops his/her social personality and satisfies his/her curiosity sense regarding to recognize the environment around him/her, and acquaintance with the specifications and the customs of various lands and their people.

Writing journey for children is a professional task requiring knowledge of such varied fields as history, geography, culture and travel destination. The existence of such specifications as literal, historical, cultural-social, geographical, economical, personality and appearance, religious, political and architectural ones, multiple the values and the richness of traveler's writing.

In this research, descriptive and analytical information related to 38 children's journeys published in Iran is reviewed. These books are either in Persian language or have been translated into Persian.

Due to the current state of the world – COVID-19 pandemic - and the decreasing number of trips, parents can use journeys to boost children's imagination and increase their knowledge by reading journeys about different countries and helps us to understand how reading journeys to Iranian children helps them to identify and become familiar with different ethnicities and nations, and to what extent they are familiar with the particular specifications of each ethnicity and geographic region.

Key words: Iranian children, Traveler's writing, Journeys, COVID-19 pandemic

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

GRIM ISSUES IN CHILDREN'S LITERATURE: A STUDY OF THE IMPACT OF TERRORISM ON THE YOUNG PSYCHE

Sapna Desai

Vanita Vishram Women's College of Commerce, Department of English, Surat, Gujarat, India

ABSTRACT

Terrorism as an issue in children's literature may be bemusing but we cannot deny the fact that today we live in a world where terrorism has become a global phenomenon with bomb blasts in crowded areas and ISIS as a part of everyday life. The paper is an account of how the youth undergo victimization due to terrorism and how the psyche of a young child is subjected to trauma and torture from every side and everyday of life. The prevalence of the crucial issue of terrorism in the realistic narrative *Weed* by Paro Anand, provides an opportunity to view the narrative as an important socio-cultural and socio-political document to expose the effects of terrorism on the young psyche as well as the life of children living amidst fear and violence. The study examines the grave issue of terrorism firstly from the perspective of terrorism as portrayed in the narrative and secondly from the aspect of terrorism addressed in the narrative in relation to society and the studies made in social sciences. For the purpose of research it is assumed that the literary text is intertextual. So, through literature focus is drawn on understanding how ideologies are articulated socially and creatively. The research aids to get clarity regarding the fanciful notions associated with terrorism which lure today's youth towards the path of violence. Also an in depth analysis of the narrative sheds light on various other social problems connected with terrorism. Thus the study explores terrorism and brings to surface the emotional and sensitive workings of the child psyche along with the attitude and treatment of society in dealing with terrorism.

Key Words: Children's Literature, Kashmiri youth, Terrorism, Psychological Trauma, Victimization.

Introduction

The Himalayan region has been divided between India and Pakistan, but claimed in full by both, since the two countries gained independence from Britain in 1947. Due to the frequent clashes between the Indian and Pakistani troops on either side of the valley, the civilian population is stuck in the middle – and badly exposed. Life remains uncertain. The situations, in which the Army would seal off an area suspecting militants to be hidden there, is not uncommon. Army men frisking the male members of the family and going desperately looking through houses is a sight witnessed often by the Kashmiris. Even the children there are exposed to violence and explosion from their early life and often hear and sometimes witness firings and grenade attacks. Kashmiri people suffer from both ends in the fights between the army and militants. Peace, stability, law and order is the Utopian's dream and people are stuck in conflicts between the two forces resulting in crops being destroyed, schools being forced to close for weeks and shops remaining open only long enough for people to buy essentials. But still the people do not want to leave Kashmir – their motherland and amongst the brutalities and violence life goes on. People go to offices, bazaars, on picnics, weddings, schools, banks. People laugh, cry and get angry, all felt as anyone else feels.

However life surviving amidst the constant threat of terrorism and violence is not easy. Life in Kashmir is comparable to living in a cocoon where physical violence and mental torture are a commonplace. The ongoing violence has deep impact on the personal life of people staying there. The ability to lead healthy life and contribute meaningfully to society is deeply impaired. Fear prevails and people are scared to express new ideas and opinions. Parents do not allow young children to leave homes or visit friends after dark because young males are the most vulnerable sections of society. The threat of terrorists luring young males of the family is all pervasive and this generation of young people has absolutely no experience of normal living. The psyche of Kashmiri youth is subjected to trauma and torture from every side and everyday of their lives. Being the most vulnerable section of the society, the youth are deprived of their basic rights

including the right to education. Many of the innocent children in Kashmir yearn for a decent education and normal childhood when their family is disintegrated due to terrorism.

Selected Fictional Text for the Paper

The research dwells into the study of the narrative *Weed* by Paro Anand to bring forth the plight of the young children of Kashmir who are left unnoticed and uncared by the society after their family's disintegration and linkage with terrorism. It speaks of the struggles of a child who against all odds tries to attain his basic right to education and lead a normal life but fails to do so. The *Weed* exposes the life of people in Kashmir and gives an insight into the plight of parents. It dwells into the psychological trauma experienced by children who reside in areas of uncertainty, violence and terror. The narrative talks about a disintegrated family, with two children who are left to the care of their mother when the father decides to abandon the family to join the *Jihad*. The sons too want to accompany their father without the understanding about the consequences and the functioning of *Jihad*. The mother assumes the role of protector and caregiver for the family after the father's departure and makes up her mind strongly that she would not let her sons trod on the path of violence. But poverty and social stigma weaken her resoluteness and she ultimately has to surrender when her younger son is rock firm in meeting his father. She allows her younger son Umed to make a choice between his father and her. The strong hold of terrorism and the longing to meet the father is able to separate the child from his mother and Umed decides to leave for the valley to search for his father much against the mother's will. Thus the mother even loses her son who unknowingly succumbs to terrorism by choosing to look for his father and stay with him forever, never to return back. But the elder son Umer decides to stay with his mother despite his yearning to accompany his brother. The social stigma and the neglect of the society does not let Umer lead a dignified life and he too makes attempts to desert his mother to look for Umed. However the narrative ends on a positive note where Umer meets an elderly man who accepts Umer with open arms and guides him to return back to his mother. Not only this, the man also provides employment to Umer and his mother so that they can once again lead a respectful life forgetting the past. A note of optimism strikes as Umer and his mother get a chance to become accepted by the society once again.

Research Methodology:

Comparative, descriptive, illustrative and analytical methodology is used to deal with the narrative. Also an interdisciplinary and intertextual approach is adopted. The work of art chosen deals with the various issues seen in the contemporary India. Though the writer has woven fictional characters and events but they are drawn from the experiences and knowledge of the writer about the scenario of India and the world at large. So to study the narrative, an approach is adopted that takes into account the studies made in various disciplines and fields of knowledge.

Children of Terrorist Parents Impacted

The narrative raises complex questions regarding the future of children whose parents choose the path of violence. Umer undergoes victimization by the society as he is subjected to unfair judgments of the society. He is neglected and despised by the society for no fault of his own.

Weed – a wild, unwanted thing to be weeded out. That's me – a weed. Not wanted, to be thrown out.

Left to fend for myself – if I must. Left to die – if I can.

Out. The word describes the circles of society in relation to me. Go on out. Get out.

Out. (*Weed* 1)

Anand here questions the sense of fairness of society and brings to surface the plight of children who have to bear it all just because their fathers chose a wrong path – a path blighted and unaccepted by the civilized world. "And I didn't even *do* anything. Ah yes, my father did. And aren't sons forever following in their father's footsteps? Even if those footsteps are blighted? So, this weed, filled with bitter bad blood, was cast out. To follow in his father's footsteps" (*Weed* 3).

E. Mosely in his article *Incarcerated - Children of Parents in Prison Impacted* points out that “When a loved one is sentenced to prison, the emotional turmoil is difficult for everyone to handle. Perhaps the heaviest burden is felt by those who are unintentional victims of crime - children of incarcerated parents” (E. Mosley 2008). The children love their parents even if they are wrong. When Umer’s father resorts to terrorism, an emotional tumult and burden is felt by Umer who finds it is difficult to admit the immorality of his father or suppress his love for his father. In the narrative Umer too shares his secret aloud with the readers. The innocence of the child is reflected when he admits to loving his father dearly despite being aware of his father’s secret activities. “All right, I’ll share my secret with you. My deepest darkest secret. I loved my father. There, I’ve said it. I’m sorry that I did. Love him, I mean. That I still do. But what could I do? I loved him. Like sons love their fathers, I too loved mine” (*Weed 3*).

According to Stewart Gabel the suddenness of the father’s departure from the family has lasting impressions on the young psyche. “The male child between 11 – 13 years of age, who was usually the oldest in the family, was apparently most vulnerable to being affected” (Gabel 36). Such children are forced to adopt adulthood, where they are burdened with responsibilities they were unaware of so far. Umer too has to grow up overnight when his father bestows him with the charge of being “the man of the house”. “Day broke, spreading its cold grey light on the newly fragmented family. On the new ‘man of the house’ - who was so full of fear and foreboding. A child. Not ready to take them on. A child chilled to the bone by the enormity of his loss and the long, bleak October night. Alone now. A child. Me” (*Weed 13*).

Also it is a widely known that children without parents or in the care of a single parent tend to become mature early. Particularly in the absence of the father, children are pushed to assume the role of an adult. In the narrative, Umer too embraces a fatherly role and becomes protective and caring for his younger brother just like his father. “I suddenly loved him more than I had ever done before. Suddenly, quite unexpectedly, I felt like a father to him. Knew I’d have to protect him, no matter what. Knew I’d do anything for him” (*Weed 25*).

The separation of parents is a stressful period for children. The publication regarding *Children and Separation* by the Australian Government substantiates this. “Separation is often a surprise for children and they generally experience many of the same feelings as adults. Children can also grieve for quite a long time. They may be unaware of the problems their parents were having and they may feel shocked and confused when the separation occurs” (*Children and Separation*). Separation is extremely traumatic for children – they can see the dramatic changes in their world as a loss of care and stability. Here too in the narrative, we find Umer taken into a shock when his father reveals that he had decided to part ways with his mother who did not approve of the path chosen by him. Umer wants to remind his father about his responsibilities towards his family but is unable to voice his mind.

But all he told me was that he’d be leaving now. That my mother, his wife couldn’t accept his chosen path and that he could walk no other. They had lost all common ground and could not stand together any more. I felt the words rise up in my throat. But we are your common ground – your children are your common ground and you are our parents. You have duties towards us. But I didn’t say anything, I sat mute, listening. (*Weed 12*)

Separation leaves children struggling emotionally. Denise Evans, a senior Resolution Practitioner, voices the agony of such children in his critique *The dilemma for children who are caught up in parental conflict* and observes that separation is a phase of “dilemma for children who are caught up in parental conflict which is said to be about the care arrangements for the children where the parents don’t live in the same household” (Evans 2016). Umer too is worried about his future after his father’s departure. His father had promised that he would send money for the family secretly but it should not be known to the mother otherwise she wouldn’t accept it. Umer had given his word to his father that he would keep the money affair hidden from his mother. But he is stuck up in a moral dilemma when his mother urges him to stay away from his father and the ones like him. He is unable to comprehend when his mother forces him to slash all kinds of doings with his father. On one side there is a worry to sustain financially without the support of the earning member of the family and on other side are the strong morals of the mother who abhors ‘blood money’. “I stared back at her. I’d promised my father, assured him I’d take the money he would send for us. Take it and use it to look after Ammi and Umed. But here she was asking me to do the opposite. What was I to do now? Whose promise was I to keep?” (*Weed 15*).

Dilemma surrounds children when they find their parents in moral conflicts. One of the most significant qualities of being a father, and certainly the most frequently cited, is serving as a role model. Imitation, or modeling, is one of the most potent learning processes. As someone once said, “Children want to see a sermon, not hear it.” Parents are the role models for the children. Many a times sons want to follow in the footsteps of their father blindly. But what if these footsteps lead to the world of violence? Umer too has high regards for his father and does not want to surrender to the idea that his father had gone astray. He is once again caught up in a dilemma when his mother wants him to see clearly that his father’s activities are not that of a freedom fighter or hero but are something that the society dreads and finds deplorable.

Terrorist, atankvaadi, separatist? Or freedom fighter, jihadi? Which of these was he? I wanted to believe the latter, but my mother, my mother knitted the fabric of the former and wrapped us tight into the thought that he was not someone to admire. Not someone to become. And she would not tolerate any other way. (*Weed* 22-23)

According to Barbara, “Children are dependent on the care, empathy and attention of parents who love them” (Barbara 2006). Due to separation and loss of the parent, children are forced to assume adult roles where they have often to face real life problems and their childhood is lost in the assumed adult lives. They wait to resume normal life if it ever does, and go on for years with the lost childhood and innocence which never comes back. Children are exposed to miserable circumstances and have to face predicaments independently. Umer too has to face adversities when the military troops come searching for his father after his father’s disappearance. Umer assumes the role of the protector of the family and though meek and timid tries to confront the army. “‘What do you want?’ I asked, my voice sounding high, like a peeved child. ‘Open the door!’ the command left no choice. With one last look at each other, Ammi nodded, I unlocked the door, drewback the bolt. They burst in, filling our little home with urgency and anger. And guns” (*Weed* 18).

The analysis of Mary E. De Masi and Cate Teuten Bohn in their research on *Children with incarcerated parents: A Journey of Children, Caregivers and Parents in New York State* explicates that most children experience embarrassment when their parent goes to jail. Some children also assume they are at fault or have done something that led to their parent’s incarceration, even when there was nothing they could do to prevent their parent from going to jail. Umed and Umer too feel a sense of shame when their friends ignore them at school. “We were left alone much more now. Especially me. But even little Umed. Even his friends are friends no longer. They are warned by their parents. *Don’t play with that boy any more...you must have nothing to do with him. Stay away.* ‘That boy’ as if he were a disease or something. As if they could catch terrorism from us or something” (*Weed* 24).

According to the studies conducted by La Vigne, Davies, and Brazzell published in *Broken Bonds: Understanding and Addressing the Needs of Children with Incarcerated Parents*, children with a parent in jail or prison are teased more often at school and “may internalize the stigma and experience lower self-esteem, especially if they identify with the incarcerated parent. Others may react with anger, defiance, and a desire for retaliation against those who reject and taunt them.” (La Vigne, Davies, and Brazzell 9) In the narrative too we find that both the children have to undergo alienation and dejection from their friends at school and the elder brother Umer responds with anger and strikes back by actually frightening, scaring and physically assaulting those who reject him and his brother. “So I started creeping up behind Umed’s friends, catching them unawares, pulling them behind the tree where I was hiding and clamping my hand over their mouths, stifling their screams, subduing their struggle. Their wide frightened eyes thrilled me” (*Weed* 24).

This behavior of Umer confirms with the opinion of Sack who offers the view that the boys’ antisocial behavior seemed to be a defensive attempt to continue their relationships with their fathers and maintain their identification with him by altering the internalized, previously positive qualities of the father to a new identification with the negative or “bad” aspects of the father. (Sack 1976 as cited in Gabel 1992. 36).

As mentioned by La Vigne “Separation from a parent for any reason will likely result in stress, sadness, and fear; indeed, many scholars have likened the experience of losing a parent to incarceration to that of losing a parent to death or divorce (Lowenstein 1986 as cited in Hagan and Dinovitzer 1999). However, while death is naturally occurring and final, separation due to incarceration is ambiguous; children may not know how to grieve the loss of a parent who is alive, yet emotionally and physically absent (Miller 2006). Children may be seriously emotionally affected by this sudden and ambiguous loss”(La Vigne , Davies, and Brazzell 7). In the narrative we find Umer too wrapped up in grief and anguish when he realizes that his father had gone away never to return back. A pinch of gloom always surrounds him and he secretly embraces his father’s shawl to have a feel of his presence. But the fading smell of his father from the fabric makes Umer even

more distressed and desperate to unite with his father. For Umer the agony of separation is tormenting. He mourns the loss of his father who previously was ever present to take care of him and look after the financial matters which now were burdened on Umer.

Gone. More gone than if he was dead. More gone than I thought possible. I hadn't imagined, even when he was telling me he was leaving, that he would go so far. So far away that there'd be no turning back. (*Weed 29*)

Whereareyouwhereareyou? I didn't know when I started crying. But I knew when I stopped. Made myself stop. I made up my mind I'd try and reach him, send him messages. It could happen, I'd heard about people thinking of someone so hard and then that person knowing that they were being remembered. Just by thinking! (*Weed 35*)

La Vinge advances that "Children who have lost a parent to incarceration will likely experience greater financial hardship than other children." (La Vigne, Davies, and Brazzell 5). "Several factors might explain the increase in financial strain following a parent's incarceration. Typically, currently or formerly incarcerated parents cannot provide the level of financial support they offered prior to their arrest." (La Vigne, Davies, and Brazzell 6). So Umer's family, along with losing the father, also loses the financial support system too as the father was the sole breadwinner for the family. The financial crisis leads to accepting charity from the relatives – an act which Umer does not approve of but has to accept due to economic strain. "Times were harder now than they had ever been. There was no money coming in. Sabiha Khala came sometimes, bringing food. It would always be cooked so that it would look like the sharing of yesterday's feast and not charity. But in some fold of the cloth that tied the bundles of the roti together, there'd always be a little money. Left there discreetly – never mentioned" (*Weed 30*).

It is observed that a conspiracy of silence hangs in the families going through financial crisis. Even children avoid talking about their fears and worries. Parents too try to shield their children and attempt to protect them by avoiding conversations about money. Umer's family too purposely avoided talking of grey issues and pretended to be leading a normal life. "Amazing the number of important things we avoided talking about! We concentrated on stupid things like too much salt in the wangan, flowers in the neighbour's garden" (*Weed 31*). They were all aware about their economic uncertainty but still evaded talking on important issues as pretence helped them to hide their fears and remain normal. When their mother took to being a servant in order to sustain livelihood, both the children never gathered courage to ask her about her servant life and her worries. "So we didn't see her being a servant. We didn't talk about it either. . . . I'd been trying to picture her day, but even in my mind's eye I couldn't bear the images and shut down on it" (*Weed 37*).

Poverty and greed for more money often drives people to resort to terrorism. Here too in the narrative, Umer's father is lured into terrorism for the greed of more money and is pushed to sell his sense of honesty and virtues. The greed to afford a decent living and the attempts to make ends meet drive him to resort to the path of violence.

He wanted Umed and you to have what his honest living couldn't pay for. And he was a weak man. I see that now. He wasn't greedy, not for himself. He was greedy for his family. And his greed made him weak. Left him wanting. And in the valley of ours, there are plenty of vultures who'll smell of a person's hunger, sense of wanting, his longing. And they will consume him. Like vultures on a carcass, they'll strip him down to nothingness. To where his imam, his goodness, his sense of justice and honesty, why even his greed are consumed. He was a good man Umer, but look at what his greed has done.' (*Weed 35-36*)

The only way out from the vicious circle of poverty, from the clutches of terrorism and a way to decent living is education. Umer's mother too urges Umer to continue studies so that he could remain out from the dark shadows of terrorism. "I insist that you continue your studies. I never want you to feel that hunger, the need to fall prey to the vultures that lurk in every corner. I want you to have a full education, to get a job where you can hold your head high, walk in the sun, fill your pockets and fulfill your heart's desire" (*Weed 36*).

Kishore A.N. and K.S.Shaji in their research entitled *School Dropouts: Examining the Space of Reasons* demonstrate that "There were several strands in the narrative around family issues and dropout from school. Parental separation and ill health often led to the need for girl children to work or stay back at home to care

for younger siblings. Older boys dropped out to find work.” (Kishore 2012). Here too we find Umer dropping out from school to find work and sustain living. “There simply wasn’t enough to pay the fees for both of us. I was being forced to take another unwilling step towards adulthood I wasn’t ready to meet just yet. No matter how much I hated school, no matter how many times I’d wished I didn’t have to go. I knew I didn’t want to leave in forever. Not yet. At least, I didn’t want to be forced into it” (Weed 54). Education is thus deprived due to poverty which is a common occurrence in India.

Mia Bloom and John Horgan in their article *The Rise of the Child Terrorist: The Young Faces at the Frontlines* maintain that, “Child soldiers are predominantly orphans that the group subsequently takes in and “adopts.” . . . In addition to establishing youth chapters and training camps, many terrorist organizations create targeted propaganda to lure children to join their cause, subsequently using them in support roles, such as cooks, cleaners, porters, and even weapons smugglers, until they are “old enough,” usually 16 or 17, for frontline battle” (Bloom and Horgan, 2015). Anand here has drawn out an exactly similar issue where we find young Hameed taken in by force by the terrorist groups and being employed to carry out odd jobs till he is ready for frontline battle. Hameed is just another victim of circumstances who is being indoctrinated to murder his innocence. “And that’s when I took a good look at him. And found that he wasn’t really a man at all! He was a young boy, maybe just about my age. Maybe even younger. He seemed more nervous than I. But, but what was I to say? I couldn’t find the words, any words in the parched desert of my throat” (Weed 57).

After the father’s departure, the family is pushed to dire poverty. The innocence of Umed is reflected when he urges his mother to accept the money sent by his father. Umed too is aware of the crucial financial strains that the family is facing and so is happy at the prospect of receiving money from his father. He literally begs and pleads his mother to accept the money and does not understand the reason behind her refusal to do so. “‘Ammi,’ he began earnestly, smiling, almost, believing she hadn’t understood what this was and what it meant. ‘ Ammi, this isn’t filth, Ammi, it’s money. Abbu sent money. He knows we need it. See, that’s why he had to go away, to make our lives better, more comfortable. See how much money Abbu’s sent for us, Ammi’”(Weed 59).

The childish Umed urges his mother to let him unite with his father. The questions posed by him are reasonable but then there is no answer to them. Umed is unaware about the dangers and risks associated in being with his father. “ ‘ Ammi, Hameed has him as his father, then why can’t I? Why can’t I? I’m his son. Ammi, please Ammi, how can you be so cruel?’” (Weed 68).

As pointed out by E. Mosely, “Sadly, 70 percent of these kids are doomed to follow in the same footsteps as their parents becoming imprisoned at some point in their lives. In fact, children of incarcerated parents are five times more likely than their peers to commit crimes. However, these at-risk children are largely ignored before they get in trouble” (E. Mosley 2008). Here too a similar situation emerges when we find Hameed taken in by terrorists to become one after his father’s death. It was his father’s last wish that his son follow his footsteps and a childlike Hameed who doesn’t have the understanding to differentiate between right or wrong is forced to make a choice about his future. It is indeed ironical that a small child is left to the mercy of terrorists to decide his future and there is absolutely no intervention by the society or police when a terrorist man takes the child away. “So he’d left his fainted mother and followed those footsteps that had led to his father’s death. And he’d never been back home after that” (Weed 65).

Even little Umed has to make a choice so early in his life between choosing to follow his father or staying with his mother to lead a life full of financial struggles. For Umed, it seemed like a perfect chance to unite with his father and stay in his protective shell away from financial worries. But little does he realize that choosing to stay with his father meant, accepting the path of violence and uncertainty from where there was no returning back ever. Even Umer longs to unite with his father but being elder to Umed he is able to predict the risks of a terrorist’s life and at the same time he does not have the courage to leave his mother forever. This cowardly nature of Umer in fact saves him from choosing a blighted path. “Umed, this is a big decision. One, I think, you shouldn’t have to make, young as you are. But circumstance has forced us, the moment is upon us. Take today to think over” (Weed 74). “I wanted so much to go to Abbu. I knew if Ammi had not put the condition that if we choose to go, there was no coming back, if she hadn’t said that, well for sure, I’d be packing my bags right now, readying to leave with Hameed tonight”(Weed 75).

As perceived by Anne B. Smith & Nicola J. Taylor in their research on *Rethinking children’s involvement in decision-making after parental separation*,

Children in our view are able to contribute meaningfully to discussions and decisions being made about their living arrangements (residence and contact) after their parents separate. The unfair burden of responsibility has been frequently raised as a primary reason for keeping children out of family disputes. Yet, encouraging children's participation in family and legal processes does not necessarily mean that children's views alone should be determinative or that children should be given sole responsibility for the decision. Children generally have some awareness of the problems facing their families and listening to what they have to say can allow any distress, anxiety or uncertainty to be properly voiced and dealt with. Participation by children may help them to accept decisions made about them and may facilitate their growth towards mature and responsible adulthood. (Smith and Taylor 201).

Here too in the narrative we find that Umed's mother finally allows Umed to take the decision which makes him analyze and look at things more clearly and makes him more mature. Umed remains firm in his decision and shows that he is a little boy no more. "And when he spoke, it was in a man's voice, a somber man's voice, 'I will go,' he said, 'Bhai, Ammi has told me to sit and think over my decision very carefully. But I don't need time, I've already made up my mind. I'm going'" (*Weed* 77).

The insecurity and fear of losing the second child is all pervasive in parents who have lost one. Such parents become overtly possessive and tend to keep the child under constant supervision. This child becomes the parent's center of attention, which leaves no breathing space and independence for the child. This kind of excessive parental monitoring harms the well being of the child and is responsible for youth involvement in problem behaviors. In the narrative too we find Umer's mother snatching away the freedom and space of Umer for the fear of losing him. "She watched me closely, all the time, every moment we were together. And even sometimes when we weren't, it seemed her eyes were on me, the leash pulled taut, the invisible collar she had put around my neck tightening, choking me." (*Weed* 85)

But the fears of the mother are not ill founded when she has lost her husband and a son to terrorism. Umer's mother is very precarious and does not let Umer out of sight as she is aware of the terrorist's tactics to lure children. Her apprehensions come true when Umer is approached by terrorists, when he has only a moment of solitude away from his mother that too on their unplanned day off from work. Only a slight flash of privacy gives a chance to the terrorists to interact with Umer who is all set and ready to break free from the tight leash of his mother. "Yes, yes, your Ammi will not let you talk to us. It is because of her that we have not been able to talk to you, to help you'" (*Weed* 123).

According to La Vinge, "Children whose parents are incarcerated are reported to experience a wide variety of behavioral and emotional problems during the time of the parent's incarceration. These problems include school difficulties, antisocial behavior, anxiety, and depression." (La Vinge, Davies and Brazzel 8). Barbara J. notes that, "The experience of indifference from the surrounding world, or, worse still, malevolence may cause children to suffer loss of meaning in their construction of themselves in their world" (Barbara 2006). Umer too experiences alienation and withdrawal after his father's departure and finds his life mundane and monotonous.

It was as if I had become invisible, ceased to exist. (*Weed* 86)

Sometimes, in the quiet of the morning, I would whisper my name to myself, just to hear it. Just to confirm I was there, present, alive. (*Weed* 86)

Adulthood v/s Childhood

The joys of childhood are boundless and endless. The phase of childhood is free from cares. It is a kingdom full of fun, frolic, equality and innocence. But at the same time it is also the formative period of one's life. An individual's character takes its shape in childhood. The mind at this stage is curious and receptive. A child is just like the potter's clay. The impressions and experiences of childhood, mould and shape our adult life. So human character should be properly shaped in this golden period of life, which leaves deep and lasting impressions when one grows up. Compared to the simple and humble childhood, the world of adults is full of responsibilities and worries. As Roald Dahl rightly puts it, "Grown ups are complicated creatures, full of quirks and secrets." But then too children and teens long to step into the adult world and find the lives of their adults interesting and perplexing.

It is observed that children are usually curious to know about the adult world and are eager to learn the secrets of their parents'. Umer too decides to know of his father's secret proceedings when he discovers that his law abiding father is going to sneak through the darkness of the night. "So when did he start breaking the law? He who always told us to be good, always to listen to our teachers, obey our parents. When did it come to pass that he would sneak out at night, like a thief, a shadow slipping away from prying eyes? Risking the anger of the uniform that patrolled the valley? I followed" (*Weed 7*).

The world of adults is fake and presumptuous. We usually do not follow what we teach and preach. However the adults do expect children to obey the laws and rules of the adult world with devotion and sincerity. Umer's father too expects him to be a good and law abiding citizen even though he himself doesn't practice it. When Umer is caught following his father to the valleys, his father brings him back and chides him for his actions. Umer is unable to understand the dubious ways of his father and wants answers though he lacks the courage to question his father.

He had gone out. He had broken the rules. I was just trying to find out what it was all about. That's all. But I was dragged home. What have you got to say for yourself? Where the hell do you think you were off to?

How could I answer these questions? I didn't know the answers.

My father had the answers, then why was he asking the questions? (*Weed 10*)

The innocent children are less malign than adults. They do not cultivate bitter feelings and are loyal friends and companions. But contrary to that, adult relations are fake and fragile. During the period of troubles and difficulties the adults often turn their backs and break trust and friendship. In the narrative too, when Umer's family is surrounded by problems, the society turns its back towards them. The parents forbid their children to keep friendship with Umed and Umer and venom the innocent minds against them. We find that Umed's friend Salim does not want to break his friendship with Umed even though he has parental pressure to do so.

'Salim, he asked me, he asked why everyone's parents were telling our friends to be careful of us, to stay away. He wanted to know what had really happened. He said he didn't believe my father was a bad man who had run away from police. He said he wanted to be my friend even if his parents didn't. He said he wanted to be my friend forever...'(*Weed 26*)

Usually the adults believe that the children are naive and too immature to understand complexities of life and that, they are surrounded by ignorance and innocence. So parents usually do not share the real life problems with them and try to keep them out of the family troubles. But young children are smarter than what their parents think. They listen to adult conversations and grasp majority of the talks. Here too, Umed knows about his father and very innocently shares his story with his friend at school. His elder brother Umer is surprised to know that Umed understood and knew so much about *Jihad* and his father becoming a terrorist, all of which was rarely discussed at home. "We sat there in the dust, I knew he would tell me, eventually, what he had told his friend. And he did. He spat out all the details he knew. I was surprised he knew so much" (*Weed 26*).

Conclusion

The study highlights how the life of a child exposed to situations of terror and violence result in traumatic experiences that may leave enduring psychological impacts and change in life trajectory. The research addresses the compelling circumstances that build up and force a child to deal with problems like victimization by the society, separation from parent, identification with the criminal parent, feelings of abandonment, social stigma, anti-social behavior, anxiety and depression, personal loneliness, shame, remorse and community hostility. It exposes the miserable condition of a child who is marginalized by the society thereby losing the opportunity for education and assuming forced adulthood. It dwells into the issue of community stigmatization and the socio-economic pressures which leave a child faltering between right and wrong. The study thus aids to understand the phenomenon of terrorism in its totality as we witness not only the physical loss of life and property due to terrorism, but also get a glimpse of psychological trauma experienced by youth as a result of terrorism.

References:

Primary Source:

Anand, Paro. *Weed*. New Delhi: Roli Books Pvt. Ltd., 2008.Print.

Secondary Sources:

Barbara, Joanna Santa. "Impact of War on Children and Imperative to End War." *Croatian Medical Journal*. 47.6 (Dec 2006): 891–894. Web. 15 May 2016.

Berrebi, Dario. "Poverty and Crime: Breaking a Vicious Cycle of Discrimination." *Poverties.org*. N.p., 11 Apr. 2011. Web. 13 Mar. 2015.

Bloom, M and Horgan, J. "The Rise of the Child Terrorist: The Young Faces at the Frontline," *Foreign Affairs* February 9, 2015.

"Children and Separation." *Family Relationships Online*. Australian Government, n.d. Web. 18 May 2016.

De Masi, Mary and Cate Bohn. "Children With Incarcerated Parents: A Journey of Children, Caregivers and Parents in New York State." *Council on Children and Families*. Annie E. Casey Foundation, 2010. Web. 12 May 2016.

E. Mosley. "Incarcerated - Children of Parents in Prison Impacted." *GO KIDS Articles*. Texas Department of Criminal Justice, 6-12 July 2008. Web. 18 June 2016.

Evans, Denise. "The Dilemma for Children Who Are Caught up in Parental Conflict." FairWay Resolution. N.p., 2016. Web. 18 June 2016.

Gabel, Stewart. "Children of Incarcerated and Criminal Parents: Adjustment Behavior, and Prognosis" *Journal of the American Academy of Psychiatry and the Law Online*. J Am Acad Psychiatry Law 20.1 (March 1992): 33-45. Web. 18 June 2016.

Kishore , Arun N.R. & K.S.Shaji. "School Dropouts: Examining the Space of Reasons." *Indian Journal of Psychological Medicine* 34.4 (Oct-Dec 2012): 318–323.

La Vigne, Nancy, Elizabeth Davies, and Diana Brazzell. "Broken Bonds: Understanding and Addressing the Needs of Children with Incarcerated Parents." *Urban Institute*. Annie E. Casey Foundation, 12 Feb. 2008. Web. 19 June 2016.

Sack WH, Seidler J, Thomas S. "The children of imprisoned parents: a psychosocial exploration". *American Journal of Orthopsychiatry* 46.4 (1976 Oct) : 618-28. Web. 15 May 2016.

"Single Parent." *Wikipedia*. Wikimedia Foundation, last modified on 10 June 2016, Web. 19 June 2016.

Smith, Anne B. & Nicola J. Taylor. " Rethinking children’s involvement in decision-making after parental separation ." *Childhood* 10.2(May 2003):201-216.

Walsh, Anthony, and Craig Hemmens. *Introduction to Criminology: A Text/reader*. Los Angeles: Sage, 2008.

GASTROINTESTINAL FORM OF COVID-19 MIMICRING LIKE INTUSSUSCEPTION SYMPTOMS

Petar Stamov*, Sylvia Stamova, Dora Vasileva*****

*MHAT "St. Anna", Department of pediatric surgery, Varna, Bulgaria, ORCID No: 0000-0002-9266-9769

**Medical university "Prof. Paraskev Stoyanov", Faculty of Pharmacy, Department of Pharmaceutical chemistry, Varna, Bulgaria, ORCID No: 0000-0003-2135-066X

***MHAT "St. Anna", Department of pediatric surgery, Varna, Bulgaria, ORCID No: 0000-0003-1185-4960

ABSTRACT

The new Corona virus disease 2019 (COVID-19) first presented in Wuhan, China. The virus was spread throughout the world, causing a global health crisis. The COVID-19 pandemic poses a serious challenge to health systems around the world. As one of the measures to prevent the spread of the virus, the Bulgarian government has suspended the plan for scheduled operations, except for emergencies. However, in rare cases the disease might be present with non-respiratory symptoms. The presentation of COVID-19 as a case of intussusception in children is an atypical and rare phenomenon.

We present here a case of a 10-month-old male child who was admitted to hospital due, frequent vomiting, food refusal, dehydration, recurrent severe abdominal pain and constipation without fever. He was diagnosed as possible of intussusception. The child was tested for corona due to hospital admission protocols during a pandemic and because of his mother, who was suffering from symptoms similar to corona or seasonal flu.

Patient was treated without surgery and recovered quickly. The COVID-19 infection was without respiratory symptoms, and there was no need for the child to remain in department of pediatric surgery and was referred to a special department for the treatment a COVID infection in children.

Some case reports introduced the presentation of COVID-19 as without respiratory symptoms in children. Ubiquitous availability of corona virus and performing COVID-19 tests for children with intussusception can lead to connection between them.

Keywords: COVID-19, intussusception, children, pediatric surgery.

INTRODUCTION

The new disease caused by SARS-CoV-2 was first described in Wuhan, China. The virus has spread rapidly around the world and caused a global health crisis. The COVID-19 pandemic poses a serious challenge to health systems around the world. As one of the measures to prevent the spread of the virus, the Bulgarian government has taken the suspension of the planned admission of patients for hospital treatment, except for those in an emergency.

COVID-19 generates a wide range of symptoms, from completely asymptomatic patients to severe manifestations affecting primarily the respiratory system such as pneumonia, respiratory failure, shock or multiorgan dysfunction. Gastrointestinal symptoms such as diarrhea, nausea and vomiting are also common. A recent study reported an increasing number of patients with gastrointestinal manifestations. The pathophysiology of gastrointestinal manifestations remains unclear. Evidence suggests that the gastrointestinal tract may be affected by the SARS-CoV-2 virus, as this pathogen infects host cells through the angiotensin-converting enzyme 2 (ACE2) receptor, which is expressed in various organs such as the gut and lungs., heart and kidneys. Once inside the enterocyte, the virus begins to release cytokines, which lead to acute inflammation of the intestinal wall characterized by the accumulation of neutrophils, macrophages and T cells. This explains microvascular dysfunction and clinical manifestations. As a result, the gastrointestinal form of COVID-19 could mimic almost any intestinal disease, including one requiring urgent surgical

treatment. The manifestation of COVID-19 infection with a clinical picture of intussusception in children is an atypical and rare phenomenon.

CLINICAL CASE

We present a case of a 10-month-old boy who was hospitalized in a pediatric surgery ward with complaints dating back several hours: restlessness, crying, refusal to eat and repeated profuse vomiting. There were periods when the child was calm, but after 1-2 hours he woke up again with his legs bent to the abdomen and crying, but he did not have a fever. The child was hospitalized with a diagnosis of intussusception.

The physical examination reveals:

Deteriorated general condition. Relaxed, sluggish and moaning. Reacts sluggishly to irritation, afebrile with pale pink skin and visible mucous membranes with signs of dehydration. Throat - slightly hyperemic palatine arches. Respiratory system - bilateral vesicular breathing, without wheezing. Cardiovascular System - rhythmic heart activity, clear tones. Heart rate - 142 / min. sO₂- 98-99%. Abdomen - at chest level, moderately ballooned at the expense of the upper abdominal floor. Soft-elastic abdominal walls, weakened peristalsis. Rectal douching - without impurities of blood and mucus. Limbs - no complaints.

From the laboratory tests the results are the following: Haemoglobin - 106; Haematocrit - 0.339; Erythrocytes. - 5.7; Leukocytes - 18.0; Platelets - 293; Clotting time - 360; glucose (capillary blood) - 15.8; pH-7.354, pCO₂-4.44; po₂-11.23; BE- 6.5; Glu-15.2; Lac-2.64; Serum glucose - 14.89 mmol / l; Serum creatinine - 49.0 µmol / l; Urea - 5.7; Bilirubin - total - 3.6 µmol / l; Bilirubin - direct - 2.0 µmol / l; AST - 48.5 U / l; Alanine aminotransferase (ALAT) - serum - 28.5 U / l; Gamma glutamyl transferase (GGT) - serum - 15.0 U / l; Total protein - serum - 68.7 g / l; Serum albumin - 47.6 g / l; CRP - 5.92 mg / l; Calcium - photometrically - 2.67 mmol / l; Sodium - 139.0 mmol / l; Potassium - 4.18 mmol / l; Chloride - 96.3 mmol / l.

Abdominal ultrasound and radiography show no pathological abnormalities. Lung radiography also showed no inflammatory changes. The patient was tested for Covid 19 according to the hospital admission protocol. At that time, the child's mother had mild flu-like symptoms. The patient received conservative therapy with intravenous rehydration, non-opioid analgesics, a proton pump inhibitor, and a probiotic. His general condition quickly improved. COVID-19 infection is asymptomatic and does not require the child to remain in the paediatric surgery ward and is referred to a specialized ward for the treatment of COVID infection in children.

DISCUSSION

It is a world-famous fact that the disease mainly affects the respiratory system, but other clinical manifestations, including gastrointestinal, must be taken into account. The mechanism of virus invasion into enterocytes is via ACE 2 receptors. After entering the cell, cytokines are released, which leads to inflammatory changes, dysfunction of the microcirculation, which explains the clinical symptoms. Early diagnosis and paediatric thinking about COVID-19 infection is crucial in two ways: First, to make the correct diagnosis, as some patients may mimic the symptoms of surgery and lead to unnecessary surgery, and second, to stop timely distribution. of infection with contact persons. Cases of faecal excretion of the virus have also been reported following a negative respirator.

CONCLUSION

Some case reports introduced the presentation of COVID-19 as without respiratory symptoms in children. Ubiquitous availability of corona virus and performing COVID-19 tests for children with intussusception can lead to connection between them. Given the above, gastrointestinal infection by COVID-19 should be considered in all patients who come to the emergency room

Many studies recommend testing for SARS-CoV-2 for children with gastrointestinal complaints that mimic surgical conditions. In this way, complications of both the disease could be avoided and the spread of the infection in society could be stopped in time.

REFERENCES

1. Mohammad N.,SalimMasade, COVID-19 presenting as intussusception in infants: A case report with literature review, *Journal of Pediatric Surgery Case Reports*,Volume 66, March 2021, 101779
2. J. Samanta, J. Dhar, A. Khaliq, R. Kochhar,2019 novel coronavirus infection: gastrointestinal manifestations,*J Dig Endosc*, 11 (1) (2020), p. 13
3. J. Ashcroft, V.E. Hudson, R.J. Davies, COVID-19 gastrointestinal symptoms mimicking surgical presentations, *Ann Med Surg (Lond)*. 2020 Aug; 56: 108–109.
4. Saeed U., Sellevoll H.B., Young V.S., Sandbæk G., Glomsaker T., Mala T. Covid-19 may present with acute abdominal pain. *Br. J. Surg.* 2020:186–187.
5. Zorays Moazzam, Areej Salim, Alina Ashraf, Fyezah Jehan, Muhammad Arshad, Intussusception in an infant as a manifestation of COVID-19, *J Pediatr Surg Case Rep.* 2020 Aug; 59: 101533
6. Mohammad N. Athamnah, Salim Masade,Hanady Hamdallah, Nasser Banikhaled, Wafa Shatnawi, Marwa Elmughrabi,Hussein S.O. Al Azzama, COVID-19 presenting as intussusception in infants: A case report with literature review, *J Pediatr Surg Case Rep.* 2021 Mar; 66: 101779.

THE USE OF T-TUBE ENTEROSTOMY IN ISOLATED TRAUMATIC PERFORATION OF THE JEJUNUM

Petar Stamov*, Hristo Shivachev, Rumen Hristov*****

**MHAT "St. Anna", Department of pediatric surgery, Varna, Bulgaria, ORCID No: 0000-0002-9266-9769*

***UMHATEM "N.I.Pirogov" Department of pediatric surgery, Sofia, Bulgaria*

****MHAT "St. Anna", Department of pediatric surgery, Varna, Bulgaria*

ABSTRACT

Blunt abdominal trauma can injure all abdominal organs and the entire gastrointestinal tract. The lesions may vary in their clinical presentation, which has had significant morbidity and mortality in the pediatric age group. Diagnosing hollow visceral organs after blunt abdominal trauma presents a significant challenge for any surgeon. These injuries often pose a diagnostic dilemma due to common nonspecific and unclear clinical signs. The aim of this paper is to present a case report of a 12-year-old male patient who was admitted to the pediatric surgery ward with a history of a bicycle accident. After resection of the devitalized edges of the lesion, the defect was restored on 2 floors, and T-drain was placed in the jejunum lumen and made in the form of an enterostomy. In case of isolated perforation of the high jejunal, we recommend a primary T-tube drain anastomosis with a thorough cleaning of the abdominal cavity with antiseptic solutions and pelvic drainage, followed by powerful antimicrobial therapy.

Key words: T-tube, pediatric surgery, trauma, jejunal.

INTRODUCTION

Blunt abdominal trauma can injure all abdominal organs and the entire gastrointestinal tract. The lesions may vary in their clinical presentation, which has had significant morbidity and mortality in the pediatric age group. Isolated Jejunal perforation remains rare with less documented reports in this particular age group. [1]

In trauma patients, missed hollow viscus injuries result in extravasation of bowel content, and cause inflammation of the abdomen and early sepsis. If missed, septic complications may even develop into life-threatening septic shock.

Diagnosing hollow visceral organs after blunt abdominal trauma presents a significant challenge for any surgeon. These injuries often pose a diagnostic dilemma due to common nonspecific and unclear clinical signs.

CASE REPORT

A 12-year-old male patient was admitted to the pediatric surgery ward with a history of a bicycle accident. According to his parents, he began to complain of abdominal pain and greenish vomiting. The patient remained hemodynamically stable before and after admission. The first Focused Assessment with Sonography for Trauma (FAST) did not show any free intraabdominal fluid or lacerations in parenchymatous organs. The erect X-Ray abdomen showed no gas below the diaphragm. Physical examination revealed normal somatic status, and no bruising or other external injuries were noted. Abdominal examination revealed distension of abdomen with greater sensitivity and caution of the epigastric and left hypochondrium.

Initially, non-operational management and close monitoring were applied. However, repeated clinical examinations revealed persistent abdominal pain and caution. After 8 hours of patient monitoring, due to increased abdominal pain, which shrouded the entire abdomen, a control ultrasound was performed, which

detected the presence of free fluid. Therefore, diagnostic laparotomy was indicated and immediately performed.

While exploring the abdomen dilated intestinal loop was found, and about 150-200 ml Serohemorrhagic fluid, as well as a small rupture of the Jejunum approximately 10 cm aboral to the Treitz's ligament.

The Jejunal trauma was a single isolated jejunal perforation of the mesenteric border, covering almost half of the circumference of the wall with a haemorrhage in the mesentery. The rest of the colon and other organs were normal.

Resection of a devitalized segment of injure and jejune-jejunal anastomosis was performed. After resection of the devitalized edges of the lesion, the defect was restored with single 4/0 sutures on 2 floors, and T-drain was placed in the jejunum lumen and made in the form of an enterostomy. An appendectomy was performed.

Drains were inserted and the abdomen was closed after thorough saline wash. The patient began antibiotic therapy. On the 3rd postoperative day, the child began to feed orally. On day 4, the abdominal drain was removed and on day 9, the T-shaped drain was removed after moderate traction. The operative wound and the location of the T-drain healed primarily. The patient was discharged after 10 days.

DISCUSSION

Abdominal injuries are common in childhood and can sometimes be life-threatening. Blunt abdominal injuries can cause damage to the parenchymal and hollow abdominal organs. Blunt abdominal trauma causing perforation of the gastrointestinal tract is relatively rare, with an incidence of hollow visceral injury of <1%–8.5%. [2, 3, 4]

Although in most cases, they are expressed in invisible or minimal lesions of the anterior abdominal wall, their impact on the abdominal organs is significant.

Diagnosing hollow visceral organs after blunt abdominal trauma is a significant challenge for the surgeon. These injuries often pose a diagnostic dilemma due to common nonspecific and unclear clinical signs. Abdominal pain is the most frequent symptom seen in 64% of cases. Abdominal sensitivity is the second most common sign seen in 46.7% of cases. Proper medical history, detailed physical examination, and continuous observation with repeated examination for up to 72 hours are mandatory for a proper diagnosis, as BAT may cause delayed perforation. [2]

Intestinal traumas are a special group that is characterized by an atypical clinical picture immediately after trauma. Imaging studies do not show clarity in the extent of the lesion, except in cases where visual free air is seen under the diaphragm when there is a large perforation of a hollow abdominal organ. At the same time, the patient remains hemodynamically stable. After only a few hours, the clinical symptoms worsen and symptoms of peritoneal irritation, intestinal paresis, inflammatory reaction appear. Exploratory laparotomy is accepted as a diagnostic method in cases of severe diagnosis.

In a case like ours, when there is a lesion in the proximal part of the jejunum, during the laparotomy it is visible that the abdominal cavity is primarily contaminated by the spilt intestinal contents. This condition, as well as trauma to the mesentery, carries a risk of performing a primary anastomosis, increasing the risk of dehiscence. On the other hand, it is not prudent to remove a high jejunostomy. Numerous authors recommend that a primary anastomosis be performed in this situation and that the patient be left to laparostomy for a "second look" review. In this situation, we have successfully combined both recommendations.

We performed a primary jejune-jejunal anastomosis of a T-tube drainage that played the role of enterostomy. This type of stoma has advantages, among which are the following:

1. Initially, gastric and bile juices are evacuated through it, without remaining in the lumen of the parietic intestinal loops;
2. Contrast material can be inserted through the sewer of the T-tube and the intestinal passage can be visualized and checked for leaks;
3. No additional surgery is required to remove the stoma, and the removal itself is quick and easy. The intestinal fistula remains blocked for several days.

In our case, the abdominal drain was removed on the 4th postoperative day, and the T-tube was removed on the 9th day. The patient was discharged on the 10th postoperative day.

CONCLUSION

Blunt abdominal injuries can cause serious damage to the gastrointestinal tract. Despite the uncharacteristic symptoms, early diagnosis and timely surgical treatment are extremely important. In case of isolated perforation of the high jejunal, we recommend a primary T-tube drain anastomosis with a thorough cleaning of the abdominal cavity with antiseptic solutions and pelvic drainage, followed by powerful antimicrobial therapy.

References:

1. Goyal S, Garg MK. Single jejunal blowout perforation following blunt abdominal trauma: diagnostic dilemma. *J Mahatma Gandhi Inst Med Sci.* 2013;18:144–46.
2. Canty TG, Brown C. Injuries of the gastrointestinal tract from blunt abdominal injuries in children. *J Trauma.* 1999;46:234–40
3. Albanes CT, Meza MP, Gardner J, Smith SD, Rowe MI, Lynch JM. Is computed Tomography a useful adjunct to the clinical examination for the diagnosis of paediatric gastrointestinal perforation from blunt abdominal trauma. *J Trauma.* 1996;40:3:417–21
4. Samuel Annan reported the first case of intestinal rupture secondary to blunt trauma (Chiang WK. Isolated jejunal perforation from non-penetrating abdominal trauma. *Am J Emerg Med.* 1993;11:473–75
5. Manerikar KA, Verma P, Ghatage A, Garg S, Dholakia M. Delayed Presentation of Isolated Jejunal Perforation Following Accidental Trauma. *J Clin Diagn Res.* 2017;11(3): PD09-PD10. doi:10.7860/JCDR/2017/25254.9556
6. Ladislav Mica (2016) Jejunal Injuries in a Young Male's Blunt Abdominal Trauma. *Trauma Emerg Care* 2: DOI: 10.15761/TEC.1000119

DIAGNOSTICS OF INFECTIOUS PATHOLOGY LYME BORRELIOSIS IN CHILDREN OF TERNOPIL REGION (WESTERN UKRAINE)

Svitlana Nykytyuk¹, Sergiy Klymnyuk¹, Volodymyr Panichev²

Ternopil National Medical University by I. Horbachevsky¹

State Institution "Ternopil Regional Laboratory Center of the Ministry of Health of Ukraine"²

ABSTRACT

The study was performed as part of research "Mono- and mixed infections transmitted by ticks, improvement of medical and diagnostic technologies and biosafety measures."

Aim. To establish the preconditions and frequency of natural infection of *B. burgdorferi sensu lato* in ticks removed from children in the districts of Ternopil region in different months of the year. Summarizing the evidence of the accuracy of diagnostic tests and test regimes at different stages of LB.

List of infectious diseases transmitted by ticks: Borreliosis, Tularemia, Rickettsial diseases (rickettsiosis, anaplasmosis, ehrlichiosis, Ku fever, Rocky Mountain spotted fever, etc.), Babesiosis, Arbovirus diseases (tick-borne encephalitis, tick-borne encephalitis, encephalitis caused by Pavassan virus, etc.), Omsk hemorrhagic fever, Fungal infections that can develop in immunocompromised hosts.

Material and methods. The databases on cases of Lyme borreliosis (LB) in children in the Ternopil region in 2017-2020 were used.

- * Ticks were identified using a stereomicroscopic SEO system.
- * The DNA of *B. burgdorferi sensu lato* (s.l.) (*B. burgdorferi sensu stricto*, *B. afzelii* and *B. garinii*), *B. miyamotoi*, *A. phagocytophilum* and their RNA were determined by real-time PCR and dark field microscope method.
- * Medical history of disease, clinical examination of child were taken into consideration. Two- stages diagnostic of lyme borreliosis included EIISA for detection of antibodies IgM and IgG and later for consideration of diagnosis Immunoblot was used.

Result. The survey covered 269 parents of children who were attacked by ticks. *Borrelia burgdorferi sensu lato* (*B. afzelii*, *B. burgdorferi sensu stricto* and *B. garinii*), *B. miyamotoi* and *Anaplasma phagocytophilum* were determined. Of the 169 ticks studied, 49 (28.9%) were infected. Among them, *B. burgdorferi* was found in 32 individuals (65.3%), *A. phagocytophilum* - in 12 (24.5%), *B. miyamotoi* - in 1 (2.0%), *B. burgdorferi sensu lato* compatible with *A. phagocytophilum* - in 4 ticks (8.2%).

According to the sanitary substation in 2017- 67 children were examined who had sucking by infected by ticks, 124 studies were conducted. Places of sucking ticks are mainly tender areas of the skin, scalp, earlobe, upper and lower extremities. The probability of infection in the case of sucking a tick correlates with the duration of suction. It is established that the probability of infection with LB pathogens, in the case of sucking a tick, correlates with the duration of its sucking

By Elisa method was examined in 67 child of whom 45 were diagnosed with ME (15. 46%). 15 (22.3%) patients had ELISA-positive immunoglobulin M and IgG in (5 7.5%). In 6 children Lime disease were confirmed by immunoblot.

Conclusion.

1. Early detection and identification of Lyme borreliosis pathogens prevents an increase in the incidence of this infection in children and allows to predict the epidemic situation for this borreliosis in a particular region
2. A differential diagnosis of co-infections and concomitant pathology of Lyme disease should be performed.

References

1. Stanek G, Wormser GP, Gray J, Strle F. Lyme borreliosis. *Lancet* 2012;379:461.
2. Philip SS. *Current Medical Diagnosis and Treatment* [Internet]. 2013. New York: McGraw-Hill. Spirochetal Infections; [cited 2013 Mar 23]. Available from: <http://www.accessmedicine.com/eres.library.manoa.hawaii.edu/content.aspx?aID=18802&searchStr=lyme+disease>
3. *Clin Lab Med*. 2015 Dec;35(4):827-46. doi: 10.1016/j.cll.2015.07.006. Epub 2015 Sep 1.
Lyme Disease Coinfections in the United States. Caulfield AJ1, Pritt BS2.
4. Centers for Disease Control and Prevention [Internet]. Reported Cases of Lyme Disease by Year, United States, 2002-2011; 2012 Sept 12 [cited 2013 Mar 24]. Available from: <http://www.cdc.gov/lyme/stats/chartstables/casesbyyear.html>
6. *Ticks Tick Borne Dis*. 2014 Apr;5(3):219-24. doi: 10.1016/j.ttbdis.2013.10.010. Epub 2014 Mar 19.

ULTRASOUND-GUIDED THORACIC ERECTOR SPINAE PLANE BLOCK FOR POSTOPERATIVE ANALGESIA IN HYDATID CYST RUPTURE: A PEDIATRIC CASE REPORT

Ayhan Şahin* (Asst. Prof.), Onur Baran** (Asst.Prof.), Cavidan Arar*** (Prof.)

*Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon Ana Bilim Dalı; Namık Kemal Kampüs Cad No:1, 59030 Süleymanpaşa/Tekirdağ, ORCID No:0000-0002-3539-2353

**Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon Ana Bilim Dalı; Namık Kemal Kampüs Cad No:1, 59030 Süleymanpaşa/Tekirdağ, ORCID No: 0000-0003-0007-6315

***Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon Ana Bilim Dalı; Namık Kemal Kampüs Cad No:1, 59030 Süleymanpaşa/Tekirdağ, ORCID No: 0000-0003-1952-427X

ABSTRACT

Introduction: The erector spinae plane block is a recently defined regional anesthesia technique used as multimodal analgesia. Thoracotomy is considered an extremely painful procedure. Pain management of thoracotomy is always crucial because of limitations. Postoperative thoracotomy pain in children is essential.

Case Report: We aim to present a case of effective postoperative analgesia ensured by ultrasound-guided thoracic erector spinae plane block in a 7-years old patient after hydatid cyst rupture.

Findings: In the first hour of postoperative period her pain score was 0. No deprivation of analgesia established for 24th postoperative hour on the second day of surgery, a pain score of 2 was noted, which is controlled with 200 mg acetaminophen.

Discussion: With only a few reports of the ESP block to the thoracic region, the T5 level of injection for the ESP block in the pediatric population has never been reported before.

Conclusion: ESP block performed at the level of T5 as an adjunct to general anesthesia is effective in generating adequate analgesia and fulfilling postoperative pain control in pediatric thoracotomies.

Key words: Thoracic ultrasonography, erector spinae plane block, hydatid cyst rupture, postoperative analgesia

1. Introduction

The Erector Spinae Plane (ESP) block is a recently defined regional anesthesia technique used as multimodal analgesia¹. Regional anesthesia techniques have been started to be used in pediatric cases in a very serious sense. Ultrasound-guidance has ensured a safe way of nerve blocks in pediatric surgery. Intraoperative anesthetic and postoperative analgesic drugs can be reduced^{2,3} and additionally decreased time in the post-anesthesia recovery room, decreased hospital stay and increased satisfaction of the patient are reported as advantages of regional anesthesia in pediatric patients. The physiology and anatomy of the respiratory system and especially the respiratory control mechanism in pediatric patients vary from those of the adults, resulting in a more morbid course after thoracic surgery in children⁴.

Herein, we describe our experience with erector spinae plane block, an effective novel technique of regional anesthesia for pediatric thoracotomy patients.

2. Case Report

A 7-year-old female (20kg, 118 cm, American Society of Anesthesiologists physical status I) was scheduled for surgical treatment of hydatid cyst rupture under general anesthesia. She was monitored with a 3-channel electrocardiogram, pulse oximetry, non-invasive blood pressure measurement and body temperature in the operating room. 20-gauge intravenous (IV) cannula was placed and dextrose 5%-NaCl 0.9% infusion (5ml/kg) was started. After anesthetic induction with propofol, vecuronium, and fentanyl (1m/kg), a 5-mm

oro-tracheal tube was inserted into the trachea. Controlled ventilation was administered with 50% oxygen in air and anesthesia resumed with sevoflurane.

Then the patient was positioned in the right lateral for ESP block. Before skin disinfection, sterile draping, T5 level marked with landmark pencil (Figure 1). The block was performed using an 8-19 MHz linear probe Esaote, mylab six, Italy) which is placed in a parasagittal plane 2 cm from the midline. The erector spinae muscle and the transverse process of the T5 vertebra were visualized (Figure 2). A 22-gauge/5-cm block needle (Stimuplex®, Braun AG, Melsungen, Germany) was inserted craniocaudally in plane between the fascia of the erector spinae muscle and the transverse process of T5 (Figure 3). After negative aspiration, 0.3 ml/kg of 0.25% bupivacaine (6 ml) was administered and the spread of local anesthetic visually tracked with ultrasound (Figure 3).

The surgery lasted 2 hours and hemodynamic data of the patient were stable. Intraoperatively, acetaminophen 10mg/kg was given intravenously 20 min. before the end of the operation. No complication was seen during the surgery. The patient was extubated and emergence from anesthesia was smooth and eventless.

In the recovery room, her pain was evaluated by the Wong-Baker Face Scale. In the first hour of postoperative period her score was 0 and transferred to clinic room. No deprivation of analgesia established for 24th postoperative hour on the second day of surgery, a pain score of 2 was noted, which is controlled with 200 mg acetaminophen.

3. Discussion

Pediatric postoperative thoracotomy pain management has a challenging extent in a multimodal approach. Due to the increasing experience and safety of ultrasound-guided techniques, regional anesthesia in the pediatric patient population is being used more often. Because the site of injection is outlying from pleura, neuraxial and vascular structures ESP block seems to be the safer currently. Additionally, a single injection enables extensive dermatomal coverage.

With only a few reports of the ESP block to the thoracic region, the T5 level of injection for the ESP block in the pediatric population has never been reported before. Munoz et al. presented ESP block in a 7-year-old patient with a tumor of the 11th right rib and reported successful analgesia ⁵. De la Cuadra-Fontaine et al. presented ESP block in a 3-year-old patient with open thoracic surgery at T9 level and reported successful analgesia ⁶. Ueshima and Otake, Kaplan et al. presented ESP block for funnel chest both at T6 level ⁷. Aksu and Gurkan presented ESP block 7-year-old patient with nephrectomy at T12 level ⁸. We have observed sufficient analgesia with a single injection of 6 ml of local anesthetic at the T5 vertebra level in our case.

A review by Tsui et al., many case reports and clinical studies about ESP block are inadequate, nevertheless, ESP block is a part of multimodal analgesia in 90.9% of cases ⁹.

4. Conclusion

ESP block performed at the level of T5 as an adjunct to general anesthesia is effective in generating adequate analgesia and fulfilling postoperative pain control in pediatric thoracotomies.

REFERENCES

1. Forero M, Adhikary SD, Lopez H, Tsui C, Chin KJ. The erector spinae plane block: A novel analgesic technique in thoracic neuropathic pain. *Reg Anesth Pain Med* 2016;41:621-7.
2. Polaner DM, Taenzer AH, Walker BJ et al. Pediatric regional anesthesia network (pran): A multi-institutional study of the use and incidence of complications of pediatric regional anesthesia. *Anesth Analg* 2012;115:1353-64.
3. Shah RD, Suresh S. Applications of regional anaesthesia in paediatrics. *Br J Anaesth* 2013;111 Suppl 1:i114-24.
4. Findik G, Gezer S, Sirmali M et al. Thoracotomies in children. *Pediatr Surg Int* 2008;24:721-5.

5. Munoz F, Cubillos J, Bonilla AJ, Chin KJ. Erector spinae plane block for postoperative analgesia in pediatric oncological thoracic surgery. *Can J Anaesth* 2017;64:880-882.
6. De la Cuadra-Fontaine JC, Concha M, Vuletin F, Arancibia H. Continuous erector spinae plane block for thoracic surgery in a pediatric patient. *Paediatr Anaesth* 2018;28:74-75.
7. Ueshima H, Otake H. Clinical experiences of erector spinae plane block for children. *J Clin Anesth* 2018;44:41.
8. Aksu C, Gurkan Y. Ultrasound guided erector spinae block for postoperative analgesia in pediatric nephrectomy surgeries. *J Clin Anesth* 2018;45:35-36.
9. Tsui BCH, Fonseca A, Munshey F, McFadyen G, Caruso TJ. The erector spinae plane (esp) block: A pooled review of 242 cases. *J Clin Anesth* 2019;53:29-34.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

LUMBAR PUNCTURE FINDINGS IN INFANTS UNDER 12 MONTHS OF AGE WITH SIMPLE FEBRILE SEIZURE

Mustafa Ciftçi¹, Fırat Erdoğan², Çağatay Nuhoglu³, Ömer Ceran⁴

¹Assistant Professor, MD, Istanbul Medipol University, Pediatrics Department, İstanbul, Türkiye, <https://orcid.org/0000-0001-9351-7102>

²Associated Professor, MD, Istanbul Medeniyet University, , Pediatrics Department, İstanbul, Türkiye, <https://orcid.org/0000-0002-6299-7067>

³Professor, MD, University of Health Sciences, Istanbul Haydarpaşa Numune Education and Research Hospital, Pediatrics Department, İstanbul, Türkiye, <https://orcid.org/0000-0003-2187-4121>

⁴Professor, MD, Istanbul Medipol University, Pediatrics Department, İstanbul, Türkiye, <https://orcid.org/0000-0002-8968-4079>

ABSTRACT

Aim: The aim of the study was to asses the necessity of lumbar puncture in infants under 12 months of age with simple febrile seizure.

Material and Method: The study group covered 33 infants less than 12 months of age and diagnosed as simple febrile seizure. Lumbar puncture was performed for all the patients. The age, vaccination status, physical examination, laboratory results of patients are evaluated.

Results: The mean age of the patients was 7.30 ± 3.74 months, and the male to female ratio was 1.35 / 1. Infections causing fever were upper respiratory tract infections (36.4%), lower respiratory tract infections (18.2%), gastroenteritis (15.1%), urinary tract infections (6.1%), acute otitis media (% 6.1), sepsis (6.1%), viral meningitis (9.0%) and bacterial meningitis (3.0%). High leukocyte count and neutrophil dominance in peripheral smear were observed in nine patients, C-reactive protein was high in 12 patients. When the group with meningitis and the group without meningitis were compared, neither the high leukocyte and neutrophil dominance nor the high CRP were found statistically significant. Only one of the patients was bacterial meningitis. White blood cell count, polymorphonuclear cell percentage or C-reactive protein levels are higher than normal in 12 patients but those are not statistically significant in between the patients with meningitis and the others.

Conclusions: In conclusion, performing lumbar puncture routinely in infants with simple febrile seizure is not beneficial. Lumbar puncture should be done if signs of meningitis are present or in order to determine the origin of infection.

Keywords: Lumbar puncture, simple febrile seizure, infant, meningitis

BASİT FEBRİL KONVÜLSİYON İLE BAŞVURAN BİR YAŞ ALTINDAKİ SÜT ÇOCUKLARIN LOMBER PONSİYON BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖZET

Amaç: Çalışmamızın amacı basit febril konvülsiyon geçiren 12 ay altındaki süt çocuklarının LP bulgularını değerlendirerek LP yapılmasının gerekli olup olmadığını saptamaktır.

Materyel ve Metot: Retrospektif çalışmamıza 12 ay altında basit febril konvülsiyon geçiren 33 süt çocuğu dahil edildi. Hepsine lomber ponsiyon uygulanmıştı. Hastaların yaşı, aşılama durumları, muayene bulguları ve laboratuvar sonuçları değerlendirildi.

Bulgular: Hastaların ortalama yaşı $7,30 \pm 3,74$ ay, erkek kız oranı 1,35/1 olarak saptandı. Ateşe neden olan enfeksiyonlar, üst solunum yolu enfeksiyonu (%36,4), alt solunum yolu enfeksiyonu (%18,2), gastroenterit

(%15,1), idrar yolu enfeksiyonu (%6,1), akut otit medya (%6,1), sepsis (%6,1), viral menenjit (%9,0) ve bakteriyel menenjit (%3,0) olarak saptandı. Dokuz hastada lökosit yüksekliği ve yaymada nötrofil hakimiyeti görülürken C-reaktif protein 12 hastada yüksekti. Menenjit olan grup ile olmayan grup karşılaştırıldığında ne lökosit yüksekliği ve nötrofil hakimiyeti ne de CRP yüksekliği istatistiksel olarak anlamlı bulunmadı. Hastalardan sadece bir tanesi bakteriyel menenjitti. Beyaz kan hücresi sayısı, polimorfonükleer hücre yüzdesi veya C-reaktif protein seviyeleri 12 hastada normalden yüksek saptanmıştır ancak bunlar menenjit enfeksiyonu olan ve olmayan hastalar arasında istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Sonuç: Sonuç olarak, basit febril konvülsiyonla başvuran infantlarda rutin lomber ponksiyon yapmak gerekli değildir. Lomber ponksiyon sadece menenjit bulgusu varsa veya enfeksiyon odağı belirlenemiyorsa yapılmalıdır.

Anahtar kelimeler: Lomber ponksiyon, Basit Febril Konvülsiyon, İnfant, Menenjit

Conflict of Interest: Nothing to declare

Çıkar Çatışması: Beyan edecek bir şey yoktur.

Introduction:

Febrile seizures (FS) are the most common neurological problem in childhood. According to various studies the incidence of FS is 2% to 5%. FS are classified as simple and complex. 1-5 Most of the infections in FS are respiratory tract infections and the causative agents are the viruses generally. 5,6

The American Academy of Pediatrics (AAP) at 1996 recommended strongly to perform lumbar puncture (LP) in infants with FS younger than 12 months of age and in children received prior antibiotic treatment or having meningeal irritation sign. Also LP should be considered for patients between 12 and 18 months of age since the clinical signs of meningitis may be subtle. 1,7 However in the recent guideline of the AAP at 2011 LP is recommended in the presence of clinical signs of meningitis, for children 6 to 12 months of age whose immunization status for Haemophilus influenzae type b and Streptococcus pneumoniae is incomplete and also for children who had prior antibiotic treatment. 8

In both guidelines the AAP did not recommend further evaluations in simple FS like electroencephalography (EEG), blood studies, or neuroimaging. Laboratory studies and neuroimaging should better be used in identifying the cause of fever or in differential diagnosis of simple FS. 1,7-11

In this study our aim is to evaluate the lumbar puncture findings in infants under 12 months of age with simple febrile seizure in order to find out its necessity.

Material and Method:

In this retrospective research, the files of the patients that were diagnosed as febrile convulsion during the period between 01.01.2005 and 31.12.2006 in the Clinic of Pediatrics in Haydarpaşa Numune Education and Research Hospital were studied. Patients with complex FS, electrolyte or metabolic imbalance, nonfebrile convulsions and neurologic disorders were excluded. In order to determine the origin of fever, physical examinations of patients were made carefully. Also for his purpose laboratory tests like urine analysis, urine culture, blood culture and imaging modalities like chest roentgenogram were used.

The age, vaccination status, physical examination, laboratory findings of patients were evaluated. At that time LP was performed for all the patients younger than 12 months of age with FS according to the previous guideline of AAP. 1,7 Before performing LP, necessity, procedure, risks and complications of LP were explained to the parents and their permissions were taken. The lumbar punctures were performed by experienced staff according to general rules of the procedure. 12,13

The cerebrospinal fluid (CSF) samples were analysed at the laboratories of biochemistry and microbiology in our hospital. The cell count of CSF was done under 40 times magnification with light microscope. Protein, glucose and chloride levels of CSF were analysed in Dade Behring 2 device in the laboratory of biochemistry. The CSF samples were cultured in aerobic, anaerobic and LöwensteinJensen medias and cultured bacterias were stained with Frotty, Giemsa and Gram stains. The complete blood count was analysed in the Coulter device, C reactive protein (CRP) levels were analysed in nephelometric way.

The parameters of the patients like age, sex, physical examination findings, presence of signs of meningitis and laboratory findings are analysed with the statistical analysis program, Graphpad Instat 3.05. Rational comparison of values is analysed with Fisher's exact test, and measurable values are analysed with Mann Whitney U test. $p < 0.05$ was considered significant.

Results

Thirty three patients were included in this study. All of them had simple FS and were younger than 12 months of age. According to AAP recommendations lumbar puncture were performed for all of them. Mean age is $7,30 \pm 3,74$ months and male female ratio is 1,35/1, (Table 1)

Table 1. Demographic features of the patients

Number of cases	33
Mean age (months)	$7,30 \pm 3,74$
Male/Female ratio	19/14 (1,35/1)

Etiological causes of fever in the study are upper respiratory tract infections (%36,4, n=12), lower respiratory tract infections (%18,2, n=6), acute gastroenteritis (%15,1, n=5), urinary tract infections (%6,1, n=2), acute otitis media (%6,1, n=2), sepsis (%6,1, n=2), viral meningitis (%9,0, n=3) and bacterial meningitis (%3,0, n=1). (Table 2)

Table 2. Types of infections causing fever

	Number of cases	% of cases
Upper Respiratory Tract Infections	12	36,4
Lower Respiratory Tract Infections	6	18,2
Gastroenteritis	5	15,1
Viral meningitis	3	9,0
Urinary Tract Infections	2	6,1
Acute Otitis Media	2	6,1
Septisemia	2	6,1
Bacterial meningitis	1	3,0
Total	33	100

White blood cell counts (WBC) are higher than normal ranges in 9 patients and also polymorphonuclear (PNL) cell predominance is seen in these patients (27,3%). CRP levels are higher than normal in 12 patients (36,4%). Neither WBC count nor CRP values are statistically significant in between the patients with meningitis and the others. (Table 3)

Table 3. Comparison of the laboratory findings of the patients with meningitis and the others

	Meningitis (+)	Meningitis (-)	p value
Mean WBC count ± SD (standard deviation)	15414 ± 7308	13025 ± 6051	0,5440
Mean CRP value (mg/dl) ± SD	$7,42 \pm 12,20$	$2,73 \pm 3,87$	0,4733
Mean PNL predominance	50%	24%	0,2952

In the study, four patients are diagnosed as meningitis. Three of them are viral origin and one of them is bacterial origin. Laboratory findings of the patient who has bacterial meningitis (Case-1) are 20900 white blood cell/mm³, 77% of polymorphonuclear cell (PNL) in leucocyte count, 25,7 mg/dL value of CRP, 20 mg/dL CSF glucose level, 111 mEq/L CSF chloride level and 0,14 CSF/Blood glucose ratio. In physical

examination of the Case-1 patient nuchal rigidity was observed as a sign of meningitis, but neither Kernig nor Brudzinski signs were observed. Also in CSF sample of the Case-1 patient 1000 cells were counted and Streptococcus Pneumonia was cultured. Laboratory findings of the patients with viral meningitis (Cases-2,3,4) are listed in Table 4.

Table 4. Laboratory findings of the patients that were diagnosed as meningitis

Cases	1	2	3	4
Age (months)	8	10	12	3
Cell count (CSF)	1000	46	150	60
White blood cell count /mm ³	20900	13100	6200	11900
PNL percentage	77	56	60	68
CRP mg/dL	25,7	2,1	1,0	0,89
CSF glucose mg/dL	20	18	81	20
CSF chloride mEq/L	111	121	114	122
CSF/Blood glucose	0,14	0,56	0,71	0,22
Signs of meningitis	(+)	(-)	(-)	(-)
CSF culture	Streptococcus Pneumonia	-	-	-

Discussion:

Majority of FS are simple in nature. Simple FS has to be lasting less than 15 minutes, one convulsion within 24 hours and generalized type. Also meningitis, metabolic disorders and neurological abnormalities have to be absent in simple FS cases. 1-5

Inspite of frightening cilinical aspect, prognosis of simple FS is excellent. 7,14 Complications of FS are status epilepticus, recurrence of FS and epilepsy. Simple FS slightly increase the risk for epilepsy than normal population. 7,14 The risk increases up to 2,4% if the first seizure occured in infants less than 12 months of age and if the patients had recurrent FS or positive family history for epilepsy. Studies has shown neither cognitive nor behavioral disturbance related to simple FS. 15-17

After admission to hospital, airway, breathing and circulation status of patients ABC of the emergency room, have to be supported firstly. Than if convulsion continues anticonvulsant therapy should be considered to cease the seizure. 14,18 After that, clinicians should evaluate patients to find out the infection causing fever. Bacterial meningitis is the most serious infection in children. Analysing CSF sample is golden standart to diagnose meningitis. The procedure to take CSF sample is lumbar puncture that is a invasive complicated procedure and needs experienced staff, advanced laboratory facilities, has complications like bleeding, infection and even tonsillary herniation and cardiopulmoner arrest. It also causes a huge stress on parents of the patient. 12,13,19-21

In our study, among 33 cases, only one patient is diagnosed as a bacterial meningitis. The patient was 8 months of age, not pretreated with any antibiotics. In physical examination nuchal rigidity was found. Laboratory findings of the patient that are high leukocyte count, PNL predominance and high CRP value, suggest a bacterial infection but those are not statistically significant. As a result, it is concloded that laboratory findings can not be used to evaluate the risk of meningitis in patients with FS like similar conclusions in literature.22,23

In developed countries, meningitis is a rare disease and its incidence is 0,23% in patients with FS. Whereas in developing countries due to low sociocultural level it increases to 0,4-1,2%. The incidence rises up to 4,2% in underdeveloped contries. 24-26 In our study the ratio of bacterial meningitis is 3% close to developing-underdeveloped countries.

FS could be the first and only symptom of meningitis in 24% of cases. 27,28 Especially in infants younger than 12 months of age, meningeal irritation signs could be absent in 30-35% of cases. 29,30 For that reason the AAP strongly advice to perform LP in previous guideline. 1,7 However, due to the risks and complications LP as an invasive procedure is recommended only when it is necessary in many studies.32-34

In our study meningeal irritation signs were absent in viral meningitis cases whereas nuchal rigidity was observed in the bacterial meningitis case. According to our results, since antibiotics are not used in the treatment of viral meningitis, performing LP is worthless in the absence of meningitis sign. The lumbar puncture was already indicated in the bacterial meningitis case because of the presence of nuchal rigidity. Besides the AAP recommended that LP should be performed if there are clinical signs of meningitis in the recent guide at 2011. 8

Another reason to perform LP is the absence of the origin of fever. A clinician must take LP in consideration if the origin of fever cannot be found in a febrile patient.^{29,31,33} It is another indication for performing LP for the bacterial meningitis case in our study to find out the origin of fever.

In our study respiratory system infections are most common infections causing fever and percentages of the other infections are similar to many studies.^{6,35} In addition, even an infection site is detected as an origin of fever like otitis media the patient may have meningitis too at the same time. ^{29,36} No overlapping infections were detected in our study.

The AAP guideline at 2011, LP is advised for children 6 to 12 months of age whose immunization status for Haemophilus influenzae type b and Streptococcus pneumoniae is incomplete or absent.⁸ In our study the bacterial meningitis patient was vaccinated for Haemophilus Influenzae type B, not for Streptococcus Pneumoniae according to routine vaccination schedule of Ministry of Health. The LP should be considered in this case according to AAP due to incomplete immunization status for S pneumoniae. As expected S. Pneumoniae was cultured in CSF sample.

In conclusion, our study reveals performing lumbar puncture and analysing the CSF sample routinely are not helpful in evaluation and treatment of the patients with simple febrile seizures. LP should be done if signs of meningitis are present.

References:

- [1] American Academy of Pediatrics, Provisional Committee on Quality Improvement and Subcommittee on Febrile Seizures. Practice parameter: the neurodiagnostic evaluation of a child with a first simple febrile seizure. *Pediatrics*. 1996;97(5): 769 –775
- [2] Joint Working Group of the Research Unit of the Royal College of Physicians and the British Paediatric Association. Guidelines for the management of convulsions with fever. *BMJ* 1991 Sep 14;303(6803):634-6.
- [3] Freeman JM, Vinig EP. Decision making and the child with febrile seizures. *Pediatrics in Review* 1992 Aug;13(8):298-304.
- [4] Hirtz DG, Nelson KB. Febrile seizures. In: *Child and Adolescent Neurology*, R.B. David (ed), Neurology Psychiatry Access Series, Mosby Year Book Inc. 1998; 551-561.
- [5] Hirtz D. Febrile seizures. *Pediatrics in Review* 1997; 18:5-9.
- [6] McIntyre PB, Gray SV, Vance JC. Unsuspected bacterial infections in febrile convulsions. *Med Jour of Aust*. 1990 Feb 19;152(4):183-6.
- [7] Duffner PK, Baumann RJ. A synopsis of the American Academy of Pediatrics' practice parameters on the evaluation and treatment of children with febrile seizures. *Pediatrics in Review* 1999 Aug;20(8):285-7.
- [8] Subcommittee on Febrile Seizures; American Academy of Pediatrics. Neurodiagnostic evaluation of the child with a simple febrile seizure. *Pediatrics*. 2011;127(2):389-394.
- [9] Yang PJ, Berger PE, Cohen ME, Duffner PK. Computed tomography and childhood seizure disorders. *Neurology*. 1979;29(8): 1084 –1088
- [10] Kuturec M, Emoto SE, Sofijanov N, et al. Febrile seizures: is the EEG a useful predictor of recurrences? *Clin Pediatr (Phila)*. 1997; 36(1):31–36
- [11] Jaffe M, Bar-Joseph G, Tirosch E. Fever and convulsions: indications for laboratory investigations. *Pediatrics*. 1981;67(5): 729 –731

- [12] Shaked O, Peña BM, Linares MY, Baker RL. Simple febrile seizures: are the AAP guidelines regarding lumbar puncture being followed? *Pediatr Emerg Care*. 2009;25(1): 8–11
- [13] Kimia AA, Capraro AJ, Hummel D, Johnston P, Harper MB. Utility of lumbar puncture for first simple febrile seizure among children 6 to 18 months of age. *Pediatrics*. 2009; 123(1):6–12
- [14] Committee on Quality Improvement, Subcommittee on Febrile Seizures. The long-term treatment of the child with simple febrile seizures. *Pediatrics*. 1999;103:1307–1309
- [15] Ellenberg JH, Nelson KB. Febrile seizures and later intellectual performance. *Arch Neurol*. 1978;35(1):17–21
- [16] Nelson KB, Ellenberg JH. Predictors of epilepsy in children who have experienced febrile seizures. *N Engl J Med*. 1976;295(19): 1029–1033
- [17] Berg AT, Shinnar S, Darefsky AS, et al. Predictors of recurrent febrile seizures: a prospective cohort study. *Arch Pediatr Adolesc Med*. 1997;151(4):371–378
- [18] American Academy of Pediatrics Steering Committee on Quality Improvement and Management, Subcommittee on Febrile Seizures. Febrile seizures: clinical practice guideline for the long-term management of the child with simple febrile seizures. *Pediatrics*. 2008;121(6):1281-1286.
- [19] Carroll W and Brookfield D. Lumbar puncture following febrile convulsion. *Arch. Dis. Child*. 2002;87:238-240.
- [20] American Academy of Pediatrics, Steering Committee on Quality Improvement and Management. Classifying recommendations for clinical practice guidelines. *Pediatrics*. 2004;114(3):874–877
- [21] Graves RC, Oehler K, Tingle LE. Febrile seizures: risks, evaluation, and prognosis. *Am Fam Physician*. 2012 Jan 15;85(2):149-53. Review
- [22] Yield of lumbar puncture among children who present with their first complex febrile seizure. Kimia A, Ben-Joseph EP, Rudloe T, Capraro A, Sarco D, Hummel D, Johnston P, Harper MB. *Pediatrics*. 2010 Jul;126(1):62-9.
- [23] Sadleir LG, Scheffer IE. Febrile seizures. *BMJ* 2007 Feb 10;334(7588):307-11.
- [24] Offringa M, Moyer VA. Evidence based paediatrics: evidence based management of seizures associated with fever. *BMJ* 2001;323:1111–4.
- [25] Akpede GO, Sykes RM, Abiodun PO. Indications for lumbar puncture in children presenting with convulsions and fever of acute onset: experience in the Children's Emergency Room of the University of Benin Teaching Hospital, Nigeria. *Ann Trop Paediatr* 1992;12(4):385-9.
- [26] Frequency of Meningitis in Children Presenting with Febrile Seizures at Ali-Asghar Children's Hospital. Tavasoli A, Afsharkhas L, Edraki A. *Iran J Child Neurol*. 2014 Fall;8(4):51-6.
- [27] Green SM, Rothrock SG, Clem KJ, Zurcher RF, Mellick L. Can seizures be the sole manifestation of meningitis in febrile children? *Pediatrics*. 1993;92(4):527–534
- [28] Chang YC, Guo NW, Wang ST, Huang CC, Tsai JJ. Working memory of school-aged children with a history of febrile convulsions: a population study. *Neurology* 2001;57:37-42.
- [29] Rutten N, Smales OR. Role of routine investigations in children presenting with their first febrile convulsion. *Arch Dis Child*. 1977; 52:188-191.
- [30] Ratcliffe JC, Wolf SM. Febrile convulsions caused by meningitis in young children. *Ann Neurol* 1977; 1: 285-286.
- [31] Karatoprak N, Aladağ N, Yavrucu S, Özgüner A. Menenjitli olgularda konvülsiyonun değerlendirilmesi. *Hipokrat dergisi* 2002; 6 (11):112-114.
- [32] Simple febrile seizures: are the AAP guidelines regarding lumbar puncture being followed? Shaked O, Peña BM, Linares MY, Baker RL. *Pediatr Emerg Care*. 2009 Jan;25(1):8-11.
- [33] An assessment of the necessity of lumbar puncture in children with seizure and fever. Ghotbi F, Shiva F. *J Pak Med Assoc*. 2009 May;59(5):292-5

- [34] Predicting factors and prevalence of meningitis in patients with first seizure and fever aged 6 to 18 months. Heydarian F1, Ashrafzadeh F, Rostazadeh A. *Neurosciences (Riyadh)*. 2014 Oct;19(4):297-300.
- [35] Trainor JL, Hampers LC, Krug SE, Listernick R. Children with first-time simple febrile seizures are at low risk of serious bacterial illness. *Acad Emerg Med*. 2001;8(8):781–787.
- [36] Gerber MA, Berliner BC, The child with a simple febrile seizure: appropriate diagnostic evaluation. *Am Jour Dis Child*. 1981; 135: 431-433.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günşel Children University

STADY OF THE EFFECT OF MICRONUTRIENTS AND THE EVALUATION OF SOME BIOLOGICAL VARIATIONS IN A GROUP OF AUTISTIC CHILDREN

Bouafia Waffa^{*1}, Ghecham Abdelmoudjib¹

¹ *Biotechnology Laboratory of Bioactive Molecules and Cellular Physiopathology, Faculty of natural sciences and life, University of Batna 2, 05000 Batna, Algeria.*

ABSTRACT

Autism is a neurodevelopmental disorder diagnosed on the basis of three behaviorally altered domains: social deficits, impaired language and communication. Several factors may influence the development of autism, and it is often accompanied by sensory sensitivities and medical issues such as gastrointestinal (GI) disorders, seizures or sleep disorders, as well as mental health challenges such as anxiety, depression and attention issues.

The main objective is to evaluate the biological variations at the autistic children and to study of the effect of the micronutriments during the pregnancy with the history family on the appearance of the disease. Our retrospective and transversal study was carried out in the hospital of El-madher Batna.

We report in this work that autism touch mainly the boys than girls (le sex-ratio of 6/1); concerning the age our sample of study is mainly represented by the old subjects from 2 to 6 years. To leave the distribution according to the family history, we noticed that the subjects have the family history is less than the subjects already reached of the autistic spectrum.

The deficit in micronutriments such as the folic acid, magnesium, calcium, iron was associated with autism as many other several pathologies.

Key words: Autism, children, micronutriments, biological, variations.

CHILD-BLAINS-LIKE ERYTHEMA RELATED TO CORONAVIRUS: A CASE REPORT

Deniz Güven

*MD. Department of Pediatrics, University of Health Sciences, Ankara Keçiören Training and Research Hospital ,
Ankara, Türkiye.*

ABSTRACT

Dermatological findings of coronavirus disease 2019 (COVID-19) has been rarely reported in children (0.25% to 3%). Child-blains-like erythema (COVID toe) was the most commonly reported skin lesion in children around the world during the pandemic. It has been reported in boys over 10 years of age, mostly isolated at home, due to intrafamilial contact. Unlike classical type pernio patients, there was no previous history of pernio. Children were usually asymptomatic except for skin lesions, but there might be regional pain, itching, and nail hemorrhage. Although it was most common in the feet and toes, it has also been described in the fingers. In children who develop child-blains associated with COVID-19, the PCR test for COVID-19 was generally negative; immunoglobulin (Ig) G and IgM antibodies were rarely positive.

A 15-year-old male patient presented with erythema and pain in both toes and ecchymotic hemorrhagic lesions in the toenails without any systemic symptoms (**Figure 1**). There was no drug use, exposure to cold, or a history of pernio in the past. The polymerase chain reaction (PCR) test taken for COVID-19 due to family contact was positive four weeks ago. Physical examination of the patient was normal except for a skin lesion. Laboratory findings were unremarkable except for the high D-dimer level. The PCR test taken for COVID-19 was also negative. History of COVID-19 disease, presence of high D-dimer and skin lesions were defined as child-blains-like erythema (COVID big toe). In the follow-up, the lesions completely disappeared within 15 days without treatment.

Since COVID-19 infection is asymptomatic in children, it can mostly be detected by the presence of contact. The newly described child-blains-like lesions are important in terms of bringing to mind COVID-19 as the most frequently reported skin finding in children and detecting children who are asymptomatic carriers.

Keywords: child-blains; COVID toe; skin manifestations; COVID-19 in children

Introduction

The dermatological manifestations of coronavirus disease 2019 (COVID-19) are rarely reported (0.25% and 3%) in children [1, 2]. Unlike adults, the majority of children with COVID-19 infection are asymptomatic. The skin lesions of childhood COVID-19 differ from those of adults [1]. In symptomatic cases, the latency time from appearance of general symptoms to cutaneous ones are between one day and weeks. Therefore the skin manifestations of COVID-19 in children are generally late signs of infection and seemed after weeks [3]. Child-blains-like erythema (COVID toe) was the most commonly reported skin lesion in children around the world during the pandemic. A boy with child-blains-like erythema after COVID-19 infection was reported.

Case

A 15-year-old male patient presented with chilblain-like erythema (**Figure 1**) accompanied by swelling and pain in the toes and ecchymotic lesions in toenails in the absence of any systemic symptoms. There were no vesicles or pustules. The drug history was negative. He had no unusual cold exposure. No clinical symptoms of any bacterial or viral infection were noted except muscle pain and cough. The general blood test was normal except for elevated D-dimer level. His PCR was positive for SARS-CoV-2 four weeks ago after family contact. The treatment was unspecific and consisted of paracetamol. Lesions completely disappeared within 15 days without treatment.

(Figure 1)

Discussion

Child-blain (COVID toe); were acral ischemic lesions that have been reported worldwide during the COVID-19 outbreak [4]. Patients were mostly isolated at home and unlike the classical type patients have no previous pernio stories as similar our patient. Lesions were rare in children younger than 10 years old [4,5]. Children were usually asymptomatic, although local pain and itch may occur. Child-blains were generally seemed in feet but had also been described in fingers (5). Our patient's lesions were erythematous, raised swelling on the feet and there were nail splinter hemorrhages. In children with COVID-associated chilblains, PCR for COVID-19 was generally negative, Immunoglobulin IgG and IgM antibodies against SARS-CoV-2 have been tested in a very limited number of cases [4, 5]. Our patient's PCR test for COVID-19 was positive due to intra-familial contact four weeks ago while negative at that time. All children had a favorable outcome with spontaneous regression of the lesions and no complications [4] as seemed at our patients.

There are no biomarkers or laboratory tests that are specific to establish a diagnosis of COVID-19, therefore elevated C-RP, LDH, decreased albumin, and lymphopenia were demonstrated at patients. The various coagulation markers were observed to be within the normal range in children, except for D-dimer levels, which were significantly raised in most cases (6). The reports suggest that when skin manifestations were concomitant with symptomatic infection, PCR might be positive, while sensitivity was very low. The lesions appear several days later, testing is usually negative. The presence of IgM and IgG by immunoassays has very low diagnostic relevance to cutaneous signs of COVID-19 in children [6]. Our patient had increased D-dimer levels in coagulation tests and positive PCR test for COVID-19 four weeks ago after family contact.

As a result; children with COVID-19 have asymptomatic course of disease and usually detected by the presence of contact. New defined skin findings might provide a clue for the disease. Child-blains were the most reported skin findings of children and they are important in terms of bringing to mind COVID-19.

REFERENCES

1. Hoang A, Chorath K, Moreira A, Evans M, Burmeister-Morton F, Burmeister F, Naqvi R, Petershack M, Moreira A. COVID-19 in 7780 pediatric patients: A systematic review. *EClinicalMedicine*. 2020 Jun 26;24:100433. doi: 10.1016/j.eclinm.2020.100433. PMID: 32766542; PMCID: PMC7318942.
2. Parri N, Lenge M, Buonsenso D; Coronavirus Infection in Pediatric Emergency Departments (CONFIDENCE) Research Group. Children with Covid-19 in Pediatric Emergency Departments in Italy. *N Engl J Med*. 2020 Jul 9;383(2):187-190. doi: 10.1056/NEJMc2007617. Epub 2020 May 1. PMID: 32356945; PMCID: PMC7206930.
3. Khalili M, Iranmanesh B, Mohammadi S, Aflatoonian M. Cutaneous and histopathological features of coronavirus disease 2019 in pediatrics: A review article. *Dermatol Ther*. 2021 Jan;34(1):e14554. doi: 10.1111/dth.14554. Epub 2020 Dec 8. PMID: 33210417; PMCID: PMC7744858.

4. Andina D, Belloni-Fortina A, Bodemer C, Bonifazi E, Chiriac A, Colmenero I, Diociaiuti A, El-Hachem M, Fertitta L, van Gysel D, Hernández-Martín A, Hubiche T, Luca C, Martos-Cabrera L, Maruani A, Mazzotta F, Akkaya AD, Casals M, Ferrando J, Grimalt R, Grozdev I, Kinsler V, Morren MA, Munisami M, Nanda A, Novoa MP, Ott H, Pasmans S, Salavastru C, Zawar V, Torrelo A; ESPD Group for the Skin Manifestations of COVID-19. Skin manifestations of COVID-19 in children: Part 1. *Clin Exp Dermatol*. 2020 Nov 12. doi: 10.1111/ced.14481. Epub ahead of print. PMID: 33180982.
5. Garcia-Lara G, Linares-González L, Ródenas-Herranz T, Ruiz-Villaverde R. Chilblain-like lesions in pediatrics dermatological outpatients during the COVID-19 outbreak. *Dermatol Ther*. 2020 Sep;33(5):e13516. doi: 10.1111/dth.13516. Epub 2020 Jun 23. PMID: 32378284; PMCID: PMC7261972.
6. Andina D, Belloni-Fortina A, Bodemer C, Bonifazi E, Chiriac A, Colmenero I, Diociaiuti A, El-Hachem M, Fertitta L, van Gysel D, Hernández-Martín A, Hubiche T, Luca C, Martos-Cabrera L, Maruani A, Mazzotta F, Akkaya AD, Casals M, Ferrando J, Grimalt R, Grozdev I, Kinsler V, Morren MA, Munisami M, Nanda A, Novoa MP, Ott H, Pasmans S, Salavastru C, Zawar V, Torrelo A; ESPD Group for the Skin Manifestations of COVID-19. Skin manifestations of COVID-19 in children: Part 3. *Clin Exp Dermatol*. 2020 Nov 18;10.1111/ced.14483. doi: 10.1111/ced.14483. Epub ahead of print. PMID: 33207021; PMCID: PMC7753282.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

HEALTH-RELATED QUALITY OF LIFE OF STUDENT-ATHLETES FROM SOUTHERN BRAZIL: A CROSS-SECTIONAL STUDY

Guilherme Alves Grubertt^{*1}, Helio Serassuelo Junior²

¹Federal Institute of Mato Grosso do Sul, Department of Physical Education and Sport, Aquidauana, Brazil.

¹ORCID: 0000-0001-6105-3657

²State University of Londrina, Department of Sport Sciences, Londrina, Brazil.

²ORCID: 0000-0002-1156-4237

ABSTRACT

In recent decades, growing interest in health-related quality of life (HRQoL) of young population is represented by the priority of the theme in many countries, especially by strong interaction that the quality of life of this population group has in the impact on adult life and the possibility of identifying different levels of physical, psychological, and social well-being. Thus, the aim of this study was to evaluate the HRQoL of student-athletes participating in the final phase of the Parana School Games edition 2018 considering sex and practice time. Participants included 2201 12-to-17-year-old student-athletes ($M_{age} = 14.2$, $SD = 1.5$; 51% female). Information on HRQoL was obtained by applying the Kidscreen-52 questionnaire. Boys presented more positive values for Physical Well-Being and Self-Perception dimensions. While girls showed significantly higher values for Social Support & Peers dimension. Although central tendency indices and dispersion showed similar results to Physical Well-Being, Autonomy and Bullying dimensions, it was found in comparison of average rankings that the over-3-years-practice group showed more positive values when compared to between 1-3 years-practice group. Moods & Emotions dimension for over-3-years-practice group showed higher values when compared to other groups. Central tendency and dispersion indices for Self-Perception dimension also showed similar results. However, analysis of comparison of average rankings showed more positive values to over-3-years-practice group when compared to the other groups. Global HRQoL of student-athletes presented more positive values when associated with over-3year-practice group regardless of gender. Participation sports programs can fill several gaps for young people, providing positive examples to student-athletes, as they influence affection, perception of stress, physical health and life satisfaction. In possession of results of HRQoL, there is a more qualified theoretical support the development more effective interventions that assist in changing the physical inactivity today.

Keywords: Adolescent, sport, subject health.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

İLKOKULDA ÖĞRETMENLERİN UZAKTAN EĞİTİM TUTUMLARI

Seda YENİADIM*, Mustafa YEŞİLYURT**

*Yıldız Teknik Üniversitesi Temel Eğitim Ana Bilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Programı,
ORCID NO: 0000-0002-6244-4462

**Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi, ORCID NO: 0000-0003-4108-7467

ÖZET

2019 yılı Aralık ayında Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan Koronavirüs (Covid-19) kısa sürede tüm dünyayı etkisi altına almıştır. Dünya Sağlık Örgütü tarafından 11 Mart 2020 tarihinde pandemi olarak ilan edilen Covid-19 salgını, hızlı bulaş ve ölüm riski nedeniyle büyük paniğe yol açmış ve dünya genelinde birçok alanda tedbirlerin alınmasını zorunlu kılmıştır. Eğitim alanında alınan tedbirler neticesinde yüz yüze eğitime ara verilmiş ve okullar geçici olarak kapatılmıştır. Eğitim-öğretim faaliyetlerinin aksamasını önlemek adına bu süreç uzaktan eğitim yoluyla gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Bu bağlamda ülkemizde 16 Mart 2020 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından uzaktan eğitim süreci başlatılmış, bu sürecin EBA TV Kanalı ve Eğitim Bilişim Ağı (EBA) üzerinden yürütülmesi kararı alınmıştır. Aniden ortaya çıkan salgın neticesinde, eğitim alanında böyle bir hazırlığa sahip olmayan devletler uzaktan eğitim uygulamasında birçok aksaklıklar ve sıkıntılar yaşamıştır. Salgının hızla devam ettiği ve ne zaman biteceğinin belli olmadığı düşünüldüğünde sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime dair tutumlarının ölçülmesi yapılacak çalışmalara ışık tutacaktır. Bu araştırmanın amacı, farklı demografik özelliklere sahip olan sınıf öğretmenlerinin Covid-19 döneminde uygulanan uzaktan eğitime dair tutumlarının belirlenmesidir. Araştırma verilerinin toplanması için Ağır (2007) tarafından geliştirilen "Uzaktan Eğitim Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmaya 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı özel okullarda ve devlet okullarında görev yapan 86 (71 kadın 15 erkek) sınıf öğretmeni katılmıştır. Google Form ile elektronik ortamda hazırlanan sorular, sosyal medya aracılığıyla katılımcılara ulaştırılmış ve veriler toplanmıştır. Araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiş ve elde edilen veriler SSPS paket programı aracılığı ile analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları ile ilgili önemli bulgu ve sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, ilkokul, tutum

DISTANCE LEARNING ATTITUDE OF TEACHERS IN PRIMARY SCHOOL

ABSTRACT

Coronavirus (Covid-19), which emerged in Wuhan, China in December 2019, affected the whole World in a short time. Covid-19, declared as a pandemic by the World Health Organization on March 11, 2020. It has caused great panic due to rapid transmission and the risk of death. The epidemic has made it necessary to take measures in many areas including education field all around the World. As a result of these measures face-to-face education was suspended and schools were temporarily closed. In order to prevent disruption of the activities, this process was modified to distance education. In this context, distance education initiated by the Ministry of National Education on March 16,2020 in our country it was decided to run this process over the EBA TV Channel and Education Information Network (EBA). There have been many problems and difficulties in its application since the sudden changes in the teaching methods. Considering that it is not clear when the epidemic will end, measuring the attitudes of primary school teachers towards distance education will shed light on the studies to be carried out. The aim of this study is to determine the attitudes of primary school teachers with different demographic characteristics towards distance education applied in the Covid-19 period. "Attitude Scale towards Distance Education" developed by Ağır (2007) was used to collect research data 86 (71 female 15 male) primary school teachers working in private schools and public schools affiliated to the Ministry of National Education participated in the study in the 2020-2021 academic year.

Questions created via Google Form were sent to the participants via social media and data were collected. The research was carried out in a scanning model and the data obtained were analyzed through the SSPS package program. As a result of the analysis important findings and results were reached.

Key words: Distance education, primary school, attitude

1. GİRİŞ

Günlük hayatımızda birçok değişikliğe sebep olan Covid-19 hastalığı, 2019 yılının Aralık ayında, Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkmış ve milyonlarca insanın ölümüne sebep olmuştur. SARS-COV-2 olarak adlandırılan Koronavirüs, dünyada büyük bir paniğe yol açmıştır. 11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü tarafından hastalığın pandemiye dönüştüğü ilan edilmiştir. Pandemi en genel tanımıyla nüfusun büyük bir çoğunluğuna yayılan salgın demektir.

Dünyada hızla yayılmaya başlayan ve toplumu büyük ölçüde etkileyen Covid-19 salgınının hızla büyümesi, bu hastalığa karşı ilaç ve aşının olmaması, virüsten korunabilmek için bir takım tedbirlerin alınmasını zorunlu kılmış, ülkelerin ani ve hızlı kararlar almasına neden olmuştur. Alınan kararlar ekonomi, sanayi, turizm, sanat, sağlık, spor, ticaret gibi birçok alanı etkilediği gibi eğitimi de büyük ölçüde etkilemiştir. Küresel salgın nedeniyle dünyada yüz yüze eğitime ara verilmiştir. Yüz yüze eğitime ara verilmesi ve okulların kapatılması ile dünyada öğrenci nüfusunun yaklaşık yarısına karşılık gelen 1,6 milyar öğrencinin eğitimi kesintiye uğramıştır (UNESCO, 2020a; UNICEF, 2020). Türkiye'de ise bu sayı yaklaşık 25 milyonu bulmuştur (UNESCO, 2020b). Salgın nedeniyle eğitimin aksamaması adına uzaktan eğitim uygulamaları tüm dünyada işe koşulmuştur. Etkili bir eğitim ve öğretimin sağlanabilmesi için diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de uzaktan eğitim ile bu süreç yürütülmeye başlanmıştır.

Uzaktan eğitimde büyük rol üstelenen öğretmenler hem uzaktan eğitim sürecine uyum sağlamaya çalışmış hem de velileri ve öğrencileri sürece dahil edebilmek adına büyük çaba göstermiştir. Birçok zorlukla karşı karşıya kalan öğretmenlerin uzaktan eğitime dair tutumlarının ölçülmesi sürecin değerlendirilmesi açısından önemlidir. Araştırma yapılırken uzaktan eğitimin devam ediyor olması ve salgının seyrine göre ilerleyen zamanlarda da uzaktan eğitimin devam edebilme olasılığının yüksek olması, Covid-19 hastalığı ile önemi artan uzaktan eğitimin yakın gelecekte etkinliğinin daha da artması ve yüz yüze eğitim modelinin ayrılmaz parçası haline gelmesi ihtimali araştırmanın önemini ortaya koymaktadır.

1.1. Araştırma Problemi

Bu çalışma ile "Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime karşı tutumları çeşitli değişkenlere göre farklılaşmakta mıdır?" sorusuna cevap aranmaktadır.

1.2. Araştırmanın Alt Problemleri

- 1) Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim tutumları hangi düzeydedir?
- 2) Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
- 3) Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları çalıştıkları kuruma göre farklılık göstermekte midir?
- 4) Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları mesleki kıdemlerine göre farklılık göstermekte midir?
- 5) Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları eğitim durumlarına göre farklılık göstermekte midir?
- 6) Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları uzaktan eğitimle ilgili bilgi sahibi olma durumuna göre farklılık göstermekte midir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin Covid-19 döneminde yapılan uzaktan eğitime yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre farklılaşp farklılaşmadığının belirlenmesidir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutum düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışma betimsel bir araştırmadır ve araştırmada “tarama modeli” kullanılmıştır. Tarama modeli bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan çalışmalardır (Büyüköztürk, 2012). Eğitim alanında oldukça yaygın olarak kullanılan bu modelde olayların içinde buldukları koşullar ile aralarındaki ilişki bulmaya çalışılır, olayların nedenleri üzerinde durulmaz.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma grubu 2020-2021 eğitim öğretim yılında görev yapan 86 (71 kadın-15 erkek) sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Çalışmada ulaşılabilir örneklem yöntemi seçilmiştir. Bu yöntem, araştırmaya pratiklik ve hız kazandıran bir yöntem olarak bilinir ve tercih edilir (Gök vd., 2011). Covid-19 pandemisinde ulaşılabilir örneklem yönteminin tercih edilmesi çalışmanın gerçekleştirilmesi için kolaylık sağlamıştır. Bu doğrultuda Google Form ile hazırlanan sorular sosyal medya aracılığı ile katılımcılara ulaştırılmıştır. Pandemiden ötürü çok fazla kişiye ulaşılamamış, sosyal medya aracılığıyla ulaşılabilen istekli ve gönüllü sınıf öğretmenleri tarafından sorular yanıtlanmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin 71'i(%82,6) kadın ve 15'i(%17,4) erkektir. Öğretmenlerin 81'i(%94,2) devlet okulunda, 5'i(%5,8) özel okulda görev yapmaktadır. Öğretmenlerden 14'ü(%16,3) 0-5 yıl arası, 25'i(%29,1) 6-10 yıl arası, 23'ü(%26,7) 11-15 yıl arası, 11'i(%12,8) 16-20 yıl arası, 13'ü(%15,1) 2 yıl üzeri mesleki kıdeme sahiptir. Öğrenim durumlarına bakıldığında ise öğretmenlerin 5'i(%5,8) ön lisans, 70'i(%81,4) lisans ve 11'i(%12,8) yüksek lisans mezunudur. Çalışmada doktora yapan sınıf öğretmenine rastlanmamıştır.

2.3. Verilerin Toplanması

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmada Ağır (2007) tarafından geliştirilen “Uzaktan Eğitim Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Uzaktan Eğitim Tutum Ölçeği, avantajlar ve sınırlılıklar alt boyutlarından oluşmaktadır. Ölçekte toplam 21 madde vardır ve bu maddelerin 14'ü avantaj alt boyutunu, 7'si ise sınırlılık alt boyutunu oluşturmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 105, en düşük puan 21'dir. Puan yükseldikçe uzaktan eğitim hakkındaki tutum olumluya doğru gidiyor demektir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 25.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Veriler değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotları (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma) kullanılmıştır. Verilerin normal dağılıp dağılmadığı normallik testlerinin yanı sıra histogram, Q-Q grafiği ve kutu-çizgi (box-plot) grafikleri ile; çarpıklık ve basıklık; varyasyon katsayısı gibi dağılım ölçüleriyle değerlendirilebilir (Hayran ve Hayran, 2011:35-48). Normalliğin sağlanması için verilerin saçılma diyagramında değerlerin 45 derecelik doğruya yakın gözlenmesi ve kutu çizgi grafiğinde kutunun ortanca çizgisini ortalayarak konumlanması gerekir (Büyüköztürk, 2011:40). Normal dağılım uygunluk normallik testleri ve basıklık çarpıklık değerleri ile kontrol edilmiştir.

Yapılan testlerin ve sonuçların güvenilir olabilmesi için ölçümlerin güvenilir olması gerekmektedir. Bu bağlamda ölçeğe ilişkin güvenilirlikler Cronbach Alpha ile incelenmiştir. Normal dağılım sağlandığı için niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki grup arasındaki farkın önemliliği bağımsız örneklem t testi ile incelenmiştir. İki den fazla grup karşılaştırması için ise ANOVA testi kullanılmıştır.

Cronbach Alpha değeri ölçeğin genelinde minimum 0,882 olarak hesaplanmıştır. Nuran Bayram, Cronbach Alpha değerinin güvenilirlik için 0,70'in üzerinde olmasının yeterli olduğunu belirtmektedir. Bu durumda uygulanan ölçeğin güvenilirliğinin yüksek olduğu tespit edilmiştir.

3. BULGULAR

Uzaktan eğitimin özelliklerinin önem bakımından değerlendirilmesine ait bulgular incelendiğinde farklı nedenlerden dolayı mekan sorunu olan bireyler için mekan sınırlılığının ortadan kalkması ve bilgi teknolojilerini eğitimde kullanması en önemli özellik olarak belirlenmiş uzaktan eğitimin en önemli avantajlarından olarak görülmüştür.

Uzaktan eğitimde kullanılan iletişim yöntemlerinin en önemlisi internet olarak belirlenmiştir. Öğretmenlerin uzaktan eğitim iletişim yöntemlerinden en fazla kullanmak istediği yöntem internettir. Bununla birlikte video konferans da diğer önemli iletişim aracıdır. En az kullanılmak istenen yöntem ise postadır.

3.1. Araştırmanın Birinci Problemine Ait Bulgular

Araştırmanın “Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim tutumları hangi düzeydedir?” alt problemine ilişkin bulgular ve analiz sonuçları incelendiğinde ortalama tutumlarının $60,13 \pm 11,64$ olduğu tespit edilmiştir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 105'tir. Dolayısıyla öğretmen tutumlarının çok yüksek olduğu söylenemez.

3.2. Araştırmanın İkinci Problemine Ait Bulgular

Araştırmanın ikinci alt probleminde “Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark göstermekte midir?” sorusuna yanıt aranmış, öğretmenlerin cinsiyetine göre karşılaştırma testleri incelendiğinde uzaktan eğitime yönelik tutum düzeylerinin öğretmenin cinsiyetine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$). Ayrıca alt boyutları olan avantaj ve sınır alt boyutları içinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$). Analiz sonuçlarına göre, erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında cinsiyete bağlı olarak anlamlı bir farkın olmaması kadın ve erkek öğretmenlerin uzaktan eğitime dair tutumlarının benzer olduğunu göstermektedir.

3.3. Araştırmanın Üçüncü Problemine Ait Bulgular

Araştırmanın “Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” alt problemine yönelik bulgular ve bulgulara ait analiz sonuçları incelendiğinde uzaktan eğitime yönelik tutum düzeylerinin öğretmenin kıdem yılına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$). Ayrıca alt boyutları olan avantaj ve sınır alt boyutları içinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p > 0,05$).

3.4. Araştırmanın Dördüncü Problemine Ait Bulgular

Araştırmanın “Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” problemine yönelik öğretmenlerin okul türüne göre karşılaştırma testleri incelendiğinde uzaktan eğitime yönelik tutum düzeylerinin öğretmenin okul türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$). Ayrıca alt boyutları olan avantaj ve sınır alt boyutları içinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$). Gerek özel okullarda gerekse devlet okullarında çalışan öğretmenlerin uzaktan eğitimin sınırlılıklarına ve avantajlarına karşı sergiledikleri tutum birbirine yakındır.

3.5. Araştırmanın Beşinci Problemine Ait Bulgular

Araştırmanın “Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” alt problemine yönelik bulgular ve bulgulara ait analiz sonuçları

incelendiğinde uzaktan eğitime yönelik tutum düzeylerinin öğretmenlerin öğrenim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$). Ayrıca alt boyutları olan avantaj ve sınır alt boyutları içinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$). Bu çerçevede öğretmenlerin ön lisans, lisans ve yüksek lisans mezunu olmaları uzaktan eğitime karşı olan tutumlarında farklılık yaratmamıştır.

3.6. Araştırmanın Altıncı Problemine Ait Bulgular

“Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları uzaktan eğitimle ilgili bilgi sahibi olma durumuna göre farklılık göstermekte midir?” alt problemine ilişkin karşılaştırma testleri incelendiğinde uzaktan eğitime yönelik tutum düzeylerinin ve alt boyutlarının öğretmenlerin uzaktan eğitim hakkında bilgi sahibi olup olmama durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$). Daha önce uzaktan eğitim ile ilgili eğitim alanların uzaktan eğitim tutum ve avantaj puanları uzaktan eğitim hakkında çok az bilgisi olanlardan ve yeterince bilgisi olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca daha önce uzaktan eğitim alanların puanları uzaktan eğitim hakkında yeterince bilgisi olanlardan daha yüksek bulunmuştur. Sınır alt boyutu için ise daha önce uzaktan eğitim alanların sınır alt boyutu puanları uzaktan eğitim hakkında çok az bilgisi olanlardan ve yeterince bilgisi olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

4. SONUÇ

Araştırmadan elde edilen bulgular incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutum düzeylerinin çok yüksek olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Uzaktan eğitimin mekan sınırlığını ortadan kaldırması ve bilgi teknolojilerinin eğitimde kullanılmasına imkan vermesi en önemli avantajlarından görülmüştür. Kullanılan iletişim yöntemlerinin en önemlisi internet olarak belirlenmiştir. Video konferans da diğer önemli iletişim aracı olarak görülmüş, en az kullanılmak istenen yöntem ise posta yöntemi olmuştur.

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutum düzeyleri ile cinsiyet, mesleki kıdem, çalıştıkları okul türü ve öğrenim durumu değişkenleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bununla birlikte uzaktan eğitim hakkında bilgi sahibi olup olmama durumları arasında anlamlı bir fark bulunmuş, daha önce uzaktan eğitim ile ilgili eğitim alanların lehine bir sonuç çıkmıştır.

5. ÖNERİLER:

Yapılan araştırma ile sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sadece sınıf öğretmenleri ile sınırlandırılmış olup farklı branşlarda ve farklı kademelerde çalışan öğretmenler ile öğretmen adaylarına da çalışmalar yapılarak bu konu hakkında daha çok bilgi elde edilebilir.

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarını belirlemeye yönelik hazırlanan sorular, pandemi sebebiyle 86 öğretmen tarafından yanıtlanmıştır. Daha fazla öğretmene ulaşılarak daha farklı sonuçlar elde edilebilir.

Uzaktan eğitim hakkında bilgi sahibi öğretmenlerin tutum düzeylerinin yüksek olması sonucundan hareketle öğretmenlerin tutumlarının iyileştirilebilmesi için uzaktan eğitim hakkında eğitimler verilmelidir.

Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik olumlu tutum geliştirmelerini sağlamak amacıyla uzaktan eğitim ve uzaktan eğitim teknolojilerine yönelik ön yargılarını ve olumsuz düşüncelerini ortadan kaldıracak, güncel teknolojileri tanıyıp aktif olarak kullanmalarını sağlayacak tanıtıcı etkinlikler düzenlenmeli, öğretmenlerin bu teknolojiler hakkında bilgi sahibi olmaları sağlanmalıdır. Uzaktan eğitim araçlarına, kanallarına, programlarına yönelik geliştirici yazılımlar eklenmelidir.

Covid-19 pandemisi ile birlikte ilkokullarda uygulanmaya başlayan uzaktan eğitim ile yapılan derslerin yüz yüze eğitim ile yapılan derslerden farkını ortaya koyacak karşılaştırmalı çalışmalar yapılması uzaktan eğitim ile ilgili bilgi edilmesi açısından fayda sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Ağır, F. (2007). Özel Okullarda ve Devlet Okullarında Çalışan İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime Karşı Tutumlarının Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Bakioğlu, B., Çevik, M. (2020). COVID-19 Pandemisi Sürecinde Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri. Turkish Studies, 15(4), 109-129.
- Bayram, N. (2004). Sosyal Bilimlerde SPSS İle Veri Analizi, Ezgi Kitabevi, Bursa.
- Büyüköztürk, ř. (2011). Veri Analizi El Kitabı. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, ř. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. (11.Baskı). Ankara: PegemAkademi.
- Gök, A., Turan, S. ve Oyman, N. (2011). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Bilişim Teknolojilerini Kullanma Durumlarına İlişkin Görüşleri. Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, 1 (3), 59- 66.
- Hayran M., Hayran M. (2011). Sağlık Araştırmaları İçin Temel İstatistik. (Birinci Basım), Ankara: Omega Araştırma.
- Sönmez, M., Yıldırım, K. & Çetinkaya, F. Ç. (2020). Yeni Tip Koronavirüs (SARS-CoV2) Salgımına Bağlı Uzaktan Eğitim Sürecinin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleriyle Değerlendirilmesi. Turkish Studies, 15(6), 855-875.
- UNESCO. (2020a). School closures caused by Coronavirus (Covid-19). UNESCO. <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse>
- UNESCO. (2020b). Startling digital divides in distance learning emerge. UNESCO. <https://en.unesco.org/news/startling-digital-divides-distance-learning-emerge>
- UNICEF. (2020). UNICEF and Microsoft launch global learning platform to help address COVID-19 education crisis. UNICEF. <https://www.unicef.org/press-releases/unicefand-microsoft-launch-global-learning-platform-help-address-covid-19-education>
- Ülkü, S. (2018).İlkokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumları. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Yumbul, E. (2021). Liselerde Görev Yapan Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.
- Yurtbakan, E. & Akyıldız, S. (2020). Sınıf Öğretmenleri, İlkokul Öğrencileri ve Ebeveynlerin Covid-19 İzolasyon Döneminde Uygulanan Uzaktan Eğitim Faaliyetleri Hakkındaki Görüşleri. Turkish Studies, 15(6), 949-977.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

SALGIN SÜRECİNDE İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN EĞİTİMDE YAŞADIKLARI SORUNLAR

Özge Burcu EFE*, Cevdet ŞANLI**, Mustafa YEŞİLYURT***

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Eğitim Ana Bilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Programı, Orcid ID: 0000-0002-7496-6428

**Dr. Öğr. Üyesi, Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Orcid ID: 0000-0002-2149-9555

***Doç. Dr, Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Orcid ID: 0000-0003-4108-7467

ÖZET

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin pandemi (covid-19 salgını) nedeniyle uzaktan öğretim sürecinde yaşadıkları sorunların incelenmesini amaçlayan bu çalışmaya altısı devlet, dördü özel okullarda öğrenim gören 10 öğrenci (5 kız, 5 erkek) katılmıştır. Çalışma verisi, Güneş Akça (2020) referans alınarak geliştirilmiş olan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Veri üzerinde betimsel ve içerik analizi yapılarak öğrencilerin uzaktan öğretimde yaşadıkları sorunlar, çevrimiçi derslerde ebeveynlerin desteği, uzaktan eğitimin öğrencilerin sosyal yaşamları üzerindeki etkileri ve bu şekilde öğrenime devam etme konusundaki görüşleri cinsiyetlerine ve öğrenim gördükleri okulun özel veya devlet olmasına göre karşılaştırılmıştır.

Sonuçlar incelendiğinde dördüncü sınıf öğrencilerinin derslere bazen tek bazen de birden fazla cihazla katıldıkları görülmüştür. Öğrenciler derslere başta bilgisayar olmak üzere, tablet ve telefondan katılmaktadırlar. Devlet okullarında öğrenim gören öğrenciler çoğunlukla Eba ve Zoom aracılığıyla derslere katılırken, özel okuldakiler çoğunlukla Google Meet kullanılmaktadırlar. Hem özel okuldaki öğrenciler hem de devlet okullarındakiler çoğunlukla öğretim sürecinde öğretmenlerine ulaşabildiklerini ifade ederken, iki öğrenciyse öğretmenlerine ulaşmakta zorlandıklarını ifade etmişlerdir.

Katılımcı öğrenciler genel olarak çevrimiçi dersleri takip ederken teknik zorluk yaşamadıklarını, sorun yaşadıkları durumda da aile üyelerinden destek aldıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin görüşleri incelendiğinde, pandemi sürecinin belki de en önemli katkısının ailelerin öğrencilerinin akademik ve sosyal gelişimleri için katkıda bulunmalarıdır. Pandemi süreciyle birlikte aile üyeleri dördüncü sınıftaki çocuklarıyla daha fazla ortak faaliyetlerde bulunmuşlardır. Öğrencilerin en fazla zorluk yaşadıkları konu ise, uzaktan öğretim sürecinin örgün öğretime göre daha fazla yorması ve daha fazla çaba göstermelerine yol açmasıdır. Bu bağlamda öğrenci yanıtları incelendiğinde özel okulda öğrenim gören bir öğrenci hariç, diğer öğrencilerin uzaktan eğitimin devam etmesini istemedikleri görülmüştür. Uzaktan eğitimin devam etmesini isteyen tek öğrenci, okul servisinin kendisini yormasını neden olarak göstermiştir.

Sonuç olarak, Pandemi süreci, ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sorunlarla başa çıkma stratejileri geliştirmelerine katkı sunarken, sürecin uzaması nedeniyle sosyal yaşamlarının olumsuz etkilendiği söylenebilir. Bu bağlamda çalışmada ulaşılan sonuçların ilgili alanyazına katkı sunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dördüncü sınıf öğrencisi, Covid-19 salgını, uzaktan öğretim, çevrimiçi dersler

ABSTRACT

A total of 10 students (5 girls and 5 boys) participated in this study, which aims to examine the problems experienced by primary school 4th-grade students in the distance education process due to the pandemic (covid-19 epidemic). Data were collected using the interview form developed by the researcher. Descriptive and content analysis was performed on the data, and the problems experienced by students in distance education, the support of parents in online lessons, the effects of distance education on students' social lives and their views on continuing education in this way were compared to their gender and whether the school they study at is a private or public school.

When the results were examined, it was seen that fourth-grade students sometimes attended lessons with a single device and sometimes used more than one device together to follow online lessons. Students use computers, tablets and phones in order to follow the lessons. Public school students mostly attend classes through Eba and Zoom, while those in private schools mostly use Google Meet. While both the students in private schools and those in public schools mostly stated that they could reach their teachers during the teaching process, two students (1 state, 1 private school) stated that they had difficulties in reaching their teachers.

Participating students generally stated that they do not experience technical difficulties while following online lessons and that they receive support from their family members in case of problems. When students' views are examined, perhaps the most important contribution of the pandemic process is that families contribute to the academic and social development of their students. With the pandemic process, family members had more common activities with their fourth-grade children. The most challenging issue for the students is that the distance education process makes them more tired and makes more effort than formal education. In this context, when the student responses were examined, it was seen that except for one student studying at a private school, all other students don't want distance education to continue. The only student who wanted the continuation of distance education stated that the school bus tired him more.

As a result, it can be said that the Covid-19 pandemic process contributes to the development of primary school fourth-grade students' strategies to cope with problems, and their social lives are negatively affected due to the prolongation of the process. In this context, it is thought that the results of the study will contribute to the relevant literature.

Keywords: Fourth-grade student, Covid-19 Pandemic, Distance Education, Online Lectures

1.GİRİŞ

Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan Coronavirüs (Covid-19) pandemisi, Dünya Sağlık Örgütü tarafından 11 Mart 2020'de küresel bir pandemi olarak ilan edilmiştir. Bütün dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemisi sonucunda sağlık, eğitim ve sosyal hayat gibi birçok alanda değişimler yaşanmaktadır. Salgının önlenmesi için kişisel ve toplumsal önlemler alınmıştır. Sosyal mesafenin korunması, toplu yaşam alanlarında insan hareketlerinin düzenlenmesi gibi önlemler ön plana çıkmaktadır. Alınan önlemlerin başında öğrencilerin eğitimden geride kalmamaları için uygulanan uzaktan eğitim sistemi gelmektedir. Ülke genelinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda tüm öğrencilerin uzaktan eğitim sürecine dahil olması sağlanmaya çalışılmaktadır.

Yüzyüze eğitime ara verilmesiyle öğrenciler psiko-sosyal olarak birtakım zorluklar yaşayabilmektedirler. Bu süreç onların morallerinin düşük olabilmesine, sınav ve derslerle ilgili motivasyonlarının düşmesine, post-travmatik stres bozukluğu ve anksiyeteye neden olabilmektedir (Schou ve diğ., 2020).

Bu çalışmanın amacı, salgın sürecinde ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin uzaktan öğretimde yaşadıkları sorunların incelenmesidir. Bu amaca dayalı olarak aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Dördüncü sınıf öğrencilerinin, uzaktan öğretim sürecinin onlar üzerindeki olumlu ve olumsuz etkileri konusundaki görüşleri nedir?
2. Çevrimiçi dersler konusunda kız ve erkek öğrencilerin görüşleri arasında farklılık bulunmakta mıdır?
3. Çevrimiçi dersler konusunda devlet ya da özel okulda öğrenim gören öğrencilerin görüşleri arasında farklılık bulunmakta mıdır?
4. Dördüncü sınıf öğrencilerin çevrimiçi eğitimde aile desteği konusundaki görüşleri nedir?
5. Dördüncü sınıf öğrencilerin uzaktan eğitimin devam etmesi konusundaki görüşleri nedir?
6. Pandemi süreci dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal yaşamlarını nasıl etkilemektedir?

Araştırmadan elde edilen sonuçlarla uzaktan eğitimde öğrencilerin yaşadıkları sorunların belirlenerek bu sorunlara kalıcı çözümler üretilebilmesi için öneriler sunabileceği, gelecek dönemlerde de devam edecek gibi görünen online eğitim süreci için çalışmanın alana sağlayacağı katkının değerli olduğu düşünülmektedir.

2.YÖNTEM

Araştırma Modeli

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin pandemi ve uzaktan öğretim sürecinde yaşadıkları sorunları belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmacı çalışmada evrenini 2020-2021 eğitim- öğretim yılında İstanbul ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı özel ve devlet okulunda okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Bu çalışmaya 6'sı devlet , 4'ü özel okulda olmak üzere 10 öğrenci(5 kız, 5 erkek) katılmıştır.

Çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan tipik örnekleme tekniği kullanılarak belirlenmiştir.

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplamak amacıyla yapılan görüşmelerde kullanılmak üzere araştırmacı tarafından Bahçeşehir Üniversitesi'nden Güneş Akça'nın desteği ile yapılandırılmış bir görüşme formu geliştirilmiştir.

Görüşme formu iki aşamada geliştirilmiştir. İlk aşamada COVID-19, pandemi, uzaktan öğretim, eğitim teknolojileri gibi konularda ilgili alanyazın detaylı bir biçimde incelenmiş, alan uzmanlarıyla görüşmeler yapılmış ve oluşan deneyimle 24 maddelik görüşme madde havuzu oluşturulmuştur. İkinci aşamada çalışma grubu dışında kalan iki ilkokul 4. sınıf öğrencisi ile görüşme yapılmıştır. Öğrencilerin yanıtlarına göre sorularda revizyona gidilmiştir. Soru sayısı 13'e düşürülerek görüşme formuna son biçimi verilmiştir.

Verilerin Analizi

Çalışmada yararlanılan tek veri kaynağı örneklem grubundaki katılımcılarla yapılan görüşmelerdir.

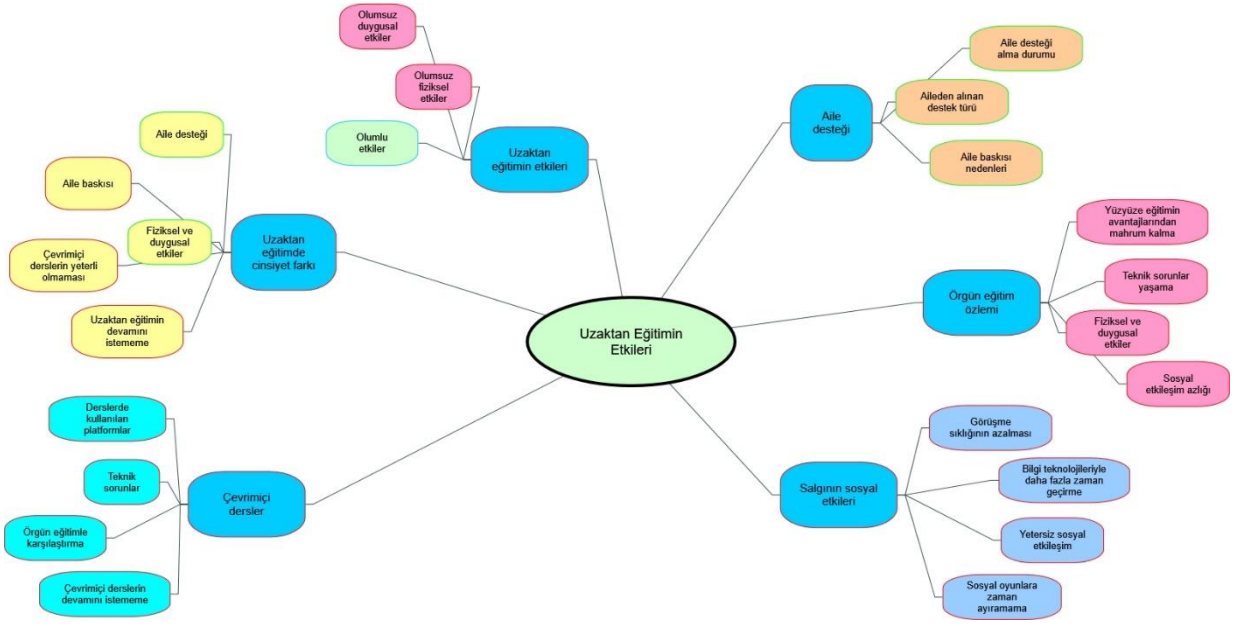
Veri çözümleme sürecinde ilk olarak Nvivo 12 programından yararlanılarak ön çözümlenmeler yapılmıştır. Bu bağlamda çalışmanın tematik yapısı ortaya çıkarılmış, Pearson kelime korelasyon analizi yapılarak katılımcı dördüncü sınıf öğrencilerinin görüşleri arasındaki benzerlikler incelenmiş ve devamında öğrencilerin covid-19 pandemi sürecinin ve uzaktan öğretimin kendileri üzerindeki etkilerini yansıtacak biçimde çalışmada öne çıkan kavramlar belirlenmiştir.

3.BULGULAR

1.1. Betimsel Bulgular

Bu kısımda, yapılan görüşmelerde öne çıkan konulara ve kavramlara, çalışmanın tema, kategori ve kodları ile katılımcıların görüşleri arasındaki benzerlik düzeylerine yer verilmiştir.

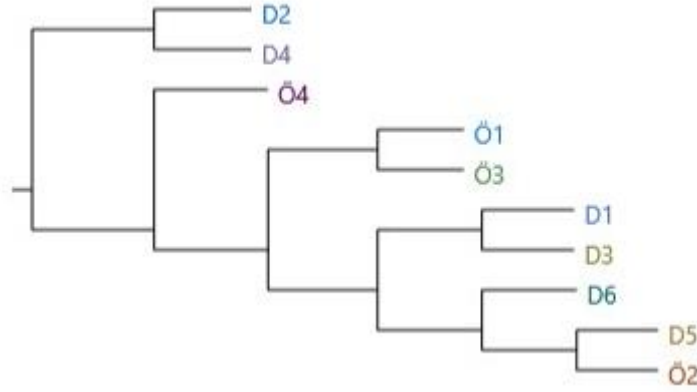
Çalışma grubunda yer alan öğrencilerle covid-19 nedeniyle yürütülen uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin yapılan görüşmelerde elde edilen veriler incelenmiştir. Katılımcı dördüncü sınıf öğrencilerine 6 araştırma sorusuna yanıt bulmak üzere 13 görüşme sorusu yönlendirilmiştir. Görüşme dökümleri üzerinde öncelikle betimsel analizler yapılmıştır. Bu kapsamda ilk olarak öğrencilerin çalışma konusunda oluşturdukları kodların kümelendikleri tema ve kategoriler belirlenmiştir. Bu konuda ulaşılan bulgulardan yararlanılarak Şekil 1'deki grafik oluşturulmuştur.

Şekil 1. Çalışmanın Tematik Yapısı

Şekil 1’deki grafik incelendiğinde, çalışmaya katılan dördüncü sınıf öğrencilerinin uzaktan eğitimin etkileri konusundaki görüşlerinin “uzaktan eğitimin etkileri, uzaktan eğitimde cinsiyet farkı, çevrimiçi dersler, aile desteği, örgün eğitim özlemi ve salgının sosyal etkileri” temalarında toplandığı görülmektedir.

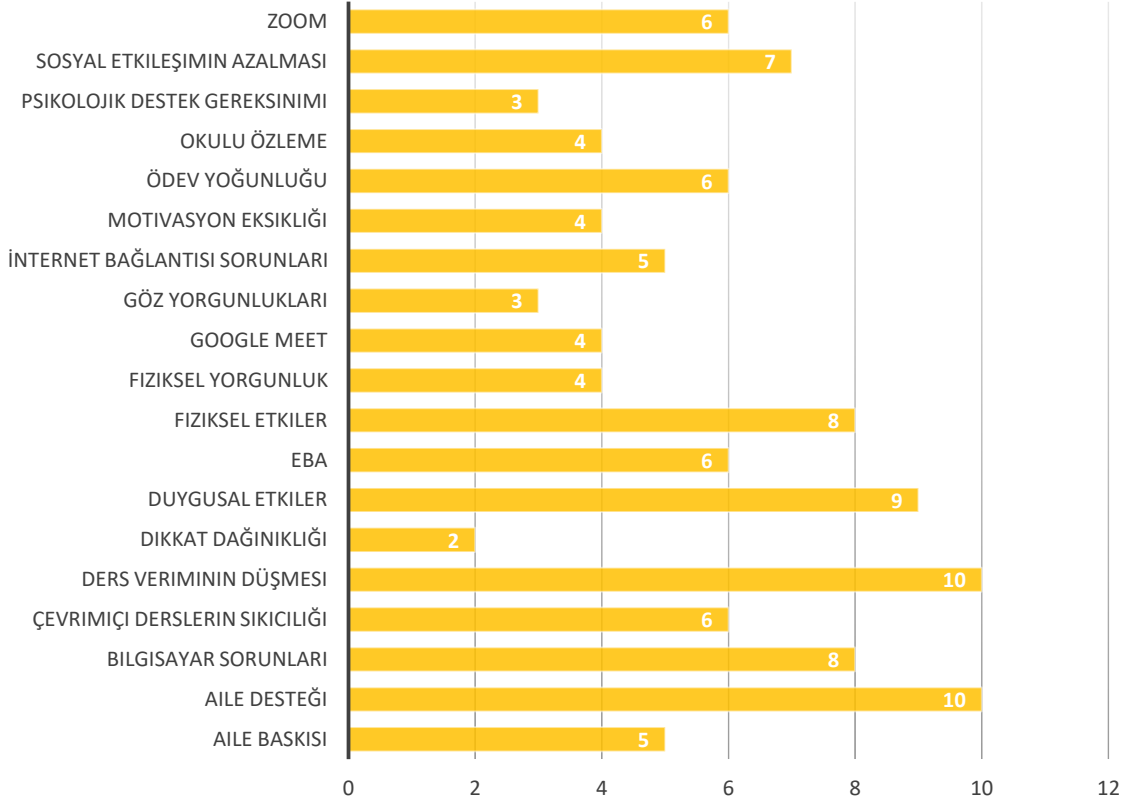
Betimsel analiz kapsamında ikinci olarak öğrencilerin çalışma konusundaki görüşleri arasındaki benzerlikleri ortaya çıkarmak amacıyla Pearson kelime korelasyon analizi yapılmıştır. Bu konuda ulaşılan bulgulardan yararlanılarak Şekil 2’deki grafik oluşturulmuştur.

Şekil 2. Öğrencilerin Görüşleri Arasındaki Benzerlikler

Grafiğe göre en yüksek benzerlikler Ö2 kodlu özel okul öğrencisi ile D5 kodlu devlet okulu öğrencisi ($r=0.39, p<.01$) ile Ö3 kodlu özel okul öğrencisi ile Ö1 kodlu özel okul öğrencisi ($r=0.34, p<.01$) arasında olduğu görülmektedir. D2 ve D4 kodlu devlet okulu öğrencilerinin görüşleri arasındaki benzerlik ise ($r=0.23, p<.05$) orta düzeydedir.

Katılımcıların görüşme dökümleri bir bütün olarak incelendiğinde, görüşmelerde kimi konuları diğerlerine göre daha fazla gündeme getirdikleri görülmüştür. Bu konuda ulaşılan bulgulardan yararlanılarak Şekil 3’teki grafik oluşturulmuştur.

Şekil 3. Öğrencilerin En Fazla Gündeme Getirdikleri Kavramlar

Şekil 3 incelendiğinde, çalışmaya katılan öğrencilerin görüşmelerde en fazla gündeme getirdikleri konuların “Aile baskısı (5), Aile Desteği (10), Bilgisayar sorunları (8), Çevrimiçi derslerin sıkıcılığı (6), Ders veriminin düşmesi (10), Dikkat dağınıklığı (2), Duygusal etkiler (9), EBA (6), Fiziksel etkiler (8), Fiziksel yorgunluk (4), Google Meet (4), Göz yorgunlukları (3), İnternet bağlantısı sorunları (5), Motivasyon eksikliği (4), Ödev yoğunluğu (6), Okulu özleme (4), Psikolojik destek gereksinimi (3), Sosyal etkileşimin azalması (7), Zoom (6) olduğu görülmektedir.

1.2.Araştırma Sorularına Yönelik Bulgular

1.2.1.Birinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Bu çalışmada altı araştırma sorusuna yanıt aranmıştır. İlk araştırma sorusu, covid-19 pandemisi nedeniyle öğrencilerin derslerini uzaktan eğitim şeklinde almalarının onlar üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini belirlemeye yöneliktir. Katılımcılara yönlendirilen görüşme sorularına alınan yanıtlar incelenmiş ve katılımcıların oluşturdukları kodlar ve kategoriler ilk tema altında toplanmıştır. Bu konuda ulaşılan bulgular incelendiğinde çalışmaya katılan dördüncü sınıf öğrencilerinin uzaktan eğitimin onlar üzerindeki etkileri konusundaki görüşlerinin *olumsuz fiziksel etkiler*, *olumsuz duygusal etkiler* ile *olumlu etkiler* kategorilerinde kümelendiği görülmektedir. Öğrencilerin uzaktan eğitimin etkileri temasında oluşturdukları kodlar, devlet ya da özel okulda öğrenim görmelerine ve etkilerin nedenlerine göre gruplandırılmıştır.

1.2.2.İkinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

İkinci araştırma sorusu, pandemi nedeniyle uzaktan eğitim sürecinde yürütülen çevrimiçi dersler konusunda kız ve erkek öğrencilerin görüşleri arasında farklılık olup olmadığını belirlemeye yöneliktir. Katılımcılara yönlendirilen görüşme sorularına alınan yanıtlar incelenmiş ve katılımcıların oluşturdukları kodlar ve kategoriler ikinci tema altında toplanmıştır. Bu konuda ulaşılan bulgular incelendiğinde çalışmaya katılan dördüncü sınıf öğrencilerinin çevrimiçi dersler konusundaki görüşlerinin kız ya da erkek olmalarına göre farklılaştığı görülmektedir. Öğrencilerin konuyla ilgili oluşturdukları kodların *aile desteği*, *aile baskısı*,

fiziksel ve duygusal etkiler, çevrimiçi derslerin yeterli olmaması ve uzaktan eğitimin devamını istememe kategorilerinde kümелendiği görülmektedir.

1.2.3.Üçüncü Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Üçüncü araştırma sorusu, uzaktan eğitim boyunca öğrencilerin katıldıkları çevrimiçi derslerin öğrenciler üzerindeki etkilerini ve öğrencilerin çevrimiçi dersler ile örgün eğitimi karşılaştırmaya yönelik görüşlerini belirlemeye yöneliktir. Katılımcılara yönlendirilen görüşme sorularına alınan yanıtlar incelenmiş ve katılımcıların oluşturdukları kodlar ve kategoriler üçüncü tema altında toplanmıştır. Bu konuda ulaşılan bulgular incelendiğinde çalışmaya katılan dördüncü sınıf öğrencilerinin çevrimiçi derslerle ilgili görüşlerinin *derslerde kullanılan platformlar, teknik sorunlar, örgün eğitimle karşılaştırma ve çevrimiçi derslerin devamını istememe* kategorilerinde kümелendiği görülmektedir.

1.2.4.Dördüncü Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Dördüncü araştırma sorusu, covid-19 pandemi sürecinde sıklıkla zamanlarını evde geçireni ve derslerini çevrim içi ortamda uzaktan eğitimle sürdüren dördüncü sınıf öğrencilerinin, bu sürecin zorluklarıyla baş etmede ailelerinden gördükleri desteği belirlemeye yöneliktir. Katılımcılara yönlendirilen görüşme sorularına alınan yanıtlar incelenmiş ve katılımcıların oluşturdukları kodlar ve kategoriler dördüncü tema altında toplanmıştır. Bu konuda ulaşılan bulgular incelendiğinde çalışmaya katılan dördüncü sınıf öğrencilerinin tümünün pandemi nedeniyle yaşanan uzaktan eğitim sürecinde, ailelerinden çeşitli konularda destek gördükleri görülmektedir. Ailelerden görülen destek devlet ve özel okul öğrencilerinde benzer özellikler taşımaktadır.

1.2.5.Beşinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Beşinci araştırma sorusu, devlet ve özel okullarda öğrenim gören dördüncü sınıf öğrencilerinin pandemi nedeniyle verilen uzaktan eğitimin devam edip etmemesi konusundaki görüşlerini belirlemeye yöneliktir. Bu konuda ulaşılan bulgular incelendiğinde çalışmaya katılan dördüncü sınıf öğrencilerinin uzaktan eğitimin neden devam etmemesi gerektiği konusundaki görüşlerinin *“yüzyüze eğitimin avantajlarından mahrum kalma, teknik sorunlar yaşama, sosyal etkileşim azlığı ve fiziksel ve duygusal etkiler”* kategorilerinde kümелendiği görülmektedir.

1.2.6.Altıncı Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Altıncı araştırma sorusu, devlet ve özel okullarda öğrenim gören dördüncü sınıf öğrencilerinin pandemi nedeniyle verilen uzaktan eğitimin onların sosyal yaşamlarını nasıl etkilediğini belirlemeye yöneliktir. Katılımcılara yönlendirilen görüşme sorularına alınan yanıtlar incelenmiş ve tüm öğrencilerin pandemi sürecinden sosyal yaşam bağlamında olumsuz etkilendikleri görülmüştür. Bu konuda ulaşılan bulgular incelendiğinde çalışmaya katılan dördüncü sınıf öğrencilerinin uzaktan eğitimin, sosyal yaşamları üzerinde oldukça etkili olduğunu düşündükleri görülmektedir. Öğrencilerin bu konudaki görüşlerinin *“görüşme sıklığının azalması, bilgi teknolojilerine daha fazla zaman geçirme, yetersiz sosyal etkileşim ve sosyal oyunlara zaman ayıramama”* kategorilerinde toplandığı gözlenmiştir.

4.SONUÇ

Betimsel analiz çalışmalarında ulaşılan ilk sonuçlar incelendiğinde, çalışmaya katılan dördüncü sınıf öğrencilerinin uzaktan eğitimin etkileri konusundaki görüşlerinin *“uzaktan eğitimin etkileri, uzaktan eğitimde cinsiyet farkı, çevrimiçi dersler, aile desteği, örgün eğitim özlemi ve salgının sosyal etkileri”* temalarında toplandığı görülmüştür. Ön incelemelerde çalışmaya katılan öğrencilerin görüşmelerde sorulara yanıt verirken kullanmayı tercih ettikleri sözcükler arasında kimi benzerliklerin olduğu gözlenmiştir. Öğrencilerin uzaktan eğitimin etkileri konusundaki görüşlerinin öğrenim gördükleri okulun özel okul ya da devlet okulu olmasına göre bir miktar farklılaştığı, bununla birlikte gözlenen farklılığın göz ardı edilebileceği söylenebilir. Bu sonuçlara dayalı olarak, devlet ve özel okullarda öğrenim gören öğrencilerin covid-19

nedeniyle yürütülen uzaktan eğitim faaliyetleri konusunda birbirlerine benzer düşünceler taşıdıkları söylenebilir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin görüşmelerde en fazla gündeme getirdikleri konuların “Aile baskısı, Aile Desteği, Bilgisayar sorunları, Çevrimiçi derslerin sıkıcılığı, Ders veriminin düşmesi, Dikkat dağınıklığı, Duygusal etkiler, EBA, Fiziksel etkiler, Fiziksel yorgunluk, Google Meet, Göz yorgunlukları, İnternet bağlantısı sorunları, Motivasyon eksikliği, Ödev yoğunluğu, Okulu özleme, Psikolojik destek gereksinimi, Sosyal etkileşimin azalması, Zoom olduğu görülmüştür. Dördüncü sınıf öğrencilerinin en fazla görüş belirttikleri konular uzaktan eğitimle ders veriminin düşmesi, ailenin çevrimiçi derslerde öğrencilere yardım etmesi ve öğrencilerin süreçte yaşadıkları duygusal sorunlardır. Bulgular, ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin çevrimiçi dersler konusunda muzdarip oldukları konuları göz önüne sermektedir. Bu konuda atılacak iyileştirici adımlarla, covid-19’un neden olduğu sorunların azaltılması önemlidir.

5.ÖNERİLER

Bu kısımda, çalışmada ulaşılan sonuçlar bağlamında karar alıcılara ve ileri araştırmalara yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Karar alıcılara yönelik öneriler:

1. Çevrimiçi derslerde öğrenciler arası etkileşimin artırılmasına yönelik önlemler alınabilir.
2. Çevrimiçi derslerin daha verimli hale getirilebilmesi için öğretim sürecine eğlenceli aktiviteler eklenebilir.
3. Öğrenci-öğretmen, öğrenci-öğrenci arasındaki etkileşimi artırabilmek için çevrimiçi sohbet etkinlikleri düzenlenebilir.

İleri araştırmalara yönelik öneriler:

1. Çalışma konusundaki bulguları çeşitlendirebilmek için örneklem grubu genişletilerek çalışma yinelenabilir.
2. Covid-19 pandemi sürecinin eğitim sistemleri üzerindeki etkilerini incelemek için farklı ülkelerdeki uygulamalar karşılaştırılabilir.
3. İlkokullarda uzaktan öğretimin güçlendirilmesine yönelik modüller geliştirilebilir.

KAYNAKLAR

- Akça, Güneş ve Akgün, Ergün (2020), “ İlkokul Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Sürecinde Yaşadığı Sıkıntılar”, EJERCongress 2020 Bildiri Kitabı, 402-409
- Balcı, A. (2007). Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem Teknik Ve İlkeler (6. Baskı). Ankara: PEGEMA Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. Büyüköztürk, Ş., Çakmak Kılıç, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2009). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Can, Nazlı ve Köroğlu Yavuz (2020), “Covid-19 Döneminde Yaygınlaşan Uzaktan Eğitimin Değerlendirilmesi Ve Eğitim Emekçileri Açısından İncelenmesi”. Madde, Diyalektik ve Toplum3(4).370-380
- Demir, Güler (Ed.) (2021), Çeşitli Boyutları İle Uzaktan Eğitim, 1. Baskı, İstanbul: Hiper Yayın
- Ekiz, D. (2003). Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metotlarına Giriş, Nitel, Nicel ve Eleştirel Kuram Metodolojileri, Ankara:Anı Yayıncılık.
- Elitaş, Türker (2018), 1.Baskı, İstanbul: Cinius Yayınları.
- Eğitim Reformu Girişimi. (2020, Nisan 15). Eğitim Yönetişimi ve Finansmanı: Eğitim İzleme Raporu. <https://www.egitimreformugirisimi.org/turkiyede-koronavirusun-egitime-etkisi-v-dijital-ucurumu-ogrenciler-anlatiyor/>.

- Kara, Yunus (2020), “Pandemi Sürecindeki Öğrenci Deneyimleri: Bakırköy İlçesi Örneği”,
Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD).7(7),165-176
- LeCompte, M.D. and Goetz, J.P (1982). Problems of reliability and validity in ethnographic research.
Review of Educational Research. 52, 31-60.
- Merriam, S.B (2013). Nitel araştırma desen and uygulama için bir rehber (Çev. Editörü: Selahattin Turan).
Ankara: Nobel Yayınları.
- Miles, M. B. and Huberman, A. M (1994). *Qualitative data analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage Publication.
- Özbay,Özkan (2015), “Dünyada ve Türkiye’de Uzaktan Eğitimin Güncel Durumu” , Uluslararası
Eğitim Bilimleri Dergisi, (5), 376-394
- Patton, M. Q (2014). Nitel araştırma and değerlendirme yöntemleri (M. Bütün and S.B. Demir, Çev.).
Ankara: Pegem Akademi.
- Politika Notu (2020,Nisan15). *COVID-19 Salgınının Çocuklar Üzerindeki Etkileri*.
<https://www.unicef.org/turkey/media/9881/file/COVID19%20D%C3%B6neminin%20C3%87ocuklar%20C3%9Czerindeki%20Etkilerine%20C4%B0li%C5%9Fkin%20Politika%20Notu.pdf>
- Sandelowski, M. (2004) Using Qualitative Research. *Qualitative Health Research*, 14, 1366-1386.
<https://doi.org/10.1177/1049732304269672>
- Silverman, D. (2001). *Interpreting qualitative data: Methods for analysing talk, text, and interaction* (2nd
Edition). London: SAGE.
- TEDMEM. (2020), *COVID-19 sürecinde eğitim: Uzaktan öğrenme, sorunlar ve çözüm önerileri* (TEDMEM
Analiz Dizisi7). Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.
- Telli, S. G., ve Altun, D. (2020). Coronavirus ve Çevrimici (Online) Eğitimin Önlenemeyen Yükselişi.
Üniversite Araştırmaları Dergisi, 3(1). 25-34.
- Tekinarslan,Erkan(Ed.)(2021), *Açık ve Uzaktan Öğrenme*, 4,Ankara: Pegem Akademi
- Uşun, Salih (2006), *Uzaktan Eğitim*, 1. Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin
Yayıncılık.
- Yıldırım, A. and Şimşek, H (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Ekiz, D (2003). *Eğitimde Araştırma Yöntem and Metotlarına Giriş, Nitel, Nicel and Eleştirel Kuram
Metodolojileri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yin, (2003) *Case Study Research Desing and Methods Third Edition*, Sage Publications Inc. Library of
Congress Cataloging in Publication Data

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

PANDEMİ DÖNEMİNDE UZAKTAN EĞİTİMİN İLKÖĞRETİM ÇOCUKLARININ BAŞARI DÜZEYLERİNİN EBEVEYN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Şebnem Güldal Kan¹, Şeniz Şensoy², Behçet Öznacar³, Çilem Çaltıkuşu⁴

Yrd. Doç. Dr., Yakın Doğu Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Kıbrıs, Lefkoşa

Doç. Dr., Yakın Doğu Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Kıbrıs, Lefkoşa

Doç. Dr., Yakın Doğu Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Kıbrıs, Lefkoşa

Uzm., Yakın Doğu Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Kıbrıs, Lefkoşa

ÖZET

Bu çalışmanın amacı pandemi döneminde uzaktan eğitimin ilköğretim çocuklarının başarı düzeylerinin ebeveyn görüşlerine göre değerlendirilmesi yönelik görüşlerin incelenmesidir. Bu çalışmada Ebeveynlerin sosyo demografik özelliklerine, Ebeveyninin pandemi dönemindeki düşüncelerine ve Uzaktan eğitimin çocuklarının başarı düzeyine ait görüşleri hakkında bilgi alınmıştır. Çalışma grubu 2019-2020 bahar öğretim yılında Kuzey Kıbrıs'ta bulunan özel ve devlet ilköğretim kademesine devam eden öğrencilerin ebeveynleri ile görüşülmüştür. Çalışmaya 23 özel ve 2 devlet ilköğretim kademesine devam eden öğrencilerin ebeveynleri katılmıştır. Çalışma grubuna katılan Ebeveynlerin çoğunluğu kadın, 30-35 yaş aralığında, öğretmen, lisans eğitimini tamamlayan, köy yerleşim yerinde yaşayan, sosyo ekonomik düzeyi orta, 2 çocuk sahibi olan, çocukların yaşı 9 ve 3 sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Çalışma, nitel bir çalışma olup, verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış nitel görüşme sorular kullanılmıştır. Çalışmada veriler, google form ve meet Google aracı ile ebeveynlerle görüşülüp, onlardan gelen yanıtlar Google drive vasıtasıyla toplanmıştır. Drive üzerinden Toplanan veriler "içerik analizi tekniği" kullanılarak durum çalışması" şeklinde analiz edilmiştir. Çalışmanın deseni durum çalışması olarak belirlenmiştir. Katılımcılar belirlenirken amaçlı örnekleme türünden kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Çalışma sonucunda Ebeveynlerden elde edilen bulgular sonucunda pandemi döneminde uzaktan eğitimin ilköğretim kademesinde okuyan çocuklarının öğrenme ve başarı düzeylerinde düşüş olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar kelime: Pandemi dönemi, İlköğretim, Eğitim, Uzaktan Eğitim, Başarı.

EVALUATION OF SUCCESS LEVELS OF DISTANCE EDUCATION CHILDREN IN PRIMARY EDUCATION ACCORDING TO THE OPINIONS OF THE PARENTS IN THE PANDEMIC PERIOD

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the views on the evaluation of the success levels of primary school children in distance education according to the parents' opinions during the pandemic period. In this study, information was obtained about the parents' socio-demographic characteristics, their parents' thoughts during the pandemic period, and their views on the success level of their children in distance education. The working group interviewed the parents of the students attending private and public primary education in Northern Cyprus in the spring academic year of 2019-2020. Parents of 23 private and 2 state primary education students participated in the study. The majority of the parents participating in the study group are women, between the ages of 30-35, teachers, students who have completed their undergraduate education, live in the village settlement, have medium socio-economic level, have 2 children, and their children are 9 and 3 grades. The study is a qualitative study, and semi-structured qualitative interview questions were used to collect data. In the study, the data were interviewed with the parents using google form and meet Google tool, and their responses were collected via Google drive. The data collected through Drive were analyzed in the form of a case study using the "content analysis technique". The design of the study was determined as a case study. While determining the participants, easily accessible situation sampling was used. As a result of

the study, as a result of the findings obtained from the parents, it was concluded that there was a decrease in the learning and achievement levels of the children studying at the primary education level of distance education during the pandemic period.

Keywords: Pandemic period, Primary Education, Education, Distance Education, Success.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

İTERAKTİF EĞİTİMİN AKADEMİK BAŞARIYA ETKİSİ

Perihan ERYLMAZ*, Mustafa YEŞİLYURT**

*Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Eğitim Ana Bilim Dalı Yıldız Teknik Üniversitesi, ORCID:0000-0002-9866-067X

**Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul, Türkiye, ORCID:0000-0003-4108-7467

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ilkokul 4. sınıf Fen Bilimleri dersinde Maddelerin Özellikleri konusunun İnteraktif öğretim yönteminin kullanılarak anlatılmasında öğrenci başarısı üzerindeki etkisi araştırmaktır. Bu araştırmanın modeli kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu 2020-2021 eğitim öğretim yılında İstanbul ili Çekmeköy ilçesinde bulunan ilköğretim okulunda 4.sınıfta öğrenim gören 61 öğrenciden oluşmaktadır. Deney grubu 30, kontrol grubu ise 31 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışma grubu rastgele seçilmiştir. Dersler deney grubundaki öğrencilere İnteraktif öğretim yöntemi ile kontrol grubundaki öğrencilere ise düz anlatım yöntemi, soru-cevap tekniği ile anlatılmıştır.

Veri toplama aracı olan “Başarı testi” uygulama öncesinde deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek için ön test, uygulama sonrası başarıları karşılaştırmak için de son test olarak uygulanmıştır. Veriler SPSS Windows 25.0 istatistik programı kullanılarak analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda son test verilerinde İnteraktif eğitim yönteminin uygulandığı deney grubundaki öğrencilerin akademik başarıları anlamlı düzeyde arttırdığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İnteraktif Eğitim, Fen Bilimleri, Akademik Başarısı

THE EFFECT OF INTERACTIVE EDUCATION ON ACADEMIC SUCCESS

ABSTRACT

The aim of this study is to investigate the effect of the subject of Properties of Substances on the student achievement in teaching by using interactive teaching method in the 4th grade Science lesson of primary school. The model of this research was used in a, quasi-experimental design with control groups. The study group of the research was carried out with 61 students who are studying in 4th grade in the primary school which is located Çekmeköy, Istanbul in the 2020-2021 academic year. The experimental group consists of 30 students and the control group consists of 31 students. The study group was chosen randomly. The subject was taught to the students in the experimental group using the Interactive Teaching method, while the students in the control group were taught lectures with the method of lecture, brainstorming and question-answer technique.

The "Achievement Test", which is a data collection tool, was used as a pre-test to test whether there was a significant difference between the experimental and control groups before the application, and as a post-test to compare the success after the application. The data were analyzed using SPSS Windows 25.0 program. As a result of the analysis, it was seen that the Interactive education method was applied in the post-test data significantly increased academic achievement in the experimental group.

Keywords: Interactive Education Academic Success,

1.GİRİŞ

Eğitimin temel amacının, çağın koşulları temelinde bireyler yetiştirmektir. Bu nedenle öğretim sürecinde kullanılacak yöntem ve tekniklerin seçiminde de o dönemin öğrencilerinin ilgi ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalıdır (Oktay ve Çakır, 2013). Bu doğrultuda, günümüz eğitim ve öğretim politikalarında toplumdaki değişim ve yenilikler ile bireysel ihtiyaçlar dikkate alınarak bilginin yapılandırılması ve daha

kalıcı olması yer almaktadır (Özmen, 2004). Etkili öğretimin ya da diğer bir ifade ile anlamlı ve kalıcı öğrenmenin sağlanabilmesi için öğrenme sürecinin nitelikli bir şekilde organize edilmesi gerekmektedir (Duman ve Peker Ünal, 2018).

Bilimin ve doğanın keşfedildiği fen bilimleri dersinde öğrenme ortamlarındaki çeşitlilik arttıkça öğrenmede kalıcılığın artacağı öne sürülmektedir (Bahar, Yener, Yılmaz, Emen ve Gürer, 2018). Bu durumun bir sonucu olarak öğretim yöntemlerinin ve öğrenme ortamlarının çeşitlendirilmesinde, zenginleştirilmesinde teknoloji başlıca kaynaklardan biri olarak karşımıza çıkmakta ve günümüz öğrenme ortamlarında oldukça geniş bir yer edinmektedir (Somyürek, 2014). Yirmi birinci yüzyılda bilgiyi üretip kullanabilen, eleştirel bir bakış açısına ve girişimci bir ruha sahip, problemlerle karşılaştığında kararlılıkla çözüm önerileri ileri sürebilen, empati kurabilen, topluma ve kültüre katkıda bulunabilen bireylere gereksinim duyulmaktadır (MEB, 2018).

Fen bilimlerinin içerdiği konuların günlük yaşamdaki olaylarla ilişkili oldukları göz önüne alındığında, kavramların öğretilmesinde gerçek yaşamdan örnekler verilmesiyle ve bu kavramlar aralarında bağlantı kurulmasını sağlamada öğrencilerde anlamlı öğrenmeyi sağlanabilir. Fen eğitimi sürecinde kazanılan bilgiler, günlük yaşamla ilişkilendirilebildiği oranda öğrenme olmaktadır. Bu anlamda fen bilimleri gerçek anlamda öğrenme için öğrenilen bilgilerin kullanılması yani deneyimlenmesi gerekmektedir. Gerçek anlamda öğrenme için öğrenilen bilgilerin öğrenciler tarafından günlük hayattan kullanılması gerekmektedir. Bu bağlamda, öğrencilerin sunulan bilgileri günlük hayattaki olaylarla ilişkilendirmelerini sağlayacak uygun öğretim yöntem ve tekniklerin yapılması ile sağlanabilir.

İnteraktif eğitim ağırlıklı olarak tartışmaya ve paylaşımlara dayanan eğitim yöntem ve teknikleridir. İnteraktif öğretim yöntemleriyle yapılan eğitimin öğrencileri araştırma ve öğrenmeye yönlendirmesi ile öğrencilerin eleştirel düşünme düzeyleri üzerine olumlu etkisinin olduğu düşünülmektedir. Özellikle öğrencilerin araştırma yapıp derslere aktif katılımlarının sağlanarak derslerin yürütülmesi, öğrencilerin yorum yapma ve tartışma özelliklerinin desteklenmesini sağlamaktadır.

Piaget'in (1953) somut işlemler döneminde temel alınan yaş grubu 7-11 yaşlarıdır. İlkokul dördüncü sınıfa kayıtlı öğrenciler somut işlemler dönemine denk gelmektedir. Dördüncü sınıf öğrencileri fen bilimleri derslerinde olan soyut kavramları anlamakta ve kavramları günlük hayat ile ilişkilendirme de zorlanmaktadır. Yapılan bu çalışmada yeni nesil eğitim araçları olan platformların interaktif eğitiminde kullanarak, fen bilimleri dersindeki soyut olan kavramların somutlaştırılması ve konuların öğrenme düzeyleri arasındaki farkı ortaya koymaktır.

1.1.Problem Durumu

Fen bilimleri dersinde anlamlı ve kalıcı öğrenmenin sağlanması konusunda problemler olduğu düşünülmektedir. Bunun nedeni fen bilimleri dersindeki soyut kavramların öğrenilmesi zor ve karmaşık olması öğrencilerin bu kavramları somutlaştırmakta zorluklar yaşamalarıdır. Bu durumun öğrencide ön yargı oluşturmada ve akademik başarısını olumsuz yönde etkilemektedir. Fen bilimlerinde soyut olan kavramların somutlaştırılması derslerin daha eğlenceli hale getirilmesi ve öğrenciyi aktif halde olmasını sağlamak eğitimde teknolojik uygulamalarının eğitimde kullanılması ile sağlanabilir.

1.2.Araştırmanın Önemi

Fen Bilimleri dersinin birçok konusu soyut düşünmeyi gerektirmektedir. İlkokul 4.sınıf öğrencilerinin somut işlemler döneminde olduğu düşünüldüğünde kavramları doğru anlaşılması çok önemlidir. Öğrencilerin temel bilgi ve becerilerinin kavram yanılgılarından uzak bir şekilde bina edilmesi gerekmektedir.

1.3.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim dördüncü sınıf Fen Bilimleri dersinde “Maddelerin Özellikleri” ünitesindeki konuların kavratılmasında İnteraktif öğrenme yöntemine dayalı ders etkinliklerinin uygulandığı deney grubu ile düz anlatım yönteminin kullanıldığı kontrol grubunun, öğrenilen bilgilerin kalıcılığına etkisi ve akademik başarıları arasında anlamlı farklılıkların olup olmadığını ortaya koymaktır. Anlatılacak olan konunun somutlaştırılması, öğrencilerin eğitimde aktif rol alması ile fen bilimleri eğitiminde öğrencinin kazanımlarını arttırmak amaçlanmıştır.

1.4.Araştırmanın Problemi

İnteraktif öğretime dayalı eğitimin, ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin akademik başarıları ve bilgilerin kalıcılığına etkisi var mıdır?

Araştırma sorusu temelinde çalışmanın alt problemleri ise şu şekildedir:

1. Deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin ön test puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?
2. Deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin son test puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?
3. Deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin kalıcılık test puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?
4. Deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin ön test ve kalıcılık testi puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark var mıdır?

2.YÖNTEM

2.1.Araştırmanın Deseni

Bu araştırmada nicel araştırma deseni kullanılmıştır. Çalışmada ön test -son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından rastgele atama yöntemi kullanılarak şubelerden birini deney, diğeri ise kontrol grubu olarak seçilmiştir. Deney grubuna bilgisayar destekli İnteraktif eğitim, kontrol grubuna ise düz anlatım yöntemi kullanılarak dersler işlenmiştir.

Çalışmada kullanılan ön test- son test ve kalıcılık test soru maddeleri aynıdır.

Her iki gruptan uygulama öncesi ön test, hem de uygulama sonrasında son test ölçümleri yapılmıştır. Uygulama bittikten 5 hafta sonra da öğrencilerden kalıcılık testi için ölçüm alınmıştır.

Tablo 1.Araştırma Deseni

Gruplar	Uygulama Öncesi	Öğretim Yöntemi	Uygulama Sonrası
Deney Grubu N=30	Akademik Başarı Testi (Ön test)	Okulistik,Morpa Kampüs, web 0.2 araçları bilgisayar destekli interaktif eğitim etkinlikleri ile öğretim	Akademik Başarı Testi (Son test-Kalıcılık Test)
Kontrol Grubu N=31	Akademik Başarı Testi (Ön test)	Mevcut Öğretim Programı(Ders Kitabı ve Yardımcı kitap kullanılarak yapılan düz anlatımla öğretim	Akademik Başarı Testi (Son test-Kalıcılık Test)

Araştırma 2020-2021 eğitim öğretim yılında, yıllık plana uygun olarak fen bilimleri dersinde, haftalık 3 ders saati içerisinde olmak üzere toplam 5 hafta boyunca devam etmiştir. Deney grubunda öğretim programının ön gördüğü yöntem temelinde ders kitabında yer alan etkinlikler yerine ilgili konu ve kazanım ile ilişkili okulistik ve morpa kampüs eğitim platformları ve web 2.0 oyun temelli worldwall ve kahoot ölçme ve değerlendirme etkinlikleriyle öğretim sağlanmıştır. Kontrol grubunun öğretim sürecinde ise mevcut öğretim programının ön gördüğü şekilde ders kitabı ve çalışma kitabındaki yer alan etkinlikler düz anlatım yöntemiyle ve soru-cevap tekniğiyle anlatılmıştır.

2.2. Araştırmanın Örneklemi

Araştırmanın örneklemini 2020-2021 eğitim – öğretim yılında İstanbul ili Çekmeköy ilçesinde bir devlet okulunda bulunan 61, 4. sınıf öğrencileriyle oluşturmaktadır.

Tablo 2. Araştırmanın Örneklemine Cinsiyete Göre Dağılımı

Gruplar	Öğrenci Sayısı	Kız Öğrenci	Erkek Öğrenci
Deney Grubu	30	13	17
Kontrol Grubu	31	14	17

2.3. Veri Toplama Formu

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak 2020-2021 eğitim-öğretim döneminde MEB tarafından verilen yardımcı ders kitabının 4. ünitesinin ünite sonu soruları kullanılarak, oluşturulan 15 maddelik "Başarı Testi" kullanılmıştır. Hazırlanan soru formunda amaç öğrencinin anlatılan konuyu anlama ve bilgi düzeyinin değerlendirmektir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada toplanan veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 25.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotlar (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma) kullanılmıştır. Verilerin normal dağılıp dağılmadığı normallik testlerinin yanı sıra histogram, Q-Q grafiği ve kutu-çizgi (box-plot) grafikleri ile; çarpıklık ve basıklık, varyasyon katsayısı gibi dağılım ölçüleriyle değerlendirilmiştir (Hayran ve Hayran, 2011:35-48). Verilerin normal dağılımı gösterdiği tespit edilmiştir.

Verilerin analizinde niceliksel verilerin karşılaştırılması için bağımlı gruplarda iki grup ortalaması karşılaştırılmasında bağımsız örneklem t testi, bağımlı gruplarda ön test son test karşılaştırılması için bağımlı örneklem t testi kullanılmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Birincil Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 3. Deney ve Kontrol Gruplarının Ön Test Puanlarının Karşılaştırılması

* $p < 0,05$

		\bar{X}	SS	t testi	p değeri
Ön test	Deney grubu	47,83	13,31	0,047	0,635
	Kontrol grubu	49,52	14,22		

* $p < 0,05$

Ön test sınav puanlarının deney ve kontrol grubu arasındaki istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$). Deney grubundaki öğrencilerin ön test sınav puanları ortalama $47,83 \pm 13,31$ olarak hesaplanırken, kontrol grubundaki öğrencilerden $49,52 \pm 14,22$ olarak hesaplanmıştır. Bu durum hem deney ve hem de kontrol grubundaki öğrencilerin konu ile ilgili bilgi seviyelerinin eşdeğer düzeyde olduğunu göstermektedir. (Tablo 3).

3.2. İkincil Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 4. Deney ve Kontrol Gruplarının Son Test Puanlarının Karşılaştırılması

		\bar{X}	SS	t testi	p değeri
Son test	Deney grubu	95,67	3,88	5,200	0,000*
	Kontrol grubu	85,65	9,97		

Son test sınav puanlarının öğretim yöntemleri arasındaki istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$). Deney grubundaki öğrencilerin son test sınav puanları kontrol grubundaki öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur. Deney grubundaki öğrencilerin son test sınav puanları ortalama $95,67\pm,88$ olarak hesaplanırken, kontrol grubundaki öğrencilerin $85,65\pm9,97$ olarak hesaplanmıştır. Bu sonuca göre deney ve kontrol gruplarının akademik başarı son test puanları arasında deney grubu lehine anlamlı fark bulunmuştur. İnteraktif yöntemlerin fen bilimleri dersi maddelerin özellikleri konusunun öğrenilmesine olumlu yönde katkı sağlamış öğrencilerin ders başarısını artırmıştır. (Tablo 4).

3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 5. Kalıcılık Test Puanlarının Deney ve Kontrol Grupları Arasındaki Karşılaştırılması

		\bar{X}	SS	t testi	p değeri
Kalıcılık testi	Deney grubu	74,83	12,00	6,000	0,000*
	Kontrol grubu	57,90	9,98		

Kalıcılık için yapılan kalıcılık test ölçümlerinin deney ve kontrol grubunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$). Kalıcılık testi puanlarının ortalaması deney grubunda $74,83\pm12,00$ ve kontrol grubunda ise $57,90\pm9,98$ olarak hesaplanmıştır. Açık bir şekilde görülmektedir ki kalıcılık testine ilişkin puanlar deney grubunun lehine anlamlı bir farklılık görülmektedir. (Tablo 5).

3.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.

Tablo 6. Ön Test ve Kalıcılık Test Puanların Karşılaştırılması

Ön test – Kalıcılık testi	Ortalamalar arası fark		%95 güven aralığı		t	p
	\bar{X}	SS	Alt	Üst		
Deney grubu	-27,00	13,43	-32,01	-21,98	-11,012	0,000*
Kontrol grubu	-8,39	8,10	-11,36	-5,76	-5,764	0,000*

* $p<0,05$

Öğrencilerin kalıcı bilgilerinin olup olmadığı kalıcılık testi ile incelenmiştir. Deney grubu için ön test ve kalıcılık test puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak önemli olduğu sonucuna varılmıştır ($p<0,05$). Ön test ve kalıcılık test puanları arasındaki ortalama fark $-27,00\pm13,43$ olarak hesaplanmıştır.

Kontrol grubu için ön test ve kalıcılık test puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak önemli olduğu sonucuna varılmıştır ($p<0,05$). Ön test ve kalıcılık test puanları arasındaki ortalama fark $-8,39\pm8,10$ olarak hesaplanmıştır. Sonuçlara göre öğrenilen bilgilerin kalıcı olduğu tespit edilmiştir (Tablo 6).

Elde edilen sonuçlar göre, deney grubunda uygulanan bilgisayar destekli interaktif eğitimin, kontrol grubunda uygulanan düz anlatım yöntemine kıyasla bilgilerin kalıcılığını sağlamada daha etkili bir yöntemin olduğunu söyleyebiliriz.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırma bulguları incelendiğinde interaktif eğitim uygulamalarının uygulandığı deney grubunun, düz anlatım yönteminin uygulandığı kontrol grubunun son test akademik başarı test puanları arasındaki farkın deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. İnteraktif eğitim uygulamalarının uygulandığı deney grubunun, düz anlatım yönteminin uygulandığı kontrol grubunun kalıcılık testi puanları arasındaki farkın deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir. Fen bilimleri dersinde son test ve kalıcılık testi puan ortalamaları bakıldığında anlamlı bir farkla interaktif eğitiminin daha başarılı olduğu görülmektedir. Öğrencilerin aktif bir şekilde derse katılmaları, derste kullanılan uygulamalarının görsel ve işitsel olması öğrencilerin ilgilerini çekmesi deney grubunun başarılı olmasını sağlayan etkenler olduğu düşünülmektedir. Öğrenmenin anlamlı bir şekilde gerçekleştirilmesi ve bilgilerin kalıcılığı yapılan eğitimde kullanılan yöntemleri etkisi fazladır. Kalıcı olmayan öğrenmenin gerçek anlamda öğrenme olmayıp ezberleme ve yüzeysel bir öğrenmedir. Ayrıca yapılan web tabanlı oyun etkinliklerle dersler işlendiği için öğrencilerin ilgileri artmasına olarak da ifade edilebilir. Web 0.2 oyun araçları ile eğlenerek öğrendikleri bilgilerin kavramalarını daha kolay sağlayabilme imkanı sağlar. Web 0.2 oyun araçları ile eğitimde ilk göze çarpan yarar eğlenceli bir öğrenme ortam oluşturularak, başarı oranı düşük olan öğrencilerin ya da derslerde pasif kalan öğrencilerin derse katılma oranlarının arttığı ve performanslarının artış gösterdiği görülmüştür. Derse katılım öğrencinin dersten keyif almasını da sağladığı için öğrencilerin motivasyonları artmış ve hem öğretmen hem de öğrenci üzerinde pozitif etkilerinin olduğu görülmüştür. Kazanımların somutlaştırılması, oyun ve etkinliklerle desteklenmesi öğrencilerin eğitimde aktif rol alması, tüm derslerde olduğu gibi fen bilimleri eğitiminde de önemlidir.

Her öğrencinin öğrenme süreci farklılık gösterir. Öğretmenin öğrenciyi anlaması bir sınıf içinde ayırım yapmadan bütünlük göstererek tüm öğrencilere konuları aktif bir şekilde anlatabilmesi gerekir. Bu da öğretmene öğretme yöntemlerinde yeniliklere açık olması zorunluluğu verir. Öğretmen öğrenciyi aktif olarak derse çektiğinde öğrencinin merak düzeyi artmakta ve daha dikkatli ders dinlemektedir. Bu da öğrencideki başarıyı arttırmaktadır.

ÖNERİLER

Öğretmenler tarafından, öğrencilerin öğrendikleri bilgilerin kalıcı olması sağlamak için, teknolojiyi ve yenilikleri takip etmeleri ve sınıflarında uygulamaları yapılmalıdır.

Fen bilimleri derslerinin öğrencilerde özellikle öğrencilerin dikkatini çekebilecek ve canlı tutacak yöntem ve tekniklere yer verilmelidir.

Fen Bilimleri dersini daha anlaşılır, daha akılda kalıcı kalmasını sağlayan interaktif etkinliklere yer verilebilir.

Öğrencilerin motivasyonları dinamik tutulması için Web 0.2 araçları ile oyunlaştırma yapılabilir.

Ders içeriği hakkında verilen örnekler gerçekçi, olaylarla bağlantılı ve yeterli niteliklere sahip olmalıdır.

Günümüz teknolojisini sunduğu eğitim ve öğretim gelişmeleri denenmeli ve uygulanmalıdır.

KAYNAKÇA

Bahar, M., Yener, D., Yılmaz M., Emen, H., ve Gürer, F. (2018). 2018 Fen bilimleri öğretim programı kazanımlarındaki değişimler ve fen teknoloji matematik mühendislik (STEM) entegrasyonu. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18(2), 702-735

Campbell, B. ve Lubben, F. (2000). Learning Science through Contexts: Helping Pupils Make Sense of Everyday Situations. International Journal of Science Education. 22(3), 239-252.

Coştu, B. ve Ayas, A. (2005). Evaporation In Different Liquids: Secondary Students' Conceptions. Research in Science & Technological Education. 23(1), 75-97.

- Duman, T., ve Peker Ünal, D. (2018). Etkili öğrenme ve öğretim. Aral N., Duman, T. (Ed.), Eğitim psikolojisi içinde (492-526 ss.). Pegem Akademi: Ankara.
- Gürdal, A., 1992, İlköğretim Okullarında Fen Bilgisinin Önemi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8(8).
- Köseoğlu, F., & Kavak, N. (2001). Fen öğretiminde yapılandırıcı yaklaşım. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21(1), 139-148.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2018). Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, ilköğretim fen bilimleri dersi (4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) öğretim programı. Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- Oktay, S., ve Çakır, R. (2013). Teknoloji destekli beyin temelli öğrenmenin öğrencilerin akademik başarıları, hatırlama düzeyleri ve üst-bilişsel farkındalık düzeylerine etkisi. Türk Fen Eğitimi Dergisi, 10(3), 3-23.
- Özmen, H. (2004). Fen öğretiminde öğrenme teorileri ve teknoloji destekli yapılandırmacı (constructivist) öğrenme. Turkish Online Journal of Educational Technology, 3(1), 100-111.
- Somyürek, S. (2014). Öğretim sürecinde z kuşağının dikkatini çekme: Artırılmış gerçeklik. Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama, 4(1), 63-80.

ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNDEN HAREKETLE İLKÖĞRETİMDEKİ UZAKTAN EĞİTİM DERSLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

*¹Selma Korkmaz

¹ Yrd. Doç. Dr., Yakın Doğu Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Ana Bilim Dalı Yakın Doğu Bulvarı, PK: 99138, Lefkoşa /KKTC, Mersin 10 – Türkiye., ORCID No: <https://orcid.org/0000-0003-2395-9751>

ÖZET

Günümüzdeki öğretme-öğrenme sürecinin yüz yüze eğitimden ziyade uzaktan eğitim yoluyla gerçekleştiği görülmektedir. Böylece bilgiye ulaşmak ve bilgiyi kullanmak daha kolay bir hâl almış ve hem öğretmenler hem de öğrenciler farklı bir sürecin içerisine girmişlerdir. Bu çalışmanın amacı, en az bir yıldır öğretme-öğrenme sürecini uzaktan eğitim yoluyla gerçekleştiren ilköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitim yoluyla yürüttükleri derslere ilişkin görüşlerini elde etmektir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2020-2021 öğretim yılı güz ve bahar döneminde uzaktan eğitim yoluyla derslerini yürüten 25 ilköğretim öğretmeni oluşturacaktır. Araştırma verilerinin toplanması amacıyla da 7 sorudan oluşan bir görüşme formundan yararlanılacaktır. Görüşme formunun oluşturulması esnasında 2 ilköğretim öğretmeni, 2 de eğitim bilimleri uzmanının görüşüne başvurulmuştur. Görüşme formundaki sorular şunlardır: Uzaktan eğitimle yürüttüğünüz derslerde daha çok hangi yöntem ve teknikleri uyguluyorsunuz?, Uzaktan eğitimle yürüttüğünüz derslerde daha çok hangi araç ve gereçlerden yararlanıyorsunuz?, Uzaktan eğitimle yürüttüğünüz derslerde en çok karşılaştığınız sorunlar nelerdir?, Uzaktan eğitimle yürüttüğünüz derslerde karşılaştığınız sorunların sebepleri neler olabilir?, Uzaktan eğitim yoluyla öğretilen bilgi ve becerileri ölçmek ve değerlendirmek için neler yapıyorsunuz?, Uzaktan eğitimde uyguladığınız ölçme ve değerlendirme sonucunda en çok hangi eksiklikleri tespit ettiniz?, Uzaktan eğitimle gerçekleştirilen bu derslerin daha verimli olması için neler önerirsiniz?. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde ise içerik analizinden yararlanılmış; veriler yüzdelik ve frekanslarla gösterilmiş, yer yer de öğretmen görüşlerinden örnekler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, ilköğretim, yöntem ve teknik, araç ve gereç, bilgi ve beceri.

EVALUATION OF ONLINE LEARNING COURSES IN PRIMARY EDUCATION FROM THE TEACHERS OPINIONS

ABSTRACT

It is seen that in today's World the process of teaching and learning has shifted from face to face education to online education. Therefore, accessing and using information has become easier and both teachers and students have entered into a different process. The aim of this study is to obtain the opinions of primary school teachers that have carried out the teaching and learning process though online education for at least one year, about the lesson they carry out through online education. The research of the working group will be 25 primary education teachers who carried out their classes though online education in the fall and spring semesters of the 2020-2021 academic year. A questionnaire form consisting of 7 questions will be used to collect the research data. During the creation of the questionnaire form, 2 primary school teachers and 2 educational sciences experts were consulted. The questions in the questionnaire were as follows: Which methods and techniques do you mostly apply in your online education lessons?, Which tools and materials do you use more in your online education lessons?, What types of technological devices do you mostly use in your online educational lessons?, What could be the reasons for the problems you encounter in your online education lessons?, What do you do measure and evaluate the knowledge and skills taught through online education?, What deficiencies did you find the most as a result of your measurement and evaluation from the online education?, What would you suggest to make the online education lessons more efficient?. Content analysis was used to analyze the data that was obtained; the results were shown in percentages and frequencies, some of the examples from the teachers' opinions were presented.

Key words: Online education, primary, methods and techniques, tool and material, knowledge and skill.

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN YÜZ YÜZE EĞİTİMDE ÖZLEM DUYDUKLARI AKTİVİTELERİN İNCELENMESİ

Nurullah Yazıcı¹, Ali Soydan^{2*}

¹Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Karaman, Türkiye, <https://orcid.org/0000-0002-5594-8347>

^{2*}TOKİ Ortaokulu, Milli Eğitim Bakanlığı, Karaman, Türkiye, <https://orcid.org/0000-0002-8538-2911>

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ilkökul öğrencilerinin yüz yüze eğitimde özlem duydukları ve yapmak istedikleri aktiviteleri çeşitli kategorilere göre belirlemektir. Nitel araştırma yöntemlerinden açıklayıcı durum çalışması deseniyle yürütülen araştırmanın çalışma grubunu İç Anadolu Bölgesi'nde bir devlet okuluna kayıtlı toplam 102 ilkökul öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu her sınıf düzeyinden eşit sayıda öğrenci ile çalışılacak şekilde (2., 3. ve 4. Sınıf) amaçsal örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme ile belirlenmiştir. Araştırma verilerini toplamak amacıyla öğrencilere "Geçmiş okul günlerinizi hatırladığınızda; okul günlerinize dair yapmak istediğiniz ve özlediğiniz üç temel aktiviteyi yazabilir misiniz?" şeklinde yöneltilen açık uçlu soru kapsamında yazılı mülakat yapılmıştır. Araştırma verileri uzaktan eğitim sürecinde yazılı olarak toplanılmıştır. Bunun için öğrencilere mülakat sorusu gönderilmiş; ardından öğrencilerden cevaplarını herhangi bir kâğıda yazarak fotoğrafını çekerek göndermeleri istenmiştir. Araştırma verilerinin analizinde içerik analizinden faydalanılmıştır. Araştırma verilerinin sunumunda yüzde ve frekans tabloları kullanılmıştır. Araştırmada öğrencilerin yazmış olduğu toplam aktivite sayısı, tek cümlede birden fazla aktivite yazıldığı için, 382 olarak belirlenmiştir. Araştırma sonucunda "oyun oynama, teneffüse çıkma, arkadaşlar, etkinlik yapma, kantine gitme, beden eğitimi dersi, öğretmenimle yanyana olma, okul zili, sınav heyecanı, internet sorunu olmadan ders işleme" ve "İstiklal Marşı'nı okuma" şeklinde 11 kategori altında aktivitelerin yoğunlaştığı görülmüştür. Bu kategoriler arasında öğrencilerin en çok oyun oynamayı ($n_{\text{aktivite sayısı}}=152$), arkadaşlarını ($n_{\text{aktivite sayısı}}=112$) ve öğretmenleriyle yanyana olmayı ($n_{\text{aktivite sayısı}}=62$) özledikleri gözlenmiştir. Bununla birlikte öğrenciler oyun oynama kategorisi altında ip atlama, top oynama, seksek atlama ve saklambaç oynamayı özlediklerini belirtmişlerdir. Arkadaşlar kategorisi altında öğrenciler, arkadaşlarıyla birlikte sohbet etmeyi, şakalaşmayı, kantine gitmeyi istediklerini ifade etmişlerdir. Araştırma bulgularından hareketle oyun oynama ve okul ortamındaki arkadaşlıkların öğrencilerin hayatındaki öneminin yadsınamaz olduğu söylenebilir. Bununla birlikte ilkökul öğrencilerinin öğretmenleriyle yan yana olma istekleri, öğrencilerin öğretmenlerini çok sevdiği ve öğrencilerin dünyasında önemli yere sahip oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Anahtar Kelimeler: İlkokul öğrencisi, yüz yüze eğitim, oyun, arkadaşlık, öğretmen.

EXAMINING THE ACTIVITIES THAT PRIMARY SCHOOL STUDENTS MISSED FOR IN FACE-TO-FACE EDUCATION

ABSTRACT

The aim of this research is to determine the activities that primary school students miss and want to do in face-to-face education. The research was conducted with the descriptive case study design, one of the qualitative research methods. The study group of the research consists of 102 primary school students enrolled in a public school in the Central Anatolia Region. The study group was determined by sampling the maximum diversity from purposeful sampling methods, with an equal number of students from all grade levels (2nd, 3rd, 4th). In order to collect data, "When you remember your past school days; can you write down three basic activities you want to do and miss about your school days?" a written interview question was directed. The data were collected in writing during the distance learning process. First, an interview question was sent to the students and they were asked to write their answers on a piece of paper. Then, they were asked to take a photo of the answers and send them to the researcher again. Content analysis was used

in the analysis of the data, and percentage and frequency tables were used in the presentation of the data. As a result of the research, 11 categories as "playing games, have a break, friends, doing activities, going to the canteen, gymnastics, being with the teacher, school bell, exam excitement, studying without internet problem" and "singing the Turkish National Anthem" determined. It was observed that the students mostly miss playing games (number of activities=152), friends (number of activities=112), and being with their teachers (number of activities=62). Under the category of playing games, they stated that they missed skipping rope, ball playing, hopscotch jumping and playing hide and seek. The students stated that they wanted to chat with their friends, joke, and go to the canteen. Based on the findings of the research, it can be said that the importance of playing games and friendships in the school environment in students' lives is undeniable. Students 'desire to be side by side with their teachers can be interpreted as students love their teachers and have an important place in the students' world.

Keywords: Primary school student, face-to-face education, play, friendship, teacher.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE DİN EĞİTİMİ

Fethi TURAN

*Yrd. Doç. Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü,
Orcid: 0000-0001-8053-3795*

ÖZET

Gelişim doğum öncesinden başlayıp, biyolojik ve çevresel etkilere bağlı olarak hayat boyu ilerleyerek devam eder. Kendi içersinde bir bütünlük gösteren gelişim süreci evreler halinde incelenir. Çocukluk dönemi ergenlik dönemine kadar olan süreyi kapsar ve bebeklik, erken çocukluk ve ikinci çocukluk olmak üzere üç evrede incelenir. Çocuğun fiziksel, bilişsel ve sosyal-duygusal gelişimi açısından erken çocukluk dönemi olumlu olumsuz çevresel etkilere açık, kritik bir dönem olarak kabul edilir.

Din insanlığın başlangıcından itibaren var olan, günümüzde de toplumsal yaşamda yansımaları görülen bir gerçekliktir. Din duygusunun çocuklarda ne zaman oluşmaya başladığı, nasıl bir süreç izlediği konusu bilimin ve bilim adamlarının uğraş alanına girmektedir. Din duygusu tek başına şekillenen bir gelişim alanı değil güven, sevgi ve saygı, bağlanma, aidiyet, korku, itaat ve mutluluk gibi duygularla ilişki içerisinde gelişir. Erken çocukluk döneminden itibaren din eğitimi çocuğun bir bütün olarak gelişimi açısından göz ardı edilmemelidir. Bu açıdan erken çocukluk döneminden başlayarak, bilimsel temellere dayalı bir din eğitimi konusunu incelemek önemlidir.

Araştırmanın amacı, erken çocukluk döneminde din eğitimi incelemek, çocuğun ileriki yıllarını da etkileyecek gelişim süreci açısından din eğitiminin önemini ve gerekli olduğunu anne-baba ve öğretmenler ile paylaşmaktır.

Nitel araştırma deseninde tasarlanan araştırmada, betimsel analiz yaklaşımı benimsenmiş; bu amaçla çocukta din eğitimi konu alan literatür taranarak, Türkiye ve dünyadaki farklı yaklaşımlar ile birlikte mevcut durum analiz edilerek çıkarımlarda bulunulmuştur.

Araştırma sonuçlarına göre; bireyin merak ve öğrenme kapasitesinin en üst düzeyde olduğu erken çocukluk döneminde kişilik gelişimi ve karakteri büyük ölçüde şekillenmekte; geçirilen yaşantılar inanç ve değer yargılarını da belirlemektedir. Çocuk eğitimi söz konusu olunca, gelişim özelliklerinin bilinmesi önemlidir. Gereksinim duyulan din eğitimi, gelişim psikoloji ve eğitim bilimlerinin bulguları ile daha nitelikli hale getirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Erken çocukluk dönemi, gelişim, din ve din eğitimi

RELIGIOUS EDUCATION IN EARLY CHILDHOOD

ABSTRACT

Development continues from the prenatal period and continues throughout life depending on biological and environmental effects. The development process, which shows an integrity within itself, is examined in stages. Childhood covers the period until adolescence and is examined in three stages: infancy, early childhood and second childhood. In terms of the child's physical, cognitive and social-emotional development, early childhood is considered to be a critical period that is open to positive and negative environmental effects.

Religion is a reality that has existed since the beginning of humanity and its reflections are seen in social life today. Science and scientists deal with the issue of when the feeling of religion begins to develop in children and what kind of process it follows. The feeling of religion is not a development area that is shaped alone, but develops in relation to feelings such as trust, love and respect, attachment, belonging, fear, obedience and happiness. Religious education from early childhood should not be ignored in terms of the development of

the child as a whole. In this respect, it is important to examine a scientific-based religious education issue starting from early childhood.

Purpose of the research, to examine religious education in early childhood, to share with parents and teachers the importance and necessity of religious education in terms of the development process that will affect the future years of the child.

This study is a qualitative research design and descriptive analysis approach has been adopted. For this purpose, the literature on religious education in children was reviewed. Different approaches and current situation was analyzed in Turkey and in the world and then were made inferences.

According to the research results; personality development and character are shaped to a large extent in the early childhood period when the curiosity and learning capacity of the individual is at the highest level; the experiences also determine the beliefs and values. When it comes to child education, it is important to know the developmental characteristics. The required religious education can be made more qualified with the findings of developmental psychology and educational sciences.

Keywords: Early childhood, development, religion and religious education.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

COVID 19 AND MENTAL HEALTH— A CASE STUDY APPROACH

Aarshi Saini*, Tamanna Saxena**

*Amity University, Student, Amity Institute Of Psychology and Allied Sciences, Noida, India.

**Amity University, Faculty, Amity Institute Of Psychology and Allied Sciences, Noida, India.

ABSTRACT

Our world is having an encounter with one of the most dangerous and impactful challenges of our lifetime in the form of the outbreak of COVID-19, coronavirus, which has now spread worldwide. The effects caused by COVID-19 are not limited to just the physical health of the people of all age groups but they have also affected the psychological and social health adversely. It has changed the social and personal lifestyle of everyone and also affected their mental stability via social isolation, fear of direct human-to-human communication, and shutting of institutions, both, educational and business. The severe psychological impacts among the populations have been found significantly associated with the gender, age, personality, level of busyness, emotions, education, and lifestyle of the people. This study further takes an empirical qualitative account of two young adults in form of case studies. The two college going individuals, one male and the other female, both are same aged and have had their own experiences during the pandemic. The case study subjectively focuses on an in depth understanding of their mental health and functioning after having lived the lockdown due to COVID-19 according to their differences in personalities. The paper finally discusses that how the different personalities of both the individuals have been psychologically affected differently and how they have dealt with their stressful environment of pandemic in terms of their mental health. The stressful environment due to COVID-19 has been found to result in negative emotions among people and the levels of these emotions have subjectively varied depending upon their differences in personalities resulting in a decline in happiness, well-being, cognitive processes, disruptions in sleep, etc. Therefore, the case study puts light on these psychological factors of the two young adults through various psychological screenings including both formal and informal tools, namely, Subjective Happiness Scale, NEO-FFI, story construction, free drawing, Ryff's Psychological Well-being Scale, Montreal Cognitive Assessment and Hamilton Anxiety Rating Scale. The case study discusses these psychological domains of both of them in depth pertaining to their mental health due to COVID-19.

Keywords: COVID-19, mental health, personality, lockdown, young adults, case study

INTRODUCTION

COVID-19 and Mental Health

Mental health is an increasing concern, especially, in the young adults in the present time. Our world is having an encounter with one of the most dangerous and impactful challenges of our lifetime in the form of the outbreak of COVID-19, coronavirus, which has now spread worldwide. The long-lasting situation of pandemic and the precautionary measures like lockdown and staying home orders bring with them a toll on the mental health. The effects caused by COVID-19 are not limited to just the physical health of the people of all age groups but they have also affected the psychological and social health adversely, especially in young adults and students. It has proven to affect the motivation, concentration, level of social interactions and well-being. It has changed the social and personal lifestyle of everyone and also affected their mental stability via social isolation, fear of direct human-to-human communication, and shutting of institutions, both, educational and business. This has caused the people with stress and anxiety. The severe psychological impacts among the populations have been found significantly associated with the gender, age, personality, level of busyness, emotions, education, and lifestyle of the people. The current study will elaboratively focus on mental health of the two young adults and how it has been affected due to the pandemic. Symptoms like fear, worry, and stress are considered as very normal responses to perceived as well as the real threats, and when someone is faced with the uncertainty or the unknown. Hence, it is very understandable that the

people are experiencing the emotion of fear due to the COVID-19 pandemic. The condition of pandemic and lockdown is increasing the demand for mental health services. Conditions like bereavement, loss of income, isolation and fear trigger mental health conditions and also can exacerbate the existing ones. Some may have been facing with increased levels of alcohol and drug use, anxiety and insomnia, while, the others are facing neurological and mental complications, namely, delirium, stroke and agitation.

COVID-19 and mental health of young adults

During the pandemic, the conditions of anxiety, depression, sleep disruptions, and thoughts of suicide have taken an incline for many young adults. These people have experienced many pandemic-related consequences that may have contributed to poor mental health, such as, the closures of universities, loss or decline in income or employment as well as transitioning to remote work. The population of young adults has been the one that was most likely to develop suicidal tendencies, anxiety, depressive disorder, low self-esteem and substance use disorder during the pandemic due to the stress, isolation, loneliness, lack of work, fear, etc. Therefore, the COVID-19 pandemic has caused an effect on the mental health and well-being of the young adults.

The aim of the current study is to elaboratively focus on the impact of Covid-19 on the mental health of two young adults (AS and AK), who are college students, using the approach of case study. This paper documents its finding on the basis of the assessments conducted online on both the subjects.

METHODOLOGY

The purpose of the study

The study used AS and AK's responses in both formal and informal assessments, (Subjective Happiness Scale, NEO-FFI, story construction, free drawing on the theme of mental health, Ryff's Psychological Well-being Scale, Montreal Cognitive Assessment and Hamilton Anxiety Rating Scale, surveys), discussions of those stories and drawings that both of them have made and the meanings that are being attributed to their responses along with the communication of their ideas and unconscious through these drawings and stories to identify the effect of the pandemic on their mental health. The data was collected within a week and a detailed analysis of their responses enabled to analyse them schematically, providing further originality to the current study.

Research question

Taking into account the toll that pandemic has taken on the mental health of individuals, especially, college going young adults, the current paper answers the question that what kind of mental health problems, subjective to their personalities, these young adults suffered due to their experience of having lived a long pandemic.

Ethical issues

This study was conducted considering all the ethics from taking the consent from the subjects to participate to informing them about the purpose of the study and keeping their demographics and responses completely confidential.

Research methods

Data were collected over a week from two college going young adults, AS and AK. They were being asked to perform the formal and informal assessments depending upon their mood and availability of time. They were being requested to perform the assessments sincerely and carefully according to the instructions and when they were done with a particular test, they were instructed for the next one. Responses were collected from them for all the informal and formal assessments, namely, Subjective Happiness Scale, NEO-FFI, story construction, free drawing on the theme of mental health, Ryff's Psychological Well-being Scale, Montreal Cognitive Assessment and Hamilton Anxiety Rating Scale. Survey with a few related questions was being

sent to them to further collect the details and ideas they carry about their mental condition, stories and drawings that they had made.

Approach to analysis

Data included: Subjective Happiness Scale, NEO-FFI, story construction , free drawing on the theme of mental health, Ryff's Psychological Well-being Scale, Montreal Cognitive Assessment, Hamilton Anxiety Rating Scale and survey with a few related questions.

AK and AS: CASE STUDY

Both the young adults lie in the age range of 21 to 22 and both of them are college students. AK is a male while AS is a female. Both the subjects were assessed using various formal and informal assessments in order to identify the effect that pandemic has had on their mental health and according to their different personalities.

Personality type and the subjective impact of COVID-19 pandemic on the mental health

In the personality assessment, NEO-FFI, AK scored a t-score of 56 in "neuroticism" corresponding to a high level which means that he may be really impulsive and less emotionally stable. In the "extroversion" dimension, he secured a t-score of 34 that interprets a high-level meaning that AK is energetic, enthusiastic, active, sociable and likes interacting with people. He may enjoy being the centre of attention, prefer starting conversations, meeting new people, making new friends and may also have a wide social circle. He expresses his emotions and cognition openly. He gained a t-score of 34 in the dimension of "openness" which interprets that AK may be very creative, open to try new things, focused on tackling new challenges and may also be happy to think about the abstract concepts. He scored a t-score of 50 in "agreeableness" dimension of NEO-FFI which means that there is a present of an average level of agreeableness. This means that he may have an average interest in other people. He may not care in an overtly manner and neither too less. He may not insult others but also do not highly appreciate others. Finally, the subject had scored a t-score of 52 in "conscientiousness" which is an average score interpreting that he may not be very particular about following a schedule or a structure. He may not be careless also. He may finish his tasks when he wants to without following any concrete schedule. Therefore, these are the personality traits carried by AK on the basis of the personality assessment, NEO-FFI.

On the other hand, AS has completely a different kind of personality as compared to AK. She had scored a t-score of 73 in the dimension of "neuroticism" in NEO-FFI. This corresponds to a very high level which means she may experience a lot of stress and anxiety and also worries about even the little things. She may get upset easily and suffers dramatic mood swings. It may be difficult for her to cope up with stressful events. She may be highly impulsive and emotionally unstable. She scored 28 as t-score in the "extroversion" dimension which means that she a very low level of extroversion and she is highly an introvert person. She may prefer solitude and may feel exhausted when she has to socialise a lot. She may find it difficult to initiate conversations and may hate to become a centre of attraction. She thinks carefully before she speaks. A t-score of 38 was obtained by the subject in "openness" dimension which means that AS has a low level of openness. She may dislike changes and may not enjoy novel things. She may resist new ideas and is not really imaginative. In the dimension of "agreeableness", she has scored a t-score of 51 corresponding to an average level. This means that she may have an average interest in other people and also, she may neither care for others in an overtly manner nor does she do that too less. She may not insult others but also do not highly appreciate others. Lastly, she has scored a t-score of 36 in the dimension of "conscientiousness" which means she possesses a low level of the same. She may dislike structure and schedules and may also make messes and doesn't take much care of things. She may procrastinate important tasks and fail to complete the necessary ones.

The assessment shows that both the young adults possess different personalities and thus, they have a subjective impact of COVID-19 pandemic and lockdown on their mental health.

The level of happiness

The score obtained by AK in Subjective Happiness Scale is 4.75. This shows an average level of happiness which means that he is certainly satisfied in his life and situations around him. He may not be much stressful and anxious and may not compromise his mental health for little problems. He is quite a happy person with a good level of optimism.

Meanwhile, AS has scored 2 in Subjective Happiness Scale which indicates that she has low level of happiness. This means that she is not much satisfied and may also be very stressed. She may lack optimism and may also be affected by even the little problems. She doesn't find herself to be in a happy state currently. Therefore, pandemic must have affected her happiness levels caused them a severe decline.

The level of well-being

In Ryff Scales of Psychological Well-Being, AK scored high in all the dimensions of well-being, namely, "self-acceptance", "positive relation with others", "environmental mastery", "purpose in life" and "personal growth", except in the dimension of "autonomy" where he secured a low score. This means that the subject possesses a very positive attitude toward the self and also acknowledges and accepts multiple aspects of himself, including the good as well as the bad qualities. He may feel positive about past life and that is why the pandemic might have not affected his mental health much. He may share a warm, satisfying and a trusting relationship with others and may be concerned about the welfare of others also. He may be capable of possessing strong empathy, affection, and intimacy and also understands the give and take relationship of humans. He may carry a sense of mastery as well as competence in managing his environment and may also have a control over complex array of the external activities. He makes effective use of the surrounding opportunities and may be capable to choose and even create contexts that are suitable to the personal needs as well as values. AK may have goals in life and an efficient sense of directness. He may understand that there is a meaning to present and past life and hold beliefs that give his life a purpose. He may carry set aims and objectives for living. He may possess a feeling of continued development and see himself as a growing and an expanding individual. He may be open to new experiences and understand his potential. The subject scored a low score in the dimension "autonomy" which means that he may be concerned about the expectations and evaluations of others and may also rely on and look forward to judgments of others to make his important decisions.

AS, in Ryff Scales of Psychological Well-Being, scored a low score in all the dimensions of well-being, namely, "self-acceptance", "autonomy", "positive relation with others", "environmental mastery", "purpose in life" and "personal growth". This interprets that she may feel dissatisfied with herself and she may feel disappointed with what has occurred in her past life. She may also feel disturbed about some of her personal personality traits. She may share a very few close and trusting relationships with others and may find it very difficult to be warm, open, and concerned about others. She may find herself to be isolated and frustrated in interpersonal relationships and may also not be willing to make compromises in order to sustain important ties with others. She may be highly concerned about the expectations and evaluations of other people and also may feel dependent on judgments of others to make important decisions in her life. She may also suffer difficulty in managing everyday affairs and may be unable to change or improve the surrounding context. She might have felt that she has lost her control over her environment during the pandemic making her sadder and more stressed. She may lack a sense of meaning in life and has a sense of personal stagnation. She feels that she may be unable to develop new attitudes or behaviours in her life which could help her get over what has already happened.

This shows that AK carries a healthy well-being even after going through a pandemic while AS is very low in well-being indicating that the pandemic must have had severe effects on her mental health.

The level of anxiety

AK has got a score of 18 in Hamilton Anxiety Rating Scale. This corresponds to a very mild level of anxiety. He may not be very affected by the situations but just feel short duration of uneasiness. He may not be affected much by the pandemic and could easily let it go.

AS, on the other hand, scored 26 in this scale which indicates a presence moderate to severe level of anxiety. She may suffer serious symptoms of anxiety like fear, prolonged stress, physiological imbalances, shivering,

etc. She may be an over thinker and couldn't let go off the stressful distinctions easily. She has been affected by the pandemic mentally.

The cognition

In Montreal Cognitive Assessment, both the subjects had scored 26 which corresponds to a "normal" level of cognition. This means that both of them have the ability of effective problem solving, decision making, thinking and memory related areas. There has been no effect on cognition due to the pandemic.

Free drawing and Story construction

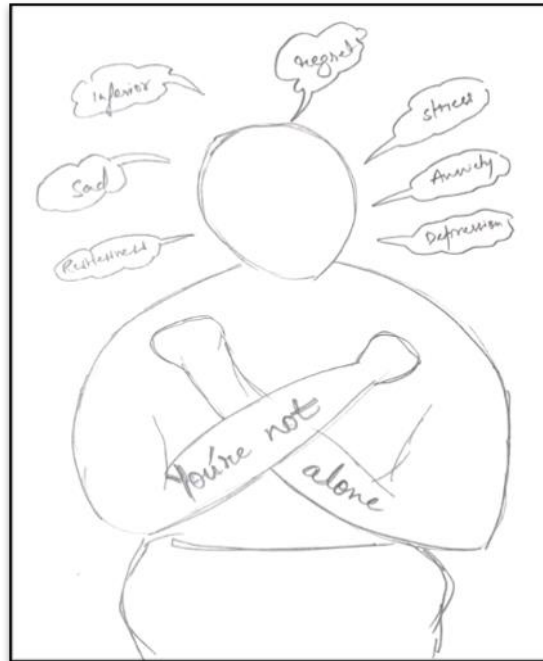

FIGURE 1: FREE DRAWING BY AK

On a good Monday morning, I was so happy as I got to have my favourite breakfast chole bhature with my family while watching movie as Covid 19 pandemic was going on that resulted in a lockdown in the country. As days went by, I also started feeling stress maybe because of lack of productivity I had showed towards my studies. This made me sad. Slowly, loneliness set in too as we were confined in my home away from the lively lifestyle I had before.

FIGURE 2: STORY CONSTRUCTION BY AK

FIGURE 3: FREE DRAWING BY AS

So, there is a pandemic going on and I don't know how to react or what to do. Everything is so chaotic and stressful. First, there was a lockdown in the entire country and everyone was stuck at home. I was really happy because I didn't have to interact with anyone, but also stressed because coronavirus scared the shit out of me. I used to check news daily for any updates on corona. At first, I was enjoying the lockdown, but then I was really sad as there was no outside world interaction. At this time too, I did not spend any

quality time with my family. I felt really disappointed with myself when I had had ample amount of opportunities as well as time but still I did nothing productive and spend my entire lockdown feeling sad, lonely or worthless as everyone was doing something productive like learning something, attending webinars, indulging in hobbies etc. I had a lot of time to reflect on my self.

FIGURE 4-5: FIGURE 2: STORY CONSTRUCTION BY AS

“A developmental approach to art therapy uses normative, creative and mental growth as a guide to understand the individual.”

-Malchiodi, 1998

Both the subjects were asked to make a free drawing on the theme “my mental health after pandemic.” The drawings provided an insight about the view they carry about their mental health and the drawings also revealed the characteristics of their personality along with their thoughts, ideas, feelings and views which they couldn’t have expressed otherwise.

AK and AS were instructed to plot a story of their own connecting the words being given to them. The stories revealed about the mental condition and their thoughts, feelings and ideas which they might not have been able to communicate verbally. The words given were happy, sad, family, self, stress, pandemic, lockdown, loneliness and productivity.

From the artwork of AK, it is revealed that he has given a very simple display of his lockdown. His drawing displays that he is a person who would like to seek for help only if it’s anonymous and even would express himself anonymously. He seems to be a private person who has a strong hold over his emotions and so does on managing the situations. He displays specific emotions sadness and happiness, negatives and positives. He’s not much mentally affected by the pandemic and he understands the importance of moving on and letting go off the stressful times. He prefers to maintain an equilibrium.

The story plotted by AK also reflects upon his conduct and control over the life that he has a very important sense of self. He liked to maintain a balance between the negatives and positives and so was his approach towards the pandemic. He didn’t let the pandemic affect his mental health as he is optimistic and hopeful and also, he prefers to maintain an equilibrium.

The artwork AS created was very much justifying to her personality and the level other psychological domains being assessed through various psychological tools. This interpretation of her artwork in reference to HTP, house-tree-person test is as follows:

The placement of the subject is in the left which implies that she is in a need for support and low in self-esteem. Since the subject made the person of her own gender it shows that she has shown herself in this picture. The subject has not made hands and fingers which contributes an evidence towards her being anxious. Since her arms are open it shows that she is willing to have conversations and help. She has not made feet, which again justifies her to have low autonomy. There are open eyes made by the subject which means that she perceives the world around her in her way. There is a neck which shows the sense of separation of cognition from needs and drives. A closed mouth is made which may show a denial of the needs. There are no ears being made which may contribute to the fact that there is rigidity in hearing from others and taking the advices. The subject has very clearly paid emphasis on drawing the feminine curves indicating sexual concerns and discomfort. The presence of hair shows that the subject is expressive. Since there are legs present it implies that she has a sense of independency. The extra shading indicates the anxiety and that she tries to cover it up. The way she has depicted her mental health as trash clearly shows how negatively it has been affected and how severely she needs an aid for the same.

Overall, the image provides an evidence to her mental condition being adversely impacted due to COVID-19 pandemic.

Even the story constructed by her using the cues reflects upon her earnest need to talk and displays an important sense of self.

According to the survey

“Art is valuable in therapy with individuals who have experienced emotional stress or trauma because art making evokes early sensory experiences and taps into symbolic expression that is found throughout the developmental continuum.”

-Malchiodi, 2002, 2008.

Art is a valuable source to reveal important information about an individual and his personality. On that note, a corresponding survey was being made. According to the self-constructed survey, AK specifically responded that he has an approach of letting go in life and, hence, he’s not being much affected by the pandemic. He’s not anxious and he looks forwards for better times. He doesn’t keep a baggage of the past and maintains a balance between the good and the bad he goes through in his life. Hence, his personality type didn’t let his mental health get much impacted due to the COVID-19 pandemic. While, on the other hand,

AS has responded to the survey justifying her personality. She is an anxious person and the pandemic has affected her mental health a lot. She has claimed that her mental health has suffered and she's found it difficult to express. She didn't want to engage in conversations but has been forced to take unnecessary advices. The pandemic has taken a severe toll on her mental health that she started finding her mental health as useless as trash. She also responded that she suffered sleepless nights during the lockdown and the nightmares have haunted her. She still felt that there is a lot more in her head which she wants to express that she has suffered mentally but she couldn't find the right means to convey them. The pandemic negatively affected the mental health of AS.

CONCLUSION

The study concludes that there is more need for empirical primary research to be undertaken in this area to put light on how COVID-19 pandemic has negatively impacted the mental health of the people depending upon their different personality types. Using the formal as well as informal assessments, the current paper has investigated the multiple layers of the impacted mental health of the two young adults, having different personality types, due to the COVID-19 pandemic. Victor Lowenfeld (1957) believed that art making is not only a source of self-expression but also it has the potential of enhancing the well-being. Thus, artwork of both the subjects has contributed significantly in understanding their personality and mental health as it gave them an opportunity of self-expression. Therefore, the evidence-based case study concludes that the COVID-19 pandemic has taken a toll on the mental health of individuals and the severity of the negative affect is subjective to the type of personality of the individual.

ACKNOWLEDGEMENT

The authors thank AS and AK for their permission and collaboration throughout the current study.

REFERENCES

1. Alonzi, S., La Torre, A., & Silverstein, M. W. (2020). The psychological impact of preexisting mental and physical health conditions during the COVID-19 pandemic. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*, 12(S1), S236–S238.
2. Centers for Disease Control and Prevention. *Manage Anxiety & Stress*. Atlanta, GA, Centers for Disease Control and Prevention, 2020.
3. Chapman, R, Loades, M, O'Reilly, G, Coyle, D, Patterson, M, Salkovskis, P (2016). 'Pesky gNATs': investigating the feasibility of a novel computerized CBT intervention for adolescents with anxiety and/or depression in a Tier 3 CAMHS setting. *The Cognitive Behaviour Therapist*, 9.
4. Chauhan, V., Galwankar, S., Arquilla, B., Garg, M., Somma, S. D., El-Menyar, A., Stawicki, S. P. (2020). Novel coronavirus (COVID-19): Leveraging telemedicine to optimize care while minimizing exposures and viral transmission. *Journal of Emergencies, Trauma and Shock*, 13(1), 20-24.
5. DeSousa A., Mohandas E.W., Javed A. Psychological interventions during COVID-19, challenges for low- and middle- income countries. *Asian J. Psychiatry*. 2020;51 Article # 102128.
6. Duan, L., & Zhu, G. (2020). Psychological interventions for people affected by the COVID-19 epidemic. *The Lancet Psychiatry*, 7(4), 300–302.
7. Fiori, F, Rinesi, F, Spizzichino, D, Di Giorgio, G (2016). Employment insecurity and mental health during the economic recession: an analysis of the young adult labour force in Italy. *Social Science & Medicine* 153, 90–98.
8. Ghebreyesus T.A. Addressing mental health needs: an integral part of COVID-19 response. *World Psychiatry*. 2020; 19:129–130.
9. Guessoum, S. B., Lachal, J., Radjack, R., Carretier, E., Minassian, S., Benoit, L., & Moro, M. R. (2020). Adolescent psychiatric disorders during the COVID-19 pandemic and lockdown. *Psychiatry Research*, 291, Article 113264.

10. Ho, C. S., Chee, C. Y., Ho, R. C. (2020). Mental health strategies to combat the psychological impact of COVID-19: Beyond paranoia and panic. *Annals of the Academy of Medicine, Singapore*, 49(3), 1-3.
11. Huang C, Wang Y, Li X, Ren L, Zhao J, Hu Y. et al. Clinical features of patients infected with 2019 novel coronavirus in Wuhan, China. *Lancet (London, England)* 2020;395:497–506
12. Jiao, WY, Wang, LN, Liu, J, Fang, SF, Jiao, FY, PettoelloMantovani, M, Somekh, E (2020). Behavioral and emotional disorders in children during the COVID-19 epidemic. *The Journal of Pediatrics*, 221, 264–266.
13. Keshavan M.S. Pandemics and psychiatry, repositioning research in the context of COVID-19. *Asian J. Psychiatry*. 2020;51 Article # 102159.
14. Lu H, Stratton CW, Tang YW. Outbreak of pneumonia of unknown etiology in Wuhan, China: The mystery and the miracle. *Journal of medical virology*. 2020: In press.
15. Malchiodi, A. C. (1998). *The Art Therapy Sourcebook*. McGraw-Hill Companies.
16. Malchiodi, A. C. (1998). *Understanding Children’s Drawings*. (Ed. 1). Guilford Press.
17. Malchiodi, C. A. (2005). Art therapy. In C. A. Malchiodi (Ed.), *Expressive therapies* (p. 16–45). Guilford Press.
18. Malchiodi, C. A. (Ed.). (2012). *Handbook of art therapy* (2nd ed.). The Guilford Press.
19. Patel V. Empowering global health in the time of COVID 19. *Asian J. Psychiatry*. 2020;51 Article # 102172.
20. Pfefferbaum B, Schonfeld D, Flynn BW, et al. The H1N1 crisis: a case study of the integration of mental and behavioral health in public health crises. *Disaster Med Public Health Prep* 2012; 6:67-71.
21. Power, E, Clarke, M, Kelleher, I, Coughlan, H, Lynch, F, Connor, D, et al. (2015). The association between economic inactivity and mental health among young people: a longitudinal study of young adults who are not in employment, education or training. *Irish Journal of Psychological Medicine* 32, 155–160.
22. Tandon R. The COVID-19 pandemic, reflections on editorial responsibility. *Asian J. Psychiatry*. 2020;50 Article # 102100.
23. The Beijing News. Emergency response was activated in 31 provinces (in Chinese) <http://wwwbjnewscomcn/feature/2020/01/28/680524html> (access February 17, 2020) 2020.
24. W Cullen, G Gulati, B D Kelly, Mental health in the COVID-19 pandemic, *QJM: An International Journal of Medicine*, Volume 113, Issue 5, May 2020, Pages 311–312.
25. Wang D, Hu B, Hu C, Zhu F, Liu X, Zhang J, Clinical characteristics of 138 hospitalized patients with 2019 novel coronavirus-infected pneumonia in Wuhan, China. *Jama*. 2020: In press.
26. Weiss, S. R., Leibowitz, J. L. (2011). Coronavirus pathogenesis. *Advances in Virus Research*, 81, 85–16.
27. World Health Organization. Novel Coronavirus - China. <https://www.who.int/csr/don/12-january-2020-novel-coronavirus-china/en/> (access Feb 17, 2020) 2020.
28. World Health Organization. Statement on the second meeting of the International Health Regulations (2005) Emergency Committee regarding the outbreak of novel coronavirus (2019-nCoV) [https://www.who.int/news-room/detail/30-01-2020-statement-on-the-second-meeting-of-the-international-health-regulations-\(2005\)-emergency-committee-regarding-the-outbreak-of-novel-coronavirus-\(2019-ncov\)](https://www.who.int/news-room/detail/30-01-2020-statement-on-the-second-meeting-of-the-international-health-regulations-(2005)-emergency-committee-regarding-the-outbreak-of-novel-coronavirus-(2019-ncov)) (access Feb 17th, 2020) 2020.
29. YoungMinds. (2020). *Coronavirus: Impact on young people with mental health needs*. London: YoungMinds.
30. Zhu, N., Zhang, D., Wang, et al. (2020). A novel coronavirus from patients with pneumonia in

China, 2019. New England Journal of Medicine, 382, 727–733.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

THE TRANSMISSION OF ATTACHMENT STYLES AMONG THREE GENERATIONS

Ceren Karaatmaca^{1*}, Fahriye Altınay², Zehra Altınay³, Dilek Şirvanlı Özen⁴

¹University of Kyrenia, Faculty of Arts and Sciences, Psychology Department, Kyrenia , Turkish Republic of North Cyprus.

²Near East University, Faculty of Education, Educational Administration, Supervision, Planning and Economics, Nicosia, Turkish Republic of North Cyprus.

³Near East University, Faculty of Education, Educational Administration, Supervision, Planning and Economics, Nicosia, Turkish Republic of North Cyprus.

⁴Atlas University, Faculty of Humanities and Social sciences, İstanbul, Turkey.

ABSTRACT

Longitudinal studies show that the effects of attachment status persist into adulthood. In addition, adults' internal attachment patterns also affect the way they treat their own children . At this point, it is emphasized that the attachment patterns of adults may be related to the security of the attachment exhibited by their children. Looking at the studies on intergenerational attachment, it is seen that two successive generations are mostly focused on and these studies are mostly done on mother-infant couples.. In these dual passivity studies, a positive correlation -in general sense- was found between the two generations in terms of attachment styles. However, the limited number of studies on the transfer of attachment styles in three generations draws attention in the literature.The main aim of this study was to find the possible differences or resemblances among three generations' (late adolescent, mother and grandmother) attachment styles. Study's sample consisted of middle class and above Social Economical Status 112 late adolescents, their mothers and grandmothers (N=336). In the study, for the collection of data purposes, "Personal Information Form", and "The Relationships Questionnaire (RQ)" measures were used. Measures were applied with late adolescent, mother and grandmother.In the analysis, when the transmission of attachment styles of grandmother (first generation) to the mother (second generation) and from that to the late adolescent (third generation) were examined, Secure Attachment Style were seen to be transmitted from grandmother to the mother and from the mother to the grandchild. The transmission mechanism was observed to be the same for the Fearful Attachment Style as well.When the findings were examined per the gender of the third generation, the female participants' data was observed to be the same as the sum of the data but on the other hand the male participants' data did not show similarity.

Keywords: Attachment Styles, Intergenerational Transmission, Three Generations, Relationships

THE EFFECTS OF ABILITY GROUPING: A REVIEW OF LITERATURE

Ashwanthicka M M^{1*}, Tamanna Saxena²

¹Amity University, Undergraduate student, Amity Institute of Psychology and Allied Sciences, Noida, India

²Amity University, Assistant Professor, Amity Institute of Psychology and Allied Sciences, Noida, India

ABSTRACT

Ability grouping is the practice of segregating or grouping of students according to their academic ability or performance. This practice is very prevalent today as the focus of education is inclined towards high grades and is hence, used by teachers for the ease of teaching. This article presents a review of approximately thirty primary research papers published. Several themes emerged from the review out of which the prominent ones were of the cognitive and non-cognitive outcomes. This practice, like any other practice, has both pros and cons. It can help in aiding the teaching-learning process and the resources for learning can be matched to the academic level of the group of students. On the other hand, it can also yield negative outcomes like labelling, stigmatization, self-fulfilling prophecy among students, especially those belonging to the lower groups. It might even hinder their participation in activities other than academics. However, if the practice is used after planning systematically, considering its possible outcomes and is explained properly to the students and their parents, this can be quoted as a quite successful educational strategy, provided it helps in the holistic development of all the students, irrespective of their academic capabilities. Future recommendations and further primary research upon the topic are suggested.

Keywords: Ability grouping, Cognitive outcomes, Non-cognitive outcomes, Labelling, Stigmatization, Self-fulfilling prophecy

Introduction

Grouping of students happens in two types – Homogeneous grouping and Heterogeneous grouping. Heterogeneous grouping, also called as mixed ability grouping, is a group of randomly assigned students so as to achieve a balance between abilities and sometimes, gender and ethnicity. The main consideration of this form of grouping is that children have various strengths and weaknesses and develop at their own pace. This form of grouping aims to grant equal learning opportunities to all the children. However, it demands higher pedagogies and curriculum resources so as to meet the needs of all the children in the group/class (Ireson & Hallam, 2001).

On the other hand, homogeneous grouping, or ability grouping, is the practice of segregating or grouping the students for instruction on the basis of their academic performances and/or their learning capabilities (Adodo & Agbayewa, 2011). The practice of ability grouping came into being in the UK when teachers were held responsible for students' grades and selective secondary education, especially in grammar, was prevalent in the early twentieth century (Ireson & Hallam, 2001). The practice of ability grouping like setting and streaming in primary schools, where pupils were grouped across classes for different subjects, emerged with the motive of raising standards during the 1990s (Hallam & Parsons, 2012).

Ireson & Hallam (2001) classified ability grouping into the following types – Streaming, banding, setting and within class grouping. Streaming is considered the most inflexible form of ability grouping. It was most prevalent in secondary schools and large primary schools during mid-twentieth century. In streaming, the students are grouped on the basis of their overall ability and tend to remain in one class for almost all the subjects. This grouping type puts the teachers at ease as they can match their pedagogies according to the needs of the students. However, it is noted that the students placed in the bottom streams undergo labelling effect. Banding is another form of streaming, but is more flexible than the same. Students are placed, not in one, but three or four bands, based on their general abilities. Each band contains particular classes and students may be regrouped within the band for different subjects. Setting is a pliable form of ability grouping. However, it is similar to streaming as it aims to bring down the heterogeneity of the group. Here,

sets are either ordered from the highest to the lowest. Sets may also be placed as parallel sets in order to avoid a bottom set. Within class ability grouping, a very common grouping technique in primary schools, attempts to segregate students on the basis of their ability, achievement in particular subjects or even, on working relationships. This group does not elicit much of labelling effect among students but it solely depends on the ethos of the school and how the school is able to explain the grouping arrangements to the students.

Between class ability grouping refers to the practice of segregating students into different classes, courses or curricula, on the basis of their achievements and capabilities (Adodo & Agbayewa, 2011). Students are grouped into particular tracks in accordance to their perceived abilities and aspirations and are given a curriculum that matches their needs (Johnson, 2016). Between-class ability grouping can be of five types viz. multi-level ability grouping, cross-grade grouping, school-wide cluster grouping, total school cluster grouping and tracking (Bolick & Rogowsky, 2016). In Multilevel ability grouping, the students from the same grade are divided into groups on the basis of their ability for a particular subject. Between-class grouping can sometimes be seen as cross-age grouping, or cross-grade grouping, where the students in different grades or year groups are placed in the same class. The students are regrouped by setting or within class grouping and taught together as cross-age groups (Ireson & Hallam, 2001). School-wide cluster grouping is when high achieving or gifted students are placed in regular classroom settings. Total school cluster grouping is a type of cluster between class grouping where students are grouped on the basis of their achievements and provided placements for that year. Tracking is that form of grouping when students are permanently placed in a class (Bolick & Rogowsky, 2016).

The practice of ability grouping is also undertaken to suit the needs of students with special needs and gifted children. Children with special needs or learning difficulties have the following characteristics – One, ‘significantly greater difficulty in learning than majority of the children of his/her age’ and Two, ‘has a disability, which either prevents or hinders her/him from making use of the educational facilities’ provided by the schools to children of his/her age (as Cited in Daniels et al. 1999 and Bentham, 2002). The National Association for Gifted Children (2000, p.1) offers the following characteristics – ‘Openly able’, ‘Concealed able’, ‘Rebellious able’, ‘Creative able’ and ‘Talented able’ (Bentham, 2002).

This paper attempts to answers the following questions – What is the historical background of the practice? What are the current trends of the usage of ability grouping practices? What is the effect of the practice of ability grouping on achievement of the students in the high, medium and low ability groups? How do ability grouping practices affect the self-image of students? Emphasis will also be laid on the teachers’ and students’ perspectives on ability grouping, the pedagogies used by teachers to meet the needs of students placed in different ability groups, the non-cognitive outcomes of ability grouping and the dialectics and dilemmas of this practice. Lastly, the paper would provide insights on how ability grouping can be used as an advantageous technique in educational settings and alternative strategies, if any.

Purpose

To explore the research undertaken on the practice of ability grouping and to establish a secondary research on the effects of ability grouping along with the current trends of the practice in educational settings

Review of Literature

Historical background of ability grouping

There were fluctuations in the practice of selection and ability grouping in United Kingdom, during the twentieth century. At first, selection and streaming were very common but started to decline rapidly by 1980s. It was observed that many local education authorities had rejected the practice of selection and most of the schools had abandoned the practice of streaming. However, by the end of the century, the practice of homogenous grouping was gaining momentum again. This sudden re-emergence of the practice can be attributed to the fact that only a small fraction of students continued their education after twelve years of age. Private education was prevalent among the affluent children and the teachers were held responsible for the academic performance of these children. The 1988 Education Act led to the establishment of two different self-governing secondary schools viz. Grant Maintained (GM) School and the City Technology College (CTC). The White Paper choice and Diversity, which appeared four years later, led to the establishment of

specialist schools, which selected pupils based on their aptitude in areas like music, technology and languages (Ireson & Hallam, 2001).

The practice of tracking was prevalent in schools during the Progressive period, between the 1820s and the 1920s, when increased industrialization was seen. There was also the need for a strong working population, along with an increased immigration rate. Therefore, the educators started grouping the students according to their career aspirations and for the social and political empowerment of the immigrants. The practice of homogenous, or ability grouping became very popular in the 1990s (McCarter, 2014).

Current Trends in Ability Grouping

The Government of UK, in DfEE (1999) and DfEE (2000a), suggests that schools should follow various strategies for grouping students, like setting, fast-tracking, acceleration (placement of students in higher classes), master-classes, summer schools, withdrawing the gifted students for additional support, mentoring and work experience. Students with difficulties and disabilities, including dyslexia, autism, Attention-Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD) and Down syndrome are also grouped in order to meet their needs (Bentham, 2002).

In a research, the practice of ability grouping in 15 schools in New Zealand was studied. Out of the fifteen schools, it was observed that ten schools did not have a written policy statement, and the five schools that had policies only discussed it with the teachers and not the parents. Among the schools, only one school followed mixed grouping, the rest grouped students into three bands – high ability, middle or medium ability and low activity – thereby following between-class grouping (Hornby & Witte, 2014).

43% of upper secondary Swedish schools use ability grouping. It is to be noted that schools differ in the extent of usage of ability grouping. Ability grouping is mostly done for foundational subjects and subjects like Maths (Ramberg, 2014).

Various news articles state the usage of ability grouping extensively in the coaching centers for competitive exams, especially the National Eligibility cum Entrance Test (NEET) and the Joint Entrance Examination (JEE) at Kota - the ‘coaching capital’ of India. It is noted that students here start at the same level when admitted to the coaching institutes. However, they get segregated or grouped into batches like A0, A1, A2, A3, A4, B1, B2, B3 and so on, on the basis of their performance in the Review Tests (RTs) that are regularly conducted. Here, the students with the highest ability i.e. in terms of performance are placed in the A0 or A1 batch and contrarily, the students with the lowest performance get placed in the last batches. The pedagogy is different for different batches (Muzaffar, 2015).

Effects of ability grouping

The adoption of ability grouping in the primary and secondary schools and its effects has been a highly debated topic in the UK for the past 80 years. Ability grouping practices like setting have been widely implemented in the English schools. Various research on the effect of ability grouping on students and student groups provide a clear picture of the relation between ability grouping and issues of inequity and undemocratic values, wherein it is observed that the low achievers are highly impacted (Ramberg, 2014). A study of the cognitive and non-cognitive outcomes, conducted by McDool (2019), among primary-aged boys who were grouped for the subject of mathematics, using setting showed a negative impact on cognitive outcomes and worsening of internalizing behavior was observed in the boys. No significant impact on non-cognitive outcomes was observed on studying the lowest set of the placement.

Further, Pallas et al (1994) proposed three possible mechanisms for the effects of first-grade reading-group placement – (1) Instructional effects of ability grouping influence student’s learning through quantity, quality and pace of instruction, (2) Social effects of ability-grouping influence children’s expectations of their own performance and their self-concepts, (3) Institutional effects influence the expectations and perceptions of significant others like parents, teachers irrespective of the student’s actual performance.

Effect of ability grouping on achievement and learning

In an experiment conducted by Piland & Lemke (1971), ninety-six pupils from grade three were grouped in homogeneous or heterogeneous groups were provided training on thematic concept learning. Subsequently, they were tested individually under immediate or delay transfer condition. No significant effect on concept learning was observed due to ability grouping, in this experiment. However, students with high ability were able to attain thematic concepts better than that of the students with medium or low ability. However, the practical effect of ability grouping is still questionable.

Evidence from the research, on selective schooling and ability grouping, point to the finding that there was little impact on overall attainment. However, it was observed that attainment of higher achieving students was raised. This observation can be attributed to increase in the extent of curriculum differentiation. However, the lower achieving students did not experience raise in their attainment. This shows that ability grouping can indirectly affect the students' attainment. The reasons for the effects on the lower groups might be the influence of expectations of attainment by the teachers and students, the effect on the opportunity to learn, the influence of pedagogical methods and the differential access to resources offered (Ireson & Hallam, 2001).

Kindergarten aims to promote reading achievement in all students irrespective of the individual differences. In pursuit of this, within-class ability grouping ability grouping is found beneficial to the students as an instructional strategy. A study by McCoach et al., (2010) assessed the effects of the practice of within-class ability grouping on the reading growth among kindergarten pupils and attempted to provide evidence for the same. It was evident, from the results of the study, that ability grouping facilitates early literacy and reading improvement in kindergarten children, considering the frequency with which teachers used the ability groups.

Adodo & Agbayewa (2011) conducted a research in which two schools served the purpose of experimental setting for the study of homogeneous and heterogeneous ability grouping. From each school, 30 third grade students were selected for the study using random sampling techniques. Out of the thirty students, fifteen students were boys and the rest were girls. They were grouped into three ability levels viz. high, average and low, using a numerical/word knowledge instrument. Ten students were taken from each school for the purpose of heterogeneous grouping. The study used four instruments – Achievement Test in Integrated Science (ATIS), Science Oriented Attitudinal Scale (SOAS), Science Vocational Interest Inventory (SVII) and students' questionnaire on preference of grouping – for the purpose of data collection. The results of this research reported that homogeneous ability grouping promotes student learning outcomes as compared to the heterogeneous grouping. It was also found that the students, who were grouped into different ability levels, were in favor of the practice of homogeneous ability grouping.

Thomas & Feng (2014) studied the effects of heterogeneous and homogeneous grouping on the mathematical achievement of sixteen third grade students. They were assigned to homogeneous or heterogeneous groups and were exposed to math instruction for seven weeks. Both pretest and posttest scores and growth of students in both the groups were analyzed. The results of the study show no significant difference in the math performance between the groups. However, they state that both groups provide comparable academic gain for students.

McCarter (2014) conducted a research with the purpose of statistically determining the difference between school-wide achievement of students in grades 3,4 and 5 in the subject of mathematics and reading, based on whether they were grouped according to their abilities or not. The research concluded that there is no significant difference between the reading and mathematics achievements of grouped students and the students who were not grouped.

Marks (2014) conducted a case study emphasizing not only the effect of ability grouping, but also highlighted an unanticipated theme generated during a wider study on ability-grouping in primary mathematics. The theme discussed here in relation to ability grouping is educational triage, which is used as a response to accountability pressures, and is justified by the teachers on the basis of the shared theories on ability and potential like fixed-ability. The results show that some of the practices related to triaging process work for the school, as the students are pushed to achieve the Government target for the end of the primary school. However, other practices appear to show reduced mathematical gains for the students placed in lowest-attaining groups along with a widening of the attainment gap.

Baker (2018) reviewed literature on how grouping students impacts academic achievement. The general inference of the review is that there is no overall affect to student's academic achievement when grouped by ability. However, it is stated that there are positive implications for gifted children when grouped homogeneously. Further, it is also inferred from the review that there are other issues like peer effect, teacher impact, quality of instruction and stigma that are deemed to be potential influencers of student achievement in addition to the group that they are placed in.

Effect of ability grouping on the self concept of students

An individual's perception about them and the ideas they hold about their competencies and attributes is called self concept. Under self concept, self-esteem and self-efficacy are studied. Self-esteem can be defined as 'the value judgment one makes about himself/herself'. An overall sense of self-esteem is the capacity of individuals to view themselves in terms of stable dispositions and combine separate evaluations into broad, or general, psychological images of themselves. By the age of seven, children are observed to form esteem in at least four areas viz. academic competence, social competence, physical/athletic competence and physical appearance. Self-efficacy is the belief of individuals that they have the abilities that a particular situation demands. Simply put, it is judgment made by individuals about their own abilities. The concept of self-efficacy is based on the social learning theory by Bandura (NCERT, 2017). In Bandura's view, schools that practice ability grouping 'undermine self-efficacy, and self-confidence in students who are assigned to lower groups' (Schultz & Schultz, 2017).

The negative effects of ability grouping like labeling, stigmatization and teasing are potential influencers of the students' developing self-esteem. Labeling and teasing can result in social comparison, which would eventually affect self-esteem. Hurtful teasing might weaken one's confidence and self-worth. Stereotyping, as a common response, helps in managing complex social situations. Therefore, teachers tend to stereotype their pupils so as to manage the complexity of the social environment that they are working in. However, over-using of stereotypes can be detrimental to the achievement and self image of the students if the teachers start to base their expectations of the students on the stereotypes that they make (Ireson & Hallam, 2001).

In a study conducted by Ireson & Hallam (2001), it was noted that more than 40% of the students interviewed from six primary schools reported experiencing teasing or having witnessed the act, in relation to practices of ability grouping. In the first school, 30% of students interviewed, mostly from the lower streams or sets, claimed that they were teased due to their placement and that they found the act hurtful. In the second school, 29% of the students interviewed were mostly from the lower ability groups and found teasing hurtful. In the third school, 33% of students, with the majority being low-achievers, claimed that they have been teased and found it hurtful. In the fourth school, 52% of the students interviewed claimed that they were teased with respect to their placement in ability groups and 75% of these students found it hurtful. In the fifth school, 8% of students interviewed claimed to have been teased but they found it playful in nature. In the sixth school, 33% of students interviewed claimed that they have been teased due to their allocation to ability groups, but a majority found the teasing playful in nature.

Goldberg (2014) conducted a correlational study to examine the relationship between ability grouping and the academic self-concept for Talmud in middle school students. The study also examined the predictive relationship among individual academic achievement, school average achievement, and academic self-concept for Talmud. A self-report questionnaire measuring academic self-concept for Talmud was administered to 293 6th and 7th graders from single-gender, traditional Jewish Orthodox boy schools in a suburb of New York. The results of the study showed that the students placed in the lower-ability groups had a statistically significant lower academic self-concept for Talmud as compared to those in the middle- and higher-ability grouping. Further, individual academic achievement was a predictive factor of academic self-concept for Talmud. On the contrary, school average achievement was not observed to be a predictive factor for the same.

A research was conducted by Schrank (2015) with the aim to determine whether random ability-grouping and labeling had any effect on the academic achievement of students. In pursuit of this, random assignment of one hundred enlisted airmen at the United States Air Force Academy Preparatory to five stimulated ability levels was made. The research concluded that labeling effect is seen as the top-label students perform better than the bottom-label students with a significance value of 0.1+ percent.

Ability grouping, if practiced in the early years of schooling, would restrict the participation of children in school activities and their interaction with others. It may also lead to a sense of self-fulfilling prophecy among these ability children. Therefore, it is suggested that alternative pedagogies should be tried in place of ability grouping (Holmes & Kitto, 2019). In addition to the tendency of students to succumb to self-fulfilling prophecy, labeling effect is also prevalent. Matsumoto (2009) explains that “In sociology, labeling theory refers to the idea that when a label is attached to a person within a social group, then the individual begins to behave according to her/his label, thus enacting a self-fulfilling prophecy”.

Effects of ability grouping on students’ motivation

Peklaj et al (2006) compared the school motivation in students who are grouped homogeneously and heterogeneously. The experimental group constituted of 584 homogeneously-grouped, and the control group constituted of 303 heterogeneously-grouped students. The data was collected thrice during the span of 2000 to 2002. No significant difference was observed in the level of extrinsic and intrinsic motivation in the groups of students where partial setting and heterogeneous grouping were followed in all the subjects. However, a decline in both intrinsic and extrinsic motivation was confirmed over the two-year interval. The highest measure of intrinsic motivation was observed in the students who were placed under high-ability groups and the lowest measures were found in the low ability group. Similar results were also observed with respect to the self-efficacy of students.

Chou & Luo (2003) conducted a study with the aim to examine the effects of leveled and mixed ability grouping on students’ English learning motivation. For this purpose, motivation of 212 Taiwanese sixth grade students was noted down. The participants in mixed ability groups responded with a higher degree of English learning motivation, than those in the leveled grouping system.

Pedagogical differences and suggestions

The findings of the research conducted by Ireson & Hallam (2001) are supportive of that of the previous research on streaming and tracking. It was found that some students’ opportunities are restricted due to ability grouping. This might be due to the following reasons – (i) Difference in curriculum, (ii) Opportunities to develop transferable skills differ, (iii) Difference in teachers’ expectations and (iv) Allowance of independent thought.

Two classroom-based practices viz. curriculum revision or modification and differentiation have found to increase student achievement. Curriculum modification involves analyzing and removing content that are repeated and unchallenging and enhancing the existing curriculum using advanced organizers, higher level questions and critical thinking. Curriculum differentiation involves pre-assessments to determine pupils’ interests and strengths, formulating flexible grouping practices based on the pre-assessment done, and differentiation of the existing curricula, which is done by increasing the breadth (i.e. interest, choices, and learning style variation) and depth (which includes the lessons for the various ability groups) of the curriculum (Tieso, 2003).

Data from the research by Stinnett (2013) shows that low achieving schools group their students in a way that the students with low ability benefit. However, high achieving schools group their students in such a way that the students with high ability benefit. Also, this research suggests the importance of understanding the students, pedagogy and the school culture along with the usage of multiple data sources in order to determine appropriate grouping strategies.

One study by Yong Tan & Dimmock (2020) concluded that teachers’ instructional processes did not have an effect on the students’ achievement in mathematics when grouped as between-class ability groups. Another study showed that the converse is also true.

Different perspectives on ability grouping

Students’ perspectives

In the interview-based study conducted by Ireson & Hallam (2001), it was reported that the majority of the students at secondary level preferred setting more than mixed ability grouping. This was due to the schools

that they were in. In schools where mixed ability grouping was pre-dominantly practiced, the students preferred mixed ability classes. On the other hand, the schools where setting was pre-dominantly practiced, the students preferred setting. Gender differences were also prevalent – girls preferred setting more, and boys preferred mixed ability grouping more. Students who were provided free meals by their schools preferred mixed ability classes. The students preferred setting as it would match their needs. However, when it did not, they wished to move to a different group. Also, to the students, moving to higher ability levels would mean that they would score better grades, gain status and widen their employment opportunities. Another reason was the identification and preference of teachers and wanting to be with friends. Students found that mixed ability teaching provided opportunities equally and contributed to social integration.

Chuo & Luo (2003) investigated the attitudes of 212 Taiwanese sixth grade students towards practices of mixed and leveled ability grouping. It was observed that students were satisfied with their current education systems and practices. Some of the students in the mixed ability grouping preferred leveled ability grouping. However, the majority of the students reported that ‘they would feel uncomfortable if they were placed in a lower level English class’. It was also seen that students with higher level of English proficiency worried more about being placed under a lower ability group than did the students with low level of English proficiency.

Tereshchenko et al (2017) examined the attitudes of eighty-nine students from eight secondary schools placed under different attainment levels for mathematics and English with relation to mixed-attainment practices, focusing on their preferences or aversion to the practice. Some broad patterns were identified during analysis in student attitudes. This included a strong preference for mixed attainment among the students placed at a lower prior attainment. However, low prior attainers also doubt their own ability to excel in such heterogeneous groups. The high- and middle-attainers do favor mixed attainment and appreciate aspects of the practice, especially the collaborative and inclusive environment. Further, the high-attaining students who were grouped under the practice of setting expressed their commitment to communitarianism and social justice which they thought underpinned mixed-attainment practice. The middle-attainers also felt that practice showed that their school was committed to equity. This research also highlighted the importance of mixed-ability teaching. Further, it is to be noted that many students encouraged and liked the practice of paired learning and peer tutoring.

Teachers’ attitudes

In the interview-based study conducted by Ireson & Hallam (2001), the following were traced as teachers’ beliefs on ability grouping – (i) Setting enables students’ curriculum-related needs to be better met, (ii) Different approaches are required when teaching the lower sets and the higher sets, (iii) Setting makes teaching easier, (iv) Classroom management is easier when the classes are set and, (v) It is necessary to develop appropriate teaching skills so as to benefit all students present in a mixed ability class.

How ability grouping can be used in a positive way

Some benefits of ability grouping according to the research, conducted by Hornby and Witte (2014), are as follows - (i) Targeted teaching, (ii) Challenging education to students with higher ability, (iii) Likelihood of parents, (iv) The teachers’ strengths are optimized, (v) Homogenous group is formed, and (vi) Provision of work experience to students with low ability. Other consequences of ability grouping are extension of activities, enrichment of knowledge and abilities, competitive programs for students with medium and high ability, and additional help for students with medium and low ability.

Various research work suggest that ability grouping can be used to elicit positive outcomes if they are systematically planned. Schools must ensure that the work that they provide to the students match their needs and their level of attainment, in case if they adopt the practice of setting. Based on the students’ achievement, schools must ensure that there are mechanisms to facilitate movement between the sets. Considering the negative impacts (labeling, teasing and stigmatization) of setting and other ability grouping strategies, schools must emphasize on all the skills that students have, rather than focusing only on the academic achievement. Teachers need to be conscious about the messages that they conveying to the students and must ensure that all students feel valued, regardless of the set or group that they are placed in (Ireson & Hallam, 2001).

Further, Goldberg (2014) states that school administrators can develop policies for class placement and should also provide additional care to neutralize the effects of ability grouping for students who are negatively affected by the grouping practice.

Alternative strategies and measures of grouping

A study by Amann (1992) suggests cooperative learning, mastery learning, peer tutoring and flexible grouping strategies as alternatives to homogeneous ability grouping practices. These practices have found to be effective so as to meet the needs of elementary school students. It is believed that these strategies are capable of bringing positive changes in the reading instructions of the elementary school.

Ireson & Hallam (2001) stated that ability grouping practices are efficient in “raising attainment and promoting positive personal and social development” as they are sufficiently flexible in order to meet the changing demands at all the levels of educational settings. However, it was observed that “highly structured school-based systems” are not that flexible. Hence, the first step to make ability grouping a really efficient one is to make it flexible. The schools need to consider the effectiveness and its effects before implementing any grouping practice among its students. Emphasis must also be laid on the age of the students, the milestones of development at that age and changes in the students, if any.

Discussions & Conclusion

Ability grouping, as the name suggests, can be defined as the practice of segregating or grouping students according to their academic ability or performance. This practice was initially constructed with the main aim to meet the needs of students with special needs and that of the gifted children, and to provide additionally coaching to students who pursued private education. This practice is prevalent even in today’s educational setting, as the main motive of schools is to produce 100% results or national-level and state-level “toppers”. The focus on obtaining knowledge has now inclined towards obtaining higher grades and the responsibility, for the same, falls on teachers. It is to be noted that ability grouping is of types – homogeneous ability grouping and heterogeneous (or mixed) ability grouping. Teachers mostly prefer homogeneous ability grouping because it helps them to modify their pedagogies and curriculum so as to meet the needs of the students placed in different ability groups. The ability grouping practices make use of the following strategies – streaming, banding, setting, within-class grouping and between-class grouping.

The current trends in ability grouping practices highlight three main uses of the practice – One, to meet the needs of students with special needs and learning difficulties and gifted children; Two, to segregate students according to their academic performances into high, medium and low ability groups; Three, these practices are not written policies.

Pallas et al (1994) classified the effects of ability grouping into three main categories – Instructional, Social and Institutional. Instructional effects cover the pedagogical differences that students placed under different ability groups are exposed to. Social effects cover the social issues like labelling, self-fulfilling prophecy and issues with self-concept. Institutional effects cover the issues of stigmatization and acceptance among family, friends and teachers of the students placed under different groups.

Several research studies, including studies by Piland & Lemke (1971), Ireson & Hallam (2001), McCoach et al., (2010), Adodo & Agbayewa (2011), state that ability grouping can promote student learning outcomes and facilitate academic progress, especially in the students placed in the higher ability groups. However, Ireson & Hallam (2001) also stated that there is no significant impact on the overall achievement and the same findings has been obtained in the study conducted by McCarter (2014), Thomas & Feng (2014), Baker (2018). However, Bentham (2002) and Baker (2018) state that gifted children benefit from ability grouping. Marks (2014) highlight how ability grouping practice used as a part of educational triaging process is detrimental to the academic gains of students placed in the lowest-attaining groups and also emphasises that this leads to a widening of the attainment gap between students of this group and the other groups.

Ireson & Hallam (2001) regard labelling, stigmatization and teasing as hurtful and negative non-cognitive outcomes of the practices of the ability grouping. Schultz & Schultz (2017) highlight Bandura’s view that self-efficacy and self-confidence in students placed in lower attainment groups are undermined by the practice of ability grouping. Goldberg (2014) observed that students placed in the lower-ability groups had a lower self-concept for Talmud as compared to the middle- and higher-ability groups. Schrank (2015) also

argues that labelling effect is prevalent as an outcome of ability grouping and the same is observed as the top ability group students performed better. Holmes & Kitto (2019) also state that the practice of ability grouping tends to create a sense of self-fulfilling prophecy, along with the labelling effect, among the students placed in the lower groups. It was also observed that these students restricted themselves from taking part in competitions and social interactions due to the same.

The research study by Ramberg (2014) discusses the issues of inequity and undemocratic values which are in relation with the ability grouping strategies. McDool (2019) observed a negative impact on cognitive outcomes and worsening of internalizing behavior among primary-aged boys who were grouped for the subject of mathematics, using setting. However, no significant impact on non-cognitive outcomes was observed on studying the lowest set of the placement.

Peklaj et al (2006) observed no difference in intrinsic and extrinsic motivation of students who were exposed to partial setting and mixed ability grouping practices, over the two years of observation. However, with respect to students who were exposed to ability-grouping, those who were placed in the high attainment groups showed high measures of intrinsic motivation and those in the low ability groups showed lower levels of motivation. They also observed similar results in students with respect to self-efficacy. Chuo & Lou (2003) also support that students in mixed ability groups show higher levels of motivation towards learning English as compared to those in homogeneous ability groups.

Ireson & Hallam (2001), in their interview-based studies, reported that the students preferred the predominant ability grouping strategy practiced by their schools more. Tereshchenko et al (2018) provide a nuanced picture about students' preference for mixed ability grouping practice. Students prefer heterogeneous ability grouping as it provides an inclusive and collaborative environment. Some low-attainers however also doubt their ability to excel in heterogeneous groups. High-attainers and middle-attainers prefer the practice of heterogeneous grouping indicating that it provides social justice and equitable treatment. They also prefer paired learning and peer tutoring. Also, gender differences lead to a difference in preference of ability grouping strategies. Pupils wanted to move to a different group mostly because of three reasons – One, their favourite teachers might be handling that group; Two, if their friends belong to that group; Three, if they feel that their needs are not met by the group that they belong to. It was also reported that teachers preferred homogeneous grouping of students, especially setting, rather than mixed ability grouping as the practice of mixed ability grouping would demand more efforts from the teachers with the respect to the curricula and the pedagogies, so as to meet the various needs of the students.

Chou & Luo (2003) reported that students would feel uncomfortable when placed in the lower ability groups. It was also noted that those with higher proficiency in English were more worried about being placed in a lower ability group than those with a lower proficiency in English did. A trend of students in mixed ability groups preferring levelled ability groups was also observed.

It is agreed by many researchers that grouping restricts opportunities of learning to many students and many times, the needs of students are not met. Tieso (2003) suggests two strategies to overcome this issue viz. Curriculum modification and differentiation. Stinnett (2013) states that low achieving schools follow practices that benefit the students in the lower groups, whereas the high achieving schools follow practices that benefit the students placed in the higher groups. On the other hand, Yong Tan & Dimmock (2020) have given two contradictory findings on the relation between the pedagogies and instructional strategies followed by the teachers and the students' achievement in the subject mathematics.

Ability grouping practices can be used in a positive way to elicit positive outcomes when they are systematically planned. The schools must ensure that they provide equal learning opportunities to all the students regardless of the levels that they are placed in, and try to minimize and balance the negative learning impacts like labelling, stigmatization and teasing among the students. Teachers must also be very conscious of what messages they are trying to convey to the class. Ability grouping must be formulated and put into practice after considering all its impact on the students along with the age and the needs of the students. The alternatives to ability grouping suggested by Amann (1992) viz. cooperative learning, mastery learning, peer tutoring and flexible grouping strategies, can also be followed.

Conclusion

To conclude the paper, it is noted that ability grouping practices, per se, have both positive and negative effects on cognitive and non-cognitive outcomes. It can be positive when planned systematically, taking into

consideration all its impacts. It is very essential for students not to develop just academically, but the same level of importance should be given to the personal and social development of the students, so as to promote holistic development in them. Therefore, schools must ensure that they follow these practices without bringing any restraints to the learning opportunities or the holistic development of the students. If homogeneous ability grouping practices does not work out, it is suggested by many research studies that alternative pedagogical strategies can be followed.

References

- Adodo.S.O. & Agbayewa.J.O., (2011) Effect of homogenous and heterogeneous ability grouping class teaching on student's interest, attitude and achievement in integrated science, *International Journal of Psychology and Counselling* Vol. 3(3), pp. 48-54
- Amann.T.A., (1992) Alternatives to ability grouping students for reading instruction in the elementary school, University of Wisconsin-La Crosse
- Baker, N., (2018) Grouping students by ability: Is there a difference in academic achievement? University of Victoria
- Bentham.S., (2002) *Psychology and Education*, Routledge, Taylor and Francis Group
- Bolick.K.N. & Rogowsky.B.A., (2016) Ability grouping is on the rise, but should it be? *Journal of Education and Human Development* Vol.5 (2), pp. 40-51 <https://doi.org/10.15640/jehd.v5n2a6>
- Chou & Luo, B., (2003) Effects of leveled and mixed ability grouping on English learning motivation in Taiwanese elementary education, 20th International Conference on English teaching and Learning in the Republic of China https://www.researchgate.net/publication/235737465_Effects_of_leveled_and_mixed_ability_grouping_on_English_learning_motivation_in_Taiwanese_elementary_education
- Goldberg, Y.T., (2014) The effect of ability grouping for Talmud on the academic self-concept of Jewish orthodox middle school students, Walden University
- Hallam.S. & Parsons.S., (2012) The incidence and make up of ability grouped sets in the UK primary school, *Research Papers in Education* Vol.28(4), pp. 393-420 <https://doi.org/10.1080/02671522.2012.729079>
- Holmes.G.R. & Kitto.E., (2019) Early years ability grouping and the pedagogical constraints upon children's learning identities, *Education 3-13, International Journal of Primary, Elementary and Early Years Education* Vol.47(7), pp.854-861 <https://doi.org/10.1080/03004279.2019.1622506>
- Hornby.G. & Witte.C., (2014) Ability grouping in New Zealand high schools: Are practices evidence-based?, *Preventing School Failure: Alternative Education for Children and Youth* Vol. 58(2), pp. 90-95 <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/1045988X.2013.782531>
- Ireson.J. & Hallam.S., (2001) *Ability Grouping in Education*, Paul Chapman Publishing.
- Johnson.A., (2016) Homogeneous grouping and its effectiveness in the elementary school setting, Carson-Newman University
- Marks, R., (2014) Educational triage and ability-grouping in primary mathematics: A case-study of the impacts on low-attaining pupils, *Research in Mathematics Education*, Vol. 16 (1), pp. 38 – 53 <https://doi.org/10.1080/14794802.2013.874095>
- Matsumoto.D., (2009) *The Cambridge Dictionary of Psychology*, Cambridge University Press
- McCarter.A.K., (2014) Ability grouping in elementary schools, East Tennessee State University
- McCoach.D.B., O'Connell.A.A. & Levitt.H., (2010) Ability grouping across kindergarten using an early childhood longitudinal study, *The Journal of Educational Research* Vol. 99(6), pp. 339-346 <https://doi.org/10.3200/JOER.99.6.339-346>
- McDool.E., (2019) Ability grouping and children's non-cognitive outcomes, *Applied Economics*, Vol. 52(28), pp. 3035-3054 <https://doi.org/10.1080/00036846.2019.1705239>

- Muzaffar.M., (2015) The method that makes Kota the go-to place for engineering aspirants from all over the country, and the madness behind it, India Today <https://www.indiatoday.in/magazine/education/story/20150810-inside-kotas-iit-factories-820204-2015-07-30>
- Pallas, A.M., Entwisle, D.R., Alexander, K.L. & Stluka, M.F., (1994) Ability-grouping effects: Instructional, Social or Institutional? *Sociology of Education*, Vol. 67 (1), pp. 27 – 46 <https://doi.org/10.2307/2112748>
- Peklaj,C., Zagar, Pecjak, S. & Levpuscek, P., (2006) Motivation and self-efficacy in students attending heterogeneous and ability-grouped classes, *Studia Papyrologica*, Vol. 48 (4), pp. 333–348 https://www.researchgate.net/publication/263429363_Motivation_and_self-efficacy_in_students_attending_heterogeneous_and_ability-grouped_classes
- Piland.J.C. & Lemke.E.A., (1971) The effect of ability grouping on concept learning, *The Journal of Educational Research* Vol. 64(5), pp. 209-212 <https://doi.org/10.1080/00220671.1971.10884143>
- Psychology: Textbook for Class XII (2017) National Council of Educational Research and Training (NCERT) pp. 26-27
- Ramberg.J., (2014) The extent of ability grouping in Swedish upper secondary schools: A national survey, *International Journal of Inclusive Education* Vol. 20(7), pp. 685-710 <https://doi.org/10.1080/13603116.2014.929187>
- Schrank.W.R., (2015) The labelling effect of ability grouping, *The Journal of Educational Research*, Vol. 62(2), pp.51-52 <https://doi.org/10.1080/00220671.1968.10883758>
- Schultz, D.P. & Schultz, S.E., (2017) *Theories of Personality*, 11th Ed., Chapter 13, pp. 341–367, Cengage Learning
- Stinnett.A.M., (2013) Implications for ability grouping in mathematics for fifth grade students, University of Tennessee
- Tereshchenko,A., Francis, B., Archer, L., Hodgen, J., Mazenod, A., Taylor, B., Pepper, D. & Travers, M., (2018) Learner’s attitudes to mixed-attainment grouping: Examining the views of students of high, middle and low attainment, *Research Papers in Education*, Vol. 34 (4), pp. 425 – 444 <https://doi.org/10.1080/02671522.2018.1452962>
- Thomas, E. & Feng, J., (2014) Effects of ability grouping on math achievement of third grade students, Georgia Educational Research Association Annual Conference
- Tieso.C., (2003) Ability grouping is not just tracking anymore, *Roeper Review* Vol. 26(1), pp. 29-36 <https://doi.org/10.1080/02783190309554236>
- Yong Tan.C. & Dimmock.C., (2020) The relationships among between-class ability grouping, teaching practices, and mathematic achievement: a large-scale empirical analysis, *Educational Studies* <https://doi.org/10.1080/03055698.2020.1780416>

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

MENTAL HEALTH OF AUTISTIC CHILDREN DURING COVID-19

SALEHA BIBI

Army Special Education Academy, Rawalpindi Pakistan

ABSTRACT

Even little changes in the daily routine of children with autism spectrum disorder mentally disturbed them a lot. Changing routine seems very challenging for autistic children. Due to COVID-19 autistic children are staying at home. They are not getting schooling and other therapeutic interventions as they use to get before COVID-19. Their social interaction is also limited now a days. All these factors are making them more prone to behavioral and emotional issues. In this article, I will discuss some very useful techniques by which parents can manage mental health of their autistic children during COVID-19. Give information of COVID-19 to your child in ways which reduce his/her COVID-19 fear and anxiety. Don't portray COVID-19 as something which can put life of your child into danger to your autistic child. Rather describe COVID-19 as simply a germ which can be kill by taking precautionary measures. Teach precautionary measures to your child. Tell your child that our doctors are super heroes who are fighting against COVID-19 and their fight against COVID-19 can only be successful if you cooperate with them by taking necessary precautionary measures. As COVID-19 has disturbed routine of your autistic child so it is important to make a strict schedule for autistic child with fixed sleep and wake time. Encourage your child to follow that schedule daily. Provide reinforcement to your child for following timetable. Try to engage your autistic child in physical activities as much as possible. Physical activities and exercise increase secretion of happy hormone which regulate our mood. Running and jumping within homes will be very beneficial for your autistic child. Although this is tough time for all of us and parents of autistic children are suffering a lot due to the disturbance in schooling and other therapeutic services but be sure that **THIS TIME WILL PASS**. All what we need is courage and positive attitude. For managing your child' mental health, you need to be mentally healthy and sound. Pay some attention towards your psychological wellbeing, it will improve mental health of your autistic child during COVID-19. Remember you are a role model for your child. Be a great model of courage, passion and support for your autistic child.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

PSYCHOLOGICAL DISTRESS IN PARENTS OF SPECIAL NEED CHILDREN

SALEHA BIBI

Army Special Education Academy, Rawalpindi Pakistan

ABSTRACT

A special need child in a family is usually a serious factor for parental psychological distress. It often requires a reorientation and reevaluation of family goals, responsibilities and relationships. In Pakistan, the majority of persons with mental retardation have traditionally been cared for by their families. In today's modern society this home-based care has resulted in many adverse consequences. Factors such as changes in the social system (e.g. breaking up of joint families) and the economic system (e.g. unemployment, inflation, etc.) have contributed to the stress that parents of mentally retarded children experience. Total sample consisted of 30 parents (15 parents of special children and 15 parents of typically growing children). Purposive-convenient sampling technique (non-probability sampling) was used in current study. 30 parents (15 parents of special children and 15 parents of typically growing children) were individually approached. Questionnaires for measuring study variables were given to parents. Quantitative data was analysed quantitatively by using SPSS. Role of many important variables including gender, age, education and SES was also investigated through demographic data sheet. Independent sample t-test was used to compute results. Results of our study showed that parents of special children suffer from more psychological distress as compared to parents of normal children. Furthermore our study has revealed that gender, age, education and SES are significant predictors of psychological distress among parents of special children.

Keywords: Parents; Psychological Distress; Special need

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

IMPACT OF TECHNOLOGY ON CHILD PSYCHOLOGY AND BEHAVIOR

Dr. Padmashree T¹*, Prof. Soumya N G²

¹RV College of Engineering, Dept. of ISE, Bengaluru, Karnataka, India

²RNS Institute of Technology, Dept. of CSE, Bengaluru, Karnataka, India

ABSTRACT

Technology has become an inevitable part of our daily life. The need to stay connected and online interactions has increased the amount of time we spend on our personal devices. This in-turn has made it impossible for parents to avoid children from using these gadgets. It has now become a challenge for the elders at home to find ways for children to use technology in the right manner. To make this possible it is highly desirable that parents first understand the positive and negative impacts of technology on child psychology and behavior. Parents play an important role in encouraging the child towards the right use of technology. Research has shown that prolonged use of gadgets have created a lot of psychological changes in children of various age groups. This has led to drastic behavioral changes which has a long term effect in the lives of children as they grow up to be adults. Serious impacts on critical thinking, attention and imagination have been proved by various organizational surveys with results showing an exponential drift in the capability of child. This study aims to bring out the pros and cons of technology interference in the younger generation and possible solutions to make use of personal devices effectively. The paper also intends to bring out an overview of existing software models that performs child behavioral analysis and predict the development of child using data mining techniques.

Keywords: Child psychology, child behavior, technology impact, psychological change, prediction models

Introduction

Off late, there is lot of research focus on psychological wellbeing due to the use of technology. Numerous researchers concentrate the impact of technology on the brain development and physiological development in children rather than on adults. It is obvious that the screen time of children on their personal devices has increased considerably in the past few years owing to the inevitable desire and need to stay connected. It is required to research the available sources to bring in a disciplined screen time structure for the benefit of the children. Parents, educators and health professionals play a very important role to bring out guidelines for the usage of personal devices to create awareness among all classes and age of people. In order to develop these guidelines it is very much necessary to inline surveys, research, technology intervention, predictive assistance and suitable proof of concepts to get a narrow perspective of the impacts clearly.

Technology – A boon to children and society

Technology has made life of people simpler. The knowledge learnt is put into practice to make it available in our daily lives. Technology as everybody says is now in our fingertips. Exposure to the outside world for younger children through easy form of access is the biggest advantage of technology. Limitation of usage of technology should be the goal of every parent rather than limiting the access to technology. Teaching children to respect the use of online resources, be safe from fraudsters online and utilize the opportunity for positive purpose lies in the hands of parents. There are various ways in which technology is proving to be beneficial for children day in and day out. A few important aspects are discussed here below: [12]

1. Children these days have greater capability and learning skills. Very little introduction to technology is required for them to explore the world through hand held devices. A large number of Apps have been developed for children of different age groups to make use of technology to increase creativity and learning. Children can not only explore academic related content but they also have access to

their hobbies through these apps. Painting, photography, music, counting, story creation and editing, video editing etc. Any learning through fun is possible through technology.

2. While it's true that most parents are worried that children may lose their concentration with continuous use of cell phones and other electronic devices, there are apps that increase the concentration of the kids through games and puzzles. Meditation apps are a key to increase concentration and boost thinking and memory capabilities.
3. Access to books is one of the biggest benefits for children. Kids rather than just playing games over the internet, can access books from online e-libraries which consist of variety of books ranging from academics, sports, comics etc. When kids are away from their parents, this could be very helpful. These days due to the pandemic, schools encourage children to learn online and submit all the work online. Laboratory experiments are now simulated in a virtual environment helping students to get the feel of practical learning.
4. Inculcating family values and cultural bonding with geographically disconnected families is now possible through innovation and growth in technology.
5. Traditional learning has been of a great learning methodology by allowing kids to increase their social skills by having interactions with their teachers and classmates. It creates a disciplined routine to follow certain rules imposed, can have access to libraries and take part in extracurricular activities.
6. Learning experience online has additional benefits since traveling time has been drastically reduced in cities and metropolitan areas. Access to courses across the border has helped children participate in international and national level exams, competitions, talks and lectures for overall growth.
7. Self-Paced Learning and Time management has been achieved higher than ever before. Since children are attempting self-learning practices, leadership qualities can be developed. As the children need to communicate with their teachers and friends it improves their verbal communication due to the increased need of discussion during the class hours in the online mode of learning.

Technology Impact on Child behavior and development

Children these days are restricted to home environment. Gone are the days when the kids used to be out of home all day and just come in, have a quick lunch and get back to the backyard to play with friends, pets and enjoy the sunlight. The impact of technology in the 21st century has brought in a drastic transformation in the way children live, play, learn and behave. The work here attempts to list out various ways in which children have a negative impact with the involvement of technology and smart devices in their everyday lives.

1. Technology intervention in the play time of children has hindered children with their physical activities. The exercise and exposure to sunlight has been greatly reduced thereby leading to many nutrition related issues. Children who spend majority of their time in front of television, phones and other smart devices are found to have less creativity and imagination skills. The light rays emerging from these devices are found to have an impact on eyes and sleeping patterns of the child.
2. The content on the digital media without parental control would have a negative impact on the behavior of the child. Aggressions among young children have been found to have increased over past few years with the change in life style. Working parents, who are mostly out of home rely on these electronic gadgets to keep the child busy while they are away or while they require some space for themselves after hard day's work.
3. Many children these days have attention deficit disorder which is the major cause of concern during their childhood. Kids are growing up to be hyperactive and violent. Violent content in the games they play and videos they watch have a terrible impact on the psychology of the child who cannot determine what is wrong and what is right at that age. Parental control and watch is very much required for avoiding any such situations with the child.
4. Children are being deprived of the basic factors for growth of cognitive and sensory skills. Since they are more attracted towards technology, touch of parents and connection with human beings is gradually reduced during their childhood. These essential factors play a very important role in building family connection and values. Loss of eye contact with friends and family will hinder the overall development of the child. The sensory factors are very essential for the foundational

development of the child including posture, co-ordination, reaction control etc. Ability to connect with the society to face the world with courage is lost.

5. Like food for survival, technology has become an eminent part of everyday lives of children for survival. Fixing the eyes on a 2D screen for a long time has a huge impact on the ocular development in children. Eventually this inhibits the ability of the child to read and differentiate between various visual objects of different size and shape. The child's sensory skills are immaturely developed which interferes with their academic learning later point of time.

Usage of Technology during pandemic for overall development of children- An Indian Scenario:

Even though Traditional learning cannot be removed entirely from the education system, online learning is now making a great sound in creating a new methodology for education. The advantage from technology being used as a media for educating children in a particular area is discussed here. Technology when used in a right manner can be a great tool for learning. The access to technology should be increased to every nook and corner of any country to increase learning opportunities for every child.

At the current pandemic situation technology has come as a boon to all the children to learn their academics, to focus on their hobbies and learn any activities a child is interested in.

India is a land of cultures and reciting Veda mantras are a part of many Indian families. The Vedas are a collection of religious texts originated in India during the ancient times. The Vedas are said to be composed in Sanskrit. The texts in the Vedas are termed as mantras and they are the scriptures of Hinduism. They are one of the oldest forms of Sanskrit literature. Children and Parents who are interested in learning these mantras have effectively used online platform for learning has got the benefit to focus more individually, guide and give feedback.

In the last one year, hundreds of children below 18 years have learnt Vedas using the technology of online classes and have successfully memorized Veda mantras. This has proven to be more effective than face to face classroom learning since more concentration was given to individual student. Whatsapp, telegram and other groups of application have helped students to collaborate and learn. This also helped them to increase network by making more friends and helping each other in the area of learning. Technology has helped family members to collaborate and learn together. This has helped parents to measure the performance of their children. Self-confidence in children has increased. Respect to their parents has drastically increased since parents are more involved with their children more than ever. A strong bond between parents and children is created as they are learning together and spending quality time together.

Researchers have suggested that recitation of these mantras and shlokas has helped children to increase their brain capacity, lung capacity and immunity. Recitation of mantras produces saliva which has more capability to fight against diseases as compared to medicines. Mantras itself is acting as breathing exercise for children which keeps different organ systems in good condition and helps in regenerating dead cells. Pranayama which is considered as one of the best way to keep mind calm and keep all the body system in a good condition together could be achieved by reciting these mantras.

Mantras induce positive energy which is the most needed in times of pandemic and here children are attracted to only positive thoughts. Online platforms being used to inculcate culture and tradition in the children have helped them become good individuals. Their Self-confidence to manage any tough situation is a lifelong learning. They gain more physical strength, mental stability and intellectual power. Hence, this has helped in overall personality development of a child. It gives discriminative power for the child to decide what is good and what is bad. Vedas create an inner urge to do something high and beneficial to the society in which they live. If the technology is used in the right path with parent assistance each individual goal can be achieved. India is a land of extended families. Technology has allowed elders to participate along with their grandchildren in Vedic recitations which has created more energy in grandparents and has helped keeping them engaged, active and happy.

Life without technology in the current pandemic situation would be unimaginable. The learning process would be nailed and negatively affected children there by bringing down the confidence level of a child. Stress levels would have increased due to non-activity and loneliness for both parents and children. It would hamper the growth of a child for future learning. Huge disappointments could have occurred in higher

educational institutes. There would be no job opportunities for students who are in the final year of degree in academics. Thanks to the technology developed for creating these job opportunities online.

Technology has given innovative ideas to develop educational materials to the students. It has given opportunity for service providers to develop platforms in order to help students learn online. For example apps like freeconferencecall, Zoom, Microsoft Teams, WebEx, Google Meet etc. have extensively given lot of support to online learning and discussions. Innovative ways to collaborate through these apps, conduct polls, raise queries and recording capabilities have created a strong interactive classroom environment for students.

Software models for prediction and analysis of child behavior- A review of existing work

Media and technology use predicts ill-being among children, preteens and teenagers independent of the negative health impacts of exercise and eating habits, L.D. Rosen, A.F. Lim, J. Felt, L.M. Carrier, N.A. Cheever, J.M. Lara-Ruiz, J.S. Mendoza, J. Rokkum California State University, Dominguez Hills, United State.[17]

The work focuses on adverse effects of technology among three major age groups of children .i.e between the ages of 4 to 8, preteens (9 to 12) and teenagers (13-20). Three different hypothesis were concluded based on unhealthy eating habits, reduced physical activity and being ill after using different technologies like excessive video gaming, internet usage, television viewing. These conclusions were obtained after an online assessment was given as a survey where the parents have given input related to themselves as well as their child's behavioural pattern. The paper suggests possible boundaries that can be implemented on usage of technology and encouraging healthy eating and physical activities.

Is Facebook creating "iDisorders"? The link between clinical symptoms of psychiatric disorders and technology use, attitudes and anxiety L.D. Rosen, K. Whaling, S. Rab, L.M. Carrier, N.A. Cheever.[18]

The authors in the paper give a significant clarity between positive and negative aspects of technology usage. Case study of Facebook is considered to discuss its general usage and friendship on the media. They mainly concentrate on whether the use of specific technologies or media would predict clinical symptoms related to six different personality disorders and three mood disorders. The authors conclude that excessive use of social media has a negative impact by predicting signs of narcissism. The positive signs when having more Facebook friends causing fewer signs of depression is also highlighted as a major benefit.

A Data Mining Method for Students' Behavior Understanding, Wei Na [13]

The study here is based on finding out the student's performance relating to their behavioural pattern. The work involves using the student's card swipe data with respect to different product they purchase, location of usage and few other parameters. Behavioural analysis of students was depicted using Hidden Markov model (HMM) where the different observed variables described about diverse activities of the user and the implicit behaviour for performing these activities.

The concept could be applied to child behaviour where in the child behaviour metrics could be used to determine what could be his behaviour in near future.

Prediction of Child Development using Data Mining Approach, Juhi Bansod, SRIEIT, Goa University Goa, India.[14]

The aim of this paper is to predict behaviour of a child between 0 to 5 years by considering a child's height and weight as parameter for analysis. Comparative prediction was done by using ID3 Decision Tree and Naive Bayes algorithms. It was concluded that ID3 Decision Tree gave a more accurate result than Naive Bayes algorithm. Such algorithms which are proved to give accuracy for other test cases could be applied to child behaviour analysis based on the screen time, amount of interaction with parents, physical activity etc. as parameters.

Effective Prediction of Kid's Behaviour Based on Internet Use, Neetu Anand Dept. of Computer Sc., Maharaja Surajmal Institute, Janakpuri, Delhi.[15]

Here the author has given a brief description on what are the general methods on how parents can monitor the usage of internet by the children at home. Since the exposure has increased in the current generation of kids and the information access is inevitable, parents have to physically monitor the usage of devices by children. For example: the sites browsed by the child, the duration they are viewing a particular site, etc. Many methods to monitor usage are discussed in this paper to lower the harmful effects caused by continuous usage. Based on the usage it would be easier to determine the behaviour of the child through predictive models.

A Prediction Model for Child Development Analysis using Naive Bayes and Decision Tree Fusion Technique – NB Tree, Ambili, Afsar.[16]

Authors in the research work discuss various data mining classification and prediction algorithms to analyse child development. Hybrid Naive Bayes and Decision Tree techniques were considered as good individual technique for accurate predictions.

As said by the authors, combining both the algorithms resulted in less time consumption and better performance in error rate and accuracy. Hybrid algorithms can be used for child behaviour pattern incorporating the usage of technology parameters.

Mental health monitoring with multimodal sensing and machine learning: A survey Enrique Garcia-Ceja a, Michael Riegler, Tine Nordgreen, Petter Jakobsen, Ketil J. Oedegaard, Jim Tørresen.[19]

A very brief description about how machine learning methods are applied here to predict user contextual information such as mood, physical activity etc. The authors have surveyed recent works in Mental Health Monitoring Systems (MHMS) which makes use of data collected through sensors and machine learning technologies. Here, a model called as user-independent or general model was used where model's performance evaluation was done by considering the data of new users as testing data, while all other users' data is considered for training set.

Predictive Analytics in Child Welfare An Assessment of Current Efforts, Challenges and Opportunities, Christopher Teixeira and Matthew Boyas.[20]

The authors in the paper have interestingly taken a different approach to determine how child welfare organisations can make use of predictive analysis to improve their current practices for taking certain decisions. Initiative to create a safe environment for children and to support their different desires such as quality education and the right to activities could be predicted for the use of Welfare associations. This approach provided additional data for such organizations to help support caseworkers in reforming their thinking around certain strategic intervention. Collection of data was their major challenge and also Predictive Analytics is in its initial phase. Major aim of predictive analytics is to help child welfare agencies to have knowledge about the risks that the children and their families are facing based on their activities.

Conclusion:

Technology has its own impact on children and younger generation. It's important for the responsible citizens in the society to come together to decide and frame regulations on the right usage of technology. This responsibility does not lie only with doctors or only with medical organizations. It's everybody's responsibility. Academicians can create awareness in the society by summarizing the facts where ever possible. This work is not just about highlighting the ill effects; it also brings in the values of incorporating meditation and other spiritual practices one believes in to increase the overall development of the child. Balanced use of technology along with incorporating physical activities, spending family time will help our children abundantly in becoming responsible, bold and strong enough to face the world. Rather than spending lavishly in providing them gadgets and fancy video games, let's take oath to spend time with them

and bring in a sense of love and compassion into each of our children. This is the first step towards contributing towards making the world a better place to live in. Software models can be developed that can predict the behavior and development of child based on parameters which contribute to weigh the use of technology. Parameters chosen could be varied according to age groups. Such models would help clinical experts, healthcare providers, care takers and parents as well to take decisions about the children.

References:

1. Donhue, Chip. (December 18, 2012). Tech Help. Erickson on Children. Retrieved from: <http://www.erikson.edu/news/technology-can-benefit-young-children-when-used-appropriately-says-donohue/>
2. Egbert, Megan. (January 20, 2017). 10 Reasons Why I Will Continue to Give My Children Handheld Devices. Megan Egbert. Retrieved from: <https://hipmombrarian.com/2014/03/11/10-reasons-why-i-will-continue-to-give-my-children-handheld-devices/>
3. Hasan, Heba. (March 11, 2015). 9 Brain-Training Apps To Make You Smarter. Tech Times. Retrieved from: <http://www.techtimes.com/articles/38846/20150311/9-best-apps-to-train-your-brain.htm>
4. iPad and Sensory Rover Distraction Unit assist in Child Life Department. (2014) Dayton's Children. Retrieved from: <http://www.childrensdayton.org/cms/site/7f0a8939b33e357e/index.html>
5. Khrug, Jaime. (November 13, 2013). If We Can't Have 'Face Time' at Least We Have FaceTime. Huffington Post. Retrieved from: http://www.huffingtonpost.com/jamie-krug/if-we-cant-have-face-time-at-least-we-have-face-time_b_3916379.html
6. Maslakovic, Marko. (April 11, 2016). Top Fitness Trackers for Kids Gadgets and Wearables. Retrieved from: <http://gadgetsandwearables.com/2016/04/11/fitness-trackers-kids/>
7. Papadimitriou, Olga. (February 3, 2017). Wearable Safety and GPS Devices for Kids. Safewise. Retrieved from: <http://www.safewise.com/blog/10-wearable-safety-gps-devices-kids/>
8. Ribble, Mike. (2017) Nine Themes of Digital Citizenship. Digital Citizenship – Using Technology Appropriately. Retrieved from: http://www.digitalcitizenship.net/Nine_Elements.html
9. Rosen, Rachel. (2017). 9 ways the internet can be good for your children. Parent Info. Retrieved from: <http://parentinfo.org/article/9-ways-the-internet-can-be-good-for-your-children>
10. Steinberg, Scott. (July 20, 2016) 5 Reasons That Technology is Good for Kids. Parade Magazine. Retrieved from: https://parade.com/485609/scott_steinberg/5-reasons-that-technology-is-good-for-kids/
11. Technology and Young Children (Ages 3 through 8) The National Association for the Education of Young Children (NAEYC). Retrieved from: <http://oldweb.naeyc.org/about/positions/PSTECH98.asp>
12. 10 Ways Kids Can Use Technology For Good, Becky Farrin and Melody Bergman, <https://educateempowerkids.org/4381-2/>
13. Wei Na ,”A Data Mining Method for Students’ Behavior Understanding,” Human University of Arts and Science,Hunan,China
14. Juhi Bansod,Mugdha Amonkar,Ambica Naik,Tina Vaz,Manjusha Snake,Shailendra Aswale,”Prediction of Child Development using Data Mining Approach,” International Journal of Computer Applications (0975 – 8887) Volume 177 – No. 44, March 2020.
15. Neetu Anand ,”Effective Prediction of Kid’s Behaviour Based on Internet Use”,International Journal of Information and Computation Technology. ISSN 0974-2239 Volume 4, Number 2 (2014), pp. 183-188, © International Research Publications House [http://www. irphouse.com /ijict.htm](http://www.irphouse.com/ijict.htm).
16. Ambili K1, Afsar P2,” A Prediction Model for Child Development Analysis using Naive Bayes and Decision Tree Fusion Technique - NB Tree,”International Research Journal of Engineering and Technology(IRJET) Volume: 03 Issue:07|July-2016
17. L.D. Rosen , A.F. Lim, J. Felt, L.M. Carrier, N.A. Cheever, J.M. Lara-Ruiz, J.S. Mendoza, J. Rokkum,”Media and technology use predicts ill-being among children, preteens and teenagers

independent of the negative health impacts of exercise and eating habits, California State University, Dominguez Hills, United States.

18. L.D. Rosen , K. Whaling, S. Rab, L.M. Carrier, N.A. Cheever, "Is Facebook creating "iDisorders"? The link between clinical symptoms of psychiatric disorders and technology use, attitudes and anxiety", California State University, Dominguez Hills, United States.
19. Enrique Garcia-Ceja, Michael Riegler, Tine Nordgreen, Petter Jakobsen, Ketil J. Oedegaard, Jim Tørresen , " Mental health monitoring with multimodal sensing and machine learning: A survey", Volume 51, December 2018, Pages 1-26, ELSEVIER.
20. Christopher Teixeira and Matthew Boyas, "Predictive Analytics in Child Welfare An Assessment of Current Efforts, Challenges and Opportunities," October 2017, The MITRE Corporation.
21. The Impact of Technology on Child Sensory and Motor Development by Cris Rowan, OTR and related references in the document. <http://www.sensomotorische-integratie.nl/CrisRowan.pdf>

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

60-72 AYLIK ÇOCUKLARIN OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENİNE İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI

Ecem ÖZLER. Fatma Aleyna HALAÇ. Vuslat OĞUZ ATICI

**Yüksek Lisans Öğrencisi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı,
(Sorumlu Yazar), ORCID No: 0000000204166214*

***Yüksek Lisans Öğrencisi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı,
ORCID No: 0000000331137563*

****Doç. Dr., Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Anabilim Dalı, ORCID No: 0000000241250693*

ÖZET

Metaforlar, okul öncesi dönemde gelişimsel olarak soyut düşünme becerisine tam olarak sahip olmayan çocukların kavramlar, olgular, durumlar hakkındaki algılarının anlaşılmasında önem taşımaktadır. Metaforlar çocuklarla iletişim kurarken onları anlamaya yardımcı olmada bir yol olarak kullanılabilir. Ayrıca, bireyin iç dünyasını yansıtabilecek bir araç olabilir. Okul hayatına yeni adım atmış bir çocuğun, birçok algı ve tutum gibi öğretmen kavramına ilişkin algılarının ve tutumlarının okul öncesi dönemde olduğu göz önüne alındığında, bu kavrama ilişkin zihinsel imgelerinin anlaşılması önemli hale gelmektedir. Çocuğun, ailesinden sonra ona en büyük katkıyı sağlayacak olan, bilişsel, psikomotor, sosyal ve duyuşsal alanda gelişmesini destekleyen, öz bakım becerileri kazanmasını sağlayan kişilerin başında okul öncesi öğretmeni yer almaktadır.

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi eğitime devam eden ve 60-72 aylar arasında olan çocukların okul öncesi öğretmenine ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmaktır. Nitel olarak gerçekleştirilen bu araştırma “olgubilim (fenomenoloji)” desenine göre yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, sorulan sorulara tam cevap veren okul öncesi eğitime devam eden 60-72 aylık 50 çocuk oluşturmaktadır. Araştırmanın amacı doğrultusunda çocuklara “Öğretmenini canlı, cansız bir varlığa, herhangi bir şeye benzetmeni istesem neye benzetirdin? Neden?” soruları sorularak veriler elde edilmiştir. Elde edilen verilerin çözümlenmesi içerik analizi yöntemiyle kavramsal kategorilere ayrılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda 60-72 aylık okul öncesi çocukların “okul öncesi öğretmen” kavramına ilişkin en çok kuş ve tavşan metaforlarını ürettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Çocukların öğretmen kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar “fiziksel özellikler”, “sevilen”, “kişilik özellikleri”, “bilgi kaynağı” ve “mutluluk veren” kategorileri altında toplanmıştır. Çocukların öğretmen kavramına ilişkin olumlu algıya sahip oldukları geliştirdikleri metaforlar aracılığıyla görülmüştür.

Anahtar kelimeler: 60-72 Aylık Çocuklar, Okul Öncesi Öğretmeni, Metafor

METAPHORIC PERCEPTIONS OF 60-72 MONTHS OLDCHILDREN ABOUT PRESCHOOL TEACHER

ABSTRACT

Metaphors are important in understanding the perceptions of children who do not have the developmental skill of abstract thinking in the preschool period about concepts, phenomena and situations. Metaphors can be used as a way to understand children while communicating with them. They can also be tools that can reflect an individual's inner world. Considering that a child's perceptions and attitudes towards the concept of teacher are formed in the preschool period just like many other perceptions and attitudes, it becomes vital to understand the mental images of this concept. Beside a child's family, the preschool teacher is one of the people who will provide the greatest contribution to the child, support the development of his/her cognitive, psychomotor, social and affective areas, and help him to gain self-care skills.

The aim of this study is to reveal the perceptions about preschool teachers through metaphors for children who attend pre-school education and who are between 60-72 months of age. This qualitative research was conducted according to the "phenomenology" pattern. The study group of the study consists of 50 children of 60-72 months of pre-school education who give full answers to the questions asked. In line with the purpose of the research, "What would you compare your teacher to if I wanted you to compare your teacher to a living or inanimate being or an object? Why is that?" Data was obtained by asking questions. The analysis of the obtained data was analyzed by dividing them into conceptual categories using the content analysis method. As a result of the research, it was concluded that preschool children of 60-72 months mostly produced the bird and rabbit metaphors regarding the concept of "preschool teacher". The metaphors developed by children regarding the concept of teacher were collected under the categories of "physical characteristics", "loved", "personality traits", "information source" and "happy". It was seen through the metaphors that they developed that children had a positive perception of the concept of teacher.

Keywords: 60-72 Months of Children, Preschool Teacher, Metaphor

GİRİŞ

Çocuklar, okul öncesi dönemi kapsayan yaşamın ilk altı yılında çok hızlı gelişirler. Bu dönemde beyin çok hızlı geliştiği için çocuk, çevresel etkilere en açık dönemdedir. Çocukların bu dönemde sağlıklı bir şekilde gelişmesi, öğrenmeye karşı olumlu tutumlar geliştirmesi, olumlu sosyal ve duygusal becerilere sahip olması, çocuğun etkili ve nitelikli bir sosyal çevre tarafından bağımsızlığının desteklenerek kaliteli bir okul öncesi eğitim alması ile mümkündür (MEB, 2013).

Eğitimin ilk basamağını oluşturan "Okul Öncesi Eğitim", çocuğun; bilişsel, psikomotor, dil, sosyal-duygusal gelişiminin önemli ölçüde desteklendiği, öz bakım becerilerinin hızlı bir şekilde geliştiği, kişilik özelliklerinin şekillendiği ve merak duygusunun çok yüksek olduğu bir süreçtir. Bu süreç oyun temellidir ve aynı zamanda çocukları okula hazırlar. Okul öncesi öğretmenleri, bu sürecin en önemli temel taşıdır. Eğitim-öğretim sürecinin nitelikli bir şekilde ilerleyebilmesi için öğretmen-öğrenci arasında iyi bir ilişki kurulması gerekmektedir. Çağdaş bir toplum için, çocukların okul öncesi dönemden itibaren eğitim almaları oldukça önemlidir. Bu nedenle, bir ülkenin gelişmişlik düzeyinin belirleyici faktörlerinden biri; çocukların içinde buldukları çağın gereklerine uygun biçimde ve eğitimde eşit fırsatlara sahip bir sosyal çevrede gerekli olanakları elde ederek eğitim almalarıdır. Okul öncesi dönem açısından bu noktada en önemli görev okul öncesi öğretmenlerine düşmektedir.

Okul öncesi öğretmenin, sabırlı ve olaylar karşısında soğukkanlı olma, duygularını kontrol altında tutma, öğrencilerini güdüleyici özelliğe sahip olma, düşünce ve davranışlarıyla öğrenciler için model olma, sevecen, anlayışlı, çözüm odaklı olma, güvenilir, dürüst ve objektif olma, güler yüzlü, sevecen ve hoşgörülü olma özelliklerine sahip olması gerekmektedir (Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005). Yaşamın ilk yedi yılında kazanılan becerilerin yaşam boyunca sürekliliğinin devam ettiği bilindiğinde ve bu gerçek göz önüne alındığında okul öncesi öğretmenlerin niteliklerinin ve niceliklerinin ne kadar önem taşıdığı da fark edilmektedir (Dağlıoğlu, 2015). Okul öncesi dönem çocuğu için okul öncesi öğretmenlerin kilit rol oynaması, çocukların okul öncesi öğretmenlerine ilişkin algılarının değerlendirilmesinin önemli olduğunu göstermektedir. Bu bilgiler ışığında çocukların okul öncesi öğretmen kavramına ilişkin algıları değerlendirilirken güçlü bir zihinsel araç olan metaforlar kullanılabilir.

Metafor kelimesi Yunanca "Metapherein" kelimesinden gelmektedir. "Meta" değiştirmek ve "pherein" taşımak anlamına gelmektedir (Levine, 2005). İngilizcede "metaphor" sözcüğüne karşılık gelen ve Türkçede eğretilme, mecaz anlamlarına gelen metafor, son dönemlerde nitel araştırmanın önemli veri toplama araçları haline gelmiştir. Metafor, bir kavram ya da olguyu başka bir kavram ya da olguya ifade etme olarak tanımlanabilir. Metaforlar ile ilgili 1980'lerden beri çok sayıda araştırma yapılmıştır (Aydın ve Pehlivan, 2010). Aristoteles'e göre metafor, bir şeye ait ismi başka bir şeye vermek, genel bir cinsten başka bir türe, bir türden genel bir cinse ya da bir türden başka bir türe benzerlik temelinde aktarılması olarak tanımlanır. Aristoteles'e göre temelde yatan amaç benzerliklerdir (Punter, 2007). Metaforlar, karmaşık olay ya da kavramları daha önce deneyimlenmiş, somut bir kavram ya da durumla ilişkilendirerek onu anlamayı sağlayan güçlü zihinsel imgelerdir. Metafor, bir şemayla başka bir şema arasında bağlantı kurup, zihni bir anlayış biçiminden diğerine götürerek kişinin bir kavramı başka bir şey olarak görmesine olanak sağlar (Saban, Koçbeker ve Saban, 2006).

Metafor bir olgunun başka bir olgu gibi olduğunun açık ya da kapalı bir şekilde belirtilmesiyle oluşur. Metaforlar, iki şey arasında benzerlik kurmaya, iki şeyi birbiriyle kıyaslamaya ya da birbirinin yerine koymaya olanak sağlar. Birbirine benzemeyen iki olgu arasında ilişki kurulmasına olanak sağlamasıyla metaforun, zihinsel olarak güçlü bir model olmasını sağlar (Saban, 2004; 2009). Forceville (2002), herhangi bir şeyin metafor olarak adlandırılması için üç sorunun cevaplanabilmesi gerektiğini savunmaktadır: 1- Hangi iki terim metafordur? 2- Metaforun hedefi ve metaforun kaynağı hangisidir? 3- Kaynak metafordan hedef metafora hangi özellikler eşlenebilir? Bu ilişkiyi Saban (2004) bir örnekle şu şekilde açıklamaktadır: 1- hangi iki terim (örneğin, “Öğretmen bahçıvan gibidir.” cümlesindeki bahçıvan ve öğretmen kelimeleri), 2- kaynak metafor ve hedef metafor (yani kaynak metafor “bahçıvan”, hedef metafor “öğretmen”), 3- benzetilen özellikler (örneğin, “Nasıl ki bir bahçıvan yetiştirdiği her fidana ayrı ayrı bakımını yaparsa, öğretmen de sınıfındaki öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate almalıdır.”).

Alan yazın incelendiğinde, Sönmez ve Özer-Aytekin (2020)’in metafor çalışmalarının genel eğilimlerini belirlemeyi amaçladıkları araştırmaları incelendiğinde, okul öncesi dönem çocuklarıyla yapılan metafor çalışmalarının az olduğu görülmüştür.

Yurt içinde ve yurt dışında yapılan çalışmalar incelendiğinde, okul öncesi dönem çocuklarının “okul” (Civek ve Çakmak, 2019; Çağlıyan, Alkan, Baytak, Karamese ve Özçelep, 2020; Yazıcı, Çelik, Yıldırım, Altıntaş ve Güneş 2018), “çocuk hakları”(Uçuş, 2016), “fen ve matematik”(Ummanel, 2017), “doktor, hemşire, hastane”(Temel, Kanat, Kaynak-Ekici ve Canberi, 2018), “bilgisayar”(Büyükbahçıvan ve Korucu, 2018), “insan” (Dryll, 2009), “doğa” (Karabulut ve Kaplan, 2019), “müdür”(Alabay ve Demirbaş, 2017), “değerler” (Tatlı ve Güngöraytar, 2017) ve “diş hekimi” (Buldur, 2021) kavramlarına ilişkin metaforik algılarının belirlenmesine yönelik çalışmalar olduğu görülmektedir. Ayrıca Kızıltaş, Halmatov ve Ertör’ün (2017) 6 yaş çocuklarının kendileri için uygun gördükleri hayvan metaforlarının incelendiği bir çalışmaya rastlanmıştır. Okul öncesi dönem çocuklarının okul öncesi öğretmenine ilişkin metaforik algılarını belirlemek için çizim yöntemi kullanılarak yapılan çalışmalar olduğu da dikkati çekmektedir (Ahi, Cingi ve Kıldan, 2016; Daşdemir, 2019; Karademir ve Demirel, 2020; Kızıltaş ve Halmatov, 2017; Sarı ve Özcan, 2019).

Çocuklar metaforlar aracılığıyla iç dünyasını dış dünya ile birleştirmektedir. Resim, öykü, oyun gibi metaforik yollar kullanan çocuk iç dünyasını dolaylı yoldan ifade etmekte, böylece başkalarının yaşadıklarını anlamasına izin vermektedir (Kararmak, 2015). Birçok gelişim alanı açısından kritik bir dönem olan okul öncesi dönemde, öğretmenler çocuklar için ebeveynlerden sonra gelen en önemli kişilerdir. Dolayısıyla eğitimin temel taşı olan öğretmenlerin, çocuklar tarafından nasıl algılandıkları büyük önem taşımaktadır. Yapılan literatür araştırmasında okul öncesi dönem çocuklarının öğretmenlerine bakış açılarını inceleyen az sayıda çalışmayla karşılaşmış olması bu araştırmanın önemini arttırmaktadır. Bu araştırmanın temel amacı, okul öncesi eğitime devam eden 60-72 aylık çocukların “okul öncesi öğretmenine” ilişkin görüşlerini metaforlar aracılığıyla betimlemektir.

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Olgubilim deseni, farkında olunan fakat ayrıntılı ve derinlemesine bir anlayışa sahip olunmayan olgulara odaklanmaktadır. Olgubilim için uygun bir araştırma zemini, araştırmacılara tamamen yabancı olmayan ve tam anlamıyla kavranılmayan olan olguları araştırmayı amaçlanan çalışmalarda oluşmaktadır. Olgubilim desenin kullanıldığı çalışmalarda genellikle bir olguya yönelik bireysel algılar ortaya çıkarılır ve bireysel algıların yorumlanması amaçlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında bağımsız anaokuluna ve ilkokula bağlı anasınıfa devam eden 60-72 aylar arasında olan 50 çocuk oluşturmaktadır. Bu çocuklardan 33’ü kız 17’si erkektir. Araştırma kapsamına alınan çocuklar, uygun örneklem yöntemiyle seçilmiştir. Uygun örnekleme yöntemi, araştırmanın kolayca ulaşabileceği örneklemden veri toplaması olarak ifade edilmektedir (Büyüköztürk, Çakmak-Kılıç, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2020).

Veri Toplama Aracı

Araştırmaya dahil edilen çocukların, okul öncesi öğretmenine ilişkin metaforik algılarını belirlemek için görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunda yer alan sorular şu şekildedir: 1-Öğretmenini canlı, cansız bir varlığa, herhangi bir şeye benzetmeni istesem neye benzetirdin? 2-Neden?

İşlem

Çalışma grubunda yer alan çocukların anne veya babalarına araştırmanın konusu, amacı ve görüşme süresine ilişkin bilgi verilmiş, çocuklarla çalışmak için izin istenmiş ve katılım için gönüllülük esas alınmıştır. Görüşmeler Meet, Zoom ve Whatsapp görüntülü uygulamaları üzerinden 5-10 dakika arasında değişen sürelerde gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde ses veya görüntü kaydı alınmamış, görüşme formunda yer alan iki tane açık uçlu soru çocuklara sorulmuş ve verilen cevaplar araştırmacılar tarafından ilgili form üzerine yazılı olarak kaydedilmiştir.

Verilerin Analizi

Yapılan araştırma elde edilen veriler içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizi belirli kurallar çerçevesinde yapılan kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin kategoriler ile özetlendiği sistematik, yinelenebilir bir teknik olarak tanımlanmıştır. Araştırmacılar elde edilen verilerdeki kelime ve kavramların anlamlarını ve ilişkilerini belirlemektedir. Yapılan analiz sonucunda araştırmacılar metinlerdeki mesaja ilişkin çıkarımlarda bulunmaktadır (Büyüköztürk, Çakmak-Kılıç, Akgün, Karadeniz, ve Demirel, 2020).

Metaforların içerik analizi yapılırken adlandırma, kategori geliştirme ve geçerlik-güvenirlik aşamalarına yer verilmiştir. Adlandırma aşamasında, tüm formlar okunup incelenmiş ve iki çocuğa ait görüşme formu,“neden” sorusuna cevap alınmadığı için elenmiştir. Kategori geliştirme aşamasında, çocuklar tarafından üretilen metaforlar “okul öncesi öğretmen” kavramına yönelik ortak özellikler açısından ayrıntılı şekilde incelenmiştir. Çocuklar tarafından üretilen metaforlar“okul öncesi öğretmen” olgusuna ilişkin sahip olduğu bakış açısına göre belli bir tema ile ilişkilendirilerek araştırmacılar tarafından kategoriler geliştirilmiştir.

Yapılan araştırmada geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması amacıyla “kodlayıcılar arası görüş birliği” ilkesi kullanılmıştır. Üç araştırmacı birbirinden bağımsız olarak çocukların verdikleri cevapları değerlendirmiş, kodlar vermiş ve verilen kodlardan kategoriler oluşturmuştur. Oluşan kategorileri kontrol eden üç araştırmacı tarafından gözlemciler arası tutarlılık hesaplanmıştır. Gözlemciler arası tutarlılık, (Tutarlılık=(tutarlı olan maddelerinin sayısı/toplam madde sayısı)x100) formülü ile elde edilmiştir (Creswell, 2021). Verilen formüle göre gözlemciler arası tutarlılık %88,8 olarak hesaplanmıştır. Araştırmanın bulgular kısmında öğrencilerin ürettikleri metaforlar ile ilgili ifadelerine olduğu gibi yer verilerek araştırmanın geçerliliği sağlanmaya çalışılmıştır.

BULGULAR

60-72 aylık çocukların okul öncesi öğretmenine ilişkin metaforik algılarını belirlemek amacıyla yapılan araştırmanın bulgularına aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 1.Okul öncesi öğretmenine ilişkin metaforlar

Metafor Kodu	Metafor Adı	Frekans	Metafor Kodu	Metafor Adı	Frekans
1	Kuş	5	19	Ateş böceği	1
2	Tavşan	4	20	Uğur böceği	1
3	Çiçek	3	21	Güneş	1
4	Kedi	3	22	Ağaç	1
5	Prenses	2	23	Uzay	1
6	Gül	2	24	Şekiller	1
7	Robot	2	25	Palyaço	1
8	Leopar	1	26	Kale	1
9	Müzik	1	27	Teyze	1
10	Papağan	1	28	Altıgen	1
11	Bilim insanı	1	29	Ev	1
12	Araba	1	30	Kelebek	1
13	Aslan	1	31	Melek	1
14	Kalp	1	32	Gökkuşağı	1
15	Elsa	1	33	Çocuk	1
16	Çubuk	1	34	Tavuk	1
17	Kutup ayısı	1	35	Barbie	1
18	Yumurta	1	36	Avize	1

Tablo 1’de araştırmaya dahil edilen 60-72 aylık çocukların “okul öncesi öğretmenine” ilişkin 36 metafor geliştirdiği görülmektedir. Çocuklar tarafından en çok üretilen metaforun kuş (f=5) olduğu belirlenmiştir. Bu metaforu sırasıyla tavşan (f=4), çiçek (f=3), kedi (f=3), prenses (f=2), gül (f=2) ve robot (f=2) takip etmektedir.

Tablo 2.Okul öncesi öğretmenine ilişkin geliştirilen metaforların kategorileri

Kategori	Metaforlar	Metafor Sayısı
Fiziksel Özellikler	Gül (2), kedi (2), tavşan (2), çiçek (1), kuş (1), prenses (1), kalp (1), robot (1), Barbie (1), leopar (1), kutup ayısı (1), çubuk (1), yumurta (1), kelebek (1), tavuk (1), ağaç (1)	16
Sevilen	Kuş (3), tavşan (2), prenses (1), aslan (1), Elsa (1), robot (1), kedi (1), çiçek (1), ev (1), uğur böceği (1), altıgen (1), melek (1)	12
Kişilik Özellikleri	Araba (1), papağan (1), gökkuşağı (1), çocuk (1), kuş (1), teyze (1), şekiller (1)	7
Bilgi Kaynağı	Müzik (1), bilim insanı (1), ateş böceği (1), uzay (1), avize (1)	5
Mutluluk Veren	Palyaço (1), kale (1), çiçek (1), güneş (1)	4

Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocukların okul öncesi öğretmenine ilişkin geliştirdikleri metaforlar 5 kategori altında toplanmıştır. Bunlar sırasıyla; fiziksel özellikler (16), sevilen (12), kişilik özellikleri (7), bilgi kaynağı (5) ve mutluluk veren (4) kategorileridir. Kategorilere ait toplam metafor sayısının 44 olduğu görülmektedir. En çok üretilen metaforun “fiziksel özellikler (16)” kategorisi altında toplandığı görülmektedir. “Fiziksel özellikler” kategorisini “sevilen (12)” kategorisi takip etmektedir.

1. Fiziksel Özellikler Kategorisi

Bu kategori altında ifade edilen metaforların gül (2), kedi (2), tavşan (2), çiçek (1), kuş (1), prenses (1), kalp (1), robot (1), Barbie (1), leopar (1), kutup ayısı (1), çubuk (1), yumurta (1), kelebek (1), tavuk (1), ağaç (1) olduğu belirlenmiştir.

Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 60-72 aylık çocukların okul öncesi öğretmenine ilişkin “*Fiziksel Özellikler*” kategorisi altında geliştirdikleri metaforlar ve benzetme nedenlerine ilişkin ifadeler aşağıda verilmiştir:

Gül: “Çünkü çok güzel.”

Kedi: “Çünkü öğretmenimin gözleri yeşil, kedilerin gözleri de yeşil.”

Tavşan: “Çünkü çok güzel, yumuşak bir oyuncaktı.”

Kuş: “Çünkü kuşlar güzeldir, öğretmenim de güzel.”

Prenses: “Çünkü çok güzel biri.”

Robot: “Elleri ayakları vardır ama sadece vidası yoktur.”

Leopar: “Leoparın cinsiyeti kız, öğretmenim de kız olduğu için.”

Yumurta: “Çünkü kafası yumurta kadar büyük.”

Tavuk: “Çünkü tavuk gibi biraz tombul.”

2. Sevilen Kategorisi

Bu kategori altında en sık tekrar edilen metaforun *kuş* (3) olduğu, bunu sırasıyla *tavşan* (2), *prenses* (1), *aslan* (1), *Elsa* (1), *robot* (1), *kedi* (1), *çiçek* (1), *ev* (1), *uğur böceği* (1), *altıgen* (1), *melek* (1) metaforlarının izlediği belirlenmiştir.

Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 60-72 aylık çocukların okul öncesi öğretmenine ilişkin “*Sevilen*” kategorisi altında geliştirdikleri metaforlar ve benzetme nedenlerine ilişkin ifadelerden bazıları aşağıda verilmiştir:

Kuş: “Çünkü ben kuşları çok severim, öğretmenimi de çok seviyorum.”

Tavşan: “Çünkü tavşanları çok seviyorum.”

Robot: “Çünkü ben robotları çok seviyorum.”

Kedi: “Çünkü kedileri çok seviyorum, öğretmenimi de çok seviyorum.”

3. Kişilik Özellikleri Kategorisi

Bu kategori altında ifade edilen metaforların *araba* (1), *papağan* (1), *gökkuşuğu* (1), *çocuk* (1), *kuş* (1), *teyze* (1), *şekiller* (1) olduğu belirlenmiştir.

Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 60-72 aylık çocukların okul öncesi öğretmenine ilişkin “*Kişilik Özellikleri*” kategorisi altında geliştirdikleri metaforlar ve benzetme nedenlerine ilişkin ifadeler aşağıda verilmiştir:

Araba: “Çünkü çok hızlıdır.”

Gökkuşuğu: “Çünkü o çok iyi kalpli biri.”

Teyze: “Teyzeme benzetiyorum çünkü çok iyi.”

Şekiller: “Çünkü okulda öğreniyoruz, çok iyi biri.”

4. Bilgi Kaynağı Kategorisi

Bu kategori altında ifade edilen metaforların *müzik* (1), *bilim insanı* (1), *ateş böceği* (1), *uzay* (1), *avize* (1) olduğu belirlenmiştir.

Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 60-72 aylık çocukların okul öncesi öğretmenine ilişkin “*Bilgi Kaynağı*” kategorisi altında geliştirdikleri metaforlar ve benzetme nedenlerine ilişkin ifadeler aşağıda verilmiştir:

Müzik: “Müzikten bir şeyler öğreniyorum, öğretmenimden de bir şeyler öğrendiğim için.”

Bilim insanı: “Çünkü öğretmenim her şeyi biliyor ve öğretiyor.”

Ateş böceği: “Çünkü karanlıkları aydınlatır.”

Uzay: “Çok büyük, her şey onun içinde, öğretmenim de her şeyi biliyor.”

Avize: “Çünkü bize ışık saçar, her şeyi öğretiyor.”

5. Mutluluk Veren Kategorisi

Bu kategori altında ifade edilen metaforların *palyaço* (1), *kale* (1), *çiçek* (1), *güneş* (1) olduğu belirlenmiştir.

Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 60-72 aylık çocukların okul öncesi öğretmenine ilişkin “*Mutluluk Veren*” kategorisi altında geliştirdikleri metaforlar ve benzetme nedenlerine ilişkin ifadeler aşağıda verilmiştir:

Palyaço: “Oyun oynatıyor hep. Hareketleriyle güldürüyor.”

Kale: “İbi ile Tosi’de çok güzel kaleler var.”

Çiçek: “Çünkü okul tatil olduğunda babam bizi çiçeklere götürüyor. Orda çok güzel çiçekler ve kelebekler var.”

Güneş: “Çünkü Güneş sıcaktır.”

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 60-72 aylık çocukların “okul öncesi öğretmenine” ilişkin geliştirdikleri metaforik algıların incelendiği bu araştırmanın sonucunda toplam 36 farklı metafor olduğu saptanmıştır. Çocuklar tarafından en çok üretilen metaforun “kuş” olduğu belirlenmiştir.

Çocuklar tarafından ifade edilen metaforlar, araştırmacılar tarafından 5 kategori altında toplanmıştır. Bunlar sırasıyla; fiziksel özellikler (16), sevilen (12), kişilik özellikleri (7), bilgi kaynağı (5) ve mutluluk veren (4) olarak belirlenmiştir. Kategorilere ait toplam metafor sayısının 44 olduğu belirlenmiştir. Çocukların öğretmen kavramına ilişkin olumsuz bir metafor belirlemedikleri görülmüştür.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular literatürdeki bazı çalışmalarla benzerlik göstermektedir. Sarı ve Özcan (2019) ve Ahi, Cingi ve Kıldan (2016) tarafından yapılan çalışma sonucunda çalışmaya katılan okul öncesi dönem çocuklarının okul öncesi öğretmen algılarının olumlu olduğu belirlenmiştir. Öğretmen kavramına yönelik metaforların kategorik dağılımları incelendiğinde metaforların olumlu kategorilerde yoğunlaştığı görülmüştür. Alan yazında öğretmen kavramına ilişkin yapılan metafor çalışmaları incelendiğinde Aydın ve Pehlivan (2010)’ın çalışmasında geliştirilen metaforlar bilgi kaynağı olarak öğretmen; Karademir ve Demirel (2020) tarafından fiziksel özelliğine göre, sevgi gösteren, bilgi kaynağı, eğlence unsuru olarak öğretmen; Koç (2014) tarafından bilgi kaynağı olarak öğretmen; Saban (2004) tarafından bilgi sağlayıcısı, eğlendirici olarak öğretmen kategorileriyle paralellik gösterdiği saptanmıştır.

Çocukların geliştirdikleri metaforlar en çok “fiziksel özellikleri” kategorisinde toplanmıştır. Çocuklar okul öncesi öğretmen kavramını gül, tavşan, kuş, prenses metaforlarıyla açıklarken neden olarak “çok güzel” ifadelerini sıklıkla kullanmışlardır. Güzel sözcüğü herhangi bir davranışı, çalışmayı ya da bireyi betimlerken, estetik bir değeri ve estetik açıdan değerli bir kişiyi ifade ederken kullanılmaktadır (Demirel, 2018). Çocukların da okul öncesi öğretmenini estetik açıdan değerli buldukları ve öğretmenlerine önem verdikleri yorumu yapılabilir. Ayrıca çocukların açıklamalarında yer alan göz rengi, vücut tipi, cinsiyet gibi fiziksel özelliklerin bulunması da öğretmenlerine ilişkin gözlem yeteneklerinin iyi olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Çocukların geliştirdikleri metaforlar, ikinci olarak “sevilen” kategorisinde toplanmıştır. Çocukların okul öncesi dönemde, anne ve babalarından sonra yakınlık kurdukları ve güvendikleri kişiler okul öncesi öğretmenlerdir (Karademir ve Demirel, 2020). Çocukların çoğunluğunun öğretmen kavramını sevilen bir nesne, hayvan ya da kişiyle ilişkilendirmesi öğretmenlerine duydukları yakınlıktan ve hayranlıktan kaynaklandığı düşünülmektedir. Gencer’in (2020) yaptığı benzer bir araştırma sonucuna göre de, öğrenci ve velilerin öğretmen kavramına yükledikleri metaforların en çok sevgi unsuru olarak öğretmen kategorisinde toplandığı belirlenmiştir.

Karademir ve Demirel (2020)'in araştırmasında,48-69 aylık okul öncesi eğitime devam eden çocukların öğretmen kavramına ilişkin metaforik algıları yapılan çizimlerle incelenmiştir. Araştırmanın bulgularına göre, çocukların 41 metafor ürettikleri görülmüştür. Bu metaforlar toplamda 7 kategoride toplanmıştır. Bu kategoriler; sevgi gösteren, bilgi kaynağı, koruyucu, yol gösterici, korku unsuru, eğlence unsuru olarak ve fiziksel özelliğine göre öğretmendir. Karademir ve Demirel'in çalışması ve bu çalışmada ortak metaforlar (çiçek, uğur böceği, prenses, güneş, melek, kalp, gökkuşağı, araba, tavşan, kelebek, ev, robot) bulunmaktadır.

Araştırmada elde edilen bulguların okul öncesi öğretmen kavramına ilişkin çocukların zihinsel algılarının belirlenmesine yarar sağlayacağı ve gelecek araştırmalara rehber olacağı düşünülmektedir. Bu noktadan hareketle, araştırma sonucunda elde edilen bulgular ışığında şu önerilerde bulunulabilir:

1. Okul öncesi öğretmenleri kişilik özellikleri aracılığıyla öğrencilerinin zihninde bir algı oluşturmaktadır. Öğretmenlerin bu algılara ilişkin farkındalık göstererek sınıf içerisinde olumsuz tutumlar göstermemesi önerilir.
2. Okul öncesi dönemde çocuğun anne ve babasından sonra en çok önemseydiği ve rol model aldığı kişi olan okul öncesi öğretmenin hoşgörülü, anlayışlı, sevecen, çocuğa sevildiğini hissettiren ve değer veren bir öğretmen olmayı mesleki ilke haline getirmesi önerilebilir.
3. Aynı araştırma, 36-48 ve 48-60 aylık çocuklarla yapılabilir ve yaş değişkenine göre çocukların algıları değerlendirilebilir.
4. Yeni yapılacak araştırmalarda, çocukların okul öncesi eğitim kurumuna ilişkin metaforik algıları incelenebilir.

KAYNAKLAR

1. Ahi, B., Cingi, M. A., & Kıldan, A. O. (2016). 48-60 Aylık çocukların öğretmen kavramına yönelik algılarının çizimler aracılığıyla incelenmesi. *Elementary Education Online*, 15(1), 77-90. doi: 10.17051/ieo.2016.97994
2. Alabay, E., & Demirbaş, S. (2017). Okul öncesi dönem çocukların müdür algılarının belirlenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(41), 78-97. doi: 10.21764/efd.36843
3. Aydın, İ. S., & Pehlivan, A. (2010). Türkçe öğretmeni adaylarının "öğretmen" ve "öğrenci" kavramlarına ilişkin kullandıkları metaforlar. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 5(3), 818-842.
4. Buldur, B. (2021). Batman or Joker? A mixed-method approach to understanding children's perceptions of dentists. *European Journal of Oral Sciences*, 1-12. doi: 10.1111/eos.12787
5. Büyükbahçıvan, E., & Korucu, A. (2018). Okul öncesi öğrencilerinin bilgisayar metaforlarının belirlenmesi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (AUJEF)*, 2(3), 227-242.
6. Büyüköztürk, Ş., Çakmak-Kılıç, E., Akgün Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2020). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (29. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
7. Civek, İ., & Çakmak, Ö. Ç. (2019). Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 48-71 aylık çocukların okul algılarının çizimler aracılığıyla incelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (5), 70-88.
8. Creswell, J. W. (2021). *Nitel araştırma yöntemleri* (6.Baskı). S. Bütün ve S. B. Demir (Çev. Ed.). Ankara: Siyasal Kitapevi.
9. Çağlıyan, T., Alkan, A., Baytak, B., Karameşe, E., & Özcelep, S. (2020). 4-5 yaş çocuklarının okul kavramına ilişkin algılarının metaforlar yoluyla incelenmesi. *19 Mayıs Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(3), 254-263.
10. Çelikten, M., Şanal, M., & Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(19), 207-237.

11. Dağlıoğlu, H.E. (2015). Okul öncesi öğretmeninin özellikleri ve okul öncesi eğitime öğretmen yetiştirme. Gelengül Haktanır (Ed.), *Okul Öncesi Eğitime Giriş* (9. Baskı) içinde (s. 41-78). Ankara: Anı Yayıncılık
12. Daşdemir, R. G. (2019). Okul öncesi dönem çocuklarının resimlerindeki öğretmen algılarının öğretmen öz yeterliklerine göre incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
13. Demirel, İ. N. (2018). 9-12 yaş çocukların estetik değer algılarının incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 312-327. doi: 10.17679/inuefd.346720
14. Dryll, E. (2009). Changes in metaphor comprehension in children. *Polish Psychological Bulletin*, 40(4), 49-57. doi:10.2478/s10059-009-0015-1
15. Forceville, C. (2002). The identification of target and source in pictorial metaphors. *Journal of Pragmatics*, 34(1), 1-14. doi: 10.1016/S0378-2166(01)00007-8
16. Gencer, M. (2020). Öğrenci ve velilerin öğretmen kavramına ilişkin metaforik algıları. *Balikesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(44), 805-825. doi: 10.31795/baunsobed.742089
17. Karabulut, N., & Kaplan C. (2019). Okul öncesi öğrencilerin doğayla ilgili metafor algıları [Öz]. 14. Ulusal Okul Öncesi Öğretmenliği Öğrenci Kongresinde sunulan bildiri, Maltepe Üniversitesi, İstanbul. Erişim adresi: <http://openaccess.maltepe.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12415/5235/y%c3%bczonyedi.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
18. Karademir, A., & Demirel, B. (2020). 48-69 aylık çocukların çizimlerinde “öğretmen”: Bir metafor çalışması. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 30(2), 189-201.
19. Kararımak, Ö. (2015). Çocukla psikolojik danışmada metaforik süreç. *Turkish Psychological Counseling & Guidance Journal*, 5(43), 115-127.
20. Kızıлтаş, E., & Halmatov, S. (2017). 3-6 yaş çocuklarının öğretmenlik kavramına ilişkin algıları. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 246-259. doi: 10.17556/erziefd.325914
21. Kızıлтаş, E., Halmatov, S., & Ertör, E. (2017). 6 yaş çocukların kendileri için uygun gördükleri hayvan metaforlarının incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 399-414.
22. Koç, E. S. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen ve öğretmenlik mesleği kavramlarına ilişkin metaforik algıları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 47-72. doi: 10.17679/inuefd.79408
23. Levine, P. M. (2005). Metaphors and images of classrooms. *Kappa Delta Pi Record*, 41(4), 172-175. Doi: 10.1080/00228958.2005.10532066
24. MEB, (2013). Okul Öncesi Eğitim Programı. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
25. Punter, D. (2007). *Metaphor*. London and New York: Routledge.
26. Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının “öğretmen” kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 131-155.
27. Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 281-326.
28. Saban, A., Koçbeker, B. N., & Saban, A. (2006). An investigation of the concept of teacher among prospective teachers through metaphor analysis. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 6(2), 509-522.
29. Sarı, E., & Özcan, A. (2019). Okul öncesi öğrencilerinin algılarına göre öğretmen metaforları [Öz]. 14. Ulusal Okul Öncesi Öğretmenliği Öğrenci Kongresinde sunulan bildiri, Maltepe Üniversitesi, İstanbul. Erişim adresi: <https://openaccess.maltepe.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12415/5559/P33.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
30. Sönmez, I., & Özer Aytakin, K. (2020). Eğitim alanındaki metafor araştırmalarında eğilimler: bir içerik analizi çalışması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 36, 1-38. doi: 10.14520/adyusb.734592

31. Tatlı, S., & Güngöraytar, F. A. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarının değerlere ilişkin algıları ve bunları ifade etme biçimlerinin incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 21(2), 331-354.
32. Temel, Z. F., Kanat, K., Kaynak Ekici, K. B., & Canberi, F. (2018). Hastaneye yatma deneyimi olan ve olmayan 5-6 yaş çocuklarının doktor, hemşire ve hastane algılarının incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 22, 251-278.
33. Uçuş, Ş. (2016). Çocukların çocuk haklarına ilişkin metaforlarının ve algılarının incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 811-833.
34. Ummanel, A. (2017). Metaphorical perceptions of preschool, elementary and secondary school children about science and mathematics. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 13(8), 4651-4668.
35. Yazıcı, E., Çelik, M., Yıldırım, F. N., Altıntaş, E., & Güneş, A. (2018). Okul öncesi dönemdeki çocukların okul kavramına ilişkin metaforik algıları. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (35), 64-86.
36. Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

COVID 19 SÜRECİNDE OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUKLARININ ÖĞRETMENLERİYLE İLİŞKİLERİNİN OKULA UYUM ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Hülya GÜLAY OGELMAN¹, Derveişe AMCA TOKLU²

¹Prof. Dr., Okul Öncesi Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, Temel Eğitim Bölümü, Eğitim Fakültesi, Sinop Üniversitesi, Sinop/Türkiye, ORCID No: 0000-0002-4245-0208

²Yrd. Doç. Dr., Okul Öncesi Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, Temel Eğitim Bölümü, Atatürk Eğitim Fakültesi, Yakın Doğu Üniversitesi, Yakın Doğu Bulvarı, PK: 99138, Lefkoşa /KKTC, Mersin 10 – Türkiye, ORCID No: 0000-0003-2336-1741

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, COVID 19 sürecinde okul öncesi dönem çocuklarının öğretmenleriyle ilişkilerinin okula uyum üzerindeki yordayıcı etkisinin ortaya konulmasıdır. Araştırmanın alt amaçları: Öğretmen-çocuk ilişkisi, sınıf katılımı düzeyini istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde yordamakta mıdır?, Öğretmen-çocuk ilişkisi, okuldan kaçınma düzeyini istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde yordamakta mıdır?, Öğretmen-çocuk ilişkisi, kendi kendini yönetme düzeyini istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde yordamakta mıdır?, Öğretmen-çocuk ilişkisi, okulu sevme düzeyini istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde yordamakta mıdır?, Öğretmen-çocuk ilişkisi, genel okula uyum düzeyini istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde yordamakta mıdır?. Araştırma ilişkisel tarama yönteminde hazırlanmıştır. Araştırmaya KKTC’de okul öncesi eğitime devam eden 5-6 yaş grubundan 36 kız (%66.7) ve 18 (%33.3) erkek olmak üzere 54 çocuk katılmıştır. Veri toplama aracı olarak Öğretmen-Öğrenci İlişki Ölçeği ve 5-6 Yaş Çocukları İçin Okula Uyum Öğretmen Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır. Ölçme araçları öğretmenler tarafından her bir çocuk için ayrı ayrı doldurulmuştur. Araştırmanın bulgularına göre; öğretmen-çocuk ilişkisi, sınıf katılımı değişkenini anlamlı biçimde yordamaktadır, öğretmen-çocuk ilişkisi, okuldan kaçınma değişkenini anlamlı biçimde yordamaktadır, öğretmen-çocuk ilişkisi, kendi kendini yönetme değişkenini anlamlı biçimde yordamaktadır, öğretmen-çocuk ilişkisi, okulu sevme değişkenini anlamlı biçimde yordamaktadır, öğretmen-çocuk ilişkisi, genel okula uyum düzeyini anlamlı biçimde yordadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi dönem, okula uyum, öğretmen çocuk ilişkisi

THE IMPACT OF PRESCHOOL CHILDREN'S RELATIONSHIPS WITH THEIR TEACHERS ON SCHOOL ADAPTATION DURING COVID 19 PROCESS

ABSTRACT

The purpose of this study is to reveal the predictive effect of preschool children's relationships with their teachers on school adjustment in the process of COVID 19. Sub objectives of the study: Does the teacher-child relationship predict the level of classroom engagement at a statistically significant level? Does the teacher-child relationship predict school avoidance at a statistically significant level? Does the teacher-child relationship predict the level of school liking at a statistically significant level? The research was prepared in relational screening method. 54 children, 36 girls (66.7%) and 18 boys (33.3%), from the 5-6 age group, attending pre-school education in TRNC, participated in the study. Teacher-Student Relationship Scale and School Adjustment Teacher Evaluation Scale for 5-6 Years Old Children were used as data collection tools. Measurement tools were filled in separately for each child by the teachers. According to the findings of the research; The teacher-child relationship significantly predicts the classroom participation variable, the teacher-child relationship significantly predicts the school avoidance variable, the teacher-child relationship significantly predicts the self-management variable, the teacher-child relationship significantly predicts the school liking variable, the teacher It was concluded that the -child relationship significantly predicted the general school adjustment level.

Key words: Preschool period, school adjustment, teacher-child relationship

OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUKLARININ ÇİZGİ FİMLERE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Behiye Ceylan ÖZDEMİR ÜRÜN*, Büşra Simge TİRYAKİ, Vuslat OĞUZ ATICI*****

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı (Sorumlu Yazar),
ORCID No: 0000000154772039*

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı (Sorumlu Yazar),
ORCID No: 0000000241445706*

Doç. Dr., Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Anabilim Dalı, ORCID No: 0000000241250693

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi dönem çocuklarının çizgi filmlere yönelik görüşlerini belirlemektir. Bu temel amacı gerçekleştirmek için nitel araştırma desenlerinden biri olan “olgubilim” (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Mersin ili Tarsus ilçesi ve Hatay ili İskenderun ilçesinde iki okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 60-72 aylık 20 çocuk oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri “Kişisel Bilgi Formu” ve “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” aracılığı ile elde edilmiştir. Elde edilen verilerin çözümlenmesi içerik analizi yöntemiyle kavramsal kategorilere ayrılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; çocukların tamamının çizgi film izledikleri görülmüştür. Dört çizgi film dışında kız ve erkek çocukların çizgi film tercihlerinin değiştiği, çizgi filmleri sevdikleri ve eğlence buldukları için izledikleri saptanmıştır. Çocukların çizgi filmleri en fazla televizyon aracılığı ile izledikleri, Elsa ve Akın karakteri ile özdeşim kurmaları nedeniyle en fazla bu karakterleri sevdikleri, en fazla Elsa ve Akın karakterinin yerinde olmak istedikleri belirlenmiştir. Ayrıca çizgi film izlemelerinin çocuklarda ağırlıklı olarak olumlu duygular (heyecan, mutluluk, sevgi) hissettirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Okul öncesi, çizgi film, çocuk

ANALYSIS OF PRE-SCHOOL CHILDREN'S PERSPECTIVES ABOUT CARTOONS

ABSTRACT

The aim of this research is to determine the opinions of preschool children towards cartoons. “Phenomenology” design, one of the qualitative research designs, was used to achieve this main goal. The study group of the study consists of 20 children of 60-72 months of age who attend two pre-school education institutions in Tarsus district of Mersin province and İskenderun district of Hatay province. The data of the study were obtained through “Personal Information Form” and “Semi-Structured Interview Form”. The analysis of the obtained data was analyzed by dividing them into conceptual categories using content analysis method. According to the results of the research; It was observed that all of the children watched cartoons. Except for four cartoons, it was determined that boys and girls' preferences for cartoons changed and they watch cartoons because they love and find fun. It has been determined that children watch cartoons mostly on television, they like these characters most because they identify with Elsa and Akın characters, and they want to be in the place of Elsa and Akın characters the most. In addition, it was concluded that watching cartoons predominantly cause positive emotions (excitement, happiness, love) in children.

Key Words: Preschool, cartoon, child

1.GİRİŞ

Teknoloji yetişkin, çocuk fark etmeksizin her yaşta insanın yaşamının ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Hızla gelişen teknoloji ile televizyon, tablet, telefon, bilgisayar gibi teknolojik araçlara erişim kolaylaşmıştır. Özellikle çocuklar zamanlarının çok büyük bir bölümünü bu araçlara ayırmaktadır. Çocuklar için hazırlanan

televizyon programların, dijital oyunların, çizgi film ve animasyonların artması, çocukların teknolojik araçlarla daha fazla zaman geçirmelerine neden olmuştur.

Okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımına yönelik olarak çeşitli televizyon kanalları, çocuk programları, çizgi filmler, DVD'ler, internet video ve oyunları bulunmaktadır Çocukların televizyonda en çok neyi seyretmekten hoşlandığı sorusu üzerine yapılan bir çalışmada; araştırmaya katılan çocukların %41,6'sı çizgi filmi belirtmişlerdir. Çizgi filmler, genellikle çocuklara mesaj aktarma amacıyla hazırlanan, tek kare çekim yöntemi kullanılarak varlıklara ve çizimlere hareket kazandıran film türü olarak ifade edilmektedir. Çocuklar günümüz teknolojisinde çizgi filmleri televizyon, bilgisayar, tablet, telefon gibi teknolojik araçlardan takip etmektedirler. Televizyonlarda çocuklar için yayın yapan kanal sayısının artması, çocuklara yönelik yirmi dört saat çizgi film yayınlayan televizyon kanallarının ortaya çıkması, çizgi filmlerin renkli, animasyonlu ve eğlenceli hale gelmesi, çocukların çizgi filmlere olan ilgisini arttırmıştır (Cesur ve Paker, 2007; Işık, 2007; Ünal ve Durualp, 2012; Görmez, 2018; Deniz,2019).

Çocukların yaş ve gelişim dönemi özelliklerine uygun, gelişimlerinin çok yönlü desteklenmesi amacıyla, pedagoğların görüş ve tavsiyelerine başvurularak hazırlanan çizgi filmler çocukları hem eğlendirmekte hem de çocuklar açısından eğitici olmaktadır (Yaşar Ekici, 2015). Çocukların görsel ve işitsel duyularına ulaşarak hafızasını geliştiren çizgi filmler yararlı bir eğitim aracıdır. Çizgi filmler aynı zamanda eğlenceli ve dikkat çekici oldukları için çocukları kolayca etkileyebilir. Bu bağlamda kitlesel değerler, kavramlar ve evrensel olgular çizgi film karakterleri aracılığıyla somutlaştırılarak çocuklara kazandırılabilir (Yağlı, 2013). Eğitsel çizgi film ve programlardan çocuklar yeni öğrenmeler sağlayabilir ve birçok kavram, bilgi ve nesneyi öğrenebilir. Örneğin; farklı zaman ve yerlerde öğrendiği durumlar arasında ilişki kurabilir; okulda öğrendiği sayılar ya da renkler kavramlarını eğitsel çizgi filmde pekiştirebilir. Ayrıca yeni şarkılar, olumlu davranış ve tutumlar öğrenerek bunları geliştirebilir (Yeşilbağ, 2011). Çocukların işitme ve dil becerilerine olumlu katkı sağlayan çizgi filmlerin çocukta yabancı dile karşı bir heyecan ve öğrenme ilgisi uyandırdığı belirtilmektedir. Çizgi filmler kültürel değerlerin ve toplumsal normların aktarılma aracı olarak da kullanılır. Çocuklar, izlediği çizgi filmlerle kendilerine özgü bir hayal dünyası oluşturur ve özgürce davranışlarını yönlendirebilir. Çizgi filmde görülen bir davranış çocuklar tarafından olduğu gibi sergilenir ve olaylar canlandırılabilir. Çizgi filmler aracılığıyla çocuklar öğrendiklerini gerçek yaşama taşıyabilir (Tümkan, 2007; Türkmen, 2012; Od, 2013).

Araştırmalarda genel olarak çizgi filmlerin çocuklar üzerindeki olumsuz etkileri üzerinde durulmaktadır. Çocuklarda heyecan oluşturmak amacıyla planlanan çizgi filmlerde her zaman doğru davranışlar gözlenmeyebilir. Olumlu gibi görünen birçok sahne, bilinçaltında olumsuz duyguların oluşmasına ve gelişmesine neden olabilir (Görmez, 2018). Bunun yanı sıra, çizgi filmlerde sosyal ve fiziksel şiddet örnekleri yer almaktadır. Çocukları eğlendirme adına; bombalama, ateş etme, kesici aletleri kullanma gibi olaylara çizgi filmlerde yer verilmektedir. Bu şekilde çocuklara sunulan olumsuz örnekler, çocukların saldırganlığı ve şiddeti taklit edebilecekleri yönünde pekiştirici olabilmektedir (Can, 1995; Luther & Legg, 2010). Okul öncesi dönemdeki çocukların çevreleriyle iletişim halinde olmaları ve sosyalleşmeleri gereken bir dönemde olmaları gerekirken, kontrolsüz bir şekilde televizyon başında geçirdikleri zaman, çocukların fiziksel ve sosyal gelişiminde olumsuzluklar görülmesine neden olabilir (İmik Tanyıldızı ve Karabulut, 2018). Çocukların uzun süreler televizyon izleme durumlarının, aile içi iletişimi azaltabildiği, sosyal ilişkilerine zarar verdiği ve oyun oynamak ile geçirecekleri zamanı televizyon izlemeyle geçirdikleri, düşünme tembelliğine neden olduğu ve belki de en önemlisi toplumun değer yargılarında bozulmaya neden olduğu belirtilmektedir (Yavuzer, 2004). Çocukların televizyonda çizgi film izlerken karşılaşabileceği önemli bir sorun da gördüklerini gerçek olarak algılamaları, günlük hayatlarında karşılığını aramaya çalışmaları ve ekranda gördüklerinin yapay olduğunun farkına varmakta güçlük çekmeleridir. Gördüklerinin bir hayal veya kurgu değil televizyon içerisinde yer alan gerçek varlıklar olduğuna inanabilmektedirler. Gördüklerini yapmaya, Süpermen gibi uçmaya çalışabilmekte, kavgı sahnelerini arkadaşları üzerinde denemeye kalkışabilmektedirler (Can, 1996; Akyüz, 2013).

Alan yazını incelediğinde; Can (1995) tarafından okul öncesi dönem çocuklarının izledikleri çizgi filmlerin çocukların gelişimine etkisinin incelenmesi amacıyla yapılan çalışmada okul öncesi kurumlarda çocuklara çizgi film izlettirildiği bulunmuş, ailelerin ve öğretmenlerin çizgi film izletmenin çocuklara olumlu yönde katkı sağlayacağını düşündükleri ancak ne tür çizgi film seçeceklerini tam olarak bilemedikleri ifade edilmiştir. Ayrıca; çocukların gelişimsel düzeyi ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulmadan izletilen çizgi filmler sonucu çocukların çizgi filmlerden olumlu-olumsuz etkilendikleri, özellikle de şiddet içeren çizgi filmlerin fazla izlendiği bulunmuştur. Sevim (2013), çizgi filmlerin değerler eğitimi açısından karşılaştırılması amacıyla yapmış olduğu çalışmada; veliler aracılığı ile çocukların izlemeyi en çok tercih

ettikleri çizgi filmleri belirlemiş, belirlenen çizgi filmlerin ise sevgi, saygı, hoşgörü, iş birliği, adil olma, çalışkanlık, sorumluluk, temizlik, dürüstlük, yardımseverlik, aile birliğine önem verme, sağlıklı olmaya önem verme, paylaşma değerlerini barındırdığını bulmuştur. Benzer olarak Özer (2015) ve Akıncı (2013), çizgi film ve değerler ilişkisini incelemiştir. Bayır ve Günşen (2017) tarafından okul öncesi dönem çocuklarının en çok izledikleri çizgi filmlerin bilimsel açılarından analiz edilmesi amacıyla yapılan araştırmada, incelenen çizgi film sahnelerinde bilimsel ifade ve bilimsel kavramlara oldukça az yer verildiği, bazı çizgi filmlerde ise hiç yer verilmediği belirtilmiştir. Ayrıca incelenen çizgi filmlerin bilimsel ifade ve kavramların kullanılabilmesi için uygun sahnelerin yer aldığı saptanmıştır. Çizgi filmlerin çocuklar üzerindeki etkileri (Gümüş ve Adam, 2020), okul öncesi eğitime devam eden çocukların tercih ettiği televizyon programları (İmik Tanyıldızı ve Karabulut, 2018), bir çizgi filmi derinlemesine inceleme (Kılınç, 2013; Yağan Güder, Ay, Saray ve Kılıç, 2017; Yağlı, 2013; Ünlüsoy, 2007; Ünver, 2002), çizgi film karakterlerinin çocukların tüketici davranışları üzerine etkilerini (Aşçı, 2006; Güneş, 2010) inceleyen araştırmalar da bulunmaktadır.

Sonuç olarak; çizgi filmler çocukların günlük yaşamlarında ve öğrenmelerinde önemli bir yer edinmiştir. Çizgi filmlerin çocukların gelişimleri ve davranışları üzerinde olumlu ve olumsuz etkilerine yönelik birçok araştırma olmasına rağmen, çocukların çizgi filmleri neden izlediğine dair yapılan araştırmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu noktadan hareketle bu araştırmada; okul öncesi dönem çocuklarının çizgi filmlere ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

2.Yöntem

2.1.Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan “olgubilim” (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Olgu bilim (fenomenoloji), bireylerin farkında oldukları ancak derinlemesine bilgi sahibi olmadığı deneyim, tutum, algı, durum gibi olgulara odaklanmaktadır. Kişiler günlük yaşamında söz konusu olgularla çeşitli şekillerde karşılaşmaktadır, ancak; bu durum olguların tam olarak anlaşıldığı anlamını taşımaz. Fenomenoloji, bireylerin tam olarak yabancı olmadıkları fakat tam olarak da kavrayamadığı olguları araştırmayı amaçlar. Yani bireylerin bir olguya ilişkin deneyimlerini, algılarını ve bunların kendisi için ne ifade ettiğini ortaya çıkarmayı amaçlar (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu araştırmada okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocukların çizgi filmlere ilişkin görüşleri anlaşılmasına ve değerlendirilmeye çalışıldığı için fenomenoloji deseni tercih edilmiştir.

2.2.Çalışma Grubu

Örneklem seçiminde araştırmaya hız ve pratiklik sağlamak amacıyla kolay ulaşılabilir durum örnekleme seçilmiştir. Kolay durum örnekleme yönteminde araştırmacı kendine yakın olan ve kolay erişilebilir olan bir durumu seçer. Bu örnekleme yöntemi yaygın olarak kullanılmakla birlikte sonuçları daha az genellenebilir. Ayrıca kolay durum örnekleme yönteminin maliyeti de diğer yöntemlere göre daha azdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Mersin ili Tarsus ilçesi ve Hatay ili İskenderun ilçesinde bulunan iki bağımsız anaokuluna devam eden 60-72 aylar arasındaki 20 okul öncesi dönem çocuğu oluşturmaktadır. Çalışma 2021 yılı mart-mayıs ayları arasında pandemi sürecinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya dahil edilen çocukların tamamı çizgi film izlemektedir. %40'ı (N=8) kız, %60'ı (N=12) ise erkek çocuktur. Çocukların, %70'i (N=14) 60-66 ay, %30'u (N=6) 66-72 ay yaş aralığındadır. Ailedeki çocuk sayısı açısından incelendiğinde; %75'inde (N=15) 2 çocuk, %25'inde (N=5) 3 çocuk olduğu belirlenmiştir. Çocuğun doğum sırası açısından %35'i (N=7) ilk çocuk, %15'i (N=3) ortanca ya da ortancalardan biri, %50'si (N= 10) ise son çocuktur. Annelerin %10'u (N=2) ilköğretim, %20'si (N=4) ortaokul, %20'si (N=4) lise, %45'i (N=9) lisans, %5'i (N=5) lisansüstü eğitim almıştır. Babaların ise %10'u (N=2), %5'i (N=1) ortaokul, %35'i (N=7) lise, %45'i (N=9) lisans, %5'i (N=1) lisansüstü eğitim almıştır. Annelerin %35'i (N=7) bir işte çalışmakta, %65'i (N=13) ise ev hanımıdır. Babaların %100'ü (N=20) çalışmaktadır.

2.3.Verilerin Toplanması Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, çocuklar ve ailelerine ilişkin demografik bilgileri toplamak amacıyla “*Kişisel Bilgi Formu*” ve çocukların çizgi filmlere ilişkin görüşlerinin incelenmesi amacıyla araştırmacılar

tarafından geliştirilen “Çocukların Çizgi Filmlere İlişkin Görüşlerini Değerlendirme Formu” kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunu hazırlarken ilk olarak alan yazını taranmıştır. Hazırlanan soruların içerik açısından değerlendirilmesi için okul öncesi eğitim alanında uzman bir öğretim üyesinin görüşleri alınmış ve gelen dönütler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılarak görüşme formuna son hali verilmiştir. *Kişisel Bilgi Formu:* Kişisel bilgi formunda “çocuğun yaşı, cinsiyeti, ailedeki çocuk sayısı ve doğum sırası, anne/baba öğrenim durumu, anne/baba çalışma durumu ve “çizgi film izleyip izlememe durumuna” ilişkin bilgiler yer almaktadır. *Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu:* Yarı yapılandırılmış görüşme formunda “İzlemeyi tercih ettiğin çizgi filmler hangisi/hangileridir?”, “Neden çizgi film izliyorsun?”, “Çizgi filmleri hangi zamanlarda izliyorsun?”, “Çizgi filmleri izlerken hangi teknolojik cihazları kullanıyorsun?”, “Çizgi filmlerde hangi karakterleri seviyorsun? Neden?”, “Bir çizgi film karakteri olsaydın kim/ne olmak isterdin, özelliklerin nasıl olurdu?” “Çizgi film izlemek sana ne hissettiriyor/seni nasıl hissettiriyor?” soruları yer almaktadır.

2.4.İşlem

Araştırmada verileri toplamak için hazırlanan kişisel bilgi formu ve görüşme formunu uygulamak üzere öncelikle kurum idarecilerine ve görüşme sorularını cevaplamaya gönüllü çocukların ailelerine araştırmanın amacı, çocuklardan alınacak cevapların ne amaçla kullanılacağı ve kişisel bilgilerin gizli kalacağı açıklanarak uygulama izni alınmıştır. Kişisel bilgi formunda yer alan sorular aileye yöneltilmiş ve cevaplar kaydedilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu için ise görüşmeler, çocukların görüşme sorularını yanıtlamak için uygun hissettiği zamanlar dikkat alınarak ve pandemi sürecinde okullarda yüz yüze eğitim yapıldığı dönemde gerçekleştirilmiştir. Çocuklara görüşme soruları yöneltilmeden önce araştırmacı kendisini tanıtmış ve görüşmenin amacıyla ilgili bilgi vermiştir. Çocuklar görüşmeye bireysel olarak alınmış ve görüşme soruları sırasıyla sorulmuştur. Çocukların soruları düşünmesi ve yanıtlaması için yeterli süre verilmiştir. Her bir çocukla ortalama 8-10 dakika görüşme yapılmıştır. Görüşme sırasında çocukların verdiği cevaplar araştırmacılar tarafından yazılı olarak kaydedilmiştir.

2.5.Verilerin Analizi

Görüşme sorularından elde edilen veriler çözümlenirken “betimsel analiz tekniğinden” yararlanılmıştır. Betimsel analiz tekniğinde veriler, görüşmede kullanılan araştırma soruları kapsamında düzenlenip sunulmuştur. Çocuk görüşleri doğrultusunda doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Amaç, araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini sağlamaya çalışarak elde edilen bulguların düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunulmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Betimsel analizde yorumlanan veriler içerik analizinde daha derin tümevarımsal bir işleme tabi tutulmuştur. Çocukların sorulara verdikleri cevaplar, benzerlikleri, farklılıkları ilişkileri bakımından gruplandırılarak temalaştırılmıştır. Ayrıntılı bir biçimde tanımlanan ve sunulan bulgular araştırmacılar tarafından yorumlanmış ve gerekli yerlerde doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Çalışma grubunda yer alan çocukların kişisel bilgileri etik açıdan gizli tutulmuş ve bu amaçla çocukların tamamı “Ç1...Ç20”, kız çocuklar “K1...K8”, erkek çocuklar “E1...E12” şeklinde kodlanarak tanımlanmıştır. Örnek olabilecek ifadeler “*turnak*” içerisinde sunulmuştur.

2.6.Bulgular

Okul öncesi dönem çocuklarının çizgi filmlere ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan araştırmanın bulgularına aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 1. Çocukların cinsiyete göre izlemeyi tercih ettikleri çizgi filmler

Çizgi Filmler	Kız	Erkek
	f	f
Rafadan Tayfa	1	6
Elsa	5	0
Kral Şakir	2	7
Maşa ile Koca Ayı	1	3
Niloya	1	0
Ben 10	0	1
Dinozor Belgeseli	0	1
Tom ve Jerry	3	1
Madagaskar	0	6
Vikingler	0	1
Pepe	1	0
Micky Fare	2	0
Scobby Doo	1	0
Elena	1	0
Çatlak Yumurta	0	5
Örümcek Adam	0	8
Süpermen	0	6

Tablo 1 incelendiğinde; kız ve erkek çocukların birden fazla çizgi film izlediği görülmektedir. Kız çocukların, 5'i Elsa, 3'ü Tom ve Jerry, 2'si Kral Şakir, 2'si Micky Fare, 1'i Rafadan Tayfa, 1'i Maşa ile Koca Ayı, 1'i Niloya, 1'i Pepe, 1'i Scobby Doo, 1'i de Elena isimli çizgi filmi izlemektedir. Erkek çocukların 8'i Örümcek Adam, 7'si Kral Şakir, 6'sı Rafadan Tayfa, 6'sı Madagaskar, 6'sı Süpermen, 5'i Çatlak Yumurta, 3'ü Maşa ile Koca Ayı, 1'i Ben 10, 1'i Dinozor Belgeseli, 1'i Tom ve Jerry, 1'i Vikingler isimli çizgi filmi seyretmektedir.

Tablo 2. Çocukların çizgi filmleri izleme nedenleri

Temalar	f	Örnek Düşünceler
Sevgi	12	(Ç5/E) "Elsa çok güzel olduğu için onu çok seviyorum" (Ç7/K) "Çünkü çok seviyorum"
Eğlence	6	(Ç1/K) "Shaggy komik yemek yediği için beni güldürüyor" (Ç7/K) "Rafadan Tayfa maceraları olduğu için çok eğleniyorum"
Yalnızlık	2	(Ç2/K) "Annem iş yapınca çok sıkılıyorum" (Ç15/E) "Abim benimle oynamayınca çizgi film izliyorum"

Çocukların çizgi filmleri izleme nedenlerine ilişkin verdikleri cevapların analizi sonucunda, ifadeler *sevgi*, *eğlence*, *yalnızlık* temaları altında toplanarak incelenmiştir. Çocuklar tarafından en çok ifade edilen temanın sevgi (f=12) olduğu görülmektedir. Sevgi temasını eğlence (f=6) temasının izlediği görülmektedir. Okul öncesi dönem çocukları için eğlendirici içeriğe sahip olan çizgi filmler çocukların hayal kurmalarını sağlayarak çocuklara heyecan kazandırır. En az tercih edilen temanın ise yalnızlık olduğu görülmektedir. Okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerini veya kendilerine yakın hissettikleri diğer bireyleri fiziksel olarak göremedikleri zaman yalnızlık duygusu hissedebilirler. Bu dönem çocukları, duygusal iletişim ihtiyacı içerisinde olduğundan yalnız kaldıkları zamanlarda görsel ve işitsel iletişim sağlaması amacıyla çizgi filmlere yönelebilmektedirler.

Tablo 3. Çocukların çizgi filmleri izledikleri zamanlar

Çizgi film izleme zamanları	f
Okuldan eve gidince	8
Sabah uyanınca	7
Tatilde	4
Akşam uyumadan önce	1

Araştırmada; çocukların 8'inin okuldan eve gidince, 7'sinin sabah uyanınca, 4'ünün tatilde, 1'inin ise akşam uyumadan önce çizgi film izlediği belirlenmiştir.

“Okuldan eve gidince hemen çizgi film izliyorum” (Ç9/E)

“Sabah uyanıldığında annem kahvaltı hazırlıyor ben de çizgi film izliyorum” (Ç2/K)

“Annem beni uyuturken çizgi film açıyor” (Ç8/K)

“Tatilde olduğumuza hep çizgi film izliyorum” (Ç14/E)

Tablo 4. Çocukların çizgi film izledikleri cihazlar

Cihazlar	f
Televizyon	9
Telefon	2
Tablet	1
Bilgisayar	1
Televizyon ve Telefon	2
Televizyon ve Tablet	2
Televizyon ve Bilgisayar	1
Televizyon, Tablet ve Bilgisayar	2

Tablo 4'teki veriler incelendiğinde çocukların 9'unun yalnızca televizyon, 2'sinin yalnızca telefon, 1'inin yalnızca tablet, 1'inin yalnızca bilgisayar, 2'sinin televizyon ve telefon, 2'sinin televizyon ve tablet, 1'inin televizyon ve bilgisayar, 2'sinin ise televizyon, tablet ve bilgisayar kullanarak çizgi film izlediği görülmektedir.

Tablo 5. Çocukların çizgi filmlerde sevdikleri karakterler ve karakterleri sevme nedenleri

Karakter	Temalar	f	Örnek Düşünceler
Elsa	Özdeşim Kurma	10	Ç1/K “Çok güzel, benim adım ve Elsa'nın adı benzediği için onun gibi olmak isterdim”
Örümcek Adam			Ç9/E “Biliyor musun Örümcek Adam benim gibi zıplayabiliyor”
Akın	Başarı/Güç	3	Ç19/E “Akın'ın saçları da benim ki gibi siyah”
Akın			Ç12/E “Akın her şeyi yapabildiği için onun gibi olmak isterdim”
Süperman			Ç17/E “Süperman lazer atabildiği için onun gibi olmak isterdim”
Örümcek Adam			Ç18/E “Örümcek adam olmak isterdim çünkü o dövüş yapabiliyor”
Maşa	Beceri/Yetenek	3	Ç3/K “Maşa gibi olmak isterdim çünkü o masal anlatabiliyor”
Akın			Ç14/E “Akın olmak isterdim, Onun konuşması çok güzel”
Micky Fare			Ç4/K “Micky Fare çok güzel dans ettiği için onun gibi olmak isterdim”
Hayri	Eğlence	2	Ç16/E “Hayri beni çok güldürdüğü için onun gibi komik olmak isterdim”
Tom ve Jerry			Ç4/K “Tom, Jerry’i kovalarken çok gülüyorum”
Kral Şakir	Sevgi	2	Ç13/E “Kral Şakir'in bütün kıyafetlerinden almayı seviyorum diye”
Elsa			Ç2/K “Elsa, çünkü çok seviyorum”

Tablo 5'te, çocukların çizgi filmlerde tercih ettikleri karakterleri sevme nedenleri özdeşim kurma, başarı/güç, beceri/yetenek, eğlence, sevgi, temaları altında toplanmıştır. Çocukların bir çizgi filmdeki karakteri tercih etme nedeninin ise en çok “özdeşim kurma” teması altında toplandığı görülmektedir. Bu tema altında

çocuklar tarafından tercih edilen karakterler ise *Elsa*, *Örümcek Adam* ve *Akın* karakterleridir. Çocukların kendilerini çizgi film kahramanları ile özdeşleştirme durumu okul öncesi dönemde sıklıkla görülebilmektedir.

Tablo 6. Çocukların izledikleri çizgi filmlerde olmak istedikleri karakterler ve özellikleri

Karakter	Temalar	f	Örnekler
Elsa	Fiziksel Özellikler	5	(Ç2/K) “Çünkü çok güzel olurdum” (Ç4/K) “Çok güzel saçlarım olurdu”
Elena		1	(Ç5/K) “Elena gibi prenses olurdum”
Necati	Mizaç Özellikleri	2	(Ç11/E) “Komik olurdum”
Hayri		3	(Ç17/E) “Eğlenceli olurdum”
Maşa		1	(Ç3/K) “Maşa çok neşeli, komik özelliklerim olurdu”
Akın	Yetenek Özellikleri	6	(Ç10/E) “Çok güzel konuşurdum” (Ç14/E) “Çok yetenekli ve akıllı olurdum” (Ç19/E) “Zeki ve güçlü olurdum”
Niloya	Duygusal Özellikler	1	(Ç7/K) “Güzel hissettiğim için çok seviyorum”
Şakir	Sosyal Özellikler	1	(Ç13/E) “Çok arkadaşım olurdu”

Tablo 6’da çocukların çizgi filmlerde olmak istedikleri karakterler ve özelliklerine ilişkin olarak verdikleri yanıtlar “Fiziksel Özellikler”, “Mizaç Özellikleri”, “Yetenek Özellikleri”, “Duygusal Özellikler” ve “Sosyal Özellikler” şeklinde temalara ayrılmıştır. Çocukların en fazla “Elsa” ve “Akın” yanıtı verdikleri ve bu karakterlerin fiziksel ve yetenek özelliklerinden dolayı tercih edildikleri görülmüştür. Karakterlerin mizaç özellikleri, duygusal özellikleri ve sosyal özelliklerinin de çocukların yerinde olmak istedikleri karakter seçimini etkilediği belirlenmiştir.

Tablo 7. Çocukların izledikleri çizgi filmlerin çocuklara hissettirdiği duygular

Ana Temalar	Alt Temalar	f	Örnek Düşünceler
Olumlu Duygular	Heyecan	20	(Ç4/K) “Hayri çok komik olduğu için çok eğleniyorum” (Ç16/E) “Micky dans ederken biz de kardeşimle ediyoruz, çok eğlenceli”
	Mutluluk	16	(Ç19/E) “İyi hissettiğim için mutlu oluyorum” (Ç20/E) “Mutlu hissediyorum”
	Sevgi	7	(Ç7/K) “Zamanım güzel geçiyor mutlu oluyorum” (Ç3/K) “Güzel hissettiğim için çok seviyorum” (Ç13/E) “Süperman kahraman olduğu için onu çok seviyorum”
Olumsuz Duygular	Korku	3	(Ç9/E) “Örümcek adam aşağı atladığında çok korkuyorum” (Ç1/K) “Korkuyorum çünkü maceralarda Shaggy çok korkuyor” (Ç17/E) “Süperman uçarken aşağı baktığı için çok korkuyorum”
	Öfke	1	(Ç11/E) “Dövüş yaptığı için herkese vuruyor, ben de güçlü olmak istiyorum”

Tablo 7’de çocukların çizgi filmlerin hissettirdiği duygular sorusuna ilişkin verdikleri cevapların analizi sonucunda ana temalar *olumlu duygular* ve *olumsuz duygular* olarak belirlenmiştir. Olumlu duygular ana teması altında *heyecan*, *mutluluk*, *sevgi* duyguları; olumsuz duygular ana teması ise *korku* ve *öfke* duyguları alt temaları olarak kategorize edilmiştir. Çocukların yanıtlarından olumlu duygulara ilişkin verdikleri yanıtların olumsuz duygulara ilişkin verilen yanıtlara göre daha çok olduğu görülmektedir. Okul öncesi dönem çocuklarının ilerleyen yaşantılarında etkili iletişim kurabilmeleri ve uygun davranışları kazanabilmeleri için pozitif bir sonuç olan bu durum çocuğun duygusal becerilerinin gelişiminde oldukça önemlidir.

2.7.Tartışma Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada, okul öncesi dönem çocuklarının izledikleri çizgi filmlere yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmaya katılan tüm çocukların çizgi film izledikleri görülmüştür. Çizgi filmlerdeki hayali karakterlerin özelliklerinin onların yaşadığı maceraların dikkat çekici olması, anne ve babaların işlerini daha kolay yapabilmek için ya da çizgi filmlerin eğitsel yönünü kullanabilmek için çocuklarını çizgi film izlemeye yöneltmesi, çizgi film izleyen abı\ablasını model alması yoluyla çizgi film izledikleri düşünülmektedir. Ayrıca özellikle içinde bulunulan pandemi süreci sebebiyle çocukların akranlarıyla dışarıda özgürce oyun oynayamaması sosyal ortamlarda sınırlı bulunabilmesi, evde yalnız kalması ve sıkılması sebebinin bu sonuca ulaşılmasında etkisi olduğu düşünülmektedir.

Çocuklar, *“İzlemeyi tercih ettiğin çizgi filmler hangisi/hangileridir? sorusuna* on yedi adet çizgi film belirtmişlerdir. Bunlardan yalnızca dört çizgi filmi (Rafadan Tayfa, Kral Şakir, Maşa ile Koca Ayı, Tom ve Jerry) kız ve erkeklerin ortak olarak seyrettiği belirlenmiştir. Buradan kız ve erkek çocuklarının çizgi film zevklerinin büyük ölçüde ayrıldığı, erkeklerin kızlara oranla Süperman, Batman gibi doğa üstü yetenek ve güç içeren çizgi filmlere daha fazla yöneldikleri görülmüştür. Bulguyu destekler nitelikte Eskandari (2007) de yapmış olduğu araştırmada kız çocuklarının çizgi filmin içeriğinden, erkek çocukların ise çizgi filmdeki olağan dışı karakterlerden daha fazla etkilendikleri sonucuna ulaşmıştır. Araştırmada ayrıca, kız çocukların en çok tercih ettiği çizgi filmin “Elsa” olduğu, bunu “Tom ve Jerry” çizgi filminin takip ettiği belirlemiştir. Erkek çocukların ise izlemeyi en çok tercih ettikleri çizgi filmin “Örümcek Adam” olduğu, bunu “Kral Şakir” çizgi filminin izlediği sonucuna ulaşmıştır. Kız ve erkek çocuklarının çizgi film seçimlerinin birbirinden ayrıldığı dikkat çekmiştir. İmik Tanyıldızı ve Karabulut (2018) da, yaptıkları araştırmada okul öncesi dönemdeki çocukların kendi cinsiyetlerinde kahramanı olan çizgi filmleri izlemeyi tercih ettiği sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca Oruç, Tecim ve Özyürek (2011), beş altı yaş grubu çocukla yaptığı araştırmada çocukların kendi cinsiyetlerinde olan çizgi film karakterlerini daha fazla benimsediğini ve bu karakterlere olumlu anlamlar yüklediklerini belirtmiştir. Benzer olarak bu araştırmada da erkek ve kız çocukların başkahramanı kendi cinsiyetinde olan çizgi filmleri izlemeyi daha çok tercih ettiği görülmüştür. Bu sonuca göre; çocukların kendi cinsiyeti ile aynı olan karakterlerle özdeşim kurabilmesinin daha kolay olduğu düşünülmektedir.

Çocukların çizgi film seyretme nedenleri incelendiğinde çizgi filmleri en çok “sevdikleri” için izlediği daha sonra ise sırasıyla “eğlendikleri” ve son olarak “yalnızlıktan sıkıldıkları” için izledikleri bilgisine ulaşılmıştır. Peri (1997) yaptığı araştırmada, ebeveynlerden aldığı yanıtlara göre çocukların televizyon seyretmelerinin nedenlerini eğlenmek için, öğrenmek için ve yalnızlıktan sıkıldığı, arkadaşı olmadığı için yanıtlarına ulaşmıştır. Bu araştırma sonucu ve Peri'nin (1997) yılında annelerle yaptığı araştırma sonuçları karşılaştırıldığında “eğlenmek” ve “sıkılmaktan kurtulmak” cevabı hem anne hem de çocukların ortak cevabı iken anneler farklı olarak çizgi filmlerin eğitici yönünün olması sebebiyle izlendiğini belirtmişlerdir.

Araştırmada, çocukların çizgi filmleri en çok okuldan eve döndükleri ve sabah uyandıkları zamanlarda izlemeyi tercih ettikleri belirlenmiştir. Bu durumun nedeni olarak ise, çocukların annelerinin %65'inin çalışmıyor olması ve ev işleriyle ilgilenmeleri nedeniyle çocukların özellikle bu zaman dilimlerinde çizgi film izlemeye daha çok yöneldikleri düşünülmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Araştırmada, çocukların büyük çoğunluğunun çizgi filmleri televizyon aracılığı ile izlediği sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra bilgisayar, tablet ve telefon aracılığıyla da çizgi film izledikleri görülmüştür. Bu araştırmanın bulgularına benzer olarak Yazıcı, Baydar ve Kandır (2019) araştırmasında çocukların tamamına yakınının televizyon aracılığıyla çizgi film izlediğini belirtmiştir. Cesur ve Paker (2017) ve İmik Tanyıldızı ve Karabulut (2018) araştırmalarında, okul öncesi dönem çocuklarının televizyonda izlemekten en çok keyif aldıkları programın çizgi filmler olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca Koçak ve Göktaş, (2017) çocukların çizgi filmleri büyük bir çoğunlukla televizyondan izlediklerini belirtmiş bunun yanı sıra telefon, tablet ve bilgisayarlar üzerinden de izledikleri sonucuna ulaşmış ve bu durumun teknolojinin ilerlemesi sonucu çocukların çizgi film izleme aracının değişim göstermeye başladığının bir işareti olabileceğini belirtmiştir. Teknolojinin gelişmesine paralel olarak çocukların farklı medya araçlarına ulaşması daha kolay hale gelmiştir (Jago vd., 2013).

Araştırmada yer alan “*İzlediğin çizgi filmlerde hangi karakterleri seviyorsun? Neden?*” sorusuna verdikleri yanıtlar sırasıyla *özdeşim kurma, başarı/güç, beceri/yetenek, eğlence, sevgi*, temaları altında toplanmıştır. “Elsa” karakterini seven çocukların cevapları incelendiğinde; *çok güzel, ismim Elsa ismiyle benzer harflerden oluşuyor* cevapları alınmıştır. Benzer olarak İmik Tanyıldızı ve Karabulut (2018) araştırmasında çocukların izledikleri çizgi filmlerdeki kahramanlarla kendilerini özdeşleştirerek onların özelliklerine sahip olmak istedikleri sonucuna ulaşmıştır. Televizyon ve internete kolay ulaşamadığı dönemlerde, çocuklar aile bireylerini ve yakın çevresindeki yetişkin bireyleri model alırken; günümüzde çizgi filmlerdeki hayali karakterleri model almaktadır (Cesur ve Pakar, 2007). Okul öncesi dönemdeki çocukların seyrettikleri çizgi filmlerin kahramanlarıyla özdeşim kurmaları gelişimsel bir özelliktir. Çocukların çizgi film karakterleri ile özdeşim kurduğunu iddia eden birçok araştırma bulunmaktadır (İşçibaşı, 2003; Akman vd., 2011; Oruç vd., 2011; Adak Özdemir ve Ramazan, 2012; Özakar ve Koçak, 2012; Hamarat vd., 2015). Çocuklar, çizgi filmlerin kahramanlarıyla veya izledikleri videolardaki çocuklarla özdeşim kurarlar. O karakterler gibi fiziksel özelliklere sahip olmayı isteyebilir ya da seyrettikleri sahneleri kendi hayatlarında canlandırmaya çalışabilirler. Yapılan çalışmalarda ailelerden alınan bilgilere göre çocukların internette izledikleri çizgi film ve videolardaki karakterlerle özdeşim kurma eğiliminde oldukları görülmüştür. Çocuklar internet ortamında ve çizgi filmlerde beğendikleri karakterlere benzeyecek biçimde güzel olmak, onlar gibi konuşabilmek, onlar gibi davranışlar sergileyebilmek ve güçlü olmak istemektedirler (Ergüney, 2017). Okul öncesi dönemdeki çocuklar, sevdikleri insanları ve karakterleri taklit etmekten keyif alırlar ve model alma yoluyla öğrenmelerini gerçekleştirebilirler. Bu nedenle çocukların nasıl özelliklere sahip karakterleri model aldığı ve taklit ettiği önemlidir. Model alınan karakter şiddet özellikleri barındırıyor ya da sosyal kabul davranışları taşıyorsa bu durum çocuğun gelişimini olumsuz etkileyebilir (Gümüş ve Adam, 2019).

Araştırmada yer alan “*Bir çizgi film karakteri olsan kim/ne olmak isterdin, özelliklerin nasıl olurdu?*” sorusuna yönelik olarak çocukların verdiği yanıtlar *fiziksel özellikler, mizaç özellikleri, yetenek özellikleri, duygusal özellikler ve sosyal özellikler* olarak temalaştırılmıştır. Çocuklar, izledikleri çizgi filmlerde en çok “Elsa” ve “Rafadan Tayfa çizgi filminden Akın” karakterinin yerinde olmayı istediklerini belirtmişlerdir. Elsa karakteri yanıtını veren çocukların cevapları incelendiğinde fiziksel özelliklere yönelik olarak “*çok güzel olurum, çok güzel saçlarım olurdu*” gibi yanıtlar verdikleri görülmektedir. Elsa karakteri, uzun sarı saçları olan kız çocuklar tarafından beğenilen özelliklere sahip bir karakterdir. Akın yanıtını veren çocukların cevapları incelendiğinde; “*çok güzel konuşurdum, yetenekli ve akıllı olurum, zeki ve güçlü olurum*” gibi yetenek özelliklerine yönelik yanıtlar verdikleri görülmüştür. Akın karakteri; akıllı, sorunlara çözüm bulan ve diğer grup üyelerine örnek olan özelliklere sahiptir. Ayrıca, izleyenler tarafından en çok sevilen ve rol model alınan bir karakterdir (Karaca, 2019). Çocukların yalnızca dışarıdan fark edilebilen fiziksel özelliklerine veya yetenek özelliklerine göre karakter seçimi kişilik gelişimi açısından olumsuz etkiler bırakabilir, çocuklarda ilerleyen yıllarda mükemmeliyetçilik duygusunun veya yetersizlik algısının oluşumuna neden olabilir.

Araştırmadan elde edilen bir diğer sonuca göre, çizgi film seyretmenin çocuklara hem olumlu hem de olumsuz duygular hissettirdiği saptanmıştır. Olumlu duygular olarak, çocuklar çizgi film izlerken eğlendiklerini, sevdiklerini, mutlu ve iyi hissettiklerini belirtmişlerdir. Mutlu olmak bireyin kendisini iyi hissetmesi ve pozitif duygular yaşamasını sağlar. Aynı zamanda mutlu olan bireylerin insan ilişkilerinde başarılı olduğu, motivasyonlarının yüksek olduğu, daha yaratıcı fikirler üretebildikleri, hastalıklara karşı daha dirençli oldukları ve daha uzun yaşadıkları belirtilmektedir (Diener ve Seligman, 2002; Doğan, Sapmaz ve Çötök, 2013; Lyubomirsky, 2008). Ayrıca çocuğun haz duygusunu yaşaması, gelişim sürecini destekleyecek pozitif ortam hazırlar, duygusal sistemini güçlendirir, düşünmesini hızlandırır, çocuğun hayatını renklendirir ve hayata bağlanmasını sağlar (Megep, 2013). Çizgi film izlemek, çocuğa olumlu duygular hissettirmesinin yanı sıra çocukların korku geliştirmesine neden olmakta ve şiddet içeren davranışları sergilemelerine özendirilmektedir. Çocukların izledikleri programların şiddet ve saldırganlık içermesi sonucu çocukta da bu olumsuz davranışların gözlenmeye başladığı ileri sürülmüştür (Peters ve Blumberg, 2002; Coyne ve Whitehead, 2008; Özakar ve Koçak, 2012). Çizgi film yapımlarının içeriğini, sorunlarını güç kullanarak çözebilen, süper güçlerle her durumun üstesinden gelebilen karakterler oluşturmaktadır. Oluşturulan bu karakterler kötülere karşı güçlerini kullanıyor olsalar bile sorunları şiddet yoluyla çözdükleri için bu durum çocuklara olumsuz örnek oluşturmaktadır. Tüm bunlar kahramanın iyi kalpli olması ve sevimli olması ile birleştiğinde çocukların bu şiddet davranışlarını model alması kaçınılmaz hale gelmektedir (Arnas ve Erden, 2006). Bu nedenle çocukların seyrettikleri çizgi filmlerin olumlu davranışları içermesi son derece önemlidir. Okul öncesi dönem çocuklarının izledikleri çizgi filmlerdeki karakterlerle özdeşim kurma eğiliminde olduğu, onları model aldığı ve taklit ettiği görülmektedir.

Dolayısıyla seyredilen çizgi filmlerin çocukların olumlu ve olumsuz yönde duygu ve davranışlar geliştirmesine neden olabileceği unutulmamalıdır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda şu önerilerde bulunulabilir:

- Ebeveynler ve öğretmenler, çocukların izledikleri çizgi filmlerin içeriği hakkında detaylı bilgilere ulaşmalı ve çocuğun gelişimini olumsuz etkileyebilecek bir içerik olması durumunda çocuğu başka alternatiflere yönlendirmelidir.
- Ebeveynler, çocuklarına televizyon izleme süresi ve zamanı açısından model olabilecek davranışlar sergilemelidirler.
- Çocuklar kendilerini yalnız hissettiğinde; ebeveynlerin, çizgi film yerine çocukların gelişimlerini destekleyecek ve kaliteli zaman geçirebilecekleri faaliyetlere yönlendirebilmeleri yararlı olacaktır.
- Çocuklar çizgi filmlerdeki karakterlerle özdeşim kurdukları için bu karakterler olumlu mesajlar içermelidir.
- Çizgi film seçiminde çocuğun yaş ve gelişim özellikleri göz önünde bulundurulmalı şiddet, korku içeren çizgi filmler yerine eğitici çizgi filmlerin seçilmesine özen gösterilmelidir.
- Çizgi filmlerin çocuklar üzerindeki etkileri konusunda ebeveynler okul öncesi öğretmenleri tarafından bilgilendirilmelidir.
- Çizgi filmlerin hazırlanma sürecinde çizgi filmlerin niteliği ve çocukların gelişim özelliklerine uygunluğu ile ilgili uzmanlardan öneriler alınması gerekmektedir.
- Bu araştırma, okul öncesi eğitim almayan çocuklar ile de yapılabilir.
- Araştırmacılar tarafından, okul öncesi öğretmenleri ve ebeveynlerin çizgi filmlere ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla derinlemesine bir araştırma planlanabilir.

KAYNAKÇA

1. Adak Özdemir, A. & Ramazan, O. (2012). Çizgi filmlerin çocukların davranışları üzerindeki etkisinin anne görüşlerine göre incelenmesi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 35, 157-173.
2. Akıncı, A. (2013). *Okul öncesi döneme yönelik hazırlanan çizgi filmlerde değerlerin sunumu: TRT Çocuk kanalı örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
3. Akman, F. (2014). *George Gerbner'in tv araştırması ve ekme kuram ı- Maxwell Mccombs ile Donald Shaw'a'in tv araştırması ve gündem belirleme. İstanbul Üniversitesi, Medya Araştırmaları*. <http://2014hit.blogspot.com.tr/2014/12/george-gerbnerin-tv-arastirmas-ve-ekme.html>. Erişim Tarihi: 20.02.2021.
4. Akyüz, E. (2013). Çocuğun bilgi edinme ve zararlı yayınlara karşı korunma hakkı. H. Yavuzer ve M. R. Şirin (Eds.). *I. Türkiye Çocuk ve Medya Kongresi Bildiriler Kitabı-1*. (s.115-132). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
5. Arnas, Y. A. & Erden, Ş. (2006) Çizgi Filmlerdeki Şiddet Unsurlarının İncelenmesi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi 1. Uluslararası Okul Öncesi Eğitim Kongresi Bildiri Kitabı 3*, Ya-Pa Yayınları, 353-355.
6. Aşçı, E. (2006). *Televizyondaki çizgi ve Animasyon Karakterlerin Farklı Yerleşim Yerlerinde Yaşayan Çocukların Tüketici Davranışlarına Etkisinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
7. Bayır, E., & Günşen, G. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarının en çok izledikleri çizgi filmlerin bilimsel açılarından analizi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 746-761.
8. Bonnin, A. C., Gilbert, S., Rousseau, E., Mason, P., & Maheux, B. (1991). Television and the 3- to 10 year old child. *Pediatrics*, 88(1), 48-54.

9. Can, A. (1995). *Okul öncesi çocuklara yönelik televizyon programları içinde çizgi filmlerin çocukların gelişimine ve iletişimine yönelik etkileri*. (Yayımlanmamış doktora tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
10. Can, A. (1996). *Çocuk ve çizgi film*. Ankara: Öz Eğitim Yayınları.
11. Cesur, S. & Paker, O. (2007). Televizyon ve Çocuk: Çocukların Tv Programlarına İlişkin Tercihleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(19), 106–125.
12. Coyne, S. M. & Whitehead, E. (2008). Indirect aggression in animated disney films. *Journal of Communication*, 58(2), 382-395.
13. Deniz, A. (2019). *Yerli yapım çizgi filmlerde toplumsal cinsiyet eşit(siz)liği* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Veritabanı (588453). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
14. Diener, E.& Seligman, M. (2002). Very happy people. *American Psychological Society*, 13(1), 81-84.
15. Doğan, T., Sapmaz, F. & Çötök, N. A. (2013). Öz-eleştiri ve mutluluk. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(1), 391-400.
16. Ergüney, M. (2017). İnternetin okul öncesi dönemdeki çocuklar üzerindeki etkileri hakkında bir araştırma. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(17), 1917-1938.
17. Eskandari, M. (2007). İran’da televizyonda yayınlanan çizgi filmlerin ilkökul öğrencilerinin eğitimine etkisi. (Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
18. Görmez, E. (2018). Medya okuryazarlığı dersinin çizgi filmlerde yer alan subliminal mesajları çözme becerisine etkisi üzerine bir çalışma. *International Journal of Language Academy*, 6(4). 97-106.
19. Güler, A., Halıcioğlu, M. B. & Taşgın, S. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
20. Gümüş Ç. & Adam H. (2019). Çizgi filmlerin okul öncesi dönem çocukları üzerine etkisi: Açık hava tasarımları, *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 409–421.
21. Güneş, V. (2010). *Çizgi Film Karakterlerinin Çocukların Satın Alma Davranışı Üzerine Etkileri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
22. Hamarat, D., Iştan, S., Özcan, A. & Kardeşin, H. (2015). Okul öncesi dönem çocuklarının izledikleri çizgi filmler üzerine bir inceleme: Caillou ve Sünger Bob örneği. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(33), 75-91.
23. Işık, M. (2007). *Televizyon ve çocuk*. Konya: Eğitim Kitabevi.
24. İmik Tanyıldızı, N., Karabulut, N. (2018). Okul öncesi eğitime devam eden çocukların televizyon programlarına yönelik tercihlerinin incelenmesi. *Uluslararası Beşerî Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 4(9), 86-102.
25. İşçibaşı, Y. (2003). Çocuğun sosyalleşmesinde aile-televizyon ilişkisi. *Kurgu Dergisi*, 20, 143-147.
26. Jago, R., Sebire, S. J., Edwards, M. J. & Thompson, J. L. (2013). Parental Tv viewing, parental self-efficacy, media equipment and Tv viewing among preschool children. *European Journal of Pediatrics*, 172(11), 1543-1545.
28. Karaca, S. S. (2019). *Çizgi filmlerde değerler eğitimi, değerler eğitimi açısından Rafadan Tayfa çizgi filminin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
29. Kılınç, F. (2013). *Çizgi Filmlerdeki Temel Sosyal Değerler: Pepee ve Pocoyo Örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Veritabanı (345036). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
30. Luther, C. A. & Legg, J. B. (2010). Gender differences in depictions of social and physical aggression in children’s television cartoons in the Us. *Journal of Children and Media*, 4(2), 191-205.
31. Lyubomirsky, S. (2008). *The how of happiness: A scientific approach to getting the life you want*. New York: Penguin Press.
32. Megep (2013). *Çocuk gelişimi ve eğitimi, duygusal gelişim*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.

33. Od, Ç. (2013). Erken yaşta yabancı dil öğretiminde çizgi filmlerin dinlediğini anlama ve konuşma becerilerine katkısı. *Turkish Studies*, 8(10), 499-508. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.5243>.
34. Oruç, C. Tecim, E. & Özyürek, H. (2011). Okul öncesi dönem çocuğunun kişilik gelişiminde rol modellik ve çizgi filmler, *Ekev Akademi Dergisi*, 48, 281-296.
35. Özakar, S. & Koçak, C. (2012). Kitle iletişim araçlarından televizyonun 3-6 yaş grubundaki çocukların davranışları üzerine etkisi. *New/Yeni Symposium Journal*, 50(1), 31-40.
36. Özer, Ö. (2015). *İki Bin Sonrası Sinemalarda Gösterilen Çizgi Filmlerin Okul Öncesinde Kazandırılması Gereken Değerler Açısından İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
37. Patton, Q. M. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (Çev: M. Bütün & S. B. Demir). Ankara: Pegem.
38. Peri, C. (1997). Okul Öncesinde İzlenen Televizyon Programları ve Bu Programların Eğitimsel Değeri. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
38. Peters, K. M. & Blumberg, F. C. (2002). Cartoon violence: Is it as detrimental to preschoolers as we think? *Early Childhood Education Journal*, 29(3), 143-148.
39. Sevim, Z. (2013). *Çizgi Filmlerin Değerler Eğitimi Bakımından Karşılaştırılması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
40. Tümkan, F. (2007). Televizyondaki şiddetin çocuk üzerindeki etkisi. *KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Milli Eğitim Dergisi*, 1, 65-88. <http://talimterbiye.mebnet.net/Dergi/4.pdf>. Erişim Tarihi: 11.04.2021.
41. Türkmen, N. (2012). Çizgi filmlerin kültür aktarımındaki rolü ve Pepee. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 36(2), 139-158.
42. Ünal, N. & Durualp, E. (2012). Televizyonun okul öncesi çocuklar üzerindeki etkisi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(2), 93-104.
43. Ünver, T. (2002). *Bir popüler kültür ürünü: Çizgi film Pokemon*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
44. Ünlüsoy, A. (2007). *The spiderman phenomenon young children's understanding of cartoon superheroes*. (Master's dissertation). Middle East Technical University, Department of Early Childhood Education, Ankara.
45. Yağan Güder, S., Ay, A., Saray, F., & Kılıç, İ. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarının izledikleri çizgi filmlerin toplumsal cinsiyet kalıp yargıları açısından incelenmesi: Niloya örneği. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 96-111.
46. Yağlı, A. (2013). Çocuğun eğitiminde ve sosyal gelişiminde çizgi filmlerin rolü: Caillou ve Pepee Örneği. *Turkish Studies*, 8(10), 707-719.
47. Yaşar Ekici, F. (2015). Çizgi filmlerin çocuklar üzerindeki etkilerine ilişkin çok boyutlu bir değerlendirme. *Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(5), 70-84. <https://doi.org/10.16989/TIDSAD.96>.
48. Yazıcı, E., Baydar, İ. Y., & Kandır, A. (2019). Çizgi Film ve Çocuk: Ebeveyn Görüşleri. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(1), 10-19.
49. Yeşilbağ, Ş. (2011). Karakter eğitimini standartlar müfredatıyla birlikte gerçekleştirme. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 110, 20-26.
50. Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE DIŞ MEKÂN OYUN ALANLARI VE ÇEVRE EĞİTİMİNE ETKİSİ

Çimen Özburak*, Beren Aygenç**

*Yrd. Doç. Dr., YDÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü, Yakın Doğu Üniversitesi, KKTC

**Yüksek İç Mimar, YDÜ Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık Bölümü, Yakın Doğu Üniversitesi, KKTC

ÖZET

Çevre sorunları gün geçtikçe artmaktadır. Erken çocukluk döneminde alınacak “çevre eğitimi” bu sorunlara çözüm olarak gösterilmektedir. Çocuklar doğdukları andan itibaren çevre ile iletişim kurmaya başlarlar. Büyüdükçe ilişkileri daha da gelişir. Çevre çocukların öğrenme ve keşfetme gibi alışkanlıklarına da imkân sağlar. Genel olarak çevre, doğal ve yapay olarak ikiye ayrılır. Doğal çevre ağaçlar, hayvanlar, denizler gibi elemanları içerirken yapay çevre ise binalar, yollar, otoparklar gibi insan eli ile yapılan elemanları ifade etmektedir. Çocuklar için özellikle okul yapısı gibi eğitim içeren yapay ortamlar hazırlarken öğrenme becerilerini teşvik edici, sağlıklarına zarar vermeyen malzemeler ve tasarımlar tercih edilmelidir. Bilinmelidir ki 3-5 yaş aralığını ifade eden dönemi içeren okul öncesi eğitimde oyun ve oyun alanları büyük önem taşımaktadır. Bu yaş grubundaki çocuklar “oyun” ile öğrenmektedir. Çevreleri ile de yine bu yöntemle ilişki kurmaktadır. Dolayısı ile okul öncesi eğitim merkezlerinde tasarlanacak oyun alanlarına eklenecek “çevresel sistemler” (doğal malzemeler, güneş-rüzgâr enerji sistemleri, su depolama sistemleri, atık malzeme toplama alanları v.b) hem çocukların sağlıklı şekilde doğa ile iletişim kurmalarını hem de çevreyi doğru şekilde öğrenmelerini sağlayacaktır. Böylelikle çevre bilinci yüksek nesiller yetişebilecektir. Çalışmada bahsedilen tüm bu sistemleri içeren Yakın Doğu Okul Öncesi Eğitim Merkezi “sürdürülebilir çiftliği” başta olmak üzere literatür taraması yapılarak çevre bilincini tetikleyici en iyi dış mekân oyun alanları incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, çevre eğitimi, sürdürülebilir oyun alanları

Abstract

Environmental problems are increasing day by day. "Environmental education" to be taken in early childhood is shown as a solution to these problems. Children start to communicate with the environment from the moment they are born. Their relationship improves as they grow older. The environment also provides opportunities for children's habits such as learning and exploring. The environment is divided into two; natural and built. While natural environment includes elements such as trees, animals, seas, built environment refers to elements made by human such as buildings, roads, parking etc. Materials and designs that encourage learning skills and do not harm their health should be preferred when preparing built environments that include education, especially for children, such as school structures. It should be known that games and playgrounds are of great importance in pre-school education, which includes a period of 3-5 years. Children in this age group learn with "games". It also establishes a relationship with its environment with this method. Therefore, "environmental systems" (natural materials, solar-wind energy systems, water storage systems, waste material collection areas, etc.) to be added to the playgrounds to be designed in pre-school education centers will enable children to communicate with nature in a healthy way and to learn the environment correctly. Thus, generations with high environmental awareness will be able to grow up. The best outdoor playgrounds that trigger environmental awareness will be investigated by scanning the literature, especially the "sustainable farm" of the Near East Preschool Education Center, which includes all these systems mentioned in the study.

Keywords: Preschool, environmental education, sustainable playgrounds

Giriş

Çevre, farklı alanlar için farklı tanımlar ile ifade edilen bir kavramdır. Fiziksel, sosyal, kültürel, kişisel ve psikolojik ifade biçimleri olsa da mimari alanlar için temelde doğal ve yapay olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Her alan için ortak nokta ise tabii ki insandır. İnsan çevresi ile her zaman etkileşim halindedir. Böylelikle insan-çevre ilişkisi ortaya çıkar. Çünkü insan öncelikli olarak çevresi ile uyum sağlamak ister. Süreç her birey için farklı başlayıp, geliştirebilir de çevre ile uyum sağlama ve aktif ilişki kurma ihtiyacı her birey için aynıdır. Bu bireylerin önemli bir parçası çocuklardan oluşmaktadır.

Çocukluk dönemi hayatın önemli bir bölümünü ifade etmekte, bireyin geleceğinin nasıl şekilleneceğini belirlemektedir. O nedenle çocukluk döneminde temas edilen çevre, benlik üzerinde de etkilidir. Her insan ister çocukluk döneminde olsun ister yetişkin, çevresini aynı şekilde algılamaz. Algı; duyu yolu ile çevreden edinilen deneyimin yine duyu yoluyla yorumlanarak çevreye yanıt verme eylemidir (1). Başka bir deyişle algı; insanın çevresindeki somut-soyut her türlü olgu ve ortamları yorumlayıp onlara anlam verme sürecidir. Yani yorumlamanın devreye girdiği her süreç gibi algı da her çocuk için farklılık gösterebilir. Çalışmada baz alınan çocukluk dönemi okul öncesi 3-5 yaş aralığını ifade etmektedir. Bu yaş aralığındaki çocuklar için çevrelerindeki renkler ve biçimler algılama süreçlerinde önceliklidir. Çocuğun okul öncesi dış mekân oyun alanları için renk ve biçim gibi her unsurun nitelikli ve kaliteli olması gerekmektedir. Oyun alanının kaliteli olması, çocuğun çevresi ile iletişiminin kuvvetlenmesini de sağlar. Çocukların çevresi ile güçlü bağ kurmasını sağlayan dış mekân oyun alanları ayrıca çevre eğitimi için de güzel bir zemin hazırlamaktadır. Çocuk ne kadar nitelikli ve kaliteli bir çevrede eğitim görüyorsa hem doğal hem de yapay çevre iletişimi de o kadar kaliteli olur. Çevresini tanıyan, etkileşim kurabilen çocukların sadece çevre bilinçleri değil özgüvenleri de artmaktadır (2). İnsanlar çevrelerini anladıkları kadar ilişki kurabilirler. Yapılan araştırmalara göre çevreyi anlama ve algılama üç - yedi yaş arasında aile ve okul yardımı ile kazanılmaktadır. Bu bağlamda okul öncesi eğitimde çocukların doğa ile bağ kurabilecekleri dış mekân oyun alanları büyük önem kazanmaktadır. Bunun yanı sıra çevre eğitim etkinliklerinin öğretim programlarına eklenmesi gerekliliği de ortaya çıkmaktadır. Bu sayede çocuklarda çevreye karşı sorumluluk ve farkındalık; çevre sorunlarına karşı hassasiyet ve kaygı geliştirilmesine sebep olacaktır. Tüm bunların deneyimlenerek öğrenilmesinin yanısıra bazı çalışmalara göre çocukların doğa ile baş edebilme, özgüven ve kendilerine saygı geliştirdikleri gözlemlenmiştir (3).

Her okulun sahip olduğu imkanlar aynı olmadığından, iyi tasarlanmamış okullar görmek mümkündür. Ancak, olması gereken çocuklar için en kullanışlı ve yaratıcı okul yapısı ile dış mekân oyun alanı tasarımlarıdır. Bunun nedeni çocukluk döneminde günün büyük bir bölümünün okulda geçirilmesidir. O nedenle bu denli etkileşimde olunan her mekânın iyi tasarlanmış olması, çocuğun gelecekteki yetişkin kişiliğine de katkı sağlamaktadır. Okul sınırları içerisindeki her mekân, tasarlanmış doğal ve yapay çevre elemanlarıdır. İç mekân tasarımları arasında yer alan sınıflar ve tuvaletler gibi yapay çevre ortamları; dış mekân tasarımları arasında bahçe ve oyun alanları gibi hem doğal hem de yapay çevre ortamları yer almaktadır.

Çalışmanın Yöntemi

Çalışmada literatür taraması yapılarak konu ile ilgili temel kavramlar ve kriterler ortaya konulmuştur. Literatürden yedi farklı ülkeden, eğitim sistemleri “doğadan öğrenmeye dayalı” anlayışı ilke edinmiş yedi örnek okul dış mekân oyun alanı seçilerek incelenmiştir. Seçilen örneklerde “Yer seçimi, Tasarımda uygunluk ve esneklik, Malzeme seçimi, Çevre verilerinin kullanılması, Kaynakların kullanımı, Uygun peyzaj tasarımı ve Güvenlik” olmak üzere her dış mekân oyun alanında bulunması gereken yedi temel kriteri sağlaması önemsenmiştir. Seçilen örneklerin sonuncusu olan ve tüm kriterleri içeren Yakın Doğu Üniversitesi Okul Öncesi Eğitim Merkezi avlusuna kurulan “Sürdürülebilir Çiftlik” ise yerinde incelenmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda yeni çalışmalara ışık tutabilecek öneriler yapılmıştır.

Oyun ve Çocuk

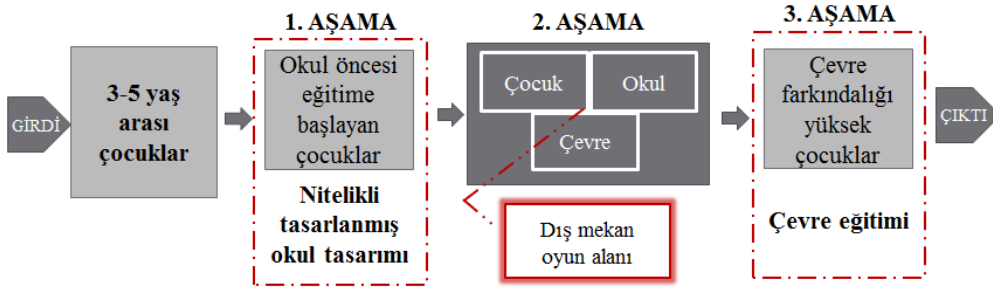
“Oyun” çocukların istekli olarak katıldığı, belirli bir amaca yönelik olan veya olmayan çocukların fiziksel, duygusal ve davranışsal olarak gelişimini sağlayan en etkili öğrenme yöntemidir. Bu tanım doğrultusunda oyunun kalitesi öncelikli olarak oyun alanlarının niteliğine bağlıdır (4). İnsan sosyal bir varlıktır. Yaşanılan kültürün içinde kurulan sosyal ilişkiler çocuğun kişiliğini şekillendiren etmenlerdendir. Okul öncesi eğitimde yaşlıları ile ilk temaslarını kuran çocuklar için sosyal ilişki kurma yöntemlerinden biri oyundur. Sosyal

ilişkilerini nasıl kuracağını ve kendini nasıl ifade edeceğini oyun ile öğrenip, kendini oyun ile keşfedebilmektedir. O halde denilebilir ki; çocuğun çevresi ile ilişki kurmasında oyun bir köprü görevi görmektedir. Yaşlıları ile sosyalleşen çocukların en çok vakit geçirdikleri çevre okul mekânlarıdır. Çevre ile temasın gerçekleştiği okul iç ve dış mekânlarında aynı zamanda oyun ile çevre eğitimi de verilebilmektedir. Özellikle dış mekân oyun alanları bunun için en elverişli yerdir.

Oyun ve Öğrenme

Sosyalleşme, ait olma, saygınlık, güvenlik, estetik v.b. olgular insanların temel gereksinimlerindedir. Ancak çocukların sosyalleşmesi (topluma katılabilmesi), yaşamı algılayabilmesi ve fiziksel gelişimi için bunlara ek olarak “oyun” a gereksinimleri vardır (5). Çocuklar, bireysel gelişimleri için gerekli uygun davranışları, yetenekleri ve bilgileri oyun esnasında doğal yolla öğrenmektedir. Bu bağlamda okul öncesi dönemde oyun, yaşamsal önem taşımaktadır. Oyun yöntemi eğitim esnasında çocukların hareketsiz durumdan hareketli duruma geçmesini sağlamaktadır. Bu alanda büyük rol oynadığı için etkili bir “eğitim aracı” olarak gösterilmektedir (6). Oyunlar bireysel olabileceği gibi grup şeklinde de düşünülmelidir. Çocuklar bireysel oyunlar ile toplumda sosyal rol edinme, çevresini tanıma gibi becerilerini geliştirirken grup oyunlarında ise paylaşma, yardımlaşma veya kurallara uyma gibi yetilerini geliştirme fırsatı bulmaktadır (7).

Araştırmalara göre, iç mekânda gerçekleştirilen okul öncesi aktivitelerinin neredeyse hepsi dış mekânlarda da gerçekleştirilebilmektedir. Bu bağlamda dış mekân aktiviteleri büyük önem kazanmaktadır. Dolayısı ile okul öncesi eğitim merkezlerinde, dış alanların okul toplam kapalı alanının iki katı olacak şekilde planlanması, ideal oyun alanına sahiptir şeklinde kabul edilmektedir (8). Şekil 1’de, okul öncesi eğitim merkezlerinde planlanan dış mekân oyun alanlarının “çocuk ve öğrenme” üzerindeki rolü ve aşamaları görülebilmektedir.

Şekil 1: Okul öncesi eğitim merkezlerinde planlanan dış mekân oyun alanlarının “çocuk ve öğrenme” üzerindeki rolü ve aşamaları.

Çocuk, Çevre ve Oyun İlişkisi

Çocuklar doğdukları andan itibaren çevreleri ile etkileşim ve iletişim halindedirler. Okul öncesi döneme geldikleri zaman bu bağ daha da güçlenmektedir. Çevrelerine olan merak duygusu güçlendikçe, keşif dürtüleri de tetiklenmektedir. Bu dönemde edinecekleri çevre algısı ilerideki kişisel davranışlarını da etkileyecektir. Çocukluk döneminde çevre ile kuracakları güçlü bağlar, doğal varlıklara korumacı tavır geliştirmelerine sebep olacaktır (9). Çocuklarda uygun çevre algısının gelişebilmesi için de dış mekânlarda oynadıkları oyunlar büyük önem taşımaktadır. Bu sayede çocuklar oyun oynarken doğaya dair birçok önemli bilgi keşfetmekte ve belleklerine yerleştirmektedir.

Dış Mekân Oyun Alanları ve Özellikleri

Çocukların sosyal çevre ile ilişki kurma ihtiyacı olduğu gibi fiziksel çevre ile de ilişki kurma gereksinimi vardır. Bu fiziksel çevrelerden biri dış mekân oyun alanlarıdır. Dış mekân oyun alanları için öncelikli kriter ergonomidir. Çünkü, çocukla bütünleşemeyen mekânlarda oyundan söz etmek imkânsız hale gelmektedir. Ancak sadece ergonomi yeterli değildir; dış mekânın ve oyun alanının tasarımında sağlıklı malzemeler kullanılmalı, işlevsel özelliklere sahip olmalı, bulunduğu coğrafya ile uyum sağlamalıdır. Çevre eğitiminin

sağlanabileceği dış mekân oyun alanlarında dikkat edilmesi gereken tasarım ölçütleri başlıca şu şekilde sıralanabilir:

- **Yer seçimi:** Yer seçimine önem verilmelidir. Çocukların okullarının yanı sıra evlerindeyken de kolay ulaşabilecekleri dış mekân oyun alanları bulunmalıdır. Bunların konumlandırılmaları iyi belirlenmelidir. Okul dış mekân tasarımlarında ve ev yakınlarında ortak kullanıma uygun, kapsayıcı ve korunaklı alanlar seçilerek konumlandırılmalıdır.
- **Tasarımda uygunluk ve esneklik:** Çocukların yaşlarına uygun aktivitelerde bulunabilmesi için kod farkları yaratılmalıdır. Oyun alanı özel gereksinim duyan çocuklar için de kullanılabilir olmalıdır. Çocukların sanatsal aktiviteler yapma, toplanma, tırmanma veya zıplayabilmeleri için doğal elemanlar kullanılarak alanlar yaratılmalıdır. Örneğin, zıplayabilecekleri için toprak tepelikleri oluşturmak gibi. Çocukların tehlikeli olmayacak şekilde risk alabilmelerini sağlayacak, keşif ve deney yapma dürtülerini tetikleyici tasarımlar seçilmelidir, Şekil 2.

Kod farkı kullanılan dış mekân oyun alanı

Keşif yapma dürtüsünü tetikleyen dış mekân oyun alanı

Şekil 2: Çocuklar için kullanılacak doğanın şekillendirdiği tasarım detayları (10).

- **Malzeme seçimi:** Malzeme seçimi doğru yapılmalıdır, çocuklar için tehlike oluşturacak unsur içermemeli ve güvenli olmalıdır. Sağlığı tehlikeye atacak malzemeler seçilmemelidir. Çevre eğitimini destekleyici bir dış mekân oyun alanı yerel malzeme ve kaynak kullanımına dikkat edilerek tasarlanmalıdır. Çocukların çevrelerini tanıyabilmeleri ve deneyimleyebilmeleri için oyun alanında toprak, kum, kütükler ve iri kaya parçaları gibi malzemelere sıkça yer verilmelidir.
- **Çevre verilerinin kullanılması:** Çevre eğitimini destekleyici dış mekân oyun alanlarında tüm ihtiyaçlar doğadan karşılanmalıdır. Örneğin gölgeleme elemanı yerine bitki örtüsü (ağaçlar, çalılar v.b), saklanma ihtiyaçlarını gidermek için büyük kaya parçaları gibi elemanlar kullanılmalıdır.
- **Kaynakların kullanımı:** Tasarım yapılırken bölgenin coğrafyası korunmalı hatta varsa o bölgedeki su ve enerji kaynakları (güneş-rüzgâr enerjisi v.b) kullanılarak oyun materyali haline getirilmeli, çocukların bunları deneyimleyebilmesi sağlanmalıdır, Şekil 3. Eğer mümkünse su toplama sistemleri tasarıma eklenerek, çocukların oyun oynarken bu tip sistemleri öğrenebilmesine imkân verilmelidir.
- **Uygun peyzaj tasarımı:** Oyun alanında kullanılacak bitkiler çocukların çevre deneyimi yaşayıp bölgelerini tanıyabilmeleri için yerel bitki türleri arasından seçilmelidir (10).
- **Güvenlik:** Oyun alanlarında hitap edilecek yaş grubuna uygun tasarımdan, malzeme seçimine kadar tüm aşamalar çocukları tehlikeye sokmayacak, yaşamlarını tehdit etmeyecek şekilde kurgulanmalıdır (11).

Doğal elemanların kullanıldığı dış mekân oyun alanı

Su ögesi kullanılan dış mekân oyun alanı

Şekil 3: Dış mekân oyun alanlarında kullanılacak doğal materyaller (10).

Yukarıdaki maddelerin önemi sadece mimari tasarım boyutunda değerlendirilmemelidir. Çünkü, çocukların günün büyük bölümünde vakit geçirdikleri okul dış mekân oyun alanları onları yönlendirmekte, davranış ve algılarına yansımaktadır. Yani doğru tasarlanmış dış mekân oyun alanlarında çevre ilişkisi kuvvetli gelişmiş bir çocuğun, çevre algısı yüksek yetişkin bir birey haline gelmesi muhtemeldir. Çevre ilişkisi kurulurken oyun alanının çevreye duyarlı malzeme ve sistemler ile tasarlanmış olması yine çocuğun sürdürülebilirlik bilincini arttıracaktır.

Çevre Eğitimi Destekleyici Oyun Alanları

Çevre eğitimi destekleyici oyun alanlarına, çevre sorunlarının giderek artış göstermesi ile birlikte özellikle gelişmiş ülkelerde sıkça rastlanmaktadır. Çevre eğitimi temelli oyun alanlarında doğal malzemelerin ağırlıklı olarak kullanılması ile de düşük maliyetli tasarımlar ortaya çıkmaktadır. Bu durum konunun önemini daha da arttırmıştır. Yani bu tasarımlar hem çevreyi ve çocukların sağlığını hem de ülke ekonomisini korumaktadır.

• St. Andrew's Primary School-İngiltere

İngiltere'de bulunan St. Andrew Okulu'nun bahçesi asfalt ve toprak bir alandan oluşmaktaydı. Okul yönetimi dış mekân oyun alanını çocuklar için yeniden düzenleyerek daha çağdaş, çocuklara zarar vermeyen doğal malzemelerin kullanıldığı, sürdürülebilir bir tasarıma sahip olmasını sağlamıştır. Çocuklar yeni oyun alanlarında yağın yağmur ile bahçeye dolan sularla oynayabiliyor, doğal çalılarla kaplı barınakta saklanabiliyor ve kütüklerle şekil alan alanda tırmanma, zıplama gibi yaşlarının gerekliliği aktiviteleri rahatça gerçekleştirebiliyor, Şekil 4 (12).

Oyun alanında kullanılan kütükler çocukların tırmanma, zıplama, denge hareketleri gibi birçok aktivitelerini gerçekleştirmelerine yardımcı olmaktadır

Doğal malzemeler ile yapılan sığınak

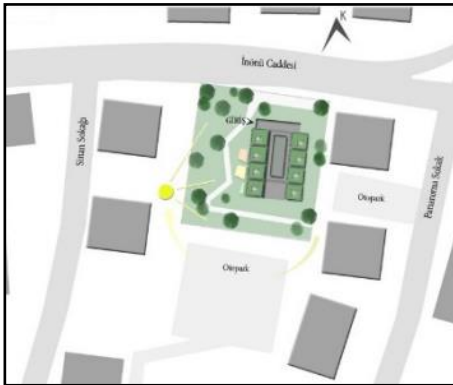

Tasarımda kullanılan su çarkı

Şekil 4: St. Andrew's Primary School (İngiltere) ve Dış Mekân Oyun Alanı (12)

• Bahriye Üçok Anaokulu-Türkiye

Okul, Türkiye'de tamamen sürdürülebilir ilkelere göre tasarlanarak inşa edilmiş ilk anaokul olma özelliğini taşımaktadır. İstanbul gibi yoğun bir kentte yer alan okul yine de çocukların doğayı deneyimleyebileceği ya da doğal sistemleri öğrenebilecekleri mükemmel açık ve kapalı alanlar sağlamaktadır (13). Okul hem yapı olarak su toplama, yeşil çatı ve kullanılan güneş panelleri ile çocuklara sürdürülebilirlik konusunda örnek teşkil ederken hem de bahçesinde yaratılan doğal oyun alanı ve sebze ekim tarhları sayesinde tarım faaliyetlerine de olanak sağlamaktadır, Şekil 5 (14).

Bahriye Üçok Anaokulu vaziyet planı

Sürdürülebilir okul yapısı

Okul avlusundaki ekim tarhları

Avludaki doğal oyun alanı

Şekil 5: Bahriye Üçok Anaokulu (Türkiye) ve Dış Mekân Oyun Alanı (14).

• **Turtle Rock Anaokulu-Amerika**

Turtle Rock Anaokulu, 2011 yılında açık aktivite alanlarını yeniden yapılandırarak “doğaya dayalı dış mekân öğrenme” temalı bir okul bahçesi oluşturmuştur. Okul yönetimi çocukların oyun oynarken dünyalarını keşfettiklerini ayrıca avluda oynayan dikkat eksikliği bulunan çocukların da sakinleşmesini sağladıklarını tespit ettikleri taş bir labirente sahip olduklarını belirtmektedir. Okul avlusunda tamamen eğitici bir oyun alanı tasarımı olduğu göze çarpmaktadır. Avluda ahşap tırmanma duvarı, batık bir kale, sahne, tuhaf oyun evi, eğimli köprü ve söğüt tüneli yer almaktadır, Şekil 6 (15).

Turtle Rock anaokulu vaziyet planı

Oyun alanı genel görünüş

Okuldaki su oyun alanı

Oyun alanında kullanılan doğal malzemeler

Şekil 6: Turtle Rock Anaokulu (Amerika) ve Dış Mekân Oyun Alanı (15).

• **Fuji Anaokulu-Japonya**

Japonya'daki Fuji Anaokulu, ülkedeki nüfus yoğunluğundan dolayı kalabalık çocuk topluluğu için tasarlanmıştır. Okul, 500 çocuk için toplam 1304 m²'lik alanda tasarlanmıştır. İlginç bir oyun alanına sahip okul, 183 metre çapında dairesel bir alana sahip avlu, 3 adet 25 metre yüksekliğinde “zalkova ağacı” etrafına tasarlanmıştır. Böylelikle avluda bulunan üç büyük ağaç çocukların oynaması için tasarıma dahil edilmiştir (16). Çevre ve çocuk dostu olarak bilinen okulun yapımı 2007 yılında tamamlanmıştır. Okulun avlusunda bulunan japon tarihinde önemli yeri olan 50 yıllık zalkova ağaçları, çocuklara hem geçmiş kültürlerini öğretiyor hem de tırmanma, esneme, eğlenme, saklanma gibi aktiviteleri gerçekleştirmelerinde yardımcı oluyor. Doğal malzemelere tırmanma esnasında güvenliği sağlamak için eklenen cam ve metal malzemelerin yanı sıra okul avlusunda çocukların su ile de oynayabilecekleri bir alan da yer almaktadır, Şekil 7 (17).

Su oyun alanı (16)

Zelkova ağacını tırmanma elemanı olarak kullanan çocuklar (16)

Fuji Anaokulu genel görünüş (17)

Oyun alanına dahil edilen zelkova ağaçları (17)

Şekil 7: Fuji Anaokulu (Japonya) ve Dış Mekân Oyun Alanı

• Lava Anaokulu-Vietnam

Lava, doğa temelli öğrenmeyi benimsemiş, okul yapısının da sürdürülebilirlik işkelerine göre tasarlandığı bir anaokuldur. Tasarımcıları okulu, bir masa başında oturan öğretmen ve karşısında ders dinleyen çocuklardan çok, doğada kendiliğinden öğrenen çocukları hedefleyen bir tasarım olarak planlanmış ve tanımlamışlardır. Okul hem kapalı hem açık alan olarak sürdürülebilirlik ilkeleri ile çocuk temelli olarak tasarlanmıştır (18). Göl kenarına konumlandırılan okul 3 farklı yarım dairenin köprülerle bir birine bağlanmasından oluşmaktadır. Yarım daireler arasında kendiliğinde oluşan avlular çocukların doğal oyun alanını oluşturmaktadır, Şekil 8 (19).

Lava Anaokulu vaziyet planı (18)

Lava Anaokulu göl yönü görünüşü (18)

Orta avluda bulunan su oyun alanı (18)

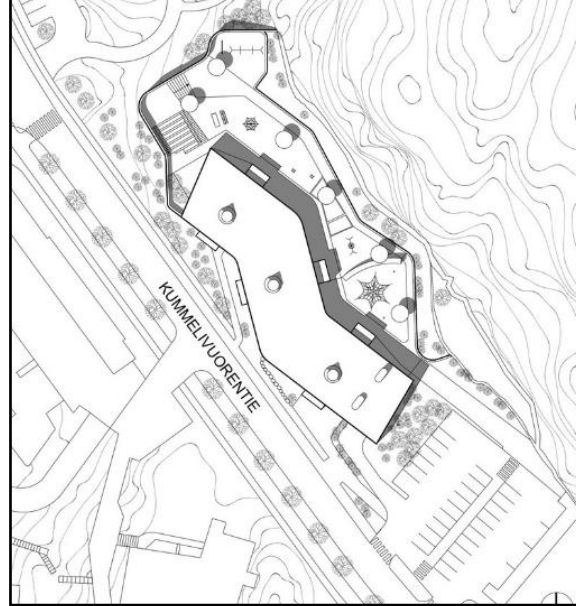

Doğal malzeme ve geometriler ile tasarlanan oyun alanı (19)

Şekil 8: Lava Anaokulu (Vietnam) ve Dış Mekân Oyun Alanı

• **House of Children Anaokulu-Finlandiya**

Okul, Saunalahti Körfezi kıyılarındaki zorlayıcı, kayalık bir alanda bulunmakta olmasına karşın; okulun oyun alanı güvenli, engelsiz ve dinamik yapay bir peyzajdan oluşmaktadır. Tasarım, çocukların oyun dünyasında masalsi görüntüleri aktive etmeyi amaçlamaktadır. Okul dış alanında çocukların öğrenme ve yaratıcılığını tetikleyici, tarım alanı, tımanma, kum havuzu, tünel gibi aktivite alanları yer almaktadır. Ayrıca okulda gece olduğu zaman güneşi ve ayı simgeleyen yapan aydınlatma mevcuttur, Şekil 9 (20).

Okul vaziyet planı

Okul oyun alanı genel görünüş

Güneş ve ay temalı aydınlatma elemanları

Şekil 9: House of Children Anaokulu (Vietnam) ve Dış Mekân Oyun Alanı (20).

- **Yakın Doğu Okul Öncesi Eğitim Merkezi-KKTC**

Yakın Doğu Okul Öncesi Eğitim Merkezi avlusuna 2017 yılında çocuklar için “Sürdürülebilir Oyun ve Öğrenme” alanı kurulmuştur. Bu alanda çocukların oyun oynarken doğal ve yapay çevrelerini tanımaları amaçlanmıştır.

Okuldaki avluda, çocukların oyun oynayarak öğrenebileceği birçok çevreye duyarlı sistem tasarımı yer almaktadır. Bunlar; topağın değerini anlayabilmek için tarım faaliyetleri, yeşil çatı sistemleri, güneş enerji sistemleri, rüzgâr enerji sistemleri, yağmur suyu toplama sistemleri ve geri dönüşüm bilincini oluşturmak için kompost yapım alanıdır. ‘Sürdürülebilir Çiftlik’ adı verilen avluda çocuklar oyun oynarken bu çevresel sistemleri de deneyimleme ve öğrenme fırsatı bulmaktadırlar. Avluda çocukların oyun oynayabilmesi için 4 oyun kulübesi ve ekim tarhları yer almaktadır. Çocukların bu alanda hem oyun oynayıp hem de alanın bakımını üstlenmeleri sağlanarak sorumluluk duygularının gelişimi desteklenmektedir, Şekil 10 (21).

YDÜ Okul Öncesi Eğitim Merkezi oyun alanı genel görünüş

Okuldaki tarım alanı

Yeşil çatılı oyun kulbesi

panelli oyun kulbesi

Güneş

Oyun alanında bulunan rüzgar türbini

Yağmur suyu toplama sistemine sahip oyun kulbesi

Bahçedeki kompost kutusu

Şekil 10: YDÜ Okul Öncesi Eğitim Merkezi (KKTC) Dış Mekân Oyun Alanı (21)

Sonuç

Yaşadığı coğrafyayı ve dünyayı tanıyan, bilinçli tüketimlerde bulunabilen duyarlı yetişkin bireyler için; çevre eğitimi almış, onunla ilişkisi kuvvetli çocukluk dönemi gerekmektedir. Bu da ancak ailenin ve eğitimin çevre bilinci kazandırması ile mümkündür. Üç yaşından itibaren okul öncesi eğitime başlayan her çocuk gününün büyük bölümünü okulda geçirmektedir. O nedenle okulda verilen eğitimin önemi yadsınamaz. Hatta okulda edinilen çevre bilinci aileye çocuk yolu ile aktarılabilir. Bu bilincin kazandırılmasında çocuğa sadece sözel yollar ile değil, oyun ile göstermek ve yine oyun ile kendinin keşfetmesini sağlamak ile yapılabilir. Dış mekân oyun alanlarının önemi bu noktada açıkça anlaşılmaktadır.

İncelenen örneklerde görülebileceği gibi çocukların hem keyif alarak hem de öğrenerek zaman geçirecekleri doğal malzeme ve yaş gruplarına uygun tasarımlara sahip okul avluları yaratmak zor değildir. Hatta ekonomik olarak kazanç sağlamaktadır. Çünkü, bu tip oyun alanları çevrede bulunabilen doğal malzemeler ile tasarlanmakta, fabrika üretimi yapay ekipmanlara ihtiyaç duyulmamaktadır. Örnek okullardan da anlaşılabilirliği gibi önemli bir diğer konu ise günümüzde bu tip oyun alanları tasarlanırken birçok disiplinin bir araya gelmesinin gerekliliğidir. Özellikle pedagoğ, okul öncesi öğretmeni ve tasarımcıların bir araya gelerek çocuklar için oluşturacakları okul öncesi dış mekân oyun alanları, çocukların ilerideki kişilik gelişimi ve çevre bilincine büyük katkı sağlayacaktır.

Kaynaklar

1. Gür, Ş., Ö. (1996). *Mekân örgütlenmesi*. Birsen Yayınevi, İstanbul.
2. Gülay, H., & Ekici, G. (2010). MEB Okul Öncesi Eğitim Programının Çevre Eğitimi Açısından Analizi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*. 7(1). 74-84.
3. Kahyaoğlu, M. & Yetişir, M. İ. (2015). Doğa Kavramı ve Çocukların Doğadan Uzaklaşmasına İlişkin Fenomenografik Bir Çalışma. *Eğitim ve Bilim*. 40(182). 159-170. Doi:10.15390/EB.2015.4899
4. Altay, E. E. & Kayabaşı, N. M. (2020). Çocuk Gelişimi Açısından Çocuk Oyun Alanı Tasarım Yaklaşımı: Rotator Örneği. *TOJDAC Dergisi*. 10(2). 108-115. Doi: 10.7456/11002100/004
5. Tandoğan, O. (2014). Çocuk İçin Daha Yaşanılır Bir Kentsel Mekân: Dünyada Gerçekleştirilen Uygulamalar. *Megaron Dergisi*. 9(1). 19-33. doi: 10.5505/MEGARON.2014.43534
6. Kaytez, N. & Durualp, E. (2014). Türkiye’de Okul Öncesinde Oyun İle İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 2(2). 110-122.
7. Aklıbaşında, M. & Tırnakçı, A. & Özhancı, E. (2018). Çocuk Oyun Alanlarının Önemi ve Tasarım Kriterlerinin Nevşehir Kenti Örneğinde İrdelenmesi. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*. 8(17). 59-71. Doi: <http://dx.doi.org/10.16950/iujad.412099>.
8. Baboğlu, Ş. (2007). Okul Öncesi Eğitim Merkezleri: Antalya Şehri, Lara-Arapsuyu-Dokuma/Çallı/Bayındır Semtleri Alan Çalışması (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
9. Üsküplü, E. M. & Plat, Z. (2019). Permakültür Çocuk Oyun Alanları. *ADÜ Ziraat Dergisi*. 16(2). 245-252. Doi: 10.25308/aduziraat.569829.
10. <http://surdurulebilir-mimari.blogspot.com/2012/11/cocuk-oyun-alan-tasarm-ve.html#more>. Erişim tarihi, 2021, Mayıs 12.
11. Küçükyağcı, P. Ö., Atasayan, Ö., Oktay, S. Ö. (2015). Çocuk Oyun Alanı Tasarımlarında Sürdürülebilirlik. II. *International Sustainable Buildings Sempozyumu*. 28-30 May 2015. Ankara, Türkiye.
12. <https://earthwrights.co.uk/ew-projects/st-andrews-primary/>. Erişim tarihi, 2021, Mayıs 12.
13. Kızıllan, G. & Türkyılmaz, Ç. C. (2021). Sürdürülebilir Mimari Yaklaşım ile Tasarlanmış Okul Öncesi Eğitim Yapılarında Ergonomi Kavramının Bahriye Üçok Ekolojik Anaokulu Örneği Üzerinden İncelenmesi. *Megaron Dergisi*. 16(1). 53-67. Doi: 10.14744/MEGARON.2021.03743
14. Kaya, P. & Kaya, B. (2019). Sürdürülebilir Mimarlık Anlayışının Bahriye Üçok Anaokulu Örneklem Alanı Üzerinden Analizi. *TOJDAC Dergisi*. 9(1). 28.41. Doi: 10.7456/10901100/005
15. <https://turtlerockpreschool.com/about-us/natural-playground/>. Erişim tarihi, 2021, Mayıs 16.
16. <https://www.architonic.com/en/project/tezuka-architects-fuji-kindergarten/5100019>. Erişim tarihi, 2021, Mayıs 16.
17. [https://www.sarahbeekmans.com/fuji-yochien/#:~:text=Fuji%20Yochien%20\(also%20%20as,is%20located%20in%20Tokyo%2C%20Japan](https://www.sarahbeekmans.com/fuji-yochien/#:~:text=Fuji%20Yochien%20(also%20%20as,is%20located%20in%20Tokyo%2C%20Japan). Erişim tarihi, 2021, Mayıs 16. known
18. <https://www.archdaily.com/937582/ecokid-kindergarten-lava>. Erişim tarihi, 2021, Mayıs 16.

19. <https://www.arkitera.com/haber/vietnamda-doga-ile-etkilesimi-tesvik-eden-cevreci-bir-anaokulu-ecokid/>. Erişim tarihi, 2021, Mayıs 16.
20. https://www.archdaily.com/420348/house-of-children-in-saunalahti-jkmm-architects?ad_source=search&ad_medium=search_result_projects. Erişim tarihi, 2021, Mayıs 16.
21. Özburak, Ç. (2018). Okul Öncesi Eğitiminde “Sürdürülebilir Yaşam Çevresi” Pratiği (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşa.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

4 - 6 YAŞ OKUL ÖNCESİ KİTAPLARININ İÇERİKLERİNİ GÖRSEL TASARIM ÖĞELERİNE GÖRE DEĞERLENDİRMESİ

Yrd. Doç. Dr. Seçil BESİM AYHAN¹, Uz. Öğretim. Görevlisi. Yücehan YÜCESOY²,
Uz. Burak DEMİR³, Yrd. Doç. Dr. Şebnem Güldal KAN⁴, Doç. Dr. Behçet ÖZNACAR⁵

¹Yakın Doğu Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı, Lefkoşa, KKTC.

²Yakın Doğu Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı, Lefkoşa, KKTC.

³Yakın Doğu Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı, Lefkoşa, KKTC.

⁴Yakın Doğu Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı, Lefkoşa, KKTC

⁵Yakın Doğu Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı, Lefkoşa, KKTC

ÖZET

Okul öncesi için hazırlanan kitapların eğitim hayatının vazgeçilmez materyallerinden biridir ne kadar teknoloji gelişmiş olsa bile geçmişten günümüze okul öncesi kitapları halen eğitimin en temel yapı taşları arasında yer almakta ve gelecekte de bu şekilde devam edeceği söylenilebilir Bu araştırmada ise Türkiye Cumhuriyetinde ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde yer alan 4 - 6 yaş okul öncesi kitaplarının Okul Öncesi Öğretmen adayları tarafından Görsel Tasarım ilkelerine yönelik değerlendirmeleri amaçlanmıştır. Araştırmada görsel tasarım ölçeği olan "Ders Kitaplarına Yönelik Grafik/Görsel Tasarım İlkeleri Ölçeği" Alpan (2004) kullanılmıştır. Ölçeğin puanlaması "Evet" seçeneği 2 puan, "Kısmen" seçeneği 1 puan ve "Hayır" seçeneği de 0 puan olarak hesaplanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler 1-10 arasında puanlandırılarak değerlendirilmiştir. Araştırma sonucundan öğretmen adaylarının değerlendirilmesiyle çıkan sonuca göre kitapların ölçek boyutlarına göre farklı düzeylerde ortalamaların olduğu ama genel hatlar itibari ile oldukça uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır

Anahtar Kelimeler: Eğitim, 4 - 6 Yaş Okul öncesi kitapları, Görsel tasarım.

EVALUATION OF THE CONTENTS OF 4 - 6 YEARS OLD PRESCHOOL BOOKS ACCORDING TO THE VISUAL DESIGN ELEMENTS

ABSTRACT

Pre-school books are one of the indispensable materials of education life, even though technology has been developed, preschool books are still among the fundamental building blocks of education and it can be said that it will continue in the future. Preschool teachers' evaluation of 4-6 year old preschool books for Visual Design principles was aimed by pre-school teacher candidates. In the study, "Graphic / Visual Design Principles Scale for Textbooks" Alpan (2004), which is a visual design scale, was used. The scoring of the scale was calculated as 2 points for the "Yes" option, 1 point for the "Partial" option and 0 points for the "No" option. The data obtained as a result of the research were evaluated by scoring between 1-10. According to the results obtained from the results of the evaluation of the prospective teachers, it has been concluded that the books have different averages according to the scale dimensions, but are quite suitable in terms of general lines.

Keywords: Education, 4 - 6 Ages Preschool books, Visual design.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

ÇOCUK VE EKCRAN İLİŞKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Berna YILMAZ

*Bilecik Şeyh Edebalı Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi, Bilecik,
ORCID No: 0000-0002-0000-7849*

ÖZET

Günümüzde teknoloji şirketleri ile ebeveynler çocuklar için bir rekabet içine girmiş durumdadır. Teknoloji şirketlerinin ürünlerinin albenisi düşünüldüğünde bu durum haksız bir rekabet gibi görülebilir fakat ebeveynlerin elinde zaman ve içerik kontrolü gibi çok önemli bir güç bulunmaktadır. Bu güç doğru ve erken kullanıldığında çocuklarda ekran bağımlılığının önüne geçilebilir. Çocuklar birçok davranışında anne babalarını örnek aldığını açıkça göstermişlerdir. Bu nedenle çocuklarının ekran ile olan ilişkilerini düzenlemek isteyen ebeveynler önce kendi ekran ilişkilerini düzenleyerek çocuklarına örnek olmalıdırlar. Daha sonra evde çocuğun ekran ile geçirdiği zamanı düzenlemelidir. Örneğin 0-18 aylık bebekler görüntülü konuşmalar dışında tüm ekranlardan uzak durmalıdırlar çünkü bu dönemde bebeklerin en önemli ihtiyacı ebeveyniyle kuracağı etkileşimdir. 18-24 aylık bebekler yavaş yavaş ekran ile tanışmaya başlamaktadır. Bu dönemin en önemli kriteri ise içeriğin niteliğidir. 2-5 yaş arası çocuklarda ekran ile tanışma artık gerçekleşmektedir. Yine içeriğin niteliğine dikkat ederek günde en fazla 1 saat ekran başında olmasına izin verilebilmektedir. 6 yaş itibarı ile artık ailelerinin de dâhil olduğu ekran zamanının planlanması gerekmektedir. Ekran çocuklar için iyi bir bakıcı olabilir fakat ebeveyniyle etkili bir iletişim kurması, kitaplarla ve şarkılarla etkileşiminin olması, ekran etkileşiminin olması gibi pek çok faktör çocukların bilişsel, dil sosyal ve motor gelişimini olumlu yönde destekleyecektir. Bu çalışmada, erken çocukluk döneminde ekran ilişkisi, ailenin ekran ve çocuk konusunda eğitimi konusunda bilinçlenmesinin önemi ve gerekliliği üzerine durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ekran Eğitimi, Çocuk, Ebeveyn

EVALUATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE CHILD AND THE SCREEN

ABSTRACT

Today, technology companies and parents have entered into a competition for children. Considering the attractiveness of the products of technology companies, this may seem like an unfair competition, but parents have a very important power such as time and content control. When this power is used correctly and early, screen addiction can be prevented in children. Children clearly showed that they take their parents as an example in many of their behaviors. For this reason, parents who want to organize their children's relations with the screen should first be an example for their children by organizing their screen relations. Then he should organize the time the child spends with the screen at home. For example, 0-18 months old babies should stay away from all screens except for video conversations because the most important need of babies in this period is the interaction with their parents. 18-24 month old babies are slowly starting to meet with the screen. The most important criterion of this period is the quality of the content. Meeting with the screen is now happening for children between the ages of 2-5. Again, paying attention to the quality of the content, it can be allowed to be on the screen for a maximum of 1 hour a day. As of the age of 6, it is necessary to plan screen time, including their families. The screen can be a good caregiver for children, but many factors such as effective communication with parents, interaction with books and songs, peer interaction will positively support children's cognitive, language, social and motor development. In this study, the relationship between screen in early childhood, the importance and necessity of awareness of the family about screen and child education will be emphasized.

Key words: Screen Education, Child, Parent

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

MACİD MACİDİ SİNEMASI'NDA ÇOCUK: TOPLUMSAL KONUMU, ROLÜ VE DEĞERİ

*¹Özgür YILMAZKOL

*¹Dr. Mehmet Akif Ersoy Mah. 328. Sok. Ege Metropark Konutları B Blok Kat.4/17 Yenimahalle ANKARA,
ORCID No: 0000-0002-4150-4243

ÖZET

Sinema, geçen yüzyıldan itibaren önemli bir kitle iletişim aracı olarak, ülkelerin çeşitli biçimlerde kültürlerini hikayelendirirken, izleyenlere o coğrafyanın birçok özelliğini de sergilemiş olmaktadır. O nedenle filmler, küresel dünyanın çeşitli coğrafyalarının insan ilişkileri hakkında önemli ipuçlarını taşımakta ve izleyenleri bilgilendirmektedir. Özellikle filmlerin anlatı yapısı içinde belli konularda öne çıkan kimi toplumsal eğilimler; o ülkelerin siyasal, sosyal ve kültürel dokuları içinde biçimlenmektedir. Toplumsal cinsiyet, aile ilişkileri ve aile içinde çocuğun konumu vb. konular, filmlerde temsil edilerek görünürlük kazanmaktadır. Bu nedenle her ülke sineması kendi kültüründen beslenerek ürettiği filmler aracılığıyla bir tür ayna işlevi görmektedir. İran Sineması da, dünya sineması içinde sinemasal bakışı ve ele aldığı konular ile farklılaşan bir ülke sinemasıdır. Özellikle 1980'li yıllarla birlikte Yeni İran Sineması olarak anılan ve yeni yönetmenlerle giderek büyüyen bu dönem sonrası çocuklar, filmin anlatısı içinde artan ölçüde yer almışlardır. İslam devrimini izleyen yıllar sonrası oyunculukta star sisteminin oluşmaması, kısıtlı başlıktaki konular ve kadın-erkek arasındaki ilişkilerin anlatılamaması nedeniyle ana karakterler olarak çocukların olduğu filmler çekilmeye başlanmıştır. Bu zorunluluklar, sonrasında çocuğu filmlerinde etkin bir şekilde konumlandırılan bir sinemasal bakışı öne çıkarmıştır. Bu çalışmada, İran Sineması'nda çocuğu anlatının merkezine alan yönetmenlerden ve Yeni İran Sineması'nın son kuşak temsilcilerinden biri olan Macid Macidi'nin amaca yönelik örneklem yoluyla seçilen 3 filmi (*Cennetin Çocukları/1997-Cennetin Rengi/1999-Baran/2001*), içerik analizi yöntemi kullanılarak incelenecek ve toplumsal olarak "çocuğun önemi, aile içinde nasıl konumlandırıldığı, rolleri ve çocuğa getirilen sınırlamalar vb. incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Sinema, Çocuk, İran Sineması, Macid Macidi

CHILD IN MACİD MACİDİ CINEMA: SOCIAL POSITION, ROLE AND VALUE

ABSTRACT

Cinema has been an important mass communication tool since the last century, while narrating the cultures of the countries in various ways, it also exhibits many features of that geography to the audience. Therefore, films carry important clues about human relations of various geographies of the global world and inform viewers. Some social trends that come to the fore in certain subjects, especially within the narrative structure of films; It is shaped within the political, social and cultural textures of those countries. Gender, family relations and the position of the child in the family, etc. The subjects are represented in films and become visible. For this reason, every country's cinema functions as a kind of mirror through the films it produces, nourished by its own culture. Iranian Cinema is also a country cinema that differs in the world cinema with its cinematic perspective and the subjects it handles. Especially after this period, known as the New Iranian Cinema in the 1980s and growing with new directors, children increasingly took part in the narrative of the film. After the years following the Islamic revolution, films with children as the main characters started to be shot due to the lack of a star system in acting, limited topics and the inability to explain the relationships between men and women. These imperatives brought forward a cinematic view that then effectively positions the child in his films. In this study, 3 films selected by way of purposeful sampling of Macid Macidi, one of the directors who put the child at the center of the narrative in Iranian Cinema and one of the last generation representatives of New Iran Cinema (*Children of Heaven / 1997-The Color of Heaven / 1999-Baran / 2001*), It will be analyzed using the method of content analysis and it will be discussed that "the

importance of the child, how it is positioned in the family, roles and limitations placed on the child, etc. will be examined.

Keywords: Cinema, Children, Iranian Cinema, Macid Macidi

Giriş

Küresel ölçekte anaakım sinemasının klasik anlatı ve teknik kodlarından uzak yapıda daha kendine has filmler üreten farklı bölge, ülke ya da kıta sinemaları bulunmaktadır. Biçim ve içerik detaylarındaki farklılık ile öne çıkan İran Sineması'nın dünya sinemasındaki özgünlüğü, anlattığı hikayeler içinde insan unsurunu ön plana koyması ve çok katmanlı anlatım tekniğini başarı ile uygulamasından kaynaklanmaktadır. Sinema sektörü filmler aracılığıyla gösterildiği her ülke/toplumda olduğu gibi İran'da da kitleleri eğlendirmenin yanı sıra insanı ve toplumsal hayatı şekillendirerek hem yansıtan hem de yönlendiren bir unsur olarak konumlanmıştır. Özdoğru'nun da ifade ettiği gibi sinema, eğlendirirken klişe formülleri ile ideolojisini yayan, eğitici bir yan barındırırken sıkı bir propaganda aracı da olabilen güçlü ve tehlikeli bir araç olarak da görülebilir (Özdoğan, 2018). Tüm bu özelliklerinden dolayı filmler; kitleleri etkilemek, eğitmek, bilgilendirmek gibi amaçlanan misyonları yanında ideolojik yapıya da vurgu yapan özellikleri ile özgün ve etkili bir kitle iletişim aracı olarak görülmeye devam etmektedir.

Ortadoğu coğrafyasındaki ülkelerin kronikleşmiş bir takım toplumsal özellikleri, sanatın her alanında olduğu gibi sinema alanında da filmler aracılığı ile resmedilmektedir. İran özelinde bakıldığında, kırsaldan kente göç, modernite ve geleneğin mücadelesi, kadının sosyal rolünde meydana gelen değişim ve bunun temsili, feodalizmden kapitalizme uzanan çizgide bir ekonomik farklılaşma, sadece petrole odaklı tek ürün ekonomisi, kamudaki yozlaşma ve kamu çalışanlarındaki kayıtsızlık ve boşvermişlik, modern kültürün geleneksel kültür üzerindeki hakimiyet kurma çabası ve beraberinde yaşanan yabancılaşma süreci ve çocuğun önemli bir toplumsal öğe olarak değeri ve anlamlandırılması ile batılılaşma yolunda izlenen izlekler, reel hayatın içinde var olan ve yaşanan unsurlar olarak filmlerin anlatı yapısı içinde de kendilerine varlık alanı bulmuşlardır.

İran Yeni Dalga akımının önemli yönetmenlerinden biri olan Macid Macidi'nin amatör tiyatro gruplarında başladığı oyunculuk deneyimi ve sonrasında yönetmenliğini yaptığı kısa filmlerle başlayan sinema yolculuğunda, anlatısı çoğunlukla İran toplumunun alt kesiminde yaşayan insanlara yönelmiştir. Bu topluluk içerisinde de saflıkları, temiz duygu ve düşüncelere sahip olmaları ve vicdan ile ahlaki değerleri katıksız yansıtmaları sebebiyle çocuklar, anlatının ana ekseninde konumlandırılmıştır. Bu çalışmada örnek olay olarak seçilen üç film aracılığıyla yapılacak çocuk odaklı okuma ile özelde Macidi filmlerinde genelde ise İran toplumu ve kültüründe çocuğun toplumsal konumu, rolü ve değerine ilişkin elde edilecek bulgular üzerinden yorumlama yapılacaktır.

İran Yeni Dalga Akımı

Sinemanın endüstrileştiği ya da endüstrileşme yolunda olduğu ülkelerde, dönemin sosyal, politik, kültürel ve siyasal değişim ve gelişmelerine paralel seyirde birtakım akımlar ya da hareketler ortaya konmaktadır. İtalya'daki Yeni Gerçekçilik akımı, Fransız Yeni Dalga ve Alman Dışavurumu ile Sovyet Biçimbilimciliği, dünyadaki sinemaya bakışı ve sinemanın ilerlemesini etkileyen akımlara örnek olarak verilebilir. İsimleri ve içerikleri farklılık ortaya koysa da, hemen hepsinin ortak amacı; geleneklerden, kısıtlamalardan, çerçevelerden ve genel olarak ülkenin sinema endüstrisine yön veren eski bakış açılarından kurtulma çabasıdır. Böylelikle ortaya konan akımın içeriğinde eskinin zihniyetine karşı çıkan, yeni fikir ve bakış açıları ile alana daha geniş bir perspektiften bakmayı öngören yapı çıkmaktadır.

İkinci Dünya Savaşı sonrası yıkılan İtalya toplumunun savaş ertesi yıkıntıları içinde var olan sorunlarını resmeden İtalyan Yeni Gerçekçilik akımı gibi İran Yeni Dalga hareketinin de benzer hassasiyetlerle anlattıkları ve filme aktardıkları öyküleri bulunmaktadır. İran İslam Devrimi ardından halkın yaşadığı sefalet ve baskıya eğilen filmler; yaşananları gözler önüne serme/unutturmama/hatırlatma işlevini yerine getirmiştir. Günlük hayatın içinde birebir yaşanan acı, sefalet ve yokluk ile baskıcı zihniyet filmlerin temel anlatı yapılarını oluşturmuştur. İkinci Dünya Savaşı sonrası benzer toplumsal hezeyanları yaşayan İtalya'da İtalyan toplumunun yaşadıklarını resmetmek işi dönemin cesur yönetmenlerine düşmüştür. Visconti, De Sica ve Rossellini gibi öncü Yeni Gerçekçi yönetmenler (Özdüzen, 2006-2007, 66-67); temel ilke olarak varsaydıkları gerçeklik duygusundan hareketle hayatın tüm katmanları ile beraber aktığı, her türlü duygunun

en yalın mekanı olan sokaklara yönelmişlerdir. Doğal mekanlar içinde doğal, sıradan insanların oynadığı öyküler tercih edilmiştir. Yeni Gerçekçilik akımının ortaya çıkışı savaş ertesini yaşanan toplumsal düzeydeki psikolojik, ekonomik ve sosyal depresyon halidir. Bu kitlesel hali resmetmeyi amaçlayan yönetmenler, eskinin alışlagelmiş biçim ve içerik kurallarını reddederek sade, yalın, süssüz ve sadece gerçeğe odaklanan anlayışı gündeme getirmişlerdir. Savaş ve faşizm gibi sosyal olaylarda en büyük etki, toplumun merkezi dışında yaşayanlar üzerinde görülmüştür. İtalyan Yeni Gerçekçilik akımı gibi İran Yeni Dalga Sinema hareketinde de özellikle İran sokaklarında kol gezen işsizliğe, çaresizliğe, yoksulluğa ve rejimin baskıcı zihniyetine tepki ortaya konmuştur. Bu ağır yaşam tecrübelerinden en çok kadınlar, alt tabakadaki insanlar/çalışanlar (işçiler) ve çocuklar nasibini almıştır. Dikkate alınmayacak bir paranın kişilerin üzerinde ne kadar derin izler bırakabileceği, ya da işsiz kalmanın ağır sorumluluğu ile sağlığını kaybetmenin üzüntüsü çok daha derin bir insani vurgu ve ayrıntılar üzerinden anlatılmış, bu sebepten dolayı da, izleyenlerin kendi yaşamlarından parçalar buldukları için filmleri daha içselleştirmiş ve etkilenmişlerdir.

1960'larda başlayan ve İran Yeni Dalgası olarak adlandırılan akımın en önemli temsilcileri olarak Abbas Kiarostami ve Jafar Panahi isimler sayılabilir. Bu dönemde yapılan tüm bu filmlerin ortak noktası, 1979 İran Devrimi sonrası İran halkının yaşadığı bunalımı ve karmaşayı anlatının merkezinde konumlandırılmalarıdır. Özellikle yoksul kesimin rejimin baskıcı ve zorlayan mekanizması nedeniyle giderek yoksullaşan ve umutlarını kaybetme noktasına gelen ama hayata yine de tutunan kişilerin öykülerini sunar.

Tarihsel süreçte bakıldığında sinemada İran Yeni Dalga akımının ortaya çıkışını hazırlayan unsurlar bulunmaktadır. Bu unsurların biraradılığı ve birbiriyle etkileşimleri sonucunda ortaya çıkan sorgulama süreci farkındalık bilinci, filmlerin biçiminden içeriğine uzanan geniş çizgide farklılaşmasına ve genel olarak bir ülke sinemasına yeni bir bakış ve soluk kazandırmaya yönelik önemli bir atılıma sebep olmuştur. Özgün yapısıyla İran filmlerinin öne çıkması konusunda farklı unsurların biraradılığına vurgu yapmak yerinde olur. Bu unsurları aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür.

- İran'ın folklorik mirası:** Jeopolitik açıdan bakıldığında farklı kültür, din, dil ve yaşayışların kesişme noktasında konumlanan İran, geçmişten bugüne topraklarında hüküm süren değişik uygarlıkların izlerini taşımakta ve bunları yansıtmaktadır. Bu zenginlikten dolayı ülkenin kültürel mirası çok zengin bir yapı oluşturmakta özellikle melez dokunun yansımaları güzel sanatların hemen her alanında kendine varlık alanı bulmaktadır. Minyatür sanatı, şiir, edebiyat, eski hikayeler ve tiyatro ile halk oyunları gibi zengin bir kültürel mirasa sahip olan İran; tüm bu renkli dokunun birarada bulunmasıyla özellikle görsel sanatlarda çok katmanlı bir yapı içerisinde farklı bir dil ve anlatı inşa edebilmiştir.
- Taziye geleneği:** İran Sineması'nın arka planını oluşturan en önemli unsurlardan birisi uzun bir tarihsel geçmişe dayanan taziye geleneğidir. Aktaş'a göre, İran oyun sanatının sembolü olarak bilinen ve İran kültürünün en eski dini oyunu olarak kabul edilen taziye*, Kербela şehitlerinin yasını tutan Şiiilerin düzenledikleri bir seyirlik oyun olarak tanımlanır (Aktaş, 2005, 447).
- Hikaye anlatım gelenekleri:** İran kültürüne has ve genellikle tek kişilik bir gösteri olarak icra edilen geleneksel anlatı geleneği olarak Şahnamehanlık geleneği, tarihsel süreçte geçmişten bugüne uzanan çizgide, İran sanatı için önemli olmuş bir yapıdır.
Firdevsi'nin Şahnamesi'nin özel olarak okunmasına ve icra edilmesine verilen bir anlatı geleneğidir. Söylemez'e göre tarihsel süreç içerisinde saraylar gibi resmi mahfillerde ve meclislerde resmi zevata yönelik olarak icra edilen, kahvehaneler gibi daha çok halka açık olan gayr-i resmi mekânlarda da her kesimden insanı eğlendiren Şâhnâmehânlık geleneği çoğunlukla İslâmiyet'ten önceki İran kültür ve tarihinde mevcut efsanevî olayları, özellikle de Şâhnâme'deki hikâyeleri anlatan, aktaran bir anlatı geleneğidir (Söylemez, 2017, 64).
- Batıda eğitim almış yönetmenlerin niceliksel artışı:** Sinemanın teknik ve içerik olarak Batıda yoğun bir bilgi birikimi ve eğitim ile desteklenmesi sonucu, özellikle İran gibi kendi gelişimini henüz tamamlayamamış ama çağın gerektirdiği gelişmelerden de faydalanmak isteyen, ülke adına sinemasal olarak üretim yapmak isteyenler çoğunlukla kendilerini bu alanda teorik ve pratik anlamda geliştirmek için batıyı/Avrupa ülkelerini tercih etmişlerdir. Bu mesleki gelişmişlik için gidilen Batıdan kazanımlarla dönen yönetmen/senaristler, ülkenin temelinde zaten var olan kadim ve köklü bir kültürden de beslenerek ürettikleri filmlerle hem nicelik hem de nitelik açısından İran Sinemasının tüm dünyada tanınması ve beğenilerek takip edilmesini sağlamışlardır. İran filmlerinin kendine özgü bir görsellik ve anlatım dilini kazanmasında da hiç kuşkusuz bu zengin kültürel mirasın yeni tekniklerle buluşması

yatmaktadır. İran Sinemasının 1960 ve 1970’li yıllarındaki gelişiminin ve değişiminin ardında Avrupa ya da Amerika’da eğitim alarak, alandaki yeniliklere hakim entelektüel yönetmenleri ve edindikleri bilgi ve deneyim ile ürettikleri filmler bulunmaktadır.

*Taziye törenleri, Muharrem ayının ilk günlerinde başlayıp Aşura diye isimlendirilen onuncu gününde sona erer. Taziye töreninde Hz. Hüseyin’in hayatı, Kerbela olayı, Peygamberler tarihi ve Hicret benzeri konulara değinen kırk-elli bağımsız oyun sergilenir. İlahiler ve mersiyeler okunur (Enasiri’den aktaran Aktaş, 2005, 226). Taziye, İran oyun geleneği içindeki oyun ve anlatıların en gelişmiş hali olarak kabul edilir. Diğer bir bakış açısıyla taziye, bütün halkın katıldığı bir oyundur ve araştırmacılara göre bir tiyatro eseridir. Taziyede; hikayesi, musikisi, sahnesi ve dekoruyla bir tiyatro eserinde olması gereken bütün unsurlar bulunmaktadır. Ayrıca taziyelerde hakla batılın, hayırla şerrin, iyiyile kötünün savaşı ile Hakk yolunda ümit, zafer yolunda taktire rıza göstermek ve Allah’ın adaletine inanmak gibi temalar hakimdir (Aktaş, 2005, s. 232)

Sinemada çocuğun temsili

Sinemada bir karakter olarak çocuk ve çocukluğun anlatım içindeki inşası çeşitli sinema akımları ve anlayışlarında farklı seyretmektedir. Çocukluk dönemi, bireyin aile ile birlikte yaşadığı, aile kültürüyle yoğrulduğu bir dönemdir. Bu dönemde çocuklar, kültürel çevrenin de etkisiyle değer yargılarıyla da beslenerek kimlik kazanırlar, bir üyesi oldukları sosyal çevreye uyum sağlamaya çalışarak erişkinlik dönemine hazırlanırlar. Yasal olarak 18 yaş olarak belirlenen çocukluk çağını tamamlayan (Aydemir, 2016:22) erişkinler, birey olarak kendi kararlarını veren bağımsız kişiler olarak kabul edilir ve tanınırlar.

Her ne kadar biten/sonlu bir süreç olsa da çocukluk, politik bir inşa ve var olma sürecini de ifade eder. Sinemanın ilk yıllarında görsellik ve bir izlenebilirlik ögesi olarak görülen çocuk oyunculu hikayeler, sonraki yıllarda daha yoğun bir kullanımla artarak devam etmiştir. Özellikle son dönemlerde çekilen filmlerde kullanılan çocuk karakterler aracılığıyla birey-iktidar ilişkisi egemen ideoloji çerçevesinde ya da ona karşıt ve muhalif bir şekilde anlatmaya çalışırlar (Aydemir, 2016:24). Bu açıdan bakıldığında çocukların filmlerdeki temsiliyet gücü zaman geçtikçe artmış ve çocuklar, insanları birarada tutan ulusal kimlik alanı içinde konumlanmıştır.

Sinema, filmler aracılığıyla farklı sesleri, ideolojileri ve kültürleri başka özellikteki toplumlarla karşılaştırıp buluştururken; ülke, bölge, kıta ya da coğrafya ölçeğinde bir sınıflandırmayı da gündeme getirmektedir. Bu sınıflandırma uyarınca Pembecioğlu’nun da ifade ettiği gibi sinema; pek çok bilim dalının etkileşimde bulunduğu ortak bir alandır. İlk zamanlarda sadece görüntülerin peş peşe sıralandığı bir araç olarak görülen sinema, sonraları içerisine sesin ve rengin de dahil olmasıyla birlikte farklı anlamlandırma grupları içinde değerlendirilmiştir (Pembecioğlu, 2006, 30). Sinema, yazın alanından da beslenerek kendi anlatı dilini oluşturup bunu sinemasal görselliği ile birleştirerek kendine son derece farklı ve özgün bir kulvar oluşturmuştur. Önceleri yazılı anlatı biçimlerinin örneklerinden ve sonraları tiyatronun adeta kaydedilmiş bir kopyası olarak yorumlanan sinema, ilk önceleri bir merak ve eğlence aracı olarak yorumlanırken daha sonra çağın sunduğu teknik ve içerik alanındaki yenilikleri kendi yapısı içine dahil ederek bağımsız bir ifade, bir anlatı ve iletişim aracı olarak diğer kitlesel iletişim araçlarından ayrılarak yerini sağlamlaştırmıştır (Pembecioğlu, 2006, 30). Sinemanın filmler aracılığıyla kitlelere ulaşmasının ardından yapılan yapısal analizler neticesinde filmlerin daha derin anlamlar taşıyıp karakterler aracılığıyla ideoloji, yaşam tarzı, tüketim alışkanlıkları, düşünme, eylem, bakış açısı ve tutum odaklı konularda etkili olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Kendisini kitlelere tanıttı kabul ettiren sinema; içeriğinde değindiği konular ve farklı coğrafyalarda farklı özelliklere sahip izleyenlere iletildiği mesajlar ve bunların yansımaları ile sosyal bilimlerdeki hemen her disiplinden ve belirli kuramlar üzerinden derin araştırma ve sorgulama yapılmasını gerekli kılmaktadır.

Sinemanın ilk yıllarından bugüne tarihsel süreçte bakıldığında çocuğun, sinemanın ilk ortaya çıktığı zamanlardaki ilk filmlerinden beri anlatı yapısı içinde konu edildiği görülecektir. Özellikle ilk film ve ilk belgesel yapımları içinde çocuk imgesi yoğun bir şekilde kullanılmaktadır. İngiliz Belgesel Akımının tüm özelliklerini ortaya koyan yapımlar olan “*The Nanook of the North / Kuzeyli Nanok*” filminde çekirdek ailenin tamamlayıcı unsuru olarak çocuklara yer verilmiştir. Gerçek kişilerin (çocuk ya da yetişkin) yer aldığı filmler yanında çizgi film ya da animasyon filmler ile de çocuklar hedeflenmekte ve zengin bir anlatı seçeneği ile çocukların bilişsel ve zihinsel gelişimleri yanında duygusal anlamdaki ihtiyaçları da karşılanarak, çocukların bilmediği ya da henüz anlamlandıramadıkları dünya, yaşam, ilişkiler, duygu durumları vb. unsurlar bu yapımlar vasıtasıyla tanıtılmaktadır. Bu misyon özelinde bakıldığında çocuklar için üretilen her türlü içeriğin

yarının toplumsal yapısını şekillendirmekte olduğu ve bu hedef kitle için oluşturulacak her türlü içerik için çok detaylı çalışmak ve bilinçli olmak durumu ortaya çıkmaktadır.

Sinema ve çocuk arasındaki ilişki gündeme geldiğinde, çocuğa temelde iki işlev yüklenmektedir (Pembecioğlu, 2006, 39):

- 1. Çocuk araç olarak görülmekte ve imge olarak konumlandırılmaktadır.** Bu bakış açısına göre çocuk, film içinde gösterilir, temsil edilir ve çocukla ilgili farklı düzlemlerde çeşitli göndermeler yer alır. Çocuğun araç olarak konumlandırıldığı bu işleve göre; çocuk imgesi üzerinden yapılacak yapılandırma ile çocuk temsiliyeti ve sunumu söz konusu olmaktadır.
- 2. Çocuk amaç olarak görülmekte ve izleyici olarak konumlandırılmaktadır.** Bu bakış açısı uyarınca çocuk, tüm özgünlükleri ve hassasiyetlerinden uzak doğrudan doğruya bir izleyici olarak görülmektedir. Bir hedef kitle konumlandırması ile çocuk; ulaşılması amaçlanan geniş bir kitle olarak görülür ve detaylardan uzak bir yapılanma ile sunum yapılır.

Macid Macidi Sineması:

Macid Macidi, 17 Nisan 1959'da İran'ın Tahran kentinde orta sınıf bir ailede dünyaya geldi. On dört yaşında amatör tiyatro gruplarında oyunculuğa başladı. Lise diplomasını aldıktan sonra Tahran'daki Dramatik Sanat Enstitüsü'nde sanat eğitimi almaya başladı. 1979 İslam Devrimi'nden sonra, sinemaya olan ilgisi onu çeşitli filmlerde oynamaya itti, özellikle hayal kırıklığına uğramış bir komünisti oynadığı Mohsen Makhmalbaf'ın Baykot'u (1986) ve Ali-Asghar Shadorvan'ın Teer baran'ı (1986) gerçek hayatın rolünü oynadı. Daha sonra kısa filmler yazmaya ve yönetmeye başladı. İlk uzun metrajlı film senaryosunu yazdığı ve yönetmenliğini yaptığı, Cannes'da gösterilen ve Tahran'ın Fajr Film Festivali'nde ödüller kazanan Kaçakçı (1992) filmidir. O zamandan beri, Montreal Uluslararası Film Festivali'nde En İyi Film ödülünü kazanan ve Akademi Ödülleri'nde En İyi Yabancı Film'e aday gösterilen Cennetin çocukları (1997) başta olmak üzere dünya çapında tanınan birçok önemli filmin yazarı ve yönetmeni Allah'ın Montreal Uluslararası Film Festivali'nden En İyi Film ödülünü de kazanan ve bir Asya filmiyle yeni bir gişe rekoru kıran Boyası (1999) ve dünya çapında birçok büyük ödül kazanan Baran (2001), özellikle de En İyi Film ödülünü kazandı. 25. Montreal Dünya Film Festivali ve Avrupa Film Akademisi Ödülü'ne aday gösterildi. 2001 yılında, Afganistan'ın Taliban karşıtı savaşı sırasında, Selanik Uluslararası Film Festivali'nde Fipresci Ödülü'nü kazanan Afganistan'daki mülteci kampları hakkında duygusal bir belgesel olan Pa berahneh ta Herat'ı (2003) çekti. Majjid Majid, 2001'de Douglas Sirk Ödülü'nü ve 2003'te Amici Vittorio de Sica Ödülü'nü de aldı. (https://www.imdb.com/name/nm0006498/bio?ref=nm_ov_bio_sm, et. 1.05.2021)

İran Sinemasına yön veren Yeni Dalga akımının son temsilcilerinden biri olarak kabul edilen Macid Macidi; kendi yaşadığı coğrafya ve ülkesine dair kültürel ve sosyal değerlerle bezeli minimal öyküler anlatan bir yönetmendir. Macidi'nin filmleri aracılığıyla kurduğu anlatı dilindeki farklı ve çok katmanlı yapı, İran'ın geçmişten bugüne var olan zengin sanatsal birikiminden kaynaklanmaktadır. İtalyan Yeni Gerçekçilik akımından etkilenen İran Yeni Dalga akımı filmlerinde yoğun bir şekilde gerçeklik duygusu arayışı hakimdir. İçinde yaşanan ve reel olan dünyanın mutlak gerçekliğini arayan filmler; bu bakış açısından dolayı her türlü süs, abartı, hayal ürünü ve hiper gerçeklik konularından uzaktır. Ayrıca bu akım filmlerinde genel olarak gözlemlendiği gibi Macidi filmlerinde de anlatının temelinde sarsılmaz ve mutlak kabul gören sağlam bir İslami anlayış bulunmaktadır. Bu temel anlayışın gereği olarak farklı bileşenler ve yapısal unsurlar da filmin anlatı yapısında gözlemlenmektedir. Köklü kültürel öğeler ve İslami anlayışın biraradalığıyla şekillenen anlatı yapısında ana odak noktası insan ve insani değerlerdir.

Macidi gibi birçok yönetmen, ana odak noktasını insan kabul ederek çoğunlukla merkeze bir çocuk bakışını ve algısını yansıtmışlardır. Merkeze çocuğu konumlandıran bu yapının çeşitli sebepleri bulunmaktadır. Bu konu ile ilgili Elif Genco şunları söyler:

“1980’li yıllarla birlikte Yeni İran Sineması adıyla anılan ve yeni yönetmenlerle genişleyen bu dönem sonrasında çocuklar çok önemli roller almaya başladılar. Star sisteminin, ünlü

aktörlerin İslam devrimini izleyen yıllar boyunca olmamasının da, sınırlandırılmış konular; erkek ve kadın arasındaki duygusal ilişkilerin anlatılamaması, şarkı söylenememesi gibi nedenler, ana karakterler olarak yetişkinlerin yerini çocuklara bırakmasına neden oldu. Çocuklar genelde abi-kız kardeş rolleriyle yer aldılar bu filmlerde. Şarkı da söylediler. Örnek insan ilişkilerini temsil ettiler”(Genco, 2001,64).

İslami anlayışın şekillendirdiği toplumsal yapıda filmler de, sansür mekanizması ve baskı unsuru nedeniyle farklı arayışlara girmiş ve yetişkinlerin dünyasını resmetmek üzerine konan kurallar nedeniyle anlatı yapısının merkezinde çocuklar konumlandırılmaya başlamıştır. Çocuğa zorunlu geçişin haricinde, yönetmenler, insan doğasını en iyi anlatan ve masumiyetin yegane temsilcisi çocuklar üzerinden anlatılarını inşa ederek, aslında anlatmak istedikleri hikaye ve vermek istedikleri mesaj konusunda en güçlü unsura ulaşmışlardır. Çocuğun temiz, saf duygu hali ve masumiyeti üzerinden ahlak ve erdem gibi konulara geçiş de mümkün olmuştur. Tüm bu insan doğasını şekillendiren ve insana anlam katan değerler çocuk gibi temiz ve kirlenmemiş bir canlı üzerinden anlatılarak, mesajın gücü ve anlatının dili zenginleştirilmiştir. Çünkü çocuklar daha doğdukları andan itibaren, tüm yasakçı zihniyetler ve toplumun bozulmaya yüz tutmuş değerlerinden uzakta izole bir hayatın içinde varoldukları için, temizliklerini, saflıklarını ve masum hallerini koruyabilmektedirler.

Macidi, bu çalışmada incelenmek üzere seçilen 3 filminde yoğun olmak üzere, diğer filmlerinde de çocuğu/çocukları anlatısının içinde merkezi bir konumda resmetmiş ve onların küçük gibi görünen ama ardında derin anlamların yattığı dünyalarını anlatmıştır. Bu konumlandırma ve anlatı içinde çocukların farklı ruh ve duygu halleri içerisinde savrulmalarını yine çocukların penceresinden aktarmıştır. Aile içindeki pozisyonları ve toplumsal bakış içinde konumlandıkları yer ve kendilerine biçilen rol ile verilen değer, Macidi filmlerindeki çocuklar özelinden filmlerle yeniden üretilerek sunulmaktadır.

Sözen'in de ifade ettiği gibi; Macidi, sıradan insanların gündelik sorunlarına odaklanarak ana akım sinemanın kodlarını kullanmadan da iyi film yapılabileceğini göstermektedir. İnsan doğasının temel çıkış noktası olduğunu söyleyen Macidi “hayatı bütün gerçekliğiyle aktarıırken hem insani hem de İslami bir kimlik ve bu kimliğin getirdiği bir dünya görüşüyle hareket ettiğini belirtmekte, filmlerini yaparken Kuran'ın dilini örnek aldığını ve insan fitratının gizleriyle biçimlendirdiğini söylemektedir” (Sözen, 2012:226)

Anlatacağı hikayeyi herşeyin üstünde tutma amacından dolayı yan unsur olarak düşünülen ve anlatının atmosferini bozacak şekilde bir müzik kullanımına karşı olan Macidi; anlatıyı derinleştiren tüm yan unsurlara mesafeli durarak, onları kullanmak konusunda temkinli davranmıştır. Ona göre aslanan hikayenin özüdür. Cennetin Çocukları'nda, Baran'da ve Cennetin Rengi filmlerinde mutlak gerçekliği yakalama amacından dolayı amatör oyuncular ile çalışmış, doğal mekan-doğal ışık kullanımından ödün vermeden filmlerini tamamlamıştır. Çocuk temalı filmlerinde Macidi, samimi ve içten bir anlatı dilini tercih ederek yine gerçekliğe vurgu yapmıştır. Macidi'nin filmlerine genel olarak bakıldığında İtalyan Yeni Gerçekçi akımın teknik ve içerik detayları görülür. Macidi, yalın bir dil kullanımı ve sade anlatım tarzı ile gündelik yaşam, duygu sömürsü yapılmadan anlatılır. İslami temel referans noktası olarak kabul eden yönetmen, ikili unsurlar üzerinden anlatısını kurar. İyi-kötü, doğru-yanlış, helal-haram ve sevap-günah üzerinden inşa ettiği anlatısı içinde çocuklar üzerinden insan doğasını olağanca gerçekliği ile yansıtmaya çalışır. Minimalist bakış açısı ve yapısal işleyiş, insanın doğasını anlatmak için en uygun yöntem olduğundan dolayı Macidi'nin filmlerinde tercih edilmiştir. Örneğin 'Cennetin Çocukları' filminde yoksulluk ve yoksunluktan dolayı aynı ayakkabıyı ortak kullanılmak zorunda kalan iki kardeşin derin ve samimi hisleri yönetmenin teknik detaylardaki sadeliği ve gerçeklik vurgusu ile daha da öne çıkmaktadır.

Macidi Sinemasında çocuğun anlatıdaki yeri

Macidi'nin çocuk merkezli anlatı yapısında inşa ettiği sinema dili, samimi ve yalın olduğu kadar klasik anlatı kodlarından da farklı bir yapısallık içermektedir. Tıpkı savaş ertesini İtalya'da ortaya çıkıp tüm dünya sinemalarını etkileyen İtalyan Yeni Gerçekçilik akımında olduğu gibi, Macidi filmleri de kimi zaman anlatısı ve görselliği ile belgesel izlenimi veren amatör oyuncuların rol aldığı ve düşük bütçeli yapımlardır. Filmin anlatısını oluşturan sinemasal dil ve zaman akışı gerçek hayatın ritmini yakalamaya çalışan ağır akan bir

seyirde devam eder. Macidi'nin filmlerinde duyguları daha çok coşturmak ve yoğun tasvir anlatıları için tercih edilen müzik kullanımı yerine doğal ortam sesleri tercih edilir.

Filmleriyle İran'daki yaşamı ve kültürel ortamı çocuk bakışıyla yansıtan Macidi'nin filmlerindeki karakterler doğal, saf, iyi niyetli ve masumdur. "Macidi'nin filmlerinde çocuklar, omuzlarındaki boylarından büyük yükleri boylarından büyük yürekleriyle zor ama yine de çocukluklarını unutmadan taşırlar. Zamanından önce büyümek zorunda kalmanın sancısını yetişkinlere nispet olgunluklarıyla dindirmeye çalışırlar" (Yaghmooralı, 2013:111). Macidi, filmlerindeki çocukların büyüme serüvenleri üzerinden toplumdaki kültürel ve siyasal değişimleri de arka plana doğal bir biçimde yerleştirmiştir.

Baskıların ve denetimlerin şekillendirdiği ve sinemayı standardize etmeye çalışan bir anlayışın hüküm sürdüğü ağır toplumsal işleyiş neticesinde oluşan Yeni İran Sineması, birçok kişi tarafından İran İslam Cumhuriyeti'nde üretilen en büyüleyici kültürel fenomen olarak kabul edilir. Aslında temelde var olan baskılardan ve gelişmeye açık olmayan bakış açısının varlığından dolayı devrim öncesi dönemde başlayan yeni arayışlar, yaşanan devrim ile birlikte görünür hale gelerek mücadelecı ve aktivist bir tarzı da doğurmuştur. 1979 İran Devrimi sonrası özellikle İranlı film yapımcıları ve yönetmenlerinin sansür, yaptırımlar ve siyasal izolasyona rağmen ürettikleri filmlerin izi sürüldüğünde küresel bir fenomen haline gelen ve ülkeye karşı bir farkındalık yaratarak dikkat çeken bir sinemayı oluşturdukları görülmüştür.

Anaakım sinemasının klişelere hapsolmuş anlatısının dışında şiirden, edebiyattan ve felsefeden beslenen İran Sineması; Furuğ'un şiirlerinde olduğu gibi Kiyarostami'nin filmlerinde de dikkat çekici bir içeriğe bürünmektedir. Karaca'nın ifadesiyle her ikisi de, gündelik ve sıradan olanın mesele edilmesiyle gerçekliğin perde üzerinde katman katman açılmasıyla meşgul olmaktadır. **Tıpkı Furuğ gibi Kiyarostami de, sinemanın kapılarını şiirsel bir dil kullanarak gündelik hayatın derinlikli bir yansımasına açar ve bunu büyük ölçüde başarır (Karaca, 2012:53-54)**

Çalışmada analiz için seçilen 3 film şunlardır:

1. Cennetin Çocukları (1997)
2. Cennetin Rengi (1999)
3. Baran (2001)

Filmlerin anlatısı içinde merkezde konumlanan çocukların toplumsal konumu, rolü ve değeri, yapılacak detaylı okuma ve içerik analiz yöntemi ile ortaya konmaya çalışılacak, yönetmenin tercihleri ve senaryodaki detaylar ölçüğünden hareketle yorum yapılacaktır.

Cennetin Çocukları (1997)

Macidi, "Cennetin Çocukları" filminde iki kardeş olan Ali ve Zehra'nın hikayesini anlatır. Hasta bir anne ile sabit bir işe sahip olmayan, gündelik işlerle para kazanmaya çalışan bir baba ve iki çocuktan oluşan küçük, fakir bir çekirdek aile özelinde anlatılan hikaye; anneyi çok silik ve varlığı belirsiz bir şekilde konumlayan babayı ise iş konusundaki belirsizlikler dolayısıyla mahcup ve belli etmese de üzgün resmeder. Çocuklar tüm bu yoksunluk ve yoksulluk içinde dahi birbirleriyle oynayıp, eğlenen ve okullarına giderek evde ödevlerini yapan sorumluluk sahibi karakterler olarak anlatılır.

Zehra, bir kız çocuğu olarak toplumsal beklenti ve görevlerin de işaret ettiği gibi, her ne kadar okula gitse de, ödevlerini yapmak zorunda kalsa da, ev işlerine hele ki hasta annesi nedeniyle daha çok yardım etmek zorundadır. Bu yoğunluktan hiçbir koşulda şikayetçi olmayan Zehra; her türlü ev işini itina ile yapar. Akşam

yemek hazırlama, yemek sonrası çay ikramı vb. durumlar için Zehra hazırdır ve bütün bunların arasında ödevlerini de ihmal etmez.

Ali de, kendisi bir çocuk olmasına rağmen; abi olması nedeniyle Zehra'yı koruyup kollayan bir karakterde resmedilir. Babası ile iş aramak için zengin semtinde evlerin kapılarını çaldıklarında derdini anlatamayan babasını rahatlatarak ve de gururlandırarak güzel bir lisan ile yapabilecekleri işleri anlatır. Babasına iş konusunda da yardım eden Ali, iki farklı kuşağın kendi derdini anlatması konusunda da belirgin farklılığa dikkat çeker. Yaşı küçük olmasına rağmen Ali, evin ihtiyaçlarını pazardan alarak evine getirme işini yapmakta, bu görevler yaşanan kültürün ve toplumun çocuklardan beklediği davranış kalıpları olarak anlatılır. Bu noktada Bozdağ'ın (Bozdağ,2019:173) da belirttiği gibi İran'da erkek çocukların belli bir yaştan sonra babalarının aile içerisindeki sosyal rollerini üstlendiği, aynı şekilde kız çocukların da annelerinin sosyal rollerini üstlendiği sonucuna ulaşmak mümkündür.

Kardeşinin ayakkabısını tamir ettirmek üzere ayakkabıcıya götürülen Ali, eve gelirken ayakkabıyı kaybedince Zehra'ya mahcup olur, üzülür. İki kardeş bu olayı kendi aralarında konuşup anne-babalarına haber vermeden çözmeye çalışırlar. Zira yeni bir ayakkabı almak için durumlarının olmadığını bilincindedirler. Bu yokluk hali, onları kendi sorunlarını kendilerinin çözmesi durumuna itmektir.

Macidi, filmlerinin konusunu belirlerken Kuran ayetlerinden esinlendiğini ifade etmiştir. 'Cennetin Çocukları' filminde de, Kuran'da üzerinde durulan iyi ve kötü tüm yönleri ve yansımaları ile ele alınmıştır. Vicdan, dürüstlük, ahlak, merhamet, helal-haram, kanaat, irade ve kader gibi pek çok konuya ilişkin Kuran'da yer alan ayetlerin izleri filmdeki karakterlerin yaşam tarzları içinde resmedilmiştir. Macidi, bu olumlu özelliklerin yardımıyla her türlü kötülüğün yenileceği mesajını da vermektedir.

Macidi filmlerinde yoksulluk konusu, gerçekçi anlatımı bozup, izleyenleri duygu sömürsü içine sokacak bir ajite bakışla sergilenmez. Ali ve Zehra'nın kaybolan ayakkabı eksininde süreci kendi aralarında yönetme çabaları yaşlarından büyük bir olgunluk ve erdem belirtisi olarak okunabilir. Oysa çocukların yaşadıkları ya da şahit oldukları onları bu kanaatkarlıktan ya da erdemden uzaklaştıracak unsurlar olmasına rağmen (Ali'nin okula hep geç kalması ve müdür tarafından azarlanması, Zehra'nın ayakkabısı nedeniyle arkadaşlarından utanması, ayakkabının kirlenip eskimesi ve artık giyilemeyecek hale gelmesi, Ali'nin Tahran'da babası ile iş ararken lüks mahallelerdeki yüksek yaşam standartına sahip evleri görmesi), onlar doğrudan ve meşrudan ayrılmayarak çözüm bulma yolunu seçmişlerdir. Burada da yönetmen, çocukların sarsılmaz doğruluk anlayışlarına ve gayr-ı meşru yollara sapmamalarına dikkat çekmiştir. Bu anlatıda temel olarak vurgulanan nokta, fakirliğin insanı baskılayan ve zorlayan tüm yanlarına karşın, manevi değerlerin ve inancın insanı kötü davranışlardan nasıl bir zırh gibi koruduğunun altı çizilmiştir.

Macidi, seyircisine, Aktaş'ın da vurguladığı gibi bugün kaybolup giden değerleri göstererek onların insan hayatında oluşturduğu boşluğu hissettirmektedir. Filmde, onca yoksulluğa rağmen asil kalabilen insanlar ve bu insanların yetiştirdiği çocukların asaleti açıkça görülmektedir (Aktaş, 2005, s. 180). "Cennetin Çocukları" filmi, devrim sonrası sinemanın yeni dönemi olarak kabul edilmektedir. İki kardeş arasındaki ilişkinin gerçekçi ve sade bir tasviri olarak nitelendirilebilecek olan bu film, İran çocuk sinemasını dünyaya kabul ettiren film olarak da değerlendirilmektedir (Aktaş, 2005:179).

Cennetin Rengi (1999)

Macidi'nin 1999 yapımı "Cennetin Rengi" filmi, merkezinde bu kez görme engelli bir çocuğun olduğu yapımdır. Yönetmenin bu filmi ve 2 yıl önce çektiği filminin isminde 'Cennet' kelimesini kullanması ve ana karaktere Muhammed ismini vermesi, İslam'dan referans alan bakış açısını yansıtır. Küçük Muhammed, Tahran'da özel bir okulda eğitim almaktadır. Yaklaşan tatil ile birlikte tüm öğrencilerin ailesi gelecek

çocuklarını okuldan alırlar. Ancak Muhammed'in kendisini almak üzere beklediği babası bir türlü gelmez. Yönetmen daha filmin ilk dakikalarında izleyiciye çocuğun hayal kırıklığını yansıtır. Baba için görme engelli çocuk bir yükür zira baba yeniden evlenmek istemekte ancak oğlunu bu evlilik için bir engel olarak görmektedir. Babası okula gelir ve Muhammed'i alarak, onu kız kardeşleri ve büyükannesinin beklediği köylerine götürür. Muhammed köyde çok mutludur. Büyükannesinin itirazlarına rağmen babası Muhammed'i evden uzakta bir marangoza çırak olarak gönderir.

Muhammed, görme engelli olmasından ve üç kardeşin en küçüğü olmasından dolayı ailenin en sevilen bireyidir. Özellikle kız kardeşleri ve büyükannesinin sınırsız sevgisi ve katıksız ilgisi Muhammed'in yaşama bağlılığının en önemli unsurudur. Özünde de olumlu, iyi niyetli ve kanaatkâr olan Muhammed, çevresinde oluşturulan bu sevgi sarmalı ile özgüveni yüksek bir bireye dönüşmüştür. Ancak babasının sözel olarak ifade etmese de, onu bir yük olarak görmesinden dolayı karanlık dünyasındaki mutluluk tablosu bozulmuştur. Yaşadığı evden ve sevdiklerinden uzaklaşan Muhammed; başbaşa kaldığı yalnızlığı ile mücadele edebilecek midir? Hayata tutunduğu yegâne duygu sevdiklerinden uzakta kendisine nasıl bir yaşam alanı kuracaktır? Görme engelli bir çocuk için, hiç kuşkusuz bu sorunlar hayati önem taşımaktadır ayrıca çocuğa yaşı ve engeli nedeniyle taşıyamayacağı bir yük yüklenmiştir. Engeli olmasa yaşının küçüklüğünden, yaşı büyük olsa engelinin varlığından hayata uyumlanmakta zorlanan Muhammed karakteri; sevgi-yoğun ortamdan koparılacak adeta daha sevgisiz bir ortama itilmiştir. Burada baba figürünün çocuğun rolü ve değeri üzerine incelikli düşünmekten uzak kendi kişisel penceresinden bakma hali, çocuğu belirsizliğe iten başlıca etmenlerden birisidir. Büyükannesinin varlığı ise, ilgisiz olan babanın ikamesi gibi okunabilir. Yönetmen, bu filmde de diğer filmlerinde olduğu gibi, çocukları toplumsal yapı içinde konumlandığı yer itibarıyla aynı yeri adres göstermektedir. Çocukların en azından hayata dair belli yaşanmışlıkları oluşuncaya kadar ve kendi kararlarını verebilecek donanıma sahip olana kadar kalmaları gereken yer anne-babalarının yanı sıra ailedir. Ailede sevgi-yoğun bir hayatın içinde yaşamı kolaylaştıran deneyimlerle büyütülen çocuklar böylelikle gerçek hayata cesur, donanımlı ve bilerek hazırlanmış olurlar. Engelli olduğu için daha çok gözetilmesi ve aile yanında olması gerekirken; Muhammed'in engeliyle birlikte yalnızlığa itilmesi, çocuk için taşınması oldukça ağır bir yükür. Burada acımasız bir dünyanın, bilinçsiz ve empati yoksunu bir babanın çocuk üzerindeki derin etkilerini yansıtmaya çalışan yönetmen; çocuğa salt çocuk gözüyle bakmanın (küçük de olsa onun da bir dünyası ve duygularının olduğu gerçeğinden uzaklaşarak) yanlışlıklarını vurgulamıştır.

Görme duyusunun kaybı, kişide başka becerilerini daha üst düzeyde gelişmesine olanak sağlayabilir. Muhammed de sesleri çok iyi dinlemekte ve tüm dünyayı parmak uçları ile anlamaya çalışmaktadır. Sözelimi Muhammed, görememesine rağmen, özellikle duyduğu seslerin güzelliğini takdir etmekte ve doğa ile uyum yakalayabilmektedir. Bu uyum Zargar'a göre (Zargar, 2016:12-13), onun ilahi niteliklerle uyumunu da temsil etmektedir. Babası ise doğa ile düşmanca bir ilişki içindedir. Onun bu durumu filmde atından düşmesi, tıraş olurken yüzünü kesmesi gibi başarısızlıklarla gösterilmektedir. Ayna motifi Fars şiirinde ve tasavvuf düşüncesinde ruhun kendisini temsil etmektedir. Babanın kırık bir aynaya bakması aynı zamanda ruhunun parçalanmışlığına da işaret etmektedir.

Baran (2001)

Yönetmen Macidi, 2001 yılı yapımı “Baran” filminde bu sefer önceki iki filminden farklı olarak iki genç üzerinden anlatısını oluşturmuştur. Baran filmi aynı zamanda mültecilik üzerinden oluşturulan bir aşk anlatısıdır. Latif karakteri Tahran’daki bir şantiyede bazı Türkler ve kaçak Afgan işçilerle birlikte çalışmaktadır. Bir Afgan işçinin şantiyede düşüp yaralanması sonucu bu sefer düşen işçinin oğlu şantiyeye çalışmak üzere gelir. Latif, benzer yaşlarda olan bu yeni işçiye kötü davranır ve onu kıskanır. Ancak Latif, onu gözetlediğinde bir sırrını keşfeder. Yeni gelen işçi bir kızdır ve ailesinin yaşadığı ekonomik sıkışıklıktan dolayı erkek kılığına girerek şantiyeye çalışmaya gelmiştir. Sadece ikisinin bildiği bu sırrın ardından Latif Baran’a aşık olur ve onun ağır işlerini hafifletmek için elinden geleni yapar. Hükümet yetkililerinin ağır baskısı sonucu tüm kaçak Afganlar bölgeden kovulur ve kaçak Afgan çalıştıran şantiyelere ağır cezalar kesilir. Latif, Baran’sız kalmaya dayanamayacağını keşfeder ve onu kurtarmak için elinden gelen herşeyi yapmaya karar verir.

Bu filmde, iki genç üzerinden en yalın haliyle aşkın tasviri yapılmaya çalışılmıştır. Yönetmen, aşkın en saf, en temiz şeklini sırların ortaya çıkması sonucu anlatmıştır. Yönetmen ayrıca sevginin tüm önyargıları kıran ve kalıplaşmış zihniyeti yok eden güçlü yapısını da ortaya koymuştur. Tüm bunların yanında toplumsal cinsiyet konusu da filmin anlatısı içinde önemli bir yere sahiptir. Babanın yaralanması sonucu evin ihtiyaçlarını giderebilmek için erkek kılığına girerek, şantiye gibi erkeklerin yoğun çalıştığı bir mekanda çalışmaya başlayan Baran’ın, sırrını saklamak için gösterdiği çaba ve dikkat yine çocukların, çocuk olmaktan kaynaklı taşıyamayacakları yüke işaret etmektedir. Ülkedeki var olan çarpık işleyiş ve kayıt dışı ekonomi ile kaçak işçi sorunu da yine filmin ana konusunu derinleştiren yan olaylardır. Toplumsal yapının sistematik işleyişten yoksun olması ve kuralsız/adaletsiz bir anlayış, zor durumda kalan ve çaresiz olan insanları da doğal olarak yasadışı yollara itmektir. Bu yasadışı yapının içinde var olabilmek ve hayatta kalabilmek için yetişkinlerin bile uyum sağlamakta zorlanacağı koşullara çocukların uyum zorluğu anlatılmaktadır. Katı ve sert yaşam koşulları içinde var olmak ve ayakta kalma çabası çocukluktan çıkıp gençliğe evrilen yaşlarda iki karakterin yaşadıkları üzerinden resmedilmiştir.

Macidi, Bircan’ın da ifade ettiği gibi bir İranlı olarak; mültecileri asla kötülemeden, ırkçılık yapmadan, durumu daha da dramatize etmeden bir mültecilik hikayesi anlatmayı başarmıştır. Aslında savaşın ve göçün doğurduğu, hissettiğimiz ama görmediğimiz pek çok olumsuz, kötü, acı hikaye de vardır, bu anlatımın içinde. Ancak bunları göstermeyi tercih etmez, yönetmen. Bu filme dair en ilginç hususlardan bir tanesi de Macidi’nin aşktan hiç söz etmeden aşkı anlatmasıdır. Ancak elbette filmde aşkı gösteren pek çok işaret görmek mümkündür. Latif’in Baran’ın saç tokasını yanında taşıması, Baran’ın beslediği güvercinlere o yokken bakması gibi. Filmdeki başka ilginç bir özellik de Baran’ın, önemli bir rolde olmasına karşın filmde hiçbir şekilde konuşmaması herhangi bir diyalogda da yer almamasıdır (Bircan, 2020: 198).

Filmin baş karakteri Latif, filmde bir dönüşüm yaşamaktadır. Filmin ilk sahnelerinde kaba, kavgacı, alaycı, yalancı, işine gereken önemi vermeyen, kindar, menfaatperest, insanlarla iyi geçinemeyen olumsuz bir karakter olarak resmedilir. Ancak yaşayacağı dönüşümle birlikte Latif, başkalarına yardım eden, sevgi dolu, merhametli, dürüst, anlayışlı, affedicisi gibi pek çok olumlu niteliğe sahip bir karakter haline gelmektedir. Latif’in aşık olunca yaşadığı değişim, kişinin aşk sayesinde benliğinden kurtulup hakikate nasıl ereceğini göstermektedir (Bircan, 2020:199). Macidi filmlerinde ortak bir özellik vardır o da insanın dönüşümüdür. Yönü ve akış hızı ne olursa olsun, tüm hayatlar fitrata doğru bir dönüş yapar ve bu güzergâhta doğal bir seyahate başlarlar. İşte yolculuk içe, fitratın ta kendisine doğru yapılan bir güzergâh değişimidir” (akt. Yaghoorala, 2013:113). Macidi filmlerindeki çocuklar, ağır yaşam koşulları ve zorunluluklardan kaynaklı olarak değişip dönüşmekte ve büyümektedirler. Büyüme, yaşanan olayların çözümlenmesine yönelik çabaların sonucunda oluşan ve kişide derin anlamlar oluşturan sancılı bir serüvendir aslında. İslami referanslardan da beslenen bu büyüme serüveni sonrası çocuklar; fitratlarının gereği iyi huy ve özelliklerle donanım kazanmış birer yetişkin olma durumuna girerler.

Sonuç

Sinema etkili bir görsel ve anlatı sunumu ile çağının öykülerini izleyenler ile buluşturur. Sinema tekil olarak filmler aracılığıyla toplumun çoklu değerlerinden beslenerek yapısını zenginleştirir. Her sinema kültürel olarak izler taşıdığı ülkenin bir göstereni konumundadır. Kültürün hem oluşturucusu hem taşıyıcısı hem de pekiştiricisi olarak sinema; toplumların toplumsal belleğini de oluşturur. İran Sineması da, diğer ülke sinemalarında olduğu gibi toplumun değerlerinden yol alarak büyüyen ve bu kültürle yoğun olarak harmanlanmış görsel hikayeleri tüm dünyaya kabul ettirmiş bir ülke sinemasıdır. İtalyan Yeni Gerçekçilik akımından feyz alan yönetmenlerin ortaya koyduğu İran Yeni Dalga akımının son dönem temsilcilerinden biri olan Macid Macidi, İslami anlayış ve köklü İran kültürüyle birarada oluşturduğu filmleri aracılığıyla yaşadığı toplumu yansıtmıştır. Sade ve yalın bir anlatı dili ile öne çıkmayan teknik/müzik kullanımını tercih ederek naif ve masalsi bir atmosfer yaratmakta çok başarılı olan Macidi; filmlerindeki karakterler aracılığıyla insani değerlere vurgu yapmaktadır. Filmleri aracılığıyla hep gerçeklik anlayışını hedefleyen Macidi, yaşadığı coğrafyanın ortak mirasına özgü koşulları (toplumsal yapıda dinin keskin belirleyici unsur olması, kadının toplumsal yaşam içinde neredeyse hiç görülmemesi, toplumun büyük bir kesiminin ekonomik olarak zor koşullar altında yaşaması vb.) da dikkate alarak hikayelerini oluşturmuştur. İslami referanslar ve Kuran'dan yola çıkarak insani değerler üzerinden iyilik, ahlak ve erdem arayışında olan Macidi, hayatı sorgulayan, yerel değerlerden yola çıkarak kendi kültürünü yansıtan evrenselleşmiş bir yönetmendir (Uğur, 2017, 339)

Uğur'un ifadesiyle İran, 20. yüzyılın başından itibaren oldukça radikal toplumsal değişimlere tanıklık etmiştir. Yaşanan rejim değişikliği ve sonrasındaki toplumsal kırılmalar, İran'da diğer sanat dalları gibi sinemayı da sert biçimde etkilemiştir (Uğur, 2017:339). Yaşanan devrim ile birlikte sanat ve sinemaya bakış açısı da değişmiştir. Ahlakı kurtarma ve kültürel bağımsızlık adına sinema salonları yakılmış, çok sayıda yönetmen, oyuncu ve yapımcının sürgüne gönderilmesiyle de üretim zinciri paramparça edilmiştir. Neyin makul neyin yasak olduğu konusundaki belirsizlik yaratıcılığı sekteye uğratmıştır" (Tapper, 2007:2).

Ağır sansür dönemlerinin toplumsal yaşama etkilerinin bir sonucu olarak ortaya çıkan baskı ve yasaklamalar, İranlı yönetmenleri simgesel bir anlatıma itmiştir. Bu anlayışa göre şekillenen filmlerin biçim ve içerik unsurları, derin ve detaylı bir film okuması ve edebi eserlere yatkınlığı gerektirmektedir. Doğrudan değil dolaylı ve dolambaçlı bir anlatım tercihi, bir ustalık göstergesi olarak filmin görünen yüzeydeki anlatı yapısını karmaşık göstermeden bu işlevi yerine getirmiştir. Sansür döneminin yönetmenleri, tüm baskılara karşı film üretmekle sinemanın nasıl bir evrensel dile sahip olduğunu ortaya koymuşlardır.

Macidi, çektiği filmlerde insanların yaşadığı toplumsal çevredeki dış gerçekliği olduğu gibi anlatan ve kimi zaman belgesel yapımının görsel ve estetiğine sahip yapımlar üretmiştir. Yasaklamaların bir sonucu olarak da, filmlerinde anlatının merkezine hep çocukları yerleştirmiştir. Çocukların masum, saf, temiz ve naif dünyaları üzerinden bozulmamış insan doğası ve fitratına vurgu yapmıştır. Çocukları merkeze alan sinemasal bakış özelinde evrensel değerlere de değinmiştir. Çocuk bakışının keşfi, İran Yeni Dalga akımının en önemli özelliklerinden biridir.

Macidi, amaca yönelik olarak seçilen üç film örneğinden hareketle, çocukların masumiyeti üzerinden evrensel bir mesaj vermekte ve aslında insanın bozulmadığı/kirlenmediği bir dünyanın özlemine iletmektedir. Yasakların baskıcı ve özgürlüğü kısıtlayan yapısından kurtulmak için seçilen simgesel bakış ile İslami kültürden alınan güçlü referans kaynakları ve geçmişten bugüne var olan kadim İran kültürünün şekillendirdiği İran Yeni Dalga Sineması, içeriğini oluşturan çok katmanlı yapının bir yansıması olarak, özelde çocuk genelde ise tüm dünyadaki insanlara masalsi hikayeler anlatmaya devam edecektir.

Kaynakça

1.Kitap

Aktaş, Cihan. (2015). Şark'ın Şiiri İran Sineması, 3. baskı, İz Yayıncılık, İstanbul.

Dabashi, Hamid. (2008). İran: Ketlenmiş Halk, çev. Emine Ayhan, Metis, İstanbul.

Dabashi, Hamid. (2013). İran Sineması, çev. Barış Aladağ-Begüm Kovulmaz, Agora Yayınları, 2. basım, İstanbul.

Khosrokhavar, Farhad.-Ray, Oliver. (2021).İran: Bir Devrimin Tükenişi, çev. İsmail Yerguz, Metis, 4. basım, İstanbul.

- Özdoğan, Pelin. (2018). Minimalizm ve Sinema, Es Yayınları, 2. baskı, İstanbul.
- Pembecioğlu, Nilüfer. (2006). Türk ve Dünya Sinemasında Çocuk İmgesi, Ebabel Yayınları, 2. basım, Ankara.
- Pembecioğlu, Nilüfer. (2021). "Türk Sinemasında Çocuk ve Çocuk Filmleri Endüstrisine Giriş", İletişim Araştırmaları ve Film Çözümlemeleri II, Ed. Nilüfer Pembecioğlu, Nilüfer Sezer vd., Eğitim Yayınevi, İstanbul.
- Sadr, Hamid Reza. (2006). Iranian Cinema, I.B. Tauris, New York.
- Tapper, Richard. (2007). Yeni İran Sineması, çev.Kemal Sarısözen, Kapı Yayınları, İstanbul.
- Zeydabadi-Nejad, Saeed. (2010). The Politics of Iranian Cinema, Routledge, London.

2.Dergi

- Awla, Hussein Kamal.-Kasap, Fevzi. (2015). "İran Sineması'nın Gelişimi ve İran Sineması'nda Abbas Kiyarüstemi Üzerine Bir İnceleme" Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt: 8 Sayı: 41.
- Aydemir, Gökşen. (2016). "Dünya Sinemasında Çocukluğun İnşası", FilmArası, sayı.57, İstanbul.**
- Bozdağ, Abidin.-Yavuz, Cavit. (2019). "Majid Majidi'nin Cennetin Rengi Filmindeki Çocuk Karakterlerin Sosyo-Kültürel Bağlamda İncelenmesi", SSS Journal.
- Genco, Elif. (2001). "Yeni İran Sinemasında Yeni bir Kuşak ve Sarhoş Atlar Zamanı", Yeni İnsan Yeni Sinema, sayı.9, İstanbul.
- Karaca, Sema. (2012). "Furuğ'da Abbas, Abbas'ta Furuğ", Hayalperdesi, sayı:31, İstanbul.**
- Özdüzen, Özge. (2006-2007). "Cafer Panahi ve Ezilenlerin Sineması", Yeni İnsan Yeni Sinema, sayı:18-19, İstanbul.
- Sarsangi, Majid.-Soleimanzadeh, Hamed.(2018). "Iranian Cinema: Pre-revolution and Post-revolution" International Journal of Advanced Research (IJAR).
- Söylemez, İsmail. (2017). "İran Kültüründe Şahnamehanlık Geleneği", Curr Res Soc Sci, 3(2).
- Zargar, C. A. (2016). Allegory and Ambiguity in the Films of Majid Majidi: A Theodicy of Meaning. *Journal of Religion & Film*, 20(1).

3.Tezler

- Abdi, Arezou. (2019). İran Yeni Dalga Sinemasında Dariuş Mehrcui Filmlerinin Sosyolojik Analizi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Bircan, Zeynep. (2020). Sinemada Değerler Eğitiminin İmkânı (Majid Majidi Örneği), Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi, Konya.
- Bozdağ, Abidin. (2019). "Majid Majidi Filmlerinde Çocuk Algısı ve Sunumunun Sosyo-Kültürel Bağlamda İncelenmesi", Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ordu.
- Dumlu Sağır, Tubanur. (2013). "Doğu ve Batı Sineması Karşılaştırması: İran ve Hollywood Sineması Üzerinden", Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Yaghoorala M.V. (2013). "Majid Majidi'nin Filmlerinde Sosyal Ve Kültürel Anlatı Yapısı", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

4.İnternet

- <https://paperity.org/p/82081080/majid-majidi-and-new-iranian-cinema>, et.2.05.2021.
- https://www.academia.edu/35152339/%C3%87eviri_Majid_Majidi_ile_S%C3%B6yle%C5%9Fi_%D9%85%D8%AC%DB%8C%D8%AF_%D9%85%D8%AC%DB%8C%D8%AF%DB%8C_et.2.05.2021.
- https://www.imdb.com/name/nm0006498/?nmdp=1&ref_=nm_ql_4#filmography, et.2.05.2021.

https://www.imdb.com/name/nm0006498/bio?ref_=nm_ov_bio_sm, et. 1.05.2021

Intersinema.com., et.24.04.2021.

Karatay, Ali. “*Cennetin Çocukları ve Bisiklet Hırsızları Filmleri Bağlamında Sinema, İdeoloji ve Gerçeklik*”, www.idildergisi.com, et.18.04.2021.

Sözen, Mustafa Fazıl. “*İran Yeni Dalga Sinemasında Varoluşsal Temalar ve Yönelimler*”
<https://www.researchgate.net/publication/322919185>, et. 18.04.2021.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

YAZILI BASINDA ÇOCUK: K.K.T.C GAZETELERİNDE YER ALAN ÇOCUK İLE İLGİLİ HABERLERİN ÇOCUKLUK İMAJI VE ÇOCUK HAKLARI BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

*¹Mualla Nur DOLAR, ²Nihan KORAN

*¹Doğu Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, ORCID No: 0000-0002-8676-564X

²Yrd. Doç. Dr., Doğu Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, ORCID No: 0000-0003-4869-4171

ÖZET

Bu araştırma; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yazılı basınında çocuk içerikli gazete haberlerini, çocuk hakları ve çocukluk imajları doğrultusunda incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın temel amacına uygun olarak alt amaçlar belirlenmiştir. Bunlar; incelenen haberlerde, çocukların hangi imajlar ile sunulduğunu, nitelendikleri durumu, teşhir edilen bilgilerini, yer aldıkları hak kategorilerini, çocukluk imajlarına göre değerlendirmektir. Araştırmada, nitel araştırma desenlerinden; durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde günlük olarak yayınlanan ve siyasi bir yönetime sahip olmayan 8 gazete oluşturmaktadır. Gazetelerin incelenmesinde doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Gazetelerin internet sitelerindeki haber arşivlerinden 'Çocuk ve Çocuk Hakları' anahtar kelimeleri ile 01.01.2019 tarihinden 01.01.2020 tarihine kadar olan haberler; kayıt altına alınmıştır. Kayıt altına alınan gazete haberleri, araştırmacı tarafından oluşturulan 'Gazete Haberleri Kodlama Formu' ile sistematik bir şekilde toplanmıştır. 'Gazete Haberi Kodlama Formu' alanında bilgili 7 uzmanın görüşleri alınarak düzenlenmiştir. Formun güvenilirliği için; araştırmacı ve tez danışmanının birbirlerine paralel olarak, farklı mekânlarda, rastgele seçilen haberleri 'Gazete Haberi Kodlama Formuna' göre analiz etmiştir. Verilerin analizinde, içerik analizi ve çocukluk imajlarının analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre; incelenen gazetelerde en fazla adli türdeki haberler bulunmuştur. Araştırma sonucunda; çocukların, istismar, ihmal ve kaza gibi olumsuz durumlarda genellikle mağdur ve kurban temsilleri ile sunuldukları saptanmıştır. Araştırmada, ulusal haberlere uluslararası haberlerden daha fazla yer verildiği bulunmuştur. Ayrıca çocukların haber içeriklerinde çoğunlukla olumlu şekilde sunuldukları ortaya çıkmıştır. Haberlerin çoğunda çocukların kişisel bilgilerine yer verilmediği ve bu konunun önemsendiği saptanmıştır. Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde yer alan katılım hakkının, çoğu haberde görmezden gelindiği ve çocukların kendilerini ilgilendiren haber içeriklerine katılımlarının olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Çocukların korunma haklarına yönelik çok fazla olumsuz haber elde edilmiştir. Ayrıca çocukların gelişimsel haklarını içeren haberler yüksek oranda bulunmuştur. Çocukluk imajlarına göre çocukların gazete haberlerinde en fazla 'masum' ve 'kurban' imajları ile sunuldukları saptanmıştır. Bulgular, literatür desteği ile tartışılarak, çalışma; medya çalışanlarına, bilim insanlarına ve toplumdaki bütün bireylere öneriler ile sonuçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Yazılı Basın, Çocuk Hakları, Çocukluk İmajları, Çocuk Hakları İhlalleri

CHILD IN THE PRINTED MEDIA: EVALUATION OF THE NEWS ON CHILDREN IN T.R.N.C NEWSPAPERS IN THE CONTEXT OF CHILDHOOD IMAGE AND CHILDREN'S RIGHTS

ABSTRACT

This research; It aims to examine the news about children, children's rights and childhood images in the Turkish Republic of Northern Cyprus print media. Sub-goals were determined in accordance with the main purpose of the research. These; To evaluate according to which images children are presented in the analyzed news, the situation in which they are qualified, the information they are exposed, the categories of rights they are in, and their childhood images. In the research, among qualitative research designs; case study pattern

was used. The sample of the research; It is creates 8 newspapers that are published daily in the Turkish Republic of Northern Cyprus and do not have a political orientation. Document analysis method was used in the examination of newspapers. News from the news archives on the websites of the newspapers with the keywords "Child and Children's Rights" from 01.01.2019 to 01.01.2020 have been recorded. The recorded newspaper news were collected systematically with the "Newspaper News Coding Form" created by the researcher. It was arranged by taking the opinions of 7 experts knowledgeable in the field of "Newspaper News Coding Form". According to the findings of the research; In the examined newspapers, the most forensic news was found. As a result of the research; It has been determined that children are generally presented with victim and victim representations in negative situations such as abuse, neglect and accident. In the study, it was found that national news covered more than international news. In addition, it was revealed that children were mostly presented positively in news content. It has been determined that the personal information of children is not included in most of the news and this issue is important. It has been concluded that the right to participate in the Convention on the Rights of the Child is ignored in most news and children do not participate in the news content that concerns them. Also, there were plenty of news about children's developmental rights. According to their childhood images, it has been determined that children are mostly presented with "innocent" and "victim" images in newspaper articles. The results were discussed with the support of the literature.

Key words: Child, Printed Media, Children's Rights, Images of Childhood, Violations of Children's Rights,

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

YOUTUBE ÇAĞINDA ÇOCUK OLMAK: ÇOCUK YOUTUBER'LARIN ÜRETTİKLERİ İÇERİKLERE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Selin Bitirim Okmeydan

Dr. Öğr. Üyesi, Ege Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü,
ORCID No: 0000-0002-7996-2178

ÖZET

Bilişim teknolojilerindeki ilerlemeler tüm hayatı yeniden dönüştürürken çocukları da yakından etkilemektedir. Özellikle sosyal medyanın gündelik hayatın önemli bir parçası olması, çocukların yetişme şekli ve alışkanlıkları üzerinde kalıcı etkilere yol açmaktadır. Yaşamın temeli olan çocukluk çağı, günümüzde sosyal medya platformlarında yeniden üretilen ve pazarlanan bir nesneye indirgenmiş durumdadır. Günümüzde çocuklar, pazarlamanın yeni aktörleri olarak yetişkin öznelerin dünyasına dahil olmuşlardır. Çocukların yetişkin birer özne gibi pazarlama aktörü olması, sosyal medya platformları ile kolaylaşmış ve hız kazanmıştır. Sosyal medyada çocukların kendilerine ait kanallara sahip olmaları ve bu kanallar için özel içerik üretmeleri mümkün hale gelmiştir. Çoğunlukla ebeveynler tarafından açılıp yönetilen bu kanallar, çocukların hayatını çevrim içi bir gösteriye dönüştürmüştür. Sosyal medyanın hayatımızın her alanına entegre olması YouTuber'lık gibi yeni bir mesleği de karşımıza çıkarmıştır. Dijital yayın platformları arasında dünya çapında en yaygın ve en bilinen mecralardan biri olan YouTube üzerinde hedef kitlelere yönelik çeşitli içerikler üretmeyi ifade eden YouTuber'lık, çocuklar arasında da oldukça yaygınlık ve popülerlik kazanmıştır.

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de çocuk YouTuber'lar tarafından üretilen içerikleri ortaya koymak ve mevcut duruma ilişkin saptamalarda bulunmaktır. Buna göre Türkiye'de en çok izleyici sayısına sahip olan çocuk YouTuber'ların kanalları belirlenmiştir. Bu kapsamda en çok izlenen YouTube kanalları listesinin ilk 10 sırasında yer alan OyuncakOynuyorum, Prenses Elif, FatihSelim Tube ve Sesegel Çocuk kanallarındaki çocuk YouTuber'lar araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Nitel araştırmanın izlendiği bu çalışmada, 1 Mart ile 1 Mayıs 2021 tarihleri arasında bu kanallardaki çocuk YouTuber'ların içerikleri betimsel analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Böylelikle çocuk YouTuber'lar tarafından en çok üretilen içeriklere yönelik bir değerlendirme sunulmuş ve konu bağlamında çocuk YouTuber'lık olgusu tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, YouTube, YouTuber'lık, Çocuk YouTuber'lar

BEING A CHILD IN THE YOUTUBE AGE: A RESEARCH ON CONTENTS OF CHILD YOUTUBERS

ABSTRACT

While the advances in information technologies are transforming the whole life, they also affect children closely. Since social media is an important part of daily life, it has permanent effects on the way children grow up and their habits. Childhood, which is the basis of life, has now turned into an object that is reproduced and marketed on social media platforms. Children are included in the world of adults as new actors of marketing at the present time. Social media platforms have made it easier and faster for children to become marketing actors like adults. In social media, it has become possible for children to have their own channels and to produce special content through them. These channels which are operating mostly by parents, have transforming children's lives into an online show. The integration of social media in all areas of our lives has also caused a new profession such as YouTuber. One of the most common and well-known channels among digital broadcasting platforms worldwide is YouTube. They produce various content for target audiences on YouTube, and it is very common and popular among children to be YouTuber.

The aim of this study is to reveal the contents of child YouTubers in Turkey and to make inferences on the current situation. Accordingly, the most watching channels of child YouTubers have been identified in

Turkey. Child YouTubers in the top 10 in the list of the most watched YouTube channels, which are OyuncakOynuyorum, Prenses Elif, FatihSelim Tube and Sesegel Çocuk, are constituted the sample of the research. In this study the qualitative research was conducted and the contents of child YouTubers in these channels between March 1 and May 1, 2021 were analyzed by descriptive analysis method. Thus, an evaluation of the most produced content by child YouTubers was presented and the phenomenon of being a child YouTuber was discussed in the context of the subject.

Key Words: Social Media, YouTube, YouTuber, Child YouTubers

GİRİŞ

Web 2.0 teknolojilerinde yaşanan gelişmelerin sonucunda yaşamımıza giren sosyal medya, birbirinden farklı birçok yeni platformu beraberinde getirmiştir. Her yeni sosyal medya platformu, kendinden önceki gelen diğer mecraların eksikliğini tamamlamış ve özellikle bir yönüyle ön plana çıkmıştır. Örneğin, iş ağı üzerinden profesyonel bağlantıları bulup yönetmek için LinkedIn, eski bağlantıları bulup güncel kişisel ağa dahil etmek için Facebook, gündemi takip etmek için Twitter, daha fazla görsel ve fotoğraf yükleyip paylaşmak için Instagram ve çeşitli video içerikleri üretip paylaşmak için ise YouTube tercih edilmektedir. Bu noktada adı geçen sosyal medya platformlarının her birinin diğerine görece üstünlüğünden ya da zayıflığından söz etmek mümkündür. Ancak genel itibarıyla sosyal medya platformlarının daha fazla etkileşim kurmak, anında haberleşmek, sosyalleşme ihtiyacını gidermek, gündemde neler konuşulduğunu öğrenmek gibi enformasyon ve eğlence işlevine yönelik bireysel ve toplumsal ihtiyaçları karşılamak amacıyla kullanıldığı söylenebilmektedir. Fuchs'a (2017: 34) göre sosyal medya, gelişimini web teknolojilerindeki ilerlemelere borçludur ve sosyal medyanın gelişimini sağlayan Web 2.0 teknolojileri, bilgisayar teknolojilerine odaklanan yayınevi O'Reilly Media'nın kurucusu Tim O'Reilly tarafından ilk kez 2005 yılında kullanılmıştır. O'Reilly'e göre Web 2.0'nin temel özellikleri; merkezsizlik, radikal güven, katılımcılık, zengin kullanıcı deneyimi, kolektif zekâ ve daha çok kullanıcı ile katılımcı platform olarak sıralanabilmektedir. Böylelikle dünya yeni bir çağa girmiş ve bu çağın belirleyicisi olan dijital devrim, toplumsal yaşamı geri dönülmesi mümkün olmayacak şekilde dönüştürmüştür.

Sosyal medyanın bireysel yaşamlara en büyük etkisi, sıradan insanların daha fazla göz önüne çıkma, daha fazla bilinme ve daha fazla dikkat çekmeye yönelik görünür olma motivasyonunda yaşattığı artış olmuştur. Sosyal medya ile herkes ve her şey görmeye ve görünür olmaya indirgenmiş için metalaşma ve gösteri iç içe geçmiştir. "Gösteri, her şeyi bir anlamda sömürür, oradan kendine pay çıkarır ve metaların maddi değerleriyle birlikte gösteri ile oluşmuş değerleri ortaya sunar. Kültürel ve dini imgeler bile gösteriye dönüşerek metalaştırmadan nasibini alır. Bu zamanın en büyük gerçeği, gösteri ve fark edilmektir. Fark edilmek adına her şey meşrudur... Bu dijital zamanın içinde doğan yerliler için ise en yaşanılabilir dilim 'an'dır. Bu neslin çocukları geçmiş ve gelecekle ilgilenmezler. 'Anın tadını çıkar, anı yaşa' bu nesli ayırt edici önemli bir ifadedir" (Sığın, 2020: 40-41). Sosyal medya ise başlı başına bir gösteri alanına dönüşmüştür. Bu nedenle sosyal medyada görünür olmak ile toplumsal varlık kazanmak artık neredeyse eş değer tutulmaktadır. Turner'a (2014: 57) göre sosyal medya sıradan insanlara şöhret ve ün kazandırmaktadır. Nitekim çok az teknik bilgiyle kendi içeriklerini üretmek ve gerçek olmasa bile yansıtmak istedikleri kimliğe uygun yaşam tarzını oluşturup paylaşmak kullanıcılar için büyük fırsat yaratmaktadır. Ancak bu yeni yaşam biçimi aynı zamanda etik ihlallerini, mahremiyet sorunlarını, gözetimi, haz odaklı bir kültürü ve sosyal medya bağımlılığını çoğu zaman beraberinde getirmektedir.

Sosyal medyanın yaygınlaşmasıyla günümüzde çocuklar, yeni teknolojilerin en aktif kullanıcıları haline gelmektedirler. Goodwin'e (2021: 15) göre farklılıklara ve deneyime açık olan yeni nesil çocuklar teknolojiyi keşfetmek için büyük bir motivasyona sahiplerdir ve bu motivasyonla yeni teknolojileri kolayca öğrenmektedirler. Bu nedenle çocuklar artık tamamen dijitalleşmenin uzantısında gelişim göstermekte ve dijital nesil kendini yeni yaşam pratiklerine göre inşa ettiğinden gösteri toplumu hız kesmeden devamlılık göstermektedir. Bu noktada Guy Debord (2016), gösteri toplumunun kökenini öncelikle ekonomik temellere dayandırmakta ve gösterinin biçimini, içeriğini ve devamını kapitalist sistem ile özdeşleştirmektedir. Söz konusu yaklaşım, çocukları ve çocuk gelişimini de doğrudan etkilemektedir. Nitekim çocukların içine doğduğu teknolojiler, sistemin devamlılığını sağlamak üzere yine tüketimi körüklemekte ve tekno-kapitalizm herkes ve özellikle çocuklar üzerinde belirleyici olmaktadır. Ergen'e (2019: 125) göre sosyal medya platformlarında çok sayıda takipçiye ulaşan, bu takipçilerine hitap eden ilgi çekici içerikler üreten ve bu içeriklerin binlerce belki milyonlarca kişi tarafından yeniden paylaşılması yoluyla popüler olan kişiler genel bir ifadeyle sosyal medya fenomeni (influencer) veya YouTuber olarak tanımlanmaktadır. Ancak sosyal

medya açısından dikkate değer olgu, YouTuber'ların yaş ortalamasının giderek düşmesi ve kendi akranları başta olmak üzere geniş hedef kitleleri etkileme gücü olan çocuk YouTuber'ların ortaya çıkmasıdır. Atalay (2019: 179), YouTube'un yasal kullanma yaşının 13 olmasına rağmen içerik üreten ve bu içerikleri izleyen çocukların 13 yaş sınırının çok altında olduğuna dikkat çekmekte ve bu paylaşımları hem üreten hem de izleyen çocukların psikolojik ve fiziksel gelişimlerinin olumsuz yönde etkilenmesinin kişilik ve çocuk haklarına aykırı olduğunu belirtmektedir.

Çocuk öznelerinin her geçen gün sosyal medyaya daha fazla oranda dahil edilmesinin en önemli nedeni kapitalizmdir ve Aydoğan'a (2015: 56-57) göre kapitalizmin ilerlemesiyle çocuklar, giderek ailelerin satın alma kararlarına etki ettikleri için tüketim pazarının ve kültür endüstrisinin en güçlü halkalarını oluşturmaktadır. Psikolojik teoriler ve deneysel araştırma çalışmaları, YouTuber olan çocukların izleyicileri ve kendi akranlarını çeşitli şekillerde etkileyebileceğini öne sürmektedir. "Videolardaki ürün yerleştirmeleri marka bilinci oluşturmakta ve çocukların ürün tercihlerini şekillendirmektedir. Bu tür ürün tercihleri, çocukların belirli ürünler veya markalar için ebeveynlere yalvardığı ve onları bu ürünleri satın almaya zorladığı durumlara neden olabilmektedir. Bir videonun milyonlarca izlenme ve binlerce beğeni (like) aldığını gören ebeveynler ise çocukların videoları izleyip içerik üretmelerine izin vermenin sosyal olarak kabul edilebilir bir norm olduğuna inanmaktadırlar" (Alruwaily vd., 2020: 2-3). Bu noktada sosyal medya ile ebeveynlik algısının dönüşmesi de çocuk YouTuber'lık olgusunun yerleşmesine neden olmaktadır. Nitekim Leaver ve Highfield'e (2018: 32) göre doğdukları andan itibaren sosyal medya platformları içerisine dahil edilen çocuklar, aileleri veya kendi adına açılan hesaplarda bizzat ebeveynlerinin yardımları ve destekleriyle içerik üretmekte ve böylelikle ebeveynler tarafından çocuklara çevrim içi dijital kimlikler biçilmektedir.

Çocuğunun teşhir edilebilecek şekilde günlük rutin aktivitelerini geniş izleyici kitlesine ulaşmak amacıyla sosyal medya platformlarında paylaşan ebeveynleri tanımlamak için kullanılan 'sosyal medya ebeveyni' terimi veya İngilizce share (paylaşmak) ve parenting (ebeveynlik) kelimelerinin birleşimiyle oluşan sharenting (paylaşan ebeveynlik) terimi çocuğun kişisel hikâyelerinin, rutin aktivitelerinin ve görsellerinin sürekli sosyal medyada paylaşıldığı yeni ve dijital bir ebeveynlik anlayışını ifade etmektedir (Dursun, 2019: 203; Yavuz, 2020: 42). Farklı terimlerle tanımlanan bu olgu tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de yaygınlaşmaya başlamış ve çocuk haklarını tehdit eden düzeye ulaşmıştır. "Sosyal medyada çocuklarını sergileyen ebeveynler; çocuklarının büyüme sürecini albümleştirmek, yakın çevreleriyle iletişimi güçlendirmek, ebeveynlik duygusunun heyecanını ve mutluluğunu paylaşmak, bilgi edinmek, sosyal ve duygusal destek almak, çocukları üzerinden toplumda bir yer ve kimlik edinmek, ebeveynliği mesleğe çevirmek, takdir görmek ve çocuğu metalaştırarak ekonomik kazanç sağlamak hedefleriyle çocuklarını sosyal medyada paylaşmaktan çekinmemektedirler" (Yavuz, 2020: 42). Çocukların sosyal medyada aktif rol oynamaları, sosyal medya ekseninde ortaya çıkan YouTuber'lık gibi yeni meslek algılarıyla da yakından ilişkilidir. YouTube platformunda açtığı kanal üzerinden profesyonel veya hobi amaçlı içerik üretmek bu içerikleri paylaşan ve paylaşılan içeriklerin izlenmesi yoluyla kendini tanıtmaya, bilgi aktarma, çeşitli ürün ve hizmetleri tanıtarak bunların reklamını yapma ve sonucunda kitleleri etkileme gücüne sahip olmayı ifade eden YouTuber'lık, günümüzde bir meslek olarak kabul görmekte ve dahası, küçük yaş gruplarındaki çocukların da çocuk YouTuber olarak kimlik geliştirmelerine neden olmaktadır.

Bu çerçevede sosyal medya ve çocuk ilişkisini düzenleyen yeni mevzuatlar kadar konu bağlamında ebeveyn ve çocuk ilişkisine odaklanan yeni düzenlemelerin gerektiği de açıkça anlaşılmaktadır. Dolayısıyla çocuklardan ve çocuk gelişiminden bahsederken yalnızca sosyal medyayı değil, geleneksel medya ile ebeveynlerin rollerini de gözetmek ve çocuk hakları ekseninde bütünsel bir bakış açısı sunmak son derece önemli ve değerli bir çaba olarak anlamlı görülmektedir. Bu noktada Livingstone'a (2019: 19) göre çocuk hakları temelli bir yaklaşım geliştirmek evrenselliğin bir gereği olduğu kadar ülkelerin duyarlılığını da temsil etmektedir. Ancak buna rağmen sosyal medya ve çocuk ilişkisinin boyutları üzerine yapılan düzenlemeler halen yeterli değildir. Bu konuda Yavuz (2020: 43), Avrupa Birliği'ndeki (AB) unutulma hakkı ve Afrika Çocuk Hakları ve Sözleşmesi bağlamında çocuğun mahremiyet hakkına ebeveyn denetimi getiren düzenlemelerin Türk hukuk kanunlarına aktarılmasını, kişisel verilerin korunması (KVKK) ile ilgili mevzuatın çocukları kapsayıcı şekilde ivedilikle güncellenmesini ve ebeveynler ile toplumda farkındalık yaratmak amacıyla konuya ilişkin eğitsel kampanyaların hayata geçirilmesini önermektedir. Ayrıca bu konuya odaklanan araştırmalar halen oldukça sınırlı sayıdadır ve bu alandaki gerek yasal düzenlemeler gerekse toplumsal kabuller ve uygulamalar muğlaklık içermektedir. Bu nedenle sosyal medya ve çocuk arasındaki karşılıklı ilişkiye odaklanan araştırmalar bu konudaki eksikliklerin tespit edilip giderilmesinde önemli görülmektedir. Bu noktadan hareketle alanyazındaki bilgi havuzuna yeni bir katkı sunmak amacıyla hazırlanan bu çalışmada Türkiye'deki çocuk YouTuber'ların ürettikleri içerikler üzerinden olgunun Türkiye bağlamındaki durumunu ortaya çıkarmak hedeflenmiştir.

YouTube ve YouTuber'lık: Dünyada ve Türkiye'de Çocuk YouTuber'lar

Dünyanın en bilinen ve en popüler sosyal medya sitesi YouTube, herkese kendi video kanalına sahip olma ve kendi ürettikleri içerikleri video formatında tüm dünya ile paylaşma ve etkileşim kurma olanağı sunmaktadır. Günümüzün en bilinen video paylaşım sitesi YouTube olsa da site, bu alanda ilk değildir. 1997'de 'shareyourworld.com' isimli site, dünyanın ilk video paylaşım sitesi olarak farklı biçimlerdeki videoların paylaşımına izin veren yapıya sahip olmasına rağmen o yıllardaki bağlantı hızı gibi teknik nedenlerden dolayı kapanmak zorunda kalmıştır (Kuyucu, 2018: 179). Bunun ardından video blog (vlog) adı verilen paylaşımlar yeni eğilim olarak benimsenmiş ve YouTube'un öncül örneklerinden biri haline gelmiştir (Lister vd., 2009: 226). Zamanla altyapı olanaklarının gelişmesi, fiber optik ve kablosuz ağ teknolojisi gibi yenilikler internet hızını artırınca büyük dosyaların internet üzerinden gönderimi mümkün hale gelmiştir. Burgess ve Green (2009: 1-4), teknolojinin gelişen olanaklarına koşut olarak YouTube'un, 2005 yılında üç eski PayPal çalışanı Steve Chen, Chad Hurley ve Jawed Karim tarafından basit bir yazılımla teknik bilgiye fazla gerek kalmadan, herkesin videolarını yükleyebileceği, görüntüleyebileceği ve paylaşabileceği bir yer yaratmak amacıyla kurulduğunu dile getirmektedir. YouTube, Ekim 2006'da 1,65 milyar dolara Google'a satılincaya kadar diğer benzer girişimlerle karşılaştırılabilir düzeye sahipti. Ancak sitenin sürekli popülerlik kazanması sonucunda 2008'den beri kesintisiz şekilde dünya çapında en çok ziyaret edilen siteler arasında yer aldığı görülmektedir (Holland, 2016: 53). YouTube günümüzde dünyanın en büyük video paylaşım platformu olmasının yanı sıra aynı zamanda Google'dan sonra dünyanın en büyük ikinci arama motoru unvanını elinde tutmaktadır (Raun, 2016: 3). Temel amacı kullanıcılarına kolay ve eğlenceli bir deneyim yaşatmak olan YouTube (Ying, 2007: 17), bu doğrultuda misyonunu 'herkese sesini duyurma ve dünyayı tanıma şansı vermek' olarak tanımlamış ve ifade özgürlüğünden bilgi edinme özgürlüğüne, fırsat özgürlüğünden aidiyet özgürlüğüne kadar insan haklarına duyarlı değerleri benimsemiştir (Hokka, 2021: 143-144). YouTube'un dünya çapında bu denli popülerleşmesinin temel nedeni, isteyen herkese video içeriği üretme fırsatı tanınmasıdır.

YouTube, 'Broadcast Yourself' (Kendin/i Yayınla) sloganı ile bireylere kendilerini ifade edebilecekleri ortam sunmakla birlikte, temelinde katılımcı kültürü besleyen bir sosyal paylaşım sitesi olarak ifade edilebilir. Bu nedenle yeni nesil paylaşım siteleri, kullanıcıların hem katılımcı hem de yaratıcı olduğu kullanıcı tarafından oluşturulan içerik siteleri olarak da bilinmektedir (Cheng vd., 2008: 230). YouTube, kullanıcılarına kolayca video izleme, yükleme ve bir kanal sahibi olma gibi olanaklar sağlamaktadır. Ayrıca burada üretilen içeriklerin diğer sosyal medya platformlarında da paylaşılabilmesine, kullanıcıların herhangi bir içerikle ilgili olarak yorum yapabilmesine ve birbirleriyle iletişime geçebilmesine izin vermektedir (İlhan ve Aydoğdu, 2019: 1136). Youtube'da katılımcı kültür esastır. Katılımcı kültürde tüm tüketiciler (izleyenler) potansiyel birer içerik üreticisidir. Katılımcı kültür ile insanlar beğeni kazanacak içerik hazırlamayı, ürettiği içeriği yüklemeyi ve içeriğin nasıl paylaşılacağını öğrenmekte, böylece kuvvetli sosyal bağlar kurulmaktadır (Hartley, 2010: 143). YouTube'un hangi amaçlarla ziyaret edildiğine yönelik yapılan araştırmalarda; başka yerde bulunamayacak yeni şeyler öğrenmek, bilgi edinmek, yeni şeyler bulup bir görevi yerine getirmek, alışveriş öncesi ürün ve hizmetlerle ilgili araştırma yapmak ve markaların en yeni tekliflerinden haberdar olmak için bu sitenin kullanıldığı ortaya çıkmaktadır (Bor ve Erten, 2019: 25). Bu özelliklerle birlikte YouTube'un, yeni mesleklerin doğuşuna zemin hazırladığı da izlenmektedir.

YouTube, kullanıcılarına kendi video kanallarını açma ve işletme olanağı sunmaktadır. Bu olanak, vlogger olarak tanımlanan video blogger'lar için eşsiz bir fırsat olarak değerlendirilmektedir. Günümüzde vlogger yerine YouTuber terimi daha sıklıkla kullanılmaktadır. YouTuber'lar yayınladıkları videolarla YouTube reklam ağına dahil olmakta ve para kazanmaktadırlar. Takipçi ve izlenme sayılarıyla önemli gelir elde eden ve birer fenomene dönüşen YouTuber sayısı oldukça fazladır (Bostancı, 2019: 38). YouTube'a düzenli ve aktif şekilde video yüklemeyi ve bu sayede para kazanmayı ifade eden YouTuber'lık, günümüzün önde gelen meslekleri arasında görülmektedir. Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), 19 Mayıs 2017 tarihinden itibaren YouTuber'lığı bir meslek olarak kabul etmiş ve Google ile iş birliği yaparak birçok kentte düzenlenen eğitimlerle gençlere yeni iş olanakları yaratmak için YouTuber'lık eğitimleri vermeye başlamıştır (İlhan ve Aydoğdu, 2018: 146). YouTuber'lar genel olarak takipçilerine veya izleyicilerine neyin nasıl yapılacağını anlatan bilgilendirici videolar, komik içerikler ve şakalar, oyun hileleri ve tüyolarından oluşan videolar, bir şeyin en iyisi (best of) videoları, eğitim videoları, kişisel bakım ve kozmetik videoları, yeni ürünleri tanıtan kutu açılış videoları ile makyaj, moda ve seyahat konulu videolardan oluşan çeşitli paylaşımlar hazırlamaktadırlar (Özbek ve Kılıç; 2020: 2002-2003). Böylelikle her hedef kitleye ulaşan farklı video paylaşım içerikleri ortaya çıkmaktadır. Bu içerikleri üreten kişiler ise günümüzde yeni bir mesleğin temsilcileri olarak görülmektedirler.

YouTube için hobi veya meslek amaçlı içerik üreten ve kendi sitesinde bu içerikleri video formatında aktif şekilde paylaşarak çeşitli konularda bilgi veren, paylaşım yapan veya etkileşim yaratan kişiler 'YouTuber' olarak adlandırılmakta ve bu kişiler aynı zamanda satın alma davranışlarını etkileyebildikleri için etkileyen, etkileme gücü olan kişi anlamına gelen 'influencer' terimiyle ifade edilmektedir (Özbek ve Kılıç: 2020: 2002). Diğer kişileri etkileme potansiyeli olan influencer'lar, ürün veya hizmetler hakkındaki deneyimlerini YouTube aracılığıyla paylaşarak bu ürünlerin ve hizmetlerin satışına, pazarlanmasına, viral etki oluşturarak ağızdan ağıza reklamının yapılmasına ve marka imajının gelişmesine olumlu katkı sağlamaktadırlar. Ancak günümüzde sosyal medyanın gelişip yaygınlaşması ve çocuklar için de erişilebilir hale gelmesi ile artık çocuklar da sanal dünyada varlık göstermekte ve yeni kavramlar hayata geçmektedir. Çocukların, diğer çocukların ve ailelerin satın alma kararlarını etkileyen ve kendileri gibi diğer çocuklar üzerindeki yönlendirici gücünü betimleyen yeni bir kavram olarak 'kidfluencer' teriminin de ortaya atıldığı görülmektedir.

Okmeydan'a (2019: 405) göre influencer'ların bir kolu olarak günümüzde 'etki yaratan çocuk' ya da 'çocuk fenomen' olarak tanımlanabilecek 'kidfluencer' kavramı reşit olmayan ve yaşları genellikle 5-13 arasında değişen küçük çocukları tanımlamak için kullanılmaktadır. Ortaya atılan bu kavram, küçük yaşta çocukların finansal çıkarlar için sosyal medyada teşhir edilmesi ve bu çocukların kendi ruhsal dünyalarına olduğu kadar akranlarından oluşan takipçilerinin psikolojilerine de zarar vermesi üzere iki önemli tartışma boyutunu içermektedir. Bu noktada Göksel ve Bitirim (2008: 262), biyososyal ve psikolojik açıdan kendini koruma refleksi gelişmemiş ve henüz reşit olmamış küçük çocukların her türlü sömürsününün bir nevi istismar kabul edildiğine dikkat çekerek gelir elde etmek veya popüler olmak amacıyla üretilen bu videoların çocuk istismarının bir boyutu olduğunu vurgulamaktadırlar. Bunun yanı sıra bu çocukların ve akranlarının henüz soyut düşünme becerileri yeterince gelişmediğinden düzenli şekilde paylaşılan videoların çocukların ruhsal gelişimlerini olumsuz yönde etkileyebileceğini söylemek mümkündür. Nitekim sosyal medya aracılığıyla üretilen içeriklerin beğenilme (like) ve beğenilmeme (dislike) sayısı gibi faktörler; çocukların hayat boyu ilgi odaklı yaşaması, daha fazla ilgi çekmek için radikal içerikler üretmesi, etik ve mahremiyet erozyonu ile sosyal medya bağımlılığı gibi olumsuz sonuçlar doğurma potansiyeli taşımaktadır. Dolayısıyla bu videolardaki içeriklerin zaman ve mekân engeli olmadan dağıtılması ve bu içeriklere her yaş grubundan çocuğun erişebilmesi hem bu içerikleri üreten hem de bu içeriklere maruz kalan çocukların psikolojik gelişimleri üzerinde belirleyici role sahiptir.

YouTube çağındaki çocuklara ve bu çocukların kendi kanallarında ürettikleri içeriklere odaklanan bu çalışmada kidfluencer yerine 'çocuk YouTuber' kavramının kullanılmasının daha doğru olacağı düşünülmüştür. YouTuber'lık olgusunda devam edilebilirlik ve içerik üretilen konuda sürdürülebilirlik kilit rol oynamaktadır. Dünya genelinde yapılan araştırmalar, bilgisayar oyunları ve çocuk oyuncakları ile ilgili kanalların çok fazla ilgi gördüğü ve izlendiği noktasında birleşmektedir. Bu konulara yönelen kanal içeriklerinin değişmeden devam edebilir olması ve yeni içeriklerle kesintisiz sürdürülebilmesi bu ilginin ve talebin nedeni olarak görülmektedir (Rasulov, 2019: 40). YouTuber'lık şemsiyesi altında birçok alt dal oluşmuş ve YouTuber'lar farklı kategorilere ayrılmaya başlamıştır. Bunlardan en önemlilerinden biri ise konu bağlamında odak noktasını ifade eden çocuk YouTuber'lardır. Çocuk YouTuber'lar; özünde YouTuber olan ancak bunu çoğu zaman ne olduğunu bilmeden yapan, bilinçsiz şekilde ailelerinin yönlendirmesi doğrultusunda veya bu işi ebeveynleri tarafından kendi adlarına açılan kanallar üzerinden 'bir oyunmuş gibi' gerçekleştiren çocukları ifade eden bir terimdir.

Çocuk YouTuber'ların ortaya çıkması YouTube ile mümkün hale gelmiş ve çocukların ürettikleri içerikler büyük izlenme oranlarına ulaşarak aileler için muazzam bir gelir kapısına dönüşünce bu akım yaygınlaşmaya başlamıştır. İnternetteki videolar en çok YouTube üzerinden izlenmektedir. Bu kullanım düzeyi ise YouTube'a video izlenme sayısına göre reklam gelirinin elde edildiği yeni bir ekonomik kazanç statüsü kazandırmıştır (Koca ve Asutay, 2021: 1-2). Bunun yanı sıra YouTube, yetişkinlerin dünyasında önemli bir yer edinmeye devam etmektedir. Yetişkin bireyler YouTube ile hem kendi bireysel ilgi alanlarına hitap eden içeriklere yönelmekte hem de dijital ekranı, ebeveynlik görevlerini yerine getirecek bir 'bakıcı' gibi kullanarak yaş gruplarına uygun video içerikleri ile çocuklarını oyalama fırsatı bulmaktadırlar. Ancak bu paylaşımların "çocuk-ebeveyn ilişkisine zarar verebileceği, gözetim kaygısına yol açabileceği, kimlik hırsızlığına neden olabileceği, çocuğun özel hayatının gizliliğine ve mahremiyetine zarar verebileceği, dijital kimlik geliştirme zorunda hissetmesinin çocuğun psikolojisini örseleyebileceği, çocukların ve ürettikleri içeriklerin kamu malı haline gelebileceği, çocukların herkese açık geçmişinin gelecekte sorunlar oluşturabileceği, paylaşılan içeriklerin yüz tanıma sistemlerini geliştirmek gibi hukuka aykırı şekilde işlenebileceği ve çocukların açıkça görünen profillerinin pedofili sitelerine taşınabileceği gibi risklerin her zaman var olduğuna dikkat çekilmektedir" (Yavuz, 2020: 42-43). Bu nedenle özellikle çocukları hedef alan

YouTube kanallarının kalitesi ve içerikleri, çocuk gelişimi açısından daha önemli hale gelmekte ve sayıları her geçen gün hızla artan bu kanalların dikkatle takip edilmesi gerekmektedir. Dünyada ve Türkiye’de çocuk YouTuber’ların giderek daha fazla öne çıktığını söylemek mümkündür. 2020 yılının sonunda YouTube’un dünya istatistikleri şu şekildedir (Tankovska, 2021).

- Ayda 2,3 milyardan fazla kişi YouTube’a erişmektedir.
- YouTube’un en çok abone olunan kanalı T Serisidir, ancak Ryan’s World isimli çocuk YouTube kanalı 2020’de 29,5 milyon dolar ile en fazla geliri elde ederek üç yıldan beri ilk sıradaki liderliğini korumuştur.

Bu verilerde göze çarpan en önemli nokta, Ryan’s World (Ryan’ın Dünyası) isimli çocuk YouTube kanalının üç yıldan beri en fazla gelir elde eden YouTube kanalı olmasıdır. 2021 yılında 10 yaşına basan Ryan Kaji isimli çocuğun 4 yaşından itibaren ailesiyle birlikte yer aldığı ve oyuncak tanıtımı yaptığı çeşitli video paylaşımlarından oluşan ve 17 Mart 2015 tarihinde açılan bu kanalın Mayıs 2021 itibariyle 29,6 milyon abonesi bulunmakta ve 47.064.475.963 kez görüntülediği bilgisine ulaşılmaktadır (Ryan’s World, 2021). Bu verilere göre çocuk YouTube kanalları dünyada giderek artan popülerliğe sahiptir.

Türkiye açısından da durumun dünyadakinden pek farklı olmadığı görülmektedir. We are Social Raporuna (2021) göre Türkiye’de de en fazla kullanılan sosyal medya platformunun YouTube olduğu anlaşılmaktadır. Yine aynı raporun verilerinde Türkiye’de YouTube kullanıcısı nüfusun yüzde 64,9’a ulaştığı ve YouTube’un enformasyondan ziyade eğlence amaçlı kullanıldığı görülmektedir. Bu çerçevede müzik, komedi, şaka videoları, popüler diziler ve çocuk kanallarına yönelik yapılan aramalar ilk sıralarda yer almaktadır. YouTube gelirleri açısından da durum oldukça dikkat çekicidir. Türkiye’de YouTube gelirleri açısından asıl pay 13 yaş ve altındaki çocukların kanallarında ortaya çıkmaktadır. En çok kazanan kanalın 13’ü çocuk temalıdır ve 4,6 milyon liralık reklam geliri içindeki payları yüzde 66’dır. OyuncakOynuyorum kanalı 684 bin liralık, FatihSelim Tube kanalı 280 bin liralık, Sesegel Çocuk kanalı 223 bin liralık ve Prenses Elif kanalı ise 178 bin liralık reklam gelirine ulaşmış durumdadır (Haber Global, 2021). Ancak kanalların reklam geliri ile abone sayıları farklılık göstermektedir. Bu çalışmada ise en çok izlenen çocuk kanalları içerisinde ilk 10 kanaldaki en fazla abone sayısına sahip çocuk YouTuber’ların kanalları incelenmiştir.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışmada Türkiye’de en çok abone sayısına sahip olan çocuk YouTuber’ların kendine ait kanallarında en çok üretilen içerikler hakkında bir durum değerlendirmesi yapmak hedeflenmiştir. Bu hedef doğrultusunda en çok abonesi olan çocuk YouTuber’ların kanalları belirlenmiş ve Nisan 2021 verilerine göre en çok izlenen çocuk YouTuber’ların kanalları sırasıyla OyuncakOynuyorum, Prenses Elif, FatihSelim Tube ve Sesegel Çocuk olarak tespit edilmiştir (Social Blade, 2021). Araştırmadaki ilgili kanalların tespit edilmesinde sosyal medya platformları istatistik ve analiz sitesi Social Blade’in Nisan 2021 verileri referans alınmıştır. En çok izlenen YouTuber’lar ve YouTube kanalları listesinin ilk 10’unda yer alan Sevimli Dostlar, Maşa ile Koca Ayı ve Niloya kanallarında ise spesifik bir çocuk YouTuber yer almadığından kapsam dışı bırakılmıştır. Bunun yanı sıra Oyuncak Avı ve Ceylin-H kanalları da çocuk YouTuber olmasına ve oldukça yüksek abone sayısına rağmen konum olarak Türkiye dışındaki ülkeleri belirttiğinden araştırmaya dahil edilmemiştir. Çalışmanın amacı ve kapsamı doğrultusunda araştırmaya yalnızca çocuk YouTuber’ların yer aldığı ve konum olarak Türkiye’nin belirtildiği kanallara yer verilmiştir.

Araştırmanın izlenmesinde nitel araştırma yönteminden hareket edilmiştir. Glesne’ye (2015: 1) göre nitel araştırmalar, anlamların nasıl üretildiğini keşfetmek amacıyla yer verilen konuları derinlemesine incelemekte ve sıklıkla ortaya çıkan anlamların nasıl kesiştiğine odaklanmaktadır. Baltacı (2019: 369) ise nitel araştırmayı, araştırmanın temel problemini sorgulayıp yorumlamayı amaçlayan ve bu problemi kendi doğal ortamında anlama çabası gösteren bilimsel bir yöntem olarak tanımlamaktadır. Bu tanımlara göre ve araştırmanın temel amacı doğrultusunda çalışmanın nitel araştırma yöntemini gerektirdiği ortaya çıkmaktadır. Nitel araştırmadan hareket eden bu çalışmada Türkiye’deki çocuk YouTuber’ların kendi kanallarında en çok hangi içeriklerin yer aldığını saptamak, araştırmanın temel problemi olarak belirlenmiştir. Ortaya konan temel problem doğrultusunda araştırmanın amacı, Türkiye’deki çocuk YouTuber’ların kanallarının genel örüntülerini açığa çıkarmak ve mevcut durum üzerine bir değerlendirme sunmaktır. Dolayısıyla bu araştırma, çocuk YouTuber’lık algısını ve çocuk YouTuber’ların kanallarındaki içerikleri ortaya çıkarması açısından değerli görülmekte ve alandaki boşluğu giderme potansiyeli bakımından da özgünlük taşımaktadır.

Araştırma kapsamında çocuk YouTuber'ları temsil eden ve Social Blade 2021 verilerine göre Türkiye'de en fazla abone sayısına sahip ilk 10 kanal arasında yer alan çocuk YouTuber'ların kanalları amaçlı örnekleme göre seçilmiştir. Nitel araştırmalarda odaklanılan örneklem grubunun konu içeriğine ve kapsamına göre belirlenip daha önceden benimsenen ölçütlere göre oluşturulması esastır (Neuman, 2012: 320). Bu noktada araştırmanın amacı doğrultusunda belirlenen ölçütler, amaçlı örnekleme seçilmesini gerektirmektedir. Özdemir'e (2010: 327) göre araştırmada izlenen amaçlı örnekleme araştırmaya dahil edilen gruplar, değişkenler veya olgular hakkında derinlemesine ve zengin bilgi edinmek nihai hedeftir. Benzer şekilde Glesne (2015: 60), nitel araştırmalarda ağırlıklı rol oynayan amaçlı örnekleme, çalışmalarda derinlik ve bilgi zenginliği sağlama açısından güçlü bir yöntem olduğuna dikkat çekmektedir. Dolayısıyla araştırmada amaçlı örneklemeden yararlanarak çocuk YouTuber'ların kanal içerikleri ve üretimleri hakkında derinlemesine bilgi edinmek hedeflenmiştir. Koç'a (2017: 491) göre amaçlı örnekleme yöntemlerinin alt başlıklarından biri olan ölçüt örnekleme ise araştırmanın odaklandığı belirli kriterleri karşılayan belirgin durumlardan ve örneklerden yararlanmayı gerektirmektedir. Bu nedenle araştırmada, çocuk YouTuber'lar arasında en çok abone sayısına sahip olan YouTube kanallarının tercih edilmesi nedeniyle ölçüt örneklemeden hareket edilmiştir.

Nitel araştırmalarda farklı desenler kullanılmaktadır. Bu araştırmada durum (vaka) çalışması deseni tercih edilmiştir. Creswell (2007) durum çalışması desenini, araştırmacı tarafından belirli bir zamana göre sınırlanan veya çeşitli durumların gözlem, görüşme, yazılı-işitsel ya da görsel kaynak, rapor ve doküman aracılığıyla toplandığı ve toplanan zengin verilerin derinlemesine incelendiği araştırma yaklaşımlarından biri olarak tanımlamaktadır. Subaşı ve Okumuş'a (2017: 422) göre durum çalışması deseni; amaçlarına göre betimleyici, yorumlayıcı veya değerlendirici olmak üzere üç grupta toplanmaktadır. Bu araştırmada ise betimleyici desen benimsenmiştir. Selçuk vd.'ye (2014: 432) göre betimleyici desen, çalışmaya konu olan olgunun, olayın veya durumun var olduğu ve durduğu yeri tasvir edip açıklamayı amaçlamaktadır. Bu sayede gözlemlere dayalı olarak değişkenler, olgular veya durumlar arasındaki ilişki saptanmakta ve nitel araştırmalarda belirli bir orana kadar genellemelerde bulunma olanağı ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla bu araştırmada nitel araştırmanın genellemelere izin vermeyen doğasının belirli bir ölçüye kadar aşılmasına ve genel değerlendirmelere ulaşılmasına çalışılmıştır.

Araştırmanın veri toplama tekniğinde doküman incelemesi gerçekleştirilmiştir. Bu inceleme kapsamında çocuk YouTuber'ların kanallarındaki üretimler ve paylaşılan içeriklerin hepsi doküman olarak benimsenmiştir. Doküman analizi, araştırmanın olguları hakkında bilgi veren yazılı, işitsel veya görsel belgelerin derinlemesine incelenip bu verilerden yeni bilgilere ve sentezlere varılması olarak tanımlanmaktadır (Creswell, 2007). Doküman analizi, ikincil veri toplama teknikleri arasında yer almaktadır. Kırıl'a (2020: 183) göre doküman analizi özellikle nitel araştırmalarda ve durum çalışmalarında tercih edilen, yazılı ve görsel materyallere ilaveten teknolojinin ilerlemesiyle çeşitlenen araştırma paradigmasında işitsel ve elektronik materyallerin de incelenmesi amacıyla kullanılan sistematik bir yöntemdir. Bu kapsamda her türlü yazılı belge, resim, fotoğraf, ses ve görüntü kaydı ile videolar gibi analiz birimleri birer doküman olarak kabul görmekte ve araştırma amacına uygun şekilde bağımsız bir yöntem niteliği taşıyan bu teknikte, analiz birimlerinden anlamlı bilgilere ulaşılmaktadır. Buradan hareketle araştırmada çocuk YouTuber'ların video paylaşımları birer doküman olarak kabul edilmiş ve bu paylaşımlardaki içerikler çözümlenmiştir.

Araştırmanın çözümlenme basamağında betimsel analiz tekniğine başvurulmuştur. Nitel araştırmalarda, verilerin analizinde araştırmanın kavramsal yapısının daha önceden açıklık ve belirginlik taşıdığı durumlarda sıklıkla betimsel analiz tekniğinden yararlanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 255). Doğrudan anlatılara ve açıkça görünen durumlara olduğu gibi yer verilen betimsel analizde temel amaç, araştırma sonucunda elde edilen verilerin düzenlenmesi ve yorumlarının okuyucular için doğru şekilde sunulmasını sağlamaktır (Şimşek, 2009: 44-45). Buna göre araştırmada 1 Mart ile 1 Mayıs 2021 tarihleri arasındaki iki aylık süreye odaklanılmış ve en çok izlenen çocuk YouTube kanallarında en fazla abone sayısına sahip olan çocuk YouTuber'ların kanallarında üretilen içeriklerin bu iki aylık süre boyunca incelenmesi sonucunda elde edilen veriler betimsel analize göre çözümlenmiştir. Araştırmanın çerçevesine göre belirlenen temel araştırma soruları (A.S.) ise şu şekilde sıralanmaktadır:

- A.S₁. Araştırmadaki çocuk YouTuber'ların kanallarının hangisinde en fazla içerik üretilmiştir?
- A.S₂. Araştırmadaki çocuk YouTuber'ların kanallarından hangisi toplamda en çok izlenmiştir?
- A.S₃. Araştırmadaki çocuk YouTuber'ların kanallarındaki hangi içerikler en fazla izlenmiştir?
- A.S₄. Araştırmadaki çocuk YouTuber'ların kanallarında en çok hangi içerikler üretilmiştir?

Yukarıda sıralanan ve araştırma bağlamına göre belirlenen bu soruların yanıtlanması ile araştırmanın belirli bir düzeye kadar genelleme yapılabilecek genel hatlarının ortaya çıkarılması beklenmektedir. Ancak Karataş'a (2015) göre nitel araştırmaların amacı genellemeden ziyade olayın, olgunun ve durumun bütünüyle anlaşılır kılınmasıdır. Bu nedenle araştırma sorularının yanıt bulması ile konu bağlamında genel bir değerlendirmeye ulaşılması hedeflenmektedir.

BULGULAR

1 Mart-1 Mayıs 2021 arasındaki iki aylık dönemde Türkiye'de en çok abone sayısına sahip çocuk YouTuber'ların kanalları sırasıyla OyuncakOynuyorum, Prenses Elif, FatihSelim Tube ve Sesegel Çocuk olarak belirlenmiştir. İlgili tarihler arasında bu kanallardaki video paylaşım sayıları şu şekilde tespit edilmiştir: OyuncakOynuyorum kanalında 5 video, Prenses Elif kanalında 62 video, FatihSelim Tube kanalında 70 video ve Sesegel Çocuk kanalında 15 video olmak üzere toplam 152 video paylaşımı analiz edilmek üzere araştırmaya dahil edilmiştir.

OyuncakOynuyorum Kanalı: Çocuk YouTuber'lar Masal ve Öykü kardeşler üzerine şekillenen 9 milyon 450 bin aboneli kanal, 13 Mart 2016 tarihinde açılmış ve bugüne kadar toplam 7.737.407.221 kez görüntülenmiştir. Kanalin 'Hakkında' sekmesinde açıklamalara ulaşmak mümkündür. 'Ailecek geçirdiğimiz güzel vakitleri sizinle paylaşmak için kurduğumuz kanalımıza hepimiz davetlisiniz' (OyuncakOynuyorum, 2021) açıklamasının yer aldığı kanalda çocuk YouTuber'lar Masal ve Öykü kardeşlerin anneleri, arkadaşları ve yakın çevreleri ile günlük hayattaki aktivitelerinden çeşitli içerikler ürettikleri görülmektedir. 2021 yılı itibarıyla çocuk YouTuber Masal'ın 11, kardeşi Öykü'nün ise 9 yaşında olduğu bilgisi mevcuttur. 1 Mart-1 Mayıs 2021 arasındaki iki aylık zaman diliminde çocuk YouTuber'lar ve ailesi tarafından yalnızca 5 video paylaşımı yapıldığı tespit edilmiştir. Söz konusu beş videonun bilgileri Tablo 1'deki gibidir.

Tablo 1. OyuncakOynuyorum Kanalı Video Paylaşım İçerikleri ve İzlenme Sayıları

Tarih	Video İçerikleri	İzlenme Sayısı
27 Nisan	Öykü'nün 9. Doğum Günü Partisi	623.834
15 Nisan	Masal ve Öykü Pamuk Şeker Makinesiyle Oynuyor	1.267.985
1 Nisan	Masa ve Öykü Oyun Oynayarak Renkleri Öğreniyor	749.718
19 Mart	Masal ve Öykü ile Eğlenceli Şekilde Renkleri Öğreniyoruz	2.075.374
11 Mart	Masal Tüm Gün Annesini Taklit Ediyor	3.487.659
Toplam: 5 video	Toplam	4.863.463

Tablo 1'de, kanaldaki çocuk YouTuber'lar Masal ve Öykü tarafından hangi tarihlerde ne tür video içerikleri paylaşıldığı ve paylaşılan bu içeriklerin izlenme oranları görülmektedir. Araştırma tarihleri arasında yapılan paylaşımlar incelendiğinde 5 paylaşımın çoğunlukla iki haftada bir yapıldığı, yalnızca ilk paylaşım ile ikinci paylaşım arasında yaklaşık bir haftalık süre geçtiği belirlenmiştir. Paylaşım içeriklerinin çocuk YouTuber'lar Masal ve Öykü'nün birlikte görüntülediği videolardan oluştuğu dikkat çekmiştir. Ayrıca bu paylaşımlara evde aileyle birlikte yaşayan evcil hayvan olarak köpeğin de dahil edildiği görülmüştür. Hemen her paylaşım evin köpeğinin de yer aldığı izlenmiştir. 5 paylaşımından yalnızca biri çocuk YouTuber Masal'a odaklanmış ve bu videoda Masal'ın sabah uyanmasıyla birlikte gün boyunca annesini taklit etmesi konu edilmiştir. 5 paylaşımından birinin de sadece Öykü ile ilgili olduğu tespit edilmiş, bu paylaşımın Öykü'nün 9. doğum günü üzerine yapıldığı görülmüştür. Geri kalan 3 paylaşım ise çocuk YouTuber'lar Masal ve Öykü kardeşlerin renkleri öğrenme, oyun oynayarak renkleri öğrenme ve pamuk şeker makinesiyle evde anneleriyle birlikte pamuk şeker yapmalarını kapsamıştır. 5 video içerisinde Masal'ın gün boyu annesini taklit ettiği video, 3 milyonu aşan izlenme sayısı ile en çok izlenen içerik olmuştur. İkinci sırada çocuk YouTuber'lar Masal ve Öykü'nün eğlenceli şekilde renkleri öğrenip öğrettikleri video; üçüncü sırada ise pamuk şeker makinesiyle oynayıp evde pamuk şeker yaptıkları video yer almıştır. Diğer kanallarla kıyaslandığında en az paylaşım sayısına sahip olmasına rağmen kanalın yüksek izleyici sayısı dikkat çekmiştir. Kanalin araştırma tarihlerini kapsayan iki aylık süreçteki toplam izlenme sayısı ise yaklaşık 5 milyon olarak tespit edilmiştir.

Prenseler Elif Kanalı: Bu kanalda çocuk YouTuber'lar Elif ve kardeşi Berkay'la birlikte anne, baba, büyükanne ve dedenin de dahil olduğu videolar yayınlanmaktadır. 3 milyon 440 bin abone sayısına sahip olan kanal, 6 Mart 2016 tarihinde açılmış ve bugüne kadar toplam 5.806.941.367 kez görüntülenmiştir. Kanalın 'Hakkında' sekmesinde yalnızca Elif hakkında bilgi verilmiş, kardeşi Berkay ile ilgili herhangi bir açıklama yapılmamıştır. Kanal açıldığında Elif'in 5 yaşında olduğu bilgisi paylaşılmış ve Elif'in hobilerinden bahsedilmiştir. Ayrıca çocuklara yönelik ebeveynlerinin sözünü dinlemek, süt içip iyi beslenmek ve Türkiye'yi sevmek gibi çeşitli tavsiyeler de bu sekme içerisinde yer almıştır (Prenseler Elif, 2021). Berkay'ın çocuk YouTuber Elif'in kardeşi olarak videolarda görüldüğü izlenmiştir. Kanalda her iki çocuk YouTuber'ın çeşitli aktivitelerinin aile üyeleriyle birlikte paylaşıldığı görülmektedir. 2021 yılı itibarıyla Elif'in 10, kardeşi Berkay'ın ise 3 yaşında olduğu bilgisine ulaşılmaktadır. 1 Mart-1 Mayıs 2021 tarihleri arasındaki iki aylık süreçte Prenseler Elif kanalında toplam 62 video içeriği oluşturulmuştur. Bu içerikler ile ilgili bilgiler Tablo 2'de derlenmiştir.

Tablo 2. Prenseler Elif Kanalı Video Paylaşım İçerikleri ve İzlenme Sayıları

Tarih	Video İçerikleri	İzlenme Sayısı
1 Mayıs	Boş Havuzda 24 Saat	1.019.049
30 Nisan	Elif'in Tabletine Baskın Yaptık. Prenseler Elif Fan Hesaplarını İnceledik Neler Var Neler	280.359
30 Nisan	Berkay Hastalandı Elif Doktor Oldu Muayene Etti	58.330
29 Nisan	Dedeye Uyandırmama Challenge	136.042
28 Nisan	Bahçede Cezalı Saklambaç	135.599
27 Nisan	Hotwheels City Uçan Arabalar	58.391
26 Nisan	Eve Doktor Veteriner Geldi Kedicikler Bakımda	127.447
25 Nisan	Dev Slime İçinde Para Toplama	114.219
24 Nisan	3 Katlı Pasta Yaptık Her Katı Ayrı Oldu Elif İlk Pastasını Yapıyor	160.793
23 Nisan	23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramımız Kutlu Olsun	253.560
22 Nisan	Berkay Elif'i Römorkla Çekti. Gökkuşuğu Zıpzıp Bahçede	175.144
21 Nisan	Berkay'ın Saçlarını Kestik Bütün Mahalle Duydu	353.596
20 Nisan	Lol Amazing Canlı Yayında	64.125
20 Nisan	Sizce Kaç Kilo? Salona Slime Serdik Dev Turuncu Slime	425.711
19 Nisan	Lera'ya Feci Şaka Çok Kızdı	315.865
18 Nisan	Elif Feci Düştü Yere Basmadan Turu Tamamla	452.204
17 Nisan	24 Saat Salonda Çardakta Kalmak	428.178
14 Nisan	Nisan Hediyeleri	102.437
13 Nisan	Titrek Doktor, Bu Doktor Çok Dikkatli Olmalı	126.128
11 Nisan	Ödüllü Cezalı Survivor Kapışma Elif Lera Yarışıyor	146.665
10 Nisan	Crazy Unicorn Çılgın Beyaz At Elif ile Eğlenceli Video	108.707
9 Nisan	Elif Kutuya Girdi Bahçede Voleybol Oynadık	290.872
7 Nisan	Çadırda 24 Saat	704.750
6 Nisan	Elif'in Balkonunu Çiçekle Süsledik	117.180
4 Nisan	150 Balon İçinde Sürprizler Elif ile Eğlenceli Video	124.801
3 Nisan	Dedeye Sürpriz Doğum Günü Elif ile Eğlenceli Video	137.270
2 Nisan	Kedicik Duman Bebek Oldu Biberonla Süt İçti Markete Gitti	297.633
1 Nisan	Marshmallow Mangal Yaptık Dede ile Mangal Keyfi	155.066
31 Mart	Denge Tahtası Çok Eğlenceli Oyun Bulduk Hediyeler Kargoda	102.526
30 Mart	Karışmayan Renkli Su	174.651
29 Mart	Elif Öğretmen Oldu Dedeye Suşi Yapmayı Öğretti	134.892
28 Mart	Elif'in Oyuncak Dükkanı Yaptık	83.035
27 Mart	Mantı Börek Elif ile Eğlenceli Video	81.164
25 Mart	Elif'in T-shirtlerini Boyadık, Yeniledik	165.484
24 Mart	Kimler Burada Hediyeleri Kazananlar	50.985
23 Mart	Frozen Challenge Mart Elif ile Eğlenceli Video	290.773
22 Mart	Berkay'ın Yeni Oyunağı Toy Story 4 Imagine What's Next Elif ile Eğlenceli Video	74.016
21 Mart	TikTok Hayat Hileleri Rusya'dan Elif ile Eğlenceli Video	387.400
21 Mart	Elif Kubbe Çilek Pasta Yapıyor Elif ile Eğlenceli Video	131.563
20 Mart	Cesaretin Var mı 2 Elif ile Eğlenceli Video	601.724
19 Mart	Yeni Çekiliş Kimler Katılıyor? Disney Prenseler Ev, Şişme Oyuncak, Ahşap Ev, Kutu Oyun	66.863

18 Mart	24 Saat Arabada. Arabaya Yemek Söyledik Gece Korktuk	779.896
17 Mart	Berkay'la Futbol Maçı	61.166
16 Mart	Lera'ya Kışkırtma Yaptık. Çıldırdı, Bize Küstü	320.758
15 Mart	Tiny Pon Challenge Elif ile Eğlenceli Video	96.922
14 Mart	Bol Sohbet Tanışma Falan Canlı Yayın	59.212
14 Mart	Berkay Dışını Kırdı. Lera'yı En İyi Kim Tanıyor? Elif mi, Baba mı?	171.247
13 Mart	Berkay ve Elif Kumpir Yaparsa	106.037
12 Mart	Elif'in Balkonunu Yeniledik Çiçek Bahçesi Yaptık	187.067
11 Mart	Yemek Var İçmek Yok Elif ile Eğlenceli Video	260.880
10 Mart	24 Saat Mor, Mor Piknik Yaptık Mor Pasta ile Prenses Elif 5. Yılımızı Kutladık	695.978
10 Mart	Prenses Elif 5 Yaşında, 5 Yıldır Bizi Yalnız Bırakmadınız Ailemize Katıldınız	158.590
8 Mart	Elif Unicorn Oldu. Phobe ve Tekboynuz'un Serüvenleri İndirimli Linkler Aşağıda	216.335
8 Mart	8 Mart Kadınlar Günü Kutlu Olsun	83.997
7 Mart	Prenses Elif 5 Yaşında Canlı Yayın	86.364
7 Mart	Yumurta Challenge Heyecanlı Eğlenceli Oyunlar, Elif-Lera Ödül İçin Yarışıyor	248.547
6 Mart	Bahçede Saklambaç Elif ve Lera Ödül İçin Yarışıyor Kar Tatilini Kim Kazanıyor?	125.144
5 Mart	Kaç Gram Challenge Elif ile Eğlenceli Video	68.222
4 Mart	Çalkala Çalkala Botty Booper Elif ile Eğlenceli Video	75.597
3 Mart	Çikolata Şelalesi Challenge Elif ile Eğlenceli Video	242.233
2 Mart	Dev Kutuda Ne Var? Korkacaksın, Güleceksin, Tahmin Edeceksin	156.997
1 Mart	Berkay Arabaları Uçurdu. Elif ile Eğlenceli Video	61.625
Toplam: 62 Video	Toplam	13.478.011

Tablo 2, kanalın sahibi olan çocuk YouTuber Elif ile kardeşi Berkay'ın hangi tarihlerde ne tür video içerikleri ürettiği ve bu içeriklerin izlenme sayısını yansıtmaktadır. Araştırmanın gerçekleştirildiği tarihler arasında kanalda toplam 62 video içeriği üretildiği ve bu içeriklerin oldukça aktif şekilde neredeyse her gün; hatta bazı tarihlerde aynı gün içerisinde iki video şeklinde paylaşıldığı görülmüştür. Video içeriklerinin genelde çocuk YouTuber Elif üzerine şekillendiği anlaşılrsa da birçok videoda Elif'in kardeşi Berkay ile görüntülenmesi dikkat çekmiştir. Aile ve çocuk kanalına ve kanalın temasına uygun olarak video paylaşımlarının çoğuna çocuk YouTuber'ın annesi Lera ile çocukların büyükannesinin ve dedesinin de dahil olduğu izlenmiştir. Dolayısıyla paylaşım içeriklerinde çocuk YouTuber ve kanalın sahibi Elif, kardeşi ve annesi konu edilmiştir. Kanalın abone sayısını ve izlenme oranını artırmak için kanalda tanıtılan ürünlere yönelik indirimli linkler ve kanal izleyicilerine gönderilen çeşitli hediyeler ile bu hediyelerin ilanı gibi etkileşimi artırmaya yönelik hamleler dikkat çekmiştir. Paylaşımların genelde gündelik hayattaki çocuk aktivitelerinin eğlenceli şekilde sunumu, evde ve bahçede çocuklara yönelik aktiviteler, çeşitli bilgisayar oyunlarında meydan okuma temalı yarışmalar, meydan okuma ve yarışma temalı 24 saat boyunca arabada ya da çadırda geçirilen zaman, özel gün kutlamaları, kanalın yıldönümü ve çocuk YouTuber'ların doğum günü kutlamaları, dedeye sürpriz, kanalda yapılan canlı yayınlar, yeni oyuncakların veya videolarda kullanılan ürünlerin tanıtımı, çocukların eğlenerek hareket edebilecekleri sportif aktiviteler, çocukların yapabileceği kadar kolay ve pratik pasta tarifi gibi uygulamalar, ev ve bahçe süsleme ile bahçede yaşayan evcil hayvanlar üzerine yoğunlaştığı görülmüştür. 62 video içerisinde 1 Mayıs günü paylaşılan bahçedeki boş havuzda 24 saat geçirme aktivitesi 1 milyonu aşan izleyici sayısı ile en çok izlenen video olmuştur. Bu videonun ardından ikinci sırada yine 24 saat mor renklerden oluşan piknik ile kanalın 5. yıldönümünün kutlandığı içerik ve üçüncü sırada ise sitenin içindeki güvenli park yerinde arabada 24 saatin nasıl geçtiğine yönelik video en çok izleyiciyi çekmiştir. Oldukça aktif kullanılan kanalda iki aylık zaman zarfında yaklaşık 13 buçuk milyon izleyiciye ulaşılmıştır.

FatihSelim Tube Kanalı: Çocuk YouTuber Fatih Selim'in adına kayıtlı olan kanalda Fatih Selim'le birlikte abisi Emirhan Buğra, babası ve annesinin günlük yaşantısına dair çeşitli içerikler üretildiği görülmektedir. Fatih Selim'in kanalındaki videolarında arkadaşları ve kuzenleri ile üretilen içeriklere de yer verilmektedir. 2 milyon 750 bin abone sayısına ulaşan kanal, 28 Eylül 2017 tarihinde YouTube'a katılmış ve bugüne kadar toplam 2.627.747.078 kez görüntülenmiştir. Kanalın 'Hakkında' sekmesinde Fatih Selim ile ilgili bilgiler ve kanalın içeriği paylaşılmıştır. Buna göre çocuk YouTuber Fatih Selim'in 2016 yılında doğduğu bilgisi verilmiş; enerjik ve hayal dünyası zengin bir çocuk olduğu vurgulanmıştır. Aynı zamanda Fatih Selim'in oyun oynamayı ve oyuncakları çok sevdiği belirtilerek günlük yaşamda merak duyup ilgilendiği pek çok aktivitenin bu kanalda izlenebileceği dile getirilmiştir (FatihSelim Tube, 2021). Bu sekmede yalnızca Fatih Selim hakkındaki bilgilere ulaşılmakta, abisi ile ilgili bilgilerin paylaşılmadığı ve videolarda abinin yüzünün

gösterilmediği, sadece sesinin duyulduğu göze çarpmaktadır. Kanaldaki videolar incelendiğinde 2021 yılı itibariyle çocuk YouTuber Fatih Selim'in 5, abisi Emirhan Buğra'nın ise 16 yaşında olduğu anlaşılmaktadır. 1 Mart-1 Mayıs 2021 tarihleri arasındaki iki aylık zaman zarfında kanalda toplam 70 video paylaşıldığı tespit edilmiştir. Söz konusu video paylaşımlarının içerikleri Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. FatihSelim Tube Kanal Video Paylaşım İçerikleri ve İzlenme Sayıları

Tarih	Video İçerikleri	İzlenme Sayısı
1 Mayıs	Fatih Selim ile Yusuf Plajda Yengeç Arıyor Yengeçler Harika Kanatlar Donnie Isırmış Olabilir	227.170
30 Nisan	Nerf Keskin Nişancı Hedefine N-Strike Elite Titan CS-50 ile Deneme Atışları	36.670
29 Nisan	Fatih Selim Parkta	134.086
28 Nisan	Fatih Selim ve Yusuf Party Panic Oyununda Takım Oldular. Acaba Kazanabildiler mi?	70.577
27 Nisan	Fatih Selim ile Ömer Oyuncak Market Seti ile Oynuyorlar	173.076
26 Nisan	Yaramaz Tavuk Kaçmak İstedim. Kümesteki Beyaz Tavuğu Arkadaşlarına Kavuşturalım	242.657
25 Nisan	Fatih Selim'in Abisi Emirhan Buğra Fall Guys Oyununda Bu Bölümü Hiç Geçemiyormuş	29.944
5 Nisan	Fatih Selim ile Babası Futbol Kalesi Kurdu. Kaleci Fatih Selim Oldu. Gol Geliyor Dikkat	165.620
24 Nisan	Fatih Selim'in Ok Atan Paw Patrol Oyuncakları. Marshall GörevAracından Okları Fırlattı	230.877
23 Nisan	Fatih Selim Arkadaşı Mehmet ile Sürpriz Top Açıp İçindeki Oyuncakları Birleştirdi	139.807
22 Nisan	Fatih Selim Kırmızı Kaydırakını ve Akülü Arabalarını Yıkıyor	207.176
21 Nisan	Ömer'in Uzay Mekiği. Fatih Selim ile Astronotları Mekiğe Koyup Uzaya Gönderelim	173.195
20 Nisan	Fatih Selim Filli Kaydırakın Üstünden Basket Atıyor	165.412
19 Nisan	Fatih Selim ile Supraland Kaldığımız Yerden Devam Ediyoruz İkinci Bölüm	40.780
18 Nisan	Fatih Selim ile Yusuf Roblox Kas Geliştirme Simülatorü Mega Noob Simülator Oynuyor	57.122
17 Nisan	Fatih Selim ile Yusuf Brawl Stars Oyununda Brawl Pass Aktifleşti Belle Karakteri Geliyor	58.988
16 Nisan	Fatih Selim ile Annesi Futbol Maçı Yapıyor	362.732
15 Nisan	Fatih Selim Sallanan Oyuncak At ile Kaydırdıktan Kayıp Salıncakta Sallandı	158.413
14 Nisan	Fatih Selim Bahçivan Oldu Tırmık ile Yerdeki Yaprakları Toplayıp Çöp Poşetine Doldurdu	181.802
13 Nisan	Fatih Selim Süt Dilimini Kiminle Paylaşacak? Kaykay Kullanmayı Başaracak mı?	384.392
12 Nisan	Kahverengi Tavşan Fatih Selim ile Akülü Arabaya Binip Geziye Çıktı Kaydırdıktan Kaydı	248.007
11 Nisan	Bavuldan Çıkan Kostümler. Fatih Selim'in Sürprizleri Var	114.924
10 Nisan	Fatih Selim Tatlı Bir Sokak Kedisi İçin Kasaptan Et Aldı. Bahçede Horoz Ötüyor Onu İzledik	253.604
9 Nisan	Fatih Selim Oyuncak Tuğla ile Yaptığı Yuvalda Uyumuş Duvarları Yanlışlıkla Devirdi	84.148
8 Nisan	Fall Guys Emirhan Çok Üzgün Bölümü Geçemiyor Fatih Selim ve Abisinin Heyecanlı Oyunu	52.646
7 Nisan	Tazyikli Su Makinesi. Basınç Vererek Çalışan Makine ile Bahçede Temizlik Yaptık	199.211
6 Nisan	Babası Fatih Selim'in Tırnaklarını Kesiyor. Temizlik Hijyen Sağlık	226.274
5 Nisan	Tavuklarımız Fatih Selim İçin Yumurta Yapmış. Kümesi Temizleyelim	255.672
4 Nisan	Çikolata Şalesi Fatih Selim Çikolata Makinesine Sağlıklı Meyveleri Batırıp Yedi	81.468
3 Nisan	Fall Guys Oyunumuzun Yeni Bölümü Fatih Selim'in Oynamak İsteddiği Başka Bir Oyun Var	58.880
2 Nisan	Enes, Fatih Selim'in Akülü Arabasını Alıp Kaçtı	911.597
1 Nisan	Fatih Selim'in Su Sebili. Süper Kahramanlar Damacanadan Su İçiyor	128.633
31 Mart	Fatih Selim'in Nerf Keskin Nişancı Hedefine N-Strike Elite Titan CS-50 ile Taramalı Atış	239.608
30 Mart	Fall Guys Severler İçin Yeni Heyecan Dolu Yarış	66.376
29 Mart	Fatih Selim Dedesine Batman Robotunu Gösteriyor	125.234
28 Mart	Fatih Selim Kar Tatili Alışverişinde Kendine Mont Seçiyor	196.092
27 Mart	Çim Biçme Makinesi Aldık Fatih Selim Bahçivan Oldu Makineyi Kurup Çimleri Biçtik	672.240
26 Mart	Fatih Selim'in Robotları. Thereformers ve Tobot Tritan 3 Copolymers Oyuncak Figürü	107.689
25 Mart	Fatih Selim, Yunus ve Enes Brawl Pass Açıyor. Kutulardan Çıkan Güç Puanları	21.077
25 Mart	Fatih Selim Okula Başladı Okuldaki Aktivitelerden Bazılarını Eve Getirmiş	237.037
24 Mart	Fatih Selim Montessori Okuluna Gidiyor. Bugün Mont Giymeyi Öğrenmiş	233.373
23 Mart	Fatih Selim ile Şişsak Şef Oynadık. Çocuklar İçin Eğlenceli Kutu Oyunları	144.066
22 Mart	Brawl Stars Büyük Kutu Geldi. Fatih Selim Bu Oyunda Kazanmalı	32.516
22 Mart	Fatih Selim Paten Sürmeyi Öğreniyor	305.570
21 Mart	Fall Guys Fatih Selim'in Abisi Elendi. Oyunu Kazanamadı. Fatih Selim Üzüldü	29.406
21 Mart	Fatih Selim Kurabiye Yaptıktan Sonra Evi Süpürüyor, Masayı Siliyor	116.627
20 Mart	Fatih Selim Kardan Adam Yaptı. Burnuna Havuç Gözlerine Kömür Taktık	395.322
19 Mart	Fatih Selim ile 5+5 Brawl Stars Oyunun Sonunda Kazanmak Önemli	42.918
19 Mart	Fatih Selim 5. Yaş Günü Hediyelelerinde Avengers Süper Kahramanlar Serisi Var	38.911
18 Mart	Fatih Selim Alışveriş Poşetlerindeki Çikolata ve Bisküvileri Bulmuş	185.941
17 Mart	Fatih Selim'in Bisikletini Oyuncak Tuğlalar ile Yaptığımız Garaja Sakladık	170.620
16 Mart	Fatih Selim En Zor Kararı Verdi. Nerf Elite Zombie Strike Nailbiter Seçti	117.535
15 Mart	Sürpriz Uçan Balonları Fatih Selim'in Bisikletine Bağladık	130.067
14 Mart	Fatih Selim'in Tavşanları Evlerini Çok Kirletmiş. Tavşan Evini Temizliyoruz	562.640
13 Mart	Forza Horizon İsteyenler İçin Yeni Video Geldi. Heyecanlı Yarış	46.500
13 Mart	Fatih Selim Abisi İçin Pinpon Topu, Raket ve Masa Tenisi Malzemeleri Seçiyor	87.539
11 Mart	Sihirli Tünel Fatih Selim'in Arabasını Yuttu. Geri Alabilmek İçin Ne Yapsak?	216.732

10 Mart	Fatih Selim Denizden Taş Topluyor. Arabasına Dolan Taşları Kıyıya Taşıyor	148.797
9 Mart	Fatih Selim'in Dedesine Gittik. Hedef Tahtasına Atış İçin Yeni Oyunağımızı Açtık	151.796
8 Mart	Brawl Stars Kutudan Çıkan Sürpriz Karakter. Fatih Selim'in Yeni Karakteri	45.294
8 Mart	Fatih Selim Jeton ile Çalışan Arabaya Bindi. Eğlenceli Arabalar	151.046
7 Mart	Fatih Selim'in Tavşanları. Yeni Tavşana İsim Arıyoruz	600.577
7 Mart	Fall Guys Zor Bölümü Geçmek İçin Zorlanıyor. Fatih Selim ile Yeni Oyun	24.298
6 Mart	Fatih Selim Önce Ela'nın Salıncağına, Sonra Gerçek Motorsiklete Bindi	186.780
6 Mart	Fatih Selim ile Babasının Brawl Stars Maceraları	14.156
5 Mart	Fatih Selim 5 Yaşında. Süper Kahramanlar Avengers Konseptli Parti	65.209
4 Mart	Enes Abi ile Brawl Stars Oyununda Heyecanlı Bir Savaş	12.333
4 Mart	Fatih Selim'in Su Sebili. Su İçmek İçin Eğlenceli Su Makinesini Kullandık	120.951
2 Mart	Fatih Selim'in Doğum Günü Hazırlıkları Başladı-Yusuf ile Yardım Ettiler	115.323
1 Mart	Fatih Selim Yeni Bisikleti ile Tuğla Duvara Çarpıtı Duvar Yıkıldı	489.588
Toplam: 70 video	Toplam	12.503.344

Tablo 3'te kanalın sahibi olan çocuk YouTuber Fatih Selim ile ilgili paylaşılan videoların içerikleri, bu içeriklerin tarihleri ve izlenme sayıları görülmektedir. Araştırma tarihlerini içeren iki aylık dönemde kanalda toplam 70 video paylaşıldığı ve bu paylaşımların düzenli olarak neredeyse her gün yapıldığı; hatta bazı günlerde iki videoya ulaştığı tespit edilmiştir. Video içeriklerinde kanalın sahibi Fatih Selim'in baş rolde olduğu izlenmiştir. Ancak çocuk YouTuber'ın günlük hayatına odaklanan kanalın bu misyonu doğrultusunda Fatih Selim'in abisi, kuzenleri ve arkadaşları ile annesi ve babasının da yer aldığı videoların paylaşıldığı göze çarpmıştır. Fatih Selim'in abisi haricindeki herkesin video paylaşımlarında yüzlerinin görüldüğü ancak abisinin bu paylaşımlarda yalnızca ses veya yüzünü göstermeden yer aldığı belirlenmiştir. Kanalda çocuk YouTuber'ın kullandığı birçok oyuncak, oyuncak arabasının, bilgisayar oyunlarının ve kutu oyunlarının, giydiği montun, mutfak malzemelerinin ve market alışverişlerindeki markanın reklamının yapıldığı dikkat çekmiştir. Kanaldaki paylaşımların çoğunlukla çocuk YouTuber'ın günlük hayattaki aktiviteleri, evde ve bahçede yaptıkları, ailesi ve arkadaşlarıyla nasıl vakit geçirdiği, yeni oyuncaklarıyla nasıl oynadığı, bilgisayar oyunlarına yönelik hileler ve tüyolar, çocuk YouTuber'ın doğum günü hazırlıkları ve kutlaması, bahçede beslenen tavşan, tavuk ve kedi gibi hayvanlara bakım ve onların kaldığı kafes ve kümes gibi mekânların temizliği, park ve eğlence merkezlerinde geçirilen zaman, deniz kıyısında yapılan aktiviteler, bisiklet binmek ve paten sürmek gibi içerikler, kardan adam, kurabiye ve pasta yapmak, bahçe temizliği gibi temalar üzerine yoğunlaştığı görülmüştür. Araştırma süresince paylaşılan toplam 70 video içerisinde, Enes isimli arkadaşının çocuk YouTuber Fatih Selim'in akülü arabasına binip kaçması 900 binin üzerinde izleyiciyle en çok izlenen video paylaşımı olmuştur. Satın alınan çim biçme makinesinin gösterildiği ve makinenin kurulup çocuk YouTuber Fatih Selim'in bahçıvan olarak konumlandırılarak çimleri kolaylıkla biçmesine yönelik video paylaşımının ikinci sırada yer aldığı görülürken Fatih Selim'in yeni tavşanlarına isim arama temalı paylaşımın ise üçüncü sırada olduğu izlenmiştir. Oldukça aktif kullanılan bu kanalda da araştırmanın gerçekleştirildiği iki aylık dönemde 12 buçuk milyonun üzerinde izleyici sayısına ulaşıldığı tespit edilmiştir.

Sesegel Çocuk Kanalı: Çocuk YouTuber Egemen Kaan'ın babasıyla birlikte yer aldığı video paylaşımlarından oluşan kanalda farklı yaş gruplarından çocuklara yönelik çeşitli içerikler üretilmektedir. 9 Kasım 2018 tarihinde açılan kanalın abone sayısının 2 milyon 400 bine ulaştığı ve bugüne kadar toplam 2.032.856.098 kez görüntülediği izlenmektedir. Kanalda yer alan 'Hakkında' sekmesinde, çeşitli içeriklerden oluşan eğlenceli videoların ailece izlenmesinin mümkün olduğuna ve kanalın Egemen Kaan'ın ailesi tarafından sürekli denetlendiğine işaret edilmekte ve videolarda küfür, şiddet ve hakaret gibi çocuk gelişiminde zararlı öğelerin asla yer almayacağı belirtilmektedir (Sesegel Çocuk, 2021). Kanalda çoğunlukla Egemen Kaan'ın babasıyla birlikte oynadığı bilgisayar oyunlarına, bu oyunların hilelerine ve oyunlardaki geçilmeyen veya geçmesi zor olan bölümlerde neler yapılması gerektiğine yönelik bilgiler aktarıldığı ve bu bilgilerin eğlenceli içeriklerle üretildiği göze çarpmaktadır. Kanaldaki içeriklerin genelde Egemen Kaan ve babası tarafından üretildiği izlense de bazı videolarla aile dostlarının yaşı görece büyük çocuklarının da videolarda yer aldığı ve üç kişi tarafından paylaşım yapıldığı dikkat çekmektedir. Kanaldaki videolar incelendiğinde 2021 yılı itibarıyla çocuk YouTuber Egemen Kaan'ın 8 yaşında olduğu anlaşılmaktadır. 1 Mart-1 Mayıs 2021 tarihleri arasındaki iki aylık zaman sürecinde kanalda toplam 15 video paylaşıldığı tespit edilmiştir. Bu videoların içeriklerine dair bilgiler Tablo 4'te sunulmaktadır.

Tablo 4. Sesegel Çocuk Kanalı Video Paylaşım İçerikleri ve İzlenme Sayıları

Tarih	Video İçerikleri	İzlenme Sayısı
1 Mayıs	Kızgın Öğretmeni Drone Kaçırıldı! Evlilik Teklifi Mahvoldu! Scary Teacher 3D	1.112.706
29 Nisan	Roblox Meteor Yağmuru! Ninja Olduk! Roblox Oynuyoruz	598.362
25 Nisan	Sakın Beni Kesme! 2 Kişilik Efsane Oyun-Snipperclips Oynuyoruz	1.707.071
21 Nisan	Bir Daha Senle Oynamam Dedi! Minik Kışkırtma! Minecraft Oynuyoruz	1.011.194
16 Nisan	Sürelî Redball 4! Lazerli Bölüm! Bombacı Boss Yine Geldi-Redball 4	1.901.230
14 Nisan	Kızgın Öğretmen Oyuna Girdi Dev Goril Kovaladı-Scary Teacher 3D	1.388.743
8 Nisan	Dünyanın En Büyük Hayvan ve Yaratık Ordusunu Kurduk! Minecraft	1.049.033
3 Nisan	SeseGel Çocuk Dev Boss'a Karşı! 3 Farklı Brawl Stars Modu	1.255.358
2 Nisan	Redball Gibi Ama Çıldırılık Zor Oyun- Wobble Journey Oynuyoruz	830.462
28 Mart	Kızgın Öğretmenin Gizli Çatı Katında Çılgın Deney! Scary Teacher 3D	1.719.787
22 Mart	Yine 7 Yazdı! Gözü Kapalı Mega Kutu Açtı Kromatik Geldi-Brawl Stars	1.179.983
19 Mart	Minecraft Among Us Heykel Yarışması-Minecraft Oynuyoruz	1.192.229
17 Mart	Astro Bizi Dondurdu! Boss Geldi! PS5 Astro's Playroom Oynadık	1.091.163
13 Mart	Minecraft Enderman Heykel Yarışması ve Enderman Şarkısı	2.448.621
2 Mart	Egemen Kaan PS5 Dualsense Tepkisi-PS5 Astro's Playroom Oynadık	1.893.210
Toplam: 15 video	Toplam	20.379.152

Tablo 4'te kanalın fenomeni çocuk YouTuber Egemen Kaan ve babasının birlikte yer aldığı video paylaşımlarının tarihleri, içerikleri ve izlenme sayıları görülmektedir. Araştırma tarihleri ile sınırlanan iki aylık zaman zarfındaki paylaşımlar diğerleri ile kıyaslandığında bu kanalın görece düşük video paylaştığı izlenmiştir. Ayrıca araştırma tarihleri kapsamında diğer kanallardaki video içeriklerinin çeşitlendirilmesine rağmen bu kanalda sadece çocuk YouTuber Egemen Kaan ve babasının bilgisayar oyunlarına yönelik içerik ürettikleri göze çarpmıştır. 15 paylaşımın tamamının bilgisayar oyunları ve bu oyunların nasıl oynanacağı hakkında üretildiği dikkat çekmiştir. Bu kanalda ilgili tarihler boyunca yalnızca Egemen Kaan, babası ve birkaç videoda aile dostlarının görece yaşı büyük çocuğu Emirhan olmak üzere en fazla üç kişilik video paylaşımları konu edilmiştir. Ancak paylaşımlar genelde çocuk YouTuber ve babası olmak üzere iki kişiye odaklanmıştır. Kanaldaki paylaşımların çoğunlukla PS 5 (PlayStation 5) oyunlarını içerdiği saptanmıştır. Diğer üç kanal haricinde yalnızca bu kanalda yorumların açık olduğu tespit edilmiş ve bilgisayar oyunlarındaki hilelere ve tüyolara yönelik sorularla kanalda etkileşimin ortaya çıktığı izlenmiştir. Yorumların yalnızca 3 videoda kapalı olduğu, geriye kalan 12 videoda ise açık olduğu belirlenmiştir. Değişik yaş gruplarından gelen sorulara ve yorumlara kanalın yöneticisi olarak çocuk YouTuber Egemen Kaan'ın babasından ziyade izleyicilerin kendi arasında yanıt verdiği saptanmıştır. 15 video içerisinde Minecraft Enderman Heykel Yarışması ve Enderman Şarkısı konulu paylaşımın ilk sırada yer aldığı görülmüştür. Paylaşımlar arasında Redball 4 oyununun lazerli bölümündeki bombacı Boss temalı video ilgi çekmiş ve oyunun bu bölümünün nasıl oynanacağına yönelik tüyolarla bu paylaşım ikinci sırada yer almıştır. Üçüncü sırada ise PS 5 Dualsense özelliğinin çocuk YouTuber Egemen Kaan ile tanıtıldığı ve popüler oyunlardan birine yer verildiği paylaşımın geldiği görülmüştür. Diğer kanallarla karşılaştırıldığında görece az paylaşım yapılmasına rağmen araştırma tarihlerini kapsayan iki aylık dönemde kanalda toplam 20 milyonu aşan izleyici sayısına ulaşıldığı izlenmiş ve bu kanalın açık ara en fazla izleyici sayısına sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Sosyal medya platformları bireysel ve kurumsal yaşama büyük fırsatlar ve kolaylıklar sağlamasına rağmen çocuklar açısından açık ve örtük tehlikeler barındırabilmektedir. Her ne kadar sosyal medya çocuklar için tek başına yararlı veya zararlı gibi niteliksel özellikler kazanmasa da bu platformlarda çocukların boy göstermesi ya da sosyal medya içeriklerine maruz kalması, bu konunun belirli yönlerden tartışılmasını beraberinde getirmektedir. Sosyal medyanın gelişip yeni özellikler kazanmasıyla birlikte meslekler de değişip dönüşmekte; hatta tartışmalara yol açan yeni meslekler türemektedir. Günümüzde sosyal medyanın ürettiği yeni meslekler arasında kabul edilen YouTuber'lık ise sadece yetişkinler ile sınırlı kalmamış, çocukların dünyasına da sirayet etmiştir. Bu çerçevede son yıllarda sosyal medya ve çocuklar ekseninde tartışılan önemli konulardan biri de çocuk YouTuber'lardır. Sosyal medya fenomenliğine dayanan YouTuber'lık olgusunun, çocuklar arasında da bir hayli popülerlik kazandığını ve neredeyse doğumdan itibaren ekran

önünde süregiden yaşantılar ile çocuk YouTuber'ların sayısının dünyada ve Türkiye'de her geçen gün arttığını söylemek mümkündür.

Çalışmanın genelinde tartışılan önemli bir sonuç olarak çocuk YouTuber'ların sürekli ekran önünde yaşamasının ve yaşamlarının her anını başkalarıyla paylaşmasının, bu çocukların sosyo-psikolojik gelişimini büyük ölçüde olumsuz yönde etkileme potansiyeline sahip olduğu söylenebilmektedir. Ancak ailelerin bu durumu önemsemedikleri ya da bu durumun yeterince farkına varmadıkları görülmektedir. Nitekim çocuk YouTuber'lar adına bu kanallar, kendi ebeveynleri tarafından açılmıştır ve her geçen gün yeni kanallar açılmaya devam etmektedir. Eskiden tarlada ya da beden gücüne dayalı işlerde işgücü olarak kullanılan çocuklar ve bu çocuklar üzerinden para kazanma olgusu, bugün itibarıyla sosyal medyaya transfer olmuştur. Günümüzde çocuk YouTuber'lar, aileleri tarafından sosyal medyada gelir kapısı olarak değerlendirilmekte ve çocuklar üzerinden oldukça yüksek meblağlar kazanılmaktadır. Oysa henüz soyut düşünme becerisi kazanamayacak kadar küçük çocukların, kamusal alana açılmasıyla birlikte kendilerini sosyal medyanın veya YouTuber'lığın psikolojilerini örselenecek zararlarından koruyamayacakları açıktır. Bu noktada dünyada ve Türkiye'de her geçen yıl sayısı artan çocuk YouTuber'ların, çocukların psikolojik ve ruhsal gelişimleri açısından büyük riskleri barındırdığı, bu konunun çocuk hakları açısından ivedilikle yeniden düzenlenmesine ihtiyaç duyulduğu ve mutlaka pedagojik eğitimlere dahil edilmesi gerektiği ileri sürülebilmektedir. Bu hususta varılan sonuç, Maheshwari'nin (2019) küçük yaşta ticari gelir elde etmek ve çocuk üzerinden maddi kazanç sağlamak için metalaştırılan çocuk YouTuber'ların 'çocuk işçi' statüsünde değerlendirilmesi ve bu konunun çocuk haklarını dikkate alacak şekilde yeniden yorumlanıp yasal düzenlemelere tabi tutulması gerektiği noktasında birleşmektedir.

Türkiye'de çocuk YouTuber'ların kendilerine ait olan kanallarının özelliklerini ortaya koymak ve bu kanallarda üretilen içerikler üzerine genel bir durum değerlendirmesi yapmak hedefiyle hazırlanan bu çalışmada, Türkiye'de en çok abone sayısına sahip olan çocuk YouTuber'ların kanalları belirlenmiş ve bu doğrultuda sırasıyla OyuncakOynuyorum, Prenses Elif, FatihSelim Tube ve Sesegel Çocuk kanalları araştırmaya dahil edilmiştir. 1 Mart ile 1 Mayıs 2021 tarihleri arasında gerçekleştirilen bu araştırmada incelenen dört kanaldaki çocuk YouTuber'ların yaşlarının 3 ile 10 arasında değiştiği görülmüştür. Bu çocukların aileleri tarafından kendi isimlerine özel ya da çocuk kanalıyla eşleştirilebilecek isimlerle kanal açıldığı ve çoğunlukla hemen her gün düzenli olarak bu kanallar için içerik üretildiği izlenmiştir. Ancak bu üretimlerin genelde birbirinin kopyası olduğu ve birbirini tekrar eden paylaşımlar ekseninde yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Kanalların içerisinde belirli aralıklarla daha fazla izleyici çekmek ve sponsor elde edebilmek için çeşitli yarışmalar düzenlendiği ve ürünlerin reklamının yapıldığı saptanmıştır. Bu saptama Sekmen'in (2019) çocuk YouTuber'ların tüketim kültürünün somut birer nesnesi haline geldiği, çocukların hayalini süsleyen tüketim kültürü ile kuşatıldığı ve çocukların ebeveynlerinin yardımı ve yönlendirmeleriyle tüketime eşlik edecek deneyimlerden oluşan video içerikleri paylaştıkları sonucunu desteklemektedir.

Bununla birlikte araştırmaya konu olan çocuk YouTuber'ların reklamını yaptığı ürünlerin sadece oyuncak ya da oyun nesnesi olmadığı, bu kanallarda çocukların sağlığını tehdit eden şekerleme grubu zararlı gıda ürünlerinin de tanıtıldığı ve bu ürünlerin satın alınması yönünde bir etki yaratıldığı izlenmiştir. Bu sonuç Alruwaily vd.'nin (2020), sosyal medya etkileyenleri olarak çocuk YouTuber'ların sağlıksız gıda ürünlerini videolara nasıl yerleştirdiklerine odaklanan çalışmalarında, çocuk YouTuber'ların videoları aracılığıyla izleyici çocuklara yanlış beslenme davranışları açısından kötü örnek olduklarını ve hem bu içerikleri üreten hem de bu içerikleri izleyen çocukların sağlıksız gıda tanıtımlarına maruz kaldıklarını ortaya koyan bulgularıyla örtüşmektedir. Ancak bu araştırmada çocuk YouTuber'ların videolarına yerleştirilen ürün reklamlarının açıkça değil, çocuklar üzerinden videonun doğal akışının bir parçası gibi sunulduğu dikkat çekmiştir. Bu noktada aileler tarafından satın alınan ve videoya yerleştirilen ürünlerin tanıtımı ve reklamının, çocuklar tarafından reklam olduğunun farkına varılmadan yapıldığı ve ürünlerin nasıl kullanılacağı gibi belirli bilgilerin de çocukların elinde gösterilerek videoda konu edildiği tespit edilmiştir. Söz konusu tespit, Okmeydan'ın (2019) çocuk internet fenomenlerinin aileleri için gelir kapısı olarak görülmesi ve sanal çocuk işçiliği ekseninde diğer çocukları da satın almaya teşvik edecek video içerikleri üretildiği sonucuyla benzerlik taşımaktadır.

Belirlenen araştırma tarihleri arasında incelenen dört çocuk YouTuber'ın kanalı değerlendirildiğinde Sesegel Çocuk haricindeki üç kanalın da sosyal medyada etkileşim sağlayan yorumlara kapalı olduğu saptanmıştır. Dışarıdan kanalı izleyenler tarafından çocuklara veya videolara gelebilecek olumsuz yorumlarla çocukların psikolojisinin örseleneceğine yönelik düşüncelerin, ailelerin bu kanalları açarken yoruma kapatmasının en önemli nedeni olduğu düşünülebilmektedir. Sesegel Çocuk kanalının konsepti ise diğer üç kanaldan farklılık göstermektedir. Nitekim bu kanalda çocuk YouTuber Egemen Kaan ile babasının bilgisayar oyunlarına

odaklanan video içerikleri paylaşmakta ve oyunların hilelerini ve tüyolarını içeren bu videolar farklı yaş gruplarından çocukların yoğun ilgisini çekmektedir. Bu ilginin sonucu olarak çok sayıda izleyiciden kanala yorum gelmekte ve kanalda paylaşılan en popüler PlayStation oyunlarının farklı bölümlerinin nasıl geçileceğine yönelik bilgiler aktarılmaktadır. The Brand Age'e (2019) göre video oyun sektörünün tüm dünyada hızla büyüdüğü ve Hollywood'un yıllık yaklaşık 11 milyar dolarlık gişe gelirine sahip olmasına rağmen oyun sektörünün yıllık 23 milyar dolara ulaştığı düşünüldüğünde çocuk YouTuber'ların video oyunları ile ilgili içerik üretmelerinin önemi de anlaşılmaktadır. Sesegel Çocuk kanalının verileri de bu bilgi ile uyumaktadır. Nitekim kanalın Prenses Elif ve FatihSelim Tube kanallarındaki kadar düzenli ve aktif olmadığı, bu kanallar dikkate alındığında görece daha düşük video paylaşım sıklığı olmasına rağmen bilgisayar oyunlarında işe yarar bilgilerin paylaşılması gibi spesifik bir konu üzerine yoğunlaşan içerikler üretilmesinin, en fazla izleyici sayısı ile sonuçlandığını düşünmek mümkündür. Ayrıca bu sonucun ortaya çıkmasında üretilen içerikler kadar Egemen Kaan'ın babasının seslendirme sanatçısı olmasının ve uzun yıllardan beri PES (Pro Evolution Soccer) isimli futbol temalı video oyununda Türkçe spikerlik yapmasının ardından (Türkçe Spiker, 2021) kendi oğlu için kurduğu kanalda eğlenceli içerikler üretmek adına mutlaka oyunlara yeni şarkılar bestelemesinin ve bunları kanal aracılığıyla paylaşmasının önemli etkenler olduğunu ileri sürmek mümkündür.

Bu veriler ışığında ilk araştırma sorusunun (A.S₁) yanıtı, 70 video ile FatihSelim Tube kanalında en fazla içerik üretildiği ile sonuçlanmıştır. İkinci araştırma (A.S₂) sorusu olan toplamda en çok izlenen çocuk YouTuber kanalının ise Sesegel Çocuk olduğu saptanmıştır. Üçüncü araştırma sorusu (A.S₃) kapsamında çocuk YouTuber'ların kanallarında en fazla izlenen içerikler ise OyuncakOynuyorum kanalında Masal ve Öykü kardeşlerin gün boyu geçirdikleri eğlenceli saatler ile sayı saymayı öğrenip öğrettikleri video; Prenses Elif kanalında meydan okuma temalı 24 saati havuzda, çadırda ya da arabada geçirme temalı paylaşımlar; FatihSelim Tube kanalında akülü araba, çim biçme makinesi ve yeni tavşana isim önerisi konulu videolar ve Sesegel Çocuk kanalında ise PS 5 (Playstation 5) oyunları ile ilgili içerikler olarak tespit edilmiş ve bu soru da yanıtlanmıştır. Son olarak ise (A.S₄) çocuk YouTuber'ların kanallarında en çok yeni oyuncak ve ürün tanıtımı, yeni bilgisayar oyunları, çocukların gündelik yaşamlarından aktiviteler ile evde ya da bahçelerinde geçirdikleri eğlenceli zamanlar konulu içeriklerin üretildiği izlenmiş ve dördüncü araştırma sorusu da yanıt bulmuştur.

Bu çalışmada yalnızca Türkiye'deki çocuk YouTuber'ların kanallarına odaklanılmıştır. Gelecek çalışmalarda yurt dışında da oldukça popüler olan bu konu incelenmek üzere seçilebilir ve elde edilecek kıyaslamalı veriler konunun Türkiye ile dünya görüntüsünü ortaya çıkarabilir. Yurt dışındaki kanallarda en çok üretilen içerikler ile Türkiye'deki çocuk YouTuber'ların kanalları karşılaştırılabilir. Bu karşılaştırmalar ile daha bütüncül bir analize ulaşılabilir. Bununla birlikte ortaya konan veriler, çocuk YouTuber'lık algısının potansiyel tehlikelerinin ve gelecekteki açmazlarının daha iyi anlaşılmasına yardımcı olabilir. Böylelikle çocukların YouTube gibi sosyal medya platformlarından ve YouTuber'lık yaklaşımından zarar görmeden yararlanabilecekleri yeni bir anlayış üretilebilir.

KAYNAKÇA

- Alruwaily, A., Mangold, C., Greene, T., Arshonsky, J., Cassidy, O., Pomeranz, J. L. and Bragg, M. (2020). Child Social Media Influencers and Unhealthy Food Product Placement. *Pediatrics*, 146(5), 1-12.
- Atalay, G. E. (2019). Sosyal Medya ve Çocuk: "Babishko Family Fun TV" İsimli Youtube Kanalının Eleştirel Bir Analizi. *Erciyes İletişim Dergisi Uluslararası Dijital Çağda İletişim Sempozyumu Özel Sayısı*, 1, 179-202.
- Aydoğan, F. (2015). Tüketici Kitleler Olarak Çocuklar ve Çocuk Dergileri Uygulaması. S. İ. Akçalı (Ed.). *Çocuk ve Medya: Önce Çocuklar Düşlesin Diye* içinde (ss. 53-68). Ankara: Nobel.
- Baltacı, A. (2019). Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.
- Bor, H. M. ve Erten, A. (2019). *Dijital Çağın Mesleği-Nasıl Influencer Olunur?* İstanbul: Hürriyet Kitap.
- Bostancı, M. (2019). *Sosyal Medya Dün-Bugün-Yarın*. Konya: Palet Yayınları.
- Burgess, J. and Green, J. (2009). *YouTube: Online Video and Participatory Culture*. Cambridge, England: Polity.

- Cheng, X., Dale C. and Jiangchuan, L. (2008). Statistics and Social Network of Youtube Videos. In *Proceedings Book of International Workshop on Quality of Service (IWQoS'08)*, (pp. 229-238). IEEE.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative Inquiry & Research Design: Choosing among Five Approaches*. 2nd Ed. USA: SAGE Publications.
- Debord, G. (2016). *Gösteri Toplumu*. O. Taşkent ve A. Ekmekçi (Çev.). 6. Bs., İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Dursun, C. (2019). Ebeveynlerin Çocuklarını Sosyal Medyada Teşhiri: Çocuk Hakları Bağlamında Bir Değerlendirme. *Çocuk ve Medeniyet*, 2, 195-208.
- Ergen, Y. (2019). Popüler Kültürün Popüler Rol Modelleri YouTuberlar: İlköğretim Çağındaki Özel Okul Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, *İnsan & Toplum*, 9(1), 117-153.
- FatihSelim Tube (2021). <https://www.youtube.com/c/tu%C4%9Fbasert/about>, Erişim Tarihi: 01.05.2021
- Fuchs, C. (2017). *Social Media: A Critical Introduction*. 2nd Ed., New York: SAGE Publications.
- Glesne, C. (2015). *Nitel Araştırmaya Giriş*. A. Ersoy ve P. Yalçınoğlu (Çev.). Ankara: Anı Yay.
- Goodwin, K. (2021). *Dijital Dünyada Çocuk Büyütmek: Teknolojiyi Doğru Kullanmanın Yolları*. T. Er (Çev.). İstanbul: Aganta Kitap.
- Göksel, A. B. ve Bitirim, S. (2008). Sanal Dünyanın İzdüşümünde Çocuklara Yönelik Şiddet: Çocuk Pornografisi, A. B. Göksel ve B. Gültekin (Ed.). *Medya Analizleri* içinde (ss. 261-278), Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Haber Global (2021). Türkiye'nin En Çok Kazanan YouTuber'ları. <https://haberglobal.com.tr/ekonomi/turkiye-nin-en-cok-kazanan-youtuber-lari-73669>, Erişim Tarihi: 27.04.2021.
- Hartley, J. (2010). Uses of YouTube-Digital Literacy and the Growth of Knowledge. J. Burgess and J. Green (Ed.). In *YouTube Online Video and Participatory Culture* (pp. 126-143). Cambridge, UK: Polity Press.
- Hokka, J. (2021). PewDiePie, Racism and YouTube's Neoliberalist Interpretation of Freedom of Speech. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies*, 27(1), 142-160.
- Holland, M. (2016). How YouTube Developed into a Successful Platform for User-Generated Content. *Elon Journal of Undergraduate Research in Communications*, 7(1): 52-59.
- İlhan, E. ve Aydoğdu, A. G. (2019). YouTube Kullanıcılarının Kullanım Motivasyonlarının İncelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-GİFDER)*, 7(2), 1130-1153.
- İlhan, E. ve Aydoğdu, A. G. (2018). Türkiye'de YouTube Yayıncılığı ve YouTuber Olmak. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 47, 140-166.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.
- Kıral, B. (2020). Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Doküman Analizi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, 170-189.
- Koca, F. Asutay, H. (2021). Çocuklara Yönelik Güncel Youtube Videolarındaki Anlatıların İçyapı Özellikleri. H. Asutay (Ed.). *Dilin Ötekileri/Ötekilerin Dili* içinde (ss. 1-14). Çanakkale: Rating Academy.
- Koç, Y. (2017). Sosyal Bilimlerde Örnekleme Kuramı. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(47), 480-495.
- Kuyucu, M. (2018). Geleneksel Video Yayıncılığından YouTube Yayıncılığına Geçişte Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin YouTube Kullanım Amaçları. A. M. Kırık (Ed.). *Medya Çağında İletişim "Sokaktan Ekran, Sanaldan Gerçeğe"* içinde (ss. 175-203). Ankara: Çizgi Kitabevi.
- Leaver, T. and Highfield T. (2018). Visualising the Ends of Identity: Prebirth and Post-death on Instagram. *Information, Communication & Society*, 21(1), 30-45.
- Lister, M., Dovey, J., Giddens, S., Grant, I. and Kelly, K. (2009). *New Media: A Critical Introduction*. New York: Routledge.

- Livingstone, S. (2019). Çocuklar ve Gençler Çevrim İçi Yaşamaktadırlar: Hakların, Risklerin ve Sorumlulukların Yeniden Yapılandırılması. H. F. Odabaşı (Ed.). I. K. Yurdakul (Çev.). *Dijital Yaşamda Çocuk* içinde (ss. 19-46). Ankara: Pegem Akademi.
- Neuman, W. L. (2012). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nicel ve Nitel Yaklaşımlar* (Cilt I-II). S. Özge (Çev.). İstanbul: Yayın Odası.
- Okmeydan, C. K. (2019). Sosyal Medyada Metalaşan Çocuklar: Kidfluencer Kavramı Üzerine Bir Değerlendirme. *Proceedings Book of Taras Shevchenko 4th International Congress on Social Sciences* (ss. 402-412). 14-15 Aralık, İzmir.
- OyuncakOynuyorum (2021). <https://www.youtube.com/channel/UCGZrRXxlJGFCHISMwpMbfAw/videos>, Erişim Tarihi: 01.05.2021.
- Özbek, B. ve Kılıç, N. S. (2020). Çocuk Öznelerin Youtube ve Youtuberlık Algısı (Aydın İli Örneği). *International Social Sciences Studies Journal*, 6(62), 2000-2012.
- Özdemir, M. (2010). Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma. *Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 323-343.
- Prenses Elif (2021). <https://www.youtube.com/c/prenseselif/about>, Erişim Tarihi: 01.05.2021.
- Raun, T. (2016). *Out Online: Trans Self-representation and Community Building on YouTube*. New York: Routledge.
- Rasulov, A. (2019). *YouTube'dan Para Kazanma Sırları*. İstanbul: Poseidon Yayınları.
- Ryan's World (2021). About. <https://www.youtube.com/c/RyanToysReview/about>, Erişim Tarihi: 17.05.2021.
- Sekmen, M. (2019). Çocuk Youtuber'larda Sorunlu Bir Alan: Tüketim ile Mahremiyetin Yitimi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(4): 3566-3584.
- Selçuk, Z., Palancı, M., Kandemir, M. ve DüNDAR, H. (2014). Eğitim ve Bilim Dergisinde Yayınlanan Araştırmaların Eğilimleri: İçerik Analizi. *Eğitim ve Bilim*, 39(173), 430-453.
- Sesegel Çocuk (2021). <https://www.youtube.com/c/Sesegel%C3%87ocuk/about>, Erişim Tarihi: 01.05.2021.
- Social Blade (2021). <https://socialblade.com/youtube/top/country/tr>, Erişim Tarihi: 28.04.2021.
- Subaşı, M. ve Okumuş, K. (2017). Bir Araştırma Yöntemi Olarak Durum Çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 419-426.
- Sığın, İ. (2020). *Dijital Yeni Dünya*. İstanbul: Motto Yayınları.
- Şimşek, H. (2009). Eğitim Tarihi Araştırmalarında Yöntem Sorunu. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(1), 33-51.
- Tankovska, H. (2021). YouTube Statistics & Fact. Internet-Online Video & Entertainment. <https://www.statista.com/topics/2019/youtube/#dossierSummary>, Erişim Tarihi: 12.05.2021.
- The Brand Age (2019). 111 Milyar Dolarlık Oyun. <https://www.thebrandage.com/111-milyar-dolarlik-oyun>, Erişim Tarihi: 17.05.2021.
- Turner, G. (2014). *Understanding Celebrity*. Londra: SAGE Publications.
- Türkçe Spiker (2021). <http://www.turkcespiker.com/forum/tags.php?tag=hasan>, Erişim Tarihi: 17.05.2021.
- We are Social (2021). Digital 2021. <https://wearesocial.com/digital-2021>, Erişim Tarihi: 03.05.2021.
- Yavuz, C. (2020). Sosyal Medya Ebeveynliği ve Çocukların Unutulma Hakkı. *İzmir Barosu Dergisi*, 15-51.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Genişletilmiş 9. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Ying, H. (2007). *YouTube Gerçek Öyküsü*. İ. Şahin (Çev.). İstanbul: Pegasus Yayınları.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

YENİ MEDYANIN MAHREMİYET SORUNSALI BAĞLAMINDA ÇOCUK GÖZETİMİ VE GÜVENLİ İNTERNET POLİTİKALARI: YOUTUBE KIDS ÖRNEĞİ

^{*1}Özgür YILMAZKOL, ^{*2}Mustafa AYDEMİR

^{*1}Dr. Mehmet Akif Ersoy Mah. 328. Sok. Ege Metropark Konutları B Blok Kat.4/17 Yenimahalle ANKARA,
ORCID No: 0000-0002-4150-4243

^{*2}Dr. Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi, Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü Kampüs Bornova İZMİR
ORCID No: 0000-0001-9414-4053

ÖZET

Yeni medya sistemi içinde bireylerin içeriğe erişim sağlama ve uygun içerikleri kullanma çabası sanal kimliklerin ve bireylerin mahremiyet konusundaki yeni politikaları daha fazla takip etmesine aracılık etmektedir. Günümüzde medyayı en fazla deneyimleyen yaş grubu arasında yer alan çocukların güvenli internet ilkesi bağlamında ebeveynlerinde rahatlıkla kontrol edebildiği birey eksenli modellere yönelim gösterdiği görülmektedir. Son yıllarda medya içerikleri üzerinden ailelerin muhtemel bir şiddet, suç, sanal cüzdan ile ödeme yapılması ve uygunsuz içeriklerin filtrelenmesi politikaları üretilmektedir. İçerik endüstrilerinin çocuk kullanıcı grupları kapsamında sosyal ağlar üzerinde yeni dönemde daha doğru ve güvenli içerikler ile abonelik haline dönüştürüldüğü görülmektedir. Sosyal ağların yeni nesil içerik politikaları temelinde daha güvenli bir deneyim ve ebeveynlerin iknası üzerinden sanal ortamda rıza üretimine geçildiği de anlaşılmaktadır. Dünyada sosyal ağlar arasında ilk sırada yer alan youtube şirketinin çocukların mahremiyeti ile güvenli internet konusunda diğer sosyal paylaşım sitelerine referans oluşturabilecek yeni nesil yaş grubu temelli bir pazarlama modeli olarak youtube kids uygulamasının genel içeriği ile sanal ortamda bireylerin içerik deneyimlerinde sunulan politikaların neler olduğu ve bu sistemin temel işleyiş biçiminin neler olduğu, sanal ortamda interaktif bir yakın gelecekte nasıl bir iletişim oluşturacağı konularını inceleyen bu çalışma, yeni medya sistemi içinde z kuşağının sonrasında ortaya çıkacak temel stratejileri ve uygulamanın ara yüzlerini değerlendirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yeni medya, Youtube, İçerik Endüstrisi, Güvenli İnternet, Çocuk.

CHILD SUPERVISION AND SAFE INTERNET POLICIES IN THE CONTEXT OF THE PRIVACY ISSUE OF NEW MEDIA: THE EXAMPLE OF YOUTUBE KIDS

ABSTRACT

In the new media system, the efforts of individuals to Access and use appropriate content mediate virtual identities and individuals to follow new policies on privacy. It is seen that children, who are among the age group who experience the media most, tend to individual-oriented models that they can easily control in the context of the safe internet principle. In recent years, policies for a possible violence, crime, payment with virtual wallet and filtering inappropriate content have been produced over media contents. It is seen that content industries have been transformed into subscriptions on social networks within the scope of child user groups with more accurate and secure content in the new period. On the basis of the new generation content policies of social networks, it is understood that consent production has started in the virtual environment through a safer experience and the persuasion of parents. As a new generation age group-based marketing model that can serve as a reference to othersocial networking sites on the privacy of children and safe internet, the youtube company, which ranks first among the social networks in the world and the general content of the youtube kids application and the policies offered in the content experiences of the individuals in the virtual environment and the basic of this system. This study, which examines what the way of functioning is, how to create an interactive communication in the near future in the virtual environment,

evaluates the basic strategies that will emerge after the Z generation in the new media system and the interfaces of the application.

Keywords: New media, Youtube, Content Industry, Safe Internet, Child

Yeni Medya Ve Etkileşimin Yükselişi

Yeni Medya sistemi içinde ortaya çıkan içeriklerin egemenliği konusu, kurumsal içerik sağlayıcılar üzerinden bireysel ve kurumsal içerik üreticiler arasında ilgi çekici yeni bir ilişki ağının ortaya çıkmasına aracılık etmektedir. Yeni medya en yalın haliyle medyanın yeni nesil teknolojilerin yoğun kuşatıcı etkisi altında içerikleri daha fazla kişiye daha fazla ortam üzerinden göndererek etkileşim kurma çabasına karşılık gelmektedir. Yeni medya sistemi içinde tüm kullanıcılar aynı zamanda içeriğin kendisi de olabildiğinden her bir kullanıcının gerçek kimliği ile sanal kimliği arasında eş zamansal bir bağlantı olduğu da öngörülmektedir. Yeni medya konusunda yaygın görüşler olarak; Törenli; İletişim teknolojilerindeki yenilikler ve gelişmelerden dolayı gazete, radyo, televizyon gibi kitle iletişim araçları; günümüzde 'geleneksel', 'ana akım' veya 'eski' medya olarak tanımlanır hale gelmiştir. Bilgisayar ve internet tabanlı ortamlara 'yeni medya' adı verilmektedir (2005, s.87). Akar (2010, s.5-6) ise interaktif olmasına ek olarak değişkenlik ve bireyselleştirilmiş içerik yapısıyla bu alanın dijital, interaktif, bağlantı içeren metinlere sahip, sanal, ağ yapılı ve simülasyon özelliği göstermesine dikkat çekmektedir. Yeni medyanın tüm kullanıcı grupları ile içerik sağlayıcıları arasında ortak bir dil oluşturması karşısında gerek içeriklerin teknik altyapısı gerekse sunulduğu platformun popülerlik derecesi ile doğru orantılı bir beğeni kültürünün de olduğu görülmektedir.

Medyanın içerikler üzerinden yarattığı sanal bir kültür ile teknolojinin yakın ilişkide olması geçerliliğini korumaktadır. Dewdney ve Ride, yeni medyanın sadece kültürel içerikler veya tek başına teknolojik bir yaklaşımla ifade edilmesini eleştirirken, teknik ve sosyal ayrımında dengeli bir görüş olarak bu tanımına "teknoloji, kavram ve bağlam" formülünü getirmektedirler (2006, s.8). Royal, eski ve yeni medyanın içerik ve ideolojik yapılanmasında kişilerin kitle iletişim araçlarını kullanma pratiklerinin yapılan seçimler ve bu süreçlerden sıyrılarak etkileşimli bir yol izlediğini belirtirken iki yönlü bir etkileşimle kullanıcı ekseninde yaratımlı içerik kavramlarının öne çıktığını vurgulamaktadır (2009, s. 7). Medya içeriklerinin sayısal artışı kadar niteliksel bakımdan devinim sağlaması adına kullanıcılara yönelik çeşitli eğitimler ve destek politikaları da oluşturulmaktadır. Bu durum bütün medya alanları arasında bir ortak girişim şeklinde değerlendirilmekle birlikte işleyiş yapısı itibariyle medyalar arası ortak yapı biçimine dönüşmektedir. Bu ortak yapı konusu aslında bir web sitesinde alışveriş yapabilmek, sosyal paylaşım ağlarına mobil erişim sağlayabilmek ve içerik yüklemesi yapabilmek temel olarak bir Yakınsama (Güngör vd., 2009) (İng. Convergence) veya bir başka deyişle Yöndeşme, (Bek, 2003), Bütünleşme (Adaklı, 2010) olarak da kabul edilmektedir.

Bek'e göre; Yöndeşme, bilgisayar, görsel işitsel medya, telekomünikasyon gibi sektörlerin, teknolojik ve ekonomik olarak birleşmesi, yeni ürünler ve hizmetler yaratma anlamına gelmektedir (2003, s.40). Lev Manovich (2001) tarafından yöndeşme kavramı, Yeni Medyanın Dili (İng. The Language of New Media) adlı kitabında beş farklı prensip şeklinde tanımlanmıştır. Yeni medya buna göre; "Sayısal Temsil, Modülerlik, Otomasyon, Değişkenlik ve Kod Çevrimi" olarak beş temelde sıralanırken, "Etkileşim" yönü de bu prensipler içinde dolaylı olarak yer almaktadır.

Rice (1984, s.35), yeni medyayı kullanıcılar ve bilgi arasında veya kullanıcılar arasında etkileşime izin veren veya kolaylaştıran iletişim teknolojileri olarak tanımlamıştır. Rice'nin bu yaklaşımı konusunda ise internetin, geleneksel kitle iletişiminin "teke-çok" modelini, "çoğa-çok" web iletişim imkânı ile değiştirdiğini vurgulanmaktadır (Festoon Media, 2010, s.5).

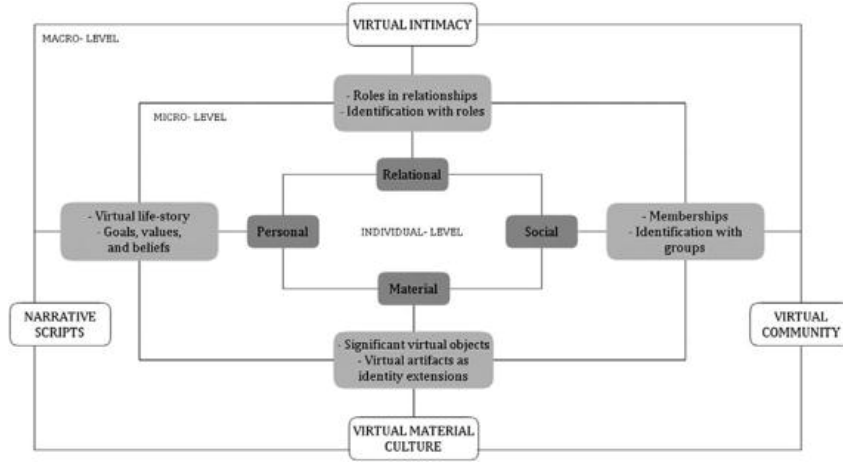
Klimt ve Vorderer (2006:417), etkileşimli medyayı, içeriği ve iletişim formunu (bazı sınırlamalar dâhilinde) değiştirmek için ve/veya medya ürününü kullanırken aktif olarak katılması için kullanıcılara izin veren iletişim uygulamaları olarak tanımlarken; Silverstone, bu konuda insanların erişim hakkına sahip olmasının ve mouse ile klavyeyi kontrol edebilmelerinin sonunda insanlara verilmiş güç olduğuna inanan yeni çağın ütopyacı düşünceleri bulunduğunu belirtmektedir (1999, s.95). Medyanın yarattığı sanal ağ hareketlerinde hızlı bir artışın yaşanmasıyla birlikte medya içeriklerini kullanan, deneyimleyen ve kendi medyasını oluşturmak adına sosyal medya hesapları açarak içerik oluşturan kullanıcılar medyanın ağ üzerinden yayılımını hızlandırmaktadır. Medya içeriklerinin ortaya çıkardığı sanal ağ popülasyonu kullanıcıların tipolojisi açısından özellikle kültürel ve ekonomik alanlarda etki göstermekle birlikte kimlik üzerinde daha belirgin bir rol oynayabilmektedir. Bireylerin kendi gerçek kimlikleri dışında oluşturdukları ikincil

kimliklerin arasında ağ tabanlı olarak tasarlanıp içeriğe dönüşen biçimleri sanal kimlik alanını oluşturmaktadır.

Sanal Kimlik

Kimlik kavramını, “belirli birçok şeyi açıklamak için geri dönmemiz gereken, ancak gerçekte hiçbir zaman var olmayan bir tür sanal ev” (1979, s.332) olarak tanımlayan Levi-Strauss’un görüşlerine paralel olarak; Armağan, “Kimlik Yapılarında Değişim ve Sanallaşan Kimlik Sunumları: Öğrenciler Üzerinde Bir Araştırma” (2013) adlı çalışmasında öğrencilerin sanal dünyada kimlik temsillerini ele alırken, gelişim süreci içindeki evrelerde kimliğe yüklenen anlamın farklılaştığını belirtmektedir. Öyle ki geleneksel dönemde bulunduğu klan, soy, sop derecelerine olan aidiyeti ile belirlenen ve görece kabul edilen kimliklerin, modernleşme evresinde öteki üzerinden tanımlanmış ve çok katmanlı, öz düşümsel, dinamik ve bütünselleşmiş olarak anlamlandırılabilceğini (s.18) belirtmektedir.

Nagy ve Koles, geliştirmiş oldukları “Sanal Kimliğin Kavramsal Yapısal Modeli” ile sanal kimlik alanının makro ve mikro düzeyde nasıl şekillendiğini ele almaktadır.

Şekil 1: Sanal Kimliğin Kavramsal Yapısal Modeli (Nagy ve Koles, 2014, s.281)

Yukarıda yer alan Şekil 21 incelendiğinde Nagy ve Koles, sanal kimlik konusunun çevrimdışı ortamlar üzerinde oluşturulmuş dört yönlü kimlik modelini baz alarak “birey, makro ve mikro düzeyler” olarak üç katmanın olduğunu vurgularken; Bu durumun temel analizini yapacak olursak, sanal dünyada kendini bulma çabasındaki bireyin internet tabanlı kimliği (ID) sayısal ve paylaşım çeşitliliğini önemseydiği görülmektedir. İçeriği oluşturanın takip edilmesi dışında içeriğin diğer kullanıcılar tarafından paylaşılma, retweetlenme (tweetin geri dönüşümü gibi), bağlantı linki verme ve abonelik durumu gibi yöntemlerle döngü sağlanmasının kullanıcı düzeyinde etkin bir yöntemde dönüşmekte olduğu anlaşılmaktadır. Kullanıcının erişim ve değişim konusunda belirleyici olması dışında statik olmayıp değişkenlik yaşaması kimliğin akışkan hale gelmesini ve endüstrileşmesini de sağlamaktadır. “Kullanıcının, durmaksızın kim olduğunu sergilediğini” ileri süren Özdemir, “bunu kimliğin bireyselleşmesi” şeklinde gerçekleştiğini belirtmektedir (Özdemir, 2015, s.121). Christopher Lasch ise kimliğin “bugünlerde aranan kimlikler “giysi değiştirir gibi benimsenebilen ve çıkarılıp atılabilen” kimliklerdir; “serbestçe seçilmeleri” halinde, yapılan seçim, “artık bağlılıklara ve sonuçlara işaret etmediğini” (1984, s.38) ileri sürmektedir. Bu noktada kimliğin hızlı dönüşümü konusunda son yıllarda özellikle sosyal paylaşım ağlarının kuşatıcı etkisi altında ortaya konan sanal davranışların önemli bir etkisi bulunmaktadır. Bu etki bireyin kimliğini sanallaştırırken, sanallaşan kimliğin de nasıl davranması gerektiği konusunda çeşitli yöntemleri de göstererek sanal bir kültürün yayılımını da sağlamaktadır.

Robert Dunn, postmodern dönemde tüketim kültürünün kimlikleri dönüştürdüğünü ve teknoloji ve tüketim aracılığıyla tekrar şekillendirdiğini vurgulamaktadır. Bu süreçte birey tüketim kültürünün, simge ve sembollerle bir imaj tüketicisine dönüşür. Diğer aşamalarda ise bireyler, görsel imajlara yönelmekte ve kimlik dış dünyada otonom olma özelliğini kaybetmektedir (1998, s.66). Bireyin kişisel kimliği üzerinde yaşanan hızlı etkileşim yapısı kimliği sanallaştırdığı için sanal kimliğin ne olduğu konusu akademik

düzlemde dikkat çekici bir boyuta ulaşmaktadır. Kokswijk 'e göre sanal kimlik, “çevrimiçi iletişim kurarken ima edilen bir kişidir. Çevrimiçi olduğunuzda kim olduğunuzun algılanan bir görüntüsüdür. Çevrimiçi kimlik, aslında tanımlandığı gibi nispeten küçük doğruluk seviyelerine sahip görsel bir ortam olduğu için değişmektedir. Sanal kimlikleri, çevrimiçi yayınlanan kullanıcılar, fiziksel açıklamalar ve istediğiniz kişiyi doğaçlama yeteneğidir (2008, s.207). Hamilton’a göre sanal kimlik, “e-ticaretin, e-postaların, sosyal ağların ve sanal dünyaların dijital dünyasında kişinin kendini göstermesidir. Dijital çağımızdaki kimlik artık ehliyet veya pasaport gibi statik, fiziksel bağlantılara veya köyün ünü gibi kötü varlıklara bağlı değildir” (2019).

Çocuklarda Mahremiyet ve Youtube Kids

Mahremiyet kavramı tarihsel süreç içinde değerlendirildiğinde birey bağlamında; kendinin farkına varma ve diğer kişiler karşısında kendini saklama veya sakınma gibi davranış kalıplarına karşılık gelmektedir. Mahremiyet ölçülü davranma ve kendini gerçekleştirme ve insani değerler konusunda üçüncü kişilerle kurulacak ilişkide davranış kalıplarında ahlaki değerlerin boyutunu ifade etmektedir. Bununla birlikte mahremiyet konusunu ele alan bazı görüşlere göre;

- Mahremiyet, “insanların yaşamları ile ilgili detayları kendi evlerinde ve dışarda kaldıkları sınırlarda kontrol etme hakkıdır” (Garfinkel, 2000: 4).
- “Gizlilik, (başka şeylerin yanı sıra) düşünce özgürlüğünü, kişinin bedenini kontrol etmeyi, birinin evinde yalnızlığı, kişisel bilgileri kontrol etmeyi, gözetimden bağımsız olma, kişinin itibarını koruma ve arama ve sorgulamadan korunmayı kapsayan kapsamlı bir kavramdır” (Solove, 2008:1).
- Bir bilgi toplumunda erişilebilirlik sadece fiziksel bir alana değil, aynı zamanda bilgi alanlarına da erişimdir. İnternette, bilgi gizliliği ve erişilebilirlik gizliliği arasında bir bağlantı vardır.
- Bilgi ve fizikselliğin ortak dayanağı, internetin ve diğer ağların bilgilendirme alanları olmasıdır. Gizliliğin Facebook üzerindeki rolünü tartışmak için bilgi gizliliği kavramı önemlidir (Fuchs, 2011:142).

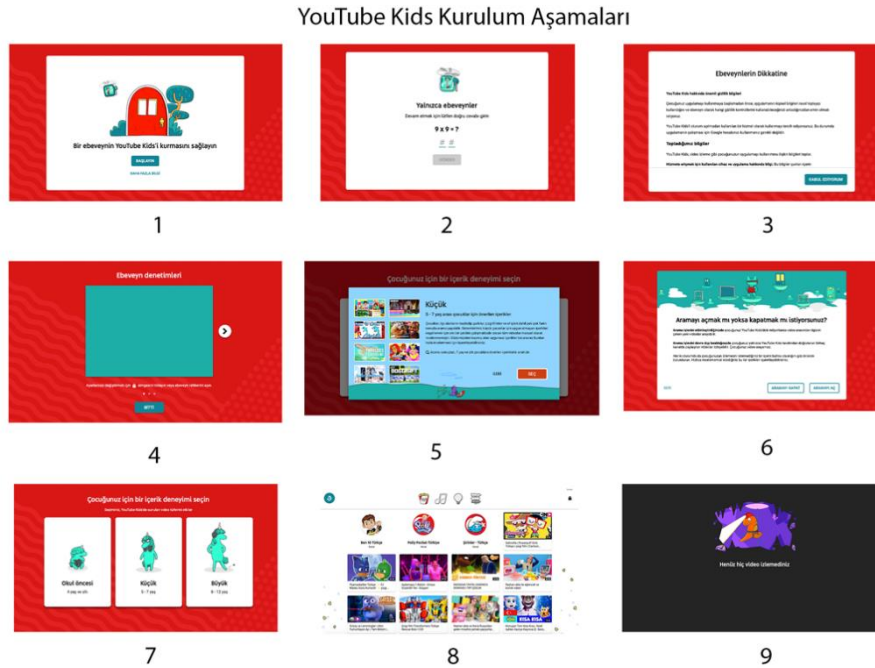
Çocukların mahremiyeti temelde kılık kıyafet ve diğer kişilerden kendini sakınma gibi fiziksel bir alan üzerine inşa edilmiş olsa da günümüz medya gerçekliği karşısında teknolojik sakınma, dijital koruma, güvenli internet, veri güvenliği, ulusal ve uluslararası ölçekte bilişim tabanlı hukuk kuralları gibi yeni medya alanına ilişkin mahremiyet konularını da içermektedir. Youtube Kids, birey olarak düşünülen Z kuşağının temsilcisi olan küçük yaş grubundaki çocukların kendi gerçek ve sanal adımlarına dair yeni çözümlerin neler olabileceğini de teknolojik koruma protokolleri ve ilgili arayüzleri üzerinden ebeveyn denetimleri şeklinde uygulamaktadır. Çocukların sanal dünyaya duydukları yoğun ilgi ve tüketim alışkanlıkları hem sosyal medya platformları hem de reklam verenler tarafından daha doğal ve net bir veri şeklinde değerlendirildiğinden mahremiyet konusunda çocukların talep düzeylerinin neler olması gerektiği konusunda çeşitli modellerin geliştirilmesini de anlamlı hale getirmektedir.

YouTube Kids Arayüz Analizi

Youtube, dünyanın en büyük video içerik firması olarak medya içerikleri konusunda tüm kullanıcı grupları için nitelikli bir erişim ve ekonomik kazanımlar sağlayan bir sisteme sahiptir. Video içeriğini üretmek kadar geniş bir çevreye aktarmak ve izleyici ile reklam verenleri de bir şekilde bir araya getirerek ortak bir döngü oluşturma çabası karşısında tüm yaş gruplarını hedeflemektedir. İçinde bulunduğumuz gelişim döneminde ise içerik politikalarında melez üretimler ile belli yaş ve bölgeye göre hazırlanan “özgü içerikler” ile hedef kitesini genişletmekte ve üretilenler üzerinden müşteri profilini de şekillendirmektedir. Youtube Kids uygulaması son yıllarda ortaya çıkan veri güvenliği sorunu ile güvenli internet konusunda gerek ebeveynlerin gerekse devletlerin sanal ortamda güvenli bir alan oluşturma çabalarını destekleyen bir çalışmadır. Bu çalışmada sosyal sorumluluk ve birey eksenli bir medya modelinin etkisi olduğu kadar doğru bir reklam döngüsü oluşturularak reklam verenlerle nitelikli ve uzun vadeli bir iş birliği çabalarının etkisi olduğu anlaşılmaktadır. Youtube son yıllarda yaşanan veri güvenliği ve kullanıcıların kimlikleri ile mahremiyet sorunları nedeniyle belli bir yaş grubuna yönelik bir uygulama ile en fazla tüketim davranışı gösteren çocukların sosyo-psikolojik ard alanını kontrol edebilme fırsatını ailelere sunma politikasını aktif hale

getirmeye çalışmaktadır. Yaklaşım, temelinde Remove (Kaldırma), Reduce (Azaltma), Raise up (Öne çıkarma) ve Reward (Ödüllendirme) olmak üzere dört R'den oluşmaktadır. YouTube, kendi şirket politikaları bağlamında ihlal eden içerikleri kaldırmakta, zararlı bilgilerin ve ihlale yakın materyallerin yayılımını azaltmakta, haberler ve bilgiler için güvenilir kaynakları öne çıkarmakta ve güvenilir içerik üreticileri ödüllendirilmesi gibi farklı konuları değerlendirmektedir. YouTube Kids uygulamasının temel özelliklerine bakıldığında;

- Zararlı içerikleri yönetme
- Aşırılıkçı içeriklerin önüne geçme
- Çocukların güvenliğini sağlama
- Tarafsız kalma
- Nefrete karşı mücadele
- Gelir paylaşımı
- Yanlış bilgilendirmelerle mücadele etme
- Siyasi dürüstlüğü destekleme
- YouTube'u daha güvenilir hale getirme
- Kullanıcı verilerini koruma
- Telif hakkıyla korunan içerikleri teminat altına alma
- Dijital dengeyi teşvik etme

Grafik 1: YouTube Kids Uygulama Arayüzü

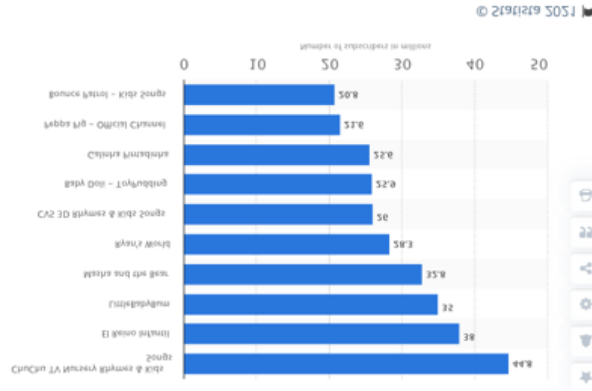
YouTube ve YouTube Kids konusunda yapılan çalışmalar arasında “Youtube ve Yeni Yönelimler” adlı çalışmada İzci vd.; ebeveynlerin, çocuklar konusunda mevcut kaygılarının yoğunluğu ve YouTube Kids uygulamasının bu kaygıların ortadan kalkması adına nasıl bir model oluşturduğu (2017:81-92); konusunu dile getirirken Burroghs, Youtube Çocuk, uygulamasının “ticari içerikleri çocuklara ait içeriklerle aldatici bir şekilde karıştırdığını; organik kullanıcı tarafından oluşturulan içerik kisvesi altında oyuncakların ve şekerlerin markalı, açıklanmayan ‘kutudan çıkarılmış’ içeriğini kaydardığını (2017:4)” ileri sürmektedir. Burroghs; “küçük kullanıcılar reklam dünyasında gezinmeyi erken yaşta öğrenirler; 5 saniye sonra

reklamları tıklarlar (eğer reklam izin verirse) veya istenen içeriği reklamsız bulana kadar videodan videoya atlarlar” (2017:5) şeklinde çocukların yaklaşımını belirtmektedir. Burada önemli olan bir başka konu, çocukların veri güvenliği ile çeşitli verilerinin ekran karşısında olası bir ses ya da görüntünün akıllı tv üzerinden alınabilmesi riski dışında çeşitli sorunlar olduğu ya da olabileceğinin de belirtilmesidir.

Örneğin, Genesis Toys, internet bağlantılı oyuncak bebek Arkadaşım Cayla'nın, çocukların ses kayıtlarını ve diğer kişisel verilerini topladığını ve ardından yanıtlar oluşturmak için verileri bir akıllı telefon uygulamasına ilettiğini iddia eden bir FTC şikâyetiyle karşı karşıya kalmıştır (Wells, 2016). Bu ve diğer konularda yaşanan sorunlara dikkat edildiğinde ebeveynlerin çocuklarının sanal haklarını koruması ve olası suç ve zarar gibi olumsuz durumlardan koruma çabasına girişmeleri ya da önleyici politikalarından yararlanmak üzere tavır geliştirmeleri gereklilik halini almaktadır.

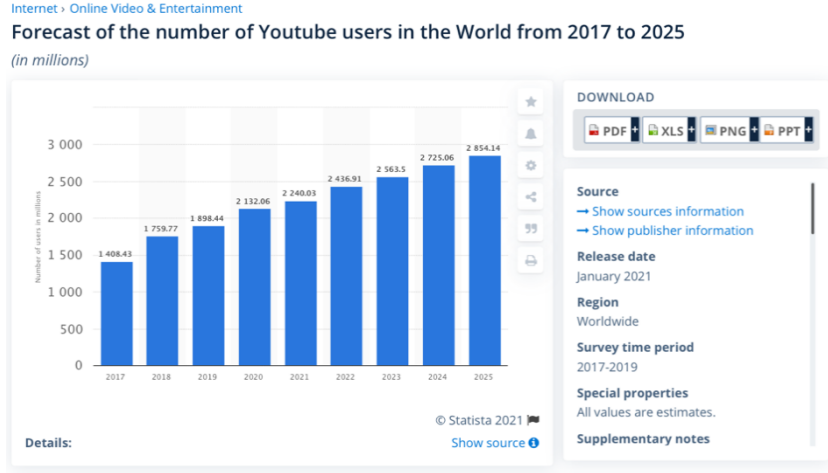
Öyle ki son yıllarda sanal oyunlardan kaynaklı intiharlar, sanal cüzdan ile sosyal medya hesaplarına bağlı bulunma ve kişisel verilerin ele geçirilmesi hali yeni nesil medya sisteminde bireylerin sanal hakları ile iletişim sınırlarının da boyutunu göstermektedir.

Aşağıda Şekil 1'de yer alan Ocak 2021 itibariyle en popüler çocuk temalı YouTube kanallarına bakıldığında 44.8 milyon abone ile ilk sırada yer alan Chu Chu Tv dışında ilk on sıradaki kanalların 300 milyon civarında aboneye ulaşmış olması bu alanın ciddi bir eğilim gösteren çocuk takipçinin olduğunu ve önemli bir piyasanın da oluştuğunu ortaya çıkarmaktadır.

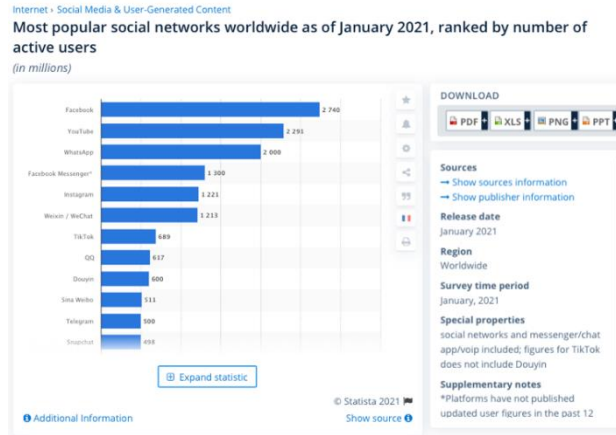
Şekil 2: Most Popular Social Networks Worldwide As Of January 2021, Ranked By Number Of Active Users (In Millions) www.statista.com

Kullanıcı ve ebeveyn hakimiyeti ile verilerin işlenmesi ve üçüncü kişilere sunulması konusunda küresel düzeyde tek bir model bulunmamaktadır. Tüm medya içeriklerinin elde edilme biçimleri ile içeriklerin medyalar arası düzlemde taşınması daha kolay ve mümkün hale geldiğinden sosyal paylaşım ağlarının anında tepkide bulunması, karar alması ve yeni politikalar üreterek etkinliğini artırması tam anlamıyla mümkün olamamaktadır. Medyanın sanal dünyada geldiği son noktası vurgulaması açısından YouTube kullanıcı sayıları konusunda 2017-2025 arasında yaşanan ve yaşanması muhtemel kullanıcı sayılarına bakıldığında (Şekil 3'te yer alan sayısal değerler analiz edildiğinde) 2017 yılında 1.4 milyar kullanıcı sayısının 2021 yılında 2.3 milyar kullanıcı seviyesine erişerek sayının 2025 yılında ise 2.9 milyar seviyesine ulaşacağı öngörülmektedir. Bu durumda ise sosyal paylaşım ağı YouTube, yakın gelecekte de önemli bir medya gücüne sahip olarak bu alana yön verebilecektir.

Şekil 4: Yakın Gelecekte Dünyada Youtube Kullanıcıları (217-2025) www.statista.com

YouTube, “Gelir, Reklam ve Gizlilik Denetimleri” konusunda kullanıcılara daha fazla şeffaflık ve kullanıcılara ait tüm verilerin güvenli bir biçimde kendi sisteminde yedeklendiğini deklare ederken, bu bilgileri toplama nedenleri, gereksinimleri, nasıl yönetecekleri ve reklam verenlerle olan ilişkilerine dair bazı verileri kendi sitesi üzerinden de paylaşarak “kullanıcı üzerinde marka sadakati” sağlamaya da çalışmaktadır.

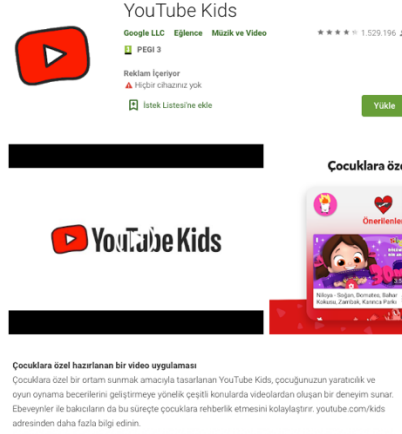

Şekil 5: “Küresel Sosyal Ağların Kullanıcı Sayılarına Göre Sıralaması” www.statista.com

Statista tarafından “Küresel Sosyal Ağların Kullanıcı Sayılarına Göre Sıralaması” nı ele alan Şekil 5’te yer alan verilere bakıldığında ise Facebook 2.74, YouTube 2.29, WhatsApp 2.00, Facebook Messenger 1.3, Instagram 1.22, We Chat 1.21, TikTok 689, QQ 617, Douyin 600 Sina Weibo 511 Telegram 500 Snapchat 498 milyon kullanıcı sayısına sahip olup 13-14 milyar aktif kullanıcı ile birden fazla hesap sahibi olan kullanıcılar da hesap edildiğinde önemli sayıda kişinin aktif kullanıcı olduğu anlaşılmaktadır. YouTube ise bu sıralamada 2.29 milyar kullanıcı ile ikinci sırada yer alırken genel toplamda %20 oranında bir kullanıcı sayısı gücüyle dikkat çekmektedir.

Sonuçlar

Çocuk temalı YouTube kanalları, platformdaki en popüler içerik türleri arasında yer alan ve Ocak 2021 itibarıyla ChuChu TV Nursery Rhymes & Kids Songs, yaklaşık 44,8 milyon abone ile en çok abone olunan çocuk içerik kanalı olduğu düşünülürse bu alanda gerek çocukların ilgisinin artacağı gerekse ebeveynlerin daha fazla medya kullanımı konusunda dikkatli olması gerektiği anlaşılmaktadır. Bu konuda veri şirketleri ile reklam verenlerin ve içerik endüstrisine kaynaklık eden diğer paydaşların da artan bir katılımı bu alanı destekleyeceği şüphesizdir. Aşağıda Grafik 2 ‘de yer alan YouTube Kids Google, uygulama arayüzü için özel bir ikon geliştirmiş olup ilgili linkten indirilebilir durumdadır.

Grafik 2: YouTube Kids Google Uygulama Arayüzü <https://play.google.com>

Çocuklar medyayı kullanan ve yönlendiren en genç kuşak olarak ifade edilen Z kuşağının temel özelliklerini yansıtmaktadır. Çocukların medyaya olan ilgisi ve duyarlılığı dışında medyadan yararlanma çabaları da yüksektir. Bununla birlikte çocukların yetişkinlere göre tehlikeye daha açık olması ve önleyici güvenlik hizmetlerini kullanma konusunda yeterli farkındalıklarının tam olarak gelişmediği tezi de konuya dikkat çekici niteliğini korumaktadır. Bu nedende çocukların medyayı kullanma konusunda gerek aile içinde gerekse okul ve diğer ortamlarda medya alanında önemli bir eğitim geçerliliğinin sağlanması ve denetlenebilir veri akışlarıyla ya da filtreleme yöntemleriyle tehlikelerden korunması konusunda öncelikli bilinç oluşturulmalıdır. YouTube Kids uygulaması genel özellikleri itibariyle küresel düzeyde medya hukuku alanında farklı hukuki yükümlülüklerle karşın veri güvenliği, mahremiyet, kişisel veriler ve önleyici güvenlik konularında filtreleme görevini üstlenmektedir.

Çocuk temalı YouTube kanallarının sayısal artışına paralel olarak izleyici ve abone sayısındaki hızlı değişim çocukların ruhsal yapısını da etkilediğinden sanal ekimleme konusunda ve sanal kimliğin şekillendirilmesinde yakın gelecekte daha nitelikli ve kapsayıcı özellikte bilişim ve medya düzenlemelerinin yapılacağı bu kapsamda düşünülmektedir. Böylelikle çocukların medyayı deneyimlemesi sırasında kişisel ve kurumsal bazda oluşturulacak politikalar ile bilinçli bir kullanıcı profiline sahip olarak Z kuşağının temsilcileri çocuklar ile nitelikli bir medya modelinin, yeni medya ortamının geleceğini şekillendirmesi mümkün gözükmemektedir.

Kaynakçalar

1. Adaklı, G. (2010). Neoliberalizm ve Medya: Dünyada ve Türkiye’de Medya Endüstrisinin Dönüşümü, Mülkiye Dergisi Cilt: XXXIV Sayı:269.
2. Akar, E. (2010). Sosyal Medya Pazarlaması, Sosyal Webde Pazarlama Stratejileri. Ankara: Elif Yayınevi.
3. Armağan, A. (2013). Kimlik Yapılarında Değişim ve Sanallaşan Kimlik Sunumları: Öğrenciler Üzerinde Bir Araştırma, Akademik Bakış Dergisi, Sayı: 37 Temmuz- Ağustos 2013, Uluslararası Hakemli E-Dergi, 1-20.
4. Bek, M. Gencel, (2003) Avrupa Birliği’nde İletişim Alanının Düzenlenmesi: Kültür Ağırlıklı Politikadan Ekonomi Merkezli Politikaya Doğru, Mine Gencel Bek (Der.), Avrupa Birliği Türkiye’de İletişim Politikaları İçinde (23-59), Ankara: Ümit Yayıncılık.
5. Buzzi, M. (2011). “What are your children watching on youtube?”, In International Conference on Advances in New Technologies, Interactive Interfaces, and Communicability, 243-252. Springer, Berlin, Heidelberg.
6. Dewdney, A. & Ride, P. (2006). *The New Media Handbook*. New York: Routledge. (Akt) Sibel, Konu, (2010) Mekanlarda Yeni Medya Etkisinde Grafik İletişim Tasarımı ve Kentpark Alışveriş Merkezi İçin

Bir Uygulama Çalışması, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Grafik Anasanat Dalı Yüksek Lisans Tezi Ankara.

7. Dunn, R. G. (1998) *Identity Crises, A Social Critique of Postmodernity*, London: Minepolis Pres.
8. Festoon Media (2010). “Social Networking: Why Use It For Your Business”, http://www.festoonmedia.com/whitepapers/images/Social_Networking.pdf (Erişim Tarihi 02.04.2021).
9. Garfinkel, Simson (2000). *Database Nation: The Death of Privacy in the 21st Century*, O'Reilly Media, December 2000.
10. Hamilton, B. A. (2019). *Virtual Identity* <https://federalnewsnetwork.com/wp-content/uploads/pdfs/VirtualIdentity.pdf> (Erişim Tarihi: 15.04.2021)
11. Kokswijk, J. Van (2008). Granting Personality to a Virtual Identity, *International Journal of Humanities & Social Sciences*, 2008, Vol. 2, Issue 4, 207-215.
12. Lasch, C. (1984). *The Minimal Self: Psychic Survival in Troubled Times*, Londra: Pan Books. <https://tr.scribd.com/doc/47661831/the-minimal-self> (Erişim Tarihi: 15.04.2021)
13. Manovich, L. (2001). *The Language of New Media*, U.S: MIT Press.
14. Nagy, P. & Koles, B. (2014). The Digital Transformation of Human Identity: Towards A Conceptual Model of Virtual Identity in Virtual Worlds, *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies*, 2014, Vol. 20(3) 276–292.
15. Özdemir Z. (2015) “*Sosyal Medyada Kimlik İnşasında Yeni Akım: Özçekim Kullanımı*”, Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 2015 Bahar, 2 (1) 112-131.
16. Rafaeli S. (1988). Interactivity: From New Media to Communication. (In.) R. P. Hawkins, J. M. Wiemann and S. Pingree (Eds), *Advancing Communication Science: Merging Mass and Interpersonal Process*, 110–134. Newbury Park, CA: Sage.
17. Royal C. (2009). “*What Do People Do Online? Implications For the Future of Media*”, the UT International Symposium in Online Journalism, 1-22.
18. Seignani, S. (2016). *Privacy and Capitalism in the Age of Social Media*. New York: Routledge.
19. Silverstone, R. (1999). “*What’s New About New Media?*”, *New Media & Society*, Vol: 1, No: 1, 10-12.
20. Solove, Daniel and Hoofnagle, Chris J. (2006). “A Model Regime of Privacy Protection”, *University of Illinois, Law Review* 2006 (February, 2006): 357–404.
21. Strauss, C. (1979). *Myth and Meaning*, New York: Schocken Books.
22. S.J. & Hwang, J.S. (2002). “*Measures of Perceived Interactivity: An Exploration of the Role of Direction of Communication, User control, and Time in Shaping Perceptions of Interactivity*”, *Journal of Advertising*, 31(3), 29-42.
23. Törenli, N. (2005). *Yeni Medya, Yeni İletişim Ortamı*, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
24. Wells, G. (2016, December 6). Talking Dolls May Spread. Children’s Secrets, Privacy Groups Allege. *Wall Street Journal*. Retrieved from <https://www.wsj.com/articles/two-talking-dolls-collect-personal-information-from-children-privacy-groups-allege-1481000822> (Erişim 20.05.2021)
25. Statista (2021) Most popular children-themed YouTube channels as of January 2021, ranked by number of subscribers (in millions) <https://www.statista.com/statistics/785626/most-popular-youtube-children-channels-ranked-by-subscribers/> (Erişim Tarihi 5.5.2021)
26. Statista (2021) Yakın Gelecekte Dünyada Youtube Kullanıcıları (2017-2025) <https://www.statista.com/forecasts/1144088/youtube-users-in-the-world> (Erişim Tarihi 5.5.2021)
27. Statista (2021) Küresel Sosyal Ağların Kullanıcı Sayılarına Göre Sıralaması <https://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users/> (Erişim Tarihi 5.5.2021)
28. YouTube Kids Google Uygulama Arayüzü <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.google.android.apps.youtube.kids> (Erişim Tarihi 15.4.2021)

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

“AŞAĞIDAN YUKARI TEKNOLOJİ BİLGİSİ TRANSFERİ” İLE DİJİTAL EBEVENYLIĞI YENİDEN TANIMLAMAK

Sinan AŞÇI

Bahçeşehir Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Yeni Medya, İstanbul, Türkiye., ORCID ID: 0000-0002-0265-8856

ÖZET

Dijital okuryazarlık, internetin doğru kullanımı, bilgiye ulaşma çabası, doğruluğundan emin olunan bilginin paylaşımı ve bu sayede doğru bir öğrenme-öğretme sürecini, yani gündelik hayat içerisinde hemen her aşamayı kapsamaktadır. Hızlı bilgi artışı ve teknolojiye paralel olarak öğrenme-öğretme sürecinin hayatın her alanında gerçekleşmesinden ötürü, bilgi toplumları yaşam boyu öğrenme becerisi olan bireylere ihtiyaç duymaktadır. Günümüzde bilginin güç durumuna geçmesinden sonra önem kazanan yaşam boyu öğrenme becerisinin temel taşlarından biri de dijital okuryazarlıktır. Dijital okuryazarlık ve bilgi bütünleşmesi süreci, çocukların teknolojiye ve pek çok yeniliğe ebeveynlerinden daha hızlı uyum sağlamaları ve teknolojiyi nasıl kullanabileceklerini onlardan daha hızlı öğrenmesi, çeşitli tartışmaları da beraberinde getirmektedir. Bu gelişmeler ve beraberindeki muhtemel deneyimler ebeveynlik kavramına farklı boyutlar kazandırmakta, dijital ebeveyn, internet ebeveyni ya da çevrimiçi ebeveyn gibi kavramların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Bu nedenle, dijital okuryazarlık ebeveynlerin çocuklarına erken yaşta kazandırması gereken becerilerden biri olarak ele alınmaktadır. Bu çalışma, dijital yerli olan çocukların “aşağıdan yukarı teknoloji bilgisi transferi” (bottom-up technology transmission) ile ebeveynlerin internet kullanımını hangi açılardan etkilediğini ortaya koymayı ve “dijital ebeveynlik” kavramını bu perspektif ile yeniden yorumlamayı amaçlamaktadır. Aşağıdan yukarı teknoloji bilgisi transferi, yapısal değişkenler (yaş, cinsiyet ve ailenin sosyo-ekonomik statüsü) ve aile kültürü (ebeveyn otoritesi ve ebeveyn-çocuk etkileşimi) gibi faktörler içermektedir. Bu faktörler üzerinden düşünüldüğünde, dijital yerli olan çocukların “aşağıdan yukarı teknoloji bilgisi transferi” ebeveynlerinin internet kullanımını nasıl etkilediği ve onlara bilgi ve beceri açısından neler kazandırdığı konusunda önem taşımaktadır. Çalışmada araştırma konusu hakkındaki tüm bulguları ortaya koymak ve yorumlamak açısından sistematik literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak, teknoloji bağlamında çocukların bilgiye sahip oldukları ve pek çok sebeple daha fazla girdiye maruz kaldıkları için fikir lideri olabildikleri söylenebilmektedir. Bu durumun, geleneksel aile rollerini ve sosyal hayat içerisindeki düzen açısından birtakım değişiklikleri beraberinde getirdiği görülmektedir. Aşağıdan yukarı teknoloji bilgisi transferinin etkileri geleneksel deneyimler ile düşünüldüğünde yetkinlik ve saygınlık ya da sosyal sermaye gibi konuları yeniden tartışmaya açacaktır.

Anahtar kelimeler: dijital ebeveynlik, aşağıdan yukarı teknoloji bilgisi transferi, dijital okuryazarlık.

REDEFINING DIGITAL PARENTING THROUGH “BOTTOM-UP TECHNOLOGY TRANSMISSION”

ABSTRACT

Digital literacy includes the appropriate use of the Internet, the effort to access information, the sharing of the correct information, and thus a correct learning-teaching process, that is, almost every stage in daily life. Information societies need individuals with lifelong learning skills due to the availability of the learning-teaching process in all areas of life in parallel with the rapid increase in knowledge and the developments in technology. Digital literacy is one of the cornerstones of lifelong learning skills, which gains importance after the information has become power. The facts related to the process of digital literacy and information integration, children’s adaptation to technology and many other innovations than their parents, and learning how to use technology faster lead to various discussions. These developments and other possible experiences add different dimensions to the concept of parenting, leading to the emergence of concepts such as digital parenting, internet parenting, or online parenting. For this reason, digital literacy is considered as one of the

skills that parents should teach their children at an early age. This study aims to reveal the ways in which children, who are digital natives, affect their parents' internet use with the "bottom-up technology transmission" and to redefine the concept of "digital parenting" with this perspective. The bottom-up technology transmission includes factors such as structural variables (age, gender, and socio-economic status of the family), and family culture (parental authority and parent-child interaction). Considering these factors, "bottom-up technology transmission" of children has become important in terms of how this transmission affects their parents' internet use and what this kind of knowledge transmission gives their parents in terms of knowledge and skills. A systematic literature review was carried out in order to reveal and interpret all the findings of the research subject in this study. As a result, in the context of technology, children have the knowledge and can become opinion leaders because they are exposed to more input for many reasons. Additionally, this result brings along some changes in terms of traditional family roles and the order in social life. Considering the effects of bottom-up technology transmission with traditional experiences, such experiences will come up with some other issues such as competence and prestige or social capital.

Keywords: digital parenting, bottom-up technology transmission, digital literacy.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

ULUSLARARASI İNSAN HAKLARI HUKUKUNDA VE YARGI KARARLARINDA EVLİLİK BİRLİĞİ HARİCİ ORTAK VELÂYET KURUMU

Sabahattin Nal*, Feyza Coşkun Çuvaloğlu**

*Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Genel Kamu Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

**İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Genel Kamu Hukuku Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi

ÖZET

Ortak velâyet, ebeveynin bir bütün halindeki velâyeti, tıpkı evlilik birliği sürecindeki gibi aynı anda birlikte ve eşit olarak kullanmalarıdır. Velâyetin ortak kullanılması, ebeveynin çocuğun bakım, eğitim ve öğretimini birlikte yönetecekleri anlamına gelmektedir. Türk Medeni Kanunu'nun 336. maddesinde, ana ve baba ortak hayata devam etmiyorsa, hâkimin velâyeti eşlerden birisine verebileceği, boşanma sonucunda velâyetin çocuğun kendisine bırakılan tarafa ait olduğu hüküm altına alınmıştır. Fakat Türkiye'nin taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine Ek 7 Numaralı Protokolün 5. maddesinde eşlerin evliliğin sona ermesi durumunda, kendi aralarında ve çocukları ile ilişkilerinde medeni haklar ve sorumluluklardan eşit şekilde yararlanacağı düzenlenmiştir. Ayrıca Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin *Zaunegger v. Almanya* Kararında, ulusal kanunların evlilik dışı çocuğu olan babaya ortak velâyet hakkı tanımamasının, ayrımcılık yasağını ihlal ettiğine hükmedilmiştir. Yargıtay 2. Hukuk Dairesi de uluslararası antlaşmaların kanun hükmünde olduğunu düzenleyen Anayasanın 90. maddesi gereği, bir kararında boşanma sonrası ortak velâyeti tanımıştır. Tüm bu gelişmeler neticesinde, son yıllarda Türk hukukunda boşanmış ebeveynin velâyet hakkını birlikte kullanmasının mümkün olup olmadığı yoğun olarak tartışılmaktadır. Bu tartışmaya katkı sağlamak amacıyla çalışma konusu olarak evlilik birliği harici ortak velâyet hakkı seçilmiştir. Çalışmada, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde ve bu sözleşmelerin organlarında ortak velâyet kurumuna ilişkin olan madde ve kararlar incelenmektedir. Türk Medeni Kanunu'nda ortak velâyet kurumunun nasıl düzenlenmesi gerektiğine ilişkin bir öneride bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ortak velâyet, aile yaşamına saygı hakkı, çocuğun en üstün yararı, ebeveyn hakları.

PARENT'S JOINT CUSTODY RIGHT / OBLIGATION EXCLUDING MARITAL UNION ABSTRACT UNDER THE INTERNATIONAL HUMAN RIGHTS LAW AND JURISDICTION

ABSTRACT

Joint custody means that the parents use the whole custody at the same time and together like as to use the custody in marriage union. It means that the parents conduct their child's care and education together. The 336th article of Turkish Civil Code stipulates that if the parents separate or divorce, the judge can entitles the custody to one of them. Article 5 of the Protocol No. 7 of the European Convention on Human Rights stipulates that "spouses shall enjoy equality of rights and responsibilities of a private law character between them, and in their relations with their children, as to marriage, during marriage and in the event of its dissolution". The European Court of Human Rights decided in the case of *Zaunegger v. Germany* that the national law not granting joint custody rights to the father, who has a child out of wedlock, violated the prohibition of discrimination. Turkish Court of Cassation 2nd Civil Chamber recognized joint custody after divorce according to Article 90 of Turkish Constitution which stipulates that the international treaties have the force of law. As a result of all these developments, it has been discussed extensively in Turkish law whether it is possible for the divorced parents to use their right of custody together. In order to contribute these discussions, the subject of study was chosen as parent's joint custody excluding marital union. In the study, the articles and decisions regarding the joint custody in international conventions to which Turkey is a party and in the bodies of these conventions will be examined. A proposal will be made regarding how the joint custody should be regulated in the Turkish Civil Code.

Keywords: Joint custody, right to respect for family life, the best interest of the child, parental rights.

GİRİŞ

Velâyet kurumu ve ayrılık durumunda çocuğun velâyetinin kime verileceği Türk Medeni Kanunu (TMK)'nin 335 ve devamı maddelerinde düzenlenmiştir. Medeni Kanun'un 336. maddesinde ortak hayat sona erdiğinde velâyetin eşlerden birisine verileceği düzenlenmiştir. Kanun maddesinin lafzı çocuğun ortak velâyete izin verir nitelikte görünmemektedir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 7. Protokolünün Türkiye bakımından yürürlüğe girmesinden sonra Yargıtay bu Protokolün 5. maddesinde düzenlenen eşlerin ayrılıktan sonra çocukları ile olan ilişkilerinde eşit haklara sahip olması düzenlemesinden hareketle boşanma sonra ortak velâyete karar verilebileceğini hüküm altına almıştır. Bu doğrultuda çalışmada, uluslararası insan hakları hukukunda ortak velâyete dayanak teşkil eden hükümlere değinilecektir. Ortak velâyet hakkının tanınmamasının şikâyet konusu yapıldığı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları incelenmektedir. Bu incelemeler sonucunda uluslararası insan hakları hukukunda ortak velâyetin tanınmasının zorunlu olup olmadığı konusunda bir sonuca ulaşılmaktadır.

Velâyetin Tanımı ve Türk Medeni Kanununda Düzenleniş Şekli

“Velâyetin sözlük anlamı, sevmek, sahip çıkmak, yardım ve idare etmektir.¹ Daha ayrıntılı bir ifadeyle velâyet, küçüklerin ve istisnaî olarak kısıtlı ergin çocukların bakımını, korunmasını ve çeşitli yönlerden yetiştirilmesini sağlamak amacıyla, ebeveynin, çocukların kişiliklerinin ve mallarının korunmasıyla, onların temsili konusunda sahip oldukları hak, yetki ve ödevlerdir.² Bir başka ifadeyle velâyet, kanun koyucunun ebeveyne, kural olarak küçük, istisnaen de kısıtlı durumdaki çocuklarının şahıs ve malvarlıklarına ilişkin olarak yüklediği yükümlülüklerin ve tanıdığı yetkilerin bütününe kapsayan bir “yüküm-hak”tır.³

Velâyet kavramı, Türk Medeni Kanununun 339. maddesinin 1. fıkrasında “ana ve babanın, çocuğun bakım ve eğitimi konusunda, onun menfaatini göz önünde tutarak gerekli kararları almasına ve uygulamasına” imkân veren hak ve yetkidir şeklinde tanımlanmıştır.

Velâyet kurumu, TMK'nin 335 ve 351. maddelerinde düzenlenmiştir. TMK m. 335'e göre, ergin olmayan çocuk ana ve babasının velâyeti altındadır. TMK m. 336'ya göre ise evlilik devam ettiği müddetçe ana ve baba velâyeti birlikte kullanırlar. Ana ve baba ortak hayata devam etmiyorsa hâkim, velâyeti eşlerden birisine verebilir. Boşanma sonucunda velâyet çocuk kendisine bırakılan tarafa aittir. TMK m. 337'de ise ana ve babanın evli olmadığı durumda velâyetin kimde olacağı düzenlenmiştir. Buna göre, kural olarak velâyet anaya aittir. TMK m. 338'e göre, ana, küçük, kısıtlı, ölmüş veya velâyet kendisinden alınmış ise bir vâsi atanabilir veya velâyet babaya verilebilir.

Çocuğun yerleşim yerinin belirlenmesi hakkı da çocuğun şahıs varlığı bakımından velâyetin kapsamına girer. TMK'nin 21. maddesinin 1. fıkrasına göre, velâyet altında bulunan çocuğun yerleşim yeri, ebeveyninin, ebeveyninin ortak yerleşim yeri bulunmuyorsa çocuğun kendisine bırakıldığı ana veya babanın yerleşim yeridir.

Velâyetin ortak kullanılması, ebeveynin çocuğun bakım, eğitim ve öğretimine beraber karar verecekleri anlamına gelmektedir. Birlikte velâyette, velâyet hakkının kapsamına giren hak ve yükümlülükleri ebeveyn kural olarak birlikte ve eşit olarak kullanırlar. Buna göre ebeveyn, velâyet hakkı kapsamına giren konularda birbirlerine danışıp, ondan sonra karar verirler. Bunun sonucu olarak velâyetin kapsamına giren hak ve yükümlülükler, ebeveyn arasında bölünemeyecektir. Bir başka ifadeyle çocuğun şahsına özen örneğinin anaya; malların yönetilmesi babaya bırakılamayacaktır.⁴

Türk hukukunda ebeveynin velâyet hakkı veya yükümlülüğü, dayanağını Anayasa'nın 41. maddesinde bulmaktadır. Buna göre devlet, çocukların korunması için gerekli tedbirleri alır.

¹ M. Ferit Devellioğlu, **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Sözlük**, Aydın Kitabevi, Ankara, 2001, s. 1145.

² Bilge Öztan, **Aile Hukuku**, Turhan Kitabevi, Ankara 2015, s.1074; Turgut Akıntürk/Derya Ateş Karaman, **Aile Hukuku**, 15. Basım, Beta Yayınları, İstanbul 2013, s. 406; Mustafa Dural/Tufan Öğüz/Mustafa Alper Gümüş, **Türk Özel Hukuku Cilt III (Aile Hukuku)**, Filiz Kitabevi, İstanbul 2014, s. 341-342; Rona Serozan, **Çocuk Hukuku**, 2. Basım, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2005, s. 250.

³ Öztan, age s. 1074; Leyla Müjde Kurt, “Boşanma Durumunda Birlikte (Ortak) Velâyet”, **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt IX, Sayı 2, Yıl 2018, s. 158, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/543483> (Erişim tarihi: 13.05.2020).

⁴ Serdar İlknur, “Birlikte Velâyet”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt X, Sayı 1, İzmir 2008, s. 155-197, s. 162.

Birlikte velâyet, çocuk üzerindeki velâyet hakkına ebeveynin ortak ve eşit olarak sahip olmasıdır.⁵ Ortak velâyetten kasıt, ebeveynin bir bütün halindeki velâyeti, tıpkı evlilik birliği sürecindeki gibi aynı anda birlikte ve eşit olarak kullanmalarıdır. Velâyetin ortak kullanılması, ebeveynin çocuğun bakım, eğitim ve öğretimini birlikte yönetecekleri anlamına gelmektedir.⁶

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Sisteminde Ortak Velâyet

Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi (MSHS)'nin 23. maddesine göre, eşler evlenirken, evlilik süresince ve evliliğin sona ermesinde haklar ve sorumluluklar bakımından eşit olmalıdır. Evliliğin sona ermesi halinde çocukların korunması için gerekli önlemler alınmalıdır. Türkiye'nin taraf olduğu MSHS'nin bu hükmü, ortak velâyete dayanak teşkil edebilir. Bu Sözleşmenin denetim organı olan İnsan Hakları Komitesi'nin 19 No'lu Genel Yorumuna göre, evliliğin sona ermesinde gündeme gelen çocuğun velâyeti, çocuğu ziyaret etme hakkı gibi yargılama süreçlerinde eşler arasında ayrımcı muamele yapılması yasaklanmalıdır.⁷

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi (ÇHS)'nin metninde velâyet terimi geçmemektedir. Çocuğun velâyeti kavramı yerine, çocuğun yetiştirilmesinde ve gelişmesinin sağlanmasında sorumluluk ifadesi kullanılmaktadır. ÇHS m. 18'e göre, çocuğun yetiştirilmesinde ve gelişiminin sağlanmasında ana ve baba birlikte sorumludur. ÇHS'nin bu maddesi, ortak velâyeti desteklemektedir.⁸ Maddenin devamında çocuğun yetiştirilmesinde, çocuğun en üstün yararının dikkate alınması gerektiği kabul edilmiştir. ÇHS'nin denetim organı olan Çocuk Hakları Komitesinin 14. No'lu Genel Yorumuna göre, çocuğu etkileyen, velâyet, kişisel ilişki kurma ve çocuğun ikametine ilişkin davalarda, mahkemeler çocuğun en üstün yararının her durumda ve her kararda dikkate alınmasını sağlamak ve bu ilkenin etkili bir şekilde uygulandığını göstermek zorundadır.⁹

Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 3. maddesine göre, çocuklara ilişkin yapılan bütün tasarruflarda çocuğun en üstün yararının öncelikli olarak göz önünde bulundurulması gerekir.¹⁰ Bu maddeye göre, çocukla ilgili özel ve kamusal alanda, bütün eylem ve kararlarda en üstün yararının değerlendirilmesi ve dikkate alınması gerekir. Bu ilke, ÇHS'nin temel değerlerinden birisidir. Her somut olayda dinamik bir şekilde yorumlanır ve uygulanır.¹¹ Bu ilke ayrıca, ÇHS'nin uygulanmasında ve yorumlanmasında göz önünde bulundurulması gereken dört temel ilkedden birisidir.¹² Bu sebeple, çocuğun velâyetine karar verilirken de çocuğun en üstün yararı ilkesi dikkate alınmalıdır. Çocuğun en üstün yararı ilkesinin uygulanması, hak temelli yaklaşımı, bütün aktörlerin katılımını, çocuğun fiziksel, psikolojik, ahlaki ve ruhsal bütünlüğünün korunmasını ve insan onurunun desteklenmesini gerektirir.¹³

Çocuk Hakları Komitesi, ayrılık sonrası velâyete hükmedilirken kadın ve erkek arasında ayrım yapan iç hukuk düzenlemelerine karşı uyarıda bulunmakla yetinmiştir.¹⁴ İç hukuk düzenlemelerinde ortak velâyet kurumunun olmamasının Çocuk Hakları Komitesi tarafından eleştirildiğine rastlanılmamıştır.

⁵ Ali Naim İnan, **Çocuk Hukuku**, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No. 3, 1968, s. 125.

⁶ Serdar, a.g.m., s. 162.

⁷ CCPR General Comment No. 19: Article 23 (The Family) Protection of the Family, the Right to Marriage and Equality of the Spouses, para. 9.

⁸ Rachel Hodgkin, Peter Newell, **Implementation Handbook for the Convention on the Rights of the Child**, 3. Baskı, Geneva, Unicef, 2007.

⁹ UN Committee on the Rights of the Child, General Comment No. 14 (2013) on the Rights of the Child to Have His or Her Best Interests taken as a Primary Consideration (Art 3, para 1), 29 May 2013, CRC/C/GC/14, para. 29.

¹⁰ Çocuk Hakları Sözleşmesi, BM Genel Kurulu tarafından 44/25 sayılı kararla, 20 Kasım 1989 tarihinde kabul edilmiş ve imzaya açılmış, 2 Eylül 1990 tarihinde Sözleşme'nin 49. maddesi uyarınca yürürlüğe girmiştir. Türkiye Sözleşmeyi 1990 tarihinde imzalamış, Sözleşme, Türkiye'de, 1995 yılında yürürlüğe girmiştir, <https://www.ohchr.org>, 20.09.2020.

¹¹ CRC/C/GC/14, para. 1.

¹² UN Committee on the Rights of the Child (CRC), General Comment No. 5 (2003), General Measures of Implementation of the Convention on the Rights of the Child (arts. 4, 42 and 44, para. 6), 27 November 2003, CRC/GC/2003/5, para. 12.

¹³ CRC/GC/2003/5, para. 5.

¹⁴ Örnek olarak; Pakistan CRC/C/15/Add.217, para. 44.

Avrupa Konseyi Sisteminde Ortak Velâyet

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin (84)4 sayılı ve 28.2.1984 tarihli Ebeveyn Sorumluluklarına İlişkin Tavsiye Kararının 6. ilkesine göre, evliliğin sona ermesi veya ebeveynin ayrılması durumunda, müdahale etmesi istenen yetkili makam, ebeveyn sorumluluğunun nasıl yerine getirileceğine karar vermelidir. Buna göre, yetkili makam, rızaları olduğu takdirde ebeveyn arasında sorumluluğun bölünmesine veya sorumluluğun ortak yerine getirilmesine karar verebilir. Çocuğun menfaatlerine aykırı olmadığı takdirde, ebeveyn arasındaki anlaşma da dikkate alınabilir alabilir.¹⁵

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)'nin 7 Numaralı Protokolü 01.08.2016 tarihinde Türkiye açısından yürürlüğe girerek iç hukukumuzun bir parçası haline gelmiştir. Protokol'ün 5. maddesine göre "Eşler evlilikte, evlilik süresince ve evliliğin sona ermesi durumunda, kendi aralarında ve çocukları ile ilişkilerinde medeni haklar ve sorumluluklardan eşit şekilde yararlanırlar."¹⁶

Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi m. 5'te de çocukların yetiştirilmesinde ve gelişiminde erkeklerin ve kadınların ortak sorumluluğa sahip olmaları gerektiği düzenlenmiştir.¹⁷

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

Cernecki v. Avusturya Kararı¹⁸

Karara konu olan olayda başvuruçunun evlilik içi doğan iki çocuğu vardır. Boşandığı eşiyile ortak velâyete ilişkin bir anlaşma yapmalarına rağmen ulusal makamlar çocukların velâyetini anneye vermiştir. Avusturya Yüksek Mahkemesi'nin 1995'te verdiği bir karara göre boşanma sonrası ortak velâyete yalnızca boşanmış eşlerin müşterek çocuklarıyla aynı evde yaşamaya devam etmesi durumunda karar verilebileceği hükme bağlanmıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM)'ne göre, her ne kadar çocuğun velâyetinin eşlerden birine verilmesi diğer eşin aile yaşamına saygı hakkına müdahale teşkil etse de diğer ebeveynin sahip olduğu kişisel ilişki kurma hakkı ve önemli konularda bilgilendirilme ve danışılma hakkı göz önünde bulundurulduğunda orantılı bir müdahaledir. Başvurucu, boşanma veya ayrılık sonrası velâyetin eşlerden birisine verilmesine yönelik olan kanuni düzenlemenin 7 Numaralı Protokol'ün 5. maddesinde düzenlenen eşlerin eşitliği ilkesine aykırı olduğunu iddia etmiştir. AİHM, adı geçen Protokol'ün 5. maddenin taraf devletlere eşlerin çocuklarıyla ilişkileri ile ilgili meselelerde eşit hak ve yükümlülükler sahip olduğu bir yasal düzenleme yapma yükümlülüğü yüklediğini belirtmiştir. AİHM, Avusturya hukukundaki bu düzenlemenin eşler arasındaki eşitlik hakkına müdahale teşkil ettiğini kabul etmiştir. AİHM, artık beraber yaşamayan eski eşlerin iletişim kurmalarının zorlaşacağını, öğretmen veya sağlık görevlisi gibi ebeveynin iznini alması gereken üçüncü kişilere karşı belirsizlik yaratacağını belirtmiştir. İkinci olarak ise AİHM, ilerleyen zamanda eşlerin ortak velâyet kararından vazgeçebileceğini, bunun da çocuğun durumunda belirsizlik yaratabileceğini belirtmiştir. Buna karşın ulusal makamlar, eşlerden yalnızca birine velâyet yetkisini verdiğinde, eşler velâyet yetkisini kendi aralarında ortak olarak kullanmakta özgürdür. Velâyet yetkisine sahip olmayan eşin sahip olduğu diğer hakları da göz önüne alan AİHM, başvuruçunun eşler arasında eşitlik hakkına yapılan müdahaleyi orantılı bulmuştur. AİHM, başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olduğuna karar vermiştir.

¹⁵ Council of Europe Committee of Ministers Recommendation No. R (84) 4 (adopted by the Committee of Ministers on 28 February 1984, at the 367th meeting of the Ministers' Deputies) on Parental Responsibilities, (Çevrimiçi), <http://euromed-justice.eu>, 20.05.2021.

¹⁶ İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme, yaygın adıyla Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, 4 Kasım 1950'de Roma'da imzaya açılmış, 1953'te yürürlüğe girmiştir. (Çevrimiçi), <https://www.echr.coe.int>, 30.08.2019. Türkiye Sözleşmeyi 4 Kasım 1950'de imzalamış, 10.03.1954 tarih ve 6366 sayılı "İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Koruma Sözleşmesi ve Buna Ek Protokolün Tasdiki Hakkında Kanun'u çıkartmıştır. Bu kanun 19.03.1954 tarihli **Resmi Gazete**'de yayınlanmıştır. (Çevrimiçi), <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/8662.pdf>, 30.08.2019. Sözleşme, Türkiye'de, onaylanma belgesinin AK Genel Sekreterliği'ne depo edildiği 18.05.1954 tarihinde yürürlüğe girmiştir, (Çevrimiçi), <https://www.coe.int/en/web/conventions/>, 30.08.2019.

¹⁷ Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 18/12/1979 tarih ve 34/180 sayılı kararıyla kabul edilmiş ve 01/03/1980 tarihinde imzaya açılmıştır. 03/09/1981 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Temmuz 2020 itibariyle Sözleşme'ye 189 ülke taraftır. Sözleşme Türkiye'de 19/01/1986 tarihinde yürürlüğe girmiştir, (Çevrimiçi), <https://indicators.ohchr.org>, 05.05.2021.

¹⁸ **Cernecki v. Austria**, 31061/96, 11.07.2000.

R.W ve C. T.G.-W. v. Avusturya¹⁹

Bu davada başvuruçular, evlilik içi doğan oğullarının ebeveynidir. Ortak velâyet taleplerinin ulusal makamlarca reddedilmesi sebebiyle AİHM'e başvurmuşlardır. AİHM, çocuğun menfaatleri doğrultusunda velâyete ilişkin verilen kararın taraf devletlerin takdir yetkisinde olduğuna karar vererek başvuruyu açıkça dayanaktan yoksun bulmuştur.

Zaunegger v. Germany Kararı

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi *Zaunegger v. Almanya* kararında, ortak velâyete ilişkin bir hüküm vermiştir. Başvuruçucu babanın kızı, evlilik dışı doğmuştur. Başvuruçucu, kızı ve annesiyle üç buçuk yıl, yalnızca kızıyla iki yıl beraber yaşadıkdan sonra başvuruçunun kızı annesiyle yaşamaya başlamıştır.²⁰ Bundan sonra başvuruçucu, ortak velâyete talebinde bulunmuş fakat annenin rızası olmadığından bu talebi Alman mahkemelerince reddedilmiştir. Zira Alman hukukuna göre, evlilik dışı doğan çocuğun babasının ortak velâyete hakkına sahip olabilmesi, anne ile babanın birlikte ortak velâyete yönelik bir bildirimde bulunması veya annenin sonradan ortak velâyete rıza göstermesine bağlıdır.²¹ AİHM, Alman hukukunda evlilik içi doğan çocuğun anne ve babasının boşanmasından sonra ortak velâyete hükmedilmesi için annenin rıza göstermesinin gerekmemesi sebebiyle, bu iki kategori arasında ayrımcı muamelede bulunduğu sonucuna ulaşmıştır. AİHM, Alman hukukuna göre, eğer çocuğun esenliği tehlikeye düşmüyorsa ve annenin rızası yoksa, çocuğun üstün yararına uygun da olsa, mahkemelerin ortak velâyete değerlendirmedeği tespitinde bulunmuştur.²² Buna göre, Alman kanunlarına göre, ortak velâyete karar verilebilmesinde kural çocuğun yararı değil annenin rızasıdır.²³ AİHM, ulusal kanunları incelemenin görevi olmadığını fakat somut olayda bu kanunların meşrulaştırılmayacak biçimde ayrımcı muameleyle neden olduğu durumlarda inceleyebileceğini belirtmiştir.²⁴ Somut olayda da evlilik dışı doğan çocuğun babası olan başvuruçunun, evlilik dışı doğan çocuğu olan anneye göre ve evlilik için doğan çocuğu olan babaya göre ayrımcı muameleyle maruz kaldığına karar vermiştir.²⁵ AİHM, hükümetin evlilik dışı doğumda anne ile bağı doğum esnasında kurulduğu fakat babayla bağı ortak velâyete için anlaşma olmadıkça kurulmamış sayılacağı savına katılmamıştır. Zira somut olayda, başvuruçucu baba, oğluyla doğumundan itibaren toplamda beş yıl beraber yaşamış, giderlerine ortak olmuştur.²⁶ Her ne kadar çocuğun velâyetine karar verirken devletler geniş takdir yetkisine sahip olsa da,²⁷ AİHM, Avrupa'da durumun değiştiği ve evli olmayan çiftlerin arttığına dikkat çekmiştir. Buna göre, AİHS yaşayan bir belgedir ve günün koşullarına uygun yorumlanmalıdır. Her ne kadar evlilik dışı doğan çocuğun babasının ortak velâyete hakkına sahip olması gerektiğine dair bir Avrupa konsensüsü olmasa da, çocuğun velâyetinin çocuğun en üstün yararına uygun olarak belirlenmesi gerektiğine dair bir Avrupa konsensüsü vardır.²⁸ Bu sebeple AİHM, 8. madde ile bağlantılı olarak 14. madde düzenlenen ayrımcılık yasağının ihlal edildiğine karar vermiştir.

Bu karara karşı oy kullanan Alman hâkim, evli veya boşanmış çiftlerde ortak velâyetin, evlilik sözleşmesiyle tesis edildiği, fakat hiç evlenmemiş kişilerde ortak velâyete ilişkin bir bildirim yoksa böyle bir iradenin söz konusu olmadığı savıyla, söz konusu farklı muamelenin ayrımcılık teşkil etmediği görüşünü savunmuştur.²⁹

Sporer v. Avusturya Kararı

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına göre, aile hayatının varlığı için bir evlilik birliğinin varlığı gerekli değildir. Her koşulda çocuk ve ebeveyn arasında aile hayatının varlığı kabul edilir.³⁰ Fakat bu bağı varlığının kabul edilebilmesi için baba ve çocuğu arasında doğumdan önce ve sonra görünür bir ilgi ve

¹⁹ R.W and C. T.G.-W. v. Austria, 36222/97, 22.11.2001.

²⁰ Zaunegger v. Germany, 22028/04, 03.12.2009, para. 8.

²¹ Zaunegger v. Germany, 22028/04, 03.12.2009, para. 10.

²² Zaunegger v. Germany, 22028/04, 03.12.2009, para. 44.

²³ Zaunegger v. Germany, 22028/04, 03.12.2009, para. 46.

²⁴ Zaunegger v. Germany, 22028/04, 03.12.2009, para. 45.

²⁵ Zaunegger v. Germany, 22028/04, 03.12.2009, para. 48.

²⁶ Zaunegger v. Germany, 22028/04, 03.12.2009, para. 57.

²⁷ Sommerfeld v. Germany, 31871/96, 11.10.2001, para. 63.

²⁸ Zaunegger v. Germany, 22028/04, 03.12.2009^{Para. 60.}

²⁹ Zaunegger v. Germany, 22028/04, 03.12.2009, dissenting Opinion of Judge Schmitt, para. 6.

³⁰ Elsholz v. Germany, app. no. 25735/94, 13.07.2000, para. 43.

bağlılık olması gerekir.³¹ Somut olayda başvuru baba, oğluna soyadını vermiş, bir yaşına kadar ebeveyn görevini üstlenmiş, daha sonra da haftada üç gün çocuğun bakımını annesiyle yaptığı bir anlaşmayla üstlenmiştir. Dolayısıyla somut olayda baba ile oğlu arasında aile bağı mevcuttur.³² Cinsiyete veya evlilik içi veya dışı doğuma göre farklı muamelenin AİHS ile uyumlu kabul edilebilmesi için ciddi gerekçelerin olması gerekir.³³ Somut olayda, AİHM, Avusturya hukukunun, evlilik için çocuğu olan babayla evlilik dışı çocuğu olan baba arasında farklı standartlar içerdiğini gözlemlemiştir. Buna göre evlilik içinde çocuğu olan baba, çocuğun doğumundan itibaren ortak velâyet hakkına sahiptir. Ayrılık veya boşanma durumunda ise kural olarak, çocuğun yararına aykırı düşmediği müddetçe de ortak velâyet devam etmektedir.³⁴ Evlilik dışında doğan çocuğun velâyeti ise ebeveyn arasında ortak velâyet anlaşması olmadığı müddetçe anneye aittir. Bu durumda baba, yalnızca eğer anne çocuğun esenliğini tehlikeye atıyorsa, tek başına velâyet hakkına sahip olabilmektedir.³⁵ AİHM, bu kararda da, evlilik dışı doğan çocuğun babasına annenin rızası olmaksızın ortak velâyet hakkına sahip olmasına yönelik bir Avrupa konsensüsü olmasa da, velâyet hakkının çocuğun en üstün yararına uygun olarak belirlenmesi gerektiği konusunda bir Avrupa konsensüsü olduğuna işaret etmiştir.³⁶ AİHM, ulusal makamların, çocuğun doğumundan itibaren babalık görevini yerine getiren başvuru baba'nın farklı muameleye tabi tutulmasını meşrulaştıramadığına kanaat getirmiş³⁷ ve AİHS'in 8. maddesiyle bağlantılı olarak 14. maddenin ihlal edildiğine karar vermiştir.³⁸

Türk Mahkeme Kararlarında Ortak Velâyet

Türk hukukunda boşanmadan sonra birlikte velâyete ilişkin ilk karar, tespit edilebildiği kadarıyla, 27.5.2009 tarihinde İzmir 4. Aile Mahkemesi tarafından bir anlaşmalı boşanma davasında verilmiştir. Adı geçen mahkeme kararında, “[T]arafların ortak çocukları .././2007 doğumlu, küçük E.’nin velâyet hakkının taraflarca birlikte kullanılmasına” karar vermiştir. Dava konusu olayda taraflar, TMK, m. 166/3’e istinaden anlaşmalı boşanma talebinde bulunmuşlar ve müşterek çocuğun velâyetinin taraflarca birlikte kullanılacağı hususunda anlaşmışlardır. Mahkeme, tarafların velâyeti birlikte kullanmasının çocuğun yararına olup olmayacağı hususunda uzmanlarca yapılan incelemenin sonucuna göre karar vermiştir. Uzmanlarca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen raporda “[Ç]ocuk için ideal olanı her iki ebeveynin de çocukla ilgili kararlara aktif katılması, çocuğun sınırlama olmaksızın istediği kadar her iki ebeveyni de görebilmesidir. Boşanma sonrasında en sık görülen negatif durum, eski eşlerin çocuk bakımı ve görüşmeler konusunda çatışmalarıdır. Çatışmaları çocuk üzerinden devam ettirerek birbirlerini cezalandırma, öfkelerini aktarma yolu olarak çocuğu kullanma ortaya çıkabilmektedir. Çocuk velâyeti ile ilgili düzenleme ne olursa olsun, çocuğun ihtiyaçları her zaman birinci planda gelmelidir.çifti ile yapılan görüşmede, her iki tarafında çocuğun yüksek yararını göz önünde bulundurabilecek, boşanma sonrasında da müşterek çocuk ile ilgili olarak bir araya gelerek karar alabilecek istek ve bilince sahip oldukları, çocukla ilgili alınacak kararlarda iş birliği içinde bulunabilecekleri izlenimi edinilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda, tarafların ortak velâyet uygulamasına yönelik istek, bilinç ve gerekli motivasyona sahip oldukları, tarafların küçüğün psiko-sosyal gelişimini göz önünde bulundurarak küçüğün diğer ebeveyni ile olan iletişim ve paylaşımını destekleyici tutum içerisinde buldukları izleniminin edinilmesi ile müşterek çocuğun alıştığı yaşam düzeninin sağlanması durumunda ortak velâyetin taraflarca kullanılabilmesi kanısına varılmış” olduğu ifade edilmiştir. Mahkeme, uzman görüşünün ebeveynlerce velâyetin birlikte kullanılmasının çocuğun yararına olacağı görüşü ve tarafların velâyeti birlikte kullanma konusundaki anlaşma ve isteklerini de göz önüne alarak boşanma sonrasında taraflarca müşterek çocuğa ait velâyetin birlikte kullanılmasına karar vermiştir.³⁹

Yargıtay, çeşitli kararlarında, velâyete ilişkin konuların kamu düzenini ilgilendirmesinden hareketle, boşanma sonrası ortak çocukların velâyetini ana ve babaya birlikte veren yabancı mahkeme kararlarının TMK’nin 336. maddesine ve dolayısıyla kamu düzenine aykırı olduğuna, bu nedenle bu kararların tenfizine

³¹ L. v. the Netherlands, 45582/99, 01.09.2004, para. 36.

³² Sporer v. Austria, 35637/03, 03.05.2011, para. 71, 72.

³³ Sporer v. Austria, 35637/03, 03.05.2011 para. 75.

³⁴ Sporer v. Austria, 35637/03, 03.05.2011, para. 77.

³⁵ Sporer v. Austria, 35637/03, 03.05.2011, para. 78.

³⁶ Sporer v. Austria, 35637/03, 03.05.2011, para. 87.

³⁷ Sporer v. Austria, 35637/03, 03.05.2011, para. 89.

³⁸ Sporer v. Austria, 35637/03, 03.05.2011, para. 90.

³⁹ Serdar, a.g.m., s. 171-172.

ilişkin taleplerin reddine karar vermektedir.⁴⁰ Yargıtay, 20.2.2017 tarihli kararıyla evliliğin devamı durumu dışında (yani evlilik dışında doğum veya boşanma durumlarında) birlikte velâyetin Türk kamu düzenine aykırı olduğu yönündeki içtihadını değiştirmiştir. Tarafların ikisinin de İngiliz vatandaşı olduğu olayda, evlilik dışı doğan çocuğun ortak velâyeti istenmiştir. Milletlerarası Özel Hukuk Kanunu (MÖHUK)'nun 17. maddesi uyarınca İngiliz hukuku uygulanması gerekirken, ilk derece mahkemesi MÖHUK m. 5 uyarınca ortak velâyet kurumunun Türk kamu düzenine aykırı olduğu gerekçesiyle ortak velâyete hükmedilemeyeceğine karar vermiştir. Yargıtay, 10.02.2012 tarihli bir kararına atf yaparak, yabancı bir hukuk kuralının Türk kamu düzenine aykırı olduğunun söylenebilmesi için, Türk hukukunun emredici kurallarına aykırı olmasının yeterli olmadığını, Türk kanunlarının dayandığı temel adalet anlayışına, temel hak ve özgürlüklere aykırı olması halinde Türk kamu düzenine aykırı olduğunun söylenebileceğini belirtmiştir. AİHS'e Ek 7 No'lu Protokol'ün 5. maddesine de atf yapılan kararda, Anayasa'nın 90. maddesi gereği insan hakları ile ilgili uluslararası sözleşmelerin kanunların üstünde olduğu belirtilmiştir. 7 No'lu Protokol hükmünün velâyete ilişkin kanun hükmünü zımni olarak ortadan kaldırdığı sonucuna varılmıştır. Bu doğrultuda, ortak velâyet düzenlemesinin Türk kamu düzenine aykırı olduğuna yönelik ilk derece mahkemesi kararı bozulmuştur.⁴¹

Yargıtay, 04.12.2017 tarihli kararında, ortak velayete karar verilen, tarafların Türk vatandaşı olduğu yabancı mahkeme kararı, ortak velayetin Türk kamu düzenine aykırı olduğu gerekçesiyle tenfiz etmeyen ilk derece mahkemesi kararını bozmuştur. Yargıtay bu kararında da Anayasa'nın 90. maddesine ve 7 No'lu Ek Protokol'ün 5. maddesine atf yapmıştır.⁴²

Yargıtay'ın görüş değiştirmesinden sonra, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi, birlikte velâyete nasıl karar verileceğini emsal olacak şekilde açıkça ortaya koymuştur. Müşterek çocuğun beyanlarının ve sosyal inceleme raporunun dikkate alındığı kararda her ne kadar davacı ve davalı vekili, velâyetin kendi müvekkilinde olmasını talep etse de Bölge Adliye Mahkemesi, çocuğun velâyetine karar verilirken, çocuğun üstün yararının dikkate alınması gerektiğini belirtmiştir. Adı geçen mahkeme, çocuğun idrak çağında olduğunu belirtip, çocuğun hem annesiyle hem de babasıyla görüşmek istediği ve anne ve babasının kendisi ile ilgili aldıkları kararlarda tartışma yaşamadıklarına yönelik beyanlarını dikkate almıştır. Bölge Adliye Mahkemesi, Ek 7 No'lu Protokol'ün yürürlüğe girmesiyle, Türk kanunlarında ortak velâyeti engelleyen hükümlerin örtülü olarak kaldırıldığına karar vererek, çocuğun üstün yararı gereğince ortak velâyete hükmetmiştir.⁴³ Görüldüğü gibi bu kararda, her iki tarafın da ortak velâyet konusunda rızası olmamasına rağmen, Bölge Adliye Mahkemesi, çocuğun görüşünü ve çocuğun üstün yararını dikkate alarak ortak velâyete hükmetmiştir.

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi, daha sonraki bir kararında, ortak velâyete hükmedilebilmesi için anne ve babanın bu yönde ortak rızalarının bulunması gerektiğine karar vermiştir. Adı geçen mahkeme, davalı annenin ortak velâyete yönelik rızası olmadığından bu talebin reddine karar verilmesinde isabetsizlik olmadığına karar vermiştir.⁴⁴ Bölge Adliye Mahkemesinin önceki karardan farklı yönde karar vermesinde, bu olayda çocuğun iki buçuk yaşında olmasının ve görüş açıklayamamasının etkili olduğu söylenebilir.

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi'nin 06.10.2020 tarihinde verdiği kararda, boşanmış eşlerden baba, çocuğun velâyetinin tekrar düzenlenmesini, ortak velâyete dönüştürülmesini aile mahkemesinden talep etmiştir. Davalı anne de müşterek çocuğun babasında kaldığını, ortak velâyeti kabul ettiğini beyan etmiştir. Aile mahkemesi, ortak velâyetin çocuğun üstün yararına aykırı olmasından bahisle davayı reddetmiştir. Bölge Adliye Mahkemesi, tarafların ortak velâyete hükmedilmesi konusunda görüş birliği içinde olduğunu, sosyal inceleme raporunda çocuğun gelişimi açısından ortak velâyetin uygun görüldüğünün rapor edildiğini, boşanmış eşlerin birbirleriyle uzlaşabilecek kapasitede olduklarını dikkate alarak velâyetin taraflara ortak olarak verilmesine karar vermiştir.⁴⁵

⁴⁰ Eylem Apaydın, "Ortak Hayata Son Verilmesi Sonrası Ortak Velâyet Hususunda Yasal Düzenleme Gereği", **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt IX, Sayı: 1 Yıl: 2018, s. 445-476, s. 461, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/492698>, 11.05.2021.

⁴¹ Yargıtay 2. HD, E. 2016/15771, K. 2017/1737, 20.2.2017, (Çevrimiçi), <https://www.lexpera.com.tr>, 19.04.2021.

⁴² Yargıtay 2. HD, E. 2016/18674, K. 2017/13800, 04.12.2017, (Çevrimiçi), (<https://www.lexpera.com.tr>), 19.04.2021.

⁴³ Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 1. HD, E. 2017/121 K.2017/601, k.t.10.05.2017 (Yayımlanmamıştır), Apaydın, **a.g.m.**, s. 463-465.

⁴⁴ Ankara BAM, 2. HD., E. 2019/2783 K. 2019/3945 T. 25.12.2019, (Çevrimiçi), <https://www.lexpera.com.tr>, 05.05.2021.

⁴⁵ Ankara BAM, 2. HD., E. 2019/823 K. 2020/1076 T. 6.10.2020, (Çevrimiçi), <https://www.lexpera.com.tr>, 05.05.2021.

Bir yerel mahkeme de, çocuğun üstün yararı söz konusu olduğunda ortak velâyete karar verilebileceğini ancak somut olayda babanın şiddet eğilimli biri olduğuna ve cezaevinde bulunduğuna dikkat çekerek ortak velâyete karar vermemiştir. Derece mahkemesine göre, AİHS'e Ek 7 No'lu Protokol'ün 5. ve Anayasa'nın 90. maddesi uyarınca hukukumuzda ortak velâyet mümkün hale gelmiştir. Mevcut davada, davalının şiddet eğilimli olması ve davalının ceza evinde bulunması dikkate alınarak ortak velâyete karar verilmemiştir.⁴⁶

Bursa Bölge Adliye Mahkemesi de annenin ortak velâyete rızası olmaması sebebiyle ortak velâyet isteminin yerinde olmadığına karar vermiştir.⁴⁷

İzmir Bölge Adliye Mahkemesi, ortak velâyete hükmedilebilmesi için her iki tarafın da bunu istemesi, kabullenmesi ve ortak velâyetin çocuğun menfaatine aykırı olmaması gerektiğine karar vermiştir.⁴⁸

SONUÇ

Türk Mahkemeleri, AİHS'e Ek 7. No'lu Protokol'ün yürürlüğe girmesinden sonra, eşlerin eşitliğini düzenleyen 5. madde hükmünün TMK m. 336'yı ilga ettiğine veya örtülü olarak ortadan kaldırdığından bahisle ortak velâyete hükmetmişlerdir. Fakat adı geçen protokolün yürürlüğe girmesinden önce yine eşlerin eşitliğini düzenleyen MSHS m. 23 ve çocuğun yetiştirilmesinde anne ve babanın ortak sorumluluğunu düzenleyen Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi m. 5 ve ÇHS m. 18, Türkiye bakımından yürürlükteydi. Türk mahkemeleri, bu hükümleri de dikkate alarak ortak velâyeti tanıyabilirdi.

Her ne kadar Türk mahkemeleri, AİHS'e Ek 7. No'lu Protokol'ün 5. maddesine dayanarak ortak velâyete ilişkin kararlar verseler de, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Ek 7. No'lu Protokol'ün 5. maddesinin taraf devletlere ortak velâyet hakkını tanıma yükümlülüğü yüklediğine karar vermiştir. Boşanan taraflar, çocukları bakımından velâyeti ortak yürütecekleri konusunda anlaşmış olsalar bile AİHM, bu kişiler bakımından ortak velâyete karar verilmemesini ihlal olarak nitelendirmemiştir. Fakat ulusal kanunlarda, velâyet hakkı tanınırken, evlilik içi/dışı doğan çocuğun babası olmak gibi ayrımcılık yasağına aykırı olacak biçimde farklı gruplar arasında farklı düzenlemeler mevcutsa AİHS ihlal edilmiş olur.

KAYNAKÇA

Apaydın, Eylem: "Ortak Hayata Son Verilmesi Sonrası Ortak Velâyet Hususunda Yasal Düzenleme Gereği", **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt IX, Sayı: 1 Yıl: 2018, s. 445-476.

Devellioğlu, M. Ferit: **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Sözlük**, Aydın Kitabevi, Ankara, 2001.

Dural, Mustafa, Ögüz, Tufan, Gümüş, Mustafa Alper: **Türk Özel Hukuku Cilt III (Aile Hukuku)**, Filiz Kitabevi, İstanbul 2014.

Hodgkin, Rachel, Newell, Peter: **Implementation Handbook for the Convention on the Rights of the Child**, 3. Baskı, Geneva, Unicef, 2007.

İnan, Ali Naim, **Çocuk Hukuku**, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No. 3, 1968.

Kurt, Leyla Müjde: "Boşanma Durumunda Birlikte (Ortak) Velâyet", **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: IX, Sayı 2, Yıl 2018, s. 157-186.

Öztan, Bilge: **Aile Hukuku**, Turhan Kitabevi, Ankara 2015.

Akıntürk, Turgut, Ateş Karaman, Derya: **Aile Hukuku**, 15. Basım, Beta Yayınları, İstanbul 2013.

Serdar, İlknur: "Birlikte Velâyet", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt X, Sayı 1, İzmir 2008, s. 155-197.

Serozan, Rona: **Çocuk Hukuku**, 2. Basım, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2005.

⁴⁶ Kocaeli 3. Aile Mahkemesinin 2018/725 Esas sayılı kararı.

⁴⁷ Bursa BAM, 2. HD., E. 2018/2166 K. 2020/56 T. 15.1.2020, (Çevrimiçi), <https://www.lexpera.com.tr>, 05.05.2021.

⁴⁸ İzmir BAM, 18. HD., E. 2018/342 K. 2019/1507 T. 13.11.2019, (Çevrimiçi), <https://www.lexpera.com.tr>, 05.05.2021.

Uluslararası Belgeler

CCPR General Comment No. 19: Article 23 (The Family) Protection of the Family, the Right to Marriage and Equality of the Spouses.

UN Committee on the Rights of the Child (CRC), General Comment No. 5 (2003), General Measures of Implementation of the Convention on the Rights of the Child (arts. 4, 42 and 44, para. 6), 27 November 2003.

UN Committee on the Rights of the Child, General Comment No. 14 (2013) on the Rights of the Child to Have His or Her Best Interests taken as a Primary Consideration (Art 3, para 1), 29 May 2013, CRC /C/GC/14.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

Cernecki v. Austria, 31061/96, 11.07.2000

Elsholz v. Germany, app. no. 25735/94, 13.07.2000

L. v. the Netherlands, 45582/99, 01.09.2004, para. 36

R.W and C. T.G.-W. v. Austria, 36222/97, 22.11.2001.

Sommerfeld v. Germany, 31871/96, 11.10.2001

Sporer v. Austria, 35637/03, 03.05.2011

Zaunegger v. Germany, 22028/04, 03.12.2009, para. 57.

Yargıtay, Bölge Adliye Mahkemeleri ve Derece Mahkemesi Kararları

Yargıtay 2. HD, E. 2016/15771, K. 2017/1737, 20.2.2017.

Yargıtay 2. HD, E. 2016/18674, K. 2017/13800, 04.12.2017, 19.04.2021.

Ankara BAM, 2. HD., E. 2019/2783 K. 2019/3945 T. 25.12.2019.

Ankara BAM, 2. HD., E. 2019/823 K. 2020/1076 T. 6.10.202005.05.2021.

Bursa BAM, 2. HD., E. 2018/2166 K. 2020/56 T. 15.1.2020.

İzmir BAM, 18. HD., E. 2018/342 K. 2019/1507 T. 13.11.2019.

Kocaeli 3. Aile Mahkemesinin 2018/725 Esas sayılı kararı.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

İSLAM HUKUKUNA GÖRE ÇOCUK HAKLARI

Samire HASANOVA*

**Yard. Doç. Dr., Yakın Doğu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi; Yakın Doğu Bulvarı, PK: 99138, Lefkoşa /KKTC, Mersin 10 – Türkiye, ORCID No: 0000-0002-1595-6107*

ÖZET

İnsan kişiliğinin şekillendiği çocukluk dönemi kuşkusuz insan hayatının en önemli dönemidir. İslam dininde de bireyin çocukluk dönemine ayrı bir önem atfedilmiştir. Kur'an-i Kerim ve Peygamberimizin sünnetinde çocuk eğitime, terbiyesine ve haklarına özel yer verilmiş, insanlığın gündemine çocuk hakları mefhumu müstakil bir konu olarak İslam getirmiştir, diyebiliriz. Çünkü, bizzat Resulullah'ın hadislerinde "Çocuğun hakkı" diye başlayan ve bir kısım meseleleri beyan eden hadisler vardır. Kur'an-ı Kerim'de de "hak" olarak yorumlanabilecek çocuklarla ilgili birçok ayet mevcuttur. İlk dönem İslam alimlerinin de çocukluk dönemini ayrıca ele aldıklarını, hatta bununla ilgili müstakil eserler kaleme aldıklarını görmekteyiz. Nitekim, çocuğun bedensel, zihinsel, duygusal, sosyal ve ahlaki gelişimi onun aile ve toplum içindeki yerini düzenleyen hukuk kurallarıyla da ilişkilidir. Bu kuralların insan onuru, saygınlığı ve özgürlüklerine uygun olmasında çocuğun olduğu kadar toplumun da faydası vardır.

Konuyu incelerken öncelikli olarak Kur'an-i Kerim ayetlerinden ve Hz. Muhammed'in hadislerinden istifade ettik, Kur'an ve Sünnet'le temellendirmeye, fıkıh kitaplarından ve bu konuda yazılmış eserlerden yararlanmaya çalıştık.

Sunumda öncelikle çocukluk kavramı İslam Hukukuna göre değerlendirilmiş ve ehliyet bağlamında evreleri ele alınmıştır. İslam Hukukunda çocukluk dönemi cenin, temyize kadar, temyiz çağı, bulug ve rüşd şeklinde evrelere ayrılmıştır. Her evrede çocuğun lehine ve aleyhine olan, yani hak ve görevleri ele alınmış ve her dönemde ehliyeti kapsamında hukuki değişimler göstermiştir. Keza, İslam hukukunda hukuki sonuçlar doğurması bakımından ehliyet, çocuğun fiziksel ve akli gelişimine orantılı olarak mükellef tutulmasına göre tam ve nakıs ehliyet şeklinde ikiye ayrılmaktadır.

Bu çalışmada temelde insan hakları meselesi olan ve güncelliğini hiç yitirmeyen çocuk hakları İslam hukuku bakımından incelenip, İslam hukukuna göre yaşam, inanç, nesep, miras, eğitim-öğrenim görme, süt emme, güzel terbiye edilme, eşit muamele görme, şiddetten korunma, velayet hakkı gibi kişisel ve meslek öğrenme hakkı, sağlıklı yaşama hakkı, oyun oynama hakkı, sporsal aktivite hakkı, sosyal güvenlik hakkı gibi sosyal haklarının olup olmadığına yanıt verilmiştir.

Anahtar kelimeler: İslam Hukuku, çocuk hakları, ehliyet, kişisel haklar, sosyal haklar

CHILDREN'S RIGHTS ACCORDING TO ISLAMIC LAW

ABSTRACT

Childhood, when human personality is shaped, is undoubtedly the most important period of human life. In the religion of Islam, a special importance is attached to the childhood period of the individual. In the Quran and the Sunnah of the Prophet, a special place is given to the education, training and rights of children. We can say that the notion of children's rights has been brought to the agenda of humanity by Islam as a separate issue. Because, in the hadiths of the Messenger of Allah himself, there are hadiths that start as "the right of the child" and express some issues. There are many verses about children that can be interpreted as "right" in the Quran. We see that the first period Islamic scholars also dealt with the childhood period separately and even wrote separate works related to it. As a matter of fact, the physical, mental, emotional, social and moral development of the child is also related to the legal rules that regulate his place in the family and society. The fact that these rules comply with human honor, dignity and freedom is beneficial not only for the child but also for the society.

While examining the subject, we benefited primarily from the Quran verses and from the hadiths of Hz. Muhammad. We tried to base it on the Quran and Sunnah, and make use of fiqh books and works written on this subject.

In the presentation, firstly, the concept of childhood has been evaluated according to Islamic Law and its phases in the context of capacity are discussed. In Islamic Law, childhood is divided into stages such as fetal, up to distinction, distinction age, adolescence and maturity. In every phase, the rights and duties of the child for and against the child have been addressed, and in each period, legal changes have been made within the scope of capacity. Likewise, in Islamic law, capacity is divided into two as full and incomplete competence, according to the physical and mental development of the child, in proportion to the child's physical and mental development.

In this study, children's rights, which are basically a human rights issue and never out of date, are examined in terms of Islamic law. According to Islamic law, answers were sought to the issues like whether they have personal rights such as life, belief, lineage, inheritance, education and training, being breastfed, being well educated, equal treatment, protection from violence, and custody, and whether they have social rights such as the right to learn a profession, the right to a healthy life, the right to play games, the right to do sports activities, and the right to social security.

Keywords: Islamic Law, children's rights, capacity, personal rights, social rights

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

SOSYAL DEVLET ANLAYIŞI ÇERÇEVESİNDE ÇOCUKLARIN KORUNMASINDA İDARENİN SORUMLULUĞU

Dr. Öğr. Üyesi Onur KAPLAN

Yaşar Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İdare Hukuku Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi. Orcid ID: 0000-0003-1252-6352.

ÖZET

Bireylerin gelişen ve değişen ekonomik ve sosyal koşullar karşısında gereksinimlerinin artması, zaman içerisinde devletin belirli alanlara müdahale etmesi gerekliliğini doğurmuştur. Özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrasında ortaya çıkan olumsuz durumların giderilmesi için bireylerin devlete olan talepleri artmış ve temel hak ve hürriyetlerin sistematığı de bu doğrultuda evrilmiştir. Bu kapsamda diğer sosyal alanların yanında çocukların korunması bakımından anayasal düzenleme yapılarak devlete pozitif yükümlülük getirilmesi söz konusu olmuştur. Ayrıca, anayasada pozitif ayrımcılık uygulamaları kapsamında ele alınan bir hak öznesi olarak çocukların, korunması ve gelişimlerinin sağlanması hususları ile buna yönelik kamu politikalarının oluşturulması, idare hukuku bakımından da önem arz etmektedir. Zira idari makamların pozitif hukuk kurallarıyla kendilerine verilen görevleri düzenli biçimde yerine getirmesi, hukuka bağlı devlet ilkesinin somutlaşmasını ve gerçekleşmesini sağlayacaktır. Bu kapsamda idari makamlarca; çocukların genel olarak can ve mal güvenliğinin sağlanmasının yanında, bulunduğu ortam ve şartlar gözetilerek maddi ve manevi gelişimine yönelik idari faaliyetlerin de yapılması gerekmektedir. O halde, çocukların korunması gereken bir özne olduğu ve ailesiyle olan ilişkilerinin onun kişisel ve sosyal durumu üzerinde önemli rol oynadığı göz önüne alınarak; sosyal devlet anlayışı çerçevesinde söz konusu korumanın içeriği ve kapsamı hususunda sistematik bir değerlendirme yapmak icap etmektedir. Özellikle, bu konuda başta BM Çocuk Hakları Sözleşmesi olmak üzere diğer uluslararası sözleşmelere koşut biçimde; çocuğun maddi ve manevi gelişiminde olumsuz etkide bulunabilecek hususların idari makamlar tarafından tespit edilmesi, çocuklarla birlikte ailenin de korunmasına yönelik tedbirlerin alınması, çocuğun yaş gruplarına göre çeşitli kamu politikalarının geliştirilmesi ve bu çerçevede belirli hukuki statülerin oluşturularak, karar alma süreçlerine çocukların katılımının sağlanması önem arz etmektedir. Bu doğrultuda, çalışmada öncelikle sosyal devlet anlayışının idari faaliyetler yönünden etkisi ele alınarak, idari makamların çocukların korunması hususundaki görevlerinin pozitif hukuki temellerinin ne olduğu açıklanacak ve sonrasında yargı kararları ışığında idarenin sorumluluğunun ne şekilde doğabileceği irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Devlet, Çocuk, Koruma, Aile, İdare.

THE RESPONSIBILITY OF THE ADMINISTRATION FOR THE PROTECTION OF CHILDREN WITHIN THE FRAMEWORK OF SOCIAL STATE

ABSTRACT

The increase in the needs of individuals in the face of developing and changing economic and social conditions has created the necessity for the state to intervene in certain areas over time. In order to eliminate the negative situations that emerged especially after the Second World War, the demands of individuals to the state increased and the system of fundamental rights and freedoms evolved in this direction. In this context, a positive obligation to the state has been imposed by making a constitutional regulation for the protection of children, as well as other social areas. Besides, the protection and development of children as a right subject, which is considered within the scope of the necessity of positive discrimination in the constitution, and the formation of public policies for this are also important in terms of administrative law. Because, if the administrative authorities regularly fulfill their duties assigned to them by positive law rules, the principle of the state subject to the law will become concrete. In this context, by administrative authorities; In addition to ensuring the safety of life and property of children in general, administrative activities should also be carried out for their material and spiritual development, taking into account the

environment and conditions. Considering that children are a subject to be protected and their relationship with their family is at the forefront of their social situation; It is necessary to assess the content and scope of the protection in question. Especially, in parallel with other international conventions prepared on this subject, especially the UN Convention on the Rights of the Child, the administrative authorities determine the points that may have a negative impact on the child's material and spiritual development, take measures to protect the family together with the children, develop various public policies according to the age groups of the child and create certain legal statuses in this framework, It is important to ensure the participation of children in recruitment processes. In this direction, first of all, the effect of the social state understanding in terms of administrative activities will be discussed in this study, what is the positive legal basis of the duties of administrative authorities regarding the protection of children, and then, in the light of judicial decisions, how the responsibility of the administration can arise will be examined.

Keywords: Social State, Child, Protection, Family, Administration.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ VE TÜRK ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI KAPSAMINDA ÇOCUKLARA YÖNELİK TUTUKLAMA TEDBİRİ

Doç. Dr. Hüseyin TURAN

Hâkim/Anayasa Mahkemesi Raportörü, Anayasa Mahkemesi/Ankara

ÖZET

Ceza muhakemesinde, yetişkin kişilerin yanında çocukların da şüpheli veya sanık sıfatıyla yargılama süjesi olabilmeleri mümkündür. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nda çocukların cezai sorumluluğu ve çocuklara yönelik tutuklama tedbiri ile ilgili bir takım özel düzenlemeler yapılmıştır.

Çocuk Koruma Kanunu'nun 21. maddesine göre, çocuklar bakımından tutuklamaya diğer tedbirlerin sonuç vermemesi halinde son çare olarak başvurulabilecektir. Bununla birlikte, çocukların bir suç isnadı kapsamında zaman zaman tutuklama tedbirine muhatap oldukları görülmektedir.

Ceza muhakemesinin amaçlarını gerçekleştirmek üzere öngörülen tutuklama, kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkına müdahale oluşturan en ağır bir koruma tedbiridir. Bu yüzden gerek uluslararası belgelerde gerekse iç hukuk düzenlemelerinde tutuklama tedbirine başvurulmasında birtakım sınırlamalar öngörülmüştür. Çocukların tutuklanabilmesine yönelik bu sınırlamalar daha sıkı koşullara bağlanmış, bu hususta bazı ek güvenceler getirilmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, *Nart/Türkiye* kararında çocuklarla ilgili tutuklama tedbirine başvurulmasında bazı ilkeler tespit etmiştir. Buna göre; küçükler, tutukluluğun kesinlikle gerekli olduğu hallerde tutuklanmalıdır. İkinci olarak, makul şüphe halinde dahi küçükler hakkında tutuklama tedbiri son çare olarak düşünülmelidir. Dolayısıyla öncelikle alternatif koruma tedbirleri denenmeli ve bunlara başvurulmaması halinde nedenlerine ilişkin değerlendirmelere kararda yer verilmelidir. Üçüncü olarak, tutuklama tedbiri mümkün olduğunca kısa süreli uygulanmalıdır. Son olarak, çocukların tutuklu bulunduğu ortamların yetişkinlerden ayrı olmasına özen gösterilmelidir.

Anayasa Mahkemesi de *Furkan Omurtag* ve *Semra Omak* başvurularında, suça sürüklenen çocuklar hakkında öncelikle adli kontrol tedbirlerinin uygulanması gerektiği belirtilmiştir. Anılan kararlarda, bu tedbirlerle beklenen amacın gerçekleşmeyeceğinin anlaşılması veya bu tedbirlere uyulmaması halinde tutuklamaya karar verilebileceği ifade edilmiştir.

Ceza muhakemesinin tutuklama tedbirine başvurulmadan sürdürülmesi esastır. Bu yönüyle, tutuklama koşullarının tümü gerçekleşmiş olsa dahi hâkim şüpheliyi veya sanığı tutuklamak zorunda değildir. Nitekim Çocuk Koruma Kanunu ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanun'unda emredici bir şekilde "tutuklanır" ibaresi kullanılmamıştır. Bu hüküm bize tutuklamanın istisnai nitelikte bir tedbir olduğunu göstermektedir. Özellikle de çocuklar söz konusu olduğunda bu istisnanın daha dar yorumlanarak uygulanması gerekir.

Anahtar Kavramlar: çocuk, tutuklama, çocukların tutuklanması, Anayasa Mahkemesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi

APPLICATION OF DETENTION MEASURE TO CHILDREN IN THE LIGHT OF JUDGEMENTS OF EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS AND TURKISH CONSTITUTIONAL COURT

ABSTRACT

In criminal procedure, it is possible for children as well as adults to become the subject of the trial as suspects or defendants. There are special regulations in the Turkish Penal Code (No. 5237) and Child Protection Law (No. 5395) regarding the criminal liability of children and detention measure for children.

According to Article 21 of the Child Protection Law, detention may be applied as a last resort for children if other measures do not bring favorable outcomes. However, it is observed that children are occasionally subjected to detention on remand.

Detention on remand foreseen to realize the purposes of criminal procedure is the most severe protection measure that interferes with the right to liberty and security of the person. Therefore, some restrictions are stipulated in both international documents and domestic legal regulations in applying of this measure. These restrictions are stricter in terms of children, and also some additional safeguards are provided in this regard.

In the Nart/Turkey case, the European Court of Human Rights has laid down some principles in applying to detention measures for children. According to these principles; minors should be detained when detention is absolutely necessary. Secondly, even if there is reasonable suspicion of having committed an offence, detention should be considered as a last resort. Therefore, alternative protection measures should be tried first and If these measures are not taken, explanation for why the application of these measures would not be sufficient should be included in the decision. Thirdly, the detention measure should be as short as possible. Finally, minors should be kept apart from adults.

In the case of Furkan Omurtag and Semra Omak, the Constitutional Court stated that alternative judicial control measures should be applied first about the juvenile pushed to crime. In the aforementioned judgement It was stated that the courts may decide for a detention on remand in case these measures do not bring favorable outcomes or in case of violation of these measures,

It is essential that the criminal proceedings should be continued without resorting to a detention measure. In this respect, even if all the conditions of detention are met, the judge is not obliged to order detention for the suspect or the accused. As a matter of fact, no mandatory phrase has been used in the Child Protection Law and the Criminal Procedure Code (No:5271). This provision shows us that detention is an exceptional measure. The judge does not have to arrest the suspect or the accused, even if all the conditions of detention are met. This exception needs to be interpreted more narrowly, especially when it comes to children.

Keywords: juvenile, detention on remand, detention of children, Constitutional Court, European Court of Human Rights

1- Giriş

Uluslararası belgelerde ve Türk hukukunda çocuk, 18 yaşını bitirmemiş kişileri ifade etmektedir. Suça karışan çocuklar hakkında 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu (TCK),¹ 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK)² ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nda (ÇKK)³ özel düzenlemeler kabul edilmiştir. Bu özel düzenlemeler, çocukların cezai sorumluluklarının tespitinin yanı sıra haklarında uygulanacak tutuklama tedbirine ilişkin hükümler de içermektedir. ÇKK'da suç işleyen çocuklardan bahsedilirken şüpheli ya da sanık kavramı yerine suça sürüklenen çocuk kavramı benimsenmiştir. Tüm bu düzenlemeler, çocuğun korunması ve iyileştirilmesi amacıyla kabul edilmiştir.

Çocuğun yüksek yararı kavramı, çocuk adalet sisteminin mihenk taşı oluşturmaktadır. Bu yüzden, suça karışan çocuklara ilişkin yürütülen ceza muhakemesi süreçlerinde daima bu ilke göz önünde bulundurulmalıdır. Kesin bir hükümden önce, hâkim kararıyla uygulamaya konulan tutuklama tedbiri, kişi özgürlüğüne yönelik en ağır bir müdahale teşkil etmektedir. Ceza muhakemesinin amaçlarını gerçekleştirmek üzere başvuru tutuklama koruma tedbirine, ancak kesinlikle gerekli olduğu hallerde başvurulmalıdır. Eğer bu kişi çocuk ise tutuklama tedbiri en son çare olarak düşünülmeli; hatta bunun yerine öncelikle adli kontrol tedbirleri uygulanmalıdır.

Bu çalışmada, ÇKK'da ve CMK'da yer alan hükümler çerçevesinde suça sürüklenen çocukların yargılama sürecinde karşılaşılabilecekleri tutuklama tedbiri ele alınacaktır. Bundan önce çocuk kavramı ve çocukların cezai sorumlulukları üzerinde durulacaktır. Yine, uluslararası belgelerde çocuklarla ilgili düzenlemelere konuyla bağlantılı olduğu ölçüde değinilecektir. Çalışmada, özellikle Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (AİHM) çocukların tutuklanmalarıyla ilgili kararlarına ise ayrıntılı olarak yer verilecektir.

¹ Kabul Tarihi: 26/9/2004, R.G. 12/10/2004, S.25611.

² Kabul Tarihi: 4/12/2004. R.G. 17/12/2004, S.25673.

³ Kabul Tarihi: 3/7/2005, R.G. 15/7/2005, S.25876.

2- Çocuğun Tanımı

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 41. maddesinde çocuğun haklarından bahsedilmesine karşılık, çocuğun tanımına ilişkin açık bir hüküm bulunmamaktadır. CMK'nın 2. maddesinde, muhakeme hukukuna ilişkin şüpheli, sanık, müdafî, vekil, soruşturma ve kovuşturma gibi bazı kavramların tanımı yapılmış, ancak maddede çocuk kavramı ile ilgili bir tanıma yer verilmemiştir. CMK'da çocuk kavramının tanımı açık bir şekilde yapılmamış ise de bazı maddelerde dolaylı bir biçimde çocuk tanımına yer verildiği görülmektedir. CMK'nın 185. maddesinde, 18 yaşını doldurmamış olan sanıkların duruşmasının kapalı yapılması öngörülmüştür. Buna göre 18 yaşından büyük sanıkların duruşması aleni yapılacaktır. Kanun'da 18 yaşını doldurmamış olan sanıklarla çocukların kastedildiği anlaşılmaktadır. Bir diğer hüküm ise aynı Kanun'un 150. maddesinin 2. fıkrasıdır. Fıkra da geçen “*müdafî bulunmayan şüpheli veya sanık çocuk*” ibaresini, müdafîsi bulunmayan 18 yaşını doldurmamış şüpheli veya sanık çocuk olarak anlamak gerekir.⁴ CMK'da belirtilen bu hükümlerden ayrı olarak tanıklar, mağdur çocuklar, şüpheli ve sanıklarla irtibatlı olarak çocuk kavramı geçmektedir.⁵ Buna karşılık TCK'nın 6. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde çocuğun kim olduğuna ilişkin bir tanım bulunmaktadır. TCK'ya göre çocuk, 18 yaşını doldurmamış kişiyi ifade eder. Buna paralel bir düzenleme ÇKK'da bulunmaktadır. ÇKK'nın 3. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendine göre, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) 11 ve 12. maddeleri çerçevesinde evlenme veya mahkeme kararıyla daha erken bir yaşta ergin olsa bile 18 yaşın altında olan kişiler ÇKK kapsamında çocuk olarak kabul edilmiştir. Belirtilen hükümler bir bütün olarak değerlendirildiğinde, 18 yaşını doldurmamış her kişi, daha erken bir yaşta evlilik veya mahkeme kararı ile ergin (reşit) olsa bile ceza ve ceza muhakemesi açısından çocuk olarak kabul edilmiştir. Ceza hukuku açısından çocukluk ile erginlik arasında doğrudan bir bağ bulunmamaktadır. Çocuk kavramının belirlenmesinde tamamıyla yaşın ölçüt alınmış olduğunu söyleyebiliriz. TCK'da yaşın kusur yeteneği üzerindeki etkisi de 18 yaşın tamamlanmasına kadar kabul edilmiştir. 18 yaşından sonra ise kişinin yaşı ne olursa olsun, yaşın ceza sorumluluğu üzerinde bir etkisi bulunmamaktadır.⁶

TCK'da çocuk kavramından bahsedilirken kişinin çocuk olup olmadığına, suçun işlendiği tarih dikkate alınarak karar verilmektedir.⁷ Bu tespit yapıldıktan sonra çocuk olduğuna karar verilen kişi, kanunlarda belirtilen çocuklara özgü lehe düzenlemelerden faydalanabilecektir. CMK'da ise derhal uygulama ilkesi geçerli olup, işlemin yapıldığı tarihe göre bir belirleme yapılmaktadır.⁸ Muhakeme işlemlerinin yapıldığı esnada kişinin yaşına bakılacak, bu hale göre çocuklara özgü hakların kullanılıp kullanılmamasına karar verilecektir. Çocuklar hakkında tutuklama tedbirine başvurulmak istenildiğinde, bu tarihteki yaşa göre tutuklama yasağının bulunup bulunmadığı belirlenecek, tutuklamaya sevk ya da tutuklama talebi yerine alternatif koruma tedbirlerinin uygulanıp uygulanmayacağına karar verilecektir.

Uluslararası belgelerde ve kanunlarımızda çocuk kavramından başka bir de küçük kavramı kullanılmaktadır. Küçük kavramından bahsedildiğinde doğrudan çocuk mu ifade edilmektedir. Ya da küçük kavramı ile çocuk kavramı farklı anlamlara mı gelmektedir sorusu akla gelebilir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde (Sözleşme) özgürlük ve güvenlik hakkını düzenleyen 5. maddenin 2. fıkrasının (d) bendinde, gözetim altında eğitimi için usulüne uygun olarak verilmiş bir karar gereği veya yetkili merci önüne çıkarılmak üzere yasaya uygun olarak küçüklerin tutulmasına izin verilmiştir. AİHM, bu maddeyle ilgili yaptığı incelemelerde Sözleşmenin 5. maddesinde geçen küçük kavramı ile 18 yaşından küçük olan kişilerin kastedildiğini, bir başka ifadeyle küçük deyiminden çocukların anlaşılması gerektiğini ifade etmiştir.⁹ Anayasa Mahkemesi de Anayasanın 19. maddesinde yer alan kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiği ile ilgili kendisine yapılan bireysel başvurularda, bir suç isnadı kapsamında yakalanan, gözaltına alınan veya tutuklanan çocuklarla ilgili verdiği kararlarda uluslararası belgelere de atıf yaparak çocuk deyiminden 18 yaşından küçüklerin anlaşıldığını belirtmiştir.¹⁰

⁴ Berrin Akbulut, “*Ceza Mevzuatında Çocuk ve Çocukların Yakalanması, Gözaltına Alınması*”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuki Araştırmalar Dergisi, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, Cilt:19, S.2, Yıl:2013, s.559.

⁵ Bkz. CMK'nın 50, 76/4 ve 150/2 maddeleri

⁶ Mahmut Koca/İlhan Üzülmüş, *Türk Ceza Kanunu Genel Hükümler*, 4. Baskı, Seçkin Ankara 2011, s.276.

⁷ Akbulut, s. 548. Nur Centel/Hamide Zafer/Özlem Çakmut, *Türk Ceza Hukukuna Giriş*, 11. Baskı, Beta İstanbul 2020, s. 406. Koca/Üzülmüş, s.276.

⁸ Cumhuriyet Şahin, *Ceza Muhakemesi -I-*, 9. Bası, Seçkin Ankara 2018, s.6.

⁹ *Komarska/Birleşik Krallık*, B. No: 33670/96, 12/10/2000.

¹⁰ *Furkan Omurtag*, B. No: 2014/18179, 25/10/2017. Anayasa Mahkemesinin bu ve diğer bireysel başvuru kararları için bkz. <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/>

İnsan hakları açısından bakıldığında küçük kavramı ile çocuk kavramı aynı anlama gelmektedir. TCK'nın 31. maddesi de bu görüşü destekler niteliktedir. TCK'nun 31. maddesi, kusur yeteneğini etkileyen hallerden biri olarak yaş küçüklüğünü düzenlemektedir. Bu maddede, sorumluk açısından 0-12, 12-15 ve 15-18 yaş grupları belirlenmiştir. Görüldüğü üzere maddede 18 yaşın altında olanların küçük yaş grubu içinde olduğu ifade edilerek, çocuk kavramı yerine yaş küçüklüğü kavramı benimsenmiştir.

Çocuğun kim olduğu hakkında uluslararası belgelerde de hükümler bulunmaktadır. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesinin (BMÇHS) 1. maddesi, *"Bu Sözleşme uyarınca çocuğa uygulanabilecek olan kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, on sekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılır."* demektedir. BMÇHS'ye göre çocuk, ulusal yasaya göre daha erken bir yaşta reşit olma hariç, 18 yaşının altında olan herhangi bir kimsedir. Bundan başka Avrupa Konseyi tarafından kabul edilen Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesinde de çocuk kavramına yer verilmiş, anılan sözleşmenin 1. maddesinde de çocukluk yaşının 18 yaş altı olduğu açıkça belirtilmiştir.

3- Çocukların Cezai Sorumluluğu

TCK'da, çocukların işledikleri bir suçtan dolayı cezai sorumluluğunun tespiti bakımından farklı yaş grupları belirlenmiştir.¹¹ Buna göre ilk grup, suçu işlediği sırada 12 yaşını bitirmemiş olan çocuklardır. Bu yaş gurubunda olanların, yani 12 yaşını bitirmemiş olan çocukların kusur yeteneğine sahip olmadıkları kabul edilmektedir.¹² Kanun koyucu 12 yaşını doldurmamış olan çocukların ceza sorumluluğunun bulunmadığını kesin olarak kabul etmiştir. Dolayısıyla bu halde yaşın, kusur yeteneği üzerindeki bir etkisinin de araştırılmasına gerek kalmamaktadır.¹³ 12 yaşını bitirmemiş çocukların işledikleri bir suçtan ötürü haklarında ceza kovuşturması yapılamamaktadır. Ceza kovuşturması, CMK'nın 2. maddesinin 1. fıkrasının (f) bendine göre iddianamenin kabulüyle başlayıp hükmün kesinleşmesine kadar olan devreyi ifade etmektedir.

12 yaşın altında olan çocukların kusur yeteneği olmadığı için cezai sorumluluğu bulunmamakta ve haklarında bu yüzden ceza kovuşturması yapılamamakta ise de ÇKK'nın 5. maddesi ile TCK'nın 31. maddesinin 1. fıkrası çerçevesinde çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanabilmektedir. TCK'nın 56. maddesinde çocuklara özgü güvenlik tedbirlerinin neler olduğu ve bu tedbirlerin ne şekilde uygulanacağını ilgili kanunda gösterileceği belirtildiğinden bahsedilen kanunun ÇKK olduğu açıktır. ÇKK çerçevesinde uygulanan güvenlik tedbirleri ile çocuğun içinde bulunduğu tehlikeli ortamdan uzaklaştırılması ve çocuğun meydana getirmiş olduğu tehlikeli durumun ortadan kaldırılması hedeflenmektedir.¹⁴

Bir diğer yaş grubu ise 12 ile 15 yaş arasında olan çocuklardır. TCK'nın 31. maddesinin 2. fıkrasına göre suçun işlendiği esnada 12 yaşını bitirmiş olup 15 yaşını doldurmamış olan çocuklar hakkında ceza soruşturması yapılabilecektir. Fakat bu yaş grubundakilerin öncelikle işledikleri fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin bulunup bulunmadığı konusunda uzman bir hekimden rapor alınması gerekmektedir. Alınacak rapor doğrultusunda çocuklar hakkında ceza kovuşturması yapıp yapılamayacağına karar verilecektir. Rapor; çocuğun, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin var olduğu şeklinde ise çocuk hakkında ceza verilebilecek, ancak verilen bu cezadan bir indirim uygulanacaktır. Rapor aksi kanaatte ise çocuğun cezai sorumluluğu bulunmadığı için ceza kovuşturması evresine geçilemeyecek, buna karşılık suça sürüklenen çocuk hakkında çocuklara özgü koruyucu ve destekleyici güvenlik tedbirleri uygulanacaktır.

Görülüyor ki 12-15 yaş grubunda kalan çocukların işledikleri bir fiilden ötürü ceza hukuku açısından bir sorumluluğunun bulunup bulunmadığı tamamıyla çocuğun yaptığı eylemin hukuki anlamını kavrama yeteneğine sahip olup olmadığına bağlı olmaktadır. ÇKK'nın 35. maddesi gereğince çocuk hakkında ayrıca sosyal inceleme raporu alınabilecektir. Sosyal çalışma görevlilerince hazırlanan bu rapor, çocuğun bireysel özelliklerini ve sosyal çevresini göstermektedir. Rapor, çocuğun işlediği fiilden dolayı sorumlu tutulup tutulamayacağına ve hakkında verilecek hükmün niteliğinin ve kapsamının belirlenmesinde önemli ölçüde yardımcı olabilecektir. Sosyal inceleme raporu aynı zamanda ceza muhakemesinin hem soruşturma

¹¹ Feridun Yenisey; *Mağdur Çocuk Haklarına İlişkin Öneriler*, Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları, 2017, s.29. Akbulut, s.549.

¹² Centel/Zafer/Çakmut, s.406. Koca/Üzülmez, s.276. İzzet Özgenç; *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 15.Bası, Seçkin Ankara 2019, s.414.

¹³ Akbulut, s.550.

¹⁴ Koca/Üzülmez, s.277.

evresinde hem de kovuşturma evresinde suçta sürüklenen çocuk hakkında uygulanabilecek koruma tedbirlerinin belirlenmesinde de belirleyici olacaktır.

Son yaş grubu ise fiili işlediği sırada 15 yaşını bitirmiş, ancak 18 yaşını doldurmamış olan çocuklardır. TCK'nın 31. maddesinin 3. fıkrasında, 15-18 yaş grubunda olan çocuklar tarafından bir suç işlendiğinde, hakkında kamu davası açılabilmesi ve suçu işledikleri sonucuna varılır ise cezalandırılacakları öngörülmüştür. Fakat işledikleri suçun niteliklerine bağlı olarak cezalarından bir indirim söz konusu olmaktadır. TCK'daki öngörülen indirimlerin yapılmasının temelinde, bu yaş grubundaki çocukların topluma kazandırılmaları ve tekrar suç işlemelerinin önlenmesi yatmaktadır.¹⁵ 15-18 yaş grubunda olan çocukların kusur yeteneklerinin bulunduğu kabul edildiği için, bu yaş grubundakiler hakkında işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin var olup olmadığının tespiti için uzman bir hekimden rapor alınması yoluna gidilmeyecektir.¹⁶ Yine de ÇKK'nın 35. maddesi gereğince sosyal inceleme raporu alınması gerekmektedir. Sosyal inceleme raporu, yargılama sonucunda çocuk hakkında verilecek cezanın bireyselleştirilmesi, seçenek yaptırımların belirlenmesi, takdiri indirim nedenlerinin uygulanması, hapis cezasının ertelenmesi gibi hükümlerin uygulanmasında belirleyici bir rol oynayacaktır.¹⁷ Kovuşturma evresi sonunda hükmün belirlenmesinde rol oynayan sosyal inceleme raporu, 15-18 yaş grubunda olan çocuklar hakkında CMK'da öngörülen koruma tedbirlerinin uygulanmasında da yargısal makamlara kılavuzluk edecektir.

4- Çocukların Tutuklanması

a) Genel Olarak Tutuklama

Tutuklama, ceza muhakemesinin amaçlarını gerçekleştirebilmek için CMK'da öngörülmüş bir koruma tedbiridir.¹⁸ Ne var ki tutuklama tedbiri, diğer koruma tedbirlerine nazaran, kişi özgürlüğüne en ağır bir müdahale niteliğini taşımaktadır.¹⁹ Her ne kadar hâkim kararıyla tutuklama kararı verilebilmekte ve bu karar geçici nitelikte bulunmakta ise de henüz yargılama yapıp bir mahkûmiyet kararı kurulmadan ve mahkûmiyet kararı kesinleşmeden önce tutuklama tedbirine başvurulmaktadır.²⁰

Tutuklama tedbirine başvurulabilmesi için ön koşul olarak suçun işlendiğine dair ortada kuvvetli suç şüphesini ortaya koyan somut olguların bulunması gerekmektedir.²¹ Kuvvetli suç şüphesi ne Anayasa'da ne de CMK'da tanımlanmıştır. Öğretide kuvvetli suç şüphesi, genel itibarıyla, eldeki deliller ışığında yapılacak bir yargılamada sanığın mahkûm olma ihtimalinin kuvvetle muhtemel olması olarak ifade edilmektedir.²² Buradaki şüphe, tutuklamanın talep edildiği ya da tutuklamaya karar verildiği andaki ve kişinin tutuklu kaldığı süre boyunca devam eden bir şüphe dir.²³ Gereklili olan kuvvetli suç şüphesinin var olup olmadığı, somut olayın özelliğine göre karar vermeye yetkili makamlarca takdir edilecek ve buna ilişkin somut olguların tutuklama kararında gösterilmesi gerekecektir.

Bu ön koşuldan önce tutuklamanın kanuni bir temelini bulunması ve kanunda öngörülen bir tutuklama yasağının söz konusu olmaması gerekmektedir. Örneğin ÇKK'nın 21. maddesinde, 15 yaşından küçüklerin belli bir cezanın altında kalan suçlar yönünden tutuklanamayacağı açık bir biçimde hüküm altına alınmıştır. Keza CMK'da da belli bir sürenin altında olan hapis cezalarında tutuklama kararının verilemeyeceği belirtilmiştir.²⁴ Bu şartların karşılanmasından sonra tutuklama kararı verilebilmesi için meşru bir amacın bulunması, bir başka ifadeyle CMK'da belirtilen tutuklama nedenlerinin bulunması da zorunludur. CMK'nın 100. maddesinin 2. fıkrasında tutuklama nedenleri; şüpheli veya sanığın kaçması, saklanması veya kaçacağı

¹⁵ Centel/ Zafer/Çakmut; s.412.

¹⁶ Akbulut, s. 559.

¹⁷ Özgenç, s.420.

¹⁸Bahri Öztürk/Behiye Eker Kazancı/Sesim Soyer Güleç; *Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirleri*, Seçkin, Ankara, 2013, s. 19.

¹⁹*Erdem Gül ve Can Dündar* [GK], B. No: 2015/18567, 25/2/2016, § 92.

²⁰Hüsnü Aldemir; *Yakalama Gözaltına Alma Tutuklama Adli Kontrol Hürriyeti Kısıtlayan Koruma Tedbirleri*, 1.Baskı, Seçkin Ankara 2012, s.140.

²¹Centel/Zafer, s.395; Feridun Yenisey/Ayşe Nuhoğlu; *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 4.Bası, Seçkin, 2016, s. 353.

²²Öztürk, Bahri/Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/Gezer, Özge Sırma/ Kırıt, F. Saygılar/Akcan, Esra Alan/Özaydın, Özlem/Tütüncü, Efser Eser/Willemin, Derya Altınok / Tok, Mehmet Can; *Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku*, (Editör: Bahri Öztürk), Seçkin, 12. Bası, Ankara, 2018, s.437. Şahin, s.296.

²³ Şahin, s.297; Nur Centel/Hamide Zafer; *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 16. Bası, Beta, İstanbul, 2019, s.394.

²⁴ Bkz. CMK'nun 100/4. Maddesi.

şüphesini uyandıran somut olguların bulunması, şüpheli veya sanığın davranışlarının delilleri yok etme, gizleme veya değiştirme, tanık, mağdur veya başkaları üzerinde baskı yapılması girişiminde bulunulması halleri olarak sayılmıştır. Maddede, ayrıca tutuklama nedeninin varsayılabileceği suçlara ilişkin olarak katalog suçlar listesi de düzenlenmiştir. Buna göre katalogda belirtilen suçlardan birinin işlenmesi halinde CMK'nın 100. maddesinin 3. fıkrası gereğince diğer tutuklama nedenleri bulunmamakla birlikte bir tutuklama nedeni CMK açısından var sayılmaktadır. Katalog suç listesinde yer alan bir suçun işlenmiş olması CMK'ya göre tek başına bir tutuklama nedenidir.

Son olarak tutuklama tedbiri, tutuklamaya konu edilen suçun önemi ve uygulanacak olan yaptırımın ağırlığı karşısında ölçülü de olmalıdır. Bu husus CMK'nın 100. maddesinin 1. cümlesinde açık bir biçimde ifade edilmiştir. Bu hükme göre işin önemi, verilmesi beklenen ceza veya güvenlik tedbiriyle ölçülü olmaması halinde tutuklama kararı verilmemelidir.²⁵ Kuvvetli belirtinin ve bir tutuklama nedeninin bulunması halinde dahi, tutuklama tedbiri yerine kişi özgürlüğüne daha az müdahaleyi gerektiren başka araçların düşünülmesi gerekmektedir. Başka bir ifadeyle, kişi özgürlüğüne daha az bir müdahale oluşturan bir tedbirle tutuklamadan beklenen amaç sağlanacak ise bu tedbirle yetinilmeli ve daha ağır bir tedbire başvurmadan kaçınılmalıdır.²⁶ Bu durum ölçülülük ilkesinin bir gereğidir.²⁷ Dolayısıyla, bir tutuklama tedbirinin ölçülü olduğunun söylenebilmesi için tutuklamaya alternatif diğer koruma tedbirlerinin somut olay bakımından yeterli olmaması gerekir.²⁸ Zira tutuklama tedbirinin bir amaç değil, bir araç olduğu dikkate alındığında tutuklama, son çare olarak düşünülmelidir. Bu çerçevede tutuklamaya göre temel hak ve özgürlüklere daha hafif etkide bulunan adli kontrol yükümlülüklerinin, ulaşılmak istenen meşru amaç bakımından yeterli olup olmadığı her somut olayda dikkate alınması gereken bir husustur.

Adli kontrol tedbiri, tutuklama tedbirindeki ölçülülük ilkesinin bir yansımasıdır. Yine, yargılama sonucunda verilecek cezanın miktarına göre tutuklama kararı verilmesinin şüpheli veya sanık aleyhine sonuçlar doğurma ihtimali varsa bu durumda da tutuklama kararı verilmemeli ya da tutuklamaya son verilmelidir. Ancak tüm bu şartların bir arada olduğu halde tutuklama tedbiri hukuki olabilecektir.²⁹ Bu koşulların birlikte bulunmasına rağmen hâkim yine de tutuklama kararı vermek zorunda değildir. CMK'da ve diğer kanunlarda tutuklamayı zorunlu kılan bir hüküm bulunmamaktadır. CMK'da tutuklama tedbiri yanında adli kontrol müessesesinin benimsenmiş olması da bunu desteklemektedir. Eğer, adli kontrol tedbirinin yeterli olduğu anlaşılırsa, tutuklama tedbirine başvurulmamalıdır. CMK sisteminde bütün suçlar bakımından adli kontrol yükümlülüklerinin uygulanması pekâlâ mümkündür.³⁰

Adli kontrol tedbiri yanında CMK'da ve diğer kanunlarda öngörülmüş olan tutuklama yasakları da ölçülülük ilkesinin bir yansımasıdır. İlke gereği tutuklama kararı somut olay göz önünde bulundurulduğunda ölçülü olmak zorundadır. Bunun için de bir taraftan şüpheli veya sanığın kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının, diğer taraftan olayın önemi ve beklenen cezanın miktarının karşılıklı olarak daima ölçülmesi gerekmektedir. Şüpheli veya sanığın yaşam ilişkileri, mesleki ve ailevi bağları, sağlık durumu, çocuk olup olmadığı gibi hususlar bu kapsamda göz önünde bulundurulmalıdır.³¹ Ölçülülükten ne anlaşılması gerektiği ile ilgili olarak derece mahkemeleri, tutuklamanın ölçülülüğünü, sadece kişinin tutuklu kaldığı sürenin, yargılama sonucunda verilecek muhtemel ceza miktarını aşırıp aşmadığı şeklinde ele almaktadırlar. Fakat tutukluluk bir ceza değildir, gayesi de cezalandırma amaçlı değildir. TCK'nın 63. maddesinde öngörülmüş olan hükmedilen cezadan mahsup işlemi, sadece hakkaniyet gereği kabul edilmiştir.³²

Tutuklama ve tutuklamaya ilişkin genel hükümler ile tutukluluk süreleri CMK'nın 100 ve devamı maddelerinde düzenlenmiştir. CMK'nın 102. maddesine göre, uzamış sürelerle birlikte ağır ceza mahkemesinin görevine girmeyen işlerde (Asliye ceza mahkemelerinin görev alanına giren suçlarda) azami tutukluluk süresi 1 yıl 6 ay iken, ağır ceza mahkemesinin görevine giren işlerde toplam tutukluluk süresi 5

²⁵ Yenisey/Nuhoğlu, s.354.

²⁶ Aldemir, s.161.

²⁷ Yenisey/Nuhoğlu, s. 337.

²⁸ Centel/Zafer, s.399; Yenisey/Nuhoğlu, s. 354.

²⁹ Yusuf Enes Kaya; *Bireysel Başvuru Yolunda Tutuklamanın Hukukiliğinin İncelenmesi*, Onikilevha, 1.Baskı, İstanbul, Aralık 2019, s.33.

³⁰ Yenisey/Nuhoğlu, s.337.

³¹ Öztürk/Tezcan/Erdem/Gezer/Kırıt/Akcan/Özaydın/Tütüncü/Willemin/Tok, s.469.

³² Yenisey/Nuhoğlu, s.348.

yıl, devlet aleyhine işlenen bazı suçlarda ise 7 yıldır.³³ Tutukluluk sürelerinin belirlenmesinde yetişkinler ile çocuklar arasında bir ayırım yapılmamıştır. 7188 sayılı Kanun ile ceza muhakemesinin yalnızca soruşturma evresinde geçebilecek azami tutukluluk sürelerinin uygulanmasında çocuklar için farklı hükümler getirilmiş ise de toplam tutukluluk süreleri yönünden farklı bir süre kabul edilmemiştir.³⁴ CMK'da düzenlenmiş olan genel hükümlere ilaveten ÇKK'da çocuklar için kimi özel güvenceler kabul edilmiştir. Bu yüzden bir suç isnadı kapsamında suça sürüklenen çocuğun tutuklanmasının değerlendirilmesinde CMK ve ÇKK'daki hükümlerinin birlikte dikkate alınması zorunludur.

b) Çocuklara İlişkin Özel Düzenlemeler

Tutuklamaya ilişkin genel hükümler CMK'da düzenlenmiş olup, getirilen bu hükümler yetişkinler için olduğu kadar çocuklar için de evleviyetle geçerlidir. Çocuğun işlediği bir suçtan dolayı tutuklama tedbirine başvurulabilmesi için CMK'nın aradığı kuvvetli suç şüphesinin mevcut olması ve bir tutuklama nedeninin varlığı çocukların tutuklanması bakımından da geçerli bulunmaktadır. Bununla birlikte sadece para cezasını gerektiren suçlarda veya vücut dokunulmazlığına yönelik kasten işlenen suçlar hariç olmak üzere, hapis cezasının üst sınırı 2 yıldan fazla olmayan suçlarda tutuklama yasağı bulunduğu için tutuklama kararı verilememektedir. Dolayısıyla tutuklama kararı verilebilmesi için üçüncü olarak tutuklama yasağı da bulunmamalıdır.³⁵

ÇKK'nın 21. maddesinde bu koşullara ilaveten tutuklamayla ilgili yaş gruplarına göre bir düzenleme yapılmıştır. Buna göre, 12 yaşını bitirmemiş çocukların cezai sorumlulukları bulunmadığı için işledikleri bir suç nedeniyle haklarında hiçbir surette tutuklama kararı verilemeyecektir. 12 yaşını bitirmemiş olanlar hakkında, yukarıda ifade edildiği üzere ÇKK'da belirtilen koruma tedbirleri uygulanabilecektir. Yakalama, İfade Alma ve Gözaltına Alma Yönetmeliği'nin 9. maddesinde (a/1) bu yaş grubunda olan çocukların bir suç isnadı kapsamında yakalanması ve suç tespitinde kullanılmaları da yasaklanmıştır.³⁶ 12 yaşını tamamlamamış olan çocuklar, sadece kimliğinin tespit edilmesi ve işlenmiş olan suçun belirlenmesi amacıyla yakalamaya konu edilebilecektir. Yönetmeliğe göre kimlik tespitinin yapılması üzerine derhal serbest bırakılmaları gerekmektedir.³⁷

12 yaşını bitirmiş fakat 15 yaşını doldurmamış çocukların işledikleri suçtan ötürü tutuklanabilmeleri için suçun, kanunda öngörülen cezasının üst sınırının beş yılı aşması gerekmektedir. Başka bir ifadeyle 15 yaşını doldurmamış çocuklar hakkında, üst sınırı 5 yılı aşmayan hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı tutuklama kararı verilemeyecektir. Bu hüküm, 15 yaşını bitirmemiş olan çocuklar bakımından bir tutuklama yasağını içermektedir. 15 yaşını doldurmuş çocukların tutuklanabilmeleri için işledikleri fiillerin kanundaki cezasının miktarı açısından CMK'dan farklı olarak ÇKK'da ayrı bir düzenleme yapılmamıştır. Bu yüzden 15 yaşını bitirmiş çocuklar hakkında tutuklama nedenleri ve tutuklama yasakları bakımından CMK'da belirtilen tutuklamaya ilişkin genel hükümler uygulanacaktır. Bir suç kapsamında yakalama koruma tedbirinin uygulanması bakımından ise Yakalama, İfade Alma ve Gözaltına Alma Yönetmeliği'nin 9. maddesinin (b) fıkrasına göre 12 yaşını tamamlamış olup ancak 18 yaşını doldurmamış olan çocukların yakalanmaları mümkündür. Ancak, bu bentte belirtilen hükümlerin uygulanmasında özen gösterilmek durumundadır. Bu kapsamda 12-18 arası yaş grubundaki çocukların yakalanması halinde yakalama, yakınlarına ve müdafiyeye haber verilecek, yakalanan çocuklar derhâl Cumhuriyet başsavcılığına sevk edilecek, bunlarla ilgili soruşturma işlemleri Cumhuriyet başsavcısı veya görevlendireceği Cumhuriyet savcısı tarafından bizzat yürütülecektir.³⁸

ÇKK'da, CMK'nın 109. maddesindeki adli kontrol hükümlerinden ayrı olarak çocuklara özgü adli kontrol düzenlemesi yapılmıştır. ÇKK'nın 20. maddesinin ilk fıkrasında suça sürüklenen çocuklar hakkında CMK'nın 109. maddesindeki hükümlere ilaveten hangi tür adli kontrol tedbirlerine karar verilebileceği düzenlenmiş, maddenin 2. fıkrasında ise çocuklar hakkında öncelikle adli kontrol tedbirlerinden birisine veya

³³5237 sayılı Türk Ceza Kanun'un İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında giren suçlarda azami tutukluluk süresi 7 yıldır. CMK 102/2.

³⁴7188 Sayılı Kanun, Kabul Tarihi: 17/10/2019, R.G: 24/10/2019, Sayısı: 30928. Bkz. CMK'nun mad.102/4.

³⁵ Ahmet Gökçen/Murat Balcı/M.Emin Alşahin/Kerim Çakır; *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Adalet Yayınevi, Ankara-2018, s.396.

³⁶ R.G. 1/6/2005, S:25832.

³⁷ Yener Ünver/Hakan Hakeri; *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 13. Baskı Adalet, Ankara 2017, s. 320. Akbulut, s. 574.

³⁸ Ünver/Hakeri, s.320. Akbulut, s.576.

birkaçına karar verilmesi, ancak bu tedbirlerden bir sonuç alınamaması, sonuç alınamayacağına anlaşılması veya tedbirlere uyulmaması halinde tutuklama kararının verilebileceği hüküm altına alınmıştır.³⁹

ÇKK'nın 20. maddesinin 2. fıkrası, yaşı ne olursa olsun, yani 12 yaşını doldurmuş fakat 18 yaşını bitirmemiş olan suça sürüklenen çocuklar hakkında tutuklama kararı verilebilmesi için öncelikle adli kontrol tedbirine başvurulmasını bir zorunluluk olarak öngörmüştür. ÇKK'nın 20. maddesinde, yaş ve ceza sınırlaması konulmadığı için çocukların işlediği bütün suçlar bakımından adli kontrol tedbirine başvurulması, tutuklama öncesinde bir ön koşul olmaktadır. Tutuklama kararı verilebilmesi için ilk olarak adli kontrol tedbirine başvurulmuş olması, ikinci olarak bu tedbire uyulmamış olması ve son olarak uygulama sırasında sonuç alınamayacağına anlaşılması mecburiyeti bulunmaktadır. Belirlenen adli kontrol tedbirine veya tedbirlere uyulmadığı durumda dahi tutuklamama mecburiyeti bulunmamakta, hâkime tutuklama kararı vermesi için bir takdir hakkı yine verilmiş olmaktadır. Ayrıca Çocuk Koruma Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmeliğin 10. maddesinde, yerine getirilemeyen adli kontrol tedbiri yerine başka bir adli kontrol tedbirinin uygulanması gerektiği ifade edilmiştir. Bu düzenlemelere göre çocuklar hakkında, adli kontrol tedbirine başvurulmadan önce tutuklama kararı verilmesinin yolu kapatılmıştır.⁴⁰ Belirlenen adli kontrol tedbirinin yerine getirilmediği durumda dahi CMK'nın 112. maddesi gereği otomatik tutuklama çocuklar için söz konusu olmamaktadır. Uygulanamayan adli kontrol tedbirinin değiştirilerek yeni bir adli kontrol tedbirinin uygulanması veya bazılarının uyulmasından muaf tutulması yoluna gidilecektir.⁴¹

12-15 yaş grubunda olan çocukların işledikleri suçtan dolayı haklarında ceza kovuşturması yapılabilmesi için uzman hekimden rapor alınması bir zorunluluktur. Alınacak bu rapor sonucunda çocuğun işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin var olmadığı tespit edildiğinde, ceza kovuşturması yapılamayacaktır. Doğal olarak ceza kovuşturması yapılamayacak çocuk hakkında bu aşamadan sonra daha ağır bir tedbir olan tutuklama tedbirine de başvurulamayacaktır. Bu yüzden, soruşturma makamları tarafından 12-15 yaş grubunda olan çocukların işledikleri fiilden dolayı öncelikle, kusurluluğun mevcut olup olmadığı araştırması yoluna gidilmelidir. Kusurluluğun tespit edildiği durumda, diğer koşulların da bulunması halinde tutuklama tedbirine başvurulmalıdır.

12- 18 yaş grubu içinde, cezai sorumluluğu bulunan ve kanunen bir tutuklama yasağı bulunmayan çocuklar hakkında tutuklama kararı verilmesi öncesinde adli kontrol tedbirlerinin denenmesinin yanı sıra bir de bu çocuklar hakkında ÇKK'nın 35. maddesi gereğince sosyal inceleme raporu alınması gerekmektedir. Tutuklama tedbiri için hâkim önüne çıkarılan çocuğun kişilik yapısının, sosyal ve aile ilişkilerinin bilinmesi hâkim tarafından verilecek kararın türünde sosyal inceleme raporu belirleyici olabilecektir. Sosyal inceleme raporu, aynı zamanda çocuk hakkında hangi tür adli kontrol tedbirinin uygulanmasının çocuk için daha faydalı olacağına belirlenmesine de katkı sağlayacaktır. Bu yüzden raporu hazırlayan sosyal inceleme uzmanının tutuklama duruşmasına katılması da sağlanmalıdır. CMK'da ve ÇKK'da buna ilişkin bir hüküm bulunmamakta ise de uzmanın, tutukluluk duruşmasına katılmasını engelleyen ve duruşmada dinlemesini yasaklayan bir hüküm de yoktur. Uzman, hâkim tarafından verilebilecek kararların oluşmasında yardımcı olabileceği gibi, çocuğun yüksek yararı çerçevesinde bir kararın verilmesine de katkı sağlayacaktır.⁴²

Çocuklar hakkında yürütülen ceza muhakemesi sürecinin gerek ceza soruşturması gerekse ceza kovuşturması evresinde koruma tedbirlerine başvurulduğunda ÇKK'nun 4. maddesi de daima göz önünde bulundurulmalıdır. 4. madde, ÇKK'ya yön veren genel bir düzenlemedir. ÇKK'nın uygulanmasında dikkat edilmesi gereken temel ilkeler bu maddede tek tek sayılmıştır.⁴³ Çocuğun haklarının korunması amacıyla

³⁹ÇKK'nun 20. Maddesi: "(1) Suça sürüklenen çocuklar hakkında soruşturma veya kovuşturmaevrelerinde adli kontrol tedbiri olarak Ceza Muhakemesi Kanununun 109 uncu maddesinde sayılanlar ile aşağıdaki tedbirlerden bir ya da birkaçına karar verilebilir:a) Belirlenen çevre sınırları dışına çıkmamak.b) Belirlenen bazı yerlere gidememek veya ancak bazı yerlere gidebilmek.c) Belirlenen kişi ve kuruluşlarla ilişki kurmamak(2) Ancak bu tedbirlerden sonuç alınamaması, sonuç alınamayacağına anlaşılması veya tedbirlere uyulmaması durumunda tutuklama kararı verilebilir."

⁴⁰ Yenisey, *Mağdur Çocuk Haklarına İlişkin Öneriler*, s. 159.

⁴¹ Akbulut, s.569.

⁴² Suça Sürüklenen Çocuklara Hukuki Yardım Eğitimi El Kitabı, Ankara 2010, http://cocukhaklari.barobirlik.org.tr/dokuman/egitimbasvuru_egitim/sucasuruklenencocuklara.pdf. s.113. (Erişim Tarihi: 22/3/2021).

⁴³ ÇKK'nun 4. Maddesi: "(1) Bu Kanunun uygulanmasında, çocuğun haklarının korunması amacıyla; a) Çocuğun yaşama, gelişme, korunma ve katılım haklarının güvence altına alınması, b) Çocuğun yarar ve esenliğinin gözetilmesi, c) Çocuk ve ailesinin herhangi bir nedenle ayrımcılığa tâbi tutulmaması, d) Çocuk ve ailesi bilgilendirilmek suretiyle

maddenin (b) bendinde çocuğun yüksek yararının gözetilmesi, (f) bendinde insan haklarına dayalı adil, etkili ve süratli bir usulün izlenmesi, (i) bendinde çocuklar hakkında özgürlüğü kısıtlayıcı tedbirlerin ve hapis cezasının en son çare olarak uygulanması, (k) bendinde ise tedbir kararlarının uygulandığı kurumlarda çocukların yetişkinlerden ayrı tutulması ilkeleri kabul edilmiştir.

Çocukların tutuklanmalarına ilişkin uluslararası sözleşmelerde de bazı özel hükümler benimsenmiştir. Bunlardan ilki BMÇHS'dir. Bu sözleşmenin 37. maddesinin (b) fıkrasında, hiçbir çocuğun kanuna aykırı olarak ve keyfi bir biçimde özgürlüğünden yoksun bırakılmayacağı, bir çocuğun tutuklanmasının, alıkonulmasının veya hapsinin yasa gereği olması ve ancak bunların en son başvurulacak bir önlem olarak düşünülmesi ve uygun olabilecek en kısa süre ile bunların sınırlı tutulması gerektiği belirtilmiştir. Sözleşmede konuyla bağlantılı olarak iki husus dikkate değerdir. Bunlardan ilki, tutuklama tedbirine başvurulması gerekli ve zorunlu ise bu tedbirin son çare olarak düşünülmesidir. Eğer tutuklamaya zorunlu olarak karar verilmiş ise tutukluluk süresi kısa süreli olmalıdır. Belirtilen amaca ya çocukları salıvererek ya da onların yargılamaları hakkında hızlı hüküm verilerek ulaşılabilir.⁴⁴ Bir diğer belge, Çocuk Adalet Sisteminin Uygulanması Hakkında Birleşmiş Milletler Asgari Standart (Pekin) Kuralları'dır. Pekin Kuralları'nın 13. maddesinin 1. fıkrasında, çocuklara ilişkin yargılamanın tutuklu olarak yapılmasına en son çare olarak başvurulması ve tutukluluk süresinin mümkün olduğu kadar kısa tutulması gerektiği ifade edilmiştir. Aynı maddenin 2. fıkrasında ise çocukların tutuklanması yerine mümkün olduğu kadar yakın gözetim, yoğun bakım veya bir aile yanına yahut eğitim kurumuna yerleştirme gibi alternatif önlemler uygulanmasının daha yararlı olacağı belirtilmiştir. Bir diğer belge ise Özgürlüklerinden Yoksun Bırakılmış Çocukların Korunmasına İlişkin Birleşmiş Milletler Kurallarıdır. Havana Kuralları da olarak bilinen bu belgede, çocuklara özgü hükümler bulunmaktadır. Havana Kuralları'nın 17. maddesinde, küçükleri tutuklamaktan mümkün olduğu ölçüde kaçınılması ve istisnai durumlarla sınırlı olarak tutuklama kararı verilmesi, bu şekilde alternatif tedbirlerin uygulanması için her türlü çabanın gösterilmesi, eğer bir tutuklama kararı verilmiş ise soruşturma organları ve çocuk mahkemelerinin, tutma sürelerini mümkün olduğunca en kısa süreye indirmeleri yönünde öncelik vermeleri ilkeleri kabul edilmiştir.

5- AİHM ve Anayasa Mahkemesi Kararlarına Göre Çocukların Tutuklanması

a) AİHM Kararlarına Göre Çocukların Tutuklanması

AİHM'in çocukların tutuklanmasına ilişkin içtihatları, birçok açıdan yetişkinlerin tutuklanması konusundaki içtihatlarından farklılık göstermektedir.⁴⁵ Bu, olması gereken bir durumdur. Yukarıda yer verilen uluslararası belgeler, çocukların tutuklanmasında asgari düzeyde uyulması gerekli ilkeleri ortaya koymuştur. Devletler, Sözleşme ve uluslararası belgelerde kabul edilmiş güvencelerden daha yüksek seviyede bir güvence benimseyebilirler. Sözleşmenin özgürlük ve güvenlik hakkını düzenleyen 5. maddesinde çocukların tutukluluğuyla ilgili özel bir düzenleme bulunmamasıyla birlikte AİHM, içtihatlarında uluslararası sözleşmelerde ve ulusal hukukta çocuklara özgü yapılmış düzenlemelerde belirtilen ilkeleri, kuralları referans almaktadır. Bu durum, AİHM'in uluslararası bir mahkeme olmasının doğal bir sonucudur.

Çocukların tutuklanmasına yönelik içtihatların yetişkinlerin tutuklanması konusundaki içtihatlardan farklı olduğunu gösteren birinci durum, tutuklamanın son çare olarak düşünülmesidir. Bir çocuğun tutuklanmasına karar verilebilmek için suç şüphesinin varlığı tek başına yeterli olmamaktadır. Tutuklama, kişi özgürlüğüne çok ağır bir müdahale olduğu için, çocuklar söz konusu olduğunda ancak en son çare olarak bu tedbire başvurulmalıdır. Yetişkinlerden farklı olan ikinci husus ise şudur: Çocuğun tutuklanması durumunda

karar sürecine katılımlarının sağlanması, e) Çocuğun, ailesinin, ilgililerin, kamu kurumlarının ve sivil toplum kuruluşlarının işbirliği içinde çalışmaları, f) İnsan haklarına dayalı, adil, etkili ve süratli bir usul izlenmesi, g) Soruşturma ve kovuşturma sürecinde çocuğun durumuna uygun özel ihtimam gösterilmesi, h) Kararların alınmasında ve uygulanmasında, çocuğun yaşına ve gelişimine uygun eğitimi ve öğrenimini, kişiliğini ve toplumsal sorumluluğunu geliştirmesinin desteklenmesi, i) Çocuklar hakkında özgürlüğü kısıtlayıcı tedbirler ile hapis cezasına en son çare olarak başvurulması, j) Tedbir kararı verilirken kurumda bakım ve kurumda tutmanın son çare olarak görülmesi, kararların verilmesinde ve uygulanmasında toplumsal sorumluluğun paylaşılmasının sağlanması, k) Çocukların bakılıp gözetildiği, tedbir kararlarının uygulandığı kurumlarda yetişkinlerden ayrı tutulmaları, l) Çocuklar hakkında yürütülen işlemlerde, yargılama ve kararların yerine getirilmesinde kimliğinin başkaları tarafından belirlenmemesine yönelik önlemler alınması, İlkeleri gözetilir."

⁴⁴ Uluslararası Af Örgütü; *Adil Yargılanma Hakkı*, Fair Trial Manuel, (Çev. Fadıl Ahmet Tamer-Erol Kaplan); İletişim Yayınları, İstanbul 2000, s.267.

⁴⁵ AİHM'in bu kararları için bkz. *Nart/Türkiye*, B. No:20817/04, 6/5/2008, p. 28-35. *Selçuk/Türkiye*, B. No: 21768/02, 10/1/2006, p.26-37. *Güveç/Türkiye*, B. No: 70337/01, 29/1/2009, p. 106-110.

tutukluluk süresi mümkün olduğu ölçüde çok kısa sürmelidir. Üçüncü fark, çocuğun tutuklandığında konulacağı yerin özelliğine ilişkindir. Çocuklar, yetişkinlerden ayrı bir yerde tutulmak durumundadır. Çocukların yetişkinlerle aynı tutukevine konulması beraberinde bazı sakıncaları taşımaktadır. Bu sakıncalar, çocukların bu halde yetişkinlerin fiziksel ve cinsel istismarına maruz kalabilecekleri ihtimalidir.⁴⁶ Dördüncü ve son fark ise çocukların tutuklanmasına ve tutukluluğun devamına karar verildiği durumlarda yetkili yargı mercilerinin, ilgilinin çocuk olduğunu kararlarında mutlaka değerlendirmek durumunda olmalarıdır. Şüphesiz, yetişkinler için geçerli olan tutuklamaya ilişkin genel ilkler çocuklar için de evleviyetle geçerlidir.

AİHM, *Nart/Türkiye* kararında, suç tarihinde 17 yaşında olan başvurunun hırsızlık suçunu işlediği iddiasıyla 48 gün süreyle tutuklu kalmasını incelemiş ve Sözleşmenin 5. maddesinin 3. fıkrasının ihlal edildiğine karar vermiştir. Maddenin bu fıkrası, tutukluluğun makul süre içinde sonlandırılmasını düzenlemektedir. Tutuklu olarak sürdürülen bir yargılama makul süre içinde bitirilmeli, bunun mümkün olmadığı durumlarda ise kişinin salıverilmesi yoluna gidilmelidir.⁴⁷ AİHM, uluslararası belgelerde yer alan çocukların tutukluluğuyla ilgili maddelerini de dikkate alarak yukarıda yer verilen temel ilkeleri belirlemiş, bu kapsamda *Nart* hakkında verilen tutukluluğunun devamına ilişkin kararlarda, çocuk olduğu ileri sürülmesine karşılık mahkemece hiçbir değerlendirme yapılmadığını ve yetişkinlerle birlikte tutulduğunu dikkate alarak ihlal kararı vermiştir.⁴⁸

AİHM, *Selçuk/Türkiye* kararında da başvuranın avukatının sürekli olarak BMÇHS'nin 37. maddesini hatırlatması ve başvurunun henüz reşit olmadığını belirtmesine rağmen yetkili yargısal organlarınca tutukluluğun devamına karar verilirken belirtilen hususlara değinilmediğini dikkate alarak 4 ay süren tutukluluğun makul olmadığını belirterek ihlal kararı vermiştir.⁴⁹

Çocukların tutuklanmasına ilişkin AİHM'in Türkiye hakkında verdiği *Agit Demir* kararından da özellikle söz etmek gerekir. Zira bu kararda AİHM, tutuklama kararını veren mahkemeye, ÇKK'nın hükümlerini hatırlatmaktadır. Suç tarihinde 13 yaşında olan başvuru, terör örgütünün propagandası yapma suçunu işlediği iddiasıyla 19/1/2010 tarihinde tutuklanmış, 13/4/2010 tarihinde ise serbest bırakılmıştır. Yargılama sonucunda 1 yıl 15 gün hapis cezasına mahkûm edilen başvuru hakkında verilen bu ceza ertelenmiştir. AİHM, özgürlük ve güvenlik hakkının ihlal edildiği iddiasıyla ilgili olarak yaptığı incelemede ÇKK'ya dikkat çekmiştir. AİHM, ÇKK'da çocuklar hakkında tutuklamanın en son çare olarak başvurulacak bir tedbir olduğunun ve tutuklamaya alternatif kontrol tedbirlerinin düzenlenmiş bulunduğunu, fakat başvurunun tutuklanmasına ve tutukluluğun devamına ilişkin verilen kararlarda buna ilişkin hiçbir değerlendirmenin yapılmamış olduğunu belirlemiştir. AİHM, ulusal hukukun tutuklama yerine başka koruma tedbirlerine olanak tanıyan düzenlemesine karşın, 2 ayın üzerinde tutuklu bulunan çocuğun tutulmasının hukuka uygun olmadığına karar vermiştir.⁵⁰

b) Anayasa Mahkemesi Kararlarında Çocukların Tutuklanması

7/5/2010 tarihli ve 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun⁵¹ ile Anayasa Mahkemesine bireysel başvurunun tanınmasıyla birlikte Anayasada ve Sözleşmede ortak koruma kapsamında kalan haklardan dolayı Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yapılabilmektedir. Bu haklardan birisi de kişi hürriyeti ve güvenliği hakkıdır. Anayasanın 19. maddesinde düzenlenmiş olan bu hak, Sözleşmenin 5. maddesiyle genel itibarıyla uyum içerisindedir.⁵² Anayasanın 19. maddesinde, çocukların tutukluluğuyla ilgili özel bir düzenleme bulunmamakta ise de 19. maddenin 3 ve 7. fıkraları yetişkinler için olduğu kadar çocuklar için de uygulanmaktadır. 19. maddenin uygulanmasında, çocuklar söz konusu olduğunda tutuklamaya ilişkin genel hükümlerin düzenlendiği CMK'nın yanında ÇKK

⁴⁶ Uluslararası Af Örgütü, s.265.

⁴⁷ Abdülkadir Kaya; *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatlarında Özgürlük ve Güvenlik Hakkı*, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Özel Sayı: Tutuklama, Cilt 10, Sayı: 125-126, Ocak-Şubat 2015, s.75.

⁴⁸ *Nart/Türkiye*, p. 32, 33 ve 34.

⁴⁹ *Selçuk/Türkiye*, p. 34, 35 ve 36.

⁵⁰ *Agit Demir/Türkiye*, B. No: 3647510/10, 27/2/2018.

⁵¹ R.G.13/5/2010 tarih ve No. 27580.

⁵² Ulaş Karan; "Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği Hakkı", (Editör): Sibel İnceoğlu, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kapsamında Bir İnceleme, Avrupa Konseyi, 1.Baskı, 2013 s.179. Tolga Şirin; *Özgürlük ve Güvenlik Hakkı*, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi -1-, Avrupa Konseyi, 2018, s.6.

ve çocuklarla ilgili tüm hukuki düzenlemeler birlikte dikkate alınmaktadır. İnceleme esnasında çocuklarla ilgili uluslararası belgelerde yer alan hükümler de referans kaynak olarak göz önünde bulundurulmaktadır.

Çocukların tutukluluğuyla ilgili Anayasa Mahkemesinin ilk kararı *Furkan Omurtag* başvurusu üzerine verdiği karardır.⁵³ Bundan sonra yapılan ve sonuçlandırılan diğer başvuru ise *Semra Omak* başvurusudur.⁵⁴ Bu iki başvuruda yargı süreçleri ve Anayasa Mahkemesinin verdiği sonuçları ayrıntılı olarak ele alacağız. Zira bu kararlarda, çocukların tutuklanmalarıyla ilgili temel ilkeler ortaya konulmuştur. Ortaya konulan bu temel ilkeler, bundan sonra yapılacak başvurularda verilecek kararlar bakımından daima göz önünde bulundurulacaktır.

i. Furkan Omurtag Başvurusu

Furkan Omurtag başvurusunda Anayasa Mahkemesi, tutuklama ve tutukluluğun devamına karar verilirken bu kararlarda, başvurunun çocuk olduğunun dikkate alındığına dair herhangi bir değerlendirmeye yer verilmemiş olunmasını, uluslararası sözleşme ve belgelerde yer alan ilkelere riayet edilmediğini gözlemleyerek tutuklamanın ölçsüz olduğuna karar vermiştir.⁵⁵

Somut olayda başvurunun yapıldığı tarih itibarıyla çocuk olan başvuru, başka bir suçtan tutuklu olarak ceza infaz kurumunda bulunmaktayken, burada bir kişinin kendisine cinsel istismarda bulunduğu bahisle şikâyetçi olması üzerine tahliye edilmiş, ancak daha sonra Ceyhan Sulh Ceza Hâkimliğinin 19/9/2014 tarihli kararı ile hırsızlığa teşebbüs suçundan tutuklanmıştır. 19/9/2014- 29/9/2014 tarihleri arasında konulduğu tutukeviden, çocuk olması ve daha önce bulunmuş olduğu odada cinsel istismara uğramış olması nedenleriyle arkadaşları arasında rencide olacağı, psikolojisinin bozulacağı ve bu durumun kendisini etkileyeceği düşüncesiyle 29/9/2014 tarihinde bu kez çocuk infaz kurumuna sevk edilmiştir. Ceyhan Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan iddianame ile mala zarar verme, konut dokunulmazlığını ihlal ve hırsızlığa teşebbüs suçlarını işlediği iddiasıyla hakkında kamu davası açılmış, Ceyhan 5. Asliye Ceza Mahkemesinde görülen yargılamada tahliyesine karar verildiği 23/10/2014 tarihine kadar tutuklu olarak yargılanmıştır. Yargılama sonunda hırsızlık suçundan 6.600 TL, konut dokunulmazlığını ihlal suçundan 2.000 TL, mala zarar verme suçundan 1.320 TL adli para cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir. Neticede tüm suçlar yönünden adli para cezasına hükmedilmiştir.

Başvuru, tutuklanmasının hukuka aykırı ve orantısız olduğunu, çocuk yaşta olmasına rağmen özel durumunun hiçbir şekilde gözetilmediğini, yargılandığı davadaki suçlamanın tutuklanmasını gerektirir nitelikte olmadığını, hukuki durumunun tutuklanmasını gerektirmeyecek nitelikte olmasına rağmen tahliyesinin sağlanmadığını belirterek başka haklarla birlikte kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Anayasa Mahkemesi, başvurunun hırsızlığa teşebbüs suçunu işlediği iddiasıyla CMK'nun 100. maddesi uyarınca tutuklandığını, bu açıdan kişi hürriyeti ve güvenliği hakkına tutuklama suretiyle yapılan müdahalenin kanuni bir temelini bulduğunu, hırsızlık suçunun işlendiği sırada görülmesi üzerine kaçarken yakalanmış olması nedeniyle kuvvetli suç şüphesinin bulunduğunu, ayrıca başvurunun kaçarken yakalandığı da dikkate alındığında bir tutuklama nedeninin varlığını belirlemiştir. Tutuklamanın hukukiliğinin tespitinde yapılması gereken bir diğer işlem ise tutuklama tedbirinin ölçülü olup olmadığının belirlenmesidir. Tutuklamanın ölçülülüğü incelenirken somut olayın tüm özelliklerine bakılmakta, bu başvuruda ise suç tarihinde başvurunun çocuk olduğunun ayrıca göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Ceyhan Asliye Ceza Mahkemesince tutuklamaya karar verilirken tutuklama kararında başvurunun çocuk olduğunun dikkate alındığına dair herhangi bir değerlendirmeye yer verilmediği, uluslararası sözleşme ve belgelerde yer alan ilkelere riayet edilmediği, ayrıca diğer koruma tedbirlerinin uygulanmasının yetersizliğinden bahsedilirken başvurunun yaşının hiç dikkate alınmadığı gözlemlenmiştir. Ek olarak, çocuklar hakkındaki tutuklamanın ancak çok ciddi suçlara ilişkin istisnai olaylarda mümkün olması gerektiği halde, tutuklamaya konu hırsızlığa teşebbüs suçunun somut olayın koşullarında ne denli ciddi bir suç olduğu ortaya konulamamıştır. İsnat edilen suçun cezası itibarıyla da ağır bir suç olduğu söylenemeyecektir, zira yapılan yargılama sonucunda başvurunun adli para cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir. Ayrıca

⁵³*Furkan Omurtag*, B. No: 2014/18179, 25/10/2017.

⁵⁴*Semra Omak*, B. No: 2015/19167, 17/7/2019.

⁵⁵*Furkan Omurtag*, § 87.

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un (CGİK) 106. maddesine göre çocuklar hakkında hükmedilen adli para cezasının ödenmemesi hâlinde cezanın hapse çevrilmesi de mümkün değildir. Anayasa Mahkemesi, neticede suçun önemi ve uygulanacak olan yaptırımın ağırlığı açısından tutuklama kararı verilmesinin somut olayda ölçülü olduğunun kabul edilemeyeceğini belirterek Anayasanın 19. maddesinin 3. fıkrasının ihlal edildiğine karar vermiştir.

ii. Semra Omak Başvurusu

Başvurucu, oğlu adına yaptığı başvuruda, tutuklamanın hukuki olmaması nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Somut olayda başvurusunun 15 yaşındaki oğlu E.N, mala zarar verme, hırsızlık ve konut dokunulmazlığını ihlal etme suçlarını işlediği iddiasıyla 8/10/2015 tarihinde göz altına alınmış, Trabzon 1. Sulh Ceza Hâkimliğinin 9/10/2015 tarihli kararıyla tutuklanmıştır. E.N. hakkında Trabzon Çocuk Mahkemesine kamu davası açılmış, mahkeme, E.N. hakkında başka dosyada alınan sosyal inceleme raporunun dava dosyasına konulmasına, ancak tutukluluk hâlinin devamına karar vermiştir. E.N. 10/11/2015 tarihinde konulduğu Trabzon E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu çocuk koğuşunda kendini asarak yaşamına son vermiş, Mahkeme, E.N.nin vefat etmesi nedeniyle hakkındaki davanın düşürülmesine karar vermiştir. Çocuğun tutukluluk halinin devamına karar verildiği esnada dava dosyası içinde yer alan sosyal inceleme raporunda E.N. ile ilgili şu değerlendirmeler bulunmaktadır:

“E.N.nin özellikle annenin evliliğinden sonra tutum ve davranışlarının olumsuz yönde değiştiği, üvey babanın çocuğa ilgi ve sevgi göstermediği, çocuğun da ona karşı tepkili olduğu, E.N.nin öz babasını uzun yıllardır tanımadığı, geçen yıl babası ile karşılaştığı, öz babasının da çocukla ilgilenmediği öğrenilmiştir. Çocuğun evlenene kadar annesiyle birlikte yaşadığı, yaklaşık bir yıldır da anneannesiyle kaldığı, zaman zaman evden ayrıldığı, dışarıda kaldığı, çocuktan haber alamadıkları, annesi ve diğer akrabalarıyla çatışma yaşadığı, istekleri karşılanmayınca agresifleştiği, hakaret ve tehdit ettiği, çabuk sinirlenme, öfke patlamaları yaşama, kendine zarar verme, eşyaları kırma, sabırsız tutumlar sergileme gibi davranışlarının bulunduğu, evden kaçtığı, aile denetimine uymadığı belirlenmiştir. E.N.nin davranış bozuklukları nedeniyle bir hastanede psikiyatrik tanılmasının yapıldığı, çocuk için ilaç tedavisi önerildiği, ancak E.N.nin tedaviyi sürdürmediği anlaşılmıştır.

Suçta sürüklenen çocuk E.N. ile ilgili gerçekleştirilen sosyal incelemeler sonucunda çocuğun temel fiziksel ve biyolojik gereksinimlerinin anne ve anneanne tarafından karşılandığı belirlenmiştir. Ancak SSÇ'nin kişilik özellikleri, psikolojik durumu, tutum ve davranışları bütün olarak değerlendirildiğinde, E.N.nin şiddet suç içerikli olaylara karışma hususunda risk altında bulunduğu düşünüldüğünden,

1) Çocuğun ebeveynleri ile olan iletişimin olumlu ve nitelikli düzeyde olmaması, eğitim- öğretimden uzaklaşması, akademik başarısızlık yaşamaması, gelecek yaşam sürecine ilişkin nitelikli plan ve öngörülerinin bulunmaması, sosyal uyum ve davranış bozuklukları sergilemesi nedeniyle SSÇ'ye psiko-sosyal kimlik gelişiminde kişisel eğitsel rehberlik danışmanlık yapılması, ayrıca suça sürüklenen çocuğun ebeveynlerine çocuğun eğitsel, sosyal, kültürel, psişik gelişimi, çocuğa karşı ilgi, sevgi şefkat sunumu, çocuk yetiştirme, etkili iletişim, nitelikli anne baba tutumları, çocuk/ergenlik psikolojisi gibi konularda bilgi verilmesi amacıyla, çocuk hakkında 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 5.1.a maddesi gereğince danışmanlık tedbiri uygulanmasının, alınan danışmanlık tedbiri kararının 5395 sayılı Kanunun 45.1.a maddesi gereğince Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'ne yönlendirilmesi, aynı kanunun 8. maddesinin ikinci fıkrası gereğince tedbir kararının süreçleri hakkında üçer aylık sürelerle rapor istenmesinin,

2) SSÇ'nin aşırı sinirlenme, tepkisel ve agresif davranışlar sergileme gibi olumsuz anti sosyal tutum-davranışlarının rehabilite edilmesi, ruhsal sağlığının korunması amacıyla gereken nörolojik ve psikiyatrik teşhis ve tedavi sürecinin tekrar değerlendirilmesi için, çocuk hakkında 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 5.1.d maddesi gereğince sağlık tedbiri uygulanmasının, alınan tedbir kararının 5395 sayılı Kanunun 45.1.d. maddesi gereğince il Halk Sağlığı Müdürlüğüne gönderilmesi, aynı Kanun'un 8. maddesinin ikinci fıkrası gereğince tedbir kararının süreçleri hakkında üçer aylık sürelerle rapor istenmesinin uygun olduğu kanaatine varılmıştır.”

Anayasa Mahkemesi, Furkan Omurtag başvurusunda olduğu gibi bu başvuruda da tutuklamanın kanuni bir temelini olup olmadığını, somut olayda kuvvetli suç şüphesinin ve bir tutuklama nedeninin bulunup bulunmadığının tespitini yaptıktan sonra tutuklamanın ölçülü olup olmadığı üzerinde durmuştur. Buna göre, başvurusunun oğlunun hırsızlık suçundan CMK'nun 100. maddesi uyarınca tutuklandığı, bu yüzden tutuklamanın kanuni bir temelini bulunduğu, başvurusunun oğlunun tutuklanmasına konu olayda olay yeri

incelemede parmak izlerinin ele geçirilmiş, bu tutanakta; başvuruçunun oğluyla birlikte diğer Őŧphelilerin geceleyin mŧŧtekiye ait iŧyerinin kapısını tekme ile açmak, kapıya zarar vermek suretiyle iŧyerine girerek 250 TL tutarında para aldıkları belirtilmiŧ ve E.N.'nin suçu iŧlediđini kabul etmesi de dikkate alınarak kuvvetli suç Őŧphesinin bulunduğu belirlenmiŧtir. Tutuklama kararını veren mahkeme, hırsızlık suçunun vasıf ve mahiyetine, bu suç için öngörülen cezanın aŧađı ve yukarı haddine, delillerin henüz toplanmamıŧ olmasına, yargılama sonucunda verilmesi muhtemel cezaya nazaran kaçma ihtimalinin bulunmasına, eylemin CMK'nun 100. maddesinin 3. fıkrasındaki katalog suçlardan olmasına atıf yapmıŧtır. Bu yüzden kararda başvuruçunun oğlu yönünden dayanılan tutuklama nedenlerinin bulunduğu ifade edilmiŧtir.

Tutuklamanın lllğnn değerlendirmesinde Anayasa Mahkemesi, ocukların tutuklanmasına iliŧkin olarak KK'da tutuklamanın son çare olarak dŧnlmesi gerektiğinin belirtildiği, bu Kanun'un özellikle 20. maddesi uyarınca, bir çocuğun tutuklanmasına yalnızca adli kontrol tedbirinden sonuç alınamaması, sonuç alınamayacağının anlaŧılması veya bu tedbirlere uyulmaması durumunda karar verilebileceğinin ifade edildiği dikkate alındığında, öncelikle adli kontrol tedbirinin uygulanmasının gerektiğini belirtmiŧtir.

Anayasa Mahkemesine göre, Trabzon ocuk Mahkemesince tutuklamaya karar verilirken, tutuklama kararında başvuruçunun oğlunun ocuk olduğunun dikkate alındığına dair herhangi bir değerlendirmeye yer verilmediği gibi uluslararası szleŧme ve belgelerde yer alan ilkelere de riayet edilmemiŧtir. Ek olarak, tutuklama kararlarında adli kontrol tedbirlerinin uygulanmasının yetersizliğinden bahsedilirken başvuruçunun yaŧı hiç dikkate alınmamıŧtır. Son olarak başvuruçunun tutuklanmasına karar verilirken, tutuklamadan önce baŧka koruma tedbirlerine başvurulduğu ve bunlardan sonuç alınmadığı kararlardan anlaŧılamamaktadır. Bu değerlendirmeler sonunda tutuklamanın llll olmadığı sonucuna varılmıŧ ve Anayasanın 19. maddesinin 3. fıkrasının ihlal edildiğine karar verilmiŧtir.

Anayasa Mahkemesinin *Furkan Omurtag* ve *Semra Omak* baŧvuruları üzerine verdiği kararlar dikkate alındığında, çocukların tutuklanmasına ve tutukluluk hallerinin devamına yönelik verilen kararlar üzerinde bazı değerlendirmelerin yapılması gerekmektedir. Bunlardan ilki, çocuklar hakkında tutuklama kararı verilirken sadece CMK'daki tutuklamaya iliŧkin genel ŧartlara ve bir tutuklama yasağının bulunup bulunmadığına göre karar verilmiŧ olduğudur. Bu kararlarda, KK'nun 4. maddesi ile 20. maddesine bir atıf yapılmadığı gibi, ileri sürülmesine rağmen çocuklara iliŧkin uluslararası belgelere de değinilmeden bir değerlendirme yapıldığı anlaŧılmaktadır. Yine, ocukların tutuklanmasında, tutuklama nedenlerinin çok zayıf kaldığı görülmektedir. Şöyle ki, ailesiyle birlikte olan çocukların iŧledikleri hırsızlık sularında, kaçma nedenine dayalı olarak tutuklama kararı verilmesi çok soyut kalmaktadır. 15 yaŧında olan bir çocuğun yetiŧkinler gibi kaçması olağan hayat koŧullarına göre zor gözükmektedir. Bir diğer tespit ise hırsızlık suçunun katalog listede olması nedeniyle tutuklama kararlarının verilmiŧ olduğudur. CMK'ya göre iŧlendiđi ileri sürülen suçun katalog listede olması tek baŧına bir tutuklama nedeni ise de otomatik veya zorunlu tutukluluk öngören kanuni düzenlemeler AİHM içtihatlarında kabul görmemektedir.⁵⁶ Son olarak değinilmesi gereken husus ise sosyal inceleme raporlarının tutuklama öncesinde ve tutukluluğun devamına iliŧkin verilecek kararlar öncesinde ne kadar dikkate alındığıdır. *Semra Omak* baŧvurusunda da görüleceği zer alınan bu raporun mevzuatın bir gereği olarak dosyaya konulmaktan öte bir anlam taŧımadıđı, tutuklama ve tutukluluğun devamına karar verilmesinde hiç dikkate alınmadığı açıkça görülmektedir.

6- Değerlendirme

Ceza muhakemesi sürecinde tutuklama koruma tedbirine baŧvurulmasına izin verilmiŧtir. Bu erevede, CMK'nun 100 ve devamı maddelerinde, tutuklamaya iliŧkin ayrıntılı düzenlemeler bulunmaktadır, fakat bu maddelerin hiçbirinde tutuklama tedbirine baŧvurulacađına iliŧkin zorunlu bir hüküm bulunmamaktadır. Bir baŧka ifadeyle, CMK'da tutuklamanın mecburiliği ilkesi yerine ihtiyariliği ilkesi kabul edilmiŧtir. Zira tutuklama, kiŧi özgürlüğüne müdahale oluŧturan en ağır bir koruma tedbiridir. Tutuklama tedbirine hâkim tarafından karar verilmekte ise de bu tedbir, kesinleŧmiŧ bir mahkûmiyet hükmünden önce uygulanmaktadır. Asıl olan, hükümle birlikte özgürlükten yoksun bırakmaktır.

Yetiŧkinlerle birlikte çocuklar da kimi zaman ceza muhakemesinde Őŧpheli veya sanık olabilmektedirler. Özellikle 12 yaŧını tamamlamıŧ olan çocukların kural olarak cezai ehliyetleri bulunmaktadır. Bir suçtan dolayı uygulanabilecek olan tutuklama tedbiri, çocuklar söz konusu olduğunda CMK'nun 100 ve devamı maddelerinden ayrı olarak KK'nun 4., 20 ve 21. maddeleri ile uluslararası belgelerin çocuklarla ilgili kısımlarının daima göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bu hükümlere birlikte bakıldığında, bir suç iŧlendiđinden dolayı çocukların tutuklanması dŧnldđnde bu tedbire en son çare olarak baŧvurulması

⁵⁶ *Ilijkov/Bulgaristan*, B. No: 33977/96, 26/7/2001, p.84.

gerektiği açıktır. Bu yüzden öncelikle alternatif (adli) kontrol tedbirlerinin uygulanması denenmelidir. Bundan sonuç alınamayacağına anlaşılması durumunda ve bir tutuklama söz konusu olduğunda, söz konusu tutuklama çok kısa sürmeli ve tutuklanan çocuklar, tutukevinde yetişkinlerle aynı yere konulmamalıdır. AİHM ve Anayasa Mahkemesi de sonuçta, kanunlarda ve uluslararası belgelerde ifade edilen bu hususları daha açık bir şekilde kararlarında ifade etmektedir. O halde, bu ihlallerin ve hukuk aykırılıkların temelinde yasal mevzuattan kaynaklı bir sorun bulunmadığını söyleyebiliriz. Daha ziyade uygulamadan kaynaklı bir sorun olduğu görülmektedir. Bir çözüm olarak hakimlerin AİHM ve Anayasa Mahkemesinin içtihatları hakkında farkındalıklarının artırılmasına yönelik faaliyetlerin yapılmasına ağırlık verilmesi önerilebilir.

Kaynakça

Akbulut, Berrin; “*Ceza Mevzuatında Çocuk ve Çocukların Yakalanması, Gözaltına Alınması*”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuki Araştırmalar Dergisi, Prof. Dr. Nur Centel’e Armağan, Cilt:19, S.2, Yıl:2013

Aldemir, Hüsnü; *Yakalama Gözaltına Alma Tutuklama Adli Kontrol, Hürriyeti Kısıtlayan Koruma Tedbirleri*, Seçkin, Birinci Baskı, Ankara, Kasım 2012

Centel, Nur/Zafer, Hamide; *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 16. Bası, Beta, İstanbul, 2019

Centel, Nur/Zafer, Hamide/Çakmut, Özlem; *Türk Ceza Hukukuna Giriş*, 11. Baskı, Beta İstanbul 2020

Gökçen, Ahmet/Balcı, Murat/Alşahin, M. Emin/Çakır, Kerim; *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Adalet Yayınevi, Ankara-2018

<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/f>

Karan, Ulaş; “*Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği Hakkı*”, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kapsamında Bir İnceleme (Editör: Sibel İnceoğlu), Avrupa Konseyi Yayınları, Ankara, 1.Baskı, 2013

Kaya, Abdülkadir; “*Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve İchtihatlarında Özgürlük ve Güvenlik Hakkı*”, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Özel Sayı, *Tutuklama*, Yıl:2014, Cilt:9, Sayı:123-124

Kaya, Yusuf Enes; *Bireysel Başvuru Yolunda Tutuklamanın Hukukiliğinin İncelenmesi*, On iki levha Yayınları, Birinci Bası, 2019

Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan; *Türk Ceza Kanunu Genel Hükümler*, 4.Baskı, Seçkin Ankara 2011

Özgenç, İzzet; *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 15.Bası, Seçkin Ankara 2019

Öztürk, Bahri/Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/Gezer, Özge Sırma/ Kırıt, F. Saygılar/Akcan, Esra Alan/Özaydın, Özlem/Tütüncü, Efser Eser/Willemin, Derya Altınok / Tok, Mehmet Can; *Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku*, (Editör: Bahri Öztürk), Seçkin, 12. Bası, Ankara, 2018

Öztürk, Bahri/Kazancı, Behiye Eker/Güleç, Sesim Soyer; *Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirleri*, Seçkin, Ankara, 2013

Suçta Sürüklenen Çocuklara Hukuki Yardım Eğitimci El Kitabı, Ankara 2010, http://cocukhaklari.barobirlik.org.tr/dokuman/egitimbasvuru_egitim/sucasuruklenencocuklara.pdf. s.113. (Erişim Tarihi: 22/3/2021)

Şahin, Cumhuriyet; *Ceza Muhakemesi Hukuku -1-*, Seçkin, 9.Bası, Ankara 2018

Şirin, Tolga; *Özgürlük ve Güvenli Hakkı, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi- 1*, Avrupa Konseyi, 2018

Uluslararası Af Örgütü; *Adil Yargılanma Hakkı*, Fair Trial Manuel, (Çev. Fadıl Ahmet Tamer–Erol Kaplan); İletişim Yayınları, İstanbul 2000

Ünver, Yener/Hakeri, Hakan; *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 13. Baskı Adalet, Ankara 2017

Yenisey, Feridun/Nuhoğlu, Ayşe; *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 4.Bası, Seçkin, 2016

Yenisey, Feridun; *Mağdur Çocuk Haklarına İlişkin Öneriler*, Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları, 2017

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

KÜÇÜKLERİN EVLAT EDİNİLMESİNİN MİRAS HUKUKU VE BİYOLOJİK ANA BABANIN RIZASI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Kumru Kılıçoğlu Yılmaz

Dr. Öğr. Üyesi, Atılım Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı, ORCID : 0000-0003-2235-4590

ÖZET

Küçüklerin evlat edinilmesinde, kuşkusuz, temel amaç, çocuğun üstün yararının korunmasıdır. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi ile yasal mevzuatımızda, çocuk ile ilgili her türlü konuda “çocuğun üstün yararı” kavramı önem taşımaktadır.

Evlat edinmede, mirasçılık açısından tartışılması gereken hususlar vardır. Bir kimsenin evlat edinilmesi halinde, evlat edinilen kişi, hem biyolojik ana babasının hem de onu evlat edinen kişi ya da kişilerin mirasçısı olabilmektedir. Buna rağmen, evlat edinilenin ölmesi halinde, onun mirasçısı, yalnızca biyolojik ana babası olmaktadır.

Küçüğün farklı nedenlerle, devlet korumasında olması mümkündür. Ana/babasının cezaevinde olması, ana/babasının aile hukukundan doğan yükümlülükleri yerine getirmemesi ya da ana/babasının kim olduğunun bilinmemesi gibi. Çocuğun en temel ihtiyacı olan sevgi ihtiyacının herhangi bir sebeple ailesi tarafından değil, bir kurum tarafından ve sonrasında çocuk evlat edinilebilirse, evlat edinenler tarafından karşılanması göz önünde bulundurulduğunda, evlat edinilenin ölmesi halinde, biyolojik ana/babasının, yasal mirasçı sıfatına sahip olmasının doğru olmadığı görüşündeyim. Evlat edinmede asıl amaç, çocuğun üstün yararını sağlayabilmek iken; evlat edinilen bir küçüğün, biyolojik ana/babasının onun mirasçısı olabilmesi tartışılması gereken bir konudur.

Tartışılacak diğer konu, çocuğun biyolojik ana/babasının evlat edinmeye rıza vermesi gerekliliğidir. Bazı durumlarda rızanın aranmaması söz konusu olabilmektedir. Rızanın aranmaması, uygulamada ciddi sorunlara yol açmaktadır. Rıza aranmayacak ise, rızanın aranmamasına ilişkin bir mahkeme kararı gerekmektedir. Bu karardan sonra, evlat edinmenin diğer şartlarının mevcut olması halinde, çocuğun mahkeme kararıyla evlat edindirilmesi mümkündür. Evlat edinmek isteyen kişiler, bu süreci oldukça zor geçirmektedir. Bu süreç aynı zamanda çocuğun üstün yararı ilkesi ile bağdaşmayan sonuçlara yol açmaktadır.

Çalışmamızda, evlat edinmeyi sınırlı olarak küçüklerin evlat edinilmesi ile sınırlı olarak inceledikten sonra, mirasçılık yönünden uygun bulmadığımız hususlara değinerek, rızanın aranmaması konusundaki uygulamaya çözüm önerileri getireceğiz.

Anahtar kelimeler: Çocuk, ergin, evlat edinme, rıza, miras

INVESTIGATION OF THE ADOPTION OF CHILDREN IN TERMS OF THE HERITAGE LAW AND BIOLOGICAL PARENT'S CONSENT

ABSTRACT

Undoubtedly, the main purpose in the adoption of a child is to protect the best interests of the child. In the United Nations Convention on the Rights of the Child and our legal legislation, the concept of "the best interest of the child" is important in all matters related to the child.

In adoption, there are issues that need to be discussed in terms of inheritance. In the event that a person is adopted, the person who was adopted can be the inheritor of both his biological parents and the person or persons who adopted him. However, if the adopted person dies, his heir is only his biological parents.

There may be a lot reasons to leave the child to state protection, such as the fact that the parents are in prison, the parents do not fulfill the obligations arising from the family law, or the parents are not known. Considering that the child's most basic need for love is met not by his family, but by an institution and later, if the child can be adopted by the adopters, I think that it is not right for the biological parent / father to have the title of legal heir if the adopted person dies. While the main purpose in adoption is to provide the best interests of the child; The fact that a child, who has been adopted, can be the heir of his biological mother / father is an issue that needs to be discussed.

Another issue to be discussed is that the child's biological parent must consent to adoption. In some cases, consent may not be sought. Failure to seek consent causes serious problems in practice. If consent is not sought, a court decision not to seek consent is required. After this decision, if other conditions of adoption exist, it is possible for the child to be adopted by court order. Those who want to adopt have a very difficult time in this process. This process also leads to results that are incompatible with the principle of the best interests of the child.

In our study, after examining adoption limited to the adoption of children, we will address the issues that we do not find appropriate in terms of inheritance, and we will bring solutions to the application of not seeking consent.

Keywords: Child, minor, adoption, consent, inheritance

GİRİŞ

Evlat edinen ile evlat edinilen arasında yapay soybağı ilişkisi oluşturan ilişki evlat edinme ilişkisidir. Evlat edinmede temel amaç, evlat edinilecek kişinin yararadır. Gerek çocuğu olmayan ailelere çocuk sevgisinin tattırılmasına, gerekse ana ve babadan mahrum çocukların sıcak bir aile yuvasına kavuşması açısından evlat edinme kurumu oldukça önemlidir.

Bir kadın ya da erkek, yaştan bağımsız olarak, biyolojik ya da fiziksel özellikleri itibariyle çocuk sahibi olamayabilir. Bu durumda, kadının fiziksel olarak embriyoyu (cenini) taşıyabilmesi mümkün ise; ülkemizde yasal olmasa da, uygulamanın yasal olduğu ülkelerde yumurta ya da sperm bankalarına başvurarak çocuk sahibi olabilir. Ama kişiler bunu tercih etmeyerek; evlat edinme yoluna da başvurabilirler.

Evlat edinmek isteyen kişinin çocuğunun olması, olmaması ya da olamaması durumunun hiçbir önemi yoktur. Bir kimse çocuk sahibi olmasına rağmen, evlat edinmek isteyebilir.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi ve yasal mevzuatımız ile, çocuğun üstün yararı ilkesi, çocuk ile ilgili verilecek her türlü kararda ön planda tutulan bir ilkedir. Bir çocuğun, devlet koruması altında olması halinde, bir aile yanına yerleşmesi ve evlat edinilebilecek çocuk statüsünde olması, elbette çocuğun yararınadır. Çocuğun biyolojik ana babası olsun ya da olmasın, çocuğun devlet koruması altında olması durumunda, ana babanın rızası var ise, ya da bazı durumlarda rızalarının aranmayacağına karar verilmesi halinde, çocuk evlat edinilebilecek çocuk statüsüne geçer.

Temel amaç, çocuğun üstün yararının sağlanması iken; burada evlat edinecek kişi ya da ailenin bir takım özelliklere sahip olması beklenir. Bu özellikler, nitel özelliklerden çok nicel özelliklerdir. Örneğin; koruyucu ailelikte, koruyucu aile yönetmeliğine göre, en az ilkokul mezunu olma şartı var iken; evlat edinmede böyle bir şart yoktur. Fakat evlat edinecek kimsenin, çocuğun menfaatlerini sağlayıp sağlayamayacağı önem taşır.

Sıkı şartlara sahip evlat edinme kurumunun, çocuk açısından elbette faydası vardır. Ancak uygulamada var olan bir takım zorluklar ile bir takım soru işaretleri cevaplandırılmalıdır. Çalışmamızda, bu konular ele alınacaktır. Bunlardan ilki, miras hukuku bakımından karşımıza çıkmakta; ikincisi ise evlat edinme şartlarından biri olan biyolojik ana, babanın rızasının aranması halinde uygulamada zorluklara yol açmasıdır.

KÜÇÜKLERİN EVLAT EDİNİLMESİNİN ŞARTLARI

Küçüklerin evlat edinilmesine ilişkin genel olarak, evlat edinen tarafından bir yıl süreyle bakılmış ve eğitilmiş olma, evlat edinmenin her şekilde küçüğün yararına bulunması ve evlat edinenin diğer çocuklarının menfaatlerinin hakkaniyete aykırı biçimde zedelenmemesidir.

Bu genel şartlar dışında, kanun koyucu evlat edinecek kişi ya da kişilerin ne şekilde evlat edinebileceğini hüküm altına almıştır. Buna göre, yukarıda açıkladığımız üzere; kural, evli çiftlerin birlikte evlat edinmesi

olup, bu çiftin 30 yaşını doldurmuş ya da en az 5 yıldır evli olmaları şartken; istisnai olarak, bir eşin ayırt etme gücünü kaybetmesi, iki yılı aşkın süredir nerede olduğunun bilinmemesi ya da mahkeme kararıyla 2 yıldır eşinden ayrı yaşaması halinde, 30 yaşını doldurmuş eş tek başına evlat edinebilir. Bunun yanı sıra, evlat edinmek için evli olmak gerekmez. Bir kimse tek başına da 30 yaşını doldurmuş olması şartıyla evlat edinebilir.

Evlat edinecek ile evlat edinilecek kişi arasında makul yaş farkı olması gerekir. Kanun, bu kişiler arasındaki asgari yaş farkının 18 olması gerektiği hüküm altına alınmış olmasına rağmen; azami yaş farkı belirlenmemiş; burada evlat edinme işlemine ilişkin karar verecek olan hakime bir takdir yetkisi tanınmıştır. Hakim, burada aradaki yaş farkının evlat edinmeye uygun olup olmadığını değerlendirecektir. Örneğin; 80 yaşındaki bir kimsenin 3 yaşındaki çocuğu evlat edinmesinde bir fayda yoktur. Zira, çocuğun ihtiyaçlarının karşılanması, üstün yararının sağlanması evlat edinmenin yaşı itibarıyla pek de mümkün olmayabilir.

Ayırt etme gücüne sahip olan küçük, rızası olmadıkça evlat edinilemez ve çocuk vesayet altındaysa, mutlaka vesayet dairesinin izni gerekir.

Bizim inceleyeceğimiz konuya ilişkin şart ise; evlat edinmede, küçüğün ana baba rızasıdır. Evlat edinilecek küçüğün ana ve babasının rızası gerekir. Rıza, sözlü ya da yazılı olarak açıklanır ve tutanağa geçirilir. Verilen rıza, küçüğün belli bir kişi ya da aileye evlat edindirilmesine yönelik olabileceği gibi, herhangi bir kişi ya da aileye evlat edindirilmesine yönelik de olabilir. Rıza, küçüğün doğumundan 6 hafta geçmedikçe verilemez; verilen rıza bir kereliğine, rıza verildiği tarihten itibaren 6 hafta içinde geri alınabilir. Ancak ikinci defa rıza veriliyor ise, bu rıza geri alınmaz.

Bazı durumlarda biyolojik ana/babanın rızası aranmaz. Elbette ki bu durumlardan ilki, biyolojik ana babanın kim olduğunun veya nerede olduğunun bilinmemesi ya da ayırt etme gücüne sahip olmamasıdır. Burada zaten rıza almak mümkün değildir ya da verilen rızanın bir geçerliliği yoktur. Rızanın aranmamasının diğer sebebi ise, küçüğe karşı özen yükümlülüğünün yerine getirilmemesidir.

EVLAT EDİNMEDE RIZA

Küçüklerin evlat edinilmesinde rızası aranan 3 kişi vardır. Bunlardan ilki ayırt etme gücüne sahip olan küçük, ikincisi çocuğun velayet altında olmaması halinde her halükarda vesayet dairesi, üçüncüsü ise biyolojik ana babadır.

Biyolojik ana baba, çocuğun farklı sebeplerle evlat edindirilmesini isteyebilir. Çocuğa bakamayacak durumda olma, cezaevinde olma gibi durumlardan ötürü bu istek doğabilir ya da doğmak zorunda kalabilir. Ancak, bazı durumlarda da biyolojik ana baba çocuğa karşı özen yükümlülüğünü yerine getirmemekte ve çocuk devlet koruması altına alınmaktadır. Örneğin, çocuğa şiddetin türüne göre değişkenlik gösterecek kereler şiddet uygulama, çocuğu dilendirme, kötü her türlü muamelede bulunma ve hatta çocuk ile ilgisiz olma halleri, çocuğa karşı özen yükümlülüğünün ihlali olarak değerlendirilir.

Bazen de aileler çocuğun devlet korumasında olmadan, velayet altındaki çocuklarını evlat edindirmek isteyebilir. Mesela, çocuğu olmayan kardeşine kendi doğurduğu çocuklardan birini evlat edindirmede, yasal bir engel yoktur. Böyle bir arzuda, çocuk devlet korumasında değil, velayet altındadır ve velisi ya da velileri bu evlat edinme işlemine zaten rıza vermektedir. Mahkeme kararıyla, yukarıda saydığımız şartlar sağlanıyorsa, evlat edinme kararı verilir.

Sorun, ana babasının küçüğe karşı özen yükümlülüğünü yerine getirmemesi halidir. Bu durum rızanın aranmaması için bir sebeptir. Ancak, rızanın aranmaması, TMK 312. madde gereğince, mahkeme kararı ile mümkündür. Bu aşamada sorunlar ortaya çıkmaktadır.

TMK md.312'nin kaleme alınışından kaynaklı, uygulamada farklı kararlar ile karşılaşılır. Maddenin 1. Fıkrasında göre, *“Küçük, gelecekte evlat edinilmek amacıyla bir kuruma yerleştirilir ve ana ve babadan birinin rızası eksik olursa, evlat edinmenin veya evlat edinmede aracılık yapan kurumun istemi üzerine ve kural olarak küçüğün yerleştirilmesinden önce, onun oturduğu yer mahkemesi bu rızanın aranıp aranmamasına karar verir.”*

Bu hükmü inceleyecek olursak, ilk anlaşmazlık “ana ve babadan birinin rızasının eksik olması” halinde karşımıza çıkıyor. Ana ve baba veya herhangi birinin rızasının eksik olması şeklinde düzenlenmesi gerekir. Devamında, “evlat edinmenin veya evlat edinmede aracılık yapan kurumun” istemine ilişkin düzenlemenin yanlış olduğu kanaatindeyim. Zira, öncelikle evlat edinmenin istemi değil, evlat edinmek isteyeninin istemi

olarak düzenlenmeli. Bundan da önemlisi, madem ki rıza evlat edinmenin şartlarından biri, rızanın aranıp aranmamasına ilişkin karar verilmesi, neden sadece isteme bağlı olsun? Evlat edinme başvurusunda bulunulduktan sonra, mahkeme kararı vermeden önce, rıza şartının eksikliğini tespit ederek, sayılı kişilerin istemi olmasa bile, şartların eksikliğinden dolayı re'sen bir değerlendirme yapmalı, dosyayı tefrik ederek, rızanın aranmasına ilişkin ayrı bir dava ile bu sorunu çözmelidir. Nihayet, diğer sorun “kural olarak küçüğün yerleştirilmesinden önce” ifadesidir. Küçüğün nereye yerleştirilmesi ifade edilmek istenmiştir? Kuruma yerleştirilmesi mi, evlat edinme kararı ile yeni aile yanına yerleştirilmesi mi, yoksa 1 yıllık bakım ve gözetim yükümlülüğü şartının yerine getirmek üzere, evlat edinme kararı verilmeden önce deneme süresi denilecek sürenin başlayacağı aile yanına yerleştirilmesi mi ? Bu konuya açıklık getirilmesi gerekir.

Uygulamada durum şudur: Küçük, evlat edinmek isteyen aileyle beraber yaşıyor ya da 1 yıllık bakım gözetim şartının yerine getirildiği sırada birlikte yaşamasalar da duygusal bağ kuruyorlar, şartlar tamamlanıyor ve aile evlat edinme başvurusunda bulunuyor. Ancak, mahkeme biyolojik ailenin rızasının aranması, aranmayacaksa bunun ayrıca karar altına alınmasını istiyor. Bu durumda iki dava karşımıza çıkıyor; birincisi evlat edinme işlemine ilişkin, ikincisi ise rızanın aranmamasına ilişkin dava.

Çocuğa defalarca kez ağır şiddet uygulamış, ölmesi için fare zehiri içirmiş, eve kilitlemiş ve yıllarca sokağa çıkmasına izin vermemiş ailelerin varlığını düşündüğümüzde, bu ailelerin rızalarının aranmayacağı açıktır. Ancak rızanın aranmaması başlı başına ayrı bir davadır. Bu dava, rıza dışında tüm şartları sağlayan aileler için yorucu ve gergin bir süreç olarak ilerliyor. Zira, bu süreçte bir belirsizlik vardır. Çocuğa karşı özen yükümlülüğünün ihlal edilip edilmediği konusunda takdir yetkisi hakime aittir. Hakim, biyolojik ailenin çocuğa karşı, ebeveyn olmasından kaynaklı eylemlerinin normal olduğunu düşünür ise, rızalarının aranmasına karar verecek; aksi halde rızanın aranmamasına karar verecektir.

Hakimin rıza aranacağına ilişkin karar vermesi halinde, evlat edinme dosyasına bakan mahkeme, biyolojik ana babanın rızasının alınmasını sağlayacaktır. Burada biyolojik ana baba ile evlat edinecek kişi ya da kişiler yüzyüze getirilmekte; kimlikleri saklanmaktadır. Biyoloji ana baba çocuğun evlat edinilmesine, haklı bir sebep olmaksızın rıza göstermez ise; hakim TMK md.2 hükmünü uygulayarak, rızayı aile yerine verebilecektir. Bu madde, her olay için koruyucu bir maddedir. Maddeye göre, “Herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır. Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz.” Örneklendirecek olursak; bir ebeveyn ya da aile, çocuğuna müteaddid defalar şiddet uyguluyor, kötü muamelede bulunuyor, çocuğa ulusal ve uluslararası mevzuat ile tanınmış olan hakları ihlal ediyorsa, ve buna rağmen mahkeme tarafından rızanın aranması kararı verilmiş ise; evlat edinme dosyasına bakan hakim, ailenin rızasının olup olmadığını araştıracaktır. Aile, hem çocuğa karşı hak ihlallerinde bulunuyor hem de rıza vermiyor ise; hakim biyolojik aileye tanınmış olan bu hakkı, ailenin elinden alacak; yani rızanın verildiğini kabul ederek, rıza şartının sağlanmış olduğunu kabul ederek, diğer şartları inceleyecek ve neticesinde evlat edinme talebini kabul edecektir.

İşte bu süreç, evlat edinmek isteyen aileler için manevi yönden zorlayıcı bir süreçtir. Sürecin en kısa zamanda tamamlanması istenir. Ancak yargılamalar uzun sürebilmektedir. Bu nedenle, uygulamada farklı olan, rızanın aranıp aranmayacağına ilişkin kararın verilmesine ilişkin zaman, yeknesak olmalıdır. Rızanın aranıp aranmayacağına, mümkünse, çocuk kuruma girdiği an, uzmanlar tarafından hazırlanan çocuğun statüsüne ilişkin rapor da göz önünde bulundurulurken karar verilmeli, evlat edinmek isteyen aileler bu zorlu süreçte beklemek durumunda bırakılmamalıdır.

Evlat edinmek isteyen kişi ya da ailelerin talebi, çocukların üstün yararının sağlanması için çocuğa maddi ve manevi destek olmaktır. Hal böyle iken, bu ailelerin duygusal durumlarının rızanın aranmaması davasında yıpranması, aynı zamanda çocuk için de olumsuz olarak sonuç doğurmaktadır. Bu dava, evlat edinme işlemi zorlaştırmakta, ve bazen aileler, sırf bu nedenle, evlat edinmeyi arzu etmelerine rağmen, süreçten çekinerek arzularını yerine getirememektedir.

Tüm bu belirsiz ve yıpratıcı sürecin ve farklı uygulamaların düzenlenmesi için bir çözüm önerisi olarak şu düşünülmelidir: Çocuğa karşı özen yükümlülüğünün yerine getirilip getirilmediği ilk aşamada hakimin takdirine bırakılmamalıdır. Çocuk velayet altındaysa ve evlat edindiriliyorsa, zaten yukarıda belirttiğimiz gibi bir sorun yoktur. Ancak çocuk vesayet altındaysa, yani devlet korumasındaysa, ilgili bakanlık olan Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı nezdinde Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nde bir kurul oluşturulmalı, bu kurul rızanın aranıp aranmamasına, henüz çocuk bir aile tarafında evlat edinilmesi istenmeden, karar vermelidir. Bu durumda, genel koşullardan, çocuğa karşı 1 yıl bakım ve eğitim zorunluluğu dahi yerine getirilmeden, aileler, sürecin en başında, evlat edinme işlemine ailenin rızasının aranıp aranmayacağını öğrenmiş ve süreci buna göre ilerletip ilerletmeme kararını verebilmiş olur. Bu öneri

ile; evlat edinmek için kuruma başvuran aileler, evlat edinmek istedikleri çocuğun ailesinin rızasının aranıp aranmayacağını bilecek, ve süreç bu şekilde ilerleyecektir.

Elbette ki, kurul da, aynen hakim gibi karar verecektir. Herkesin olaylara bakış açısının farklı olduğunu kabul edersek; bu kararı hakim ya da kurulun vermesinde bir fark olmayacağını söyleyebiliriz. Ancak önerim; kararın en azından çocuğun evlat edinilmesi için kuruma geldiği anda, en geç çocuğun evlat edinilmek istediği anda verilmiş olmasına yöneliktir. Bunun dışında, kurulda kimler yer almalıdır? Kararın verildiği sürenin önemini yanı sıra; hakim tek kişi olarak karar vermesi yerine, kurulda ilgili Bakanlık temsilcileri, vesayet dairesi, pedagoglar, psikiyatrlar ve ilgili sivil toplum kuruluşlarından bağımsız üye ya da üyeler, konuyla ilgili daha nitelikli kişiler olarak karar verici olmalıdır. Böylece, verilecek karar; çocuk ve biyolojik aile için en doğru karar olabilir.

Kurulun kararı, kişilerin velayet hakkını elinden alan bir karar olabilir mi? Aslında, bu kararın verilmesi, karara itirazın ana/baba, üstsoy gibi ilgili kişiler tarafından mahkemeye yapılması ve mahkemenin verdiği kararın nihai karar olması bir çözüm önerisi olarak değerlendirilebilir.

Bu çözüm önerisi ile birlikte, kurulun kararı kesin bir karar olmayacak; ancak karar rızanın aranacağı yönündeyse, evlat edinmek isteyen, rızanın aranacağını bilecek ve buna göre süreci ilerletecek. Karar rızanın aranmaması yönündeyse, evlat edinmek isteyen, rızanın aranmayacağını bir ihtimal olduğunu, bu ihtimalin yanı sıra, karara itiraz edilerek rızanın aranıp aranmama kararının yeniden mahkeme tarafından değerlendirileceğini bilecektir.

EVLAT EDİNMEDE MİRASÇILIK

Evlat edinilen kişi, çift yönlü mirasçısıdır. Hem biyolojik ana/babasının hem de evlat edinen kişi ya da çiftin mirasçısı olabilir. Bu, tartışılması gereken bir konu olmayıp, kanun düzenlemesi yerindedir. Bir kimse bir çocuğun bakım gözetimini üstlenmek ancak aralarında bir soybağı kurulmasını istememekteyse, bunun için koruyucu aile olmayı tercih edebilir. Ancak evlat edinmeyi tercih eder ise; bu durumda evlat edinilen çocuk o kişinin öz çocuğuymuş gibi miras hakkı gibi tüm haklara sahip olacaktır.

Sorun, evlat edinilen kişinin mirasçısının, biyolojik ana babası olmasıdır. Daha önce açıkladığımız üzere, bir kimsenin farklı sebeplerle evlat edindirilmesi mümkündür. Bu sebeplerden bazılarında, çocukla evlat edindirilmek durumunda kalabilirken -hiç bakamayacak durumda, kendisi sokaklarda yaşıyor, çocuğun devlet korumasında olmasını ve sonrasında iyi bir aileye evlat edindirilmesini istiyor gibi-; bazılarında ana baba bilerek ve isteyerek çocuğunu evlat edindirmeye rıza verebilmektedir. Burada her ne sebeple olursa olsun, çocuğun mirasının biyolojik ana babaya kalmasının doğru olmadığı kanaatindeyim.

Bu kanaatin ilk sebebi duygusal yöndendir. Bir küçük, hayatı boyunca ona kol kanat germiş, her türlü bakımını üstlenmiş, maddi ve manevi tüm ihtiyaçlarını karşılamış bir kimseye karşı, onunla ilgilenmemiş ya da ilgilenememiş, özen yükümlülüğünü yerine getirmemiş, çocuğu bırakıp gitmiş ve hiç arayıp sormamış bir kimse vardır. Çocuğun mirasının, sadece onu doğurduğu için anasına, ya da ana babasına kalması, ana baba için bir ödüllendirme bile sayılabilir. Bu küçüğün lehine bir ölüme bağlı tasarruf yapılmış ve küçük bu vesileyle bir menkul ya da gayrimenkul sahibi olmuş olabilir. Bu durumda, küçük ölür ise; mirasının onu sadece doğurduğu ya da sadece genini taşıdığı için biyolojik ana babasına değil; ona maddi ve manevi tüm desteği veren, emek harcayan, geceleri ateşlendiğinde başında bekleyen, mutluluğuyla mutlu olup, üzüntüsüyle üzülen evlat edinilen aileye kalması gerekir düşüncesindeyim.

Diğer bir sebebim, maddi yönden yaşanabilecek sorunlardan kaynaklanmaktadır. Örnekle açıklamak gerekirse; E evlat edinilen, A biyolojik anası, B biyolojik babası, K evlat edinen kadın, L evlat edinen erkek olsun. K'nın ölümü halinde, K'nın mirasının $\frac{1}{4}$ 'ü L'ye, kalan $\frac{3}{4}$ 'ü E'ye intikal edecektir. Terekenin 100.000 TL olduğunu varsayarsak; K'nın 25.000 TL'si eşi L'ye, 75.000 TL'si evlat edindiği çocuğu E'ye kalacaktır. E'nin ölümü üzerine, E'nin mirasçısı biyolojik ana/babası olacaktır. Bu durumda, aslında E'nin miras yoluyla sahip olduğu 75.000 TL, biyolojik ana babaya intikal edecektir. Halbuki K ile A ve B arasında hiçbir kan bağı ya da yasal bağ yoktur. Bu durumda, evlat edinenlerin, çocukları lehine bir kazandırma yapmaktan imtina etmeleri durumu karşımıza çıkabilir. Yukarıda açıkladığım manevi sebep dışında, bu maddi sebep de, evlat edinilenin mirasının biyolojik ana/babasına değil, evlat edinen kişi ya da kişilere kalması gerekliliğini doğurur.

Peki evlat edinilenin biyolojik ana/babasını mirastan mahrum bırakması mümkün müdür? Bu soruyu olumlu cevaplayabiliriz. Zira, bir kimse TMK'nın ilgili miras hükümlerinde sayılan sebeplerle, yasal mirasçılarını

mirasçılıktan çıkarma hakkı vardır. Aile hukukundan doğan yükümlülüklerin önemli ölçüde yerine getirilmemesi de, bu mirasçılıktan çıkarma sebeplerinden biridir.

Evlat edinmenin sadece küçükler için söz konusu olmadığını, ergin ve kısıtlılar için de mümkün olduğundan bahsetmiştik. Bir erginin evlat edinilmesi durumunda, sorun bir şekilde aşılabılır. Burada belki uzun tartışmalara yer olmayabilir. Zira, ergin, yapacağı vasiyetname ile, bir mirasçısını mirasçılıktan çıkarabilir. Ancak ergin kişiye, bu yükümlülüğü yüklemek, mirasçılıktan çıkarma sebeplerini bilmesini beklemek, vasiyet yapmasını beklemek doğru değildir. Bu belki tartışılabilir.

Ancak küçüğün evlat edinilmesi halinde, mirasçılıktan çıkarmanın yanında bir sorun daha karşımıza çıkar; küçüğün vasiyet yapabilme ehliyetinin olmaması. Bir kimsenin bir vasiyet yapabilmesi için 15 yaşını ikmal etmesi ve ayırt etme gücüne sahip olması yeterlidir. Demek ki, 14 yaşında bir çocuğun vasiyet yapabilmesi mümkün değildir. Hal böyle iken, küçüğün ana babasını mirasçılıktan çıkarması, imkansızdır. Burada da mirastan yoksunluk sebepleri karşımıza çıkar. Yine TMK ilgili maddelerde, mirasbırakanın mirasçılıktan çıkarma iradesini açıklamaması halinde, ilgili kişiler, yasal mirasçılardan mirastan yoksun kalmasını isteyebilir. Bu da bir davadır ve evlat edinenlere bu yükümlülüğü yüklemek doğru değildir.

Tüm bu sebeplerle, özellikle küçüklerin evlat edinilmesinde, daha fazla soru ve sorun karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle, mirasın biyolojik ana babaya değil, evlat edinen kişi ya da kişilere kalması, tüm bu sorunları çözebileceği gibi; kişi ya da çiftler, evlat edinmeye teşvik edilmiş bile olabilirler.

Bu önerim, elbette birtakım sorunları ve kötü amaçlı başvuruları da doğurabilir. Şöyle ki; bir kimse ya da kişi, ailesinin çok varlıklı olduğunu bildiği bir çocuğu, sırf çocuk ölünce mirasından faydalanabilmek amacıyla, evlat edinmek isteyebilir. Bu durum elbette evlat edinmenin amacıyla bağdaşmaz. Evlat edinmede temel amaç, duygusal yönden irdelenir. Burada, hakim, tarafların evlat edinme ilişkisinde amaçlarını irdelemeli, kurum tarafından hazırlanan raporlar doğrultusunda, bu kişi ya da çiftin hakikaten bir çocuk özlemi yaşadıklarını, kendi çocukları olmasına rağmen, çocukların hayatını kolaylaştırmak, iyi şartlar sağlamak amacıyla o çocuğu evlat edinmek istediklerini tespit edip, kanaat getirdikten sonra evlat edinme işlemine izin vermelidir.

Bazen de, çift çocuğunu, çocuğu olmayan kardeşine, arkadaşına evlat edindirmek isteyebiliyor. İnsanlar, aslında kendi bakamayacağı çocuğu ya da bakmak istemediği çocuğu ya da istemesine rağmen, kardeşinin, arkadaşının evlat hasreti ve arzusunu tatmin etmek amacıyla çocuğun evlat edinilmesi durumu karşımıza çıkabiliyor. Burada, yine yasal mirasçısı olan biyolojik ana baba yerine, evlat edinen kişi ya da çiftin mirasçı olarak belirlemek konusunda tereddütüm olsa da, her somut olaya göre mirasçının belirlenmesinin, uygulamada farklılıklara yol açacağı kanaatiyle, her ne sebeple olursa olsun evlat edinilenin mirasının evlat edinene kalması daha doğru bir yol olacaktır.

Olan ile olması gereken açısından, menfaat dengesini ele aldığımızda, olması gereken olarak açıkladığım uygulama, hem evlat edinenin, hem evlat edinilenin menfaatine olup, çocuğunu evlat edindiren kişilerin yasal miras hakkından mahrum kalmasının daha uygun olacağı kanaatindeyim.

SONUÇ

Evlat edinme işleminin temel amacı evlat edinilenin üstün yararının sağlanabilmesi iken; evlat edinme işlemiyle ilgili TMK'da düzenlenmiş olan hükümler ve ilgili yönetmelikleri, uygulamada farklılıklara yol açmaktadır.

Bu uygulama farklılıkları, rızanın alınması aşamasında karşımıza çıkar. Öyle ki; bazı illerde, rızanın aranıp aranmaması konusunda dava sürerken, biyolojik ana baba ile evlat edinmek isteyen kişi ya da kişilerin karşı karşıya kaldığını da biliyoruz.

Rızanın aranıp aranmaması konusundaki bu uygulama farklılıklarının ortadan kaldırılması için, konuyu hakim takdirine bırakılmasından öte, bir kurumun takdirine bırakılmasının, yeknesak uygulamaların söz konusu olabilmesi için gerektiği kanaatindeyim.

Evlat edinme süreci, evlat edinen açısından zaten bekleme aşamasında manevi olarak yıpratıcı bir süreç iken; sürecin uygulama farklılıkları ve hatta yanlışlıkları nedeniyle, hem ailenin hem çocuğun menfaatleri zedelenebilir ve hatta kişiler sırf bu nedenle evlat edinme başvurusundan vazgeçebilir. Bu nedenle, işlerin kolay ve açık bir şekilde ilerleyebilmesi için uygulama birliğinin şart olduğunu düşünmekteyim.

Bunun yanı sıra; evlat edinilenin mirasının biyolojik ana babasına kalmasının, sadece kan bağı ile bu mirasçılık hakkının onlara tanınması demektir. Elbette kan bağı, yasal mirasçılığın dayanaklarından biridir. Fakat sadece bir çocuğu doğurarak onun mirasından faydalanmanın hakkaniyete uygun olmadığı; bu düzenlemenin, evlat edinilenin mirasına dolaylı olarak biyolojik ana babanın da sahip olabilmesi sonucu nedeniyle değiştirilmesinin gerektiği kanaatindeyim.

KAYNAKÇA:

1. Akyüz, Emine: Çocuk Hukuku, Ankara 2019
2. Çağlayan Aygün, Gözde: Karşılaştırmalı Hukukta Evlat Edinme ve Sonuçları, Ankara 2020
3. Dural, Mustafa / Öz, Turgut: Miras Hukuku, Ankara 2021
4. Gençcan, Ömer Uğur: Velayet Hukuku, Ankara 2020
5. Kaya, Cengiz: Evlat Edinme, Ankara 2009
6. Kılıçoğlu, Ahmet M.: Aile Hukuku, Ankara 2020
7. Öztan, Bilge: Aile Hukuku, Ankara 2020
8. Serozan, Rona: Çocuk Hukuku, İstanbul 2016

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

ÇOCUKLA KİŞİSEL İLİŞKİ KURULMASINDA ÇOCUĞUN İRADESİNİN ÖNEMİ

Selma Hülya İMAMOĞLU

*Dr. Öğretim Üyesi, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı,
ORCID No: 0000-0002-6065-6795*

ÖZET

Bu sunuda çocukla kişisel ilişki kurulmasında çocuğun iradesinin önemine işaret edilerek çocuğun iradesine karşı kişisel ilişkinin zorla gerçekleştirilmesinin çocuğun yararına olup olmadığı irdelenmek istenmiştir.

TMK m. 323 hükmü uyarınca “ana ve babadan her biri, velayeti altında bulunmayan veya kendisine bırakılmayan çocuk ile uygun kişisel ilişki kurulmasını isteme hakkına sahiptir”. Anılan madde hükmünde sadece ana ve baba yönünden ifade edilmişse de kişisel ilişki kurulması talebi, karşılıklı olup hem ana ve babanın hem de çocuğun kişilik hakkına dahildir.

Kişisel ilişki kavramı, çocukla birlikte yaşamayan ana veya babanın çocukla kurduğu her türlü temas ve iletişimi ifade eder. Kişisel ilişkinin düzenlenmesinde yönlendirici temel düşünce, çocuğun yararadır. Ancak çocuğun iradesi de göz önünde bulundurulmalıdır. Bu noktada çocuğun görüşünün sorulması, diğer ifadeyle çocuğun dinlenilmesi, çocuğun kişilik hakkının doğrudan bir sonucudur.

Çocuğun iradesi, çocuğun yararı ile her zaman örtüşmeyebilir. Çocuğun iradesi, ana veya baba tarafından yönlendirilmiş olabilir. Fakat yine de çocuğun iradesi, çocuğun kişiliğinin parçası olarak kişisel ilişkinin düzenlenmesinde göz ardı edilmemelidir. Bu bakımdan çocuğun yararından hareketle, çocuğun yönlendirilmiş iradesine karşı kişisel ilişki kurulması yönüne gidilerek ziyaret hakkı belirlense de ziyaret hakkının gerçekleştirilmesi sırasında çocuk buna zorlanmamalıdır. Nitekim çocuğun ana veya babayla iletişime ciddi şekilde direnmesi halinde, ziyaret hakkının çocuğun yararına gerçekleştirilmesi pratikte mümkün olmayacaktır. Bu yönde özellikle ayırt etme gücüne sahip çocuğun iradesine karşı ziyaret hakkı zorla gerçekleştirilmemelidir. Böyle bir tutum, çocuğun kişilik hakkına aykırı olduğu gibi, ziyaret hakkının amacıyla da bağdaşmaz.

Türk hukukunda çocukla kişisel ilişki kurulmasına ilişkin mahkeme kararlarının zorla yerine getirilmesi, İcra ve İflas Kanununun 25/a ve 25/b maddeleri çerçevesinde düzenlenmiştir. Ana ve babayı, “borçlu ve alacaklı” olarak ifade etmek suretiyle kullandığı terminoloji ile günümüzün çocuğun kişiliğine önem veren anlayışına ters düşen bu düzenleme, çocuğun yararını olumsuz etkileyebilecek bir uygulamaya yol açabilecek niteliktedir. Çocukla kişisel ilişki kurulması meselesinin, çocuğun yararı ile birlikte çocuğun iradesini de dikkate alan bir bakış açısıyla yeniden düzenlenmesi gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Kişisel ilişki kurma hakkı, ziyaret hakkı, çocuğun yararı, çocuğun iradesi

THE IMPORTANCE OF THE WILL OF THE CHILD IN ESTABLISHING A PERSONAL RELATIONSHIP WITH THE CHILD

ABSTRACT

In this submission, whether establishing personal relationship with the child against his/her will would be to the interest of the child is scrutinized, while pointing out the importance of the child’s will in establishing a personal relationship.

As per Article 323 of the Turkish Civil Code: “Either of the mother and father, who have not been granted parental custody or whose child is not resident with them, are entitled to request the establishment of a reasonable contact with the child.” Although the aforementioned article has been construed in relation only to the mother and father, a request for establishing a personal relationship is reciprocal and is included in not only the mother and father’s but also the child’s personality right.

The concept of personal relationship defines all kinds of contact and communication the father or mother establishes with the child that does not live with them. The main leading factor in regulating the personal relationship is the interest of the child. However, the child's will should also be taken into consideration. At this point, asking the child's opinion, or in other words listening the child, is a direct outcome of the child's personality right.

The will of the child may not always align with the interest of the child. The child's will may have been affected by the mother or father. Nevertheless, as a part of the child's personality, the will of the child should not be disregarded in regulating the personal relationship. In this regard, based on the interest of the child, even when the child's directed will is acted against and a personal relationship is established by determining a right to visit, the child should not be forced in the course of the realization of such visit. Indeed, the realization of a right to visit to the interest of the child would not be possible in case the child strongly resists contacting the mother or the father. Therefore, the right to visit should not be practiced by force against the will of a child with the power of discernment. Such an approach, would conflict not only with the aim of the right to visit but also the child's personality right.

In Turkish law, forcible enforcement of court decisions regarding the establishment a personal relationship with the child is regulated in articles 25/a and 25/b of the Enforcement and Bankruptcy Law. The relevant regulation which uses terminology such as "debtor and creditor" to refer to the mother and father contrasts the modern understanding which puts emphasis on the child's personality; and is of a nature that may result in a practice that negatively impacts the interest of the child. The matter of establishing personal relationship with the child should be re-evaluated with a view that considers the interest and the will of the child.

Key Words: Right to establish personal relationship, right to visit, interest of the child, will of the child

LITERATUR

BIRCLER, Ursula: Probleme bei der Umsetzung und Durchsetzung des Besuchsrechts- Gedanken aus dem Praxisalltag- aus einer etwas anderen Perspektive, Zeitschrift für Kindes- und Erwachsenenschutz, 2010, S. 379- 388.

BRUNNER, Sabine/SIMONI, Heidi: Alltags- und Beziehungsgestaltung mit getrennten Eltern- Mitbestimmen und Mitwirken von Kindern aus psychologischer Sicht- Trennung und Scheidung: Übergänge im familialen Lebenslauf, Die Praxis des Familienrechts, 2011, S. 349- 361.

BÜCHLER, Andrea/ENZ, Benjamin V.: Der persönliche Verkehr- Unter besonderer Berücksichtigung des Kindeswillens, Die Praxis des Familienrechts, 2018, S. 911-939.

SCHWENZER, Ingeborg/COTTIER, Michelle: Basler Kommentar, Zivilgesetzbuch I, Art. 1- 456 ZGB, 6. Auflage, Basel 2018.

STAUB, Liselotte: Bedeutung des Kindeswillens und des Persönlichkeitsrechts bei Umgangswiderständen, 6. Symposium zum Familienrecht 2011, Der neue Familienprozess (Zürich-Basel- Genf 2012), S. 141- 161.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

ÇOCUKLARDA BOŞ ZAMAN DEĞERLENDİRME ALTERNATİFLERİNİN ÇOCUK HAKLARI BAĞLAMINDA TARTIŞILMASI

*¹Menil ÇELEBİ, ²Rukiye USLU

¹Dr., YDÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, Yakın Doğu Üniversitesi, Yakın Doğu Bulvarı, PK: 99138, Lefkoşa /KKTC, Mersin 10 – Türkiye, ORCID No: 0000-0002-1356-2147

²Öğr. Gör., YDÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, Yakın Doğu Üniversitesi, Yakın Doğu Bulvarı, PK: 99138, Lefkoşa /KKTC, Mersin 10 – Türkiye, ORCID No: 0000-0003-3208-8038

ÖZET

Boş zaman değerlendirme şekilleri, içinde bulunulan toplumun yapısal özelliklerinden etkilenmektedir. Bu nedenle de toplum yapısı değiştikçe toplum tarafından kabul gören, tercih edilen boş zaman değerlendirme şekillerinin de değiştiği sıklıkla gözlemlenmektedir. Geçmişten günümüze toplumsal yapının ve aynı zamanda boş zaman değerlendirme şekillerinin değişime uğramasında en önemli faktörün teknoloji olduğunu söylemenin hatalı olmayacağı düşünülmektedir. Teknoloji kullanımının sınırlı olduğu yıllar ile teknolojik gelişmelerin çok hızlı yaşandığı günümüz toplumu arasında çocukların boş zaman değerlendirme şekilleri bakımından çok ciddi farklılıklar bulunmaktadır. Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı çocuklarda boş zaman değerlendirme alternatiflerini çocuk hakları bağlamında tartışmaktır. Bu çalışmada nitel ve nicel çalışmalar için kullanılan ve benzer durumların anlaşılması konusunda deneyimler sunan durum çalışması metodolojik izlenecek yöntem olarak tercih edilmiştir. İlgili literatüre bakıldığında; teknolojinin sınırlı olduğu yıllarda çocukların, boş zamanlarında aile katılımlarının yüksek olduğu; ev içi sorumlulukların yerine getirilmesinde görev aldıkları; tadilat yapma, konserve hazırlama, giyse dikme gibi gelecek dönük olarak yetişkin hayatında çocuğun hayatını kolaylaştıracak becerilerin kazandırıldığı; bunlarla birlikte içinde bulunduğumuz kültürün de bir yansıması olan sokak oyunları oynadığı ve ev dışı yaşamda aktif olarak bulunduğu görülmektedir. Günümüzde ise telefon, tablet, bilgisayar, internet, dijital oyunlar teknolojinin ürünleri olarak çocukların hayatında boş zamanı değerlendirme işlevi ile oldukça geniş bir yer kaplamaktadır. Bu durum, çocukların ev içi ve ev dışı yaşamda, geçmişte çocukların gösteriyor olduğu işlevselliğe derinden zarar veren bir farklılık yaratmıştır. Bununla birlikte, teknolojik ürünler yaratıcılığı olumsuz yönde etkilerken dijital yünden farklı bir gelişim penceresi açmıştır. Zaman mekân anlayışını değiştiren postmodernizmin etkileri boş zaman kavramını da değişime uğrattığı açık olarak görünmektedir. Sonuç olarak, boş zaman değerlendirme alternatifleri bazı yönleri ile çocukların eğitim, sağlık, katılım hakkı gibi haklarında gelişim sağlarken farklı açılardan baktığımızda eğitim, sağlık, katılım, çevre gibi haklarında bir dezavantaj da yaratabilmektedir. Belirsizliğin hâkim olduğu bu alanda, çocukların haklarına saygılı yeni alternatiflere ihtiyaç duyulduğu düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Boş zaman, çocuk, teknoloji, çocuk hakları.

DISCUSSION OF FUN-TIME ALTERNATIVES IN THE CONTEXT OF CHILDREN'S RIGHTS

ABSTRACT

Leisure activities are affected by the structural characteristics of the society. For this reason, it is frequently observed that as the social structure changes, the forms of leisure time that are accepted and preferred by the society also change. It is thought that it would not be wrong to say that technology is the most important factor in the change of social structure and also the forms of leisure time from past to present. There are serious differences between the years of limited use of technology and today's society, where technological developments are very rapid, in terms of children's leisure time. In this context, the purpose of this study is to discuss the leisure time alternatives in the context of children's rights. In this study, the case study, which is used for qualitative and quantitative studies and offers experiences in understanding similar situations, was chosen as the method to be followed methodologically. Considering the related literature; In the years when

technology was limited, children had high family participation in their spare time; that they took part in the fulfillment of their domestic responsibilities; Skills such as making alterations, preparing canned food, and sewing clothes have been taught for the future that will facilitate the life of the child in adult life; In addition to these, it is seen that he plays street games, which is a reflection of the culture we live in, and is actively involved in outdoor life. Today, phones, tablets, computers, internet, digital games, as the products of technology, occupy a large place in children's lives with their leisure time function. This situation has made a difference in children's indoor and outdoor life, which deeply damages the functionality that children have shown in the past. However, while technological products negatively affected creativity, they opened a different development window in digital aspects. It seems clear that the effects of postmodernism, which changed the understanding of time and space, also changed the concept of leisure time. As a result, leisure time alternatives can improve children's rights such as education, health and participation rights, but also create a disadvantage in education, health, participation and environment when we look from different angles. It is thought that new alternatives that respect children's rights are needed in this area where uncertainty prevails.

Keywords: Leisure, children, technology, children's rights.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

ANAOKULU VE İLKOKUL ÇOCUKLARINDA TEKERLEMELERİN BİLİŞSEL VE DİLSEL GELİŞİME ETKİLERİ

Dr. Seda GEDİK

Dr., ORCID NO: 0000-0003-1251-8694, İzmir, TÜRKİYE

ÖZET

Genellikle kelime ve ses benzerliğinden yararlanılarak söylenen ve kısa ahenkli söz grupları şeklinde tanımlanan tekerlemeler, çocukların ilk karşılaştıkları sözlü kültür ürünleri arasında yer almaktadır. Hem söyleyişlerindeki ses oyunları hem de ele alınan varlıklar arasındaki ilişki, çocukların tekerlemelere olan ilgisini artırmaktadır. Çocukların beşikten itibaren dinlemeye başladıkları masallarda, oyun çağına oynadıkları oyunlarda, dinledikleri çocuk şarkılarında vb. yer alan tekerlemeler çocuğun dilisel ve bilişsel olarak gelişmesine yardımcı olmaktadır.

Tekerlemeler, içine doğdukları dilin özelliklerini tam olarak tanımaya ve anlamaya başlayan anaokulu ve ilkokul çocuklarının dilisel ve bilişsel gelişimlerinde önemli rol oynamaktadır. Bu yaş grubundaki çocuklar, tekerlemeler sayesinde hem harflerin fonetik yapılarını hem de telaffuzlarını öğrenme fırsatı elde etmiş olmaktadır. Bu nedenle bu yaş grupları için eğlendirirken eğiten tekerlemelerin çocuklara öğretilmesinin önemi yadsınamaz.

Çocukların dilisel gelişimlerinin sağlıklı bir şekilde gelişmesine yardımcı olan ve bu süreçte aktif rol oynayan tekerlemeler özellikle bu yaş grubundaki çocukların bilişsel gelişimlerine de katkı sağlamaktadır. Tekerlemeler sayesinde çocukların hayal dünyaları zenginleşmekte ve soyut düşünme becerileri gelişmektedir. Bu bilinçle özellikle derslerin ve etkinliklerin içerikleri hazırlanırken tekerlemelere ağırlık verilmektedir. Çocuklar, tekerlemelerle ifade edilen varlıkları ve olayları hayal ederek hayal güçlerini geliştirirken aynı zamanda yine tekerlemeler sayesinde olaylar veya durumlar arasındaki nedensellik ilişkisini de sezmektedirler.

Anaokulu ve ilkokulun başlangıcı olan ilk yedi yıl çocukların kişiliklerinin temellerinin atılması ve bilişsel ve dilisel gelişiminin oluşması açısından oldukça önemlidir. Bu nedenle bu yaş grubundaki çocuklara tekerleme öğretilmesi gelişimlerinin desteklenmesi açısından olumlu olmaktadır. Bu çalışmanın amacı; tekerlemelerin dilisel ve bilişsel gelişimdeki işlevinin örneklerle ortaya konulmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Tekerleme, çocuk, bilişsel, dilisel, eğitim.

EFFECTS OF NURSERY RHYMES ON COGNITIVE AND LINGUISTIC DEVELOPMENT IN KINDERGARTEN AND PRIMARY SCHOOL CHILDREN

ABSTRACT

Rhymes, which are generally sung using word and sound similarity and defined as short harmonious word groups, are among the first oral cultural products children encounter. Both the sound plays in their pronunciations and the relationship between the entities studied increase the interest of children in rhymes. In the fairy tales that children start to listen to from their cradle, in the games they play in the game age, in the children's songs they listen to, etc. The nursery rhymes help the child's linguistic and cognitive development.

Nursery rhymes play an important role in the linguistic and cognitive development of kindergarten and primary school children who are beginning to fully recognize and understand the features of the language they were born into. Children in this age group have the opportunity to learn both the phonetic structures of the letters and their pronunciation thanks to the rhymes. For this reason, the importance of teaching children the nursery rhymes while entertaining for these age groups cannot be denied.

Rhymes, which help children to develop their linguistic development in a healthy way and play an active role in this process, also contribute to the cognitive development of children in this age group. Thanks to rhymes, children's imaginations are enriched and their abstract thinking skills develop. With this awareness, rhymes are emphasized especially when preparing the contents of the lessons and activities. While children develop their imaginations by imagining beings and events expressed with rhymes, they also sense the causality relationship between events or situations.

The first seven years, which are the beginning of kindergarten and primary school, are very important in terms of laying the foundations of children's personalities and forming their cognitive and linguistic development. For this reason, teaching rhymes to children in this age group is positive in terms of supporting their development. The aim of this study is; It is to demonstrate the function of rhymes in linguistic and cognitive development with examples.

Keywords: Nursery rhyme, child, cognitive, linguistic, education.

Giriş

Kişiliğin temellerinin atıldığı 0-7 yaş arasındaki çocukların hem dilsel ve bilişsel hem de sosyal gelişimlerinin sağlıklı bir şekilde desteklenmesi gerekmektedir. Gelişimsel özellikler, erken çocuklukta doğru bir şekilde geliştirilmezse ileriki dönemlerde birey bu eksiklikler nedeniyle sorun yaşayacaktır. Bunun için çocukların gelişimsel süreçlerine uygun ve bu süreçleri destekleyip geliştirecek uyaranlar vermek oldukça önemlidir. Çocukların bebeklikten itibaren karşılaştıkları sözlü türlerin başında gelen ve "...sözün, gerçeklik, mantık, anlamlılık gibi sınırlamalara bağlı kalınmadan ses ve söz oyunlarının rahatlıkla yapılabildiği; hayal, düş, aşkınlık, yalan, mizah veya çocuk zihninden kaynaklanan serbest bir yaratıcılığın ürünleri..." (Duymaz, 2002: 28) olarak tanımlanan tekerlemeler onların gelişimsel süreçlerinde aktif rol oynamaktadır. Ayrıca "Sözlü edebiyat kavramı içine giren söz yaratmaları (ninniler, türküler, atasözleri, ağıtlar, masallar, bilmeceler, oyun tekerlemeleri, kuklanın, Karagöz'ün, çeşitli törelik oyunların söz içerikleri) toplumun günlük yaşamına sıkı sıkıya bağlı kültür ürünleridir." (Boratav, 1982: 165). Bu nedenle tekerlemeler çocukların sadece dilsel veya bilişsel süreçlerinin gelişmesinde değil nesiller arasında kültürel aktarımın sağlanmasında da oldukça önemlidir. "Halk kültürünün ve halk dilinin en katıksız ve en samimi ifade türleri olan tekerlemeler, ninnilerden sonra çocukların karşılaştıkları, ses ve ahenk bakımından mükemmelliği yakalamış edebi türlerdir." (Ungan, 2009: 217). Tekermeler sayesinde çocuklar hem içine doğdukları dilin fonetik özelliklerini kavramakta hem de dil becerilerini geliştirme imkânı bulmaktadır.

Özellikle çocukların dilsel gelişiminin sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmesi için tekerlemelerin etkin bir şekilde kullanılması gerekmektedir. Bu süreçte çocukların dilsel becerilerini geliştirmek ve onlara bu anlamda rol model olmak önemlidir. Eğitimde olmazsa olmaz bir model olan rol modelle öğrenme, çocuğun gelişimsel özelliklerinin sağlıklı bir şekilde olması açısından da gereklidir. "Yaşınızın hayli ilerlediği zamanlardan birinde donanımlı bir kürsüye çıkıp didaktik bir sesle konuşarak çocuklarda iz bıraktığınızı düşünüyorsanız, size mutlaka başarısızlığa uğrayacağınızı bildiririm. Tam bir başarıya ulaşmak istiyorsanız, siz de çocuklarınızın gözünde bir çocuk imajı uyandırmaya çalışın. Çocuk gibi olmaya ve çocuk gibi düşünmeye başlayın." (Guy, 1969, 21-23). Ancak bu şekilde, çocuğa onun seviyesine ve gelişimine uygun yaklaşıldığında sağlıklı etkileşim gerçekleşecektir. Rol model olma dilin doğru kullanımında da etkin olmaktadır. Çocuk, dilin doğru kullanıldığı bir ortamda hem seslerin özelliklerini hem de sözcüklerin anlamlarını doğru ve kalıcı bir şekilde öğrenir. Bu noktada çocuğa doğru şekilde yaklaşmak ve onun gelişimini sağlıklı bir şekilde tamamlamasını sağlamak gerekir. "Çocuk, insan yavrusu olmak itibarıyla her şeye müsait, fakat hiçbir şeye muktedir olmayan ham ve elastiki bir yaratıktır." (Baltacıoğlu, 1942, 17). Bu farkındalıkla yaklaşmak ve çocukların gelişimlerinin sağlıklı ve doğru bir şekilde olmasını sağlamak kendini gerçekleştirmiş bireyler yetiştirmek adına önemlidir.

Bireylerin bebeklikten itibaren karşılaştıkları tekerlemeler de onların dilsel başta olmak üzere bilişsel, sosyal ve kültürel gelişimlerinin sağlıklı olmasında aktif rol oynamaktadır. Bu çalışmada biz, çocukların gelişiminde birçok yönden etkili olan ve gelişimlerini destekleyen tekerlemelerin etkilerini dilsel ve bilişsel olmak üzere iki başlıkta ele alarak inceleyeceğiz.

1. Dilsel Gelişimde Tekerlemelerin Etkisi

İnsanların duygu ve düşüncelerini ifade etmelerini sağlayan dil kapsamlı olarak; “... insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendisine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş içtimaî bir müessesedir.” (Ergin, 2009: 3) şeklinde tanımlanmaktadır. Bireylerin dilsel gelişim evrelerini kapsayan 0-3 yaş aralığı oldukça önemlidir. “Yaşamın bu ilk döneminde özel bir önem taşıyan unsurlar; dil öğrenimi, anlatım, haberleşme ve başkalarının isteklerini anlama olanaklarının gelişmesidir” (Mialaret, 1977, s.8). Bunun için de belirtilen yaş aralığında dilsel gelişimi destekleyen sözlü kültür ürünlerinden faydalanmak kaçınılmazdır.

Dil, sosyal bir varlık olan insanların hem kendilerini ifade etmelerini hem de birbirleriyle iletişim kurmalarını sağlayan bir vasıta. İnsanlar dil sayesinde düşünür ve yine dil sayesinde duygu ve düşüncelerini ifade ederler. Bu nedenle öncelikle her bireyin içine doğduğu dilin özelliklerini çok iyi bir şekilde bilmesi önemlidir. Bireylerin gelişim evreleri bir bütündür ve bir evredeki eksiklik diğer evrelerin de sağlıklı bir şekilde gelişmesini engellemektedir. “Çocuktaki konuşma yeteneğinin vaktinde ve gereğinde işlenip geliştirilmesine özen gösterilmemesi, istenilen kişilik niteliklerini kazanmasını olduğu kadar zihinsel yetilerinin gelişmesini de engellemektedir.” (Cihangir, 2013; 178). Bu nedenle çocukların bebeklikten itibaren gelişimsel evreleri takip edilmeli ve olumlu şekilde desteklenmelidir. “Çocukta dil gelişimi, dikkatle izlenmesi gereken bir süreçtir. Sosyalleşmenin simgesi ve yönlendiricisi konumunda olan dil, toplumu bireyleri arasındaki ilişkilerin sağlıklı bir şekilde sürdürülmesini sağlayan iletişimin de kaynağıdır. Özellikle, kolay bir şekilde anlaşılır olmaktan uzak ve karmaşık yapıdaki kavramların kazanılmasında bilişsel etkinlikleri örgütleme ve açığa çıkartma fonksiyonunu üstlenen dil, bu yönüyle de hem ana dili eğitiminde beceri kazandırmanın işlevsel bir aracı hem de mesajın etkili bir biçimde verilmesini sağlayan yönlendirici konumundadır.” (Temizyürek, 2007: 170). Bu açıdan çocuğun dilsel gelişimi aslında onun sosyalleşmesinde de oldukça önemlidir. Bu nedenle çocuğun dili doğru bir şekilde öğrenmesinde etkili olan tekerlemelerin özellikle dilsel gelişim evresinde kullanılması çok yararlıdır.

Tekerlemeler sayesinde çocuk, hem dilin fonetik yapısını öğrenmekte hem de eğlenmektedir. Çocuk, tekerlemeleri söylerken farkında olmadan birçok kelime öğrenmekte ve sözcük dağarcığını geliştirmektedir. Bu nedenle özellikle dilsel gelişim evresinde çocuklara mümkün olduğunca tekerleme öğretilmeli ve dilsel gelişimleri desteklenmelidir. Ayrıca çocuklar, tekerlemeler sayesinde öğrendikleri farklı kelimeleri birçok kez kullanarak bu sözcüklerin anlam özelliklerini de idrak etme fırsatı bulmaktadırlar.

Tekerlemeler vasıtasıyla farklı sözcüklerle karşılaşan ve bu sözcükleri doğru telaffuz etmeyi öğrenen çocuklar hem dili sevmekte hem de dilsel gelişimlerini doğru bir şekilde tamamlamaktadırlar. “Çocuklar, birçok yetişkinin zorlandığı uzun kelimeleri sever ve şaşırtıcı şekilde başarıyla telaffuz ederler. Böylelikle de “dil sevgisi” geliştirirler.” (Saygılı,2012 :96). Bu bilinçle özellikle anaokulu ve ilkokul çocuklarının tekerlemelerle buluşturulmasına önem verilmelidir. Ayrıca çocuklar oyun oynarken tekerlemeler sayesinde eğlenirken öğrenme fırsatı bulmaktadırlar. Oyun tekerlemelerinden olan;

“İğne iplik

Kağıt kibrit

Çelik çomak

Sen gir

Sen çık” (Duymaz, 2002: 105)

“Oooo!..

İğne battı, canımı yaktı

Tombul kuş

Arabaya koş

Arabanın tekeri

İstanbul'un şekerini

Hap hup, altın top

Bundan başka o-yun yok.” (Sümer, 2007: 4)

“Ooooooo.....

Çatlak patlak yusuvarlak

Kremalı börek, sütlü çörek

Çek yavrum çek

Amanın dostlar elini benden çabucak çek

Çek çek amca

Burnu kanca

Al sana bir ta-ban-ca

Bom bom bom jelibon” (Toker, 2011, s. 27) tekerlemelerinden de anlaşılacağı üzere çocuklar, gizil (örtük) öğrenme yoluyla farkında olmadan tekerlemelerle aliterasyon ve asonansı da öğrenmiş olmakta ve karşılaştıkları farklı sözcükleri hem rahatlıkla telaffuz etmekte hem bu sözcükleri sözcük dağarcıklarına eklemektedirler. “0-6 yaş grubu çocuklarında dilin oluşması ve gelişmesi üzerinde ne kadar titizlikle durulursa gelecekte kazanılacak dil de o derecede kusursuz ve mükemmel olacaktır.”(Cihangir, 2013: 176). Bu bilinçle hareket edilerek özellikle anaokulu ve ilkokul döneminde çocukların hem oyunlarda hem de ders içeriklerinde tekerlemelere sıklıkla yer verilmelidir.

Dilsel gelişimini doğru bir şekilde tamamlayamayan yetişkinler de dilsel gelişimlerinin eksikliklerini tekerlemeler sayesinde gidermektedir. Bu açıdan tekerlemeler sadece çocukların değil yetişkinlerin de dilsel gelişimindeki eksikliklerin giderilmesinde ve dili doğru ve etkili kullanmalarında oldukça önemlidir. Yanıltmacalar olarak da adlandırılan dil tekerlemeleri buna güzel bir örnektir:

“ *İbiş ile Memiş mahkemeye gitmiş. Mahkemeleşmiş mi, mahkemeleşmemiş mi?*”

“*Şu odayı badanalı mı, badanalı mı?*”

“*Bu duvarı badanalı mı, badanalı mı?*”

“*Şiş şişeyi şişlemiş, Şiş keşişe kiş demiş.*” (Sümer, 2007: 38).

Bu tekerlemelerde amaç sözcüklerin telaffuzlarının doğru bir şekilde gerçekleşmesini sağlamaktır.

2. Bilişsel Gelişimde Tekerlemelerin Etkisi

Bireyin zihinsel süreçlerini ifade eden bilişsel öğrenmeyi sadece uyarıcı ve davranış olarak ele almak mümkün değildir. “*Bilişsel öğrenme “Öğrenmeyi yalnızca U-D (uyarıcı-davranış) bağlantısı ve koşullama ile açıklamanın yetersizliğini; öğrenmede “bilme, kavrama, sezme” gibi zihinsel etkinliklerin daha baskın olduğunu; öğrenmede hem zekânın hem güdülenmenin hem de geçişin etken olduğunu ileri süren öğrenme kuramı.*”(Bakırcıoğlu, 2012: 185) dır. Tekerlemeler, çocukların dilsel gelişimleri kadar bilişsel gelişimlerinde de oldukça önemlidir. Çocuklar, ne kadar çok doğru uyarıcıyla karşılaşırse gelişimleri de o kadar kolay ve doğru olacaktır. Gelişim evreleri birbirine bağlı ilerlemekte ve bir evredeki eksiklik diğer evreyi olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle çocukların gelişim evrelerinin takip edilmesi ve olumlu şekilde desteklenmesi çocuğun diğer evrelerinin de sağlıklı gelişmesinde önem arz etmektedir. Özellikle duygu ve düşüncelerin ifade edildiği dilsel ve bilişsel gelişim dönemi birbirinden bağımsız düşünülemez.

Çocuk dil sayesinde duygu ve düşüncelerini ifade eder ve yine dil sayesinde düşünceler üretir. Bu nedenle çocuğun dilsel gelişimini desteklemek amacıyla kullanılan tekerlemeler onun bilişsel gelişiminin desteklenmesinde de etkin rol oynamaktadır. Her ne kadar tekerlemeler daha çok dilsel gelişimde etkili olarak görülse de aslında çocuğun hayal gücünü, ezberleme yeteneğini, ifade becerisini, algılama yeteneğini vb. geliştirdiği için bilişsel gelişimde de oldukça önemlidir. “*Çünkü, çocuk çevresinden duyduğu, öğrendiği tekerlemelerin anlamları üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu şekilde çocukta dil öğrenme alanında ilk ve en önemli adımlar atılmış olmaktadır. Çocukların anlama kapasitelerini geliştirmek için bilmece ve tekerlemelerden yararlanmak bu açıdan doğru bir seçim olacaktır.*” (Dilci ve Gür, 2012: 1507). Çocuklar

etraftaki olayları anlamlandırmak amacıyla da tekerlemelere başvurmaktadır. Örneğin yağmur yağdırma ritüellerinde söylenen;

“Yağ yağmur

Teknede hamur

Tarlada çamur

Ver Allah'im ver

Sellerce yağmur

Mustafa mistik

Arabaya kıstık” (Artun, 1977: 37) tekerlemesi çocukların etraflarındaki olayları kavradıklarının ve bunu tekerleme vasıtasıyla ifade ettiklerinin güzel bir örneğidir. Çocukların yağmur isteğini kendilerince tekerleme olarak dile getirmeleri onların aslında zihinsel süreçlerini aktif olarak kullandıklarının göstergesidir. Bu da çocukların tekerlemeler aracılığıyla içinde buldukları ortamı ve durumları analiz ettiğini yani yapılandırmacı öğrenme süreçlerini (Arslan, 2009: 145) aktif olarak kullandıklarını göstermektedir. Çocukların olay veya durumları tekerleme vasıtasıyla algılama ve yorumlamalarına bir başka örnek ise;

“Değirmene girdi köpek

Değirmenci vurdu kötek

Geldi yedi köpek

Hem kötek

Hem yedi köpek” (Oğuzkan, 2006:267) tekerlemesidir. Bu tekerlemede de değirmene giren bir köpeğin değirmenci tarafından dövüldüğü anlatılarak bir nevi yaşanan olayın çocuk tarafından yorumlandığı görülmektedir. Çocuk, yaşadığı gerçekliği zihinsel süreçlerinden geçirerek tekerleme yoluyla ifade etmiştir. “Ancak algılanan nesnelerin gerçek durum ya da özellikleri değil, çocuğun o nesnelere zihninde nasıl canlandırdığı önemlidir. Bruner'e göre, çocukların ikonik düşünme evresi oldukça önemlidir. Bu döneme yönelik olarak tasarlanan öğretim etkinliklerinin, nesnelerin kavram ya da olguların zihinsel imgeleri (ikonlar) üzerine inşa edilmesi gerektiğini söyler.” (Temizyürek, 2007: 174). Bu nedenle tekerlemeleri, çocukların olayları veya durumları algılama ve bunu ifade etme yolu olarak değerlendirmek yanlış bir yaklaşım olmayacaktır.

Ayrıca tekerlemeler sayesinde çocuklar oynadıkları oyunun kurallarını da öğrenme şansı bulmaktadır. Bu da çocukların algılama, kavrama ve akıl yürütme gibi bilişsel süreçleri aktif olarak kullanmasını sağlamaktadır. “Tekerlemeler, yapısal ve oluşumsal özellikleri gereği birçok kültürel değeri ve özelliği bünyesinde barındırmaktadır. Tekerlemeler sayesinde çocuk kendi dilinin özelliklerini öğrenirken, sayışmalarla, oyun içerisinde kurallara uymayı, iş bölümünü kısacası kendi kültürüne ait toplumsal iletişimin kurallarını öğrenir, çocuğun hayal dünyası gelişir ve yaratıcılığı artar.” (Akgül Barış ve Ece, 2015: 348). Örneğin “Kutu Kutu Pense” oyunu tamamen tekerleme üzerine kurulu bir oyundur ve çocuklar tekerleme söyleyerek oynarlar. Bu şekilde tekerleme sayesinde çocuklar aynı zamanda tekerlemedeki yönergeleri takip ederek oyunun aşamalarını da öğrenmiş olurlar:

“Kutu kutu pense

Elmayı yerse

Arkadaşım Yıldız

Arkasını dönse” (Sümer, 2007: 29)

Ayrıca “Oyun tekerlemeleri, çocuklar tarafından güncel olaylardan esinlenerek yeniden üretilebilmektedir. Bu durum çocukların yaratıcı zekâlarını ortaya koymaktadır. Var olanı taklit yolu ile öğrenmekle kalmazlar, bunu daha da geliştirirler. Tekerlemelerin ruhunu kavrayan çocuklar bağımsız olarak yeni tekerlemeler üretebilirler.” (Önal, 2002: 15). Bu sayede çocukların yaratıcı düşünme becerileri gelişir ve çocuklar

karşılaştıkları farklı durumlar karşısında yaratıcılıklarını kullanabilirler. Çocuğun bilişsel süreçlerini aktif kullanmasını sağlayan ve aynı zamanda onun soru sorma becerisini geliştiren tekerlemeler de vardır. “Soru sormak başlı başına bir öğrenme ve araştırma tekniğidir. Öğrenmenin ilk adımıdır. Tekerlemelerle gerek okul öncesinde, gerek ilköğretim aşamasında çocuğa sorgulama yeteneği kazandırılır.” (Önal,2002: 10).
Örneğin;

“-Üşüdüm üşüdüm,

A benim canım, üşüdüm.

- Kürkünü giy, kürkünü giy,

A benim canım ,kürkünü giy.

- Kürküm yok, kürküm yok,

A benim canım, kürküm yok.

- Alsan a! Alsan a!

A benim canım, alsan a!

- Param yok, param yok,

A benim canım, param yok.

- Çalsan a, çalsan a,

A benim canım, çalsan a!

- Nereden, nereden?

A benim canım, nereden?

- Saraydan, saraydan,

A benim canım, saraydan.

- Sarayda ekerler, biçerler

En güzel kızı seçerler” (Duymaz, 2002: 111) tekerlemesi çocuğun sorgulama yeteneğini geliştiren tekerlemelere güzel bir örnektir.

Oyun tekerlemeleri dışında yer alan masal tekerlemeleri de okuyucunun zihinsel olarak masala hazırlanmasında ve bilişsel süreçlerinin etkinleştirilmesinde önemlidir. “Bilişsel gelişimin amacı; soyut şekilde akıl yürütme, varsayımsal durumlar hakkında mantıksal düşünme, kuralları karmaşık ve daha yüksek yapıda örgütlenme olarak görülür.” (Milli Eğitim Bakanlığı, 2011: 4). Okuyucu tekerlemeler sayesinde hem masala dikkatini vermekte hem de masalın sihirli dünyasına zihinsel olarak girme imkânı bulmaktadır. Bu tekerlemelerden bazıları şunlardır:

“Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, cinler top oynarken eski hamam içinde... Ben deyim şu ağaçtan, siz deyin şu yamaçtan, uçu uçu bir kuş uçu; kuş uçmadı, Gümüş uçu. Gümüş uçmadı, Memiş uçu. Uçar mı, uçmaz mı demeye kalmadı; anam düştü eşikten, babam düştü beşikten... Biri kaptı maşayı, biri aldı meşeyi; dolandım durdum dört köşeyi... (Sümer, 2007: 45).

“Evvel zaman iken, deve tellal iken, saksığan berber iken... Ben anamın beşiğini tıngır mıngır sallan iken. İp koptu, beşik devrildi. Anam kaptı maşayı, babam kaptı meşeyi, döndürdüler dört köşeyi. Dar attım kendimi dışarı... Kaç kaçmaz mısın... Vardım bir pazara. Bir at aldım dorudur diye. Bineyim dedim, at bir tekme salladı bana geri dur diye... Padişahın topları ateşe başladı. Topladım gülleleri cebime koydum darıdır diye. Tozu dumana kattım, Edirne'ye yettim. Selimiye minarelerini belime soktum borudur diye. Yakaladılar beni tumarhaneye attılar delidir diye. Babamdan haber geldi, onun eski huyudur diye. Bereket inandılar, tutup beni saldılar. Neyse uzatmayalım, masala başlayalım...” (Tezel, 1971: 56). Görüldüğü üzere masal başı tekerlemeleri sayesinde okuyucu içinde bulunduğu gerçeklikten masal gerçekliğine kolay bir geçiş yapmaktadır.

Bazı masal başı tekerlemeleri ise başlı başına bir olay örgüsü etrafında kurgulanmıştır. Bu tekerlemelerden birisi Pertev Naili Boratav'ın “Az Gittik Uz Gittik” kitabında yer alan ve tekerleme olmasına rağmen bir masal uzunluğunda olan tekerlemedir. Bu tekerleme incelendiğinde, tekerlemede anlatılan olayın içinde yaşanan çevreden, kişilerden yola çıkılarak oluşturulduğu görülmektedir. Tekerlemede köy hayatı ana hatlarıyla ortaya serilmekte ve okuyucunun zihninde bu durum canlandırılmaya çalışılmaktadır. Bu

tekerlemeden alınan aşağıdaki bölümde de görüldüğü üzere; tekerlemeler sadece masala giriş yapmak amacıyla değil okuyucunun zihinsel süreçlerini aktif hale getirmek ve onun hayal gücünü geliştirmek için de kullanılmaktadır.

“Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde... Eşek delim iken, deve berber iken... Bir varmış, bir yokmuş Allahın kulu darıdan çokmuş ... Çok demesi günahmış. Var varanın, sür sürenin ... Destursuz başa girenin sopa yemesi çokmuş. Zamanında, ben üç yüz bir yaşında iken iki arkadaşım vardı: biri kör, biri çıplak. Çakmaksız, namlısız, kundaksız tüfekte bitmedik çalı dibinde doğmadık tavşan avına gittik. Çıktık tepenin başına, seyrettik toprağına taşına. Gördük bir göl, ördekler yüzüyor. Çakmaksız, pamlısız, kundaksız tüfekte 'gel hal' eyledik. Ördekler zombala devrildi. Kör aradı buldu, çıplak koynuna koydu. Sapsız, namtısız, ceciksiz pıçakla kanırdık, boğazladık. Ördekleri pişirip yemek için bir kazan aradık. Bir cadı kansı rasgeldi: lildirim likli, burnu ilikli, kazan başlı, kurbağa dişli, ölü kurbağa gözlü, dağarcık yüzü, küp kanlı, patlıcan burunlu, şipirdiğini takıştırmış, könçeciğini çekiştirmiş, pabucundan boşanan kıvraklar, hani ya o bizim çakmaksız, namlısız, kundaksız tüfeğin saçması mı? vızıldayıp geliyor... «Ebe kan, bize bir kazan! dedik, ördekleri pişirmek için.» Bir kazan verdi: ağız var, dibi yok. Sırıkladık, mırıkladık; üç ocak taşı çattık, kazanı kurduk, altına odunu vurduk. Kazan kaynıyor, ördekler oynuyor... Ocak taşlarının biri bir tarafa çekiyor kazanı, biri bir tarafa. «Bire ocağı hatasızları Kazanı mı bölüşeceksiniz?» dedim. Bunlara birer eskayla vurдум. Ocak taşı diye çattığım meğer tosbağaymış.

Çıplak ve kör arkadaşlarımla beraber ördeği yedik; karnını doymadı, yüzüm gülmedi; bıyığının ucu vız demedi, kulağımın dibi çat demedi. .. Bakıversem ki bir koz ağacı var: «Yemeğin üstüne çerez olarak yiyeyim» diye kozun başına bir tezek salladım. Bir de baksam ki Kırimoğlu'nun çiftliği gibi bir yazı olmuş kozun başında. Bu çiftliği sürmek için bir çift öküz arama telaşesine düştüm. Aradımsa da bulamadım. Öküz çalmak için bir köye gittim. Bokluk deliğinden ahıra girdim. Bokluk deliğinden öküzü çıkarmak için çalıştım: öküzü kaldırdım, bokluk deliğinden kafasını dış yüze doğru soktum, göğdesi sığmadı, salındı kaldı. Umudu kestim. Bir ala kedi, bir kara kedi buldum. «Öküz olaraktan bu bize kafi» diyerek koz ağacının altına geldim. Sabanı boyunduruğa düzenledim, ala kediyle kara kediyi koştum. Boyunduruk altında, koşum halinde koz ağacının başına çıkarmak istediysen de bir türlü çıkaramadım. Çavdar ağacından merdiven çatmak telaşesinde iken ben, bizim Memmet Ağanın çobanı gibi kalles, kuyruğu gücük bir sarı it peyda oldu: tek kulaklı, kuyruğu üç ulaklı... Ala kediyle kara kediyi sabanın altında görünce hücum eyledi. Kediler itten korkularından sabanla koz ağacının başına çıktılar. «Ek bire bideri, sür bire çifti!.. Ek bire bideri, sür bire çifti!.. Az sürdüm, uz sürdüm... Dere, tepe, düz sürdüm ... Altı ay bir güz sürdüm...” (Boratav, 1969:17-18).

Örneklerde de görüldüğü üzere tekerlemeler aslında okuyucunun hayal dünyasının, yaratıcılığının gelişmesinde ve anlatılan olay ya da durumları algılamasında oldukça önemlidir. Özellikle bilişsel süreçlerin gelişmeye başladığı anaokulu ve ilkökul çocuklarının tekerlemelerle buluşturulması onların bu süreci sağlıklı geçirmesini sağlayacaktır. “Tekerlemede, yer yer nesrin kolaylıklarından faydalanan bir şiirin kesifliği, sürati ve kıvraklığı vardır; onda sözün çağılıtsından gelen tadı, kelimelerin baş döndürücü canbazlıklarının verdiği heyecanlı iç-ürpermesini duyarız; bazı, bir tek kelimenin açtığı engin ufukta hayalimize at oynatacak meydanı buluruz. Bir tek masal insan ve toplum gerçeğinin bir köşesini aydınlatıyorsa, tekerleme bize bir anda bu gerçeğin tümünü birden kavrayabilir.” (Boratav, 1987, s. 123-124). Bu bakımdan tekerlemeler okuyucunun zihinsel olarak masala hazırlanmasında oldukça önemlidir.

Sonuç

Çocuğun ilk karşılaştığı sözlü kültür ürünlerinin başında gelen tekerlemeler çocuğun gelişimi için oldukça önemlidir. Tekerlemeler sayesinde çocuklar, içine doğdukları dilin hem ses hem de anlam özelliklerini kavrama imkânı bulmaktadırlar. Ayrıca çocuklar tekerlemeler sayesinde farkında olmadan sözcük dağarcıklarını geliştirmekte ve öğrendikleri yeni sözcükleri kullanabilmektedirler. Bu nedenle özellikle anaokulu ve ilkökul çocuklarının dilsel gelişimlerinin tekerlemelerle desteklenmesi onların dili düzgün ve doğru kullanmalarını sağlamaktadır.

Tekerlemeler, çocukların dilsel gelişimlerinin yanı sıra bilişsel gelişimlerini de desteklemekte ve geliştirmektedir. Özellikle soyut düşünme becerilerinin yeni yeni gelişmeye başladığı anaokulu ve ilkökul öğrencilerinin zihinsel süreçlerini aktif kullanması amacıyla tekerlemelerden yararlanmak doğru olacaktır. Tekerlemeler; çocukların eğlenirken sorgulama, hayal kurma, yaratıcılık, mizah vb. açılardan gelişmelerine

yardımcı olmaktadır. Ayrıca kültürel aktarım da sağlayan tekerlemeler sayesinde çocuklar ait oldukları kültürü tanıma fırsatı bulmakta, olayları ve durumları daha rahat kavramaktadırlar.

Sonuç olarak, çocuğun kişiliğinin oluşmaya başladığı ve gelişim evrelerinin yoğun olarak yaşandığı 0-6 yaş aralığında yani anaokulu ve ilkokul çağlarında çocuklara tekerleme öğretilmesi onların özellikle dilsel ve bilişsel süreçlerini sağlıklı ve etkili şekilde geçirmelerini sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

1. Akgül Barış, Dolunay ve Ece, Ahmet Serkan (2015). “Kültürel Değerlerin Aktarılmasında Çocuk Tekerlemeleri ‘Tekerlemelerimizi Biliyor Muyuz?’”. *Değerler Eğitimi Dergisi*. Sayı: 29. Cilt: 13. Ay: 06. Yıl: 2015. ss. 343-368.
2. Arslan, Akif (2009). “Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı ve Türkçe Öğretimi”. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. S.13 (1), ss. 143-154.
3. Artun, Erman (1977). “Tekirdağ Tekerlemeleri”. *Folklor Doğru Boğaziçi Üniversitesi Folklor Kulübü Süreli Yayını*. Cilt: IV. Sayı: 45. ss. 37-41.
4. Bakırcıoğlu, Rasim (2012). *Ansiklopedik Eğitim ve Psikoloji Sözlüğü*. Ankara: Anı Yayıncılık.
5. Baltacıoğlu, İsmail Hakkı, (1942). *İçtimai Mektep*, Ankara, Maarif Matbaası.
6. Boratav, Pertev Naili (1987). “Masal”. *Çocuk Edebiyatı Yıllığı – 1987*. (Haz. Mustafa Ruhi Şirin). İstanbul: Gökyüzü Yayınları.
7. Boratav, Pertev Naili (1982). *Folklor ve Edebiyat 1*. İstanbul: Adam Yayıncılık.
8. Boratav, Pertev Naili (1969). *Az Gittik Uz Gittik*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
9. Cihangir, Yurdal (2013). “Tekerlemeli ve Sözlü Oyunların KKTC’deki Okul Öncesi Çocukların Türkçe Dil Becerilerine Kazanımları”. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*. 6(12). ss.175-183.
10. Dilci, Tuncay ve Gür, Tahir (2012). “Tekerlemelerin Eğitim-Öğretim Sürecinde Kullanımına Yönelik İlköğretim Öğrencilerinin Görüşleri Sivas İli Örneği”. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 7/4*, Fall 2012, p. 1503-1518, Ankara-TURKEY
11. Duymaz, Ali (2002). *İrfanı Arzulayan Sözlere Tekerlemeler*. Ankara: Akçağ Yayınları.
12. Ergin, Muharrem (2009). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayram Basımevi.
13. Guy, Jacquin, (1969). *Çocuk Psikolojisinin Ana Çizgileri*. (2. Bsk.). (Çev. Mehmet Toprak). İstanbul: Yükselen Matbaası.
14. Mialaret, Gaston (1977). *Dünyada Okul Öncesi Eğitimi*. Ankara: UNESCO Bildiri Kitabı.
15. Milli Eğitim Bakanlığı (2011). *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi / Bilişsel Gelişim*. Ankara.
16. Oğuzkan, Ferhan (2006). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
17. Önal, Mehmet Naci (2002). “Oyun Tekerlemelerinin Yapısı ve Türkçenin Eğitim-Öğretimindeki Yeri”. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. S.9-Güz.ss.133-149.
18. Saygılı, Sefa (2012). *Çocuk Psikolojisi (0-7 Yaş)*. İstanbul: Nesil Yayınevi.
19. Sümer, Mehmet Kadri (2007). *Portakalı Soydum Başucuma Koydum*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
20. Temizyürek, Fahri . (2007). “Çocukta Dil Gelişim Süreci”. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD)* . (7). ss. 169-176 .
21. Tezel, Naki (1971). *Türk Masalları I*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
22. Ungan, Suat (2009). “Dil Gelişim Aracı Olarak Tekerlemeler”. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 2/1 . ss. 217-225.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

KURGUSAL NİTELİKLİ ÇOCUK KİTAPLARINDA BULUNAN KARAKTERLERİN ELEŞTİREL DÜŞÜNME ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

¹Birsel AYBEK, ²Bilge DESTEĞÜLOĞLU

¹Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü-Adana /Türkiye
ORCID No:0000-0001-5846-9838

²Arş. Gör., Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü- Adana/Türkiye
ODCID No: 0000-0001-7147-8296

ÖZET

Bilgi kirliliği yaratacak kadar fazla olan kaynaklar içerisinde doğru bilgiyi bulmada, hayatımızdaki doğruyu ve yanlış ayırt etmede yararlı olabilecek eleştirel düşünmenin bireylere kazandırılması gerekmektedir. Yazınsal nitelikli çocuk kitaplarında kurgunun merkezinde yer alan karakterlerin eleştirel düşünme özelliklerine yönelik yapılan bu çalışma, nitel araştırma desenlerinden doküman analizi deseniyle kurgulanmıştır. Çalışma için çocuğun gelişim özelliklerine uygun olmasına dikkat edilerek 8 farklı yazarın 8 kitabına başvurulmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak eleştirel düşünen bireylerde olması gereken özelliklerin yer aldığı on üç davranış biçimi, değerlendirme formu olarak hazırlanıp kullanılmıştır. Bu davranış özellikleri arasında sürekli sorular soran, ifadeleri sürekli değerlendiren, meraklı, sorunlara yönelik yeni çözümler bulan, düşünceleri analiz ederken çeşitli ölçütler kullanan, çeşitli görüş ve sayıtlıları inceleyip onları olgularla karşılaştıran, başkalarını dikkatlice dinleyip geribildirim veren, eleştirel düşünmenin yaşam boyu süren bir süreç olduğunu bilen, tüm verileri toplayıp inceledikten sonra yargılara ulaşan, görüşlerini desteklemek için sürekli kanıt arayan, ilgisiz ve doğru olmayan bilgileri kabul etmeyen birey eylemleri yer almaktadır. Belirlenen 8 çocuk kitabı, değerlendirme formu kullanılarak araştırmacılar tarafından incelenmiş ve bu bağlamda aynı veri seti betimsel analize tabii tutulmuştur. Kurgusal nitelikli çocuk kitaplarında yer alan karakterlerin eleştirel düşünme özelinde sahip olması gereken özellikler tespit edilmiştir. Çalışmada karakterlerin meraklı, sürekli soru sorup geri bildirim verdikleri, karşılaştıkları sorunlara göre düşüncelerine yön verdikleri ve bir yargıya varmak için belirli kriterleri kullandıkları saptanmıştır. Ayrıca incelenen kitaplarda eleştirel düşünen karakterlerin genellikle çocuk rolünde sunulduğu görülmüş ve bulgular, ilgili alanyazın odağında tartışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Çocuk edebiyatı, kurgusal metin, eleştirel düşünme, karakter.

A REVIEW OF THE CRITICAL THINKING CHARACTERISTICS OF CHARACTERS IN FICTIONAL CHILDREN'S BOOKS

ABSTRACT

Individuals are required to gain critical thinking which can be beneficial in searching accurate information within sources that are too many to create information pollution, and in distinguishing between right and wrong in our lives. This study, aiming to identify the critical thinking characteristics of the characters that are at the center of the fiction in literary children's books, deployed document analysis design, one of the qualitative research designs. 8 books written by 8 different authors were used by taking into account the child's developmental characteristics. This study employed thirteen forms of behavior as an assessment form including the characteristics of the individuals having critical thinking skills. These behavioral characteristics include the actions of an individual who is constantly asking questions and evaluating expressions, who is curious, who finds new solutions to problems, who uses various criteria while analyzing ideas, who examined various opinions and considerations by comparing them with facts, who listens to others carefully and gives feedback, and who knows critical thinking is a lifelong process, who reaches judgments after collecting and examining all data, who is constantly seeking evidence to support their opinions, and who does not welcome irrelevant and inaccurate information. 8 children's books were examined by researchers

through using the evaluation form and descriptive analysis was used during data analysis. Characters in fictional children's books were identified as having characteristics that they should have in critical thinking. The study results revealed that characters are curious, and that they are constantly asking questions and giving feedback, that they direct their thoughts according to the problems they face, as well as using certain criteria to reach a judgment. In addition, critical-thinking characters were often presented in the role of children in the books examined, and the findings were discussed on the basis of the relevant literature.

Keywords: Children's literature, fictional text, critical thinking, character.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

EBEVEYNLERİN ÇOCUK KİTAPLARINDA BULUNMASI GEREKEN ÖZELLİKLERİ ALGILAMA DURUMLARI

Mustafa Yeniasır^{1*}, Safa Alpay Gümüş^{2*}

¹Doç. Dr., Yakın Doğu Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Türkçe Öğretmenliği Bölümü Ana Bilim Dalı Başkanı, Lefkoşa, 99138, KKTC, Orcid.org/0000-0002-9196-1805

²Yakın Doğu Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğrencisi, Lefkoşa, 99138, KKTC, Orcid.org/0000-0002-3190-4702

ÖZET

Her gelişim döneminde çocukların okuyacağı eserler farklılık göstermektedir bu yüzden onlar için bir metin oluşturulurken, hedef kitlenin algılama düzeyi, ilgi alanı, ruh dünyası gibi birtakım özellikler göz önünde bulundurulmalıdır. Yazarlar tarafından, çocukların yaş grupları dikkate alınarak hazırlanan kitapların, onların gelişimine olan katkısı yadsınamaz bir gerçektir. Özellikle küçük yaşta bireylerin hayatı öğrenmek için edebî eserlere gereksinim duydukları bilinen bir durumdur. Çocukların kitapları sevmeleri ve kitap okuma alışkanlığı kazanmalarında, ailelerin ve öğretmenlerin çok büyük önemi vardır. Çocuklar erken yaşta itibaren ailesinden, çevresinden ve öğretmenlerinden öğrendiklerini yaşama yansıtırlar. Bu nedenle çocuklara kitabı sevdirmek için öncelikle anne ve babaların kitap okumayı sevmeleri ve çocuklarına uygun eserleri seçebilmeleri için söz konusu kitaplara ilişkin birtakım özellikleri bilmeleri gerekmektedir. Araştırmanın hedefi ebeveynlerin çocuk kitaplarında bulunması gereken özellikleri kavrayış durumlarını ortaya koymaktır. Çalışmada genel tarama modeli kullanılacak ve katılımcılar random yöntemiyle seçilecektir. Belirlenen hedef doğrultusunda katılımcılardan çocuk kitaplarında bulunması gereken içeriksel, biçimsel ve dilsel özellikleri yazmaları istenecektir. Elde edilen bulgular, farklı kaynaklardan yararlanılarak hazırlanan çocuk kitaplarında bulunması gereken özellikler ölçeğine göre değerlendirilecek ve birtakım önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Çocuk edebiyatı, Çocuk kitapları, Aile.

PERCEPTION BY PARENTS OF FEATURES THAT SHOULD BE FOUND IN CHILDREN'S BOOKS

ABSTRACT

In each developmental period, the works that children read differ. Therefore, while creating a text for them, certain characteristics such as the perception level, interests, and moral world of the target audience should be taken into consideration. It is an undeniable fact that books prepared by the authors considering the age groups of children make contribution to their development. It is also a known situation that especially young individuals need literary works to learn about life. Parents and teachers are of great importance for children to develop love for books and gain the habit of reading. Children reflect on life what they learn from their family, environment and teachers from an early age. For this reason, in order to ensure that children like books, first of all, mothers and fathers need to love to read books and to be able to choose the works suitable for their children; and for this, they need to know some features of the books in question. The aim of the study is to reveal an understanding for the features that should be found in children's books. The general survey model will be used in the study and the participants will be selected by random method. In line with the determined goal, participants will be asked to write the content, formal and linguistic features that should be found in children's books. The findings obtained will be evaluated according to the scale prepared using different sources to determine the features that should be found in children's books and some recommendations will be made.

Keywords: Child, Children's Literature, Children's Books, Family

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKOKULDA OKUTULAN ÇOCUK KİTAPLARININ SEÇİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Ayşe BEŞİNCİ

Yüksek Lisans Öğrencisi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Programı, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul/Türkiye, ORCID NO: 0000-0003-0680-8484

ÖZET

Kitap okuma alışkanlığı ilkokul sıralarında kazanılan ve yaşam boyu kullanılan önemli bir alışkanlıktır. Bu alışkanlığın kazanılmasında en önemli faktörlerden biri de öğrencilerin seveceği kitaplarla buluşabilmesidir. Bunun için öğrencinin seviyesine uygun nitelikli kitaplarla önemlidir. İlkokulda öğrenciler kendilerine uygun kitapları seçebilmeleri için sınıf öğretmenin rehberliğine ihtiyaç duymaktadır. Bu sebeple sınıf öğretmenlerinin de kitap seçerken dikkat ettiği kriterler oldukça önemlidir. Bu araştırma, sınıf öğretmenlerinin ilkokulda okutulan çocuk kitaplarının seçimine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Tarama modelinde betimsel bir çalışma olan bu araştırmanın evrenini, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Bağcılar ilçesinde bulunan toplam 36 devlet okulunda görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Bu evrenden rastgele örnekleme yöntemiyle seçilen toplam 80 sınıf öğretmeni ise örneklem olarak belirlenmiştir. Araştırmanın verileri, Yazıcı Okuyan (2009) tarafından geliştirilen 39 maddeli “Sınıf Öğretmenlerinin İlkokulda Okutulan Çocuk Kitaplarının Seçimine İlişkin Görüşleri Anketi” ile toplanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler, araştırmaya katılan öğretmenlerin aldıkları puanlar cinsiyet ve mesleki kıdem değişkenleri dikkate alınarak SPSS istatistik programına girilerek çözümlenmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre, öğretmenler kitap seçiminde öncelikle iç yapı sonra eğitsel özelliklerine ve dış yapı özelliklerine dikkat ederek kitap seçmektedir. Diğer bir deyişle sınıf öğretmenleri kitap seçiminde hem dış yapı özelliklerine, hem iç yapı özelliklerine ve hem de eğitsel özelliklere dikkat etmektedirler. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin kitap seçiminde dikkat ettikleri özelliklerin, cinsiyet ve mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi ve ANOVA sonuçlarına göre anlamlı bir farkın olmadığı da ortaya çıkmıştır.

Anahtar Sözcükler: Okuma Alışkanlığı, Çocuk Kitapları, Sınıf Öğretmeni, Okuma Kitaplarının Seçimi

GİRİŞ

Okuma kültürü, en sade şekliyle kişinin edindiği okuma yeteneğini yaşam tarzı olarak benimsemesidir. Okuma kültürü edinme süreci çocukluk çağının ilk yıllarından başlar. Bu sürecin ilk aşaması bireyin görsel okuma yapabilmesi, ikinci aşaması okuma-yazmayı öğrenmesi, son aşaması da okuma alışkanlığı kazanmasıdır (Sever, 2013a).

Öğrencilerin okuma alışkanlığı kazanabilmeleri için öncelikle kitapları sevmeleri gerekir. Kitapları sevmeleri için ise nitelikli kitaplar ile karşılaşmaları önem arz eder. Öğrencilerin severek okuyacağı nitelikli bir kitap, onların okuduğunu anlamalarına, eleştirebilmelerine, düşünme ve çözümlene becerileri geliştirebilmelerine olanak sağlar. İlkokulda öğrenciler kendilerine uygun kitapları seçebilmeleri için sınıf öğretmenin rehberliğine ihtiyaç duymaktadır. Bu sebeple sınıf öğretmenlerinin kitap seçerken dikkat ettiği kriterler oldukça önemlidir (Bozkurt, 2016).

Çocuk edebiyatı ürünleri çocuklara görsel olarak hitap ettiği kadar dil ve konuşma becerilerine de katkı sağlamalıdır. Kitapların içeriği, nasıl bir üslup kullanıldığı, içinde anlatılan kahramanların özellikleri, yazı tipleri, kâğıdın niteliği vb. konular dikkat edilmesi gereken özelliklerdendir. Kullanılan dilin ilkokul Türkçe öğretim programının amaçlarına uygun olması gerekmektedir. Öğrencilere okutulan ürünler dilimizin zenginliğini ortaya koymalıdır (Doğan, 2015).

Okumanın İlkokul Öğrencileri Açısından Önemi

Teknoloji çağının hızla gelişmesi ve bilgiye ulaşma hızının artması ile birlikte, okuma da önemini artırmıştır. Okuma ile birey hem kendini hem de toplumu ileri taşıyabilir. Bireyler ancak okumanın ne anlama geldiğini kavrayabilirlerse kendine ve topluma faydalı olma seviyesine ulaşabilirler (Gökdoğan, 2019). “Kitap okumayan bir kimsenin, okuma bilmeyene karşı bir üstünlüğü yoktur.” sözüyle Mark Twain, kişinin eğer kitap okumuyorsa okuma yazma bilmeyen birinden farkı olmadığını vurgulamıştır.

Okuma sözlük tanımıyla yazıya aktarılmış bir metni algılayarak sözel hale getirmektir. Güneş (2017)’e göre okuma kişinin öğrenmesi, kendini geliştirebilmesi ve yaşamını yönlendirmesi için gerekli araçtır. Bu sebeple bireye okuma yeteneği küçük yaşlarda kazandırılmalı ve onu hayata hazırlamalıdır.

İnsan belleği özellikle 2-14 yaşları arasında kazandığı bilgileri kolay kolay değiştiremez. Bu nedenle bu dönemde çocuğa verilen her türlü bilgi çok önemlidir (Kapoğlu, 2012). İlkokul çağını da kapsayan bu dönemde öğrencilere doğru kavramların verilmesi, doğru edebi ürünler ile karşılaştırılması gerekir. Böylece çocuk okumayı özümseyip severken aynı zamanda ömür boyu unutamayacağı bilgileri de belleğine yerleştirmiş olur.

İlkokul Öğrencilerinin Okuma İlgisi

İlgi, “belirli bir olay veya etkinliğe yakınlık duyma, ondan hoşlanma ve ona öncelik tanıma durumu” olarak tanımlanabilir. Okuma ilgisi ise “okumaya ilgi duyma, sevme, okumadan hoşlanma, okumaya öncelik tanıma, daha fazla zaman ayırma” gibi ifadelerle açıklanabilir.

Öğrencilerin ilkokul döneminde kitaplara ilgi duymaları okuma alışkanlığı kazanmaları açısından önem taşır. İlgiler ihtiyaçlara göre şekillenirler. Her öğrencinin ilgi duyduğu kitap türü farklı olabilir. Bu ilgi alanlarını açığa çıkarmada aile ve öğretmenler en büyük yol gösterici konumdadırlar.

Okuma ilgisi, ilgilenilen konu ile ilgili çeşitli bilgi ve beceri edinmeleri için öğrencilere yardımcı olmaktadır. Öğrencilerin okuma metinlerini seçmelerini ve seçtikleri metine daha fazla odaklanmalarını sağlamaktadır. Bu sayede öğrencilerin öğrendikleri daha kalıcı olmakta ve hayatlarına yansıyabilmektedir (Güneş, 2017).

Öğrencilerde okuma ilgisi oluşturmanın temel koşullarının başında onlara uygun kitaplar seçme işlemi vardır. Sınıf kitaplıkları farklı farklı ilgi alanı olan çocukların tümüne hitap etmelidir. Zengin ve ilgi çekici kitaplıklar öğrencilerin okumaya olan isteğini artıracaktır. Bu nedenle kitaplıklar oluşturulurken dikkat edilmesi gereken bazı kriterler bulunmaktadır.

Çocuk Kitaplarında Bulunması Gereken Nitelikler

Çocuk kitapları, çocuğa okuma alışkanlığı kazandırırken aynı zamanda onların görsel okuma ve yazma becerilerini de destekler. Çocuğun dil ve karakter gelişiminde oldukça etkili olan çocuk kitapları, çocukların gerçek hayatla bağ kurmasına da yardımcı olurlar (Gündüz Sağlam, 2007).

Çocuk kitaplarının taşınması gereken özellikler ‘iç yapı’ ve ‘dış yapı’ özellikleri olmak üzere incelenmektedir.

Dış Yapı Özellikleri

Çocuğun kitabı sevmesini ve ilgi göstermesini sağlayan ilk öge kitabın biçimsel özellikleridir. Çocuğun kitapla karşılaştığı an, kitap ona hitap etmeli, merakını cezbetmeli ve dikkatini çekmelidir. Bu nedenle çocuk kitaplarında alanında uzman kişilerin belirlemiş olduğu ölçütler dikkate alınmalıdır. Bu ölçütler aşağıdaki gibi sınıflandırılabilir (Başduvar, 2019):

1. Boyut
2. Kâğıt
3. Kapak-Cilt
4. Sayfa Düzeni
5. Harfler ve Punto
6. Resim

İç Yapı Özellikleri

Sever (2013b)'e göre çocuk edebiyatı eserlerinde dış yapı özellikleri ile iç yapı özellikleri birbirini tamamlayıcı nitelikte olmalıdır. İçerik özellikleri çocuğun hayata, insana ve dile karşı duyarlı olmasına katkı sağlar. Çocuk kitaplarının iç yapı özellikleri şu başlıklar altında incelenebilir:

1. Konu
2. İzlek (Tema)
3. Karakterler
4. Dil ve Anlatım
5. İleti
6. Çevre

Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problem cümlesi: “İstanbul ili Bağcılar ilçesinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin ilkokulda okutulan çocuk kitaplarının seçiminde dikkat ettikleri ölçütler nelerdir?” sorusudur.

Alt Problemler

Bu çalışmada cevap aranan alt problemler şu şekildedir:

1. Sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri dış yapı özellikleri nelerdir?
2. Sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri dış yapı özellikleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri dış yapı özellikleri ile mesleki kıdem değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. Sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri iç yapı özellikleri nelerdir?
5. Sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri iç yapı özellikleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
6. Sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri iç yapı özellikleri ile mesleki kıdem değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
7. Sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri eğitsel özellikleri nelerdir?
8. Sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri eğitsel özellikler ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
9. Sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri eğitsel özellikler ile mesleki kıdem değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Amaç

Bu araştırmanın amacı İstanbul İli Bağcılar ilçesinde çeşitli devlet okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin ilkokulda okutulan çocuk kitaplarının seçimine ilişkin görüşlerini belirlemektir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, İstanbul İli Bağcılar ilçesinde çeşitli devlet okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin ilkokulda okutulan çocuk kitaplarının seçimine yönelik görüşlerinin belirlenmesini amaçlayan tarama modelinde betimsel bir çalışmadır.

Betimsel tarama, geniş gruplar üzerinde yürütülen, gruptaki bireylerin bir olgu ve olayla ilgili görüşlerinin, tutumlarının alındığı, olgu ve olayların betimlenmeye çalışıldığı araştırmalardır (Karakaya, 2012).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın verileri, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında, İstanbul İli Bağcılar ilçesinde ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinden elde edilmiştir. Çalışmanın evreni, Bağcılar ilçesine bağlı toplam 36 devlet okulunda görev yapan sınıf öğretmenleridir. Araştırmanın evreninde bulunan tüm sınıf öğretmenlerine ulaşmak mümkün olmadığı için bu evrenden rastgele örnekleme yöntemi kullanılarak örneklem belirlenmiştir. Araştırmanın örneklemini bu okullarda görev yapan 59'u kadın, 21'i erkek toplam 80 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada, “Sınıf Öğretmenlerinin İlkokulda Okutulan Çocuk Kitaplarının Seçimine İlişkin Görüşleri Anketi” kullanılmıştır. Anketin I. bölümünde öğretmenlere ilişkin kişisel bilgiler; diğer bölümlerinde ise Yazıcı Okuyan (2009) tarafından geliştirilen 39 maddeli anket kullanılmıştır. II. bölümünde kitap seçiminde dış yapı ölçütleri, III. Bölümünde iç yapı ölçütleri, IV. Bölümünde eğitsel özellikler yer almıştır. Ankette her bir maddeye ilişkin değerlendirme; “Evet”, “Kısmen”, “Hayır” biçiminde yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Öğretmenlerin Sınıf Öğretmenlerinin İlkokulda Okutulan Çocuk Kitaplarının Seçimine İlişkin Görüşleri Anketi'ne verdikleri cevaplar bilgisayar ortamında değerlendirilmek için sayısal verilere dönüştürülmüştür. Maddeler “Evet” 3 puan, “Kısmen” 2 puan, “Hayır” 1 puan olacak şekilde puanlanmıştır.

Araştırmada elde edilen veriler SPSS istatistik programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmaya katılan 80 öğretmenin aldıkları puanlar cinsiyet ve mesleki kıdem değişkenleri dikkate alınarak SPSS 23.00 paket programına girilmiştir.

Araştırmada öncelikle normallik testi (Kolmogorov-Smirnov) uygulanmış ve nasıl bir dağılım gösterdiğine bakılmıştır. Çarpıklık (skewness) değerlerinin -2 ile +2 arasında olması, basıklık (kurtosis) değerinin -1.5 ile +1.5 arasında olması normal dağılımın bir göstergesi olarak ifade edilir. Bu çalışmanın çarpıklık değeri - .347, basıklık değeri de -.807 bulunmuştur.

Araştırma verilerinin analizinde basit istatistiksel tekniklerden ve sınıf öğretmenlerinin ilkokulda okutulan çocuk kitaplarının seçiminde dikkat ettikleri ölçütlerin cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesi amacıyla t-testinden, mesleki kıdem değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesi amacıyla da tek yönlü varyans analizinden (ANOVA) yararlanılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırmacının amacına ve alt amaçlarına uygun olarak toplanan verilerin istatistiksel çözümlenmeleri sonucunda elde edilen bulgular sunulmuştur.

Tablo 1. Sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri dış yapı özelliklerine ilişkin bulgular

Alt Boyut	Madde Sayısı	N	\bar{x}	ss
Dış Yapı Özellikleri	13	80	35.38	2.53

Tablo 1'e göre sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri dış yapı özellikleri puanlarının ortalaması 35.28 olduğu bulunmuştur. En düşük puanın 1, en yüksek puanın 39 olduğu ankette öğretmenlerin kitap seçiminde dikkat ettikleri dış yapı özellik puanlarının 35.38 olmasıyla, öğretmenlerin kitap seçiminde dış yapı özelliklerine dikkat ettikleri söylenebilir.

Tablo 2: Sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri dış yapı özelliklerinin cinsiyet değişkenine göre t-testi sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{x}	ss	t	p
Kadın	59	35.35	2.44	0.186	.853
Erkek	21	35.47	2.82		

P> .05

Tablo 2 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri dış yapı özellikleri puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan t-testi sonucuna göre, öğretmenlerin dış yapı özellik puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur ($t=0.186$ $p> .05$).

Tablo 3: Sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri dış yapı özelliklerinin mesleki kıdem değişkenine göre ortalama, standart sapma ve tek faktörlü ANOVA sonuçları

Kıdem Yılı	N	\bar{x}	ss	F	p	Anlamlı Fark (Tukey)
1-5 yıl	20	35.15	2.27	1.486	.216	-
6-15 yıl	38	35.50	2.53			
16 ve üzeri	22	34.38	2.83			

$p> .05$

a= 1-5 yıl

b= 6-15 yıl

c= 16 ve üzeri

Tablo 3'e göre sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri dış yapı özellikleri puanlarının mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için yapılan tek faktörlü ANOVA sonuçları incelendiğinde, kıdeme göre öğretmenlerin kitap seçiminde dikkat ettikleri dış yapı özellikleri puanları arasında anlamlı bir farkın olmadığı bulunmuştur ($F_{(2,75)}=1.486$; $p> .05$).

Tablo 4. Sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri iç yapı özelliklerine ilişkin bulgular

Alt Boyut	Madde Sayısı	N	\bar{x}	ss
İç Yapı Özellikleri	13	80	37.37	1.83

Tablo 4'e göre sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri iç yapı özellikleri puanlarının ortalaması 37.37 olduğu bulunmuştur. En düşük puanın 1, en yüksek puanın 39 olduğu ankette öğretmenlerin kitap seçiminde dikkat ettikleri iç yapı özellik puanlarının 37.37 olmasıyla, öğretmenlerin kitap seçiminde iç yapı özelliklerine dikkat ettikleri söylenebilir.

Tablo 5: Sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri dış yapı özelliklerinin cinsiyet değişkenine göre t-testi sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{x}	ss	t	p
Kadın	59	37.37	1.71	0.017	.986
Erkek	21	37.38	2.17		

P> .05

Tablo 5 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri iç yapı özellikleri puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan t-testi sonucuna göre, öğretmenlerin iç yapı özellik puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur ($t=0.017$ $p>.05$).

Tablo 6: Sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri iç yapı özelliklerinin mesleki kıdem değişkenine göre ortalama, standart sapma ve tek faktörlü ANOVA sonuçları

Kıdem Yılı	N	\bar{x}	ss	F	p	Anlamlı Fark (Tukey)
1-5 yıl	20	37.15	1.92	0.642	.635	-
6-15 yıl	38	37.28	1.77			
16 ve üzeri	22	37.75	1.84			

$p>.05$ **a= 1-5 yıl** **b= 6-15 yıl** **c= 16 ve üzeri**

Tablo 6'ya göre sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri iç yapı özellikleri puanlarının mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için yapılan tek faktörlü ANOVA sonuçları incelendiğinde, kıdeme göre öğretmenlerin kitap seçiminde dikkat ettikleri iç yapı özellikleri puanları arasında anlamlı bir farkın olmadığı bulunmuştur ($F_{(2,75)}=0.642$; $p>.05$).

Tablo 7. Sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri eğitsel özelliklere ilişkin bulgular

Alt Boyut	Madde Sayısı	N	\bar{x}	ss
Eğitsel Özellikler	13	80	36.48	2.44

Tablo 7'ye göre sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri eğitsel özellikler puanlarının ortalaması 36.48 olduğu bulunmuştur. En düşük puanın 1, en yüksek puanın 39 olduğu ankette öğretmenlerin kitap seçiminde dikkat ettikleri eğitsel özellik puanlarının 36.48 olmasıyla, öğretmenlerin kitap seçiminde eğitsel özelliklere dikkat ettikleri söylenebilir.

Tablo 8: Sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri eğitsel özelliklerinin cinsiyet değişkenine göre t-testi sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{x}	ss	t	p
Kadın	59	36.50	2.35	0.128	.899
Erkek	21	36.42	2.73		

$P>.05$

Tablo 8 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri eğitsel özellikleri puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan t-testi sonucuna göre, öğretmenlerin eğitsel özellik puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur ($t=0.128$ $p>.05$).

Tablo 9: Sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri eğitsel özelliklerinin mesleki kıdem değişkenine göre ortalama, standart sapma ve tek faktörlü ANOVA sonuçları

Kıdem Yılı	N	\bar{x}	ss	F	p	Anlamlı Fark (Tukey)
1-5 yıl	20	36.10	3.16	0.224	.924	-
6-15 yıl	38	36.50	2.78			
16 ve üzeri	22	36.77	1.84			

p> .05 a= 1-5 yıl b= 6-15 yıl c= 16 ve üzeri

Tablo 9'a göre sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri eğitsel özellikleri puanlarının mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için yapılan tek faktörlü ANOVA sonuçları incelendiğinde, kıdeme göre öğretmenlerin kitap seçiminde dikkat ettikleri eğitsel özellikleri puanları arasında anlamlı bir farkın olmadığı bulunmuştur ($F_{(2-75)}=0.224$; $p> .05$).

SONUÇ

Bu çalışma sonucunda elde edilen bulgulara yönelik sonuç ve tartışma, araştırmanın alt amaçları çerçevesinde ele alınmıştır.

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin bulgular incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri dış yapı özellikleri puanlarının ortalaması 35.28 olduğu görülmektedir. Bu durum sınıf öğretmenlerinin kitap seçiminde dış yapı özelliklerine dikkat ettiklerini göstermektedir. Bozkurt (2016)'un çalışmasında elde edilen bulgular da sınıf öğretmenlerinin kitap seçiminde kitapların fiziki özelliklerine dikkat ettiklerini göstermektedir Yazıcı Okuyan (2009)'ın yaptığı çalışmada Türkçe ve sınıf öğretmenlerinin okuma saatlerinde kullandıkları kitap seçiminde dış yapı özelliklerinde kitapların sayfa düzeni ve boyutlarını daha az dikkate aldıkları görülmüştür. Öğrencilerin kitaplara ilgi duymasını ve sevmelerini sağlayan ilk ögenin kitapların fiziki özellikleri olduğu dikkate alındığında, sınıf öğretmenlerinin dış yapı özelliklerine önem vermeleri gerektiği söylenebilir.

Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin bulgular incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri dış yapı özelliklerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir. Elde edilen bulguya göre kitap seçiminde dikkat edilmesi gereken dış yapı özelliklerinde cinsiyet değişkeninin önemli olmadığı sonucuna varılabilir.

Araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin bulgular incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri dış yapı özelliklerinin mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir. Elde edilen bulguya göre kitap seçiminde dikkat edilmesi gereken dış yapı özelliklerinde mesleki kıdem değişkeninin önemli olmadığı sonucuna varılabilir.

Araştırmanın dördüncü alt problemine ilişkin bulgular incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri iç yapı özellikleri puanlarının ortalaması 37.37 olduğu görülmektedir. Bu durum sınıf öğretmenlerinin kitap seçiminde iç yapı özelliklerine dikkat ettiklerini göstermektedir. Başduvar (2019)'ın yaptığı çalışmada ise 100 temel eser listesindeki kitapların sıkıcı ve uzun olduğu; kültürümüzü yansıtmadığı; ağır dil kullanıldığı, konu, içerik, anlatım ve tema bakımından uygun olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk kitaplarında işlenen konunun ve kahramanların özelliklerinin doğrudan çocukların hayatına etki ettiği düşünüldüğünde, sınıf öğretmenlerinin iç yapı özelliklerine önem vermeleri gerektiği söylenebilir.

Araştırmanın beşinci alt problemine ilişkin bulgular incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri iç yapı özelliklerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir. Elde edilen bulguya göre kitap seçiminde dikkat edilmesi gereken iç yapı özelliklerinde cinsiyet değişkeninin önemli olmadığı sonucuna varılabilir.

Araştırmanın altıncı alt problemine ilişkin bulgular incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri iç yapı özelliklerinin mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir. Elde edilen bulguya göre kitap seçiminde dikkat edilmesi gereken iç yapı özelliklerinde mesleki kıdem değişkeninin önemli olmadığı sonucuna varılabilir.

Araştırmanın yedinci alt problemine ilişkin bulgular incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri eğitsel özellikler puanlarının ortalaması 36.48 olduğu görülmektedir. Bu durum sınıf öğretmenlerinin kitap seçiminde eğitsel özelliklere dikkat ettiklerini göstermektedir. Yazıcı Okuyan (2009)'ın yaptığı araştırmada da öğretmenlerin eğitsel özelliklere yönelik maddelere olumlu görüş bildirdikleri görülmüştür. Yazınsal metinlerdeki amaç çocuğa bir şey öğretmek değildir. Çocuğun okuduğu metinden kendince çıkardığı anlam ve duygular onun hayatına yansımaktadır. Bu nedenle ilkokulda okutulan kitapların seçiminde eğitsel özelliklere dikkat edilmesi gerektiği söylenebilir.

Araştırmanın sekizinci alt problemine ilişkin bulgular incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri eğitsel özelliklerin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir. Elde edilen bulguya göre kitap seçiminde dikkat edilmesi gereken eğitsel özelliklerde cinsiyet değişkeninin önemli olmadığı sonucuna varılabilir.

Araştırmanın dokuzuncu alt problemine ilişkin bulgular incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin kitapların seçiminde dikkat ettikleri eğitsel özelliklerin mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir. Elde edilen bulguya göre kitap seçiminde dikkat edilmesi gereken eğitsel özelliklerde mesleki kıdem değişkeninin önemli olmadığı sonucuna varılabilir.

ÖNERİLER

Araştırma sonuçlarına dayalı şu öneriler geliştirilebilir.

- ✓ İlkokulda çocuklara okutulan kitaplarda fiziksel ve eğitsel özelliklere, dil ve anlatıma ve kitapların öğrencilerin seviyelerine uygun oluşuna hem öğretmenler hem de veliler tarafından dikkat edilmelidir.
- ✓ Okutulan kitapların seçiminde dış yapı ve iç yapı özelliklerine ve eğitsel özelliklere dikkat edilmesi, öğrencilerin okumayı sevmesi ve okuma alışkanlığı kazanmasına katkıda bulunabilir.
- ✓ Hem sınıf öğretmenleri hem de ebeveynler, öğrenciler için tavsiye ettikleri kitapları önce kendileri okumalıdır.
- ✓ Sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarının seçimine yönelik görüşleri farklı değişkenler açısından incelenebilir.
- ✓ Sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarının seçimine yönelik görüşlerini belirlemek için farklı örneklemeler kullanılarak öğretmen görüşlerinin derinlemesine incelenmesine yönelik nitel çalışmalar yapılabilir.
- ✓ Okutulan kitapların seçimine yönelik farklı öğretim kademelerinde veya farklı sınıf düzeylerinde de araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Başduvar, L. (2019). İlkokula Uygun 100 Temel Eser Listesinin Sınıf Öğretmenleri Görüşlerine Göre Belirlenmesi (Mersin ili örneği) (Yüksek Lisans Tezi). *Mersin Üniversitesi, Mersin*, 21.
- Bozkurt, M. (2016). Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk Kitaplarının Seçimine Yönelik Görüşleri. *International Journal Of Humanities and Art Researches*, 62.
- Doğan, Ç. (2015). Sevim Ak'ın Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel Ögeleri Yönünden İncelenmesi ve Türkçe Eğitime Katkısı (Yüksek Lisans Tezi). *Erciyes Üniversitesi, Kayseri*, 1.
- Gökdoğan, D. (2019). İlkokul Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarının Geliştirilmesine İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri (Yüksek Lisans Tezi). *Çanakkale OnSekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale*, 6.
- Gündüz Sağlam, A. (2007). Anne, Baba ve Öğretmenlerin Okul Öncesi Kitaplarını Değerlendirmesi (Yüksek Lisans Tezi). *Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar*, 28.
- Güneş, F. (2017). Okuma İlgisi ve Gücü. *Eğitim Kuram ve Uygulama araştırmaları Dergisi*, 123.
- Güneş, F. (2017). Okuma ve Sınırsız Öğrenme. *Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 2.

- Kapoğlu, E. N. (2012). İlköğretim 1-3. Sınıf Öğrencileri İçin Hazırlanan Öyküleyici Çocuk Kitaplarının Nitelik Yönünden Değerlendirilmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu*, 2.
- Karakaya, İ. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sever, S. (2013a). Okuma Kültürü Edindirme Sürecinde Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Çocuk Edebiyatı ve Okuma Kültürü* (s. 10). içinde Ankara: Tudem.
- Sever, S. (2013b). Çocuk Edebiyatı Öğretimi Nasıl Olmalıdır. *Çocuk Edebiyatı ve Okuma Kültürü* (s. 127-137). içinde Ankara: Tudem.
- Yazıcı Okuyan, H. (2009). Türkçe ve Sınıf Öğretmenlerinin Okuma Saatlerinde Kullanılan Çocuk Edebiyatı Ürünlerini Seçme Ölçütleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN DRAMA YÖNTEMİNİ KULLANMAYA YÖNELİK ÖZ YETERLİLİKLERİ

Fatma KAYA

Yüksek Lisans Öğrencisi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Programı, Yıldız Teknik Üniversitesi İstanbul/Türkiye, ORCID NO: 0000-0001-9849-2127

ÖZET

Drama, diğer insanlarla iletişim kurmada birçok fırsatlar sağladığı gibi drama sayesinde birey çevresinde olup bitenleri daha derinlemesine anlar ve günlük yaşamdaki olayları daha kolay anlamlandırır. Drama özellikle ilköğretim döneminde çocuklara birçok gelişimsel fırsat sunma potansiyeline de sahiptir: Bireylerini ilköğretim yıllarında dil gelişimi hızlıdır. Çocuklar çevresindekiler tarafından beğenilmek ve takdir edilmek isterler. Bu dönem çocukları başarılı olmaz ve takdir edilmezlerse aşağılık ve yetersizlik duyguları söz konusu olabilir. Bu nedenle ilköğretim dönemindeki çocukların zihinsel, fiziksel, dil, sosyal, duygusal ve kişilik gelişimlerine katkıda bulunabilmek için drama önemlidir. İlköğretimde drama yönteminin kullanılmasında sınıf öğretmenlerine büyük sorumluluk düşmektedir. Bu çalışma sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin kullanmaya yönelik öz yeterliklerini belirlenmeyi ve çeşitli değişkenlere göre değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın örneklemini İstanbul İli Bağcılar İlçesinde görev yapan 74 kadın 29 erkek toplam 103 Sınıf Öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırma ilişkisel tarama modeli ile yapılmıştır. Sınıf Öğretmenlerinin drama eğitimi alma durumu, yaş, cinsiyet ve meslekteki kıdem gibi özelliklerini belirlemek için kişisel bilgi formu ve sınıf öğretmenlerin drama yöntemine yönelik öz yeterlik düzeylerini belirlemek amacıyla Can ve Cantürk-Günhan (2009) tarafından geliştirilen “Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Öz Yeterlik Ölçeği” kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 26.0 ile analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda Sınıf Öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterliklerini yüksek olduğu görülmüştür. Bununla birlikte öz yeterlik düzeyleri drama eğitimi alma durumu, cinsiyet değişkeni, yaş değişkeni ve meslekteki kıdeme göre anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Drama, Özyeterlik, Sınıf öğretmeni

GİRİŞ

Günümüzde eğitimde yapılandırmacı eğitim yaklaşımı ön plandadır. Yapılandırmacı yaklaşım; öğrenci merkezli, bireysel farklılıklara önem veren, öğrenme ezberlemeye değil, öğrencinin bilgiyi transfer etmesine, var olan bilgiyi yorumlamasına ve yeni bilgiyi oluşturmasına olanak sağlayan bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım öğretim ile ilgili bir kuram değil, öğrenme ile ilgili bir kuramdır. Öğretmen ise öğrencilerin bilgiyi anlamlı bir şekilde yapılandırması için rehberlik eden kişidir.

Diğer taraftan günümüz çocuklarının, yaşadığı çağa ayak uydurması ve çocuğun toplumda kendi varlığını devam ettirmesi için verilen eğitimin onlardaki yaratıcılık, kendine güven, inisiyatif alma, bağımsız düşünme, özdenetim ve sorun çözme potansiyellerini geliştirebilmesi gerekmektedir. Hızla değişen dünyamızda ayakta kalabilmenin, insan belleğine daha çok ezber dayanan bilgi depolanması değil, sözü edilen niteliklere bağlı olduğu açıktır. Bu özelliklerin çocuklara kazandırılması içinse, geleneksel eğitim yöntemlerinden daha çok yaparak ve yaşayarak eğitim tekniklerinden yararlanılır. Bu tekniklerden biri, drama tekniğidir (Önder, 2002, s. 27).

Drama, çocukların oyunlarında görülen, sanatsal duyarlılığını arttıran kendisi ile başkalarının her konuda bilincini arttıran ve çocukların hayal gücünü geliştiren bir öğrenme aracıdır (Ömeroğlu, 2003, s. 23).

Akyol (2003), dramayı bir lider (öğretmen) tarafından yönetilen, çocukların hayal etmelerine, bunları canlandırmalarına, gerçek ya da hayal ürünü yaşantılarını yansıtmalarına olanak tanıyan özel bir öğrenme etkinliği olarak tanımlamıştır. Gönen (1999), dramayı bir adım sonra ne ile karşılaşılacağını bilmeden yaşama ait rolleri yeri gelince oynamak ve bu yolla yaşamı tanımak olarak tanımlamıştır.

Drama etkinliklerinin amacı, çocuğun kendini tanımasını sağlamaktır. Çocuk, drama da canlandırma yaparken empati yeteneğini geliştirir. Drama yöntemi ile çevreyi tanır. Çocuk bu etkinlikler ile birçok yaşantıyı öğrenip bunları kendi yaşantısıyla birleştirerek yeniden düzenlemeler yapar. Hareketli ve yaratıcılığa dayanan ortam, çocukların zevkle çalıştığı bir ortamdır. Drama etkinliklerinde görev alan, yaratıcılığını, vücudunu kullanan, iletişimde bulunan (sözlü-sözsüz) çocuk, sosyal yaşantısında rahat ve güvenli hareket eder (Selimhocaoglu, 2004).

Selimhacıoğlu(2004) 'na göre eğitimde drama, estetik eğitimin de bir parçasıdır. Drama çalışmaları; hareket, konuşma, taklit gibi unsurlardan yararlanarak doğa ve toplum olaylarının hayali bir ortam içinde canlandırılması etkinliklerini içerir.

İlköğretimin birinci kademesinde drama tekniği önemlidir. Bu dönemde düşünme becerisi somut özellikler taşır. Çocuklar duyu organlarıyla akıl yürütürler. Sosyalleşme ve başarıma duygusu çocuklar için önem arz eder. Çocuklar bu dönemde sürekli hareket halindedir. İlköğretim yıllarında dil gelişimi hızlıdır. Kelime dağarcığı hızlı ve önemli biçimde zenginleşir. Bu dönem çocuklarda başarılı olma ve takdir edilme isteği vardır. Takdir ve beğenilme olmazsa çocuklarda aşağılık ve yetersizlik duyguları söz konusudur. Eğitimde drama yöntemi, öğrenci merkezli eğitimi baz alır. Amaç çocukları öğrenme süreci boyunca etkin kılmak, bu süreçte eğlenceli öğrenme sağlamak ve öğretilenlerin kalıcılığını sağlamaktır. Bu nedenle ilköğretim dönemindeki çocukların zihinsel, fiziksel, dil, sosyal, duygusal ve kişilik gelişimlerine katkıda bulunabilmek için drama önemlidir. Çünkü drama tekniği yaparak ve yaşayarak öğrenme sağlar. Çocuklar yaratıcılıklarını geliştirir, başarıma duygusunun tadını, sosyalleşir, empati yeteneği artar ve dil gelişimini olumlu yönde geliştirir. Sonuç olarak drama tekniği ile eğitim ilköğretim dönemi çocukları için çok önemlidir.

Drama yönteminin başarılı olması için öğretmenlerin gerekli bilgi ve donanıma sahip olması gerekir. 1997-1998 yıllarında İlköğretimde Drama dersi zorunlu olarak konulmuştur. Diğer bölümlere de zamanla seçmeli ders olarak konulmuştur. Drama yönteminin başarılı olması için gerekli bilgi ve teorinin yanında sınıf öğretmenlerinin kendilerine olan inanç ve öz yeterlilikleri de önemlidir. Öz yeterlik ile başarılı olabilmek arasında bir bağ vardır. Öz yeterlik inancı hem öğrenci hem de öğretmenler açısından önemlidir. Çünkü öz yeterlik inancı yüksek olan kişilerin başarılı olma konusunda daha fazla istek duydukları ve bunun için çaba gösterdikleri görülmektedir. Buna karşın öz yeterlik inancı düşük bireyler herhangi bir çaba göstermeksizin başarısız olacakları inancını geliştirirler . (Epeçan, Demirel, & AKT. Güler, 2011)

Öz-yeterlik kavramından ilk olarak Albert Bandura bahsetmiştir. Bandura (1977, s.194) öz yeterlik kavramını “ insanların kendi hayatlarını etkileyen olayları kontrol etme yeterliklerine yönelik görüşleri” ifadeleriyle tanımlamaktadır.

Yapılan araştırmalar incelendiğinde drama yönteminin çocukları bilişsel, psikomotor ve duyuşsal yönden olumlu anlamda geliştirdiğini gösterir. Alan yazın taramasına bakıldığında öğretmenlerin drama ile ilgili görüşlerini, öz yeterliliklerini belirleyen araştırmalara rastlanmıştır. Fakat daha çok aday öğretmenlerin drama yöntemi ile ilgili görüşlerine dahil çalışmalar vardır. Özellikle sınıf öğretmenlerinin drama yöntemini kullanma öz yeterlilikleri ile ilgili araştırmaya rastlanmamıştır. Bu araştırma sınıf öğretmenlerinin drama yöntemini kullanma öz yeterliliklerini belirlemek amacıyla önemlidir.

Araştırma Problemi ve Alt Problemler

Bu araştırmanın problem cümlesi

“Sınıf öğretmenlerinin sınıflarında drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlikleri hangi değişkenlerden ne ölçüde etkilenmektedir?” şeklinde ifade edilebilir.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

1. Sınıf öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterliklerine düzeydedir?
- 2.Sınıf öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlilikleri drama dersi almış olmalarına bağlı olarak değişkenlik göstermekte midir?
3. Sınıf öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlikleri cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
- 4.Sınıf öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlilikleri yaş değişkeninden etkilenmekte midir?

5. Sınıf öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlikleri meslekteki kıdemlerine göre farklılık göstermekte midir?

Araştırmanın Amacı

Öğretimde farklı öğrenme biçimlerine hizmet eden drama yönteminin sınıf öğretmenleri tarafından tanınması, uygulama aşamalarının ve ilkelerinin bilinerek konuya göre sınıf içinde kullanılması hedefe ulaşmada etkili olacaktır. Bu gerekçelerden hareketle araştırmada sınıf öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterliliklerinin tespit edilmesi ve öz yeterliliğin hangi değişkenlerden ne ölçüde etkilendiğinin tespiti amaçlanmıştır.

Araştırmanın Önemi

Temel eğitim nitelikli birey yetiştirmek için kritik bir dönemdir. Bu dönemde çocuğun alacağı eğitim önem arz etmektedir. Drama, ilköğretim dönemindeki bir çocuğun kalıcı ve etkili öğrenmesini destekleyecek bir öğrenme yöntemi olarak kabul edilmektedir. Drama yönteminin amaçlarına ulaşabilmesi için drama yöntemini uygulayan öğretmenin sahip olması gereken özellikler vardır. Bu nedenle drama öğretmenin aldığı drama eğitimi önemlidir (Önder, 2009, s. 53). Öğretmenlerin drama yöntemi ile ilgili ihtiyaçları, eksikleri ve bu eksiklerin giderilmesi açısından bu araştırma önemli bir kaynaktır. Bu araştırma sınıf öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterliklerini ortaya koyma açısından önem arz eder.

Varsayımlar

Araştırmanın varsayımları şu şekilde sıralanabilir:

1. Çalışmaya katılan öğretmenler ölçme aracını doğru, içten ve samimi şekilde doldurmuştur.
2. Veri toplama aracında bulunan maddeler araştırmanın amacı için yeterli sayıdadır.

Sınırlılıklar

1. Araştırma İstanbul İli Bağcılar İlçesi'nde çalışan sınıf öğretmenleri ile sınırlıdır.
2. Araştırmacı tarafından oluşturulan "*Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Özyeterlik Ölçeği*" formu ile sınırlıdır.
3. Araştırma 2020-2021 eğitim-öğretim yılı ile sınırlıdır.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeline, araştırmanın yapıldığı çalışma grubuna ve verilerin toplanması, analiz edilmesine ait bilgiler verilmiştir.

Araştırma Modeli

Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinde ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli grupların özelliklerini belirler. Araştırılan konu, katılımcıların görüşleri alınarak içerikle ilgili bir çalışma sunar (Babbie, 2011). Tarama araştırmaları ölçülebilir değişkenlere ilişkin cevaplar alır; araştırmacının değişkenleri ve değişkenlere ait göstergeleri aynı anda çeşitli sorularla inceleyebilmesi açısından güçlü bir yaklaşım olarak öne çıkmaktadır (Neuman., 2007). Tarama modelleri, geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır. Önemli olan, onu uygun bir biçimde gözleyip belirleyebilmektir" (Karasar, 2006, s. 77)

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evreni İstanbul ili Bağcılar ilçesinde 2020-2021 eğitim-öğretim yılında görev yapan sınıf öğretmenlerinden oluşmaktadır. Bu evrenden rastgele örneklem yöntemi kullanılarak seçilen 103 sınıflı öğretmeni ise araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. örnekleme alınan öğretmenlerin 74'ü kadın 29'u erkektir.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin, yaş, cinsiyet, meslekteki kıdemlerini ve drama eğitimi alıp almadıklarını belirlemek amacıyla hazırlanmış olan form, tüm çalışma grubuna sunulmuştur. Araştırmanın problemine dair sonuçlarda etkili olabileceğini düşünülen özellikleri belirleyerek daha kapsamlı değerlendirmeler yapabilme gerçeğinden hareketle bu form araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Öz Yeterlik Ölçeği

Araştırmacılar, Sınıf öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik özyeterlik algılarını belirlemek amacıyla Can ve Cantürk-Gülhan tarafından geliştirilmiş olan “*Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Özyeterlik Ölçeği*” bazı uyarlamalar yapılarak veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Can ve Cantürk-Gülhan (2009), ölçeğin geliştirilmesine yönelik yaptıkları çalışmada, (178 öğretmen adayı örnekleminde) ölçeğin güvenilirlik katsayısını 0.96 olarak; geçerlik için yapılan faktör analizinde de ölçeğin KMO değerinin 0.92 olarak ve ölçek maddelerinin 0.40 değerinin üstünde faktör yüküne sahip olduğunu tespit etmişlerdir. Ölçeğin geliştirilmesi aşamasında yapılan faktör analizinden ölçeğin tek faktör altında toplandığı tespit edilmiştir (Can & Cantürk-Gülhan, 2009, s. 39).

Verilerin Analizi

Öğretmen ve öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemine yönelik öz yeterlik inançlarını belirlemek amacı ile geliştirilen ölçek, araştırmamızda Sınıf öğretmenleri üzerinde uygulanmıştır. Sınıf öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlik düzeyleri belirleme ölçeğindeki maddeler likert tipte Hiç katılmıyorum.(1)Katılmıyorum.(2)Orta Derecede Katılıyorum.(3) Katılıyorum.(4) Tamamen Katılıyorum.(5) şeklinde puanlanmıştır. Ancak ölçekte yer alan olumsuz içerikli bazı maddeler analiz sürecinde tersten kodlanmıştır. Ankette yer alan yaratıcı drama kavramı daha geneli kapsaması açısından drama olarak değiştirilmiştir. Araştırmada ölçme aracı olarak kullanılan kişisel bilgi formu ve anket kullanılmıştır. Elde edilen veriler bilgisayar paket programı SPSS(t test,tek yönlü Anova testleri, ortalama ve standart sapma değerleri)kullanılarak analiz edilmiştir.

BULGULAR VE YORUM

Bu kısımda Sınıf öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterliklerine ait bulgular yer almaktadır.

Tablo 1. Sınıf Öğretmenlerinin Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Öz Yeterlik Düzeylerine İlişkin Analiz Bulguları

	Madde Sayısı	N	X	S
Öz yeterlik ortalama	47	103	3,62	,42

Tablo 1'e göre; toplamda 103 katılımcının cevap verdiği drama yöntemini kullanma öz yeterlik ölçeğinde katılımcı sınıf öğretmenlerinin cevaplarının ortalamaları [$X= 3,62$ $S= ,42$]dır. Elde edilen sonuçlara bakıldığında sınıf öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik Katılıyorum düzeyinde öz yeterliğe sahip oldukları görülmüştür. Sınıf öğretmenlerinin drama yöntemine yönelik özyeterlik ölçek soruları ortalamalarının sonuçları tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2.Sınıf Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Yöntemi Öz Yeterlik Algı Düzeylerine İlişkin Betimsel Analiz Bulguları

Maddeler	X	S
1. Drama yöntemini ile dersi eğlenceli hale getirebilirim.	5,0583	,87251
2.Drama yöntemi ile öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini sağlayabilirim.	4,1650	,84130
3.Drama yöntemi ile öğrencilerin problemlerini çözebilirim.	3,7087	,94590
4.Drama yöntemi ile öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirebilirim.	4,0777	,87098
5.Drama yöntemi ile öğrencilerin derse olan tutumlarını olumlu yönde geliştirebilirim.	4,1359	,80499
6.Drama yöntemi ile öğrencilerin başarılarını arttırabilirim.	3,8350	,87556
7.Drama yöntemi ile öğrencilerin ezber yapmalarını önleyemem.	2,5882	1,00513
8.Drama yöntemi ile öğrencilerin empati becerilerini geliştirebilirim.	4,1845	,75078
9.Drama yöntemi ile dersi günlük yaşama ilişkilendirebilirim.	4,1748	,73334
10.Drama yöntemi ile öğrencilerimi yaratıcı düşünmeye sevkede bilirim.	4,1359	,80499
11.Drama yöntemi ile öğrenciyi kolay değerlendiremem.	2,8058	1,18038
12.Drama yöntemi ile öğrencilerin önbilgileri ile yeni bilgileri arasında ilişki kurmalarını sağlayabilirim.	3,9320	,94207
13.Drama yöntemi ile öğrencilerin kendilerini tanımalarını sağlarım.	4,0777	,91490
14.Drama yöntemi ile öğrencilerin kendileri ile barışık olmalarını sağlayabilirim.	4,1068	,88465
15.Drama yöntemi ile ders boyunca öğrencileri aktif hale getiremem.	2,2039	1,30128
16.Drama yöntemi ile öğrencilerin cesur olmalarını sağlayabilirim.	4,1165	,88894
17.Drama yöntemi ile öğrencilerin mantıksal çıkarım yapmalarını sağlayabilirim.	3,9223	,90412
18. Drama yöntemi ile dersi öğrencilere sevdirebilirim.	4,1165	,75798
19.Drama yöntemi ile öğrencilerin motivasyonunu arttıramayabilirim	2,0097	1,07096
20.Drama yöntemi ile öğrencilerin özgüvenini arttırabilirim.	4,1359	,82899
21.Drama yöntemi ile dersi diğer disiplinlerle ilişkilendirebilirim.	4,1650	,84130
22.Drama yöntemi ile öğrencilerin geleceğe umutla bakmalarını sağlayabilirim.	3,8252	,92277
23.Drama yöntemi ile öğrencileri araştırmaya sevkedemem	2,1553	1,06419
24.Drama yöntemi ile öğrencilerin grup çalışmasına yatkın olmasını sağlayabilirim.	4,0874	,81778
25.Drama yöntemi ile öğrencilerin hayal gücünü geliştirebilirim.	4,1553	,76386
26.Drama yöntemi ile öğrencilerin girişken olmalarını sağlayabilirim.	4,1165	,86660
27.Drama yöntemi ile öğrencilerin bilgiye kendilerinin ulaşmalarını sağlayabilirim.	3,8773	,93599
28.Drama yöntemi ile öğrencilerin eleştirel düşüncelerini sağlayabilirim.	3,9417	,82635
29.Drama yöntemi ile öğrencilere merak duygusunu uyandıramam.	1,9147	,97845
30.Drama yöntemi ile öğrencilerin bilgilerinin kalıcı olmasını sağlayamam.	1,9126	1,06720

31.Drama yöntemi ile öğrencilere farklı bakış açılarını gösterebilirim.	4,1068	,83915
32.Drama yöntemini öğretimde bir araç olarak kullanabilirim.	4,0000	,80440
33. Drama yöntemini etkili bir şekilde kullanabilirim.	3,8058	,929446
34.Drama ile değerlendirme becerilerimi geliştiremem	2,1165	1,15725
35. Drama öğrencilerle iletişime geçebilmemi sağlar.	4,1262	1,82462
36.Drama yöntemi ile problemlerimi kolayca çözebilirim.	3,6893	,93964
37.Drama ile empati becerilerimi geliştirebilirim.	4,1456	,78475
38.Drama yönteminin uygulanması sırasında zorluk çekeceğimi düşünüyorum.	2,5922	1,13273
39.Drama ile diğer alanlardaki arkadaşlarımla ilişkilerimi artırabilirim	3,9709	,96463
40. Drama ile hayal gücümü geliştirebilirim.	4,2330	,79464
41. Drama ile sorgulama yeteneğimi artırabilirim	4,0485	,86748
42.Drama ile kendimi daha iyi tanıyabilirim	3,9806	,98000
43. Drama ile farklı bakış açıları kazanabilirim.	4,1456	,82138
44. Drama yöntemini etkili bir şekilde kullanamam.	2,0583	1,00806
45.Drama yöntemini kullanırken bir problemle karşılaşınca ne yapacağımı bilmiyorum	2,3689	1,14610
46.Drama yöntemi ile özgüvenimi artırabilirim	4,0874	,90884
47.Drama ile eleştirel düşünme becerilerimi geliştirebilirim	4,0388	,87360

Tablo incelendiğinde öğretmenlerin, “Drama yöntemini ile dersi eğlenceli hale getirebilme, öğrencilerin yaratıcı düşünmeye sevk edebilme, öğrencilerin derse olan tutumlarını olumlu yönde geliştirebilme, öğrencilerin derse olan tutumlarını olumlu yönde geliştirebilme, öğrencilerin empati becerilerini geliştirebilme, dersi günlük yaşamla ilişkilendirebilme, öğrencileri yaratıcı düşünmeye sevk edebilme, öğrencilerin kendilerini tanımalarını sağlama, öğrencilerin kendileri ile barışık olmalarını sağlayabilme, öğrencilerin cesur olmalarını sağlayabilme, dersi öğrencilere sevdirebilme, öğrencilerin özgüvenini arttırabilme, diğer disiplinlerle ilişkilendirebilme, öğrencilerin grup çalışmasına yatkın olmalarını ve girişken olmalarını sağlama, öğrencilere farklı bakış açılarını gösterebilme, öğretimde bir araç olarak kullanabilme, empati becerilerimi geliştirebilme, sorgulama yeteneğimi artırabilme, farklı bakış açıları kazanabilme, öz güvenimi artırabilme ve eleştirel düşünme becerilerimi geliştirebilme” durumlarında Katılıyorum. düzeyinde öz yeterliğe sahip oldukları;

“Drama yöntemi ile öğrencilerin problemlerini kolayca çözebilme, öğrencilerin başarılarını arttırabilme, öğrencilerin geleceğe umutla bakmalarını sağlayabilme, öğrencilerin bilgiye kendilerinin ulaşmalarını sağlayabilme, öğrencilerin eleştirel düşüncelerini sağlayabilme, drama yöntemini etkili bir şekilde kullanabilme, problemlerimi kolayca çözebilme, diğer alanlardaki arkadaşlarımla ilişkilerimi artırabilme, kendimi daha iyi tanıyabilme” durumlarında Orta Düzeyde Katılıyorum. düzeyinde öz yeterliğe sahip oldukları;

“Drama yöntemi ile öğrencilerin ezber yapmalarını önleyebilme, öğrenciyi kolay değerlendiremememe, ders boyunca öğrencileri aktif hale getiremememe, öğrencilerin motivasyonunu arttıramama, öğrencileri araştırmaya sevk edememe, değerlendirme becerilerimi geliştiremememe, drama yöntemini etkili bir şekilde kullanamama, drama yöntemini kullanırken bir problemle karşılaşınca ne yapacağımı bilmeme” durumlarında Katılmıyorum düzeyinde öz yeterliğe sahip oldukları;

“Drama yöntemi ile öğrencilerde merak duygusunu uyandıramama, öğrencilerin bilgilerinin kalıcı olmasını sağlayamama” durumlarında Hiç Katılmıyorum düzeyinde öz yeterliğe sahip oldukları görülmüştür.

Tablo 3. Sınıf Öğretmenlerinin Drama Eğitimi Alma Durumuna İlişkin Öz

Değişken	N	X	S	t	p
Drama eğitimi aldım.	79	3,63	,440	,717	,475
Drama eğitimi almadım.	24	3,55	,395		

Yeterlik Analiz Sonuçları

Tablo 3' te görüldüğü gibi drama eğitimi almış sınıf öğretmenlerinin ortalamaları [$X=3,63$]drama eğitimi almamış sınıf öğretmenlerinin ortalamalarından [$X=3,55$] daha yüksektir. Sınıf öğretmenlerinin drama eğitimi alma durumuna ilişkin ortalamalarda anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür [$t=.717$ $p>.05$]. Bu bulgudan hareketle sınıf öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterliklerinin benzer özellikte olduğu ifade edilebilir. Elde edilen sonuçlara bakıldığında sınıf öğretmenlerinin almış oldukları drama eğitimi onların öz yeterlilikleri üzerinde etkili olmamıştır.

Tablo 4. Sınıf Öğretmenlerinin Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Öz Yeterliklerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Analizine İlişkin Bulguları

Cinsiyet	N	X	S	t	p
Kadın	74	3,62	,416	,293	,770
Erkek	29	3,60	,466		

Sınıf öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik genel ortalamalarının cinsiyete göre analizi sonucunda kadın öğretmenlerin [$X=3,62$], erkek öğretmenlerin ise [$X=3,60$] düzeyinde öz yeterliklere sahip oldukları belirlenmiştir. Sınıf öğretmenlerinin drama yöntemine yönelik öz yeterlik düzeyleri arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olmadığı yapılan t- testi sonuçlarında görülmüştür [$t=0,293$; $p>0,05$]. Bu bulgu drama yöntemini kullanma öz yeterlikleri açısından hem kadın hem erkek sınıf öğretmenlerinin birbirine yakın yeterliklere sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 5. Sınıf Öğretmenlerinin Yaş Değişkenine Göre Drama Yöntemine İlişkin Öz Yeterlik Düzeyleri Analiz Sonuçları

Yaş	N	X	S	sd	F	p	Anlamlı Fark
20-25	19	3,32	,37984	4/98	3,087	0,19	
26-30	26	3,69	,42923				
31-35	18	3,61	,39062				
36-45	31	3,72	,43631				
46 ve üzeri	9	3,69	,38579				

Sınıf öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlik düzeyleri genel ortalamasının yaş değişkenine göre analizi sonucunda; 36-45 yaş grubunun ortalaması [$X=3,72$] en yüksektir. 20-25 yaş grubunun ortalaması [$X=3,32$] en düşüktür. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlik düzeyleri açısından yaş gruplarına göre anlamlı bir fark görülmemiştir [$F=3,087$ $p>0,05$].

Tablo 6. Sınıf Öğretmenlerinin Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Öz Yeterliklerinin Meslekteki Kıdemlerine Göre Analizine İlişkin Bulguları

Kıdem Yılı	N	X	S	sd	F	p	Anlamlı Fark
0-3 yıl	20	3,44	,38965	5/97	1,087	,372	
4-6 yıl	26	3,65	,43421				
7-10 yıl	13	3,60	,36612				
11-15 yıl	24	3,69	,54480				
16-20 yıl	5	3,55	,23645				
20 ve üzeri yıl	15	3,72	,33249				

Sını

f öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlik düzeyleri genel ortalamasının meslekteki kıdem değişkenine göre analizi sonucunda; 20 ve üzeri yıl arası meslekteki kıdeme sahip sınıf öğretmenlerinin [3,72] ortalama ile en yüksek düzeyde öz yeterliğe sahip olduğu bunun yanında 0-3 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin ise [3,44] en düşük yeterlik düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlikleri arasında meslekteki kıdem türlerine göre anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir [F=1,087; p>0,05]. Bu bulgudan hareketle meslekteki kıdemleri açısından sınıf öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlikleri birbirine yakın olduğu görülmüştür.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmada Sınıf Öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterliklerinin tespit edilmesi ve çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda elde edilen analiz sonuçlarından yola çıkılarak; Sınıf öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik genel olarak Katılıyorum düzeyinde öz yeterliğe sahip oldukları tespit edilmiştir. Bu bulgu Sınıf Öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya hazır olduklarını ve drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterliklere sahip olduğunu göstermektedir. Araştırmada ulaşılan diğer sonuçlar şu şekilde listelenebilir:

Drama eğitimi almış Sınıf Öğretmenleri ile drama eğitimi almamış Sınıf Öğretmenlerin öz yeterlik algı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sınıf Öğretmenlerinin drama yöntemini yönelik öz yeterlik düzeyleri arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir. Bu bulgu drama yöntemini kullanma açısından hem kadın hem erkek Sınıf Öğretmenlerinin yeterli olduğunu göstermektedir. Ayrıca sınıf Öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlikleri düzeyleri arasında yaş değişkenine göre anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir.

Sınıf Öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlikleri arasında meslekteki kıdem türlerine göre anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir.

Kraemer (2001)'in öğretmenlerin yaratıcı drama yöntemini algılama düzeyleri ve yöneme yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada elde ettiği sonuçlara göre; öğretmenlerin tekniğe yönelik tutumlarının uygulamayı etkilediği ve derslerde yaratıcı drama kullanılmasının etkili bir yöntem olduğu belirlenmiştir (Susar Kırmızı, 2007, s. 61). Bu araştırma bulguları da yine yapılan araştırma bulguları ile örtüşmektedir.

Tüm bu bulgular ve edinilen sonuçlar ışığında aşağıdaki öneriler sunulabilir:

1. Sınıf Öğretmenlerine drama yöntemine ilişkin bilgilendirmek amacıyla eğitici organizasyonlar düzenlenmelidir. Özellikle okullarda her dönem yapılan seminerlerde drama yöntemi ile ilgili bilgiler verilmeli ve programda ne şekilde kullanılabileceğine yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
2. Milli Eğitim Bakanlığı hizmet içi eğitim kurslarının sayısını ve niteliğini arttırarak devam etmelidir.
3. Üniversitelerde verilen drama eğitiminin süresi arttırılmalı, uygulamaya dönük bir içerikle sunulmalıdır.
4. Öğretimde kullanılacak drama yöntemine ilişkin olarak öğretmenlere kılavuz kitaplar hazırlanmalı, öğretmenleri bilgilendirici web sayfaları, CD'ler, kitaplar ve programlar hazırlanabilir.

Okullarda sınıf mevcutlarının drama yönteminin uygulanabilmesine imkan verecek sayıda olması sağlanmalıdır.

5. Okullarda drama uygulama sınıfları oluşturulmalı ya da sınıfların yeterli büyüklükte olması sağlanmalıdır.
6. Milli Eğitim Bakanlığı'nın okullarda uygulanmasını istediği müfredatın içerik olarak öğrenci merkezli eğitimi sağlaması, başta drama yöntemi olmak üzere diğer yöntemlere de elverişli hale getirilmesi sağlanmalıdır.

Bu önerilerin gerçekleşmesi, drama yönteminin Sınıf öğretmenlerince benimsenmesini ve öğretimde etkin bir öğretim aracı olarak kullanılmasına katkı sağlayabilir

KAYNAKÇA

- Babbie, E. (2011). Sosyal araştırmanın temelleri. Avustralya: Belmont, CA: Wadsworth / Cengage Learning.
- Can, B., & Cantürk-Günhan, B. (2009). Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Öz Yeterlik Ölçeği 4(1). e-Journal of New World Sciences Academy Education Sciences, , 34-43.
- Epçaçan, C. ve Demirel, Ö. (2011). Okuduğunu Anlama Öz Yeterlik Algısı Ölçeğinin Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi , 16.(Aktaran: Güler.M. (2015). Sınıf ve Branş Öğretmenlerinin Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Öz Yeterlik Algı Düzeyleri ve Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi AMASYA .
- Karasar, N. (2006). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara : Nobel Yayınları.
- Neuman., W. (2007). Sosyal Araştırmanın Temelleri: Nitel ve Nicel Yaklaşımlar. International Edition,.
- Ömeroğlu, E. (2003). Okul Öncesi Eğitimde Drama. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Önder, A. (2002). Yaşayarak Öğrenme İçin Eğitici Drama: Kuramsal Temellerle Uygulama Teknikleri ve Örnekleri. İstanbul: 4.Baskı Epsilon Yayınları.
- Önder, A. (2009). Okul öncesi çocukları için eğitici drama uygulamaları. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Selimbacaoğlu, A. (2004). Drama ve İlköğretimde Dramanın Önemi. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi.
- Susar Kırmızı, F. (2007). Yaratıcı Drama Yönteminin Okuduğunu Anlama Başarısına Etkisi ve Yönteme İlişkin Öğrenci Görüşleri. Eğitim Araştırmaları,78(29) , 59-71.

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

VIEWS OF TALENTED CHILDREN AND PARENTS ABOUT THE DIFFICULTIES EXPERIENCED

^{*1}Mukaddes SAKALLI DEMİROK, ^{*2}Gamze AVCI

^{*1}Assoc. Prof. Dr., Department of Special Education, Atatürk Education Faculty, Near East University, North Cyprus, Mersin 10, Turkey., ORCID No: <https://orcid.org/0000-0002-4221-3050>

^{*2}Master student, Department of Special Education, Atatürk Education Faculty, Near East University, North Cyprus, Mersin 10, Turkey., ORCID No: <https://orcid.org/0000-0001-6125-4256>

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the opinions of gifted children and parents about the difficulties they experience. This study is important in terms of revealing the problems of gifted children and their parents, and determining the opinions of gifted children and their parents about their difficulties and suggestions. The study group of the study consists of 9 volunteer participants, 3 of whom are gifted children and 6 of their parents, residing in Eskişehir. In this study, data were collected using a semi-structured interview technique. Descriptive method was used to determine the difficulties experienced by children and parents diagnosed with giftedness. In the study, while supporting gifted children to evaluate their family, communication, environment, difficulties they face in their family, communication, environment, educational environments, their future plans, areas of interest, social relations with their peers, and to support the children of gifted children in accessing information about their interests, communication, pre-diagnosis and Afterwards, their opinions were taken on the difficulties they experienced, their thoughts about their children's education, the ways they followed while gaining social skills, and their suggestions to reduce the difficulties they faced. The results of the study revealed that gifted children experience difficulties in educational environments, in the attitudes of the people around and in communication, children of families before and after diagnosis and while supporting their interests. They made suggestions such as giving education, showing love and taking care in line with the expressions of their mothers and fathers regarding these difficulties. It is thought that giving place to the opinions of gifted children and their parents in the study will guide experts, educators, academicians and researchers.

Keywords: Gifted, gifted child, parental opinions

WORLD CHILDREN CONFERENCE-II

Nicosia / Turkish Republic of Northern Cyprus
Özay Günsel Children University

TÜRKİYE’DE ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN ÖĞRENCİLERİN OKUMA BECERİLERİ KONUSUNDA YAPILAN ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ

Başak BAĞLAMA¹, Gamze AVCI²

**¹Assist. Prof. Dr., Department of Special Education, Atatürk Faculty of Education, Near East University, North Cyprus, Mersin 10, Turkey, ORCID No: <https://orcid.org/0000-0001-7982-8852>*

**²Master student, Department of Department of Special Education, Atatürk Faculty of Education, Near East University, North Cyprus, Mersin 10, Turkey., ORCID No: <https://orcid.org/0000-0001-6125-4256>*

ÖZET

Bu araştırmada Türkiye’de öğrenme güçlüğü olan öğrencilerde okuma becerilerini konu alan ve 2014 – 2020 yılları arasında yapılmış çalışmalara ilişkin bir içerik analizi gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi yönteminde verileri kodlama, temaların oluşturma, temaları biçimlendirme, son olarak bulguları tablolara aktarma ve yorumlanma yapılarak oluşturulmaktadır. Araştırmanın amacı doğrultusunda, Türkiye Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) ulusal tez merkezi veri tabanında 10 yüksek lisans, 10 doktora tezi olmak üzere toplam da 20 lisansüstü tez araştırmaya dahil edilmiş ve analiz edilmiştir. Öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin okuma becerileri alanına ilişkin yapılan çalışmaları incelemek amacıyla içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmaya dahil edilen öğrenme güçlüğü olan öğrencilerde okuma becerilerini konu alan lisansüstü tezler, tez danışmanı, yayın yılı, tez düzeyi, tezin yapıldığı anabilim dalı, enstitü ve bağlı olduğu üniversite, tez danışman unvanı, katılımcı özellikleri, katılımcı sayısı, tez veri toplama araçları, veri analizi yöntemi, veri analiz deseni, yerli ve yabancı kaynakça sayısı, anahtar kelime sayısı açısından analiz edilerek bu alanda gerçekleştirilen tezlerdeki güncel eğilimler ortaya konulmuştur. Öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin okuma becerileri konu üzerinde araştırılmış yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarının incelenmesi ileride yapılacak çalışmalara ve araştırmacılara katkı sağlaması açısından önemli hale getirmektedir. Alanyazın taraması sonucunda öğrenme güçlüğü ve okuma becerileri alanında yapılan çalışmalarla ilgili sınırlı sayıda araştırmaya rastlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenme güçlüğü, okuma güçlüğü, okuma becerisi, okuma.

ABSTRACT

In this study, it was aimed to conduct a content analysis of the studies conducted between 2014-2020 on reading skills in students with learning difficulties in Turkey. Content analysis method, one of the qualitative research methods, was used in the study. In the method of content analysis, it is created by encoding data, creating themes, shaping themes, finally transferring the findings to tables and interpreting them. In line with the purpose of the study, a total of 20 postgraduate theses, including 10 master and 10 doctoral dissertations, were included and analyzed in the national thesis center database of the Turkish Higher Education Council (YÖK). Content analysis technique was used to examine the studies on reading skills of students with learning difficulties. Postgraduate theses on reading skills in students with learning difficulties included in the study, thesis advisor, publication year, thesis level, department, institute and affiliated university, thesis supervisor title, participant characteristics, number of participants, thesis data collection tools, data analysis method, data analysis design, number of domestic and foreign bibliography, number of keywords, and current trends in theses in this field have been revealed. Reading skills of students with learning difficulties makes it important to examine master's and doctoral thesis studies on the subject in terms of contributing to future studies and researchers. As a result of the literature review, a limited number of studies were found on the studies on learning difficulties and reading skills.

Keywords: Learning disability, reading disability, reading.